

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN TOPLANMA VE KARAR ALMA
ESASLARI

DOKTORA TEZİ

Serdal GÜNGÖR

2000005656

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Merih Kemal OMAĞ

MAYIS 2025

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN TOPLANMA VE KARAR ALMA
ESASLARI

DOKTORA TEZİ

Serdal GÜNGÖR

2000005656

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Merih Kemal OMAĞ

Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR

Doç. Dr. Hanife DOĞRUSÖZ KOŞUT

Doç. Dr. Esra HAMAMCIOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem TÜTÜNCÜ

MAYIS 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
ÖNSÖZ.....	ix
KISALTMALAR.....	x
ÖZET.....	xii
ABSTRACT	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN TEMEL ÖZELLİKLERİ ve KURULUN TOPLANMASININ ÖNEMİ	3
I. Tüzel Kişilerde Organ Kavramı, Yönetim Kurulunun ve Üyelerinin Organ Sıfatı	3
A. Tüzel Kişilerde Organ Kavramı.....	3
B. Fiili Organ ve İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği	8
C. Tüzel Kişilerde Organ ve Temsilci Kavramlarının Hukuki Ayrımı	10
Ç. Yönetim Kurulunun ve Üyelerinin Organ Sıfatı	12
D. Yönetim Kurulunun Genel Kurulla İlişkisi.....	13
II. Yönetim Kurulunun Yapısı	16
A. Genel Bakış.....	16
B. Monist Sistem	17
C. Düalist Sistem	18
Ç. Tercihli Sistem	19
D. İsviçre'nin Karma Sistemi.....	19
E. Türk Hukukuna Göre Şirket Yönetiminin Örgütlenmesi	20

III. Yönetim Kurulu Üyeliği, Üyelerin Şirketle Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, Üye Sayısı ve Atanması.....	20
A. Yönetim Kurulu Üyeliği	20
1. Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranılan Şartlar	23
a. Kanunda Aranılan Şartlar	23
b. Esas Sözleşmede Aranabilecek Şartlar	27
2. Tüzel Kişinin Yönetim Kurulu Üyeliği.....	30
B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirketle Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği ...	33
1. Vekâlet Sözleşmesi Görüşü	33
2. Hizmet Sözleşmesi Görüşü	35
3. Ortaklık Sözleşmesi Görüşü.....	36
4. Karma veya İsimli Sözleşme Görüşü.....	36
5. Değerlendirme.....	38
C. Yönetim Kurulu Üye Sayısı	38
Ç. Yönetim Kurulu Üyelerinin Atanması	42
1. Esas Sözleşme ile Atanma.....	43
2. Genel Kurul Kararıyla Atanma	44
3. Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi	49
a. Belirli Pay Grupları	49
b. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri	51
c. Azlık	52
ç. Belirli Gruplara Tanınan Haklar	53
4. Kooptasyon Yöntemiyle Atanma	56
5. Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili.....	60
a. Pay Sahibi Olmaksızın Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili-TTK m. 334.....	60
b. Pay Sahibi Olan Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili-TTK m. 359/5.....	62
6. Özel Kanunlarla Yönetim Kurulu Üyesi Atama Yetkisine Sahip Kurumlar	63
D. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi.....	64
1. Azil	64
2. İstifa	70

3. Görev Süresinin Sona Ermesi	72
4. Diğer Sebepler.....	76
IV. Yönetim Kurulunun Şirketi İdare Yetkisi ve Bu Yetkinin Kurulun Toplanması ve Karar Almasıyla Bağlantısı	78
A. Şirketin İdaresi Kavramı	78
B. Yönetim Kurulunun Devredilmez ve Vazgeçilmez Görev ile Yetkileri	80
C. Yönetimin Devri.....	82
Ç. Yönetim Kurulunun Komite ve Komisyonlar Kurması	88
D. Temsil Yetkisi.....	89
V. Yönetim Kurulunun Toplanmasının Üyelerin Haklarıyla ve Sorumluluğuyla Bağlantısı.....	91
A. Yönetim Kurulu Üyelerinin Haklarıyla İlişkisi	91
1. Genel Olarak	91
a. Yönetim Hakkıyla Bağlantısı	92
b. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkıyla Bağlantısı.....	93
(1) Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Genel Esasları	93
(2) Yönetim Kurulu Toplantısının Üyelerin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Bakımından Taşıdığı Önem.....	97
(a) Yönetim Kurulu Toplantısı ve Bilgi Alma Hakkı Arasındaki İlişki	97
(b) Toplantı Sırasında Bilgi Alma Hakkı	97
(c) Toplantı Dışında Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	98
(ç) Talebin Değerlendirilmesi, İnceleme Usulü ve Mahkemeye Başvuru	99
(d) Yönetim Kurulu Başkanının Bilgi Alma Hakkı ve Yetkisi.....	100
(e) Mahkeme Kararının Niteliği ve Görüşler	100
(f) Toplantı Tutanaklarına Erişim Sorunu	101
(g) Hakkın Genişletilmesi	101
2. Mali Haklarla Olan Bağlantısı	101
B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri İle Bağlantısı	106
1. Özen Yükümlülüğü	107

2. Bağlılık (Sadakat) Yükümlülüğü	109
3. Rekabet Yasağı	110
İKİNCİ BÖLÜM	112
YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI TÜRLERİ, TOPLANTIYA ÇAĞRI, TOPLANTIYA KATILIM, TOPLANTI YETERSAYISI, KARAR ALMA TÜRLERİ, TOPLANTIDA ALINAN KARARLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ VE YÖNETİM KURULU KARARLARININ ETKİSİ	112
I. Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplanması	112
A. Toplantı Türleri	112
1. Fiziki Toplantı	114
2. Elektronik Ortamda Toplantı.....	115
a. Elektronik Ortamda Toplantının Tarihçesi	115
b. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Amacı	116
c. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Koşulları.....	118
ç. Elektronik Ortamda Toplantının İşleyişi	122
d. Elektronik Ortamda Toplantıda Şirketlerin Uyacakları Yükümlülükler	125
B. Toplantı Talebi.....	127
C. Toplantı Gündemi.....	130
Ç. Toplantıya Çağrı Yetkisi.....	131
1. Yönetim Kurulu Başkanı.....	132
a. Yönetim Kurulu Başkanının Seçimi.....	132
b. Yönetim Kurulu Başkanının Toplantıya Çağrı Yetkisi.....	136
2. Başkan Vekilinin Toplantı Çağrısı Yapabileceği Haller	139
3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Toplantıya Çağrısı Gerçekleştirip Gerçekleştiremeyeceği Sorunu.....	141
a. TTK m. 392/7' de 7511 Sayılı Kanun'la Değişiklik Yapılmadan Önceki Hukuki Durum	141
b. TTK m. 392/7' de 7511 Sayılı Kanun'la Değişiklik Yapıldıktan Sonraki Hukuki Durum	147
(1) Yasal Düzenleme	147
(2) Düzenlemenin Amacı	150
(3) Düzenlemeye Getirilen Eleştiriler	153

4. Esas Sözleşmeyle Çağrıya Başka Bir Kişi veya Kurulun Yetkili Kılınıp Kılınamayacağı Sorunu.....	155
5. İç Yönerge ile Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanların Düzenlenip Düzenlenemeyeceği Konusu.....	157
D. Çağrının Şekli, İçeriği ve Süresi	159
1. Çağrının Şekli ve İçeriği	159
a. Çağrının Şekli.....	159
(1) Temel Esas: Çağrının Herhangi Bir Şekle Tabi Olmaması	159
(2) Esas Sözleşme ile Çağrı Şekli Öngörülmesi	162
b. Çağrının İçeriği	163
2. Çağrının Tüm Yönetim Kurulu Üyelerine Yapılması Zorunluluğu	164
3. Toplantının Ertelenmesi	165
4. Çağrının Süresi.....	166
5. Çağrıda Gündemin Belirtilme Zorunluluğunun Bulunup Bulanmadığı Hususu.....	167
E. Toplantı Yeri ve Zamanı	168
F. Toplantının Açılması.....	171
G. Yönetim Kurulu Toplantısına Katılabilecekler	172
1. Yönetim Kurulu Üyeleri	172
a. Toplantıya Katılmanın Hak ve Görev Olması	172
b. Temsilci Aracılığıyla Toplantıya Katılma Yasağı.....	172
2. Yedek Üyelerin Toplantıya Katılıp Katılamayacağı Sorunu	174
3. Toplantıya Katılabilecek Diğer Kişiler	174
a. Denetçi	175
b. Komite ve Komisyon Üyeleri	176
c. Diğer Kişiler	177
Ğ. Toplantının Yönetimi	178
1. Toplantı Yönetimine Yetkili Olanlar	178
2. Toplantı Yönetiminde Uyulması Gereken Esaslar	181
H. Toplantı Yetersayısı.....	182
1. 6762 Sayılı ETK’da Hukuki Durum	182
2. 6102 sayılı TTK’da Hukuki Durum.....	183
3. Özellik Arzeden Durumlar	189

a. Müzakerelere Katılma Yasağının Toplantı Yetersayısına Etkisi.....	189
b. Üyelerden Birinin Görevinin Sona Ermesinin Toplantı Yetersayısına Etkisi	193
I. Toplantıdan Çıkarma.....	194
II. Yönetim Kurulunun Karar Alması.....	195
A. Yönetim Kurulu Üyelerine Düşen Görevler	195
B. Karar Alma Türleri.....	195
1. Toplanma Suretiyle Karar Alınması.....	195
a. Oylamaya Geçilmesi ve Oylama Usulü	197
(1) Oylamaya Geçilme Zamanı ve Bu Yetkinin Başkanda Olması.....	197
(2) Oylama Usulü.....	198
(3) Yönetim Kurulu Üyesinin Oy Vermede Uyması Gereken Yükümlülükler	200
b. Karar Yetersayısı	203
c. Üstün Oy	206
ç. Oyun Hukuki Niteliği.....	212
d. Toplantı Tutanağının Düzenlenmesi	213
e. Kararın Karar Defterine Geçirilmesi.....	219
2. Sirküler Tipi (Elden Dolaştırma Yoluyla) Karar Alınması	223
a. Elden Dolaştırma Yoluyla Karar Alınmasına İlişkin Düzenlemenin Amacı ve Sınırları.....	223
b. Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Almasının Usulü....	226
C. Toplantıda Alınan Kararların Hukuki Niteliği	236
Ç. Yönetim Kurulu Kararlarının Etkisi.....	238
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	240
TOPLANMA VE KARAR ALMA ESASLARINA AYKIRILIK.....	240
I. Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Geçersizliği	240
A. Yönetim Kurulunun Karar Dışındaki Hukuki İşlemleri	240
B. Genel Olarak Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliğinin Türleri	241
C. Toplanma ve Karar Alma Sürecinde Aykırılığın Yönetim Kurulu Kararlarına Etkisi	244

1. Yokluk	244
a. Yönetim Kurulunun Usulünce Oluşturulmaması Hali	247
b. Yokluk Halleri	247
(1) Çağrı Yetkisi	248
(2) Toplantıya Çağrı ve Toplantı Gündemi	249
(3) Toplantı Tutanağının Düzenlenmemiş Olması	253
(4) Sirküler Tipi Karar Alınması Esaslarına Aykırılık	255
(5) Üyenin Oy Hakkının Engellenmesi.....	256
(6) Toplantı ve Karar Yetersayılarına Aykırılık Halinde Yokluk.....	257
(a) Toplantı Yetersayısı.....	257
(b) Karar Yetersayısı	259
(7) Toplantı ve Müzakerelere Katılma Yasağının İhlâli Halinde Yokluk	261
(8) Anonim Şirketlerde Tescil Öncesi Yönetim Kurulu Kararlarının Yokluğu	263
c. Yönetim Kurulu Kararlarının Yokluğunun Tespiti Davası.....	264
(1) Davanın Hukukî Niteliği	264
(2) Görevli ve Yetkili Mahkeme	265
(3) Davacı.....	266
(4) Davalı	266
(5) Yokluğun Tespiti Davasında Süre.....	266
(6) Geçersizlik Davası Sonucunda Verilen Kararın Etkisi	267
(a) Kişi Bakımından	267
(b) Zaman Bakımından	267
2. Butlan	268
a. Butlan sebepleri.....	269
b. İsviçre ve Alman Hukuklarında Durum	272
c. Butlan Hallerinin Sınırlandırılması İhtiyacı	273
ç. Genel Hükümlere Göre Butlan Halleri.....	274
3. İptal Edilebilirlik	274
a. Genel Olarak İptal Edilebilirlik.....	274
b. Yönetim Kurulu Kararlarının İptali	275
4. Askıda Hükümsüzlük Yaptırımının Özelliği	278

5. Hükümsüzlük Sebebinin Aynı Zamanda Birden Fazla Derecede Hukuka Aykırı Olması	279
II. Toplantı ve Karar Alma Esaslarına Uymama Sebebiyle Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu	280
A. Genel Olarak Sorumluluk	280
B. Toplanma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk	281
1. Toplantıya Katılmama Sebebiyle Sorumluluk	281
2. Özel Olarak Başkanın Sorumluluğu	283
C. Karar Alma Usul ve Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk.....	284
1. Geçersiz Kararların Uygulanmasından Sorumluluk	284
2. Çekimser Oy Kullanma Sebebiyle Sorumluluk	285
Ç. Menfaat Çatışmasından Kaçınma Yükümlülüğüne Aykırılık Durumunda Sorumluluk.....	286
D. Yönetim Kurulunda Yer Alan Saman Adamların Sorumluluğu.....	289
SONUÇ	290
KAYNAKÇA.....	299

ÖNSÖZ

Bu doktora tezi, uzun ve özveri gerektiren bir sürecin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Tez sürecim boyuncaengin bilgi birikimi, yol göstericiliği ve akademik vizyonuylabana rehberlik eden, akademik gelişimime büyük katkılar sunan çok kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Merih Kemal Omağ’a en derin şükranlarımı sunarım. Tez jürimde yer alarak değerli görüş ve eleştirileriyle çalışmamın bilimsel niteliğini zenginleştiren, katkılarıyla düşünsel ufkumu genişleten saygıdeğer jüri üyeleri Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar, Doç. Dr. Hanife Doğrusöz Koşut, Doç. Dr. Esra Hamamcıoğlu ve Dr. Öğr. Üyesi Muharrem Tütüncü’ye içten teşekkürlerimi sunarım.

Akademik ve profesyonel gelişimime önemli katkılarda bulunan, doktora döneminde desteklerini esirgemeyen Sayın Niyazi Acar’a şükranlarımı sunarım.

Akademik hayatımın ötesinde, bugünlere gelmemi sağlayan, her zaman yanımda olan, beni yetiştiren, emeklerini ve sevgilerini benliğimde taşımaktan büyük onur duyduğum sevgili annem Emine ve babam Süleyman’a sonsuz teşekkür ediyorum. Onların sevgisi ve fedakârlıkları olmasaydı, bu noktaya gelmem mümkün olmazdı.

Hayatımı paylaşmaktan büyük mutluluk duyduğum, her anımda yanımda olan, bana her daim güç ve destek veren sevgili eşim Rukiye’ye teşekkür ediyorum. Onun sabrı, sevgisi ve anlayışı, bu zorlu akademik sürecin en büyük motivasyon kaynaklarımdan biri oldu.

En derin ve en özel teşekkürüm, hayatımın en kıymetli anlamı, her gün bana yeni şeyler öğreten, varlığıyla ruhumu aydınlatan sevgili oğlum Süleyman Ege’ye... Onun babası olmak, bu dünyadaki en büyük onur, en büyük lütuftur benim için. Yorucu ve kimi zaman umutsuzlukla geçen çalışma dönemlerinde, sadece bir tebessümüyle içimdeki tüm yorgunluğu silip atan, bana yeniden güç ve umut aşılayan canım oğluma minnettarım. Onun sevgisi, varlığı ve masum bakışları bu süreci yalnızca kolaylaştırmakla kalmadı; ona derinlik ve anlam da kattı.

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
Abs	: Absatz
AlmPOK	: Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu
AÜHF	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
AYBÜ	: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
BK	: Borçlar Kanunu
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
Bank K.	: Bankacılık Kanunu
bkz.	: bakınız
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CEO	: Chief Executive Officer
E	: Esas
EOYKT	: Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ
ETK	: 6762 Sayılı Ticaret Kanunu
f.	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
K.	: Karar
KEP	: Kayıtlı Elektronik Posta
m.	: Madde
MERSİS	: Merkezi Sicil Sistemi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
N.	: Numara
OR	: Obligationenrecht, OR
RG.	: Resmî Gazete
S.	: Sayı
s.	: sayfa
SPK	: SPK

SerPK.	: Sermaye Piyasası Kanunu
T	: Tarih
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TK	: 6762 Sayılı Ticaret Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi
vd.	: ve devamı
vs.	: vesair
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YK	: Yargıtay Kararı
YTM	: Yatırımcı Tazmin Merkezi

ÖZET

Anonim şirketlerde yönetim kurulu, şirketin karar alma ve yürütme işlevlerini yerine getiren en yetkili organ olarak hem iç işleyişte hem de şirket dışındaki ilişkilerde kritik bir role sahiptir. Yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerine ilişkin esaslar, TTK'nın 390 ila 393. maddelerinde ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler, kurumsal yönetim ilkelerine uygunluğu sağlamak, hukuki güvenliği artırmak ve şirketin işleyişini şeffaf bir yapıya kavuşturmak amacını taşır. Yönetim kurulunun toplanma usulleri, yeter sayıların sağlanması, oy çokluğu ile karar alma, eşit oy durumlarında yapılacak işlemler ve toplantısız karar alma gibi konular hem teorik hem de uygulama açısından sorun teşkil etmektedir. Toplantı çağrısında usulsüzlük, yeter sayının sağlanmadığı kararların geçerliliği ve toplantısız alınan kararların sınırları gibi meseleler, uygulamada sıklıkla tartışılmaktadır. Ayrıca, eşit oy durumlarında karar alınamaması ve bu durumun şirket işleyişine etkileri gibi sorunlar, çalışmanın odaklandığı temel başlıklar arasındadır. Bu çalışma, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerini arasındadır. Bu görüşler, yargı kararları ve mukayeseli hukuk düzenlemeleri ışığında değerlendirmektedir. Türk hukukundaki düzenlemeler, kaynak kanun olan İsviçre Borçlar Kanunu ile karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Çalışmada, yönetim kurulunun hukuki işleyişine ilişkin sorunlar ele alınmış ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur. Yönetim kurulunun etkin ve hukuka uygun bir şekilde çalışması, yalnızca şirketlerin iç işleyişi için değil, ticaret hayatında hukuki güvenin sağlanması açısından da büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağrı Usulü, Toplantısız Karar Alma, Sirküler Tipi Karar Alma, Müzakerelere Katılma Yasağı.

ABSTRACT

In joint-stock companies, the board of directors holds a critical role as the most authoritative body responsible for decision-making and execution, both in the company's internal operations and its external relations. The principles governing the board's meetings and decision-making processes are detailed in Articles 390 to 393 of the Turkish Commercial Code (TCC). These regulations aim to ensure compliance with corporate governance principles, enhance legal security, and establish a transparent operational structure for the company.

Issues such as meeting procedures, quorum requirements, decision-making by majority vote, procedures to be followed in case of a tie vote, and decision-making without a meeting pose both theoretical and practical challenges. Common disputes in practice include irregularities in meeting calls, the validity of decisions made without a quorum, and the limitations of decisions taken without holding a meeting. Additionally, the inability to reach a decision due to tie votes and its impact on company operations are among the key topics addressed in this study.

This study evaluates the board's meeting and decision-making processes in light of judicial decisions and comparative legal regulations. The relevant provisions of Turkish law are analyzed by comparing them with the Swiss Code of Obligations, which serves as the source law. The study examines legal issues concerning the functioning of the board of directors and proposes solutions to these problems. The effective and lawful operation of the board is of great significance not only for the internal functioning of companies but also for ensuring legal certainty in commercial life.

Keywords: Board of Directors, Procedure for Calling Board Meetings, Decision-Making Without a Meeting, Circular Resolution Method, Prohibition of Participation in Discussions.

GİRİŞ

Anonim şirketlerin yönetim kurulu, şirketin iç işleyişini düzenlemek ve üçüncü kişilerle olan hukuki ve ticari ilişkilerde tüzel kişiliği bağlamak gibi kritik bir rol üstlenmektedir. Bu organın yetki ve sorumluluklarının hukuka uygun şekilde yerine getirilmesi, yalnızca şirketin sürdürülebilirliği için değil, aynı zamanda pay sahipleri, yatırımcılar ve diğer menfaat sahiplerinin korunması açısından da büyük bir önem taşımaktadır. Yönetim kurulunun toplanma ve karar alma esasları, bu kapsamda anonim şirketlerin kurumsal yapısının temel unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır.

TTK, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerini 390 ila 393. maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenleyerek, bu süreçlerin hukuki çerçevesini çizmektedir. Söz konusu maddeler, yönetim kurulunun işleyişini ve karar alma usullerini belirlemekle kalmayıp, kurumsal yönetim ilkelerine uygun bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerine ilişkin hükümler, sadece şirket içi işleyişi düzenlemekle sınırlı kalmamakta; alınan kararların hukuki geçerliliğini ve üçüncü kişiler nezdindeki bağlayıcılığını da doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, toplantısız (elden dolaştırma) karar alma usulü, eşit oy durumları ve yeter sayılar gibi konular, öğretide ve uygulamada önemli tartışmaların odağı olmuştur. Özellikle yargı kararları ve öğretideki yorumlar, bu alandaki uygulamaların şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma esaslarını hukuki bir perspektifle incelemek ve bu süreçlerin hukuki niteliği ile uygulamadaki geçerliliğini değerlendirmektir. Çalışma, TTK'da öngörülen usullerin pratikte nasıl işlediğini ortaya koymayı ve bu süreçlerde karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri sunmayı hedeflemektedir. Yönetim kurulunun toplanma düzeni içinde çalışması, karar alma süreçlerinde izlenecek yöntemler ve bu yöntemlere aykırılığın doğuracağı sonuçlar, çalışmanın ana eksenini oluşturmaktadır. Ayrıca, bu süreçler karşılaştırmalı hukuk bağlamında ele alınmış; Türk hukuku ile İsviçre ve Alman hukuklarındaki düzenlemeler arasındaki farklar ve benzerlikler incelenerek, Türk hukuk sistemine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Tez, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, yönetim kurulunun temel özellikleri, yapısı ve organ sıfatı ele alınmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin atanması, görev ve sorumlulukları ile yönetim kurulunun diğer organlarla olan ilişkisi bu bölümde detaylı bir şekilde incelenmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin yetki ve sorumlulukları ile tüzel kişilik yapısındaki rolü kapsamlı bir analizle ele alınmıştır.

İkinci bölümde, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma esasları ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Toplantı çağrısı, toplantı düzenine ilişkin kurallar, toplantılara katılım usulleri ve toplantı yeter sayısı gibi konular hem TTK hükümleri hem de karşılaştırmalı hukuk perspektifiyle değerlendirilmiştir. Özellikle elektronik ortamda toplantı düzenlenmesi, şirketlerin dijitalleşme süreciyle birlikte önem kazanan bir konu olarak bu bölümde incelenmiştir. Toplantı yapılmaksızın karar alınması, oy çokluğu ile alınan kararların geçerliliği, eşit oy durumlarında karar alma usulleri gibi meseleler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Yönetim kurulu kararlarının hukuki sonuçları, karar defterine geçirilmesi ve bu süreçte karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri bu bölümde kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

Üçüncü bölümde, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma esaslarına aykırılık durumları analiz edilmiştir. Bu kapsamda, usulsüz toplantı çağrıları, yeter sayıya uyulmaksızın alınan kararlar ve bu usulsüzlüklere dayalı kararların iptali veya butlanı gibi konular derinlemesine incelenmiştir. Ayrıca, bu süreçlerin yargı kararlarına nasıl yansıdığı ve uygulamada ortaya çıkan sorunların çözümüne ilişkin öneriler bu bölümde değerlendirilmiştir.

Bu çalışma, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerini hem Türk hukukundaki düzenlemeler hem de mukayeseli hukuk perspektifiyle ele alarak, teori ve uygulama arasındaki boşlukları tespit etmeyi amaçlamaktadır. Yönetim kurulunun etkin çalışması, yalnızca şirket içi düzenin sağlanması açısından değil, aynı zamanda ticaret hayatında hukuki güvenliğin teminat altına alınması bakımından da kritik bir öneme sahiptir. Yönetim kurulunun karar alma süreçlerindeki hukuki sorunların giderilmesi, şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde faaliyet göstermesini sağlamak açısından büyük bir gerekliliktir. Bu bağlamda, çalışma yalnızca hukuki teorilere katkıda bulunmayı değil, aynı zamanda pratik çözümler sunarak uygulamaya rehberlik etmeyi hedeflemektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULUNUN TEMEL ÖZELLİKLERİ VE KURULUN TOPLANMASININ ÖNEMİ

I. Tüzel Kişilerde Organ Kavramı, Yönetim Kurulunun ve Üyelerinin Organ Sıfatı

A. Tüzel Kişilerde Organ Kavramı

Gerçek kişi ve tüzel kişiden oluşan ve hak veya borçlara sahip olabilen varlıklar kişi olarak tanımlanmıştır¹. Tüzel kişi kavramı 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 47. maddesinde², *“Başlıbaşına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.”* şeklinde tanımlanmıştır. Tüzel kişiler sınırlı sayı ilkesine tabi olduğundan kişi veya mal topluluklarının bu statü kazanabilmesi için kanunda açıkça düzenlenmesi gerekmektedir³.

Ticaret şirketi, ekonomik bir amacı gerçekleştirmek üzere sözleşmeye dayalı olarak kurulan ve Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümleri uyarınca tüzel kişilik kazanan bir örgütlenme biçimidir⁴. Bir tüzel kişi olarak şirketler de yaratılış gereği insana özgü olan yaş, hısımlık gibi özellikler dışında gerçek kişiler gibi bütün hak ve

¹ Yüce, Mehmet, Anonim ve Limited Şirketlerde, Yönetim Kurulu Üyeleri Kanuni Temsilciler Müdürler ile Ortakların Hak ve Sorumlulukları, İstanbul: Ekin Yayınevi, 2014, s. 3; Kayıhan, Şaban, Kişiler Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022, s. 19; Erdoğan, İhsan/Keskin, Dilşad A., Türk Medeni Hukuku, Ankara: Gazi Kitabevi, 2019, s. 235; Yüce, Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 27; Serozan, Rona, Medeni Hukuk, Genel Bölüm, Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2008, s. 170, N. 1; Kılıçoğlu, Ahmet M, Medeni Hukuk: Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2016, s. 200, 479; Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya, Türk Medeni Hukuku I: Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku (Yenilenmiş 13. Bası), Ankara: Beta Yayınları, 1998, s. 229, 499; Oğuzman, M. Kemal/Selici, Özer/ Özdemir, Saibe Oktay, Kişiler Hukuku, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2012, s. 2, 240.

² RG. 8.12.2001, S. 24607.

³ Öztürk, İlhami, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğe Girmesiyle Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelğine Seçilmeleri Mümkün Olan Tüzel Kişilere Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatıyla Ödenen Kâr Paylarının Vergilendirilmesi.", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1 (Ocak 2016), s. 98; Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk s. 340.

⁴ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 4, N. 5-6.

borçlara sahip olabilirler⁵. Şirketler, fiil ehliyetini kanuna göre zorunlu organlarını oluşturdukları anda kazanırlar⁶. TMK'nın 49. maddesine göre, *"Tüzel kişiler, gerçek kişilerden farklı olarak kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar."*

Mevzuatta organ kavramının tanımı yapılmamış olup bu konu öğreti ve yargı kararlarına bırakılmıştır⁷. Türk Dil Kurumu organ kavramını, *"verilen bir görevi veya bir işi yerine getirmekle yükümlü kuruluş"* olarak tanımlamıştır⁸. TMK'nın 50. maddesine göre, *"Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığıyla açıklanır. Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar. Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar."* Tüzel kişi organı, tüzel kişinin iradesinin oluşumunu ve bu iradenin dış dünyaya açıklanmasını sağlayan; tüzel kişinin hukuki ve yapısal bütünlüğü içerisinde yer alan kişi veya kişi toplulukları olarak tanımlanabilir. Zira tüzel kişiler, hukuken dışa karşı iradelerini ancak bu organlar aracılığıyla ifade edebilirler⁹. Ancak, yönetim organının karar alma sürecine katkıda bulunsalar dahi, alınacak kararların yalnızca teknik veya hukuki altyapısını hazırlayan ya da bu kararları ön değerlendirmeye tabi tutan kişiler, tüzel kişi organı olarak kabul edilemezler. Zira organ sıfatı, karar alma yetkisini bizzat haiz olmayı ve bu yetkinin dışa karşı tüzel kişiyi bağlayıcı şekilde kullanılmasını gerektirir¹⁰.

Öztan, organ kavramını; kanun, statü, tüzük ya da iç düzenlemelerle yetkilendirilmiş ve tüzel kişilik açısından önem arz eden görevleri hem kurum içi yapıda hem de üçüncü kişilerle ilişkilerde, sürekli ve bağımsız biçimde yürüten kişiler veya kişi grupları olarak tanımlamaktadır. Bu bireyler, kendilerine verilen yetkileri

⁵ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 3; Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk, s. 337, 342.

⁶ Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan, Türk Özel Hukuku: Kişiler Hukuku, Cilt: II, 8. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2006, s. 236.

⁷ Özker, Gizem, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, Toplantı ve Karar Alma, s. 17; Palta, Nihan, "Türk ve İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Organ Kavramı.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 1 (2022), s. 362.

⁸ <https://sozluk.gov.tr/>. E.T. 6.2.2025.

⁹ Kılıçoğlu, Temel Kavramlar, s. 494; Akipek/Akıntürk/Ateş, Kişiler, s. 549; Serozan, Medeni Hukuk, s. 200, N. 41; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 263; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 237; Palta, Organ Kavramı, s. 357; Kayıhan, Kişiler Hukuku s. 121-122; Yaralı, Levent, Anonim Şirketin Vergi Borçlarından Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013, s. 14; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 819, N. 33; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 263; Kılıç, Ahmet Hasan, Anonim Şirketin Temsili, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022, s. 73-75; Doğan Yenisey, Kübra, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi.", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 74, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Sayısı (2016), s. 316-317.

¹⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 819, N. 33.

fiilen ve dışa açık şekilde kullanmak suretiyle tüzel kişiliği temsil etme yetisine sahiptir¹¹.

TTK'nın 124. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, anonim şirketler birer ticaret şirketi olarak kabul edilmekte; 125. maddenin birinci fıkrası gereğince ise tüzel kişiliğe sahip bulunmaktadır. Tüzel kişiliğin işlevsel olarak sürdürülebilmesi için ise, kanunda öngörülen görev ve yetkileri yerine getirebilecek organlara ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, anonim şirketlerde bulunması zorunlu olan temel organlar; yönetim kurulu ve genel kurul olarak düzenlenmiştir¹². Denetçilerin anonim şirket bünyesinde organ olarak değerlendirilmesi anlayışı, çağdaş kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde geçerliliğini büyük ölçüde yitirmiştir. TTK ile yapılan düzenlemeler, denetim görevini şirketin iç yapısından çıkararak, bağımsız ve tarafsız bir dış denetim mekanizmasına dönüştürmüştür. Bu çerçevede, denetim faaliyetinin şirketten bağımsız uzmanlar (örneğin yeminli mali müşavirler veya bağımsız denetim kuruluşları) tarafından yürütülmesi öngörülmüştür. Böylelikle denetçilerin organ sıfatı ortadan kaldırılmış; bunun yerine şeffaflık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik esasına dayalı bir denetim anlayışı benimsenmiştir. Bu yeni yaklaşım hem ortakların hem de kamunun şirketin mali durumu hakkında doğru ve açık bilgiye ulaşmasını temin etmekte; aynı zamanda şirketin finansal raporlama sorumluluğunu güçlendirmektedir¹³.

Anonim şirketin, klasik kişi topluluklarından farklı olarak çok sayıda ortağın bir araya gelmesiyle oluşması ve ortaklar arasındaki kişisel bağın oldukça sınırlı, hatta kimi durumlarda tamamen bulunmaması, şirketin işleyişinin sürdürülebilmesi açısından organlaşmayı zorunlu kılmıştır¹⁴. Bu organlardan olan yönetim kurulu kanunda belirlenen usule göre seçilen veya atanan üyelerden oluşan ve şirketin idaresi işlevini yerine getiren önemli bir organ olup yokluğu halinde şirkete karşı fesih davası açılabilmesine imkân bulunmaktadır¹⁵.

Organ, geniş ve dar anlamda organ olarak ayırımı tabi tutulabilir¹⁶. Geniş anlamda organ, tüzel kişi adına fonksiyon üstlenen, denetleyen, gözetleyen ve bu

¹¹ Öztan, Bilge, Medeni Hukuk, Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara: 1970, s. 82.

¹² Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 817, N. 28; Palta, Nihan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2023, s. 25; Yüce, Geçersizlik, s. 23

¹³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 806, N. 8.

¹⁴ Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 15. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2021, s. 143

¹⁵ Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s. 214, N. 11-104; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 817, N. 28.

¹⁶ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 213-214, N. 11-02; Doğan, Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyon ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 5, 7;

işlevlerin tümünü yerine getiren kuruldur¹⁷. Örneğin, yönetim kurulu ve genel kurul¹⁸. Dar anlamda organ, tüzel kişinin iradesini oluşturan ve bu iradenin oluşumuna iştirak eden, sorumluluk üstlenen kişi veya kişi topluluklarıdır¹⁹. Bu anlamda yönetim kurulu üyeleri, yönetimin devredildiği kişiler ve tasfiye memurları da birer organdır²⁰. Dar anlamda organ kavramı, esasen organın sorumluluğu ekseninde şekillenmekte olup, hâkim görüşe göre şekli ve maddi organ olmak üzere ikiye ayrılmaktadır²¹. Buna karşılık öğretilde giderek ağırlık kazanan görüş, organ kavramının geniş anlamda ele alınması gerektiğini savunmakta; tüzel kişinin iradesinin oluşumuna fiilen katkıda bulunan yapıların da organ kapsamında değerlendirilmesini önermektedir²².

Öğretilde “fonksiyonel organ” olarak da anılan şekli organ, kanun, esas sözleşme veya iç yönerge gibi düzenleyici metinlerle yetkilendirilmiş; bu yetkileri kendi karar alanı içinde bağımsız olarak kullanabilen ve aldığı kararları uygulama gücüne sahip olan organ niteliğindeki yapılardır²³.

Şekli organ ile fiili organ arasında bir yapıya sahip olan bu tür yapılanmalar, şekli organa özgü görevlerin yerine getirilmesi amacıyla görevlendirilen ve yasayla

Sayman’a göre dar anlamda organ kavramı kendi içerisinde şekli organ ve fiili organı olarak ayrılmaktadır. Sayman, Seda, Anonim Şirket Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020, s. 27; Kılıç, s. 77; Doğan Yenisey, İş Sözleşmesi, s. 316. ¹⁷ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 213, N. 11-02; Doğan, Organizasyon, s. 6; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 4; Palta, Teselsül s. 40; Kırcı, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/ Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 1: Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara: 2013, s. 388; Sayın, Hediye Bahar, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2015, s. 9; Akipek/Akıntürk/Ateş, Kişiler, s. 552-553.

¹⁸ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 4.

¹⁹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 213, N. 11-02; Dar anlamda organ kavramı, hukuki düzenlemeler veya şirket içi düzenlemeler çerçevesinde oluşturulan bir yapı içinde, belirli bir pozisyonda görev almak üzere atanmış ya da seçilmiş, tüzel kişinin yapısal işlevlerini temsil eden ve görevlerini yerine getiren sorumlu bireyler veya gruplar olarak ifade edilir. Bu çerçevede, organ kavramı yürütme yetkisini elinde bulunduran tüm kişileri kapsar. Bu kişiler, bir kurul olarak bir araya gelebileceği gibi, tek başına da faaliyet gösterebilirler. Doğan, Organizasyon, s. 6; Akipek/Akıntürk/Ateş, Kişiler, s. 552.

²⁰ Palta, Teselsül, s. 40.

²¹ Doğan, Organizasyon s. 7; Sayman’a göre, dar anlamda organ kavramı kendi içerisinde şekli organ ve fiili organı olarak ayrılmaktadır. Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 27.

²² Ayan, Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 4; Üçışık, Güzin/Çelik, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 42; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 18-19; Kortunay, Ayhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2015, s. 4; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bir kararında, "Organ kavramı tüzel kişinin fonksiyonları, kanuna veya tüzel kişinin ana sözleşmesine göre, bağımsız olarak yerine getirmek üzere seçilen veya atanan ya da kendisine bu fonksiyonları bağımsız olarak yerine getirmek üzere fiilen veya dışarıdan belli olacak şekilde yetki verilen kişi ya da kişi grupları" olarak tanımlamıştır. YHGK, T. 22.09.2004, E:2004/21-406, K: 2004/434.

²³ Doğan, Organizasyon s. 7-8; Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 144; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 4; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 214, N. 11-03; Kılıç, s. 78.

doğrudan organlara bırakılmış konularda karar alma ya da yetki devri çerçevesinde faaliyet gösterebilen kişilerden oluşur. Bu kişiler, tüzel kişinin iradesinin oluşumuna ve dışa yansımaya katkı sunmakla birlikte, çoğu zaman yönetim işlevlerini fiilen üstlenmeleri nedeniyle fiili organ nitelikleri de taşırlar²⁴.

Bildirimden dolayı organ ise ne şekli ne de maddi organ sıfatına sahip olmadıkları gibi fiilen organ yetkilerini de kullanmazlar; yalnızca ifade ve davranışlarıyla dışarıya karşı organ izlenimi verirler ve bu izlenime güvenen pay sahiplerinin ve alacaklıların uğradığı zarardan sorumludurlar²⁵.

Farazi (varsayım) kişilik teorisine göre, yalnızca gerçek kişiler hak ehliyetine sahip olabilir. Bu yaklaşıma göre tüzel kişilik, hukuken kurgulanmış bir yapıdan ibaret olduğundan, kendi iradesi veya fiil ehliyeti bulunmadığı için hukuka aykırı eylemler gerçekleştirmesi ve bu yolla zarar vermesi mümkün değildir²⁶. Bu nedenle tüzel kişilerin haksız fiilden sorumluluğu bulunmaz²⁷. Ancak, tüzel kişiler fiil ehliyetlerini temsilcileri aracılığıyla kullanabilir²⁸.

Gerçek kişilik teorisi, tüzel kişileri tıpkı gerçek kişiler gibi irade ve fiil ehliyetine sahip bağımsız sosyal varlıklar olarak kabul eder. Ancak, tüzel kişiliğin bu ehliyetlerini fiilen kullanabilmesi, doğal olarak kendi adına hareket edecek bir organ aracılığıyla mümkündür²⁹. Organlar, tüzel kişinin bir parçası olduğundan, fiillerinden dolayı tüzel kişi doğrudan sorumludur³⁰. Bu teori, kanuni düzenlemelerle uyumlu olup organların haksız fiillerinden tüzel kişiyi sorumlu tutar³¹.

²⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı s. 5; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü s.7-8; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 26; Kılıç, s. 78.

²⁵ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 8; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 9.

²⁶ Helvacı, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001, s. 3 Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 243.

²⁷ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 17; Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen. Kişiler Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 20; Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk, s. 342; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 387; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 212; İzmirli, Yedigâr, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul: Nobel Yayınevi, 2001, s. 7-8; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 243; Öztan, Organ Kavramı, s. 6.

²⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 17; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 212.

²⁹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 17-18; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı s. 4; Ayan/Ayan, Kişiler Hukuku, s. 202; Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk, s. 342, 368; Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 4; İzmirli, Organ Niteliği, s. 8; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 243; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 387.

³⁰ Ayan/Ayan, Kişiler Hukuku s. 202; Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk s. 342; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 213; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 243-244.

³¹ Ayan/Ayan, Kişiler Hukuku, s. 202; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 388; İzmirli, Organ Niteliği, s. 9-10; Teoride bir de amaç kişiliği teorisi ve soyutlanma teorisi ortaya atılmıştır. Bkz. Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 244-245; Öztan, Organ Kavramı, s. 112; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 213.

B. Fiili Organ ve İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği

Fiili organ, şekli organ gibi kanunen atanmış kişiler olmayıp, yönetim ve temsil yetkisini resmen haiz olmamalarına rağmen, bu görevleri fiilen yerine getiren; şirketin irade oluşumuna doğrudan katkı sağlayan ve işletme faaliyetlerini fiilen yürüten kişilerdir³². Bu kişiler şekli organ gibi kanun, esas sözleşme veya iç yönerge ile yetkili kılınmıştır³³. Fiili organın kabulü, şekli anlamda organ niteliği taşımayan kişilerin şirket adına gerçekleştirdikleri hukuki işlemlerin tüzel kişiyi bağlamasına ve bu kişilerin fiilen işledikleri haksız fiiller nedeniyle tüzel kişinin doğrudan sorumlu tutulmasına imkân tanır³⁴. Yargıtay vermiş olduğu kararlarında fiili organ sıfatını ve bu sıfatın gereği olan sorumluluğu kabul etmiş olup İsviçre Federal Mahkemesi ile aynı yönde kararlar vermiştir³⁵. Fiilen yönetim kuruluna katılan ve kurulun karar alma süreçlerini etkileyen kişiler, örneğin, inançlı yönetim kurulu üyeleri veya görünürde bir yetkisi olmamasına rağmen fiilen yönetime katılan bireyler, saman adam olarak yöneten kişiler öğretide fiili organ kapsamında değerlendirilmelidir³⁶. Ancak bu bağlamda, şirketler hukukunda daha çok asgari pay sahipliği koşuluna dayalı olarak kullanılan “saman adam” kavramının, yönetsel yetki açısından kullanılmasının kavramsal olarak isabetli olmayacağı dikkate alınmalıdır.

Fiili yönetim kurulu üyeliğinin bir alt türü olarak kabul edilen inançlı yönetim kurulu üyesi, şirket içinde ya da dışında bulunan bir kişiyle arasında kurulan vekâlet

³² Palta, Organ Kavramı, s. 373; Kaplan, Ülkü Ay, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 63; Yargıtay'ın fiili organa ilişkin herhangi bir kararı bulunmamaktadır. Ancak bu konu, İsviçre Federal Mahkemesi'nin birçok kararında ele alınmıştır. İsviçre Federal Mahkemesi, ülkedeki hâkim görüşe atıfta bulunmaksızın, fiili organı şu şekilde tanımlamıştır: Gerçek organlar için öngörölmüş kararların alınmasına, oy hakları bulunmasa dahi dolaylı olarak katılan ya da bu tür kararların alınması veya şekillenmesinde etkili olan kişiler. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 216-217, N. 11-12; Doğan, Organizasyon, s. 12; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 818, N. 28; Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s. 353-357; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 5; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 236; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 147; İsviçre Federal Mahkemesi, fiili organı, gerçek organlara atfedilen kararların alınmasına, oy hakları olmasa bile dolaylı şekilde katılan ya da bu tür kararların alınmasında belirleyici rol oynayan kişiler olarak tanımlamıştır.; Aksoyak, Mustafa, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, 2016, s. 50-55.

³³ Palta, Teselsül, s. 47; Helvacı bu tip organlara olgu organ kavramını kullanmıştır. Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 9; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 28; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 239; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 6; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 6; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 144; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 213, N. 11-01; Kılıç, s. 80; Eminoğlu, Cafer, Anonim Şirket Özelinde Fiili Yönetim Organı, Adalet Yayınevi, Ankara 2022, s. 33.

³⁴ Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 239.

³⁵ Kararlar için bkz. Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 7.

³⁶ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 43; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 28; Pulaşlı, Hasan, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili.", Fahman Tekil Anısına Armağan, İstanbul, 2003, s. 166; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 218, N. 11-13.

ilişkinine dayanarak, bu kişinin talimatlarına uygun hareket eden ve esasen onun menfaatlerini gözetken kişidir. Bu kişiler, yönetim kurulu üyeliğine seçilmiş olsalar da karar alma süreçlerinde bağımsız iradeyle değil, talimat verenin yönlendirmesiyle hareket ederler³⁷.

İnançlı yönetim kurulu üyeliği, öğretide "çift borç bağlantısı teorisi" ile açıklanmaktadır³⁸. Bu teoriye göre, söz konusu kişi hem vekâlet ilişkisi içinde bulunduğu üçüncü kişinin menfaatini gözetmek ve onun talimatlarını yerine getirmekle, hem de yönetim kurulu üyesi sıfatıyla anonim şirkete karşı özen ve sadakat yükümlülüğünü yerine getirmekle sorumludur³⁹. Bu nedenle inançlı yönetim kurulu üyesi, bir yandan menfaat sahibine karşı vekil olarak, diğer yandan şirkete karşı organ sıfatıyla hareket etmektedir. Şayet menfaat sahibi de aynı zamanda yönetim kurulu üyesi sıfatına sahipse, bu durumda öğretide söz konusu ilişki "çifte organ ilişkisi" olarak nitelendirilmektedir⁴⁰.

İnançlı yönetim kurulu üyeliği kavramı ilk kez İsviçre öğretisinde ve yargı kararlarında geliştirilmiş olup, daha sonra Türk doktrinde de tartışılmaya başlanmıştır⁴¹. İsviçre hukukunda olduğu gibi Türk hukukunda da yalnızca yönetim kurulu üyesi değil, bu üyeye talimat vererek şirketin yönetimini yönlendiren üçüncü kişiler de fiili organ olarak nitelendirilip sorumlu tutulabilmektedir⁴².

Fiili organ kavramı, şekli organa kıyasla daha geniş bir yapıyı ifade eder. Ticaret siciline kayıtlı olmasa dahi, şirket içinde önemli kararların alınmasında belirleyici rol oynayan ve dışarıya karşı bu etkisini yansıtan kişiler, fiili organ olarak değerlendirilir. Bu kişilere güvenerek işlem yapan iyi niyetli üçüncü kişiler ise, hukuki güven ilkesinden yararlanır⁴³.

Fiili organ olarak kabul edilen kişilerin eylemleri sonucunda doğan sorumluluk, esasen tüzel kişiliğe aittir⁴⁴. Nitekim, inançlı yönetim kurulu üyeliğinde, menfaat sahibi kişi -bir ticaret şirketi dahi olsa- yönetim kurulu üyesi sıfatını

³⁷ Doğan, Organizasyon, s. 218; Korkut, Ömer, Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara: Adalet Yayınevi, 2007, s. 5; Pulaşlı, Üyelik Temsili, s. 167; Öğretideki inançlı yönetim kurulu üyeliğini reddeden ve savunan görüşler için bakınız Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 98-99; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 231; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 216-217, N. 11-12.

³⁸ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 232; Yanlı, Veliye, "İnançlı Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konzernlerdeki Durumu", Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul: Yetkin Yayınları, 1998, s. 658.

³⁹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 232; Yanlı, İnançlı Üyeler, s. 658.

⁴⁰ Korkut, İnançlı Üyelik, s. 103; Pulaşlı, Üyelik Temsili, s. 167.

⁴¹ Korkut, İnançlı Üyelik, s. 6.

⁴² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 235-236.

⁴³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 354, 360-361; Palta, Organ Kavramı, s. 378

⁴⁴ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 64.

taşımaksızın, herhangi bir kanuni ya da şekli organ ilişkisi bulunmaksızın, verdiği talimatlarla şirketin kararlarını fiilen etkileyebilmektedir. Bu durum, onun fiili organ olarak kabul edilmesini ve dolayısıyla doğan hukuki sorumluluğun tüzel kişilik üzerinde doğmasını beraberinde getirir⁴⁵. Bu bağlamda, yönetim kurulu üyesinin de gerçek anlamda organ olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Zira yönetim kurulu üyelerinin şirket adına gerçekleştirdikleri işlemler, doğrudan tüzel kişiliği bağlar ve bu işlemler nedeniyle doğabilecek haksız fiillerden dolayı şirketin sorumluluğu doğar⁴⁶. Özellikle "haksız fiilde temsil olmaz" ilkesi gereği, temsilcinin eyleminden temsil olunan sorumlu tutulamazken; organ tarafından gerçekleştirilen bir haksız fiilde, doğrudan organ-tüzel kişi ilişkisi bulunduğundan şirketin sorumluluğu söz konusu olacaktır.

C. Tüzel Kişilerde Organ ve Temsilci Kavramlarının Hukuki Ayrımı

Organ ve temsilci kavramları, hukuki nitelikleri ve fonksiyonları bakımından birbirinden farklıdır. Organ, tüzel kişinin iradesini doğrudan açıklayan yapıyı ifade ederken; temsilci, kendi iradesiyle işlem yapar ve bu işlemlerin sonuçları temsil edilen kişi üzerinde doğar⁴⁷. Temsilcinin yetkisi, temsil edilenin iradesine dayanırken; organın yetkisi doğrudan kanundan kaynaklanır⁴⁸.

Öğretide bu iki kavramın kapsamı tartışmalı olup, bir görüş organı yalnızca tüzel kişinin iradesini oluşturan yapı olarak tanımlarken; temsilciyi, idare ve temsil yetkisini kullanan kişi olarak görmektedir⁴⁹. Buna karşılık diğer bir görüş, organ kavramının temsil yetkisini de kapsayacak şekilde daha geniş yorumlanması gerektiğini savunur⁵⁰.

⁴⁵ Korkut, İnançlı Üyelik, s. 105; Tandoğan, Haluk, "Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Ocak 1961), s. 24; İmregün, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. Baskı, İstanbul: Yasa Yayıncılık, 1989, s. 228.

⁴⁶ Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 31; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 387; Palta, Teselsül, s. 87, 94.

⁴⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 351-352; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 21; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 238; Kılıç, s. 76.

⁴⁸ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 21; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 238; Palta, Organ Kavramı, s. 357; Sayman, s. 21; Palta, Teselsül s. 76; Uysal, Levent, "6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu-I.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 80 (Ocak 2009), s. 317; Kılıç, s. 76-77.

⁴⁹ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 22; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 265-267; Öztan, Organ Kavramı, s. 90.

⁵⁰ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 20-23; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 238; Palta, Teselsül s.76; Öztan, Organ Kavramı, s. 84-88.

Kanuni temsilci ile organ da bu bağlamda birbirinden ayrılmaktadır⁵¹. Kanuni temsilci, belirli kişilere işlem yapma yetkisi tanırken; organ, tüzel kişinin iradesini bizzat ve doğrudan kullanan yapıdır. Bu ayrım sorumluluğa da yansımaktadır: organın haksız fiillerinden dolayı tüzel kişi sorumlu tutulurken; kanuni temsilcinin fiillerinden doğrudan temsilcinin kendisi sorumlu olur⁵².

Anonim şirketlerde, genel kurul karar organı niteliği taşıırken; yönetim kurulu hem idare hem de temsil organı olarak işlev görür⁵³. Organlar hem kanuni düzenlemelere hem de işlevsel yapılarına göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir⁵⁴. Yönetim kurulunun tek üyeden oluşması halinde şahıs organı, birden fazla üyeden

⁵¹ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 21; Öztan, Organ Kavramı, s. 89; Kocayusufpaşaoğlu'na göre, tüzel kişinin irade beyanı, bu beyanı yapan organ açısından ele alındığında durum farklılaşmaktadır. Öncelikle, bir tüzel kişinin tüm organları, onu temsil etme yetkisine sahip değildir. Hem Türk Medeni Kanunu hem de Türk Ticaret Kanunu, tüzel kişiyi hangi organın temsil edeceğini açık bir şekilde düzenlemiştir. Örneğin, derneklerde bu yetki yönetim kuruluna aittir. Bu durum, yalnızca "organ" olmanın tek başına yeterli olmadığını; aynı zamanda ilgili organın, kanun veya kurucu belgeler (örneğin tüzük, vakıf senedi, ana sözleşme) ile temsil yetkisiyle donatılmış olması gerektiğini göstermektedir. Dolayısıyla, bir organ irade beyanında bulunduğu tüzel kişiyi bağlayabilmesi için, bu beyanı sadece organ sıfatıyla değil, aynı zamanda temsil yetkisi çerçevesinde gerçekleştirmesi gerekir. Tüzel kişiliği oluşturan bireylerin kendi adlarına hukuki işlem yapabilme imkânı her zaman vardır. Ancak bu kişilerin, kendi adlarına değil de tüzel kişi adına irade beyanında bulunmaları için, tıpkı bir temsilci gibi hareket etmeleri gerekir. Bu noktada temsil hükümleri devreye girmektedir. Ancak burada söz konusu olan temsil, klasik anlamda bir temsil değildir. Çünkü irade beyanı, temsilcinin değil, doğrudan tüzel kişinin iradesi sayılmaktadır. Bu nedenle, bu temsil türü "kendine özgü" (sui generis) veya "atipik" bir temsil olarak nitelendirilmektedir. Bu farklılık nedeniyle, Borçlar Kanunu'nda yer alan temsil hükümleri doğrudan uygulanmamalı; yalnızca nitelikleriyle örtüştüğü ölçüde, kıyas yoluyla uygulanmalıdır. Ayrıca bu temsil, iradî değil, kanunî bir temsil niteliği taşımaktadır. Örneğin, bir dernekte genel kurul doğrudan bir temsilci atamaz; ancak yönetim kurulunu seçer ve bu kurulun temsil yetkisi, doğrudan kanun ve dernek tüzüğü tarafından belirlenmiş olur. Sonuç olarak, bir organın tüzel kişiyi temsil yetkisiyle donatılmış olması, onun aynı zamanda atipik bir kanunî temsilci sayılmasına engel değildir. Bu temsil ilişkisi, klasik temsilden farklı olmakla birlikte, tüzel kişinin iradesini dışa yansıtan bir yapı oluşturur. Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Hükümler: Genel Bölüm, Birinci Cilt, Altıncı Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014, s. 629-630.

⁵² Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 21 Öztan, Organ Kavramı, s. 88-89.

⁵³ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 214, N. 11-04; Palta, Teselsül, s.26, 41-42, 44-45; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 30; Tekinalp, Ünal/ Poroy, Reha/Çamoğlu, Ersin. Ortaklıklar Hukuku 1. 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 358, N. 513; Veliye. "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda İş bölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri." İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LV, Sayı: 3 (1997), s. 263; Beder, Aylin, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Anonim Şirketlerde Elektronik Yönetim Kurulu (Yüksek Lisans Tezi). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Hukuk Bölümü, Ocak 2021, s. 14.

⁵⁴ Karahan Sami/Giray Rabia Eda, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013, s. 362; Dinç, Serhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 15; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 219, N. 11-17; İzmirli, Organ Niteliği, s. 19; Öztan, Organ Kavramı, s. 95-98, 103-104; Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku, s. 241-242; Yönetim kurulu üyesi ya da yönetici sıfatıyla seçilen veya atanmış kişiler, şekli organ olarak nitelendirilirken; herhangi bir resmi seçim veya atama kararı olmaksızın aynı görevi fiilen yürüten kişiler ise "fiili organ" olarak tanımlanmaktadır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 389; Palta, Organ Kavramı, s. 363; Palta, Teselsül, s. 23, 39-40.

oluşması durumunda ise kurul organı olarak nitelendirilmesi bu ayrımın tipik örneklerindendir⁵⁵.

Ç. Yönetim Kurulunun ve Üyelerinin Organ Sıfatı

Anonim şirketler, tüzel kişiliğe sahip olmaları nedeniyle hak ve borç sahibi olabilmek için irade açıklayabilecek organlara ihtiyaç duyar⁵⁶. TTK bu ihtiyacı karşılamak üzere anonim şirketlerde bulunması zorunlu olan iki temel organı genel kurul ve yönetim kurulu olarak düzenlemiştir. Genel kurul, şirketin karar alma organı niteliğinde olup belirli zamanlarda toplanırken; yönetim kurulu, temsil ve idare yetkisini sürekli şekilde kullanan icra organıdır⁵⁷.

Yönetim kurulunun bir bütün olarak tüzel kişi organı olduğu hususunda öğretide ve uygulamada herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulunun hiç oluşturulmaması veya düzenli şekilde toplanamaması, TTK m. 530 gereğince anonim şirketin fesih sebebi olarak kabul edilmiştir. Kanun gerekçesinde de belirtildiği üzere, bu tür durumlarda “organ eksikliği” söz konusu olur⁵⁸. Ancak, yönetim kurulunu oluşturan üyelerin bireysel olarak organ sıfatı taşıyıp taşımadıkları meselesi öğretide tartışmalıdır. Bu konudaki görüş ayrılıklarının merkezinde, üyelerin tüzel kişiyle ilişkilerinin niteliği yer almaktadır.

Bir görüşe göre, yönetim kurulu üyeleri bizzat organ sayılmaz; yalnızca organ görevlisi sıfatıyla faaliyet gösterirler⁵⁹. Bu yaklaşımı savunan Çamoğlu, üyelerin şirketle aralarında vekâlet veya hizmet sözleşmesi bulunduğunu ve bu sözleşmelere dayanarak görev yaptıklarını belirtmektedir⁶⁰.

⁵⁵ Palta, Teselsül, s. 44-45; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 30.

⁵⁶ Palta, Teselsül, s. 23.

⁵⁷ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 19; Bozkurt, Tamer, "Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 83 (Temmuz 2009), s. 155; Kıratlı, Metin, Yönetim Kurulu Başkanı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 20; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 1, s. 358, N. 513; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 3.

⁵⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 23; Kutluk, Tansı, Anonim Şirketlerde Yönetim ve İç Yönerge Hazırlanması, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020, s. 13; Oğuz, Ersin, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019, s. 20; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 21; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 361, N. 521.

⁵⁹ Yönetim kurulu üyeleri ile ortaklık arasındaki ilişki akdi bir ilişkidir. Aradaki ilişkinin hizmet ilişkisi olduğunu belirtilmişse de vekâlet ilişkisi olduğu kabul edilmektedir. Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 228; Yönetim kurulu ile ortaklık arasındaki ilişki temsil ilişkisi değildir. Çünkü, temsilci başka bir kimsenin iradesini açıklarken organ olan yönetim kurulu başkasının değil kendi iradesini açıklamaktadır. Ayrıca, haksız fiilde temsil olmaz ilkesi gereğince temsilcinin verdiği zarardan temsil edilen sorumlu değilken tüzel kişi organı görevini yaparken verdiği zarardan sorumluluğu TTK'nın 371. maddesinin beşinci fıkrasında belirtilmiştir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 387; Palta, Teselsül, s. 81; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 11.

⁶⁰ Palta, Teselsül, s. 81.

Bu görüşe karşı olarak öğretide daha baskın kabul gören diğer görüş ise, yönetim kurulu üyelerinin doğrudan organ niteliği taşıdığını savunur⁶¹. Bu yaklaşım, özellikle farklılaştırılmış teselsül ilkesi ile gerekçelendirilir⁶². Anılan ilkeye göre, bir yönetim kurulu üyesinin gerçekleştirdiği hukuka aykırı eylemden doğan sorumluluk, tüm kurula değil, yalnızca kusurlu ya da ihmalde bulunan ilgili üyeye yöneltilir. Böylece kurulun kolektif değil, bireysel kusura dayalı sorumluluğu esas alınmış olur. Bu sorumluluk ilişkisi, üyelerin kişisel olarak organ sıfatına sahip oldukları görüşünü desteklemektedir⁶³.

Yönetim kurulu üyelerinin organ niteliğine ilişkin bu öğretisel tartışmalar, şirket organları bağlamında şekli ve fiili organ ayrımını gündeme getirmiştir⁶⁴. Şekli organ; kanun, esas sözleşme veya iç yönergelere dayanılarak belirli usuller çerçevesinde atanmış, görev ve yetkileri açıkça düzenlenmiş ve ticaret siciline tescil edilmiş kişilerden oluşur⁶⁵. Bu yönüyle şekli organ, hukuk düzeni tarafından açıkça tanınmış, resmi organ yapısını ifade eder. Ayrıca, öğretide yönetim yetkisinin devredildiği murahhaslar, bağımsız karar alma yetkisi tanınan müdürler, tasfiye memurları ve kayyumlar da şekli anlamda organ olarak değerlendirilmektedir⁶⁶.

D. Yönetim Kurulunun Genel Kurulla İlişkisi

TTK uyarınca anonim şirketin zorunlu organları genel kurul ve yönetim kuruludur⁶⁷. Öğretide, bu iki organ arasındaki ilişkinin hukuki niteliğini açıklamak

⁶¹ Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 30; Yargıtay, TTK'nın 319. maddesi çerçevesinde, anonim şirketlerde yönetim ve temsil yetkisinin yönetim kurulu tarafından belirli üyelere devredilmesi durumunda, bu kişi ya da kişilerin "kişi organ" sıfatını kazandığını ifade etmiştir. Kararda, yönetim kurulu üyelerinin organ niteliğine sahip oldukları açıkça belirtilmiştir. Palta, Teselsül, s. 82; Doğan, Organizasyon, s. 9.

⁶² Doğan, Organizasyon, s. 9, 11.

⁶³ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 11; Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 30.

⁶⁴ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 27.

⁶⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 353,355; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 818, 821, N. 29, 38; İsviçre öğretisinde de genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu üyeleri şekli organdır. Palta, Organ Kavramı, s. 369, 372.

⁶⁶ Doğan, Organizasyon, s. 9, 11.

⁶⁷ Şirket organlarından birinin hiç mevcut olmaması ya da bu organların, görevlerini sürekli olarak yerine getiremeyecek düzeyde önemli bir organizasyonel eksiklik göstermesi, ciddi bir sorundur. TTK'nın 530. maddesi, bu durumu anonim şirketler açısından fesih sebebi olarak kabul etmektedir. Örneğin, yönetim kurulunun bulunmaması bu kapsama girmektedir. Kayar, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 417; Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Ankara: Dora Yayıncılık, 2017, s. 249. TTK'nın 530. maddesine ilişkin gerekçede, yönetim kurulunun görev süresinin sona ermesine rağmen yeni bir yönetim kurulunun seçilmemesi ya da istifalar gibi durumlar nedeniyle boşalan üyeliklerin doldurulamaması, yönetim kurulunun mevcut olmadığına işaret eden durumlar olarak ifade edilmiştir. Aynı gerekçede, yönetim kurulunun üyeleri tam olarak atanmış olsa dahi, kurulun devamlı olarak hiç toplanmaması ya da gereği gibi toplantı gerçekleştirememesi hâlinde de organ eksikliğinin

amacıyla üç temel görüş ileri sürülmüştür: genel kurulun üstünlüğü görüşü, yönetim kurulunun üstünlüğü görüşü ve organlar arasında görev ve yetki ayrımına dayanan eşitlik görüşü⁶⁸.

Genel kurulun üstünlüğünü savunan mutlak güç teorisine (Omnipotenztheorie) göre, İBK m. 698'de de açıkça belirtildiği üzere, anonim şirkette en üst organ genel kuruldur ve her konuda karar alma yetkisine sahiptir. Yönetim ve temsil yetkisinin tek bir organda toplanması ve denetimin de bağımsız bir organa bırakılması bu görüşün yapısal dayanaklarından⁶⁹. Nitekim İBK m. 698'de "anonim şirketin en üst organı pay sahipleri genel kuruldur" ifadesi yer almaktadır⁷⁰. Ancak İsviçre öğretisi ve yargı kararlarında bu üstünlük daha çok biçimsel nitelikte değerlendirilmiş, organlar arasında işlevsel eşitliğin esas olduğu kabul edilmiştir⁷¹.

Genel kurulun yönetim kurulu üyelerini atama ve azletme yetkisine sahip olması bu görüşü desteklemektedir⁷². Ancak yönetim kurulunun bağımsız bir organ olarak faaliyet göstermesi, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmesi, devredilemez yetkilere sahip olması ve kural olarak genel kurula bırakılmamış konularda yetkili kılınması, mutlak güç teorisinin zayıf yönleri arasında yer almaktadır⁷³. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin seçimi konusunda genel kurulun münhasır yetkili olduğu, bu konuda esas sözleşmeyle yapılacak aksi yöndeki

bulunduğunun kabul edildiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, kanun veya esas sözleşmede belirlenmiş asgari yönetim kurulu üyesi sayısının, ölüm, istifa veya azil gibi sebeplerle altına düşmesi durumunda, pay sahiplerinin genel kurul aracılığıyla yeni bir yönetim kurulu seçimi yapılması için harekete geçmeleri önerilmektedir. Turanlı, Hüsnü, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 1-2 (2013), s. 941; Sayın, Butlan, s. 8; Yüce, Geçersizlik, s. 23; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 214, N. 11-04.

⁶⁸ Keskin, Harun, "Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 3 (Eylül 2018), s. 244.

⁶⁹ Tekil, Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku. İstanbul: Alkım Yayınları, 1998, s. 142; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 21; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 4; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 805, N. 7; Palta, Organ Kavramı, s. 365; Doğan, Organizasyon s. 15; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 12; Sözleşme teorisine dayanan bu görüşe göre, anonim ortaklık, tüm ortakların bir araya geldiği genel kurul tarafından yönetilir. Ortaklığın iradesi genel kurulda şekillenir ve bu iradenin hayata geçirilmesi, vekâlet ya da temsil ilişkisi çerçevesinde belirli kişi veya gruplara devredilir. Poroy, Reha/ Tekinalp, Ünal/ Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 299-300; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 1, s. 359, N. 516; Palta, Teselsül, s. 28; Helvacı, Mehmet, "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu.", Prof. Dr. Reha Poroy Armağanı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (1995), s.175.

⁷⁰ Yanlı, Veliye, "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda İş bölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri.", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LV, Sayı: 3 (1997). s. 263.

⁷¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 4.

⁷² Doğan, Organizasyon, s. 15.

⁷³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 22; Doğan, Organizasyon, s. 15-16; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 13.

düzenlemelerin geçersiz sayılacağı kabul edilmektedir⁷⁴. Yalnızca ani kuruluş aşamasında esas sözleşmeyle atama yapılması ve kamu tüzel kişinin kendisini temsil edecek üyeyi belirlemesi gibi istisnai durumlar mümkündür⁷⁵.

Yönetim kurulunun üstünlüğünü savunan liderlik teorisi (Führerprinzip), özellikle Almanya'da II. Dünya Savaşı öncesinde etkili olmuş ve yönetim kurulu şirketin en güçlü ve etkin organı olarak görmüştür⁷⁶. Ancak genel kurula devredilemez yetkilerin tanınması bu görüşün geçerliliğini zayıflatmıştır⁷⁷.

Eşitlik teorisi (Paritaetstheorie), genel kurul, yönetim kurulu ve denetim organları arasında bir hiyerarşi bulunmadığını, her birinin kendi görev alanında bağımsız hareket ettiğini savunur⁷⁸. Ancak görev ve yetki sınırlarının pratikte belirgin olmaması, bu teorinin de zayıflamasına neden olmuştur⁷⁹. İsviçre hukukunda genel kurul, esas sözleşme değişikliği ve sermaye yapısına ilişkin temel konularda yetkili kabul edilmekte olup, 1992 tarihli düzenleme ile yönetim kurulunun devredilemez yetkileri daha da güçlendirilmiştir⁸⁰.

TTK ise bu üç teori arasında denge kuran bir yaklaşım benimsemiş, genel kurulun üstün organ olduğu anlayışını açıkça reddetmiş ve görev-yetki ayırımına dayalı sistemiği esas almıştır⁸¹. Bu yönüyle TTK, sınırlandırılmış mutlak güç teorisi

⁷⁴ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176.

⁷⁵ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176.

⁷⁶ Özkorkut, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara, 1996, s. 9; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 22; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar I, s. 359, N. 517; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 4; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 805, N. 7; Palta, Organ Kavramı, s. 366; Palta, Teselsül, s. 29; Doğan, Organizasyon, s. 18; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 17; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 300; Tekil, Anonim Şirketler, s. 142.

⁷⁷ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 22; Doğan, Organizasyon, s. 18; Özkorkut, s. 9

⁷⁸ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar I, s. 358, N. 514-515; Palta, Organ Kavramı s. 366; Palta, Teselsül, s. 29; Doğan, Organizasyon, s. 16; Özkorkut, s. 10; Yüce, Geçersizlik, s. 27; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 5.

⁷⁹ Palta, Teselsül, s. 30; Doğan, Organizasyon, s. 16; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 14; Doğan, Organizasyon, s. 17.

⁸⁰ Yanlı, İş bölümü İlkesi, s. 264.

⁸¹ Yanlı, İş bölümü İlkesi, s. 264; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 805, N. 7; Demir, Evin Emine, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016, s. 7; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 44; Sayın, Butlan, s. 80-81; Doğan, Organizasyon, s. 18, 20; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 14, 18, 20; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 417; Palta, Teselsül, s. 31; Eski kanun açısından değerlendirildiğinde, bu iki organın kendine özgü yetkileri ve pratikte üstlendikleri işlevler göz önüne alındığında, aralarında bir alt-üst ilişkisinden ziyade bir iş bölümü ilişkisinin var olduğu açıkça görülmektedir. Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 145, 146; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 16; Palta, Organ Kavramı, s. 367; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 26; Keskin, Tarihî Süreç, s. 268; Kanunun 375 ve 408. madde hükümleri de bunun göstergesidir. Yüce, Geçersizlik, s. 27; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 5; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 215, N. 11-08; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 538; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 941; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar I, s. 358, N. 515; İsviçre Borçlar Kanunu'nun 716/a maddesinde de yönetim kurulunun devredemeyeceği görevler düzenlenmiştir. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 184; Cenkci, Esra, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Aralık 2011), s. 122; Engin Günay,

(Eingeschränkte Omnipotenztheorie) ile paralellik göstermektedir⁸². Bu teoriye göre, genel kurul en yüksek organ olarak kabul edilmekle birlikte, yönetim kurulunun TTK'da açıkça belirtilen devredilemez yetki alanına müdahale etmesi mümkün değildir. Yönetim kurulunun sürekli faaliyette bulunması ve şirketi temsil etmesi, onu uygulamada daha belirleyici konuma getirmektedir⁸³.

II. Yönetim Kurulunun Yapısı

A. Genel Bakış

Yönetim kurulunun yapısı bakımından, esasen gözetim faaliyetinin kim tarafından ve hangi usullerle yerine getirileceği dikkate alınarak iki temel model geliştirilmiştir⁸⁴. Gözetim kavramı, şirketin idare ve temsil yetkisini kullanan organ veya kişilerin faaliyetlerinin, şirketin çıkarları doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğinin değerlendirilmesi anlamına gelir. Bu kapsamda gözetim, yalnızca geçmiş faaliyetlerin denetimiyle sınırlı olmayıp, aynı zamanda risklerin önceden öngörülmesi, yönetim kararlarının uygunluğunun kontrol edilmesi ve hukuka aykırılıkların önlenmesi gibi ileriye dönük işlevler de taşıyan dinamik bir kontrol mekanizmasıdır. Gözetimin nihai amacı, şirketin kurumsal sürdürülebilirliğini sağlamak, pay sahiplerinin menfaatlerini korumak ve yönetsel faaliyetlerin hesap verebilirliğini temin etmektir.

Bu sistemlerin gelişiminde, ilgili ülkenin hukuk düzeni, kurumsal yönetime ilişkin yaklaşımı ve piyasa yapısı belirleyici rol oynamıştır⁸⁵. Bu doğrultuda, iki temel model ortaya çıkmıştır: birincisi, kuvvetler birliği anlayışına dayanan ve gözetim işlevinin de yönetim kurulunca yerine getirildiği yönetim sistemi; ikincisi ise, kuvvetler ayrılığı esasına dayanan ve idare ile gözetimin ayrı organlara bırakıldığı gözetim kurulu sistemidir⁸⁶.

Gözde, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu.", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 87, Sayı: 6 (Kasım 2013), s. 168.

⁸² Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 22; Doğan, Organizasyon, s. 18; Keskin, Tarihsel Süreç, s. 251; Palta, Teselsül, s. 28-29; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 16.

⁸³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 22; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 17.

⁸⁴ Doğan, Organizasyon, s. 24.

⁸⁵ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 25; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 21; Doğan, Organizasyon, s. 24.

⁸⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 69; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 19; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 31; Aksoy, Mehmet Ali, "Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu." Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 1-2 (2013), s. 54.

Her iki sistemin sahip olduğu avantaj ve dezavantajlar nedeniyle bazı hukuk sistemlerinde bu modellerden birini zorunlu kılmak yerine, şirketlere hangi modeli uygulayacaklarına kendilerinin karar vermesine imkân tanıyan tercihli sistem benimsenmiştir⁸⁷.

B. Monist Sistem

Roma ve Anglosakson hukuklarında, yönetim ve gözetim yetkilerinin, genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulunda toplandığı bir sistem uygulanır⁸⁸. Yönetim kurulu şirket hedeflerini belirler, kararlar alır ve uygular⁸⁹. Yönetim yetkisi genellikle uzman komitelere devredilerek profesyonel bir şekilde yerine getirilir⁹⁰. Yönetim kurulu, icracı üyeler ve bu üyeleri denetleyen icrai yetkisi olmayan üyelerden oluşur. Denetim görevi ise bağımsız denetçilere bırakılmış olsa da yönetim kurulu üyeleri bilgi ve belge inceleme hakkına sahiptir.

İsviçre ve Türk hukukunda bu model, Amerikan Board sistemine benzemektedir⁹¹. Ancak yönetim ve denetimin aynı kurulda toplanması, denetim üyelerinin bağımsızlığını etkileyebilmektedir⁹². TTK m. 367, yönetim kurulunun yapısının monist, düalist, Amerikan Board veya Fransız Başkanlık modellerine göre

⁸⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 26; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 21.

⁸⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 26; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 69; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 1158; Palta, Teselsül, s. 33; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 529; Doğan, Organizasyon, s. 24; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 22; Koç, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 61; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 31; Demir, Komiteler, s. 9.

⁸⁹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 26; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 361, N. 521a; Doğan, Organizasyon, s. 24; İsviçre'de büyük anonim şirketlerde yönetim kurulunun kurul organ olarak şirketi yönetmesi istisnai bir durum haline gelmiştir. Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 375.

⁹⁰ Gürpınar, Bünyamin, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri Bağlamında Yöneticinin Özen Borcunun Rekabet ve Temsil Sorunu ile İlişkisi.", Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Haziran 2015), s. 13; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 27; Doğan, Organizasyon, s. 25; Palta, Teselsül, s. 34; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 23; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 70; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 31.

⁹¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 27-28; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1158, N. 19; Doğan, Organizasyon, s. 25; Demir, Komiteler, s. 8; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 69; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 22; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 19; Gürpınar, Bünyamin, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi.", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2013), s. 1104; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 224, N. 12-04.

⁹² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Yeni TTK ile yönetim kurulu sistemi korunmuş, ancak işlev ayrılığı ilkesiyle iyileştirilmiştir. Yönetim kurulunun devredilemez yetkileri netleştirilmiş, yetki devri ve karar alma süreçleri kolaylaştırılmıştır. Düzenlemeler, sistemi daha modern ve etkin hale getirmiştir. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 224-225, N. 12-05.

belirlenebileceğini düzenler⁹³. Gözetim yetkisine sahip üyeler, yönetim kurulu toplantılarına katılıp oy kullanma hakkına sahiptir⁹⁴.

C. Düalist Sistem

Almanya ve Avusturya’da uygulanan, yönetim ve gözetim işlerinin iki ayrı kurul tarafından yapıldığı güçler ayrılığı ilkesine dayalı bir sistemdir⁹⁵. Bu sistemde çıkar grupları, özellikle çalışan temsilcileri, karar alma sürecine katılır⁹⁶. Yönetim kurulu, gözetim kurulu tarafından en fazla beş yıllığına seçilir ve gerektiğinde aynı kurul tarafından görevden alınır⁹⁷. Gözetim kurulu genel kurul tarafından seçilse de belli sayıda işçi çalıştıran şirketlerde işçi temsilcileri de bu kurulda yer alabilir⁹⁸.

Her iki kurulun görev sınırları kesin şekilde çizilmiş olup, gözetim kurulu yönetim kurulunun işlerine karışamaz⁹⁹. Gözetim kurulunun yönetim kurulu üyelerini seçme yetkisi devredilemez ve vazgeçilemez bir yetkidir¹⁰⁰. Ancak bu sistemde, kurullar arasında güç mücadelesi yaşanabilir ve gözetim kurulu şirket yönetimine daha az müdahil olur¹⁰¹.

Alman hukukunda yönetim organı, yönetici kurul (Vorstand) ve gözetim kurulundan (Aufsichtsrat) oluşur¹⁰². Yönetici kurul, şirketin yönetim ve temsil organıyken, gözetim kurulu denetim ve gözetim görevini üstlenir¹⁰³. AlmPOK’ye

⁹³ Doğan, Organizasyon, s. 26.

⁹⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 22; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 20; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 31.

⁹⁵ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 28-29; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1158, N. 19; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 529; Doğan, Organizasyon, s. 26-27; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 70; Palta, Teselsül, s. 35; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 24; Koç, İç Yönerge, s. 62; Arslan, İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya: Fakülteler Matbaası, 1994, s. 12.

⁹⁶ Demir, Komiteler, s. 11.

⁹⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 29; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 72; Doğan, Organizasyon, s. 27; Palta, Teselsül, s. 35; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1158; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 24; Karahan, Sami, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantı Nisapları.", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Ocak 1988), s. 196; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku, s. 255; Demir, Komiteler, s. 12; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 15-18.

⁹⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 72; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1158 Doğan, Organizasyon, s. 28; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 21.

⁹⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 71-72; Doğan, Organizasyon, s. 30.

¹⁰⁰ Doğan, Organizasyon, s. 28; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 13.

¹⁰¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 26; Sayın, Butlan, s. 13-14.

¹⁰² Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 703, N. 96.

¹⁰³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 703, N. 96.

göre, gözetim kurulu yönetimi etkili ve sürekli şekilde denetler¹⁰⁴. İki organın üyeleri birbirinde yer alamaz¹⁰⁵.

Ç. Tercihli Sistem

Bu sistem, anonim şirketlerin monist veya düalist yönetim modellerinden birini seçebilmesine olanak tanır ve Fransız hukukunda uygulanır¹⁰⁶. AB Anonim Şirket Tüzüğü'nün 38/1(b) maddesi uyarınca, Avrupa anonim şirketleri bu iki modelden birini tercih edebilir¹⁰⁷. Tercihli sistem Türk hukukuna 6102 sayılı TTK ile girmiştir¹⁰⁸.

TTK'nın 367. maddesi düalist veya tercihli sistemleri açıkça düzenlememiş olsa da madde gerekçesinde şirketlerin yönetim kurullarını farklı modellerde örgütleyebileceği belirtilmiştir¹⁰⁹. Örneğin, Almanya'da yönetim ve gözetim kurulu ayırımına dayalı düalist sistem, ABD'de icra yetkisine sahip veya olmayan üyelerden oluşan monist sistem ya da Fransa'da "President Directeur General" modeli tercih edilebilir¹¹⁰. Her iki modelde de bir denetim organı yasal olarak bulunmaktadır¹¹¹.

D. İsviçre'nin Karma Sistemi

İsviçre hukukunda, monist ve düalist sistemler arasında denge kuran bir model uygulanır. Genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu hem idare hem de gözetim görevine sahiptir. İdare yetkisi murahhaslara veya müdürlere devredilebilir ve gerektiğinde geri alınabilir¹¹². Yönetim kurulu, kanundan ve esas sözleşmeden aldığı yetkilerle genel yetkili organ olarak kabul edilir¹¹³. Genel kurul ve denetçilere bırakılanlar dışında kalan tüm yetkiler yönetim kuruluna aittir¹¹⁴.

¹⁰⁴ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 33; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 13.

¹⁰⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 24; Demir, Komiteler, s. 13.

¹⁰⁶ Helvacı, Mehmet, "Fransız Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu.", Prof. Dr. Hayri Domaniç Armağanı, İstanbul: Prestij Matbaası, (1995): s. 103; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1159, N. 22; Palta, Teselsül, s. 35; Doğan, Organizasyon, s. 30; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 26.

¹⁰⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1159, N. 22; Palta, Teselsül, s. 35 Doğan, Organizasyon, s. 31.

¹⁰⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Doğan, Organizasyon, s. 31; Demir, Komiteler, s. 13.

¹⁰⁹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 30; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1159, N. 23.

¹¹⁰ Doğan, Organizasyon, s. 31; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 26.

¹¹¹ Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 23; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 11.

¹¹² Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 22; Koç, İç Yönerge, s. 62.

¹¹³ Kaplan, İbrahim, "6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu.", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 65, Sayı: 4 (Aralık 2016), s. 3496; Koç, İç Yönerge, s. 62; Facincani, Nicolas/Sutter, Reto: "Verwaltungsratssitzung", TREX 2023, s. 265.

¹¹⁴ Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 20.

E. Türk Hukukuna Göre Şirket Yönetiminin Örgütlenmesi

Türk hukukunda anonim şirketin örgütlenmesine ilişkin açık bir düzenleme bulunmasa da TTK m. 367'nin gerekçesinde yönetim yapısına dair ifadeler yer almaktadır¹¹⁵. Gerekçeye göre, yönetim kurulu yönetim ve temsil yetkilerini diğer üyeler veya üçüncü kişilere devredebilir ve bu sayede gözetim organı olarak çalışabilir¹¹⁶. Yönetim kurulunun tamamı, yürütme yetkisine sahip olmayan üyelerden oluşabilecek şekilde esnek bir yapı benimsenmiştir¹¹⁷.

TTK m. 367 ve 370, şirket yönetiminin monist veya düalist sisteme göre düzenlenmesine imkân tanımaktadır. Ayrıca Amerikan sistemi (yönetim hakkına sahip olan ve olmayan üyeler ayrımı) ve Fransız “Président Directeur Général” modeli de uygulanabilir¹¹⁸. Türk hukuku, İsviçre'deki gibi karma bir sistemi benimsemiştir¹¹⁹.

Yönetim kurulu kural olarak görevlerini kurul şeklinde yerine getirirken, bazı durumlarda üyeler bireysel yetkilerle donatılabilir¹²⁰. Kurumsal yönetim ilkeleri ise icrai yetkisi olan ve olmayan üyelerden oluşan bir yapıyı zorunlu kılmaktadır¹²¹.

III. Yönetim Kurulu Üyeliği, Üyelerin Şirketle Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği, Üye Sayısı ve Atanması

A. Yönetim Kurulu Üyeliği

Yönetim kurulu daha önce de belirtildiği gibi anonim şirketin zorunlu organlarından birisidir. Yönetim kurulu ile şirket arasında bir sözleşme ilişkisi değil organik bir bağ bulunmaktadır¹²². Yönetim kurulunun en büyük özelliği bir kurul organ olmasıdır¹²³. Bu nedenle yönetim kurulu ancak üyeleriyle var olur.

¹¹⁵ Koç, İç Yönerge, s. 62-63.

¹¹⁶ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹¹⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 29; Koç, İç Yönerge, s. 62.

¹¹⁸ Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 27; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 31; Palta, Teselsül, s. 36; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 29; Koç, İç Yönerge, s. 62; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 27; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 397; bkz. TTK'nın 367. madde gerekçesi, <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss96.pdf>. E.T. 6.2.2025.

¹¹⁹ Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 24; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 33; Doğan, Organizasyon, s. 38; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 442-443; <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1104. E.T. 6.2.2025.

¹²⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 207.

¹²¹ Aksoy, Kurumsal Yönetim, s. 56.

¹²² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 389, N. 543.

¹²³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 389, N. 543; Kutluk, İç Yönerge, s. 30; Karahan, Sami/Arslan, İbrahim, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013, s. 389.

Yönetim kurulu üyeleriyle şirket arasında da bir sözleşme ilişkisi bulunmaktadır. Yönetim kurulu üyesinin üyelik sıfatı seçilen kişinin bu kararı kabul etmesiyle doğar¹²⁴. Kanunda bu kabul beyanının hangi usulle yapılacağına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, bu beyanın açık bir irade açıklaması yoluyla yapılabileceği gibi, susmak suretiyle zımnen de gerçekleşebileceği kabul edilmektedir¹²⁵.

Yönetim kurulu üyesi seçildikten sonra ticaret siciline tescil ve ilanı yapılmalıdır. Ancak bu tescil kurucu değil açıklayıcı niteliktedir¹²⁶. Tüzel kişi adına yönetim kurulu toplantısına katılacak olan gerçek kişinin de tescil ve ilanı yapılacaktır¹²⁷. Burada yapılacak tescilin kurucu nitelikte olduğu Pulaşlı ve Kırca tarafından savunulmaktadır¹²⁸. Aksi görüşe göre ise kanunda bu konuda açık bir düzenleme bulunmadığından tescil kurucu nitelikte değildir¹²⁹. Bahtiyar'a göre, tüzel kişiyi yönetim kurulunda temsil edecek gerçek kişinin ticaret siciline tescili durumunda bu tescil kurucu niteliktedir¹³⁰. Kanaatimizce Kanunda sicilin hangi durumda kurucu hangi durumda açıklayıcı nitelikte olduğu açıkça belirtilmediğinden ve burada temsilcilik ilişkisi tescil öncesi kurulduğundan açıklayıcı nitelikte olarak değerlendirilmektedir. Tüzel kişi, yönetim organında kendisini temsil edecek olan gerçek kişiyi bizzat belirler. Bu konuda esas sözleşmeye, temsilcinin belirlenmesini sınırlayan veya tüzel kişinin bu yetkisini ortadan kaldıran bir hüküm konulması ise, emredici hükümler ilkesi (bkz. TTK m. 340) gereğince batıl olacaktır¹³¹.

Yönetim kurulu üyeleri, taşıdıkları hukuki ve fiili özellikler bakımından farklı niteliklere sahip olabilirler. Bunlar arasında öğretide özellikle dikkat çeken bazı özel

¹²⁴ Develi, Emine, Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 104; Yüce, Geçersizlik, s. 28.

¹²⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 20; İsviçre'de, yönetim kuruluna seçilen bir üyenin bu görevi kabul etme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, üyenin görevi kabul ettiğini açıkça bildirmesi ya da bu yönde davranışlarda bulunması, görevi kabul ettiği anlamına gelir. Bunun yanı sıra, seçilen üyelerin ve ortaklığı temsile yetkili kişilerin ticaret siciline tescil edilmeleri zorunludur. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176; Sayın, Butlan, s. 27; Kılıçoğlu, Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015, s. 70.

¹²⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 20; Yüce, Geçersizlik, s. 231.

¹²⁷ Yönetimin yabancılaşmasını önlenmesi bakımından şirket tarafından atanmayan tüzel kişi temsilcisinin tek üye olarak görev yapması önemlidir. Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu: Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul: 2016, s. 168.

¹²⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1156, 1217, N. 5, 180; Kırca, İsmail, "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 2 (Haziran 2012), s. 51, 53.

¹²⁹ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 16; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 23; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 12.

¹³⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 229.

¹³¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 399-400, N. 548g; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 381.

tür üyeler mevcuttur¹³². Örneğin, fiili üyeler genel kurul tarafından resmi olarak seçilmemiş olmakla birlikte, yönetim kurulu üyesi gibi hareket eden ve karar süreçlerine fiilen katılan kişilerdir¹³³. Gizli üyeler ise genel kurulca seçilmiş, ancak ticaret siciline tescil edilmemiş olmalarına rağmen diğer üyelerle aynı şekilde karar alma sürecine katılan kişilerdir¹³⁴.

Bunun dışında, özellikle halka açık anonim şirketlerde SPK düzenlemeleri uyarınca yer verilen bağımsız üyeler, şirketle menfaat ilişkisi bulunmayan ve hak sahiplerinin çıkarlarını gözetken, denetleyici nitelikteki üyelerdir¹³⁵. SerPK.'na göre bağımsız üyeler yönetim kurulunda icrai görev üstlenemez ve kurumsal yönetim ilkelerinde belirtilen niteliklere sahip olmalıdır¹³⁶. Avrupa Birliği'nin 2005 tarihli tavsiye kararında da bağımsız üyelerin temel özellikleri tanımlanmıştır¹³⁷. Ayrıca, yönetim kurulunda icrada görevli olmayan üyeler de yer alabilir. Bu üyeler, şirketin günlük idari işleyişine doğrudan katılmamakla birlikte karar alma süreçlerinde rol oynarlar¹³⁸. SPK düzenlemelerine tabi anonim şirketlerde, yönetim kurulunda en az iki bağımsız üyenin bulunması ve bu sayının toplam üye sayısının üçte birinden az

¹³² İsviçre hukukunda da benzer durum söz konusudur. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176-177.

¹³³ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176-177.

¹³⁴ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176-177.

¹³⁵ Doğan, Organizasyon, s. 69; bağımsız üye pay grubu, pay sahipliği grubu ile azınlık dışı kalan payların temsilcisi olarak ifade edilebilir. Eriş, Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, Cilt: II, Ankara, 2014, s. 2223-2224.

¹³⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 395, N. 548c; bu kavram, Türk hukukunda ilk kez Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarını düzenleyen Seri: VI No: XI sayılı tebliğleriyle yer bulmuştur. Doğan, Organizasyon, s. 68-71; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 37; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 232, N. 12-20; Sayın, Butlan, s. 291; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 241; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 115-116; Pazarbaşı, Gülşen, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018, s. 28; Aksoy, Kurumsal Yönetim, s. 47-48.

¹³⁷ Tavsiye kararlarına göre, bir kişinin bağımsız üye olarak kabul edilebilmesi için belirli koşulları sağlaması gerekmektedir:

Son 5 Yıl İçerisinde Yönetim Kurulu Görevi:

Bağımsız üye adayının, son 5 yıl içerisinde şirketin veya şirketin bağlı ortaklıklarının (yavru şirketlerinin) yönetim kurulunda, icrada görevli üye olarak yer almamış olması gereklidir.

Hakim Ortak ile Bağımsızlık:

Bağımsız üyenin, şirketin hâkim ortağı ya da hâkim ortağın temsilcisi olmaması şarttır.

İş İlişkisi:

Adayın, son bir yıl içerisinde şirketle veya şirketin bağlı ortaklıklarıyla, önemli kabul edilebilecek miktarda iş ilişkisi içerisinde bulunmamış olması gerekir.

Çalışan Olmama Koşulu:

Kişinin, şirkette veya şirketin bağlı ortaklıklarında işçi olarak çalışmaması ya da son 3 yıl içerisinde bu tür bir görevde bulunmamış olması gerekmektedir. Doğan, Organizasyon, s. 73-75.

¹³⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 38; Ayan, Özge, "Pasif Yönetim Kurulu Üyesi, İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi ve Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesinin Karşılaştırılması.", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1 (Ocak 2021), s. 65, 66, 70.

olmaması zorunludur. Bu düzenlemelerin amacı, şirket menfaatleri ile kişisel çıkarlar arasında çatışma yaşanmasını önlemektir¹³⁹.

1. Yönetim Kurulu Üyeliği İçin Aranılan Şartlar

Yönetim kurulu üyesi seçilecek kişi kanunda ve esas sözleşmede öngörülecek olan şartları taşıması gerekmektedir¹⁴⁰. Ancak şu da unutulmamalı ki esas sözleşmede yönetim kurulu üyesi olabilmek için gerekli olan şartlar düzenlenirken eşitlik ve hakkın kötüye kullanılmaması ilkelerine uyulması gerekmektedir¹⁴¹.

a. Kanunda Aranılan Şartlar

TTK'nın 359. maddesinin dördüncü fıkrasında, üyeliği sona erdiren sebeplerin yönetim kurulu üyesi seçilmek içinde engel olduğu düzenlenmiştir¹⁴². Maddenin gerekçesinde de yapılan düzenlemeyle ETK döneminde mahkeme kararları ve öğretide hâkim olan görüşün kanun metni haline getirildiği ifade edilmiştir¹⁴³.

Kanunun 362. maddesinde her şeyden önce bir yönetim kurulu üyesinin en çok üç yıl için seçilebileceği ve esas sözleşmede aksine bir düzenleme bulunmadığı takdirde süreyi tamamlayan üyenin yeniden seçilebileceği düzenlenmiştir¹⁴⁴. Yine Kanunun 363. maddesinin ikinci fıkrasına göre de yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da üye kanunda öngörülen ya da esas sözleşmede düzenlenmiş bulunan şartlarını kaybederse ilgili üyenin herhangi bir işleme gerek kalmadan üyeliği sona erecektir¹⁴⁵.

¹³⁹ Ayan, Pasif Yönetim, s. 67; ayrıntı için bkz. Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri; bu ilkeler TTK'nın 1529. maddesinde tek madde olarak düzenlenmesine rağmen ayrıntılı olarak sermaye piyasası mevzuatında düzenlenmiştir. Aksoy, Kurumsal Yönetim, s. 48-53, 59.

¹⁴⁰ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 22; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 411; Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, Bursa: Dora Yayıncılık, 2013, s. 230; Ansay, Tuğrul, Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları, 1981, s. 11.

¹⁴¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 29-31; Altaş, Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 258,261; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 12.

¹⁴² RG. 14.2.2011. S. 27846.

¹⁴³ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁴ Kutluk, İç Yönerge, s. 32; Yasaman, Hamdi, Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Cilt: 2, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 256.

¹⁴⁵ Altaş, Soner, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 261; Kendi işini bizzat göremeyecek konumda olan kişiler yabancı bir mal varlığını yönetecektir. Teoman, Ömer, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 3 (Eylül 2010), s. 7; Cenkcı, s. 125; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 452; Karaege, Özge, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 3 (2012), s. 77-80.

Yeni Kanun tek üyeli yönetim kuruluna imkân verdiği gibi tüzel kişilerin de yönetim kurulu üyesi olmasına imkân vermiştir¹⁴⁶. Ancak bu, yalnızca söz konusu tüzel kişinin tüzel kişilik vasfını hukuken kazanmış olması durumunda mümkündür. Tüzel kişiliği haiz olmayan bir yapının, bir anonim şirketin yönetim organında temsil yetkisini haiz olarak görev yapması hukuken geçerli değildir¹⁴⁷. Adi ortaklıkların tüzel kişiliği bulunmadığından yönetim kurulu üyesi olamaz¹⁴⁸.

İsviçre hukukunda yönetim kurulunun kaç üyeden oluşacağı şirket esas sözleşmesinde gösterilir ve tüzel kişiler yönetim kurulu üyesi olamadığı halde tüzel kişinin temsilcisi yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir¹⁴⁹.

ETK döneminde yönetim kurulu üyesinin ehliyeti konusunda herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen Yargıtay¹⁵⁰ ve öğreti yönetim kurulu üyesi seçilecek kişi de tam ehliyet şartı aramaktaydı¹⁵¹. 6102 sayılı TTK'nın 359. maddesinin üçüncü fıkrasında açıkça "yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır" hükmüne yer verilmiştir¹⁵². Bu hüküm bulunmasaydı bile 363. maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulu üyesinin ehliyetinin kısıtlanması halinde üyeliğinin kendiliğinden kalkacağı yine aynı Kanunun 359. maddesinin dördüncü fıkrasında ise üyeliği sona erdiren sebeplerin seçilmeye de engel olacağı düzenlemesi birlikte değerlendirildiğinde yönetim kurulu üyesi olarak seçilecek kişinin tam ehliyetli olması gerektiği anlaşılmaktadır¹⁵³. Bu sonuca yönetim

¹⁴⁶ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 4; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1103; Fransız hukukunda, gerçek kişiler gibi tüzel kişiler de yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Bu durumda, tüzel kişi, yönetim kurulunun asıl üyesi olarak kabul edilir ve kurulda kendisini temsil etmek üzere bir gerçek kişi atamak zorundadır. Atanan gerçek kişinin faaliyetlerinden doğan sorumluluk ise doğrudan tüzel kişiye aittir. Ayrıca, tüzel kişi, bu temsilciyi dilediği zaman değiştirme hakkına sahiptir. Helvacı, Fransız Hukuku, s. 106-107; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 222-223, N. 12-01.

¹⁴⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 595, 600, N. 1, 10.

¹⁴⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 9.

¹⁴⁹ Sayın, Butlan, s. 81; yönetim kurulu üyeliği, yasa gereği tamamen gerçek kişilere özgülenmiştir. Böckli; Peter: Schweizer Aktienrecht, 5. Baskı, Zürih 2022, § 9 N. 173.

¹⁵⁰ Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 02/04/2013 tarihli ve E. 2011/4945- K. 2013/6594; 5/12/1986 tarihli ve E. 1986/6726- K. 1986/6565 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁵¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 35-36; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 230; Ansay, Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 1982, s. 98.

¹⁵² Şener, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2015, s. 348; <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.; İmregün, eski kanun döneminde bir gerçek kişinin yönetim kurulu üyesi seçilebilmesi için yalnızca mümeyyiz (ayrıt etme gücüne sahip) olmasının yeterli olmadığını, ayrıca tam ehliyetli olması gerektiğini savunmuştur. İmregün, Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması ve Ortaklık Sözleşmesi ile Bu Konuda Getirilebilecek Düzenlemeler.", Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay'ın Anısına Armağan, Cilt I, İstanbul, 1982, s. 175-176; Karaege, Yönetim Kurulu, s. 74-75.

¹⁵³ Işık, Olcay, "Anonim Ortaklıkların Genel Yapısı ve 6762 Sayılı Ticaret Kanunu ile 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Yer Alan Düzenlemeler Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları.", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2011), s. 177; Şener, Ortaklıklar Hukuku,

kurulu üyesinin şirketin yönetim ve temsil görevini yerine getirmesi ve kanunda öngörülen hem şirkete hem de üçüncü kişilere karşı olan sorumluluğu ile toplantılara bizzat katılma zorunluluğu da dikkate alındığında tam ehliyetli olması gerektiği sonucu çıkmaktadır¹⁵⁴. Kanaatimizce tam ehliyetli olma şartı nedeniyle TMK’da düzenlenen sınırlı ehliyetli, sınırlı ehliyetsiz ve tam ehliyetsizlerin yönetim kurulu üyesi olamayacaktır¹⁵⁵. Nitekim yönetim kurulu üyesi kendisine yasal danışman atanan bir kimse de olamaz. Böyle bir durum yönetim kurulu üyesinin görevini bizzat yapması ve sorumluluğu ilkesi ile de bağdaşmaz¹⁵⁶. Burada kastedilenin hak ehliyeti değil fiili ehliyeti olduğu aşikârdır¹⁵⁷. Fiil ehliyeti kavramı TTK’da değil TMK’da açıklanmıştır. TMK’nın 10. maddesine göre, “*Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır.*”¹⁵⁸. Fiili ehliyetinin kaybı halinde gerçek kişi yönetim kurulu üyesinin üyelik görevi kendiliğinden sona ererken tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişinin ehliyetinin kısıtlanması halinde tüzel kişinin üyeliği devam edecektir.

s. 348; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, “Mahkemece, davacı tarafından yönetim kurulu kararı üzerine yapılan genel kurul toplantısında alınan kararların iptaline ilişkin dava açıldığı, bu nedenle yönetim kurulu kararının batıl olduğunun tespiti davasının görülmesinde hukuki yararın kalmadığı, yönetim kurulu kararının batıl olup olmadığının genel kurul kararının iptali davasında göz önüne alınacağı, hukuki yarar olmayan dava ile ilgili esasa yönelik inceleme yapılmasının doğru olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Ancak, yönetim kurulu kararının yoklukla malul olduğunun tespiti davası ile genel kurul kararının iptali davaları birbirinden bağımsız olup, yönetim kurulu kararının yoklukla malul olduğuna ilişkin verilecek karar, genel kurul kararının iptali davası ile doğrudan ilişkili ve sonucu etkiler nitelikte bulunduğundan, davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda, muris ... hakkında düzenlenen tıbbi raporlar ve ceza dosyasındaki Adli Tıp raporu gibi delillerin eksik incelenmesi sebebiyle, yönetim kurulu kararlarının geçerliliğine yönelik yeterli değerlendirme yapılmadan sonuca ulaşılması bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 31.03.2022 tarihli ve E. 2021/6022- K. 2022/2673 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁵⁴ Ceneci, s. 123; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk s. 13; Altaş, Anonim Şirketler, s. 258; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1155, N. 3; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 21; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 41; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 453; Çeliktas, İlyas, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri Konusunda Karşılaşılabilecek Sorunlar.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012), s. 604.

¹⁵⁵ Alman hukukuna göre, yönetim kurulu üyesinin tam ehliyetli olması zorunludur. Sınırlı ehliyetli kişilerin yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi ise mümkün değildir. İsviçre hukukunda bu konuda farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı yazarlar, yönetim kurulu üyesi olabilmek için temyiz kudretinin (ayırt etme gücünün) yeterli olduğunu savunurken, diğer yazarlar, yönetim kurulu üyelerinin tam ehliyetli olması gerektiğini ileri sürmektedir. Teoman, Ömer, Tüm Makalelerim, Cilt I-II: 1971-2001. 2. Baskı, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2012, s. 470-473; Altaş, Anonim Şirketler, s. 258; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 9; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 329; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 21; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 419; İzmirli, Organ Niteliği, s. 42; Işık, Kişisel Haklar, s. 178.

¹⁵⁶ Arslanlı’ya göre ise velayet veya vesayet altında bulunan bir kimse bir sanat veya meslekle ulaşabilirken yönetim kurulunda görev almaması uygun olmadığından bu kimseler de yönetim kurulu üyesi olabilir. Arslanlı, Halil, Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960, s. 100; Teoman, Makalelerim I-II, s. 477.

¹⁵⁷ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 410.

¹⁵⁸ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>. E.T. 6.2.2025.; Fiil ehliyeti için bkz. Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 47 vd.

28.11.2012 tarihli Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 30. maddesine göre¹⁵⁹, yönetim kuruluna üye seçilebilmek için tam ehliyetli olmak, devlet memuru olmamak, iflas kararı bulunmamak ve özel şartları taşımak gereklidir. Devlet memurları ve avukatlar da yönetim kurulunda görev alamaz¹⁶⁰.

6762 sayılı TK m. 315/2'de, belirli suçlardan mahkûmiyetin yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren bir sebep olduğu açıkça düzenlenmişken, bu hükme 6102 sayılı TTK'da yer verilmemiştir. Öğretide bu değişiklik, TCK m. 53'te yer alan hak yoksunluğu sistemine bağlanmaktadır. Zira anılan madde uyarınca, bazı mahkûmiyetler sonucunda kamu görevinden yasaklanma söz konusu olduğundan, bu kişilerin yönetim kurulu üyeliğine devamı zaten mümkün değildir. 5237 sayılı TCK ile, ömür boyu süren hak yoksunlukları kaldırılmış; cezaların infazıyla birlikte sona eren, sürelerle bağlı bir sistem benimsenmiştir¹⁶¹. Bu bağlamda, anonim şirket yönetim kurulu üyeliği gibi kamunun güvenine dayalı bir görevin, malvarlığına ve kamu güvenine karşı suçlardan mahkûm olmuş kişiler tarafından üstlenilmesi, söz konusu güven duygusunu zedeleyeceğinden, uygun görülmemektedir¹⁶². Üyeliğin sona ermesi sebebi aynı zamanda üye seçilmeye de engel olduğundan TCK m. 53 anlamında hak yoksunluğu bulunan kimse üye seçilemeyecek ancak bu hak yoksunluğu kaldırılmışsa üye seçilecektir.

Fransız hukukunda, esas sözleşme ile yönetim kurulu üyeleri için yaş sınırı belirlenmesi zorunludur. Eğer belirlenmemişse, yetmiş yaşını aşan üyeler, yönetim kurulunun en fazla üçte birini oluşturabilir. Aksine yapılan sözleşmeler geçersizdir¹⁶³.

¹⁵⁹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16800&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>. E.T. 6.2.2025.

¹⁶⁰ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 22; devlet memurları için bkz. s. 77-78; Çamoğlu'na göre, Avukatlık Kanunun 12. maddesi anonim, limited, kooperatif şirketlerde ortaklığı, yönetim kurulu başkanlığını ve üyeliğini avukatlık mesleğiyle bağdaşan işler arasında saymaktadır. (Çamoğlu) Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 399.

¹⁶¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 234; Tütüncü, Muharrem, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Engeli Olarak Kasten İşlenen Suçtan Dolayı Hapis Cezasına Mahkûmiyet.", Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukukun Güncel Meseleleri Erzincan Sempozyumu (2022), s. 307-308.

¹⁶² Tütüncü, Seçilme Engeli, s. 321- 322.

¹⁶³ Fransız Ticaret Kanunu (Code de commerce)

L. 225-48 – Yönetim Kurulu Başkanının Yaş Sınırı

Esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, yönetim kurulu başkanlığı görevine getirilecek kişinin yaşı 65'i aşamaz. Başkan bu yaş sınırına ulaştığında, yasal olarak görevinden otomatik olarak ayrılmış sayılır.

L. 225-70 – Yönetim Kurulu Üyelerinin Yaş Sınırı

Esas sözleşmede aksi düzenlenmemişse, 70 yaşını aşmış olan üyelerin sayısı, görevdeki yönetim kurulu üyelerinin üçte birini aşamaz. Bu oranın aşılması hâlinde, yaşı en yüksek olan üyenin görevi sona erer.

b. Esas Sözleşmede Aranabilecek Şartlar

6102 sayılı Kanun'un ilk halinde, temsile yetkili üyelerden en az birinin Türkiye'de yerleşik ve Türk vatandaşı olması şartı öngörülmüştü. Bu düzenleme, işlem kolaylığı sağlamak, hukuki ve cezai sorumlulukları uygulamak ve menfaatleri korumak amacıyla getirilmişti¹⁶⁴. Ancak, bu şartın TTK'nın temel prensiplerine ve Avrupa Birliği'nin ayrımcılık yasağına aykırı olduğu gerekçesiyle 2012'de kaldırıldı¹⁶⁵. Kendigelen'e göre, bu değişiklik yerinde bir adım olsa da İBK'da korunmaya devam eden yerleşim yeri şartının kaldırılması hukuki istikrar açısından eleştiririye açıktır¹⁶⁶.

Öğretide bazı yazarlarca esas sözleşmeyle yönetim kurulu üyeliğine yalnızca gerçek kişilerin seçilebileceği şartı getirilebileceği savunulmaktadır¹⁶⁷. Kırca'ya göre esas sözleşmeye konulacak bir hükümle yönetim kurulu üyelerine gerçek kişi olma şartı getirilebilir¹⁶⁸. Bu durum emredici hükümler ilkesine ters değildir¹⁶⁹. Yine esas sözleşmeye bu tüzel kişilerin hukuki nitelikleri örneğin, sadece dernek, vakıf gibi tüzel kişilerin üye olabileceği düzenlenebilir¹⁷⁰. Kanaatimizce, emredici hükümler ilkesi ve

Aykırı esas sözleşme hükümleri geçersizdir, çünkü hüküm kamu düzenine ilişkindir. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/ E.T. 6.2.2025. Helvacı, Fransız Hukuku, s. 107.

¹⁶⁴ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 178; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 228.

¹⁶⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 34-35; Altaş, Anonim Şirketler, s. 255; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 228.

¹⁶⁶ Kendigelen, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu – Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 249, 287.

¹⁶⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 32; bu konuda farklı görüşler bulunmaktadır. İsmail Kırca, emredici hükümler ilkesine aykırılık teşkil etmemek şartıyla esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, yönetim kurulu üyelerinin gerçek kişi olması şartının getirilebileceğini ifade etmiştir (Kırca, İsmail, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi- Özen Borcu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 3 (Haziran 2004), s. 51-59); Buna karşılık, Ayhan Korkunay, bu yaklaşımın eşit işlem ilkesine ve TTK'nın tahdidi bir hüküm olan 357. maddesine aykırılık oluşturacağını, dolayısıyla emredici hükümlere aykırı olması sebebiyle mümkün olmadığını savunmuştur (Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 60); Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 64; Metin, Umut, Yönetim Kurulu Krizleri ve Çözüm Yolları (Doktora Tezi), Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2021, s. 513.

¹⁶⁸ Öztürk, Vergilendirme, s. 96; İsviçre Borçlar Kanuna göre yönetim kurulu üyesine temyiz kudretine sahip ve gerçek kişi olması zorunludur bunun en önemli sebebi de yönetim kurulu üyesinin üye sıfatı ile ancak yönetim kurulunda görev yapan gerçek kişinin sorumlu tutulabilmektedir. Helvacı, İsviçre Hukuku, s.177; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 403; Kırca, İsmail, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirket Yönetim Kuruluna İlişkin Başlıca Yenilikler.", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (EÜHFD), Cilt: XVI, Sayı: 3-4 (2012), s. 123.

¹⁶⁹ Kortunay'a göre, bu tür bir davranış, tüzel kişi pay sahiplerinin yönetim organında doğrudan yer almasına olanak tanıyan 359. maddeyi işlevsiz ve anlamsız hale getirebilecektir. Ayrıca, bu durum eşit işlem ilkesini düzenleyen ve tahdidi bir hüküm niteliğindeki 357. maddeye, dolayısıyla emredici hükümler ilkesi çerçevesindeki 340. maddeye de aykırılık teşkil edebilir. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 60.

¹⁷⁰ Kırca, Tüzel Kişiler, s. 53; İsviçre'de seçilme şartı olarak esas sözleşmede ek şartlar getirilebilir. Seçim yapılırken bu şartlara uyulmalıdır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 178; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 403; Kırca, Yenilikler, s. 123.

TTK m. 359'un düzenleniş amacı birlikte değerlendirildiğinde, esas sözleşme ile yönetim kurulu üyeliğine yalnızca gerçek kişilerin veya belirli türde tüzel kişilerin seçilebileceğine dair bir sınırlama getirilmesi mümkün değildir. Bu tür bir düzenleme, kanunda öngörülen serbestiyetin daraltılması anlamına geleceğinden, hukuken geçerli kabul edilemez. Öngörülen şartları taşımayan kişi yönetim kurulu üyeliğine seçilmişse ilgili kişi yönetim kurulu üyelik sıfatını kazanamayacaktır¹⁷¹.

Yönetim kurulu üyeliğine seçilecek kişilerin kanun veya esas sözleşmede öngörülen şartları taşıması zorunludur. Adayın bu niteliklere sahip olmaması hâlinde genel kurulca yapılan seçim işlemi, TBK m. 27 uyarınca emredici hükümlere aykırılık nedeniyle mutlak butlanla hükümsüz sayılır. TTK m. 363/2'de de bu yönde açık düzenlemeye yer verilmiş olup, seçim işleminin tescili talebi reddedilmelidir. Bu kapsamda, adayın seçim ehliyetine sahip olmaması hukuki bir engel teşkil eder ve sadece fiili değil, hukuki yeterliliği de kapsayan bir geçerlilik şartıdır. Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi, 15.03.2001 tarihli ve E. 2000/10735, K. 2001/1907 sayılı kararında da bu ilke benimsenmiştir¹⁷². Genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen Kanunun 445. maddesine göre, kanun veya esas sözleşme hükümlerine aykırı olan kararlar hakkında karar tarihinden itibaren 3 ay içerisinde iptal davası açılabilir. Her ne kadar kanun veya esas sözleşmede belirtilen şartları taşımayan kişinin yönetim kurulu üyesi seçilmesi halinde bu hükmün uygulanabileceği gibi bir değerlendirme yapılabilse de kanaatimizce bu şekilde bir yorum yapmak kanunu dolaşmak ve kanun veya esas sözleşmede belirtilen nitelikleri taşımayan kişilerin yönetim kurulu üyesi seçilmesi ve bu görevi devam ettirmesi gibi bir sonucu doğuracağından kanunun amacına aykırıdır.

Yine TTK'da yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için mesleki tecrübe şartı aranmamaktadır. Ancak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na göre¹⁷³, bankaların yönetim kurulu üyelerinin mesleki tecrübeye sahip olması ve genel müdür için öngörülen şartları sağlaması gerekmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu dikkate alındığında yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmaları önemlidir¹⁷⁴.

¹⁷¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 29-31; Altaş, Anonim Şirketler, s. 258; Emredici hükümler ilkesi gereğince kanun ya da esas sözleşmede belirtilen nitelikleri taşımayan bir kişi de yönetim kurulu üyesi seçilemeyeceğinden böyle bir seçim kararı mutlak butlanla batıldır. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 397, N. 548d.

¹⁷² Karar için bkz. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 397, N. 548d.

¹⁷³ RG. 1.11.2005, S. 25983.

¹⁷⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 36-37.

6102 sayılı TTK tasarısında (m. 359/3) yönetim kurulu üyelerinin en az yarısının yükseköğrenim görmüş olması şartı öngörülmüş¹⁷⁵, ancak aile şirketlerinin sosyo-ekonomik yapısı ve Anayasa'daki teşebbüs özgürlüğüne aykırılık gerekçesiyle bu şart kaldırılmıştır¹⁷⁶. Bahtiyar, bu düzenlemenin aile şirketlerinde sorun yaratabileceğini, yükseköğrenim şartının iyi bir yöneticilik ölçütü olmadığını belirtmiştir¹⁷⁷. Teoman ise böyle bir şartın, şirketin faaliyet alanıyla ilgisi olmayan bireylerden fayda sağlanamayacağı gerekçesiyle eleştirildiğini ifade etmiştir¹⁷⁸.

ETK döneminde İBK'da olduğu gibi yönetim kurulu üyeliği için pay sahibi olma zorunluluğu bulunmadığı halde göreve başlamak için ilgili üyenin pay sahibi olması zorunluluğu bulunmaktaydı¹⁷⁹. Bu düzenlemenin amacı da idarecinin şirket işlerine olan ilgisini ve bağlılığını sağlamak olarak ifade edilmiştir¹⁸⁰. İlgili pay sahipliği sıfatını kaybetmesi durumunda ise yeni bir pay elde edebilmesi için kendisine uygun bir süre verilmekteydi¹⁸¹. Ancak öğretilerde tek pay sahipliğinin dahi yönetim kurulu üyeliği için yeterli görülmesi eleştirilmiştir. Pay sahipliği şartının getirilmesi amacı yönetim kurulu üyesi eğer şirkette pay sahibi olursa şirket işlerine daha çok yoğunlaşacağı düşüncesi olmuştur. Ancak çok büyük bir şirkette tek bir pay sahipliğinin üye seçilmek için yeterli kabul edilmesi istenen amacı gerçekleştiremeyecek aksine saman adamlar olarak tabir edilen ve bu şartın dolandırılmasını sağlayan uygulamada da hiçbir faydası olmayan bir hüküm haline gelecektir¹⁸².

Fransız hukukunda, yönetim kurulu üyeleri için mesleki ehliyet şartı aranmaz, ancak pay sahibi olmaları zorunludur. Sahip olunacak payın en az miktarı esas sözleşmeyle belirlenir ve bu miktar genel kurula katılma şartından az olamaz. Görevi sırasında bu şartı kaybeden üye, üç ay içinde gerekli payı edinmezse istifa etmiş

¹⁷⁵<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102#step-3>. E.T. 6.2.2025.

¹⁷⁶<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102#step-3>. E.T. 6.2.2025.

¹⁷⁷ Bahtiyar, Mehmet, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 61 (2005), s. 73-74.

¹⁷⁸ Teoman, Ömer, Tüm Makalelerim, Cilt III: 2002-2010, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 252-253.

¹⁷⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 38; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 225, N. 12-07; Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 177; Çeliktas, Nitelikler, s. 602.

¹⁸⁰ Ansay, Şirketler Hukuku, s. 99.

¹⁸¹ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 177.

¹⁸² Aslanlı, s. 95; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 154 vd.; Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 4. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004, s. 929; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 38

sayılır¹⁸³. 1870 tarihli Alman Ticaret Kanunu'ndaki benzer düzenleme, 1884'te kaldırılmıştır¹⁸⁴.

6102 sayılı TTK ile yönetim kurulu üyesi olabilmek için pay sahibi olma şartı kaldırılmış böylece yönetim kurulunun daha profesyonel ve daha esnek çalışması sağlanmıştır¹⁸⁵. Ancak öğretide esas sözleşmeye konulacak olan bir hüküm ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olma zorunluluğu getirilebileceği ifade edilmiştir¹⁸⁶. Kanaatimizce bu şekilde bir düzenlemenin yapılması emredici hükümler ilkesi ve maddenin düzenleniş amacı dikkate alındığında mümkün değildir.

Esas sözleşme, belirli bir sayıda veya oranda yönetim kurulu üyesinin kadın adaylar arasından seçilmesini zorunlu kılan bir hüküm içerebilir¹⁸⁷. Kurumsal yönetim ilkeleri açısından değerlendirildiğinde, yönetim kurullarında kadın ve erkek temsiliyetinin dengeli şekilde sağlanması, yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda kurulda çeşitliliği artırarak şirketin karar alma süreçlerine ve verimliliğine olumlu katkı sağlayabilir¹⁸⁸. Bu husus, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde de karşılık bulmuş ve 4.3.10 numaralı ilke kapsamında, yönetim kurulunda en az bir kadın üyenin bulunması gerektiği belirtilmiştir (Seri: IV, No: 57 sayılı Tebliğ ile eklenmiştir). Bu düzenleme, çeşitlilik esasına dayalı iyi yönetim anlayışının somut bir yansımasıdır.

2. Tüzel Kişinin Yönetim Kurulu Üyeliği

Eski kanun döneminden farklı olarak yeni kanun döneminde şirketin ve alacaklıların haklarının güvenceye altına alınması için tüzel kişilerin yönetim kurulu

¹⁸³ Fransız Ticaret Kanunu (Code de commerce)

Article L.225-22

Esas sözleşme, yönetim kurulu üyelerinin belirli sayıda paya sahip olmasını şart koşabilir. Bu koşulu yerine getirmeyen ya da sonradan yitiren bir üye, durumunu üç ay içinde düzeltmediği takdirde, istifa etmiş sayılır. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000027565659. E.T. 6.2.2025, Helvacı, Fransız Hukuku, s. 106.

¹⁸⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 39

¹⁸⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1155, N. 4; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 5; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 413; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 230; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 452; 3182 sayılı Bankalar Kanunu, yönetim kurulu üyelerinin bankanın sermayesinin en az %1'ine sahip olmasını ve bu payların TCMB'ye teminat olarak yatırılmasını zorunlu kılmaktaydı. Ancak bu hüküm, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kaldırılmış; 5411 sayılı Bankacılık Kanununda da benzer bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Sonraki dönemde, m. 2/3'ün yollamasıyla genel hükümlere başvurularak yönetim kurulu üyelerinin en az bir paya sahip olması gerektiği kabul edilmiştir. Ancak TTK ile bu yükümlülük tamamen kaldırılmış ve yönetim kurulu üyeleri açısından pay sahipliği şartı aranmaz hale gelmiştir. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 225, N. 12-07.

¹⁸⁶ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 9.

¹⁸⁷ Tütüncü, Muharrem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Cinsiyete Dayalı Kota Uygulamaları.", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 1 (2016), s. 847.

¹⁸⁸ Tütüncü, Cinsiyet Kotası, s. 848.

üyesi olmasına imkân sağlanmıştır¹⁸⁹. İlgili düzenleme TTK'nın 359. maddesinin ikinci fıkrasında yer almaktadır¹⁹⁰. Maddeye göre, bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır¹⁹¹. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir¹⁹². Böylece her toplantıda tüzel kişiyi farklı bir temsilci temsil etmesi kurulun çalışmasını ve istikrarını bozacağından bu durum engellenmiş olacaktır¹⁹³. Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenleme ise temsilcinin tüzel kişi tarafından seçileceği kuralına istisna getirmektedir. İlgili düzenlemeye göre; “Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişininin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebilir.”¹⁹⁴

¹⁸⁹ Kırca, Tüzel Kişiler, s. 51; Eski kanun döneminde, tüzel kişilerin doğrudan yönetim kurulu üyesi olarak seçilememesi, bu kişilerin temsilcileri aracılığıyla kurulda yer almaları ve temsilcilerin değişebilir olması nedeniyle sakıncalı görülmekteydi. Bu durum, genel kurulun güvenini kazanmamış kişilerin yönetimde yer almasına yol açabileceği gerekçesiyle eleştirilmiştir. Ancak, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmesine olanak tanınmalıdır; zira temsilcinin şahsi sorumluluğu söz konusu olmakla birlikte, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğinden kaynaklanan sorumluluğuna hukuken gidilememektedir. İmregün, Üyelik Sıfatı, s. 174-175; Öztürk, Vergilendirme, s. 96.

¹⁹⁰ Madde gerekçesine göre, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olmasına olanak tanınmıştır. Bu düzenleme, TTK m. 623/2 ile uyumlu olup, tüzel kişilerin sorumlu tutulmasını sağlayarak şirket, pay sahipleri ve alacaklılar için güvence oluşturmuştur. Tüzel kişi, yönetim kurulu toplantılarına katılamayacağından, temsilci bir gerçek kişi belirlenir ve bu kişi tüzel kişi adına oy kullanır. Tescil, tüzel kişinin üyeliğini temsilci üzerinden somutlaştırır ve hukuki belirginlik sağlar, ilan ise üçüncü kişilere duyuruyu amaçlar. Düzenleme, her toplantıda farklı temsilci göndererek yönetim kurulunun istikrarını bozma ihtimalini engeller ve tüzel kişinin temsilcisini değiştirme hakkını yalnızca kendisine tanır. Şirket, haklı sebeplerle temsilci değişikliği talep edebilir. Ayrıca tüzel kişinin yönetim kurulunda birden fazla temsilciye sahip olması ve birden fazla oy kullanması yasaklanmış, her üyenin yalnızca bir oy hakkı olduğu açıkça belirtilmiştir. <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.; Ünlü, Ufuk, “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Ayrıntılı Bir Bakış.”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 117 (2016), s. 134.

¹⁹¹ Eski Kanun döneminde de tüzel kişi sadece bir gerçek kişiyi temsilci olarak genel kurula seçilirdi. İmregün, Üyelik Sıfatı, s. 173.

¹⁹² <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025., Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 806, N. 10; Tandoğan, s. 4; aksi yöndeki görüş için bkz. s. 21.

¹⁹³ Kırca, Tüzel Kişiler, s. 53; Altaş, Anonim Şirketler, s. 256; Coştan, Hülya, “Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği.”, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXIX, Sayı: 1 (2013), s. 122.

¹⁹⁴ Madde gerekçesine göre, 6102 sayılı TTK'nın 359. maddesine; işletme konusunun kamu hizmeti olup olmadığına bakılmaksızın, bir anonim şirkette pay sahibi olan Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin esas sözleşmede herhangi bir hükme yer verilmeksizin, yönetim kurullarında kendilerinin doğrudan üye seçilmeleri yerine temsilcilerinin görevlendirilmesine olanak sağlayan beşinci fıkranın eklenmesini öngören bir düzenleme çerçeve 79. madde olarak Tasarıya

İsviçre, Alman ve İtalyan hukuklarında, tüzel kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir, ancak tüzel kişinin temsilcisi bu üyelik sıfatını taşır¹⁹⁵. Türk hukukunda ise tüzel kişilerin, gerçek kişi temsilcilerinin arkasına saklanarak sorumluluktan kaçmasını önlemek amacıyla tüzel kişinin doğrudan yönetim kurulu üyesi olması kabul edilmiştir¹⁹⁶.

Tüzel kişinin temsilcisi, yönetim kurulu üyeliği için kanun ve esas sözleşmede belirtilen nitelikleri taşımak zorundadır¹⁹⁷. Temsilci, tüzel kişinin organı olabileceği gibi bir avukat veya danışman da olabilir. Tüzel kişi yalnızca bir temsilci atayabilir; bu, yönetim kurulunun istikrarını ve çeşitli menfaatlerin temsilini sağlamak adına önemli bir düzenlemedir. Tandoğan, tüzel kişinin birden fazla temsilci göndermesinin, gerçek kişilere kıyasla imtiyazlı bir durum yaratacağını ve bunun adalet ilkesine aykırı olduğunu savunmaktadır¹⁹⁸.

Tüzel kişi temsilcisine, rekabet yasağı, borçlanma yasağı ve müzakereye katılma yasağı gibi yükümlülükler uygulanır¹⁹⁹. Yönetim kurulu üyesinin tüzel kişi olması halinde üyelik sıfatı 359. madde kapsamında tüzel kişide bulunacağından üyeliğe bağlanan mali hakların tüzel kişiye ait olması gerekir²⁰⁰. Ancak Kayıklık'a göre, 334. maddede kapsamında yönetim kurulunda bulunan kamu tüzel kişilerinin temsilcileri bakımından ise üyelik sıfatı kamu tüzel kişisinde değil temsilcisinde olduğundan mali haklara ilgili üye sahip olacaktır²⁰¹. Pasif temsil olarak adlandırılan duyuru ve tebligatlar ise temsilciye yapılacaktır²⁰².

Tüzel kişinin temsilcisini atama ve değiştirme yetkisi sadece tüzel kişiye aittir²⁰³. Genel kurul bu yetkiyi kullanamaz ve esas sözleşme ile de bu konuda farklı

eklenmiştir. <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹⁹⁵ Coştan, s. 119; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 57; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 40-41; Tandoğan, s. 4; Can, Mehmet Çelebi, "Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XX, Sayı: 1 (Ocak 2016), s. 29.

¹⁹⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 59.

¹⁹⁷ Kırca, Tüzel Kişiler, s. 56.

¹⁹⁸ Tandoğan, s. 6-7.

¹⁹⁹ Coştan, s. 125-126; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 355; Kırca, Tüzel Kişiler, s. 57; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 66; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 230.

²⁰⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 40-41; Kırca, Tüzel Kişiler, s. 57; Öztürk, Vergilendirme, s. 97; Kırca, Yenilikler, s. 122.

²⁰¹ Kayıklık, Abdurrahman, "Kamu Tüzel Kişilerinin Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili (TK m. 334).", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (Aralık 2020), s. 1610; Aksi yönde Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 12.01.2004 tarihli ve E. 2013/11480- K. 2014/55 sayılı kararı bulunmaktadır. Bkz. s. 60.

²⁰² Kırca, Tüzel Kişiler, s. 57.

²⁰³ Maddede geçen azlık kavramı azınlık olarak düzeltilmelidir. Moroğlu, TTK, s. 169.

bir düzenleme yapılamaz²⁰⁴. Akdağ Güney, iç ilişkinin niteliği ne olursa olsun yönetim kuruluna gönderilen kişinin icra edeceği görevin nitelikleri dikkate alındığında onun tüzel kişinin organı olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir²⁰⁵.

B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirketle Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği

Anonim şirket ile yönetim kurulu üyesi arasında, üyeye organ sıfatı kazandıran bir sözleşme ilişkisi kurulmaktadır. Bu ilişki, genel kurul tarafından alınan seçilme kararı ile başlamakta; seçilme kararı bir icap, bu kararın üye tarafından kabulü ise bir kabul olarak değerlendirilmekte ve sözleşmesel bir irade uyuşmasıyla kurulmaktadır²⁰⁶. Hukuki ilişkinin kapsamı, esas sözleşme hükümleri, genel kurul kararları ve şirketin iç yönergeleri çerçevesinde belirlenir²⁰⁷. Ancak bu ilişkinin hukuki niteliği konusunda öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşler; vekalet sözleşmesi, hizmet sözleşmesi, ortaklık sözleşmesi, karma nitelikli sözleşme ve isimsiz özel hukuk sözleşmesi olarak beş başlık altında toplanabilir²⁰⁸.

1. Vekâlet Sözleşmesi Görüşü

Öğretide ve yargı kararlarında ağırlıklı olarak kabul gören görüşe göre, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişki vekâlet sözleşmesine dayanmaktadır. Bu görüş, esasen genel kurulun şirketin iradesini oluşturduğu ve bu iradenin uygulanması için bir veya birkaç kişiyi vekil sıfatıyla görevlendirdiği varsayımına dayanır²⁰⁹. Vekil, vekâlet verene karşı sadakat ve özen borcu altında, onun menfaatine uygun olarak bağımsız şekilde iş görür. Yönetim kurulu üyesi de benzer şekilde, bağımsız ve özenli biçimde şirketin yönetim ve temsil faaliyetlerini yerine getirir.

İsviçre ve Türk öğretisinde bu görüş baskındır. Yargıtay da vekalet sözleşmesi görüşünü benimsemiş olup, 7/2/2010 tarihli, E. 2000/328, K. 2010/370 sayılı HGK kararında, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesine

²⁰⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 61.

²⁰⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 64; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 43.

²⁰⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 389, N. 543; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 20; Palta, Teselsül, s. 103; Seçim kararları da bir genel kurul kararı olmaları nedeniyle iptalleri ve batıl veya yok olduklarını tespiti dava edilebilir. Bu durumda dava olumlu sonuçlar ise icap hükümsüz olacağından seçilen kişi ile şirket arasındaki vekalet veya hizmet ilişkisi de sona erer. Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul: 12 Levha Yayıncılık, 2017, s. 23; Sezgin, Ayşegül, "Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.", Doç. Dr. Mehmet Somer'e Armağan, İstanbul, 2006, s. 379.

²⁰⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 389, N. 543.

²⁰⁸ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 50; Köprücü, Üstün, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 34-35; Yüce, Geçersizlik, s. 28.

²⁰⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 804, N. 4; Palta, Teselsül, s. 107.

dayandığını açıkça ifade etmiştir²¹⁰. Yine Fransız, Belçika, Hollanda ve İtalyan hukuklarında da benzer değerlendirmeler mevcuttur²¹¹.

Vekâlet görüşü, TBK m. 502 ve devamındaki hükümlere dayandırılmakta, özellikle sonucun garanti edilmemesi, bağımsız iş görme yükümlülüğü ve ücretin zorunlu unsur olmaması bu ilişkiye uygun düşmektedir. TTK'da düzenleme bulunmayan hallerde, Kanun'un 126. maddesi ile TBK'nın adi şirkete ilişkin hükümlerine yaptığı atıf ve TBK'nın 630. maddesinin birinci fıkrası uyarınca vekalet sözleşmesi hükümleri uygulanmaktadır²¹². Bu kapsamda, anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki hukuki ilişkiye öncelikle şirketler hukuku hükümleri uygulanmakta, ancak ilgili mevzuatta açık bir düzenleme bulunmadığında TBK'nın vekaletle ilişkin genel hükümleri devreye girmektedir. Bu durum, TBK'nın 502. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "vekâlete ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştükleri ölçüde bu Kanunda düzenlenmemiş olan iş sözleşmelerine de uygulanır" hükmüyle de uyum içindedir. Söz konusu düzenleme, anonim şirket tüzel kişiliği ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişkinin vekâlet sözleşmesi niteliğinde olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki ilişkinin temel dayanağı, vekilin şirkete yönelik olarak özen yükümlülüğünü yerine getirmesini esas alan vekâlet sözleşmesinin hükümleriyle şekillenmektedir²¹³. Ancak bu görüşe bazı eleştiriler de yöneltilmektedir. En önemlisi, yönetim kurulu üyesinin şirketin organı olması nedeniyle üçüncü kişi sayılamayacağı

²¹⁰ Civan, Orhan Ersun, "Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Hukuki Statüsü.", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1 (Nisan 2020), s. 722; Alkaç, Sezin Ezgi, "Anonim Şirket ile CEO Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 48 (Aralık 2023), s. 1327, 1329; Palta, Teselsül, s. 110; Doğan Yenisey, İş Sözleşmesi, s. 314, 320-321; Karaege, Yönetim Kurulu, s. 71; Yargıtay, yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasında bir hizmet akdi bulunmadığını, en azından şirket genel müdürü iken, yönetim kurulu üyeliğine seçilen kişinin hizmet akdi ilişkisinin sona erdiğini kabul etmiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, 07.07.2010 tarihli ve E. 2010/9328-K. 2010/370 sayılı kararı. Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 43.

²¹¹ Palta, Teselsül, s. 108; Helvacı, Fransız Hukuku, s.101; Organ görevlisinin üye sıfatıyla en çok uyum sağlayan sözleşme türü, vekalet sözleşmesi olarak kabul edilmektedir. Bunun nedeni, vekalet sözleşmesinin bu sıfatın gerektirdiği ilişkileri en iyi şekilde karşılamasıdır. Ancak, her somut olayın kendine özgü şartları dikkate alındığında, sözleşme türü değişiklik gösterebilir ve bazı durumlarda hizmet sözleşmesi gibi farklı bir türle karşılaşılabılır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 178; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 10; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 279-280; İsviçre öğretisinde hakim görüş yönetim kurulu ve şirket arasındaki ilişkinin hem oransal hem de sözleşmesel nitelikleri barındıran çifte karakterli atipik bir sözleşme olduğu yönündedir. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 175; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 102.

²¹² Yördem, Yılmaz, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 41.

²¹³ Palta, Teselsül, s. 107; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 456; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 11; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 36; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 10.

ve dolayısıyla vekil konumunda değerlendirilemeyeceği ileri sürülmektedir. Ayrıca TBK m. 507, 510 ve 512 gibi hükümler, yönetim kurulu üyelerine yüklenen organik yetki ve sorumlulukları karşılamamaktadır. Dolayısıyla bu ilişkinin klasik vekalet sözleşmesi kalıpları içinde değerlendirilmesinin yetersiz kalabileceği belirtilmiştir²¹⁴.

2. Hizmet Sözleşmesi Görüşü

Bazı yazarlar, şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişkinin hizmet sözleşmesi niteliği taşıdığını savunmaktadır²¹⁵. Bu görüşe göre, yönetim kurulu üyeleri sürekli ve belirli bir süre boyunca şirkete hizmet sunmakta, genel kurulun yetki alanı dışındaki tüm faaliyetleri yürütmekte ve şirketi temsille yükümlü kılınmaktadır²¹⁶. TBK m. 393'te tanımlanan hizmet sözleşmesi; bir kişinin, işverene bağımlı olarak iş görmesini ve karşılığında ücret almasını öngörmektedir²¹⁷.

Alman öğretisi ve bazı Yargıtay kararları da bu görüşü desteklemektedir. Özellikle Murahhas üyelerin şirkette icrai nitelikte görevler üstlenmesi, bu kişilerin şirketin günlük işleyişine fiilen katılması, hizmet sözleşmesi kavramına yaklaştırmaktadır. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerine ödenen ücretler, edimlerin kişiye bağlı olarak yerine getirilmesi ve üyelerin görevden her zaman alınabilmesi, bu ilişkinin hizmet sözleşmesine özgü unsurlar içerdiğini göstermektedir²¹⁸.

Buna karşın, hizmet sözleşmesinde ücret zorunlu unsurken, yönetim kurulu üyeleri için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Ayrıca hizmet sözleşmesinde işçinin işverene karşı talimatlara uyma yükümlülüğü söz konusudur, oysa yönetim kurulu üyesi bu anlamda bağımsız bir karar alma yetkisine sahiptir. Organ sıfatı taşıyan bu kişilerin, işçi olarak değerlendirilmesi hukuken mümkün görünmemektedir²¹⁹. İsviçre Federal Mahkemesi de şirketin organı sıfatıyla hareket

²¹⁴ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 48; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 454.

²¹⁵ Köprücü, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 34.

²¹⁶ Yavuz, Cevdet/Acar, Faruk/Özen, Burak, Borçlar Hukuku Dersleri, Özel Hükümler, 11. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2012, s. 385; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 276, N. 12-112; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu s. 280; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 37; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 103.

²¹⁷ Yavuz/Acar/Özen, Borçlar Özel, s. 385.

²¹⁸ Alkaç, s. 1330; Palta, Teselsül, s. 108; Gümüş, Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt II. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012, s. 123; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 40.

²¹⁹ Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 281; Sezgin, s. 376; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 454-455; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 103; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 37; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 175-176; Palta, Teselsül, s. 109; Yüce, Alber Aydın, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 9; Doğan Yenisey, İş Sözleşmesi, s. 318.

eden bir yönetim kurulu üyesinin işçi sayılarak öncelikli alacaklı gibi değerlendirilmesinin mümkün olmadığına karar vermiştir²²⁰.

3. Ortaklık Sözleşmesi Görüşü

Bazı yazarlar, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki hukuki ilişkinin, ortaklık sözleşmesine dayandığını ileri sürmektedir. Bu görüş, özellikle yönetim kurulu üyesinin ortak sıfatıyla görev yapmasını esas almakta, ortaklığın devam ettiği sürece bu sıfatın korunacağı ve iş sözleşmesinden farklı olarak görev sona erse bile ortaklık ilişkisinin devam edeceği varsayımına dayanmaktadır²²¹. Ancak TTK ile, yönetim kurulu üyeliği için ortak olma zorunluluğunun kaldırılmış olması, bu görüşü zayıflatmış ve günümüzde geçerliliğini büyük ölçüde yitirmiştir²²².

4. Karma veya İsimsiz Sözleşme Görüşü

Diğer bir görüşe göre, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişki, klasik vekâlet veya hizmet sözleşmesi kalıplarına tam olarak uymayan, karma nitelikli özel bir sözleşmedir²²³. Bu ilişki hem borçlar hukuku hem de şirketler hukuku kurallarını birlikte içermektedir. Yönetim yetkisi, temsil, karar alma gibi alanlarda şirketler hukuku hükümleri; ücret ve özen borcu gibi alanlarda ise borçlar hukuku hükümleri uygulanmaktadır²²⁴. Dolayısıyla, hangi hükümlerin uygulanacağı, ortaya çıkan uyuşmazlığın niteliğine göre değişiklik göstermektedir²²⁵.

Yavuz, bu ilişkinin vekalet sözleşmesine benzediğini ancak klasik anlamda vekil-müvekkil ilişkisinden farklı olduğunu vurgulamıştır²²⁶. Üçışık ise bu sözleşmeyi

²²⁰ Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 103.

²²¹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 43; Yüce, Butlan, s. 10; anonim şirketle ilgili hükümler uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun özel bir usule tabi tutulması ve dava hakkının yalnızca şirkete değil, aynı zamanda ortaklar ile şirket alacaklılarına da tanınması, bu ilişkinin öncelikli olarak bir şirket sözleşmesine dayandığını ortaya koymaktadır. Domaniç, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 493.

²²² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 394, N. 548b.

²²³ Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 104; Palta, Teselsül, s. 106; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 1192, N. 138; Alkaç, s. 1334; Yüce, Geçersizlik, s. 28; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 453; Bozkurt, Hukuki Sorumluluk, s. 155; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar, I, s. 48.

²²⁴ Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 39; Palta, Teselsül, s. 111; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 119, 122; Akdağ Güney, Necla, "Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları." Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 57, Sayı: 1 (2008), s. 18; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 104; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 1193, N. 140; Alkaç, s. 1333-1334; Palta, Teselsül, s. 111; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 458; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 10; Domaniç'e göre üyelerle şirket arasındaki hukuki ilişki, şirket, hizmet ve vekalet akitlerinin karışımından meydana gelmekte, bu akit nevelerinden bazen biri bazen diğeri ağırlık kazanmaktadır. Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 492.

²²⁵ Karşı görüş için bkz. Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 38.

²²⁶ Yavuz/Acar/Özen, Borçlar Özel, s. 522.

“kanunla asgari sınırları çizilmiş özel ve karma nitelikli bir sözleşme” olarak tanımlamaktadır²²⁷. Yüce’ye göre ise, bu sözleşme vekalet ve hizmet unsurlarını birlikte taşıyan korporatif karakterli isimsiz bir sözleşmedir. Özellikle tek kişilik anonim ortaklıklarda, yönetim kurulu ile ortaklık arasındaki ilişki, iş sözleşmesine benzetilemeyecek kadar farklıdır²²⁸. Tekinalp’e göre, anonim şirket ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki hukuki ilişki, esas itibarıyla bir hizmet sözleşmesi niteliği taşımaktadır. Bu değerlendirme, yönetim kurulu üyelerinin ücret almaları, mali haklara sahip olmaları, görevden alındıklarında tazminat hakkı kazanmaları ve edimlerinin kişiye bağlı olarak ifa edilmesi gibi unsurlara dayanmaktadır. Ayrıca, genel kurulun yönetim kurulu üyelerini her zaman görevden alma yetkisine sahip olması da hizmet sözleşmesinin tek taraflı olarak feshedilebilmesi ilkesine uygunluk göstermektedir. Yönetim kurulu üyelerinin görevlerini bizzat yerine getirme yükümlülüğü ise, TBK m. 506’daki genel düzenlemeden ziyade, kişisel edime ilişkin TBK m. 395 hükmüyle daha iyi örtüşmektedir. Bu çerçevede Tekinalp, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının ve yükümlülüklerinin hizmet sözleşmesine özgü esaslar çerçevesinde değerlendirilmesinin daha isabetli olacağını ifade etmektedir²²⁹. Sayman’a göre, anonim şirketle yönetim kurulu üyesi arasında uyumsuzluk olduğu takdirde uyumsuzluğun niteliği TTK’da düzenlenen bir konuya ilişkin olduğu takdirde TTK’nın ilgili hükümlerinin uygulanması gerekir, eğer bu Kanunda açık bir hüküm bulunmazsa TBK’nın ilgili hükümleri uygulanabilir²³⁰. Bu yaklaşıma göre, şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki ilişki sabit bir hukukî kategoriye oturtulmak yerine, somut olayın özelliğine göre değerlendirilmelidir²³¹. Nitekim Akdağ Güney de bu yapının borçlar ve şirketler hukuku arasında çift karakterli olduğunu ve hangi hükümlerin uygulanacağını duruma göre belirleneceğini ifade etmektedir²³².

²²⁷ Yavuz/Acar/Özen, Borçlar Özel, s. 523-527; Öğretide, bu sözleşme ilişkisinin açıkça bir hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilmediği durumlarda, bu ilişkiye vekalet sözleşmesi hükümlerinin uygulanacağı savunulmuştur. Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 50; Köprücü, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 34-35; Gümüş, Borçlar Hukuku, s. 119; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 1193, N. 140; Bozkurt, Hukuki Sorumluluk, s. 155-156; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 11.

²²⁸ Yüce, Butlan, s. 10; Yüce, Geçersizlik, s. 28.

²²⁹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 276, N. 12-112.

²³⁰ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 122; Her hâlükârda öncelikle TTK’nın emredici ve düzenleyici hükümleri, ardından da somut sözleşmenin unsurlarına uygun sözleşmeye ait hükümlerin uygulanması gereklidir. Sezgin, Hukuki Nitelik, s. 379.

²³¹ Yüce, Geçersizlik, s. 28; Aslanlı, s. 109; Civan, s. 718.

²³² Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 106.

5. Değerlendirme

Kanaatimizce, yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki ilişkinin hukuki niteliğinin doğru şekilde belirlenmesi, bu ilişkiden doğabilecek uyuşmazlıkların çözümü açısından büyük önem taşımaktadır. Yargıtay kararları ve öğretideki hâkim görüş, bu ilişkinin vekâlet sözleşmesine dayandığı yönündedir²³³. TBK m. 502/2 hükmü de vekâlet sözleşmesine ilişkin hükümlerin diğer iş ilişkilerine kıyasen uygulanabileceğini belirterek bu görüşü desteklemektedir²³⁴. Ancak vekâlet sözleşmesi hükümleri her somut uyuşmazlık için yeterli olmayabilir. Özellikle karma nitelikli durumlarda, hâkimin kanundaki boşluğu doldurması, somut olaya ve taraflar arasındaki ilişkinin özelliğine göre yorum yaparak çözüm üretmesi gerekmektedir. Bu nedenle yönetim kurulu üyeleri ile şirket arasındaki ilişki, sadece tek bir sözleşme tipi üzerinden değil, olaya özgü olarak değerlendirilmelidir. Böylelikle hem öğretideki çeşitlilik hem de uygulamadaki ihtiyaçlar dikkate alınarak daha esnek ve doğru sonuçlara ulaşmak mümkün olacaktır.

C. Yönetim Kurulu Üye Sayısı

TTK'nın 359. maddesinin birinci fıkrasında, anonim şirket yönetim kurulunun esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya daha fazla kişiden oluşacağı düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle yönetim kurulu üye sayısının en az bir olması gerektiği belirtilmiştir²³⁵. Ancak, düzenlemeden de anlaşılacağı gibi üye sayısında bir üst sınır getirilmemiş olup üst sınırın belirlenmesi şirketlerin kendi ihtiyaçlarını bırakılmıştır²³⁶. ETK döneminde üye sayısı (en az 3 üye) ve üyelerin

²³³ İzmirli, Organ Niteliği, s. 37; Karaege, Yönetim Kurulu, s. 72.

²³⁴ Bu bağlamda, sürekli iş görme sözleşmeleri açısından, eski Borçlar Kanunu'nun 386. maddesinin birinci fıkrasına ilişkin hâkim yoruma dayalı olarak benimsenen vekâlet sözleşmesinin "ikincil" niteliği ortadan kalkmış; bunun yerine, TBK'nın 502. maddesinin ikinci fıkrası hükmüyle birlikte vekâlet hükümlerinin "birincil" niteliği kabul edilmiştir. Gümüş, Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt I. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012, s. 6, 125.

²³⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 363, N. 521c; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 24; Yönetim kurulunda bulunması gereken ideal üye sayısı hakkındaki İsviçre öğretisindeki görüşler için bakınız Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 36-37; ancak, tek üyeli yönetim kurullarında anonim şirketlerdeki temsile ilişkin çift imza kuralının nasıl uygulanacağı ve toplantı ile karar yeter sayısında öngörülen çokluğun nasıl sağlanacağı hususları kanunda açık bir şekilde düzenlenmemiştir. Teoman, Yönetim Kurulu, s. 7.

²³⁶ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 11; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1275, N. 334; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 438; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 377; Sayın, Butlan, s. 19; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 363, N. 521c; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 24; Toroslu, M. Vefa, Anonim Şirketlerde Denetim, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015, s. 69; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 465; Arslanlı, esas sözleşmeyle yönetim kurulu üye sayısının belirlenmemesi durumunda kanunda öngörülen asgari sayının üstünde üye seçilemeyeceğini belirtmiştir. Arslanlı, s. 95; Yüce, Geçersizlik, s. 25.

niteliği (pay sahibi olma) konusunda sınırlamalar bulunmaktayken 6102 sayılı TTK bu sınırlamaları kaldırmış, özellikle yönetim kurulu üyeliği için pay sahibi olma zorunluluğu kaldırılmış ve yönetim kurulu üye sayısı üçten teke indirilerek AB ülkeleri ile uyum sağlayacak şekilde ve şirketin daha kolay yönetilmesine olanak verecek esneklik ve kolaylık sağlanmıştır²³⁷.

Yönetim kurulu üye sayısı Kanunun 339. maddesi gereğince esas sözleşmeye yazılması gereken hususlardan olduğundan ticaret sicil müdürlüğü bu hususun yazılıp yazılmadığını kontrol etmeli ve bu husus esas sözleşme yazılmamışsa tescil işleminden çekinebilmelidir²³⁸. Ancak başka kanunlarda yönetim kurulu üye sayısına ilişkin istisnalar bulunmaktadır. Örneğin, banka yönetim kurulları (Bank K. m.23) ve halka açık anonim ortaklıklarda en az beş üye (SerPK. m. 17) bulunmalıdır²³⁹.

Kanunun 339. maddesinde yer alan düzenleme gereğince esas sözleşmede yönetim kurulu üye sayısı doğrudan belirlenebileceği gibi alt sınırı ya da üst sınır ya da her ikisi belirtilerek esas sözleşmeye konulabilir²⁴⁰. Bu durumda üye sayısı genel kurul tarafından belirlenir²⁴¹. Esas sözleşmeye konulacak olan yönetim kurulu en çok beş üyeden oluşur ibaresi kanuna uygun olup bu durumda yönetim kurulunun en az bir en çok beş üyeden meydana geleceği alt ve üst sınır gösterilerek yazılmıştır²⁴². Ancak yönetim kurulu en az üç üye ile teşekkül eder hükmü kanuna aykırı olup bu durumda üyelerin üst sınırı belirsizdir²⁴³. Bu durumda yönetim kurulu üyesi seçimine ilişkin genel kurul kararının 445. madde gereğince iptali istenebilmelidir. Yönetim kurulunun üye sayısı, karar alma süreçlerinde oyların eşit çıkması ihtimalini önlemek ve çoğunluğun sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla, genellikle tek sayı olarak

²³⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 492, N. 623; Altaş, Anonim Şirketler, s. 254; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1155, 1652, 1654; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 36; Domanıç, Hukuk ve Uygulama, s. 465.

²³⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1275, N. 334; Aydın, Alihan, "Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi.", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 71 (2013), s. 21; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku, s. 250; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 398.

²³⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1275, N. 331; Aksoy, Kurumsal Yönetim, s. 58.

²⁴⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 207.

²⁴¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1275, N. 333; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 398-400; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 39; esas sözleşmede herhangi bir sayı belirtilmemiş olsa da Fahiman'a göre üye sayısı genel kurul tarafından kanunda öngörülen sayının üstünde belirlenebilir. Tekil, Anonim Şirketler, s. 151; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 12.

²⁴² Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 226-227, N. 12-11.

²⁴³ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 226-227, N. 12-11.

belirlenmektedir. Bu yaklaşım, hem yeter sayının sağlanmasını güvence altına almakta hem de karar süreçlerinde tikanıklık yaşanmasının önüne geçmektedir²⁴⁴.

Akdağ Güney, TTK'nın yönetim kurulunun üye sayısını esas sözleşmede belirleme zorunluluğu getiren hükümleri nedeniyle, esas sözleşmede alt ve üst sınırın belirtilmesinin TTK m. 340'ın emredici hükümlerine aykırı olduğunu ve dolayısıyla hukuki bir etkisinin olmayacağını savunmaktadır²⁴⁵. Buna karşın, Pulaşlı bu uygulamanın mümkün olduğunu ileri sürmektedir. Ona göre, esas sözleşmede alt ve üst sınırın belirlenmesi, TTK'nın düzenlemeleriyle çelişmemekte ve bu tür bir düzenleme anonim şirketlerin yönetim esnekliğini artırabilecek bir çözüm sunmaktadır²⁴⁶. Bu görüş ayrılığı, TTK'nın yorumlanmasında farklı yaklaşımlara dayanmaktadır. Akdağ Güney'in görüşü, kanunun emredici hükümleriyle uyumun öncelikli olduğu yaklaşımını benimserken, Pulaşlı'nın yorumu ise şirketlerin ihtiyaçlarına uygun esneklik sağlanması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Bu tartışma, anonim şirketlerin yönetim kurulu yapısının düzenlenmesinde esas sözleşme hükümlerinin rolü ve sınırlarının ne ölçüde genişletilebileceği sorusunu gündeme getirmektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin sayıları ve bunlardan imza koymaya yetkili olanlar kuruluşta, ilk yönetim kurulu üye veya üyelerinin ortaklık sözleşmesinde gösterilmesi şarttır (TTK m. 339/2 g)²⁴⁷. Buna göre, yönetim kurulu üye sayısı bir ise, aynı zamanda bu kişi imza koymaya yetkili olan üye olur²⁴⁸. Ancak birden fazla üyenin bulunması halinde, bunlar arasından kim veya kimlerin şirketi temsile yetkili olduğunun esas sözleşmede gösterilmiş olması gerekir.

Alman hukukunda, yönetim kurulu üye sayısının kesin bir sayı olarak belirlenmesi veya alt-üst sınır öngörülmesi mümkündür²⁴⁹. Bu sistem, esneklik

²⁴⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 363, N. 521c; Kutluk, İç Yönerge, s. 32; Eriş, Şirketler, s. 2218; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 228; Dural, H. Ali, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları (Doktora Tezi), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Bölümü, İstanbul, 2005, s. 170; Umut, s. 512.

²⁴⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 24-27.

²⁴⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1275, N. 333.

²⁴⁷ Ani kuruluşta ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanmaları, şirketin tüzel kişilik kazanması için şarttır, çünkü organsız tüzel kişilik kazanılması mümkün değildir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 770, N. 52; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 25; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 39; Ansay, Şirketler Hukuku, s. 101.

²⁴⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 768, N. 46.

²⁴⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 24-25.

sağlarken yönetimde düzeni korur. İsviçre hukukunda, yönetim kurulunun en az bir üyeden oluşacağı belirtilmiş, ancak azami üye sayısı öngörülmemiştir²⁵⁰.

Kurul kelime anlamı olarak çok üyeli bir oluşumdur. Ancak Kanun gerekçesine baktığımızda tek üyeli de olsa anonim şirketin yönetim organı için kurul ibaresini kullanmış olup kurulun bir kavram olarak kullanıldığına değinmiştir²⁵¹. Bir başka görüşe göre ise yönetim kurulu tek kişiden oluşuyorsa yöneticiden, birden fazla üyeden oluşuyorsa kuruldan bahsedilmelidir²⁵². Buna karşılık diğer bir görüş²⁵³, “kurul” kavramının yalnızca sayı ile tanımlanamayacak bir hukuki statü ifade ettiğini savunur. Bu anlayışa göre, yönetim kurulunun tek üyeden oluşması, onun “kurul” olarak nitelendirilmesine engel değildir; zira “kurul” burada organizasyonel bir yapıyı ve hukuki bir fonksiyonu temsil etmektedir. Bu görüşü benimseyenler, terimin teknik anlamının esas alınması gerektiğini ve tek üyeli yapının da kurumsal işleyiş açısından kurul sıfatını taşıdığını belirtir. Bahtiyar’a göre, TTK’da tek kişilik kuruldan söz edilmesi anlamsız olup bu durumda yönetici veya yönetim organından söz etmek daha doğrudur²⁵⁴. Teoman’a göre, yeni Kanunun yönetim organının tek kişiden oluşması durumunda bunu kurul olarak nitelendirilmesi bir yanılgıdır²⁵⁵. Tekinalp’e göre, tek kişilik yönetim kurulu yapısı, kurul kavramıyla çelişen bir model değildir ve hukuken geçerliliği bulunmaktadır. Tek üyeli bir yönetim kurulu da tıpkı çok üyeli kurullar gibi karar alma, bu kararları yazılı şekilde kayıt altına alma ve karar defterine işleme yetkisine sahiptir. Kurulun tek üyeden oluşması veya üyeler arasında tüzel kişiliğe sahip birinin bulunması, karar alma sürecini hukuken geçersiz kılmaz. “Kurul olarak çalışmak” çağrı yaparak gündem çerçevesinde belirlenen konuları ele almak, gerekli nisaplara uyarak toplanmak, öneri ve konuları müzakere ederek kararlar almak, bu

²⁵⁰ Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 176. İsviçre Borçlar Kanunu (Obligationenrecht – OR)

Madde 707 – Yönetim Kurulu (Verwaltungsrat)

1. Anonim şirket, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kuruluna sahip olmalıdır.

2. Yönetim kurulu üyeleri, şirketin genel kurulu tarafından seçilir.

3. Seçilen yönetim kurulu üyelerinden en az biri, şirketi temsil etmekle yetkilendirilmiş olmalıdır.

4. Şirketin temsilcilerinden en az biri, İsviçre’de yerleşik olmalıdır.
https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en. E.T. 17/4/2025.

²⁵¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 389, N. 543; <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 227, N. 12-12.

²⁵² Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 323; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 21; Yaralı, Levent, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üye Sayısı.", Yaklaşım Dergisi, (Ekim 2012), s. 238; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 32-35; Moroğlu, TTK s. 168.

²⁵³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1199, N. 142; aynı yönde, Ünlü, Sorumluluk, s. 134.

²⁵⁴ Bahtiyar, Değerlendirme, s. 47-106; bu konudaki farklı görüşlere için bakınız Kortunay, s. 32-33.

²⁵⁵ Teoman, Makalelerim III, s. 251.

kararları yazılı hale getirip imzalamak ve karar defterine geçirmek anlamına gelir. Kurul olarak çalışmak ilkesi, tek üyeli yönetim kurulları için de geçerlidir. Ancak, bu tür kurullarda "toplanmak" ve "müzakere etmek" unsurları fiilen uygulanamaz; buna karşın, diğer tüm unsurlar tek üyeli yönetim kurullarında da bulunmaktadır²⁵⁶. Nitekim, bu modelin uzun süredir uygulandığı yabancı hukuk sistemlerinde herhangi bir tartışmaya yol açmadığı görülmektedir. Burada esas olan, kararın alınması değil, alınan kararın yazılı hale getirilerek üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir nitelik kazanmasıdır; bu da kurul kavramının üye sayısına değil, işlevsel niteliğine dayandığını göstermektedir²⁵⁷.

TTK m. 359/1, yönetim kurulunun tek üyeden oluşabileceğini açıkça kabul etmektedir. Ancak bu düzenleme, terminolojik düzlemde öğretide tartışmalara yol açmıştır. Özellikle "kurul" kavramının anlamı, farklı bakış açılarıyla ele alınmıştır.

Kanaatimizce, TTK'nın 359. maddesinin birinci fıkrasının gerekçesine bakıldığında, metinde geçen "tek kişi" ve "kurul" ifadeleri arasında herhangi bir çelişki bulunmadığı anlaşılmaktadır²⁵⁸. Maddenin içeriğinde kullanılan "kurul" kelimesinin, bir topluluğu veya grup yapısını değil, "organ" kavramını ifade ettiği, dolayısıyla şirketin bir parçası olan ve kolektif karar alma yetkisine sahip bir "organı" temsil ettiği açıktır²⁵⁹.

Üye sayısının alt sınıra düşmesi halinde, kalan üyeler toplantı yeter sayısını sağlıyorsa yeni üye seçebilir; aksi durumda seçim genel kurul tarafından yapılmalıdır²⁶⁰. Eksik üyeyle faaliyetlerin sürdürülmesi, esas sözleşmeye aykırılık teşkil edebilir²⁶¹. Bu nedenle, yönetim kurulu yapısının korunması, şirketin sürekliliği ve kararların geçerliliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Ç. Yönetim Kurulu Üyelerinin Atanması

Kanunda yer alan düzenlemeye göre esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya birden fazla kişiden oluşmaktadır²⁶². Yönetim

²⁵⁶ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 222, N. 12-01.

²⁵⁷ Sayın, Butlan, s. 38; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 227-228, N. 12-12; Ercoşkun, Şenol Kübra, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları.", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2013), s. 1696; Altaş, Soner, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantıları.", Yaklaşım Dergisi (Temmuz 2011), s. 68; Karaege, Yönetim Kurulu, s. 70.

²⁵⁸ Demir, Komiteler, s. 6.

²⁵⁹ Aynı yönde, Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 397; Yüce, Geçersizlik, s. 25.

²⁶⁰ İzmirli, Organ Niteliği, s. 73.

²⁶¹ İzmirli, Organ Niteliği, s. 73.

²⁶² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 7.

kurulu buradan da anlaşılacağı gibi atanmaya esas sözleşmeyle seçim ise genel kurul tarafından yapılmaktadır²⁶³. Yine kamu tüzel kişilerini temsilci ataması ve yönetim kurulu üyelerinin geçici üye seçmesi yoluyla da bu sıfat kazanılır²⁶⁴. Anonim şirket yönetim kurulu üye seçiminde genellikle şirketin tipi önemlidir. Şöyle ki aile tipi şirketlerde genellikle aile üyelerinden yönetim kurulu üyesi seçilirken büyük sermayeli şirketlerde işin uzmanı olan dışarıdan bu işi meslek edinmiş yönetim kurulu üyeleri seçilmektedir²⁶⁵.

1. Esas Sözleşme ile Atanma

TTK'nın esas sözleşme başlıklı 339. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanır. Madde gerekçesine göre²⁶⁶, ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanmaları anî kuruluşun niteliği gereğidir²⁶⁷. Bu organın, şirketin tüzel kişilik kazanması ile oluşup çalışabilmesi için bu düzenlemenin varlığı zorunludur. Yeni kanun tedrici kuruluşu kaldırdığı için ilk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmede belirtilmelidir. İlk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmede gösterilmemiş ise bu esas sözleşme ticaret sicil memurluğunca tescil edilmemeli, tescil edilmiş bile olsa TTK'nın 353 ve 530. madde hükümlerine göre diğer şartların varlığı halinde şirketin feshi istenebilmelidir²⁶⁸. Anonim şirketin kuruluşunun tamamlanmasından itibaren yöneticilere ihtiyaç duyulduğundan bu düzenlemeyle tüzel kişilik kazanmadan itibaren yönetim organına belirlenmesi istenmiştir²⁶⁹. Anonim şirketin kuruluşu sırasında ilk seçilen yönetim kurulu üyeleri esas sözleşmenin ticaret siciline tescil talebinde bulunulmasıyla birlikte bu kişiler üyelik sıfatını kazanır²⁷⁰. Ticaret Sicili Yönetmeliği'nin 22. maddesinde de tescil müracaatının şirket kuruluşunda şirket sözleşmesiyle belirlenen yönetim kurulu veya

²⁶³ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 8; TTK'nın 359. maddesi kapsamında tüzel kişilerin de yönetici ve yönetim kurulu üyesi olabilmesi kabul edilmiş olmasına rağmen, ikinci fıkrada bu kişilerin atanma olasılığı göz ardı edilerek yalnızca seçilmelerinden bahsedilmesi bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Bu durum, tüzel kişilerin yönetim organındaki yerinin düzenlenmesinde tutarsızlık yaratmaktadır. Moroğlu, TTK, s. 168; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 14.

²⁶⁴ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 14.

²⁶⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 362, N. 521b.

²⁶⁶ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

²⁶⁷ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 192.

²⁶⁸ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 67.

²⁶⁹ Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 421.

²⁷⁰ Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 67.

temsil ve ilzama yetkilendirilen üye ya da üyeler tarafından yapılması gerektiği düzenlenmiştir²⁷¹.

2. Genel Kurul Kararıyla Atanma

Genel kurul kararıyla seçim, yönetim kurulu üyeliği sıfatı kazanmada en yaygın yoldur²⁷². Yönetim kurulu üyesini seçme yetkisi münhasıran genel kurula ait olup kanunla verilen bu yetki emredici nitelikte olduğundan bu yetkinin aksi öngörülemez gibi bu yetki sınırlamaz veya devredilemez (TTK m. 408). Aksini öngören esas sözleşme hükmü emredici hükümler ilkesine aykırılık teşkil edecektir²⁷³.

Genel kurul asil üyelerin yanında yedek üyeler de seçebilir ve bu seçilen yedek üyeler asil üyeliğin boşalması halinde otomatik olarak yönetim kurulu üyesi olur ve bu durumda genel kurulun onayına ihtiyaç duyulmaz²⁷⁴. TTK'da yedek üye seçileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamasına rağmen Kooperatifler Kanunu'nun 55. maddesinin ikinci fıkrası genel kurula yedek üye seçme imkânı vermektedir²⁷⁵. ETK döneminde ise Yargıtay ve öğretiyeye göre esas sözleşmeye konulacak bir hüküm ile yedek üye seçimine imkân bulunmaktaydı²⁷⁶.

İmregün'e göre, (ETK döneminde) yönetim kurulu üyesini seçme yetkisi genel kurulda olup yönetim kurulu üyeliğinde boşalma olması halinde yönetim kurulu tarafından seçilen geçici üye bile genel kurulun onayına sunulmakta olup genel kurul isterse üye seçme yetkisini üyelikte boşalma olmadan da yedek üye seçmek suretiyle kullanabilmelidir²⁷⁷.

²⁷¹ Tescil başvurusu ilgililer veya temsilcileri yahut hukuki halefleri tarafından yetkili müdürlüğe yapılır. İlgililer; tacirin gerçek kişi olması halinde kendisi veya vekili ya da sözleşme ile kendisine yetki verilmiş temsilcisi, tacirin tüzel kişi olması halinde ise onun yetkili organları veya yetkili temsilcileridir. RG. 27.1.2013, S. 28541.

²⁷² Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 7; Kayar, Ticaret Hukuku s. 438; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 469; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 191.

²⁷³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 7; Oğuz, Temsil Hakkı s. 23; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 390, N. 544; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1240, N. 240; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 420.

²⁷⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 7; Yüce, Butlan s. 15; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 64-65.

²⁷⁵ Yönetim Kurulu en az üç üyeden kurulur. Bunların ve yedeklerinin kooperatif ortağı olmaları şarttır. RG. 10.5.1969, S. 13195; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1273, N. 327; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 87; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 322; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 194; İzmirli, Organ Niteliği, s. 125-126.

²⁷⁶ Bazı yazarlar esas sözleşmede bu yolda bir hüküm bulunmasa bile genel kurulun yedek üye seçebileceğini belirtmiştir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1273, N. 327; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 240; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 393, N. 548, 548a; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 322; İzmirli, Organ Niteliği, s. 126.

²⁷⁷ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s.194; aynı yönde Tekil, Anonim Şirketler, s. 156-159.

Kortunay'a göre, (TTK döneminde) anonim şirketlerde yedek yönetim kurulu üyelerinin seçilebilmesi için esas sözleşmede açık bir düzenleme bulunmasına gerek yoktur; genel kurulun bu yönde alacağı karar yeterlidir. Yedek üyelerin seçilmiş olması durumunda, asil üyeliklerden birinin boşalması hâlinde hangi yedek üyenin göreve geleceği, eğer bir sıralama yapılmışsa bu sıraya göre belirlenmelidir. Sıralama öngörülmemişse, oy çokluğuna göre değerlendirme yapılması, yani en fazla oy almış yedek üyeye öncelik verilmesi, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik açısından daha uygun bir yöntem olacaktır²⁷⁸.

Buna karşılık, bir başka görüş, TTK'nın emredici hükümleri ilkesi gereği, yedek üye seçimine açıkça izin veren bir hüküm bulunmadığı için yedek üye seçiminin mümkün olmadığını ileri sürmektedir²⁷⁹. Bu görüşe göre, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve atanmasına ilişkin hükümler emredici nitelik taşıdığından, yedek üyelik gibi bir uygulama, kanunun öngördüğü çerçevenin dışına çıkmak anlamına gelir ve bu nedenle hukuken geçerli sayılmaz. Bu iki yaklaşım arasındaki temel ayrım, TTK'nın lafzi mi yoksa amaçsal mı yorumlanması gerektiği ve anonim şirketlerde yönetim kurullarının yapısal esnekliği ile hukuki güvenlik arasında nasıl bir denge kurulacağı sorusuna dayanmaktadır. Bahtiyar'a göre, tek kişilik yönetim kurullarının düzenlendiği yeni kanunda yedek üyeliğe ilişkin bir hüküm bulunması gerekirdi. Bu eksiklik, tek üyenin vefatı veya istifası durumunda genel kurulun toplanmasını zorunlu hale getirerek yönetim sürecinde aksamalara yol açmaktadır. Bu tür durumların önlenmesi adına, kanunda açık bir düzenleme ile yedek üyeliğin tanınması gerekmektedir²⁸⁰.

Yönetim kurulu üyeliği, esasen bizzat yerine getirilmesi gereken şahsi bir görevdir. Ancak bir üyenin mazereti nedeniyle toplantıya katılamaması ve bu nedenle toplantı yeter sayısının sağlanamaması hâlinde, bu eksikliğin nasıl giderileceği uygulamada önem kazanmaktadır. İsviçre hukukunda, bu gibi durumlarda çözüm yolu olarak yedek üyelik kurumu kabul edilmiştir. İBK'nın (Obligationenrecht – OR) m. 707 ve devamındaki düzenlemelerinde yedek üyeliğe açıkça yer verilmemekle birlikte, uygulamada genel kurul tarafından seçilen yedek üyelerin belirli toplantılar için geçici olarak görevlendirilmesi hukuka aykırı kabul edilmemektedir. Bu çerçevede, mazeretli

²⁷⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1274, N. 330; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s.239-240; aynı yönde bkz. İzmirli, Organ Niteliği, s.127.

²⁷⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1273, N. 327.

²⁸⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 233.

bir üyenin katılamayacağı toplantı için yedek üyenin görevlendirilmesi mümkündür. Alternatif olarak, söz konusu toplantı ile sınırlı kalmak üzere bir başka üyeye temsil yetkisi verilmesi de değerlendirilmektedir²⁸¹. İsviçre öğretisinde, bu temsil yetkisinin geçerliliği konusunda görüş ayrılığı mevcuttur. Bir görüş, yönetim kurulu üyeliğinin kişisel bir görev olması nedeniyle temsilen oy kullanılmasının mümkün olmadığını savunurken; diğer görüş, esas sözleşmede bu yönde açık bir hüküm bulunması durumunda, temsilen katılım ve oy kullanımının hukuken geçerli sayılabileceğini ifade etmektedir²⁸².

Pulaşlı'nın değerlendirmesine göre, İsviçre hukukunda yedek üyelik kurumu, Türk hukukundaki sistemden farklı şekilde düzenlenmiştir. İsviçre uygulamasında, asil üyeliğin boşalması durumunda yedek üyenin asaleten atanması ve bu atamanın ticaret siciline tescil edilerek ilan edilmesi gibi bir prosedür söz konusu değildir. Bunun yerine, yedek üyeler yalnızca belirli toplantılarda, o toplantıya katılamayan asil üyenin yerine geçici olarak görev yaparlar. Yedek üyelerin katılımı, asil üyenin objektif bir nedenle toplantıya katılamadığı durumlarla sınırlı olup, genel olarak sürekli bir temsil yetkisi tanınmamaktadır. Bu yaklaşım, yedek üyeliğin asil üyeliğe eşdeğer bir statü değil, yalnızca onu tamamlayıcı nitelikte olduğunu ortaya koymakta ve böylece yönetim kurulunun kurumsal yapısında süreklilik ve işleyişte denge sağlanmasını hedeflemektedir²⁸³.

Genel kurul toplantılarında, kural olarak gündeme bağlılık ilkesi geçerlidir. Bu ilkeye göre, genel kurul toplantısında yalnızca ilan edilen gündem maddeleri hakkında karar alınabilir. Ancak, bu ilkenin mutlak olmadığı, bazı istisnaları bulunduğu da açıktır²⁸⁴. Özellikle TTK m. 364 ve TTK m. 413 kapsamında, yönetim kurulu üyelerinin azli ve yerine yenilerinin seçilmesi hususunda gündeme bağlılık ilkesinin sınırlandığı görülmektedir²⁸⁵.

TTK m. 364/1 uyarınca, *“Yönetim kurulu üyeleri, görev süreleri sona ermeden genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilir.”* Bu düzenleme, genel kurulun azil yetkisini herhangi bir gündem şartına bağlı olmaksızın kullanabileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi dolmadan da

²⁸¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 237-238.

²⁸² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 238.

²⁸³ Bu uygulamanın Türk hukukunda da yasalaşması yerinde olacaktır. Pulaşlı, Üyelik Temsili, s. 177.

²⁸⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 390, N. 544; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 7; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 414.

²⁸⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 390, N. 544.

azledilmeleri mümkün olup, bu azil işlemi için toplantı gündeminde açık bir hüküm bulunması şart değildir. Bu durum, gündeme bağlılık ilkesinin istisnasını oluşturur.

Benzer şekilde, TTK m. 413/3'te yer alan düzenleme ve bu maddenin gerekçesi de azil ve seçim ilişkisinin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Maddenin gerekçesinde açıkça, “*Genel kurul yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun ortaya koyduğu sonuçlardan memnun kalmamışsa yönetim kurulunu değiştirebilmelidir; icraatı beğenilmeyen bir yönetim kurulu süre endişeleriyle görevde tutulmamalıdır.*” denilmek suretiyle, genel kurulun olağan toplantısında yönetim kurulu üyelerini görevden alabileceği kabul edilmiştir. Bu doğrultuda, azledilen üyenin yerine yapılacak seçim de azil işleminin doğal uzantısı olarak değerlendirilir ve ayrıca gündemde yer almasına gerek bulunmaz²⁸⁶.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, bu esneklik yalnızca azil ve devamındaki seçim işlemleriyle sınırlıdır. Genel kurulda yönetim kurulu seçimi yapılacaksa ve bu durum bir azil işlemine dayanmıyorsa, yani görev süresi dolmadan boşalan bir üyelik ya da yeni bir üye ataması söz konusuysa, bu halde gündeme bağlılık ilkesi geçerliliğini korur. Aksi hâlde alınan seçim kararı, şekil yönünden sakatlanmış olur. Yani genel kurul tarafından yönetim kurulu üyelerinin azli gündeme bağlılık ilkesinin istisnası olarak değerlendirilmekte; azli izleyen seçim işlemi de, bu istisnanın doğal bir uzantısı sayılmaktadır. Ancak, gündemde azil bulunmaksızın yalnızca seçim yapılacaksa, bu takdirde gündeme bağlılık ilkesine uyulması zorunludur.

Yönetim kurulu üyesi seçiminde genel kurulun toplanma ve karar yeter sayısı için kanunda adi yeter sayı yeterli görülmüştür²⁸⁷. Ancak esas sözleşmeyle bu yeter sayı arttırılabilir iken azaltılamaz²⁸⁸.

²⁸⁶ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 7; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 439; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 65; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 321.

²⁸⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 8; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 438; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 415; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 43.

²⁸⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 8, 23; Pulaşlı'ya göre yönetim kurulu üyelerinin seçimi ile ilgili genel kurul karar nisabının ağırlaştırılması anonim şirketi yasal sevk ve yönetim organının vazgeçilmezleri ve gerekliliği açısından mümkün değildir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1241, N. 241; Bazı yazarlar, genel kurul toplantı ve karar yeter sayısının ağırlaştırılmasını, anonim şirketin yasal yönetim organlarının vazgeçilmezliği ve işleyişinin gerekliliği açısından mümkün görmemektedir. Onlara göre, yönetim kurulunun seçimine ilişkin genel kurul kararlarının ağırlaştırılması, azınlığın şirket yönetimini belirleme sürecinde daha etkili olmasına yol açabilir ve bu yolla azınlık haklarının daha fazla korunabileceği düşüncesi ileri sürülmektedir. Ancak, biz bu görüşe katılmamaktayız. Çünkü, esas sözleşme ile toplantı ve karar yeter sayılarının artırılmasını engelleyen herhangi bir hüküm bulunmadığı gibi, genel kurul toplantı nisabının esas sözleşmeyle artırılabilirliğini açıkça ifade eden 418. madde hükmü de bu durumun hukuki temelini oluşturmaktadır. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 43; oylama yöntemine ilişkin bkz. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1224, N. 202;

Ağırlaştırılmış toplantı ve karar yeter sayıları, halka kapalı anonim şirketler için sorun teşkil etmese de halka açık anonim şirketlerin yönetim kurulu seçememesine yol açabilir²⁸⁹. TTK'nın 418. maddesine göre²⁹⁰, yönetim kurulu üye seçiminde esas sözleşmede ağırlaştırılmış toplantı veya karar yeter sayısı belirlenmesi veya oy birliği istenmesi kanuna aykırı değildir. Fakat, bu yeter sayılar belirlenirken, şirketin özel durumları, özellikle de gelecekte değişebileceği göz önünde bulundurularak esneklik sağlanmalıdır. Ayrıca, yönetim kurulu seçiminde, gerekli şartların oluşması halinde, birikimli oy sistemi de uygulanabilir²⁹¹. Yönetim kurulunun organ niteliği ve yönetim yetkisinin dayanağı kanun veya ana sözleşmedir²⁹².

Genel kurulun yönetim kurulu üyeliğine ilişkin kararı, icap niteliği taşımakta olup, ilgilinin bu karara açıkça onay vermesi, genel kurul toplantısına katılarak itirazda bulunmaması ya da seçim kararına dayanarak yönetim kurulu toplantılarına katılması şeklindeki zımni kabulüyle birlikte üyelik sözleşmesi kurulmuş sayılır ve bu kararın ticaret siciline tescil edilip ilan edilmesi gerekir; ancak söz konusu tescil açıklayıcı niteliktedir²⁹³.

Yönetim kurulu üye seçimi, genel kurulun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında yer almaktadır. Bu yetki, tamamen veya kısmen başka bir organa ya da kişiye devredilemez. Örneğin, esas sözleşmede yönetim kurulunun beş üyeden oluşacağı öngörülmüşse, genel kurul yalnızca üç üye seçip kalan iki üyeyi belirleme yetkisini yönetim kuruluna veya başka bir organa devredemez. Böyle bir durum, genel

Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 415; Bakır, Ayhan, "Anonim Şirketlerde Birikimli Oy Nedir? Birikimli Oyun Yararları Nelerdir?", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 180 (Ağustos 2021), s. 1492; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 77.

²⁸⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 8.

²⁹⁰ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

²⁹¹ Birikimli oy yönteminde, düz oy yönteminden farklı olarak, her bir yönetim kurulu üyeliği için ayrı seçim yapılmaz. Bunun yerine, tüm üyelikler için tek bir seçim gerçekleştirilir. Bu yöntemde pay sahipleri, sahip oldukları oyları diledikleri şekilde adaylar arasında dağıtma hakkına sahiptir. Örneğin, bir pay sahibi tüm oylarını tek bir adaya verebileceği gibi, oylarını birden fazla aday arasında eşit şekilde dağıtmayı da tercih edebilir. Oylama tamamlandığında, adaylar aldıkları oy sayısına göre en yüksekten en düşüğe sıralanır ve bu sıralamaya göre, seçilecek üyelik sayısı kadar aday yönetim kuruluna atanır. Bakır, Birikimli Oy, s. 1491-1492; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1224, N. 202; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 415; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 77; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 9, 23; Karasu, Rauf, "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Yönetime Katılma Yöntemleri.", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research, Cilt: 9, Sayı: 43 (Nisan 2016), s. 1909.

²⁹² Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 320.

²⁹³ Sezgin, Hukuki Nitelik, s. 367; Yüce, Geçersizlik, s. 27-28; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 319; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1240, N. 240; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 438; Palta, Teselsül, s. 103; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 173; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 45; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 390, N. 544; Karaege, Yönetim Kurulu, s. 71.

kurulun asli yetkilerinin ihlali niteliğinde olup, TTK'nın emredici hükümlerine aykırıdır. Yönetim kurulunun oluşumunda genel kurulun mutlak yetkisi, şirket yönetiminin yasal çerçevede devamlılığı ve pay sahiplerinin haklarının korunması açısından temel bir ilke olarak kabul edilmektedir²⁹⁴.

3. Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi

TTK'nın "Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi" başlıklı 360. maddesi, anonim şirketlerde belirli pay gruplarına, azınlığa veya özellik ve nitelikleriyle bir grup oluşturan pay sahiplerine, esas sözleşmede düzenlenmek şartıyla yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceğini hükme bağlamaktadır²⁹⁵. Bu düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin genel kurul tarafından serbestçe atama yapabileceğine ilişkin kurala getirilen önemli bir istisnayı teşkil etmektedir²⁹⁶.

a. Belirli Pay Grupları

Belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil hakkı verilmesi, kanunun imtiyazlı paylarla ilgili 478. maddesine de bir istisna getirmektedir²⁹⁷.

TTK'nın bu hükmü, önceki düzenlemede yer almamış; ancak 6102 sayılı Kanun'a İBK'nın 709. maddesinden esinlenerek eklenmiştir²⁹⁸. İsviçre ile Türkiye arasındaki temel farklardan biri, İsviçre hukukunda bu düzenlemenin imtiyaz değil, fer'i bir özel hak olarak değerlendirilmesidir²⁹⁹. Oysa Türk hukukunda bu hak, imtiyaz

²⁹⁴ Teoman, Makalelerim I-II, s. 1045-1049.

²⁹⁵ "6762 Sayılı TTK döneminde davalı şirketin kurucu ortaklarına 2006 tarihli esas sözleşme değişikliği ile tanınan yönetimde belli bir süre ile bir üye tarafından temsil edilme hakkı; paya bağlanan bir hak olmayıp, pay sahibine esas sözleşme ile tanınan sözleşmesel bir hak niteliğindedir. 6762 Sayılı TTK döneminde davacıya tanınan bu hak, sözleşmesel temele dayanan bir hak olduğundan sadece ilgililerin muvafakati ile kaldırılabilir veya sınırlandırılabilir kabul edilmelidir." Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 09.12.2020 tarihli ve E. 2017/11-140, K. 2020/1013 sayılı karar (UYAP) E.T. 6.2.2025.; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 425-427, N. 587-588; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 46,52; Altaş, Anonim Şirketler, s. 262; Akış, Eda, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Mali Hakları ve Genel Kurulun Bu Haklar Üzerindeki Yetkisi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022, s. 27.

²⁹⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 45.

²⁹⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 5; Altaş, Anonim Şirketler, s. 262.

²⁹⁸ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>, E.T. 6.2.2025.; Şenocak, Kemal/Eminoğlu, Cafer. Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 1667; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 45; Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 119-120, N. 12-18 – 12-20; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 426; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 66; 6162 sayılı Kanunda öğretide oy birliği ile kabul edilen azınlık hakları 310, 341, 348, 356, 366, 367 ve 377 de düzenlenen haklardır. Helvacı, Mehmet, "Anonim Ortaklıklar Ticaret Kanunundan Kaynaklanan Azınlık Haklarının Hukuki Niteliği ve Tanımı.", Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul: (1998), s. 298; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 231, N. 12-17.

²⁹⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 123, N. 45; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1156, N. 6; Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, yalnızca belirli pay gruplarına değil, aynı zamanda belirli bir grup oluşturan pay sahipleri ile azınlığa da tanındığından, ikinci fıkrada bu temsil hakkı tanınan payların imtiyazlı sayılacağı ifadesi tam bir çelişki yaratmaktadır. Bunun nedeni, söz konusu temsil hakkının

olarak tanımlanmıştır. İsviçre’de 1991 yılında yapılan düzenlemeyle, farklı pay gruplarının yönetim kurulunda temsil edilmesine olanak tanınmış ve bu temsilin oy hakkı veya malvarlığı hakları gibi üstünlüklerin olduğu pay gruplarını kapsadığı vurgulanmıştır³⁰⁰. Bu düzenleme, İsviçre’de emredici nitelikte olup, Kanunumuzda esas sözleşmede düzenlenmesi koşuluyla uygulanabilmektedir³⁰¹.

Eski kanun döneminde belirli kategorideki pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil hakkı tanınmamış, esas sözleşme ile de bu hakkın tanınabileceğine ilişkin açık bir düzenleme yapılmamıştır³⁰². Ancak o dönemde öğretide belirli pay grupları ile azınlığa esas sözleşmeye konulacak bir hükümle bu hakkın tanınabileceği dile getirilmiştir³⁰³. Yargıtay, bu hakkı ETK 401. maddede anılan vs. hususlara giren bir ayrıcalık olarak nitelendirmiş ve grubun gösterdiği adayın genel kurul tarafından seçilmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştir³⁰⁴.

Tekinalp bu konuda yönetim kurulunda temsil hakkının bir müktesep hak teşkil etmediğini bir imtiyaz sayılabileceğini ileri sürmüştür³⁰⁵. Kendigelen ise bu hakkı ana sözleşmeye dayalı bir özel grup hakkı olarak pay sahiplerinin rızası olmadan ellerinden alınamayan ve sınırlandırılmayan imtiyaz değil bir müktesep hak olduğunu savunmuştur³⁰⁶. İmtiyazın, hisse senedine değil, paya tanındığı dikkate alındığında,

paylarla bağlantılı bir imtiyaz olarak değil, doğrudan şahıslara yönelik bir hak olarak tanınmış olmasıdır. Bu durum, payların niteliğiyle değil, şahısların haklarıyla ilişkili bir düzenleme olduğu için, imtiyaz kavramıyla bağdaşmamaktadır. Moroğlu, TTK, s. 170; Hukukumuzda bir süreden beri devam eden yönetim kuruluna aday önerme veya üyenin bu gruba dahil pay sahipleri arasında seçilmeleri öngören hükümlerin teknik anlamda bir ayrıcalık olup olmadığı konusundaki tartışma sona ermiş ve kişisel kanaatimizce uygun bir biçimde bu payların ayrıcalıklı olarak nitelendirildiği görülmüştür. Teoman, Makalelerim III, s. 256; Yasaman, Hamdi/Erdem, Ercüment/Dural, Ali, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 303; İsviçre uygulaması için bkz. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 49-51.

³⁰⁰ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 302.

³⁰¹ Ediş, Esra, "Belirli Gruplar ve Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 125 (Ocak 2017), s. 15; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 46; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 302-304; yargıtay kararında "Dolayısıyla imtiyaz, pay sahipliği haklarının hem malî yönünden hem de idari yönünden tanınabilmektedir. Hemen belirtilmelidir ki; bir pay sahibinin gerek kâr gerekse tasfiye bakiyesine farklı bir şekilde iştirak etmesi ve hatta sermaye artırılması hâlinde yeni pay alınabilmesi pay sahipliği hakkının malî yönünü; şirket genel kuruluna katılmak suretiyle oy kullanma veya şirkete ait yönetim işlerini kontrol ederek bu yolda ilgililerden bilgi edinebilme ve ayrıca yönetim kurulunda temsil edilebilme gibi haklar da pay sahipliği hakkının idari yönünü teşkil etmektedir.

16. İmtiyazların tanınabilmesine ilişkin en önemli özellik, ana sözleşmede bu yönde bir hükmün bulunmasının zorunlu olmasıdır. Başka bir deyişle imtiyazlar ancak anonim şirket ana sözleşmesi ile tanınabilir." Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 18.01.2022 tarihli ve E. 2020/11-722- K. 2022/4 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

³⁰² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 47.

³⁰³ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 1, s. 637, N. 787; İzmirli, Organ Niteliği, s. 43.

³⁰⁴ Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 16.10.1979 tarihli ve E. 1971/4383- K. 1972/356 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 47.

³⁰⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 1, s. 637, N. 787-789.

³⁰⁶ Yüce, Butlan, s. 127; Kendigelen, Tespitler, s. 251-254, 287; Dural, s. 53-54.

payın senede bağlanmamış olması durumunda dahi imtiyazlı kabul edileceği açıktır. Bu bağlamda, SerPK'nın 7/4. maddesinin aksine, TTK açısından temel ilke, payın senede bağlanmasının zorunlu olmamasıdır³⁰⁷.

Bu durumun temelinde, pay kavramının birden fazla anlama gelmesi ve kanun koyucunun bu farklı anlamları yeterince dikkate almaması yatmaktadır. Özellikle, pay ve pay senedi terimlerinin TTK'nın 313, 329, 360/4, 373, 387, 391, 401 ve 404. maddeleri gibi pek çok hükmünde birbirine karıştırılmış olması, terminolojik bir sorun yaratmıştır. Nitekim TTK'ya ilişkin gerekçede, "kanunun pay ile pay senedi arasında hiçbir fark gözetmediği" açıkça ifade edilmiştir³⁰⁸.

Metinde geçen belirli pay grubu ifadesi Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından kabul edilen grup imtiyazı olarak tanımlanan bir kavrama denk gelmekte olup Kanunun gerekçesinde de söylendiği gibi 6762 sayılı Kanunda böyle bir istisnaya yer verilmemesine rağmen Yargıtay'ın uzun yıllardır uyguladığı ve grup imtiyazı olarak kabul ettiği yerleşik içtihadı yeni kanunla yasalaşmıştır³⁰⁹. Belirli pay grupları esas sözleşmede belirlenen ortak özelliklere sahip kişiler olup bu hak ile imtiyaz tek bir paya değil grubu oluşturan payların tümüne tanındığından aksi düzenlenmediği takdirde bu gruba dahil olan payın devri halinde yeni pay sahibi de kendiliğinden gruba dahil olup imtiyazdan faydalanabilecektir³¹⁰.

b. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri

Özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri yönünden getirilen imkân imtiyazın paya tanınması sisteminin istisnasıdır³¹¹. Bu ifade ilk defa 6102 sayılı kanun ile yasal zemine kavuşmuştur³¹². Esas sözleşmede karışıklığa meydan vermemek açısından bu grupların özellik ve nitelikleri açıkça

³⁰⁷ Kendigelen imtiyazı, ana sözleşmede yer alması zorunlu bir hükümle düzenlenen, belirli paylara bağlı olan, sermayeye katılım oranına göre üstünlük sağlayan ve özel koruma rejiminden faydalanan pay sahipliği hakları şeklinde tanımlanmıştır. Kendigelen, Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1999, s. 12, 38.

³⁰⁸ Kendigelen, İmtiyaz, s. 44.

³⁰⁹ Örneğin halka açık olmayan bir anonim şirketin payları esas sözleşmede belirli gruplara ayrılarak yönetim kurulu üyelerinin sadece belirlenen grup içerisinde veya grup tarafından önerilen adaylar arasından seçileceği kararlaştırılabilir. Altaş, Anonim Şirketler, s. 262; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 427; Karasu, Rauf, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 2, Sayı:1 (2016), s. 33; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 66; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1225, N. 206; Edig, s. 15; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 54; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 304.

³¹⁰ Edig, s. 19; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 66; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 387; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1225, N. 206; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 425-426, N. 587-588; Altaş, Anonim Şirketler, s. 262.

³¹¹ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1672; Edig, s. 15; İmtiyazın özellikleri için bkz. Kendigelen, İmtiyaz, s. 25-38; Karasu, Yönetime Katılma, s. 1913.

³¹² Edig, s. 15; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 427; Kırca, Yenilikler, s. 124.

belirlenmelidir³¹³. Kanun görüşmeleri sırasında da alt komisyon tarafından ifadenin daha net anlaşılabilmesi için özellik ve nitelikleriyle ibaresi eklenmiş, paya değil pay sahiplerinin özelliklerine vurgu yapılarak örneğin süt ve pancar üreticileri gibi gruplar oluşturulmasına imkân tanınmıştır³¹⁴. Bu belirleme yapılırken emredici hükümler ilkesine, genel ahlak ve özel hukuk ilişkilerinde geçerli olan temel hak ve hürriyetler, ayrımcılık yasağı gibi ilkeler göz önüne alınmalıdır³¹⁵. Burada pay sahibi özelliği önemli olduğundan payın devri halinde devralanın imtiyazlar faydalanabilmesi için esas sözleşmede kararlaştırılan nitelikleri taşıması gerekmektedir³¹⁶. Eğer bu nitelikleri taşımıyorsa bu imkândan faydalanamayacaktır. Bu imkânın devamı içinde esas sözleşmeye bu imtiyazdan yararlanan pay sahibinin ancak payını bu nitelikleri taşıyan birisine devre edebileceği şeklinde bir bağlam hükmü konulabilir³¹⁷.

c. Azlık

Azlık kavramı, şirketler hukukunda bağlama göre farklı anlamlar taşıyabilmekte olup, genellikle yasanın belirli hakları kullanma imkânı tanıdığı, sermayenin belli bir oranını temsil eden pay sahiplerini ifade eder. Bu anlamda azlık, çoğunluğa karşı şirketin karar alma süreçlerinde denge sağlamak amacıyla düzenlenmiş bir koruma mekanizmasıdır. Ancak TTK m. 360'ta yer alan azlık kavramı, klasik teknik anlamından farklı olarak, esas sözleşmede belirlenmiş oranda payı temsil eden ve bu orana dayanarak yönetimde temsil hakkını kullanmak isteyen bir veya birden fazla ortağı ifade etmektedir³¹⁸. Buradaki azlık, sabit değil; şirket yapısına ve esas sözleşmeye göre değişken içerikli bir yapıya sahiptir. Bu yönüyle TTK m. 360'taki düzenleme, sadece belirli bir oy oranı değil, aynı zamanda bu hakları kullanma iradesiyle hareket eden ortaklık yapısına işaret etmektedir³¹⁹.

³¹³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 39; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 426, N. 587; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1229, N. 215; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1672; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 428.

³¹⁴ Oğuz, Temsil Hakkı s. 68; <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

³¹⁵ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1673.

³¹⁶ Ediş, s. 19.

³¹⁷ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 68; "Belirli pay grubu" ile "özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri" arasındaki temel fark, imtiyazın hangi kıstasa göre tanındığıdır. İlk durumda, belirli bir pay grubuna ait olma esas alındığından, pay devredildiğinde yeni sahip, doğrudan ilgili gruba dahil olur. Buna karşılık, özellik ve niteliklerine göre belirlenmiş bir grup söz konusuysa, payı devralan kişinin esas sözleşmede öngörülen kriterleri taşıması gerekmektedir; aksi takdirde bu gruba mensup sayılması mümkün değildir. Kırca, Yenilikler, s. 124.

³¹⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 426, N. 587; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1233, N. 219.

³¹⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 426, N. 587; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1233, N. 219; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 50; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 39; Oğuz, Temsil Hakkı,

Kimlerin azlık kapsamında değerlendirileceğine ilişkin somut kriterler esas sözleşmede pay senedi numaraları ve sayılarının düzenlenerek tartışmaya meydan vermeyecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir³²⁰. Teoman tarafından, somut bir anonim ortaklıkta birden fazla azlığın bulunması ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerinde çıkar çatışmalarının var olması durumunda bunlardan hangisi ya da hangilerine yönetim kurulunda kendilerini temsil ettirebilme olanağının tanınabileceği belli olmadığından bu düzenleme eleştirilmiştir³²¹. Azlık, azınlık oluşturan ve yönetim kurulunda temsil imtiyazına sahip esas sözleşmeyle nitelikleri belirlenebilir nitelikte olan çoğunluk karşısındaki gruptur³²². Azınlık haklarını Helvacı “azınlığın tek yanlı irade açıklamaları ile ve kural olarak yöneltildiği organın onayına bağlı bulunmadan kullanılan hakkın kötüye kullanılması denetimine tabi olan talep haklarıdır” şeklinde tanımlamıştır³²³. Kırca, kanun koyucunun “azlık” olarak özellikle belirtilmesindeki amacının, ilk iki gruba ek olarak üçüncü bir grup eklemek değil, geniş anlamda “azlık” a yönetim kurulunda bir şekilde temsil edilme hakkının verilebileceğini belirtmek olduğunu ileri sürmüştür³²⁴.

ç. Belirli Gruplara Tanınan Haklar

Kanunda sayılan bu üç gruba esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı tanıyabileceği gibi doğrudan bu gruplar arasından üyenin seçileceği de kararlaştırılabilir³²⁵. Bu pay sahipleri bir toplantı yaparak adaylarına belirlemek

s. 75; 6162 sayılı TTK'da, azınlık haklarının, sermayenin %10'una sahip pay sahiplerinin birlikte ya da tek başına bu orana sahip bir pay sahibi tarafından kullanılabileceği düzenlenmiştir. Öğretide, bu oranın yükseltilmesi gerektiği konusunda oy birliğiyle bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı yazarlar, esas sözleşme ile bu oranın azaltılabileceğini savunurken, diğer bazı yazarlar ise bunun mümkün olamayacağını ileri sürmektedir. Bu farklı görüşler, azınlık haklarının korunması ve esas sözleşme değişikliklerinin sınırları üzerine yapılan tartışmaları yansıtmaktadır. Helvacı, Azınlık Hakları, s. 301; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 430.

³²⁰ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1676; Ediş, s. 22; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 50; Altaş, Anonim Şirketler, s. 263; Kırca, Yenilikler, s. 126.

³²¹ Teoman, Makalelerim III, s. 257.

³²² Oğuz, Temsil Hakkı, s. 76; Ediş, s. 20; Karasu, Yönetime Katılma, s. 1913.

³²³ Helvacı, Azınlık Hakları, s. 309.

³²⁴ Kırca'ya göre, esas sözleşmede, "sermayenin %40'ını oluşturan pay sahipleri yönetim kurulu için bir üyelik aday gösterebilir" şeklinde bir hükmün kanuna uygun olmadığı belirtilmiştir. Bu durumun belirsizlikler içerdiği ifade edilmiştir. Özellikle, bu %40'lık oranın hangi pay sahiplerinden oluşacağı, bu gruba kimlerin dahil edileceği ve yönetim kurulu üyesinin bu %40 içerisinde seçilmesi durumunda kimin seçileceğinin nasıl belirleneceği gibi hususların açık olmadığına dikkat çekilmiştir. Ayrıca, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna (İPS) kimlerin katılacağı konusundaki belirsizliklerin, bu hükmün İPS kavramıyla bağdaşmadığını ortaya koyduğu vurgulanmıştır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 431

³²⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 427, N. 588; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 52; Altaş, Anonim Şirketler, s. 262; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1234, N. 225; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1675; Karasu, Yönetime Katılma, s. 1914.

zorundadır³²⁶. Kanunda aday belirleme toplantısının nasıl yapılacağı konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır³²⁷. Ancak esas sözleşmeye bu konuda bir hüküm konulabilir, konulmasa da genel kurul veya imtiyazlı pay sahiplerine ilişkin hükümler kıyasen uygulanabilir³²⁸. Toplantı ve karar çoğunluğu konusunda ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında aranan çoğunluk aranmamalıdır, çünkü orada aranan çoğunluk imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını korumak için ağırlaştırılmıştır³²⁹. Kurumsal Yönetim İlkelerinden 1.4.2'ye göre, *“Oy hakkında imtiyazdan kaçınılır. Oy hakkında imtiyazın varlığı halinde halka açık payların sahiplerinin yönetimde temsilini engelleyecek nitelikteki imtiyazların kaldırılması esastır.”* Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere halka açık anonim şirketlerde pay sahiplerinin haklarının korunması için oyda imtiyaz sınırlanmıştır. TTK m. 360 gereği, halka açık anonim şirketi olmadığı sürece yönetim kurulu üyelerinin tamamı bu gruplardan seçilebilir³³⁰. Madde metninden de anlaşılacağı üzere her üç gruba da yönetim kuruluna doğrudan üye seçme veya belirledikleri üyeyi dayatma yetkisi verilemez, bu yetki genel kurulundur³³¹. Genel kurul önerilen adayı haklı sebeplerin bulunması halinde örneğin şirketin ticari sırlarını tehlikeye düşürecek veya itibarını zedeleyecek bir adayın önerilmesi halinde bu adayı seçmeyebilir³³². Ancak, önerilen adayın seçilmemesini

³²⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 433; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 39; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1238, N. 231.

³²⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1238, N. 231; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 433.

³²⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1238; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 428, N. 588a; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1675; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 433.

³²⁹ Kırca'ya göre, yapılacak toplantıda hakkın kullanılmasından feragatin mümkün olması, ikinci bir toplantının yapılmasına gerek bırakmamaktadır. Bu nedenle, bir toplantı nisabı aranması yerinde bir yaklaşım olacaktır. Ayrıca, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun çağrısı rağmen süresi içinde toplanamaması durumunda, genel kurul kararının onaylanmış sayılacağı hükmü de feragatin mümkün olması sebebiyle ikinci bir toplantıya ihtiyaç duyulmaması düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Karar nisabı konusunda ise, anonim şirketler hukukunda geçerli olan genel ilke esas alınmalıdır. Buna göre, toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğunun kararı kabul etmesi isabetli bir yaklaşım olacaktır. Bu bakış açısı hem hukuki belirliliği hem de pratik işleyişi desteklemektedir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 434-435.

³³⁰ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 51; istisna hükmü, Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun ikinci fıkrasına göre, 6762 sayılı eski Kanun zamanında ve Türk Ticaret Kanununun kabul edilmesinden en az bir yıl önce esas sözleşme hükmü ile bazı pay gruplarına tanınmış olan yönetim kurulu üyeliği için aday gösterme hakkı, Türk Ticaret Kanununun 360 ıncı maddesinin birinci fıkrasındaki sınırı aşırsa bile müktesep hak sayılır.

³³¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 428, N. 588a; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1676; Ediş, s. 22; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 51; doğru ve yerinde bir düzenleme, esas sözleşmede belirtilen pay sahiplerine, yönetim kurulunda kendilerini temsil edecek üye için genel kurula bağlayıcı bir aday gösterme imtiyazının tanınması olacaktır. Bu yaklaşım, zaten uygulamada var olan ve Yargıtay tarafından da benimsenmiş bir çözümü ifade etmektedir. Bu sayede hem pay sahiplerinin temsili sağlanmakta hem de hukuki belirlilik korunmaktadır. Moroğlu, TTK, s. 171.

³³² Moroğlu, TTK, s. 171; Önerilen adayın, kanun ve esas sözleşmede belirtilen niteliklere sahip olmaması ya da gruba dahil pay sahipleri arasında yapılan seçimde bu niteliklere uygun olmayan bir pay sahibinin bulunması, haklı sebepler arasında sayılmaktadır. Bu tür durumlar, aday gösterme ve seçim süreçlerinin geçerliliği açısından önemli sorunlara yol açabilir ve bu sebepler, kararların yeniden

haklı kılacak objektif ve somut bir sebep bulunmadığı sürece, genel kurul, azlık tarafından gösterilen bu adayı seçmekle yükümlüdür³³³. Haklı sebep bulunmadan aday genel kurul tarafından reddedilmiş ise bu kararın iptali istenebilir³³⁴. İptal davası sonucunda dava kabul edilirse İsviçre ve Türk öğretisinde reddedilen aday seçilmiş anlamına gelir³³⁵. Aksi halde öneri bağlayıcıdır denilemez³³⁶. Ancak usul hukuku açısından inşai bir dava olan iptal davası sonucunda bu şekilde bir sonuca varmak sıkıntılı olacağından dava açılırken kararın iptaliyle önerilen adayın üye sıfatıyla tescilinin talep edilmesi daha uygun olacaktır³³⁷. Başka bir görüşe göre ise talep edilmesi şartıyla mahkeme bir süre belirleyecek ve bu süre içerisinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılarak temsilci seçimi yenilenip önerilen aday seçilecektir³³⁸. Ancak bu durumda da mahkeme kararına rağmen olağanüstü toplantı yapılamaması veya önerilen adayın seçilememesi durumu ile karşılaşılabilir³³⁹.

Bu grupta yer alan pay sahipleri aday belirleme toplantısına yapılan çağrıya rağmen toplantı gerçekleşmemiş ya da ortak bir aday konusunda anlaşamamışlarsa bu grup içerisinde yer alan her pay sahibi yönetim kuruluna aday olabilir³⁴⁰. Toplantı gerçekleşmemiş olması halinde aday önerme hakkından feragat edildiği kabul edilebilmelidir³⁴¹. Bu grupların oluşturduğu yönetim kurulu üyeliğinde boşalma olması halinde yönetim kurulunun seçeceği geçici üyeler de bu grupların temsilcileri ya da aday gösterdikleri arasında seçilmelidir³⁴².

değerlendirilmesini gerektirebilir. Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 19; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1678; İsviçre öğretisinde, şirket menfaatlerinin gerektirdiği durumlar, özellikle önerilen adayın yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmaması ya da esas sözleşmede belirtilen niteliklere uygun olmaması, haklı sebep olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, adayın rakip şirketlerde yönetim kurulu üyesi olması veya ticari alandaki kötü şöhreti nedeniyle şirket itibarının olumsuz etkilenme ihtimali de haklı sebepler arasında yer almaktadır. Bu durumlar, aday seçiminde şirketin menfaatlerini koruma gerekliliğini vurgulamaktadır. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 52- 53; Altaş, Anonim Şirketler, s. 262; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 436

³³³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 428, N. 588a; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 53.

³³⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 53; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 437 vd; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1232, N. 217; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1677; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 20; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 55.

³³⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 55.

³³⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 437.

³³⁷ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 438.

³³⁸ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 55.

³³⁹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 55.

³⁴⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1238, N. 231; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 436.

³⁴¹ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1676.

³⁴² Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1680.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı grup veya azınlığa tanındığında bu grup veya azlığının ortadan kalkmasıyla hakta kendiliğinden sona erecektir³⁴³. Genel kurul bu üyeleri her zaman görevden alabilir³⁴⁴. Her ne kadar TTK, genel kurulun yönetim kurulu üyelerini her zaman görevden alabileceğini kabul etse de temsil imtiyazı içeren üyeliklerin yerine yapılacak yeni atamalarda, ilgili imtiyazın göz ardı edilmesi esas sözleşme hükümlerine aykırılık doğurabilir. Özellikle kooptasyon halinde atamanın, esas sözleşmede öngörülen temsil düzenine uygun yapılması zorunludur. Aksi halde, temsil hakkı ihlal edilmiş olur ve bu durum, atama işlemlerinin iptaline veya geçersizliğine yol açabilir. Dolayısıyla, temsil imtiyazı kaldırılmadığı sürece hem genel kurul hem de yönetim kurulu kooptasyon yoluyla yapacağı seçimlerde bu imtiyazı göz önünde bulundurmamakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, kararların esas sözleşmeye aykırılık gerekçesiyle yargı denetimine açık olacağı kabul edilmelidir.

4. Kooptasyon Yöntemiyle Atanma

TTK'nın 363. maddesinin birinci fıkrasına göre³⁴⁵, *“334 üncü madde hükmü saklı kalmak üzere, herhangi bir sebeple bir üyelik boşalırsa, yönetim kurulu, kanuni şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde selefinin süresini tamamlar.”*

Bu yöntem, yönetim kurulu üyeliğinde boşalma olması halinde boşalan üyenin yerine geçici olarak kanun ve esas sözleşmeyi uygun nitelikleri taşıyan birinin yönetim kurulunca üye seçilmesi imkânı olarak tanımlanabilir³⁴⁶. Tanımda yer alan geçiciliğin sebebi yönetim kurulu üyesi seçim yetkisinin genel kurula ait olması ve bu yetkinin

³⁴³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 52-53.

³⁴⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 53.

³⁴⁵ Bu yöntemin tarihçesi incelendiğinde, ilk olarak 865 sayılı Ticaret Kanunu'nun 316. maddesinde, ardından 6762 sayılı Ticaret Kanunu'nun 315. maddesinde ve son olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 363. maddesinde düzenlendiği görülmektedir. Demir, Koray, "Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün mü? (TTK m. 363/1'de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon).", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LXXV, Sayı: 1 (2017), s. 316; Kooptasyon müessesesinin hukukumuzda Fransız Hukuku'ndan alındığı yönünde bkz. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 13, 14; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 420; <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6102&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>. E.T. 6.2.2025.; Cenkcı, s. 128; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 392, N. 547; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 123, N. 9-53; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 470; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1243, N. 244-245; Yüce, Butlan, s. 17.

³⁴⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 67, 68; Demir, Kooptasyon, s. 13; Şenocak/Eminoğlu, Kemal. Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 1704; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 439; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 236, N. 12-26.

devredilemez nitelikte bulunmasıdır³⁴⁷. Yönetim kurulu bu yetkisini ilk esas sözleşmeyle atanan, genel kurul tarafından seçilen veya yönetim kurulunca seçilmiş ancak genel kurulun onayına sunulmadan seçilen bu üyelikte boşalma olması halinde kullanabilir. Genel kurul esas sözleşmede gösterilen sayıda üye seçmemesi halinde seçemediği üyelikler için bu yöntemle yönetim kurulu üye seçemez³⁴⁸. Bu yöntemle üye seçilebilmesi için yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayısını (üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantı sırasında hazır bulunanların çoğunluğu) sağlıyor olması gerekmektedir³⁴⁹. Bu nedenle tek veya iki üyeli yönetim kurullarında boşalma olması halinde organ eksikliği olacağından bu yöntemle seçim yapılamaz³⁵⁰. Bu durumda ancak genel kurul tarafından seçim yapılabilir³⁵¹. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi gibi genel kurulun devredilemez yetkileri kapsamında yer alan bir işlemin gerçekleştirilebilmesi için, gündeminde bu hususun açıkça yer aldığı bir genel kurul toplantısı yapılması zorunludur. Normal koşullarda bu çağrı, TTK m. 410/1 uyarınca şirketin yönetim kurulu tarafından yapılır. Ancak uygulamada zaman zaman yönetim kurulunun ya hiç oluşmaması ya da toplantı yeter sayısının sağlanamaması gibi nedenlerle çağrının yapılamadığı durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu gibi hâllerde, TTK m. 410/2 hükmü devreye girmektedir³⁵². Anılan hükme göre, “Yönetim kurulunun devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi dahi genel kurulu toplantıya çağırabilir.” Bu hüküm, yönetim organının fiilen devre dışı kaldığı durumlarda şirketin iradesinin yeniden oluşmasına imkân tanımakta ve genel kurulun toplanmasını sağlayarak yönetim kurulunun yeniden oluşturulmasının önünü açmaktadır. Mahkeme tarafından

³⁴⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1272, N. 326, Bkz. Aslanlı, s. 105.

³⁴⁸ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 421.

³⁴⁹ İzmirli, Organ Niteliği, s. 46; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1708; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 421.

³⁵⁰ Aksi görüşteki Demir’e göre, Fransız hukukunun incelenmesi, yasal asgari üye sayısı korunabildiği sürece kooptasyona izin verildiğini göstermektedir. Bunun temelinde, asgari üye sayısını sağlayan bir yönetim kurulunun, yasayla öngörülen görevleri yerine getirme yetkinliğine sahip olduğu anlayışı yatmaktadır. Bu doğrultuda, Türk hukukunda da yönetim kurulunda yalnızca tek üye kalsa dahi, boşalan üyeliklerin kooptasyon yoluyla doldurulmasına imkân tanınmalı ve son kalan üyenin kooptasyon yetkisini kullanabileceği kabul edilmelidir. Demir, Kooptasyon, s. 330; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1242, N. 244-245; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 68; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 35; TTK’nın 410. maddesinin ikinci fıkrasına göre, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi dahi genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir. Bu yetki, özellikle yönetim kurulunda eksiklik oluşması durumunda yeni üyelerin seçilmesi yoluyla yönetim kurulunun yeniden oluşturulmasını sağlamak amacıyla kullanılabilir. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 13; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1709; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 421; Umut, s.107-108.

³⁵¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 497, N. 6231.

³⁵² Umut, s. 200.

verilen bu izin kararları ise kesin niteliktedir ve itiraz yoluna başvurulamaz. Bu çağrının amacı, özellikle yönetim kurulunun yeniden yapılandırılması olduğunda, genel kurul gündemine “yönetim kurulu üyelerinin seçimi” ibaresinin açıkça yazılması büyük önem taşır. Böylece şirketin kurumsal yapısı yeniden işler hâle getirilebilir ve yönetimdeki kilitlenme giderilmiş olur³⁵³.

Genel kurul kısa sürede seçim yapmadığı takdirde başta pay sahipleri olmak üzere her ilgili TMK’nın 427. maddesi uyarınca şirkete yönetim kayyımı atanmasını talep edebilir³⁵⁴. Toplantı ve karar yeter sayısının sağlanamaması durumunda izlenecek sürecin kanunda açıkça düzenlenmesi, hukuki belirlilik ve şirket yönetiminin sürekliliği açısından gereklidir. Yönetim kurulunda üye eksilmesi nedeniyle toplantı yeter sayısının sağlanamaması, karar alma mekanizmalarını tıkayarak yönetsel belirsizliklere yol açabilir.

Yönetim kurulunun, kendi üyeleri arasında boşalan üyelikleri doldurmak amacıyla yeni bir üye seçme yetkisi, kanunla tanınmış olup emredici nitelik taşıdığından, bu yetkinin esas sözleşme ile sınırlandırılması veya tamamen ortadan kaldırılması hukuken mümkün değildir³⁵⁵. Tekinalp’e göre ise 363. madde emredici nitelikte olmadığından esas sözleşme değişikliği ile bu yetki yönetim kurulunun elinden alınabilir³⁵⁶. Yönetim kurulu kendisine verilen bu yetkiyi kullanmak zorunda değildir³⁵⁷. Yönetim kurulu üyelerini seçme yetkisi münhasıran genel kurulda olduğundan geçici olarak seçilen yönetim kurulu genel kurulun onayına sunulur.

Tüzel kişi yönetim kurulu üyesini temsil eden gerçek kişinin tüzel kişiye istifasını sunması durumunda tüzel kişi üyenin üyeliği sona ermeyeceğinden bu yöntem uygulanamaz³⁵⁸.

Bu yöntemle seçilen yönetim kurulu üyesinin onayına ilişkin gündem maddesi bulunmuyorsa, ilk genel kurulda görüşülene kadar görevi devam eder. Eğer gündemde yer almasına rağmen oylama yapılmazsa, bir sonraki genel kurula kadar görevini

³⁵³ Dural, s. 64-65.

³⁵⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 497, N. 623l; Dominiç, 6762 sayılı mülga Ticaret Kanunu döneminde kaleme aldığı eserinde, görevden ayrılan üyelerin yönetim kurulunun çoğunluğunu oluşturması hâlinde, Eski Kanun’un 330. maddesi uyarınca toplantı yeter sayısının sağlanamayacağını ve bu nedenle boşalan üyeliklerin mevcut yönetim kurulu tarafından doldurulmasının mümkün olmayacağını belirtmiştir. Bu gibi durumlarda, yönetim organının işlevsiz hâle gelmesini önlemek amacıyla, denetçilerin devreye girerek genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmaları gerektiği ifade edilmiştir. Domaniç, Hayri. Anonim Şirketler, İstanbul: Eğitim Yayınları, 1978, s. 365; Umut, s. 517.

³⁵⁵ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 34.

³⁵⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 392, N. 547; Cenkcı, s. 127.

³⁵⁷ Cenkcı, s. 127.

³⁵⁸ Altaş, Anonim Şirketler, s. 273; Kortunay s. 71.

sürdürür³⁵⁹. İmregün, bunun yerine yedek üye seçimini mümkün kılacak bir düzenleme önererek, Kooperatifler Kanunu'nun 55. maddesinin kıyasen uygulanabileceğini savunmaktadır³⁶⁰. Genel kurulun, usulüne uygun toplanmamış olsa dahi kooptasyon kararını onaylaması, önceki sakat kararın geçerliliğini sağlayabilir. Böylece, Yargıtay dolaylı olarak, toplantı veya karar yeter sayısının bulunmadığı durumlarda dahi, genel kurulun sonradan vereceği bir onayla önceki işlemin “iyileştirilebileceği” yönünde bir yaklaşımı benimsemektedir³⁶¹. Üye seçiminde, esas sözleşmede aksine bir düzenleme veya ağırlaştırıcı bir hüküm yoksa, yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanıp mevcut üyelerin çoğunluğuyla karar alacaktır³⁶². Ancak, yönetim kurulunun seçtiği bir üyeyi görevden alma yetkisi bulunmamaktadır³⁶³.

Pulaşlı'ya göre, TTK'nın 363. maddesi emredici olmadığından, esas sözleşmeyle yedek üye seçimi düzenlenebilir. Bu durumda, boşalan üyelikler esas sözleşmede belirtilen sıralama dikkate alınarak yedek üyeler arasından yönetim kurulu tarafından atanabilir³⁶⁴. Ancak yönetim kurulunun seçtiği bir üyeyi görevden alma yetkisi bulunmamaktadır; bu yetki yalnızca genel kurula aittir.

Türk öğretisi ve yargı, kooptasyonun geçici bir çözüm olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. TTK'nın 360. maddesi, belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil hakkı tanıyorsa, boşalan üyeliklerde bu grupların önerdiği adaylar dikkate alınmalıdır. Aksi halde, seçim butlanla malul olacaktır³⁶⁵. Ancak grup aday göstermezse, yönetim kurulu geçici atama yapabilir³⁶⁶. Genel kurul, seçilen üyeyi onaylamazsa, ret kararı ileriye dönük olarak etkili olur ve ilgili üye, o ana kadar yönetim kurulundaki yetkilerini kullanabilir³⁶⁷. Genel kurul aynı toplantıda yeni bir üye de seçebilir³⁶⁸.

³⁵⁹ Demir, Kooptasyon, s. 327; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1710-1711.

³⁶⁰ Oğuz İmregün, Anonim Ortaklıklar, Ankara 1989, s. 193.

³⁶¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 08.02.1990 tarihli ve E. 1989/5478 – K. 1990/708, 19.09.1991 tarihli ve E. 1991/2331 – K. 1991/4669 28.09.1992 tarihli ve E. 1991/2651 – K. 1992/9311 sayılı kararı (CORPUS) E.T. 6.2.2025. Demir, Kooptasyon, s. 326-327.

³⁶² Yetersayının hafifletebilmek suretiyle değiştirilip değiştirilemeyeceği konusundaki kuşku düzenleme ile giderilmiştir. Teoman, Yönetim Kurulu, s. 11; Engin Günay, s. 173. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1244, N. 249.

³⁶³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler. s. 423.

³⁶⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1243-1244, N. 248.

³⁶⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 14; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II. s. 1243, N. 248; Oğuz, Temsil Hakkı s. 24, 118; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler. s. 422.

³⁶⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 422.

³⁶⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 352.

³⁶⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 352.

İsviçre hukukunda, yönetim kurulu üye seçme yetkisi yalnızca genel kurula ait olup, yönetim kurulunun geçici atama yapması mümkün değildir³⁶⁹. Almanya’da düalist sistem uygulanmakta ve yönetici kurul üyeleri gözetim kurulu tarafından seçilmektedir³⁷⁰. 1937 tarihli Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu ile kooptasyon kaldırılmış, yerine yedek üyelik ve mahkeme ataması gibi yöntemler getirilmiştir³⁷¹.

5. Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili

a. Pay Sahibi Olmaksızın Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili- TTK m. 334

TTK’nın 334. maddesi, kamu tüzel kişilerine, pay sahibi olmaksızın, anonim şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurma imkânı tanımaktadır. Bu düzenlemeye göre Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ve diğer kamu tüzel kişilerinden birine, işletme konusu kamu hizmeti olan bir anonim şirkette, esas sözleşmede açık hüküm bulunmak kaydıyla temsilci gönderme hakkı verilebilir. Bu temsil yetkisi, kamu tüzel kişinin şirketin ortağı olup olmamasına bağlı olmaksızın kullanılabilir. Ancak, şirketin işletme konusunun kamu hizmeti niteliği taşıması ve esas sözleşmede bu yetkinin düzenlenmiş olması zorunludur. Aksi hâlde, kamu tüzel kişisine yönetim kurulunda temsilci bulundurma hakkı verilemez ve esas sözleşmedeki hüküm geçersiz sayılır³⁷².

334. madde kapsamında yönetim kurulu üyeliği sıfatı, esasen kamu tüzel kişisine aittir³⁷³. Çünkü temsilcinin yalnızca kamu tüzel kişisi tarafından atanabilmesi ve görevden alınabilmesi ile işlemlerinden doğan sorumluluğun kamu tüzel kişisine ait olması bu yorumu desteklemektedir³⁷⁴. Bu çerçevede kamu tüzel kişisi, esas sözleşmede aksi belirtilmedikçe “yalnızca bir temsilci” gönderebilir³⁷⁵. Ancak

³⁶⁹ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 24; Demir’e göre, kooptasyona kesin bir şekilde karşı çıkılan İsviçre gibi ülkelerde dahi dikkat çeken husus, genel kurul dışında yönetim kurulu eksiklerinin tamamlanmasına izin verilmemesine rağmen, sicil müdürlüklerinin şirketin temsil yeteneğini tamamen kaybetmesine neden olacak durumlara kadar yönetim kurulundaki boşluklara belli ölçüde müsamaha göstermesidir. Demir, Kooptasyon, s. 317-318, 323.

³⁷⁰ Demir, Kooptasyon, s. 318-319.

³⁷¹ Demir, Kooptasyon, s. 319.

³⁷² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 10, 11; Coştan, s. 131-132; Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri, s. 1593-1595; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 417 vd.

³⁷³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 391, N. 546; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 16; Coştan, s. 131, 133; Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri, s. 1599; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 74.

³⁷⁴ Yüce, Butlan, s. 16; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1244, N. 252.

³⁷⁵ Akdağ Güney atanabilecek üye sayısına sınır olarak atanmışların seçilmişleri aşmasının anonim şirketin yapısına aykırı olmasını göstermektedir. Bkz. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 11, 19. Aynı yönde bkz. Tandoğan, s. 6; Coştan, s. 134; Altaş, Anonim Şirketler, s. 257-258.

öğretide bu konuda farklı görüşler de mevcuttur. Tekinalp, kamu tüzel kişinin yalnızca bir temsilci gönderebileceği görüşündedir³⁷⁶. Tandoğan ve Bahtiyar ise esas sözleşmede hüküm bulunmak kaydıyla bir kamu tüzel kişinin birden fazla temsilci gönderebileceğini savunmaktadır³⁷⁷. İmregün ise, gönderilecek temsilci sayısının yönetim kurulu üye sayısını aşmaması gerektiğini belirtmektedir³⁷⁸. Ayrıca, birden fazla kamu tüzel kişiye temsilci gönderme hakkının da tanımlanabileceğini belirtilmektedir³⁷⁹. Düzenlemeye kaynak teşkil eden mehz Or. Art 762'de bu konuda açık bir hüküm bulunmamakla birlikte, İsviçre öğretisine göre kamu tüzel kişisi tarafından gönderilecek yönetim kurulu üye sayısı, esas sözleşmede belirtilmek kaydıyla serbestçe belirlenebilir³⁸⁰. Kırca ise, TTK'nın 334. maddesinin 359/2'ye özel bir hüküm olduğunu ve kamu tüzel kişinin üye sıfatının kabul edilmesi halinde yönetim kurulunda sadece bir temsilci ile temsil edilmesi gerektiğini; esas sözleşmeye konulacak bir hükümle de bir kamu tüzel kişiye birden fazla temsilci gönderme hakkı tanınabileceğini ileri sürmektedir³⁸¹. Pulaşlı'ya göre, kamu tüzel kişileri yönetim kurulu üyeliği sıfatını doğrudan kazanabilir ve bu kapsamda bir kamu tüzel kişisi, bir temsilci gönderme hakkına sahiptir³⁸². Ayrıca, Pulaşlı, şirket esas sözleşmesinde birden fazla kamu tüzel kişiye, her birinin bir temsilci göndermesine olanak tanıyan bir düzenleme yapılabileceğini öne sürmektedir³⁸³.

Temsilcinin kamu tüzel kişisi tarafından doğrudan görevden alınabilmesi ve onun adına hareket etmesi, üyelik sıfatının kamu tüzel kişisinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır³⁸⁴. Bu durumda, temsilci ticaret siciline tescil edilse de şirketle olan hukuki bağ kamu tüzel kişiliği üzerinden yürütülür. Ayrıca, birden fazla kamu tüzel kişinin aynı şirkette temsil hakkı iddiasında bulunması durumunda, esas sözleşmede açık hüküm yoksa hangi kamu tüzel kişinin temsil edileceğine ilişkin tercih meselesi öğretide tartışmalıdır³⁸⁵. Bir görüş yalnızca en çok ilgili kamu tüzel kişinin temsil hakkı olduğunu ileri sürerken, diğer bir görüş kamu hizmeti gereği

³⁷⁶ Tekinalp, Ünal, Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili, Ankara: AÜHF Yayınları, 1965, s. 74.

³⁷⁷ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 231-232; Tandoğan, s. 7.

³⁷⁸ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 191-192; Aynı yönde Tandoğan, s. 7 vd.

³⁷⁹ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 193.

³⁸⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 12.

³⁸¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 418.

³⁸² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1244, N. 251; Aynı yönde bkz. Coştan, 134.

³⁸³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1244, N. 253; Aynı yönde bkz. Coştan, s. 134.

³⁸⁴ Aynı yönde bkz. Coştan, s. 134; Develi, Tüzel Kişi, s. 73.

³⁸⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 77.

birden fazla kamu tüzel kişisine temsil hakkı tanınabileceğini savunmakta ve nihai çözümün mahkeme kararıyla sağlanabileceğini belirtmektedir³⁸⁶.

b. Pay Sahibi Olan Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulunda Temsili-TTK m. 359/5

TTK'nın 359. maddesinin beşinci fıkrası, kamu tüzel kişilerinin pay sahibi oldukları anonim şirketlerde yönetim kurulunda temsil edilmelerine ilişkin özel bir düzenleme getirmektedir. Bu maddeye göre, Devlet, belediye, il özel idaresi, köy ve diğer kamu tüzel kişileri ya doğrudan kendileri ya da gerçek kişi temsilcileri aracılığıyla yönetim kurulu üyeliğine seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısının ikiden fazla olması durumunda, bu üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişinin temsilcisi olmaması şarttır. Böylelikle yönetim kurulu içerisinde çeşitliliğin sağlanması ve bir kamu tüzel kişinin tüm yönetimi tek başına kontrol etmesinin önlenmesi amaçlanmıştır³⁸⁷.

359. madde kapsamında kamu tüzel kişinin şirkette pay sahibi olması zorunludur³⁸⁸. Bu, 334. maddeden temel ayrım noktasıdır. Ayrıca, bu düzenleme kapsamında yönetim kurulu üyeliği sıfatı artık sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcilerine aittir. Dolayısıyla bu kişi, yönetim kurulu üyesi olarak doğrudan sorumluluk üstlenir. Kamu tüzel kişisi ise sadece onu aday gösteren sıfatına sahip olur. Bu ayrım, temsilcinin işlemleri nedeniyle sorumluluğun doğrudan gerçek kişiye ait olmasını beraberinde getirir³⁸⁹. Üyelik sıfatı gerçek kişide olduğundan, ticaret siciline de onun adı tescil edilir ve kamu tüzel kişinin onu görevden alma yetkisi saklı kalır³⁹⁰. 359. maddenin gerekçesinde yer alan “hem üye gibi tüzel kişi de yönetim kurulunda bir oy hakkına sahip olacaktır” ifadesi, kamu tüzel kişinin oy hakkına ilişkin hüküm getirmekte, ancak üyelik sıfatının esasen gerçek kişiye ait olduğu yönündeki yorumu da desteklemektedir. Zira burada kamu tüzel kişisi aday göstermek suretiyle sürece katılmakta; fakat organ sıfatı, seçilen kişiye intikal etmektedir. Bu yönüyle 334. madde ile arasında hem işlevsel hem de yapısal farklar bulunmaktadır.

³⁸⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 77.

³⁸⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 71-72, 77; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 419; Coştan, s. 134.

³⁸⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 391, N. 546; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1245, N. 254; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 16.

³⁸⁹ Kayar, Ticaret Hukuku, s. 439.

³⁹⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 11-12.

Bu maddede, kamu tüzel kişisine tanınan haklar, özel tüzel kişilere tanınanlardan ayrılmaktadır. Temsilci olarak atanacak kişilerin tam ehliyetli olması ve kanunda aranan şartları taşıması zorunludur. Ayrıca esas sözleşmede üye sayısına ilişkin özel sınırlamalar varsa, bu sınırlar aşılmamalıdır³⁹¹.

6. Özel Kanunlarla Yönetim Kurulu Üyesi Atama Yetkisine Sahip Kurumlar

6 Aralık 2012 tarihli ve 6362 sayılı SerPK.'nın 128. maddesinin birinci fıkrasına, 12 Temmuz 2013 tarihli ve 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 57. maddesiyle yapılan ekleme, SPK'ya yönetim kurulu üyelerini atama yetkisi tanımaktadır. Bu düzenleme, özellikle halka açık ortaklıkların yönetim kurullarında üyelik boşalmaları veya toplantı yeter sayısının sağlanamaması gibi durumlarda yönetim organlarının işlevselliğini koruma amacını taşır³⁹². SPK'nın bu kapsamda yaptığı atamalar, genel kurulun onayına tabidir³⁹³. Eğer genel kurul bu atamaları onaylamazsa, yapılan atamalar hukuki olarak geçerlilik kazanmaz. Bununla birlikte, bu düzenlemeler, halka açık şirketlerin kurumsal yapılarının devamlılığını sağlamak ve yatırımcı haklarını güvence altına almak için önemli bir mekanizma sunmaktadır. SPK, bu yetkisi kapsamında, sermaye piyasası kurumlarının faaliyetlerini denetler ve bu faaliyetlerin ilgili mevzuat, fon iç tüzüğü, esas sözleşme hükümleri ve standartlara uygunluğunu kontrol eder. Mali durumun bozulması veya hukuka aykırı faaliyetlerin tespiti halinde, SPK yönetim kurulu üyelerini görevden alarak yeni atamalar yapabilir³⁹⁴. Böylelikle, halka açık anonim şirketlerin faaliyetleri düzenli ve güvenilir bir şekilde sürdürülmektedir.

TMSF, Bankacılık Kanunu'nun 134. maddesi kapsamında, fondaki bankaların yönetim ve denetimini üstlenme yetkisine sahiptir³⁹⁵. Bu yetki, ilgili bankaların iştirakleri ve hâkim ortaklarını kapsar. TMSF, bu kuruluşların yönetim kurulu üyelerini görevden alabilir ve yerlerine yeni üyeler atayabilir³⁹⁶. Bankacılık Kanunu'nun 69. maddesi uyarınca, Fon Kurulu, gerekli önlemler alınmadığında yönetim kurulu üyelerinin değiştirilmesi için genel kurulun toplanmasını talep edebilir. Banka yönetim kurulu ve genel kurul, bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. TTK'nın 410.

³⁹¹ Coştan, s. 134; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 25; Ünlü, Sorumluluk, s. 135.

³⁹² Altaş, Anonim Şirketler, s. 277.

³⁹³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 15.

³⁹⁴ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 38; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 391, N. 546a; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1246, N. 258; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 425.

³⁹⁵ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5411.pdf>. E.T. 6.2.2025.

³⁹⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 392, N. 546a.

maddesine göre, görev süresi dolan bir yönetim kurulu üyesi, yeni bir üye atanana kadar görevine devam etmek zorundadır³⁹⁷. Bu düzenleme, bankacılık sektöründe yönetim sürekliliğini sağlamak ve karar alma süreçlerinin aksamasını önlemek amacı taşımaktadır. TMSF'nin yetkileri, kriz yönetimi, bankaların etkin denetimi ve finansal istikrarın korunması açısından önemli bir mekanizma oluşturmaktadır.

Sigortacılık Kanunu ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, kamu sermayeli şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin atanmasına ilişkin hükümler içermektedir.

D. Yönetim Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi

Yönetim kurulu üyeliği, kanunda öngörülen hukuki ve fiili sebeplerle sona erebilir; bu sebepler kendiliğinden sona erme ve azil veya istifa gibi iradi nedenler olarak sınıflandırılmaktadır.

Üyeliğin sona ermesine ilişkin en temel nedenlerden biri, 363. maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen "kendiliğinden sona erme" durumudur. Bu hükme göre, yönetim kurulu üyelerinden birinin iflas etmesi³⁹⁸, ehliyetinin kısıtlanması ya da üyelik için gerekli olan yasal şartları veya esas sözleşmede belirtilen nitelikleri kaybetmesi hâlinde, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmaksızın sona ermektedir³⁹⁹.

Öte yandan, üyeliğin "iradi olarak sona ermesine" yol açan durumlar arasında azil ve istifa başlıca nedenlerdir.

1. Azil

TTK'nın görevden alma başlıklı 364. maddesinin birinci fıkrasına göre⁴⁰⁰; *“yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler. Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi, kendi adına tescil edilmiş bulunan kişiyi her an değiştirebilir.”*

³⁹⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 15, 16.

³⁹⁸ Kanaatimizce TTK'nın 363. maddesinde yer alan “Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir” ibaresinin lafzından ve yönetim kurulu üyeliği şirketle güven esasına dayanan bir ilişki üzerine kurulduğundan iflas kararı verildiği anda üyelik sıfatı sona erecek olup iflas kararının kesinleşmesi beklenmez.

³⁹⁹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 244; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 393; Ansay, Şirketler Hukuku, s. 102.

⁴⁰⁰ Yüce, Butlan, s. 15.

Kanunundaki düzenlemeden de anlaşılacağı gibi yönetim kurulu üyelerini azil yetkisi genel kurulda olup bu yetki başka bir organa devredilemez⁴⁰¹ (m. 408). Azil, hüküm ve sonuçlarını geleceğe etkili olacak şekilde doğuran, kelime anlamı olarak görevden alma anlamına gelen bozucu yenilik doğuran bir haktır⁴⁰². Hak, niteliği gereği herhangi bir şarta bağlanamaz⁴⁰³.

Bilindiği gibi genel kurul toplantıları olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır⁴⁰⁴. Yönetim kurulu üyelerinin azli için yapılacak olan bu toplantılarda genel kurul tarafından azil konusunda bir karar verilmiş olmalıdır. Genel kurul yönetim kurulu üyesinin yolsuzluğu, yetersizliği gibi azil konusunda haklı sebep oluşturabilecek bir nedenin bulunması dışında azil yetkisini ancak toplantı gündeminde buna ilişkin bir maddenin bulunması halinde kullanabilir⁴⁰⁵. Gündeme bağlılık ilkesinin uygulanmasının temel amacı, ortakların beklenmedik veya hazırlıksız bir şekilde alınacak kararlarla karşı karşıya kalmalarının önlenmesidir⁴⁰⁶. Haklı sebep açık ve somut bir şekilde ortaya konulabilmeli ve somut bilgi veya belgeye dayanmalıdır⁴⁰⁷. Öğretideki bir görüşe göre, haklı bir sebep bulunmaması durumunda dahi, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yerine yeni üyelerin seçilmesi, genel kurul gündemindeki finansal tabloların müzakeresi sırasında değerlendirilebilir. Zira finansal tablolar, yönetim kurulu üyelerinin hesap verme yükümlülüğünün somutlaştığı belgelerdir ve bu belgelerin tartışılması, yönetim kurulunun performansına ilişkin genel kurulun değerlendirme yapmasına zemin hazırlar. Bu değerlendirme sonucunda, üyelerin görevden alınması gündem dışı sayılamaz. Ancak

⁴⁰¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 235, N. 12-25; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 401, N. 549; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 61; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1249, N. 266; İsviçre uygulamasında da yönetim kurulu üyeleri genel kurul tarafından her zaman ve her halde azledilebilir. Helvacı, İsviçre Hukuku s. 179; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 248; Karaege, Özge, "Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364).", Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 1, (2014), s. 77.

⁴⁰² <https://sozluk.gov.tr/>. E.T. 6.2.2025.; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 43; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler. s. 464; Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya, Medeni Hukuk, 4. Baskı. İstanbul: Legal Yayınevi, 2016, s. 26.

⁴⁰³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 43; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 464; Karaege, Azil Yetkisi, s. 79.

⁴⁰⁴ Yüce, Butlan, s. 27.

⁴⁰⁵ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 201; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 401, N. 549; Altaş, Anonim Şirketler, s. 269; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler. s. 459; Yüce, Butlan, s. 27; Eski kanun dönemindeki görüş ve tartışmalar için bkz. Teoman, Makalelerim I-II, s. 521-536; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 14; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 460; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 235, N. 12-25; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 248; Yavuz, Mustafa, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevden Alınmasına İlişkin Özellikli Durumlar.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 69 (Mayıs 2012), s. 46.

⁴⁰⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 361.

⁴⁰⁷ Yavuz, Görevden Alma, s. 46.

bu görüşün uygulama açısından sınırları iyi analiz edilmelidir. Nitekim TTK m. 413/2, olağan genel kurul toplantılarında, gündemde yer almasa dahi yönetim kurulu üyelerinin görevden alınabileceğini açıkça düzenlemekte ve bu durum, finansal tabloların görüşüldüğü toplantılarda azil işlemini mümkün kılmaktadır. Buna karşın, yeni üyelerin seçimi, doğrudan bir atama işlemi olduğundan, TTK m. 413/2 kapsamında gündem dışı yapılamaz. Bu hususta TTK m. 364, önemli bir ayrımı ortaya koyar: Azil işlemi gündem dışı yapılabilse de boşalan üyelikler için yeni seçim yapılabilmesi, gündemde bu yönde açık bir madde bulunmasına bağlıdır. Bu çerçevede, gündem dışı azil ile üyeliklerin sona erdirilmesi mümkün olmakla birlikte, aynı toplantıda yeni üyelerin seçimi gündemde açıkça yer almadığı takdirde hukuken geçerli bir işlem yapılamaz. Dolayısıyla, azil sonrası oluşan boşlukların doldurulabilmesi için gündemde “yönetim kurulu üyelerinin seçimi” maddesinin açıkça belirtilmiş olması gerekir. Bu bağlamda TTK m. 413/2 ve 364 arasındaki normatif ayrım, gündeme bağlılık ilkesinin azil ve seçim işlemleri bakımından farklı düzeyde uygulanacağını göstermektedir⁴⁰⁸. Bu talep genel kurul gündemine divan başkanlığının oluşturulması anından toplantının bitimine kadar yapılabilecektir⁴⁰⁹.

Genel kurul tarafından bir yönetim kurulu üyesinin görevden alınmasına rağmen yerine yeni bir üye seçilmediği durumlarda, görevden alınan üye görevine devam edemez. Bu gibi hallerde, boşalan üyeliği doldurmak amacıyla en kısa sürede genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır. Ancak, bu çağrının da yapılamaması durumunda, genel kurulun toplantıya çağrılmasını sağlamak üzere mahkeme tarafından şirkete kayyum atanması mümkündür⁴¹⁰.

Gündemde azil konusunda bir madde bulunması halinde şirket ile yönetim kurulu arasındaki ilişki vekalet benzeri bir ilişki olduğundan ve vekalet veren de bu ilişkiyi her zaman sonlandırabileceğinden genel kurul bu yetkisini kullanabilmesi için azil kararını gerekçelendirmek zorunda değildir⁴¹¹. Azil konusunda yapılacak olan

⁴⁰⁸ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 235, N. 12-25; İzmirli 'ye göre, gündemde böyle bir madde yer almasa bile, genel kurulda yönetim kurulunun azline ilişkin bir teklif sunulabilir ve bu teklif, şirketin idare ve temsiline, güven duyulmayan bir yönetim kuruluna bir sonraki toplantıya kadar bırakılmaması gerektiği gerekçesiyle genel kurulda görüşülebilir. Bu yaklaşım, şirket menfaatlerini korumak ve güven duyulmayan bir yönetim kurulunun görevde kalmasının yaratabileceği olumsuzlukları önlemek amacı taşımaktadır. İzmirli, Organ Niteliği, s. 68.

⁴⁰⁹ Yavuz, Görevden Alma, s. 46.

⁴¹⁰ Yavuz, Görevden Alma, s. 47; Domaniç, Anonim Şirketler, s. 376; azil yetkisinin kullanımı ile ilgili öğreti ve Yargıtay uygulaması için bkz. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 401-403, N. 549-550c; Altaş, Anonim Şirketler, s. 269; Moroğlu, TTK, s. 174-175; Ansay, Yargıtay Uygulamaları, s. 30-32.

⁴¹¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1249, N. 266; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 460.

genel kurul toplantısına ilgili yönetim kurulu üyesi pay sahibi olması halinde ibra oylamasının aksine oylamaya katılma ve oy kullanma hakkına sahiptir⁴¹².

Kanunun 334. maddesi gereğince tüzel kişilere yönetim kurulunda temsil hakkı veren esas sözleşmede değişiklik yapılarak da bu kişilerin yönetim kurulu üyeliğine son verilebilir⁴¹³. Bu durum yönetim kurulu üyesinin genel kurul tarafından görevden alınması kuralının bir istisnasıdır⁴¹⁴. Eğer kamu tüzel kişisi şirkete ortak ise yönetim kurulundaki temsilcisini ancak kendisi görevden alabilir ve bu temsilciyi her an değiştirebilir⁴¹⁵ (m. 334/2). Eğer pay sahibi değilse esas sözleşmeye konulacak bir hükümle işletme konusu kamu hizmeti olan anonim şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurmak hakkı verildiğinden kamu tüzel kişininin pay sahibi olmadan sadece şirket esas sözleşmesinde yer alan hükme dayanarak atadığı yönetim kurulu üyelerinin genel kurul kararıyla görevden alınmasında bir engel bulunmamaktadır⁴¹⁶.

Sermeye piyasası mevzuatında ise, genel kurulun azil yetkisine istisna getiren bir düzenleme bulunmaktadır. Düzenlemeye göre; SPK, yönetim kurulu üyelerinin atanmalarında olduğu gibi, bazı şartların varlığı halinde onların azillerinde de yetkilidir⁴¹⁷.

Genel kurulun, yönetim kurulunu azil yetkisine getirilen diğer istisna da 5411 sayılı Bankacılık Kanunun m. 134/2'dir⁴¹⁸. Fon, kendisine devredilen şirketlerin, yönetim kurulu üyelerini, müdürleri ve denetim kurulu üyelerini imtiyazlı hisseler ile atanıp atanmadıklarına bakmaksızın azletme yetkisine sahiptir⁴¹⁹.

⁴¹² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 61.

⁴¹³ Yönetim kurulu üyelerinin genel kurul tarafından azil yetkisi yalnızca yönetim kurulu üyelerine has olup yönetim kurulu üyeleri tarafından atanan ya da onların temsil ve idare etkisini devrettiği kimseleri azil yetkileri yoktur. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 61; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 401, N. 550.

⁴¹⁴ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 285; Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri, s. 1610.

⁴¹⁵ Karae, Azil Yetkisi, s. 85; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 495, N. 623g; Yavuz, Görevden Alma, s. 45.

⁴¹⁶ Altaş, Anonim Şirketler, s. 270-271 Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1725.

⁴¹⁷ SPKan.'nın ilgili maddeleri, yönetim kurulu üyelerinin atanması ve görevden alınmasına ilişkin önemli düzenlemeler içermektedir:

SPKan. m.92/1-c: Bu hüküm, yönetim kurulu üyelerinin görevleri ve yetkileriyle ilgili genel ilkeleri düzenler. Özellikle, şirket yönetiminin uyumlu ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla yönetim kurulunun yapısına yönelik esaslar belirtilmiştir.

SPKan. m.96/1: Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve atanması sürecine ilişkin düzenlemeleri içerir. Bu madde, yönetim kurulunun yetkin ve bağımsız bir şekilde işleyişini sağlamak üzere atanma prosedürleri hakkında hükümler sunar.

SPKan. m.97/1: Yönetim kurulunun oluşturulmasında dikkate alınması gereken temel ilke ve kriterleri belirler. Bu madde, özellikle yönetim kurulunda yer alacak üyelerin seçiminde niteliklere ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluğu vurgular.

⁴¹⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 64.

⁴¹⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 64.

Genel kurulun yönetim kurulu üyesini azil yetkisi devredilemez yetkilerinden olup yönetim kurulu üyeliği güven ilişkisine dayandığından esas sözleşmeye konulacak olan bir hükümle ağırlaştırıcı nisaba veya önemli sebeplere bağlanması mümkün değildir⁴²⁰. Ancak önemli görülen azil sebepleri esas sözleşmede düzenlenebilir⁴²¹. Başka bir görüşe göre ise bu konuda genel kurulda alınacak karar için ağırlaştırıcı nisaplar esas sözleşmede öngörülebilir ise de bu nisaplar azli imkansızlaştıracak şekilde belirlenemez⁴²².

Azlık ya da belirli pay gruplarını temsil eden yönetim kurulu üyeleri açısından, bu üyelerin genel kurul tarafından yalnızca haklı sebepler bulunduğu takdirde seçilememesi, azil konusunda da benzer bir sınırlama gerekliliğini gündeme getirmektedir. İsviçre öğretisinde de savunulduğu üzere, bu tür üyelerin azledilmesinin ancak önemli sebeplere dayanması gerektiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, esas sözleşme ile sözkonusu üyelerin yalnızca önemli sebeplerin varlığı hâlinde azledilebileceğine ilişkin bir kısıtlamanın getirilmesi, bu gruba dahil olanların haklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Böyle bir düzenleme, hem azlık hem de belirli pay gruplarının şirket yönetimindeki temsiliyet haklarının güvence altına alınmasını sağlamaktadır⁴²³.

TTK m. 359'a göre⁴²⁴, *“bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur”*. Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere, tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliğinin kabulü ile onun adına hareket edecek gerçek kişiyi belirleme yetkisi yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişiye verilmiştir⁴²⁵. TTK m. 364'e göre ise yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi, kendi adına tescil edilmiş bulunan kişiyi her an değiştirebilir⁴²⁶. Bu durum genel kurulun yönetim kurulu üyelerini azilde münhasıran yetkili olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir. Çünkü TTK. m. 359/II uyarınca yönetim kurulu üyesi olan kişi tüzel kişi olup tüzel kişi üye adına hareket eden gerçek kişinin anonim şirkete karşı bir sıfatı yoktur ve genel kurul tarafından

⁴²⁰ Develi, Tüzel Kişi, s. 178; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 464; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1717; Yavuz, Görevden Alma, s. 45.

⁴²¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1249, N. 266.

⁴²² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 61.

⁴²³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 62.

⁴²⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf>. E.T. 6.2.2025.

⁴²⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 63; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 229, N. 12-25; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 251.

⁴²⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 401, N. 550; Altaş, Anonim Şirketler, s. 270; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 14; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 251.

azledilemez. Azledilen temsilcinin yerine yeni temsilci yine ilgili tüzel kişi tarafından atanacaktır⁴²⁷. Ancak haklı sebeplerin bulunması halinde tüzel kişiden temsilcinin değiştirilmesi talep edilebilir⁴²⁸. Tüzel kişi tarafından yönetim kurulunda temsil edilmek üzere atanan gerçek kişinin değiştirilmesi yönündeki şirket talebinin, ilgili tüzel kişi tarafından haklı bir gerekçe olmaksızın reddedilmesi hâlinde, bu durum, tüzel kişi yönetim kurulu üyesinin haklı sebeple azli sonucunu doğurabilir. Bu bağlamda, tüzel kişinin temsil yetkisini kötüye kullanması ya da şirket menfaatine aykırı davranması gibi durumlar da azil gerekçesi olabilir. Ancak, azil yetkisi doğrudan genel kurula aittir⁴²⁹.

Yönetim kurulu üyesini görevden almada yetki konusunda Kanunun 630. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan limited ortaklık müdürleri ve yöneticilerin mahkeme tarafından görevden alınmasına ilişkin yetki, anonim şirkette tanınmamıştır. Ancak, yönetim kurulu organdan yoksun kalır ya da fiilen çalışamaz duruma gelirse fesih davası kapsamında bu mümkündür⁴³⁰. Kanunun 403. maddesinin beşinci fıkrasına göre de denetçinin olumsuz görüş yazısı yönetim kurulu üyelerinin görevini sonlandırır⁴³¹.

Azil kararı, yönetim kurulu üyesine tebliğ edilir ve yönetim kurulu üyesine ulaştığı anda hüküm ve sonuç doğurmaya başlar ve ticaret siciline tescil edilir⁴³². Anonim Şirketleri Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 25. maddesi birinci fıkrasının (ç) bendi, TTK 364/1 ile çelişir şekilde, gündemde madde bulunmasa dahi haklı sebeplerin varlığı hâlinde yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yerine yenilerinin seçilmesinin, genel kurulda hazır bulunanların oy çokluğuyla gündeme alınabileceğini düzenlemektedir. Ancak, TTK'da bu konuda herhangi bir oy nisabı öngörülmemiştir⁴³³.

Tüzel kişi adına tescil edilen temsilci, yönetim kurulu toplantılarına katılarak oy kullanma yetkisine sahip olduğundan, bu kişinin azledilmesi hâlinde yeni temsilcinin toplantılara katılabilmesi için öncelikle eski temsilcinin sicilden silinmesi ve yenisinin tescil edilmesi gerekmektedir. Tüzel kişi, temsilcisini azlettiğini şirkete

⁴²⁷ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 229-230, N. 12-15a.

⁴²⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 401, N. 549.

⁴²⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 402-403, N. 550-550b.

⁴³⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 402-403, N. 550-550b.

⁴³¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 403, N. 550c.

⁴³² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1250, N. 268.

⁴³³ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1720.

bildirmişse, ancak sicil kaydı henüz güncellenmemişse, azledilen kişi artık toplantılara katılamaz ve oy kullanamaz. Buna karşın, azil beyanı temsilciye tebliğ edilmiş ancak şirkete henüz ulaşmamış ve sicil kaydı da silinip ilan edilmemişse, şirketin durumdan haberdar olmaması hâlinde azledilen kişinin toplantıda kullandığı oy geçerli kabul edilir⁴³⁴. Yönetim kurulu üyesinin görev süresi dolmadan, haklı bir sebep olmaksızın görevden alınması ve bu azil işleminin şirkette yönetim boşluğu doğurması ya da şirketin işleyişini aksatması durumunda, şirketin uğradığı zarar nedeniyle azil kararını alan genel kurul üyelerinin veya hâkim durumdaki pay sahiplerinin, sorumlulukları gündeme gelebilir. Özellikle kötü niyetli azil kararlarında, azledilen üyenin tazminat talep etme hakkı da doğabilir. Bu çerçevede gerek istifa gerekse azil işlemleri, şirket menfaati, dürüstlük kuralı ve zamanlama ölçütlerine uygun şekilde kullanılmalı; aksi hâlde, ortaya çıkan zararlardan sorumlu tutulabilecek kişiler açısından tazminat sorumluluğu doğabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2. İstifa

İstifa beyanı, azil gibi hüküm ve sonuçlarını geleceği yönelik doğuran, şarta bağlanamayan, şirketin kabulüne bağlı olmayan ve sonuçlarını doğurması için varması gereken tek taraflı bir irade beyanına bağlı bulunan yenilik doğurucu bir haktır⁴³⁵. Kural olarak şirket ile yönetim kurulu üyesi arasındaki sözleşme vekalet sözleşmesi olarak kabul edildiği takdirde bu sözleşme türünde vekil veya asil sözleşmeyi her zaman son verebilir. Ancak aradaki sözleşmeyi hizmet sözleşmesi olarak kabul edersek burada ihbar sürelerine uyulması gerekmektedir⁴³⁶. İstifa beyanı kural olarak şekle tabi olmamasına rağmen ispat açısından yazılı yapılması ve iadeli taahhütlü mektupla gönderilmesi uygun olacaktır⁴³⁷. Domaniç, yönetim kurulu üyesinin esas sözleşme veya genel kurul kararı ya da yönetim kurulu kararı gibi yazılı şekle tabi işlemlerle seçilmesi söz konusu olduğundan istifanın da yazılı yapılması gerektiği, sözlü yapılırsa bile bu beyanın zapta geçirilmesi ve ilgili üye tarafından imzalanması

⁴³⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 404-405.

⁴³⁵ <https://sozluk.gov.tr/E.T.6.2.2025>; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 403, 496, N.551, 623h; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 15; İzmirli, Organ Niteliği, s. 62; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 58; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 260; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 465; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 245-246; Yüce, Butlan, s. 26; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 233

⁴³⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1248, N. 263; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 464; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 58.

⁴³⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 59; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1248, N. 264; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 15; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 465; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 235, N. 12-24.

gerektiğini ifade etmiştir⁴³⁸. Her ne kadar istifa beyanı her zaman yapılabilirse de uygun olmayan zamanda yapılan istifadan dolayı şirket zarar görmüşse bu zararı ilgili üyeden tazmin edebilir⁴³⁹.

İstifa, iç ilişkide bu beyanın yetkili kişiye verildiği andan itibaren dış ilişkide ise ticaret siciline tescille hüküm doğuracaktır⁴⁴⁰. Sicilin olumlu etkisinin yalnızca hukuki işlemlerden kaynaklanan borçlarla sınırlı olması nedeniyle, sicilin doğrudan etkili olmadığı haksız fiil borçlarında, istifa bildiriminin ortaklığa ulaşmasıyla hukuki sonuç doğurması gerekmektedir⁴⁴¹.

Öğretide, yönetim kurulu üyesinin istifasını şirket içinde kime sunacağı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. İsviçre öğretisinde, istifa beyanının muhatabı olarak çeşitli seçenekler önerilmektedir. Buna göre, yönetim kurulu üyesinin istifa dilekçesini yönetim kurulu başkanına, başkanın bulunmaması hâlinde ise onun vekiline ya da temsile yetkili herhangi bir yönetim kurulu üyesine vermesi uygun görülmektedir. Ancak, toplu istifa durumlarında veya yönetim kurulunun tek bir üyeden oluştuğu hallerde, istifa beyanının genel kurula, büyük hissedara ya da genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili azınlığa yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu görüşler, yönetim sürecinin kesintiye uğramaması ve şirket işleyişinin aksamaması amacıyla geliştirilmiştir⁴⁴².

Kırca'ya göre, toplu istifa veya yönetimin tek kişiden oluştuğu durumlarda tek üyenin istifası dışında istifa etmek isteyen yönetim kurulu üyesi, istifa yazısını yönetim kurulu başkanına, başkan vekiline ve temsile yetkili bir üyeye verebilir⁴⁴³. Yönetim kurulu tek kişiden oluşuyorsa veya yönetim kurulunun tamamı istifa etmişse

⁴³⁸ Domaniç, Anonim Şirketler, s. 378.

⁴³⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1248, N. 263.

⁴⁴⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 403, N. 551; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 59; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 260; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 233; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 326.

⁴⁴¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 260; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 403, N. 551; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 233; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 59; Develi, Tüzel Kişi, s. 179; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 467; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 68.

⁴⁴² Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 465; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 261-262.

⁴⁴³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 465; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 261-262.

istifa beyanı genel kurula yapılmalıdır⁴⁴⁴. İstifa beyanı, yönetim kurulu üyelerinden biri istifa ediyorsa yönetim kuruluna verilmelidir⁴⁴⁵.

İstifa üzerine şirket, ilgili yönetim kurulu üyesini ticaret sicilinden terkin ettirmelidir. Ancak, şirket bunu yapmıyorsa iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ilgili yönetim kurulu üyesinin sorumluluğu devam edeceğinden kendisi de ilgili sayılarak sicilden terkinini yaptırabilmelidir⁴⁴⁶.

3. Görev Süresinin Sona Ermesi

TTK m. 362'ye göre, esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, yönetim kurulu üyeleri en fazla üç yıl süreyle seçilir. Bu hüküm emredici nitelikte olup, daha uzun süreler kararlaştırılsa dahi üç yıl olarak uygulanır⁴⁴⁷. Söz konusu süre esas sözleşme ya da genel kurul kararıyla kısaltılabilir ancak uzatılamaz. Bu düzenleme, öğretide ve Yargıtay içtihatlarında da genel kabul görmektedir⁴⁴⁸. Buna karşılık, kamu tüzel kişilerini temsil eden yönetim kurulu üyeleri açısından, bu üç yıllık sınırlama uygulanmamakta; bu üyelerin görev süresi ilgili kamu tüzel kişisi tarafından belirlenmektedir⁴⁴⁹. Esas sözleşmede kanundan farklı bir süre öngörülmüşse, bu sürenin sona ermesiyle birlikte yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona ermektedir⁴⁵⁰. Ancak, esas sözleşmede herhangi bir süre belirlenmemişse, genel kurul

⁴⁴⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 59; Kırca'ya göre, toplu istifa durumlarında veya yönetimin tek kişiden oluştuğu hallerde, tek üyenin istifası özel bir durum teşkil ederken, diğer durumlarda yönetim kurulu üyesi istifa etmek istediğinde, istifa yazısını yönetim kurulu başkanına, başkanvekiline veya temsile yetkili bir üyeye teslim edebilir. Ancak bu yükümlülük, istifa beyanının hazır bulunanlar arasında geçerli bir şekilde ulaşması için gereklidir. Eğer istifa beyanı hazır bulunmayanlar arasında yapılmışsa, istifa yazısının şirkete ait iktidar alanına girdiği anda ulaştığı kabul edilmelidir. Bu noktada, istifa beyanının şirket tarafından öğrenilip öğrenilmemesi riski, artık şirkete ait olmalıdır. Bu yaklaşım, istifa sürecindeki bildirimin şekil ve geçerlilik şartlarını netleştirmeyi amaçlamaktadır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 465-466.

⁴⁴⁵ Yüce, Butlan s. 26; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 245.

⁴⁴⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 59-60.

⁴⁴⁷ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1696; İsviçre'de görev süresi en fazla 3 yıl olup yeniden seçilenler için bu süre 6 yıldır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 178; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 324; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 449; Üçışığa göre 3 yıldan fazla bir süre için seçilirse bunun hukuki sonucu butlandır. Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 379; Alışkan, Murat, "Görev Süresi Dolan Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin Devam Etmesi.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, (2021), s. 13.

⁴⁴⁸ Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerinin Görev Süreleri, İstanbul: Makaleler I, 2001, s. 389.

⁴⁴⁹ Ceneci, s. 130; Altaş, Anonim Şirketler, s. 267; Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri, s. 1608; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 449.

⁴⁵⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 405, N. 554; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 57-58; Altaş, Anonim Şirketler, s. 271; Yüce, Butlan, s. 13; Şirkette dinamizmin ve yönetim istikrarının sağlanması için yönetim kurulu üyelerinin görev sürelerinin kademeli olarak düzenlenmesi mümkündür. Yönetim kuruluna kademeli görev süreleri ile yönetim kurulu üyesi seçilmesi, kilitlenmeleri önlemekte önemli bir işlev görebilecektir. Umut, s. 515.

kararıyla bu süre belirlenebilir⁴⁵¹. Esas sözleşmede aksi bir hüküm bulunmadığı sürece, yönetim kurulu üyeleri yeniden seçilebilmektedir⁴⁵². Ancak görev süresinin sona ermesiyle birlikte yönetim kurulu üyeliğinin hukuki statüsünün ne olacağı öğretide ve uygulamada tartışmalıdır. Bu konuda üç temel görüş öne çıkmaktadır.

Görev süresi sonunda üyeliğin kendiliğinden sona ereceğini savunan görüş, üç yılın dolmasıyla birlikte yönetim kurulu üyeliğinin hukuken sona erdiğini kabul eder. Bu görüşe göre şirketin yönetim organı bu süreden sonra artık mevcut değildir ve TMK m. 426 ve devamı uyarınca şirket için kayyım atanması talep edilebilir⁴⁵³. Domaniç, görev süresinin aşılması hâlinde alınan kararların geçersiz olduğunu ve üyeliklerin kendiliğinden sona ermesi gerektiğini belirtmektedir⁴⁵⁴. TTK m. 359'da sona erme sebepleri sayılmış olsa da görev süresinin dolması açıkça yer almamaktadır. Bu eksiklik, görev süresi sonunda üyeliğin sona erip ermeyeceği konusundaki belirsizlikleri artırmaktadır.

Süresi dolan üyelerin yalnızca genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi bulunduğunu savunan görüş, TTK m. 410'un lafzından yola çıkarak, görev süresi sona ermiş üyelerin sadece genel kurulun toplanmasını sağlamakla sınırlı bir işlevi sürdürebileceğini ileri sürmektedir. Bunun yanı sıra, aynı maddeye göre, yönetim kurulunun sürekli olarak toplanamaması, toplantı yeter sayısının sağlanamaması ya da kurulun mevcut olmaması gibi durumlarda mahkeme izniyle tek bir pay sahibinin dahi genel kurulu toplantıya çağırabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak, bu gibi durumlarda, genel kurulun kim tarafından toplantıya çağırıldığı ve toplantıya kimlerin

⁴⁵¹ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1698.

⁴⁵² Altaş, Anonim Şirketler, s. 267; İsviçre hukukunda, yönetim kurulu üyeleri (Verwaltungsratsmitglieder) esas sözleşmede (Statuten) aksi belirtilmedikçe üç yıllık bir süre için seçilir. Ancak, görev süresi en fazla altı yıl olabilir. Müller, Roland/Lipp, Lorenz/Plüss, Adrian: Der Verwaltungsrat: Ein Handbuch Für Theorie Und Praxis Band I, Zürich 2020, s. 297.

⁴⁵³ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 350.

⁴⁵⁴ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 481; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1696; TTK'nın 359. maddesinin ikinci fıkrasında, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebeplerin aynı zamanda seçilmeye engel teşkil edeceği hüküm altına alınmıştır. Ancak, bu kapsamda yönetim kurulu üyesinin görev süresinin dolmasının da açıkça belirtilmesi gerekirdi. Nitekim, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bu konuda verdiği kararlar arasında tutarsızlıklar bulunmaktadır: Bazı kararlarında, görev süresinin dolmasını, yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden sona erme sebebi olarak değerlendirmiştir. Bazı kararlarında ise, görev süresi dolmuş yönetim kurulu üyelerinin, yalnızca genel kurulu toplantıya çağırarak sınırlı olarak görevlerini devam ettirebileceğini ifade etmiştir. Diğer bazı kararlarında ise, görev süresinin dolmasının kendiliğinden sona erme nedeni oluşturduğuna dair açık bir düzenleme bulunmadığını belirterek, yönetim kuruluna sınırsız bir şekilde görevde kalma olanağı tanıdığını vurgulamıştır. Bu durum, görev süresinin dolmasıyla yönetim kurulunun yetkilerinin sona ermesine ilişkin açık bir yasal düzenlemenin eksikliğini ortaya koymakta ve uygulamada birlik sağlanması açısından gerekli görülmektedir. Teoman, Yönetim Kurulu, s. 8; Yüce, Butlan, s. 25; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 450; Işık, Kişisel Haklar, s. 177.

katılacağı hususu tartışma konusu olabilmektedir⁴⁵⁵. Bu nedenle görev süresiyle ilgili olarak, belirli bir zaman dilimi yerine "bir sonraki genel kurul toplantısına kadar" gibi ifadeler kullanılmasının da mümkün olduğu belirtilmektedir⁴⁵⁶. Kortunay da bu yorumun maddenin "ima ettiği" bir anlam olduğunu belirtmekte, ancak menfaat dengesi açısından yeni üyeler seçilene kadar mevcut üyelerin görevde kalmasının daha uygun olduğunu da eklemektedir⁴⁵⁷. Alışkan'a göre, kanunun 362. Maddesinde yer alan düzenleme nedeniyle "genel kurultan genel kurula görev süresi" ilkesi uygulanamaz. Maddede "yıl" dendiğine göre, yönetim kurulu üyeliği görev süresi 1 yıl olarak belirlenmişse, 1 yıl geçince süre sona erecektir⁴⁵⁸.

Görev süresi sona erse dahi üyeliğin devam ettiğini savunan görüş, yeni üyeler seçilinceye kadar mevcut üyelerin görevlerini sürdürebileceğini kabul eder. Bu görüş, Yargıtay'ın son dönem içtihatlarında da desteklenmektedir⁴⁵⁹. Örneğin, Yargıtay 11. HD'nin 01/06/2009 tarihli ve E. 2009/5463 – K. 2009/6666 sayılı kararı, görev süresi sona eren üyelerin, açık bir sona erme hükmü bulunmadığından, yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar görevlerine devam edebileceğini belirtmiştir⁴⁶⁰.

Yargıtay 11. HD'nin 12/09/2022 tarihli ve E. 2021/1446 – K. 2022/5737 sayılı kararı ise üç yıllık sürenin dolmasıyla birlikte üyeliğin sona ereceğini kabul etmekle birlikte, üyelerin olağanüstü ve acil durumlar için görevlerini sürdürmeye devam edebileceğini ifade etmiştir⁴⁶¹.

Bu yaklaşımı destekleyen öğretideki görüşlere göre, yönetim faaliyeti devamlılık gerektirdiğinden ve şirketin organsız kalması sakıncalı sonuçlar

⁴⁵⁵ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 358; Cenkei, s. 131; Yüce, Butlan, s. 25-26; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 470; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 324-325; İzmirli, Organ Niteliği, s. 82; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 405-406, N. 554-555; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 185; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 29; Domaniç, Anonim Şirketler, s. 380.

⁴⁵⁶ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1697.

⁴⁵⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 187; Toroslu, Denetim, s. 70; İsviçre hukukunda, yönetim kurulu veya denetim organının görev süresi dolmasına rağmen yeni seçimler yapılmazsa, bu organlar ticaret sicilinde (Handelsregister) kayıtlı kalmaya devam eder ve aldıkları kararlar geçerliliğini korur. Bununla birlikte, çeşitli nedenlerle görev süresinin sona ermesiyle birlikte ilgili yetkinin de sona erdiği iddiası zaman zaman gündeme gelmiştir. Müller /Lipp/Plüss, s. 297.

⁴⁵⁸ Alışkan, s. 16-17.

⁴⁵⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 391, N. 545; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 472.

⁴⁶⁰ ETK döneminde Yargıtay, bu konuda çelişkili kararlar vermiştir. Bazı kararlarda görev süresi sona eren yönetim kurulu üyelerinin yetkilerinin sona ereceği belirtilirken, diğer kararlarda görev süresi dolmuş üyelerin "mevcut işler", "gecikmesinde sakınca bulunan işler" ya da "zorunlu görevler" açısından faaliyetlerine devam edebileceği ifade edilmiştir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 449; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 406, N. 554-555; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 58; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 185.

⁴⁶¹ Cenkei, s. 131; Yüce, Butlan, s. 25; Aynı yönde bkz. Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 394; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 01.06.2009 tarihli ve E. 2009/5463 – K. 2009/6666; 12.09.2022 tarihli ve E. 2021/1446 – K. 2022/5737 sayılı kararı (UYAP) E.T. 17.04.2025.

doğurabileceğinden, yeni üyeler seçilinceye kadar mevcut üyelerin görevde kalması gereklidir⁴⁶².

Kanunda açık hüküm bulunmamasını eleştiren görüşler, TTK m. 359'da üyelik süresinin sona ermesinin açıkça üyeliği sona erdiren bir sebep olarak düzenlenmemiş olmasını kanuni bir eksiklik olarak değerlendirmektedir Gerçekten de maddenin ikinci fıkrasında, belirli sebepler üyeliği sona erdiren nedenler olarak sayılmışken, görev süresinin dolması açıkça zikredilmemiştir. Bu durum, uygulamada farklı yorumlara ve hukuki belirsizliklere yol açmaktadır. Bu nedenle, görev süresinin sona ermesiyle ilgili hükümlerin daha açık ve net şekilde düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir⁴⁶³.

Uygulamada, yönetim kurulu üyelerinin görev süresi seçim kararında açıkça belirtilmemişse bu sürenin bir faaliyet yılı olarak kabul edilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu durumda üyelik süresi, yeni üyelerin seçileceği olağan genel kurul toplantısına kadar devam eder. Bir yıllık görev süresi öngörülen hâllerde ise Pulaşlı, sürenin faaliyet yılı değil takvim yılı olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir⁴⁶⁴. Alışkan'a göre ise esas sözleşmede veya seçim kararında süre belirtilmemişse kanunda öngörülen 3 yıllık süre için seçildiği kabul edilir⁴⁶⁵.

Görev süresinin başlangıcı, esas sözleşme ile belirlenen bir atama varsa şirketin tescil tarihi, genel kurul kararı ile seçilmişse seçim tarihi olarak kabul edilmektedir. Bu sürenin dolmasıyla birlikte üyeliğin kendiliğinden sona ereceği görüşü, esas sözleşmeye konulacak "süre dolsa da üyelik devam eder" yönündeki hükümlerin geçersiz olacağını da beraberinde getirir⁴⁶⁶. Çünkü bu husus, emredici hüküm niteliği taşıyan TTK m. 362'ye aykırılık oluşturur.

Sonuç olarak görev süresi sona eren yönetim kurulu üyelerinin hukuki durumu tartışmalı olmakla birlikte, uygulamada ve yargı kararlarında ağırlık kazanan görüş, yeni üyeler seçilene kadar mevcut üyelerin görevde kalabilecekleri yönündedir⁴⁶⁷.

⁴⁶² Sayın, Butlan, s. 20; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 450-451.

⁴⁶³ Teoman, Yönetim Kurulu, s. 8; Cenkcı, s. 130; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 390, N. 544; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 233, N. 12-22; farklı görüşler için bkz. Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1698; Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 71; Domaniç, Anonim Şirketler, s. 369; Altaş, Anonim Şirketler, s. 267; Eriş, Şirketler, s. 2228; Moroğlu, Görev Süreleri, s. 400; Işık, Kişisel Haklar, s. 174.

⁴⁶⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1241, N. 242; Yüce, Butlan, s. 13.

⁴⁶⁵ Alışkan, s. 17.

⁴⁶⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 184; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 28; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 472; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 324; Eriş, Şirketler, s. 2227.

⁴⁶⁷ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s.350; İsviçre için bkz. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s.187-188; Sayın, Butlan, s. 82; Moroğlu, Görev Süreleri, s. 397. Cenkcı, s. 132; Tekinalp'e göre, görev süresi sona eren yönetim kurulu üyesinin ve tüm yönetim kurulunun görev ve yetkileri sona erer. Ancak bu duruma bir istisna getirilmiştir: Görev süresi sona eren yönetim kurulu, yalnızca genel kurulu olağan veya

Ancak, bu düzenleme, yönetim kurulunun görev süresinin dolmasından sonra genel kurulun toplantıya çağırılması gibi zorunlu işlemler bakımından yetkili olabileceği şeklinde yorumlanabilir⁴⁶⁸. Bununla birlikte, görev süresinin dolmasının üyeliği otomatik olarak sona erdirip erdirmeyeceği, kanunda açık bir düzenleme ile netleştirilmelidir. Bu durum hem şirketin istikrarı hem de yönetsel süreklilik açısından önem arz etmektedir.

4. Diğer Sebepler

6102 sayılı TTK'nın 363. maddesinin ikinci fıkrası, 6762 sayılı Kanun'un 315. maddesinden alınmış bir düzenleme olup şu şekilde ifade edilmektedir: *“Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilmesi, ehliyetinin kısıtlanması ya da üyelik için gereken kanuni şartları veya esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybetmesi durumunda, bu kişinin üyeliği herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.”* Bu hüküm, yönetim kurulu üyesi olabilmek için kanunda veya esas sözleşmede belirlenen şartların kaybedilmesi durumunda, üyeliğin kendiliğinden sona ereceğini açıkça ortaya koymaktadır. Eğer bu şartlar, üye seçilmeden önce zaten mevcut değilse, böyle bir kişi yönetim kurulu üyeliği sıfatını hiç kazanamayacaktır⁴⁶⁹. Arslanlı'ya göre, esas sözleşmede belirtilen niteliklere sahip

olağanüstü toplantıya çağırma yetkisini kullanabilir. Kanunun 410. maddesine göre, genel kurul süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılabilir. Bu istisnai yetkinin kullanılmasında belirli bir süre sınırı öngörülmemiştir. Yönetim kurulunun bu yetkisi, şirket işleyişinin kesintiye uğramaması ve genel kurulun toplanarak yeni yönetim kurulunu seçebilmesi için tanınmıştır. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 233, N. 12-22; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 238; Alışkan'a göre, Yargıtay'ın, görev süresi sona ermiş yönetim kurulu üyelerinin, yenileri seçilinceye kadar şirketi temsil ve ilzam yetkisinin devam ettiğini kabul eden içtihadı; ticari hayatın sürekliliği, işlemlerin geçerliliği ve özellikle üçüncü kişilerin hukuk güvenliğinin sağlanması bakımından yerinde bir yaklaşımdır. Bu görüş doğrultusunda, görev süresi bitmiş olmasına rağmen yönetim kurulu üyeleri, şirket adına borçlandırıcı işlemler yapabilir. Ancak, bu yetkinin kullanımı kötüye kullanıldığında veya kanuna aykırı işlemler gerçekleştirilirse, ilgili üyelerin Türk Ticaret Kanunu'nun 553. maddesi uyarınca sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Dolayısıyla bu içtihat, temsil sürekliliği ile hukuki sorumluluk arasında hassas bir denge kurmakta ve şirket ile üçüncü kişiler arasındaki işlemlerin güven içinde yürütülmesini sağlamaktadır. Alışkan, s. 28.

⁴⁶⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 57; Gönen'e göre, yönetim kurulu üyelerinin seçilme süresinin sona ermesiyle birlikte, ortaklığın bir organı bulunmayan bir duruma düşmesi söz konusu olabilmektedir. Bu gibi durumlarda, ortaklar, organ boşluğunun giderilmesi amacıyla kayyım atanmasını talep edebilecekleri gibi, TTK'nın 530. maddesi uyarınca ortaklığın feshine karar verilmesini de yetkili mahkemeden talep etme hakkına sahiptir. Bu düzenleme, hukuki öngörülebilirliği sağlamak ve organ eksikliği nedeniyle doğabilecek olumsuz sonuçları önlemek amacıyla önemli bir işlev taşımaktadır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.09.2011 tarihli ve E. 12668- K. 10598 sayılı kararı Eriş, Şirketler, s. 2229-2230.

⁴⁶⁹ 6102 sayılı TTK ile getirilen önemli yeniliklerden biri, yönetim kurulu üyeliği için yalnızca kanuni şartların değil, aynı zamanda esas sözleşmede öngörülen niteliklerin yitirilmesinin de üyeliğin kendiliğinden sona ermesine neden olacağına ilişkin düzenlemedir. Bununla birlikte, eski kanunda yer alan, ağır hapis cezası ya da sahtecilik, emniyeti suiistimal, hırsızlık ve dolandırıcılık gibi suçlardan mahkûmiyetin yönetim kurulu üyeliğini kendiliğinden sona erdireceğine dair hüküm, yeni kanunda yer almamıştır. Ancak, bu durumun göz ardı edilmemesi gerekmektedir; çünkü söz konusu suçlardan

olmayan bir kişinin yönetim kurulu üyesi olarak seçilmesi ya da bu nitelikleri sonradan kaybetmesi halinde, üyelik sıfatının kendiliğinden sona erdiği kabul edilmemelidir. Bu durumda, genel kurulun bir azil kararı alması gerektiği ileri sürülmektedir⁴⁷⁰. Kanaatimizce seçim anında gerekli nitelikleri taşımayan bir kişi, hukuken yönetim kurulu üyesi olamaz. Bu durumda üyelik sıfatı hiç doğmaz. Yönetim kurulu üyeliği bir kamu düzeni ilişkisi olup, seçilme yeterliliği bir geçerlilik şartıdır. Dolayısıyla eksikliği, başlangıçtan itibaren hükümsüzlük doğurur.

İİK'nın 43. maddesi, iflasa tabi kişileri şu şekilde tanımlamaktadır: *“Türk Ticaret Kanunu uyarınca tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi olanlar ile tacir olmasalar bile özel kanunlarla iflasa tabi kılınan gerçek ve tüzel kişiler.”* Gerçek kişi tacirler TTK'nın 12. maddesinde, tüzel kişi tacirler ise 16. maddesinde düzenlenmiştir. Bu bağlamda, yönetim kurulu üyelerinden birinin iflas etmesi durumunda, üyelik sıfatı kendiliğinden sona erecektir⁴⁷¹. Bunun temel gerekçesi, iflas etmiş bir kişinin anonim şirket gibi bir yapının malvarlığını yönetemeyeceği ve bu tür bir göreve güven duyulamayacağıdır. Kendi malvarlığını dahi yönetme ehliyetine sahip olmayan bir kişinin, ortaklığın malvarlığını idare etmesi mümkün görülmemektedir⁴⁷². Ancak ilgili kişi İİK uyarınca (m. 312-316) iade-i itibar kararı alırsa, tekrar yönetim kurulu üyeliğine seçilme yeterliliğini kazanabilir.

Yönetim kurulu üyesinin ehliyetinin herhangi bir sebeple kısıtlanması durumunda, üyelik sıfatı yine kendiliğinden sona erer⁴⁷³. Kanaatimizce, hem gerçek kişi yönetim kurulu üyelerinin hem de tüzel kişi üyelerin tam ehliyetli olmaları gerekir⁴⁷⁴. Ayrıca, tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişinin de tam ehliyetli olması

mahkûmiyetin yönetim kurulu üyeliğini kendiliğinden sona erdirmesi hususu, esas sözleşmeye hüküm olarak eklenebilir. Bu sayede şirket, bu gibi durumlarda yönetim kurulunun güvenilirliğini ve işleyişini koruma mekanizmasını sağlayabilir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1247, N. 259; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 18; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 404-405, N. 551a-552; Yönetim kurulu üyesi olabilmek için, reşit olmak, temyiz kudretinden yoksun olmamak, kısıtlı olmamak, müflis olmamak, ağır hapis cezası, sahtekarlık, güveni kötüye kullanmak, hırsızlık, dolandırıcılıktan mahkûm olmamak gerekir. Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 22; Altaş, Anonim Şirketler, s. 271; Teoman'a göre, kanun metninin ilk halinde yer alan “kanuni şartlara haiz birini” ifadesi, yönetim kurulu üyeliği için sadece kanunda belirtilen genel koşulları taşıyan kişilerin atanmasını öngörmektedir. Ancak, esas sözleşme ile kanundan farklı ve daha özel şartların belirlenmiş olabileceği durumlarda, yönetim kurulunun yalnızca kanuni koşulları sağlayan bir kişiyi geçici olarak ataması yeterli değildir. Bu nedenle, yönetim kurulunun, atanacak kişinin esas sözleşmede öngörülen özel şartları taşıdığını kontrol etmesi kaçınılmazdır. Bu yaklaşım, şirketin yönetim yapısının hem yasal düzenlemelere hem de şirketin kendi belirlediği özel şartlara uygunluğunu sağlamayı hedeflemektedir. Teoman, Makalelerim III, s. 253; Teoman, Makalelerim I-II, s. 469.

⁴⁷⁰ Aslanlı, s. 102.

⁴⁷¹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 271; İzmirli, Organ Niteliği, s. 57.

⁴⁷² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 350-351.

⁴⁷³ Develi, Tüzel Kişi, s. 40; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 18; İzmirli, Organ Niteliği, s. 59-60.

⁴⁷⁴ Develi, Tüzel Kişi, s. 40; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 394, N. 548b.

şarttır. Bununla birlikte, tasfiye halinde olan bir anonim şirketin hak ehliyetinin kısıtlanması söz konusu olmadığından, bu durumun başka bir anonim şirketin yönetim kurulu üyesi olarak seçilmesine engel teşkil etmeyeceği anlaşılmaktadır⁴⁷⁵. Ancak, iflas nedeniyle tasfiyeye giren bir şirketin yönetim kurulu üyeliği sona ermekte ve bu durumda yeni bir seçim yapılması mümkün olmamaktadır. Buna karşın, iflas dışındaki nedenlerle tasfiye sürecine giren bir şirketin yönetim kurulu üyeliği seçimi geçerliliğini korur. Tüzel kişiliğin ehliyetinin kısıtlanması durumunda, yönetim kurulu üyeliği kendiliğinden sona erdiği gibi, tam ehliyetli olmayan bir tüzel kişinin seçimi de TTK'nın 446. maddesi gereği batıl sayılır.

TCK'nın 53. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilen kişilerin, ceza infaz süresi tamamlanana kadar şirket yöneticisi olamayacağını belirtmektedir. Bu yasak, geçici bir süre için geçerlidir. Benzer şekilde, Çek Kanunu'nda çek düzenleme veya çek hesabı açma yasağı bulunan kişilerin de bu yasak süresince sermaye şirketlerinin yönetim organlarında görev alamayacağı hüküm altına alınmıştır. Görev sırasında böyle bir yasaklama kararı alınan kişiler ise mevcut görevlerini dönem sonuna kadar sürdürebilirler. Devlet Memurları Kanunu ise devlet memurlarının anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olmasını açıkça yasaklamıştır⁴⁷⁶. Ancak, bu yasağa rağmen böyle bir göreve seçilmeleri durumunda kanaatimizce seçimin hukuki geçerliliği olabilir; ancak memur, disiplin cezası ile karşılaşabilir.

İç yönergelerde, yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine ilişkin belirli yaş sınırları getirilebilir. Örneğin, bir üyenin 80 yaşını doldurması halinde genel kurula istifasını sunması yönünde düzenlemeler yapılabilir⁴⁷⁷. Ayrıca, ölüm hali de yönetim kurulu üyeliğini kendiliğinden sona erdiren nedenler arasında yer almaktadır⁴⁷⁸.

IV. Yönetim Kurulunun Şirketi İdare Yetkisi ve Bu Yetkinin Kurulun Toplanması ve Karar Almasıyla Bağlantısı

A. Şirketin İdaresi Kavramı

Yönetim kelimesi, kelime anlamı itibarıyla "idare etmek" ve "çekip çevirmek" gibi anlamlar taşımakta olup, yönetim görevi yönetim kurulu açısından hem bir görev

⁴⁷⁵ Develi, Tüzel Kişi, s. 42; Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 40 vd.

⁴⁷⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 398-399, N. 548f.

⁴⁷⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1186, N. 107.

⁴⁷⁸ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 18; Ansay, Şirketler Hukuku, s. 101.

hem de bir yetki olarak değerlendirilmektedir⁴⁷⁹. Bahtiyar’a göre, yönetim faaliyeti yalnızca şirketin ticari ve idari işlemlerini yürütmekle sınırlı değildir; bu faaliyet, aynı zamanda ortaklık yapısı içinde şirket ile pay sahipleri arasındaki ilişkilerin düzenlenmesini de kapsar. Bu doğrultuda yönetim, hem ortaklık işlerinin sevk ve idaresini hem de şirket ile ortaklar arasında kanun ve esas sözleşme ile belirlenmiş görev ve yetkilerin yerine getirilmesini içeren kapsamlı bir fonksiyondur⁴⁸⁰. Kırca, yönetim kavramını yalnızca karar alma süreciyle sınırlamamakta; alınan kararların şirket içinde uygulanmasını ve temsil yetkisi kullanılarak üçüncü kişilerle hukuki işlemler yapılmasını da yönetim kapsamında değerlendirmektedir. Ayrıca, yönetim kavramı, yönetim işlevini yerine getiren kişi veya kişilerin oluşturduğu kurulun adı olarak da kullanılmaktadır⁴⁸¹. Poroy’un yaklaşımında, “yönetim” kavramı iki farklı düzeyde ele alınmaktadır. Geniş anlamda yönetim, şirketin amaçlarını gerçekleştirmek üzere yürütülen tüm faaliyetleri içine alırken; dar anlamda ise, yönetim yalnızca şirketin iç yapısına ilişkin işlevlerin yürütülmesiyle sınırlı olup, dış ilişkileri kapsayan temsil yetkisini içermez⁴⁸².

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında, devredilemeyen görev ve yetkiler dışında kalan hususların, yönetim kurulu üyesine veya başka bir kişiye bırakılması mümkündür. Ancak, Çamoğlu’na göre, yönetim kurulunun görev ve yetkileri esas sözleşmeyle sınırlandırılabilmesi gibi genişletilebilmesi de olanaklıdır⁴⁸³.

Yönetim kurulunun, şirketin idaresi kapsamındaki her konu hakkında karar alması zorunlu değildir. Örneğin, şirket defterlerinin tutulması gibi işlemler doğrudan yönetim kurulunun kararına ihtiyaç duymadan yürütülebilir⁴⁸⁴. Bu durumda yönetim kurulunun toplanma zorunluluğu da bulunmamaktadır. Ancak özellikle, anonim

⁴⁷⁹ www.tdk.gov.tr; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 21.

⁴⁸⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 210.

⁴⁸¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 527-528.

⁴⁸² Kaplan, Gözetim Görevi, s. 22; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 304; Doğan, yönetim kurulunun yönetim ve temsil yetkisini geniş anlamda yetkiler olarak tanımlamaktadır. Bunun dışında kalan ve şirketin günlük idaresine ilişkin olan yetkileri ise dar anlamda yetkiler olarak nitelendirmektedir. Bu ayırım, yönetim kurulunun stratejik kararlar ve dış temsille ilgili asli yetkilerini, şirketin operasyonel faaliyetlerini yönlendiren ikincil yetkilerden ayırmayı amaçlamaktadır. Doğan, Organizasyon, s. 166-167.

⁴⁸³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 371, N. 525.

⁴⁸⁴ Kutluk, İç Yönerge, s. 13 Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1728; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 364, 371, N. 522, 523; karar alma süreci, birden fazla kişinin fikir veya irade beyanları doğrultusunda ortak bir meselede görüş birliğine varılarak kararın şekillendiği bir süreç olarak tanımlanabilir. Doğan, Mehmed Emin, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantısı (Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos 2018, s. 7.

şirketlerde yönetim kurulunun toplanma zorunluluğu, sadece karar alınması gereken durumlarla sınırlı değildir. Örneğin, kanunen belirlenen gözetim ve denetim yükümlülüğünün yerine getirilmesi, şirketin mali durumu hakkında bilgi edinilmesi veya yöneticiler tarafından yürütülen iş ve işlemlerin değerlendirilmesi amacıyla da kurul düzenli olarak toplantılar yapmalıdır. Yönetim kurulu, bazı yetkilerini devretmiş olsa bile, bu yetkilerin nasıl kullanıldığını denetleme sorumluluğuna sahip olduğundan, bu denetim sürecinin etkin şekilde işletilmesi için belirli periyotlarla toplanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, şirketin esas sözleşmesi veya iç yönetmelikleri, yönetim kurulunun belirli sürelerde düzenli olarak toplanmasını öngörebilir. Ayrıca, ortaklar veya denetim organları tarafından talep edilmesi durumunda da kurulun toplanması zorunluluk hâline gelebilir. Bu çerçevede, yönetim kurulunun sadece karar almak için değil, şirketin genel işleyişini değerlendirmek, yönetim süreçlerini gözden geçirmek ve ilerleyen dönemlerde alınacak kararlara zemin hazırlamak amacıyla da düzenli olarak toplanması gereklidir. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun etkin işleyişini sağlarken, aynı zamanda şirket yönetiminde şeffaflığı ve hesap verilebilirliği artırmaktadır.

Yönetim yetkisinin kullanılmasında, genel kurulun devredilemeyen görev ve yetkileri ile anonim şirketin esas sözleşmesi belirli sınırlar çizmektedir⁴⁸⁵.

İmregün, yönetim görevini iki temel alana ayırmaktadır. Birincisi, ortaklığın üçüncü kişilerle olan ilişkilerinde iradesini oluşturmak ve buna uygun kararlar almak; ikincisi ise, pay sahipleri ile ortaklık arasındaki ilişkileri düzenleyen kanun ve esas sözleşme hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır⁴⁸⁶.

B. Yönetim Kurulunun Devredilmez ve Vazgeçilmez Görev ile Yetkileri

TTK'nın 375. maddesinde, yönetim kurulunun yerine getirmekle yükümlü olduğu ve esas sözleşme ya da başka bir kararla başka organlara devredilemeyecek görev ve yetkiler ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir⁴⁸⁷. Bunun dışında, işin doğası gereği devredilmesi mümkün olmayan görev ve yetkiler olduğu gibi, Kanun'un diğer maddelerinde de yalnızca yönetim kurulunun yerine getirmesi gereken ve devredilemez nitelikte olan görev ve yetkilere yer verilmiştir. Örneğin, şirketin kendi

⁴⁸⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 37.

⁴⁸⁶ İmregün, Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları.", Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, Cilt I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2001, s. 278.

⁴⁸⁷ Altaş, Anonim Şirketler, s. 294; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1164, N. 30.

paylarını iktisap edebilmesi için genel kurulun yönetim kurulunu yetkilendirmesi gerekmektedir⁴⁸⁸. Bu düzenlemeler, TTK'nın organlar arası "işlevsel ayrılık ilkesini" benimsediğini ve "salt yetki teorisini" reddettiğini göstermektedir⁴⁸⁹. Bu kapsamda genel kurul, yönetim kurulunun işlerine doğrudan müdahale etmese de esas sözleşmede belirtilen durumlarda dolaylı olarak yönetim kurulunu etkileyebilir⁴⁹⁰.

Yönetim kurulunun, devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri dışında kalan konuların genel kurul tarafından karara bağlanıp bağlanamayacağı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Tartışma, yönetim kurulunun yetki devri yapabilmesi için esas sözleşmede açık bir düzenleme bulunmasının gerekip gerekmediği noktasında yoğunlaşmaktadır.

Birinci görüşe göre, TTK'nın 408/1. maddesi uyarınca genel kurul, yalnızca kanun veya esas sözleşmede açıkça belirtilen konularda karar alabilir. Bu çerçevede, yönetim kurulunun devredilemez yetkileri dışında kalan konuların genel kurul tarafından karara bağlanabilmesi için, esas sözleşmede bu yetki devrine izin veren açık bir hükmün bulunması gerekmektedir⁴⁹¹. Bu görüşü savunanlara göre, esas sözleşmede hüküm bulunması kaydıyla, yönetim kurulunun bazı yetkileri genel kurula devredilebilir ya da yönetim kurulunun aldığı kararlar genel kurulun onayına sunulabilir⁴⁹². Ayrıca, yönetim kurulunun kendi isteğiyle belirli kararları genel kurulun değerlendirmesine bırakması da mümkün olabilir.

İkinci görüşe göre, esas sözleşmede böyle bir yetki devrine izin veren açık bir düzenleme bulunmasa bile, yönetim kurulu, devredilemez yetkileri dışında kalan konularda genel kurula yetki devri yapabilir ya da aldığı kararları genel kurulun onayına sunabilir⁴⁹³. Bu görüşü benimseyenler, yönetim kurulunun takdir yetkisini kullanarak belirli konularda genel kurulu devreye sokabileceğini savunmaktadır.

⁴⁸⁸ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 39; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 242-243, N. 12-37; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 40; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 539-540; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1755; Alman hukukunda kanunda açıkça genel kurul yetkisine bırakılmamış olmasına rağmen pay sahiplerinin haklarını doğrudan etkileyen temel nitelikteki bazı kararların genel kurul tarafından alınması gerektiğini ve bu tür işlemlerin genel kurul onayı olmaksızın yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilemeyeceğini öngörmektedir. Kaşak, Esra. "Alman Hukukunda Genel Kurul Kararına Dayanan Davranışlarından Dolayı Yönetici Kurul Üyelerinin Sorumsuzluğunun Şartları ve Kapsamı." Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 36, Sayı: 1 (Mart 2020), s. 115.

⁴⁸⁹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 296.

⁴⁹⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 538.

⁴⁹¹ Reisoglu, Seza, "6102 Sayılı TTK'nın Anonim Şirketlere İlişkin Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri.", Bankacılar Dergisi, Sayı: 79 (Aralık 2011), s. 121; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 12.03.2020 tarihli ve E. 2019/1234- K. 2020/1234 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

⁴⁹² Reisoglu, s. 121.

⁴⁹³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 535.

Sonuç olarak, birinci görüş, yetki devri için esas sözleşmede açık bir düzenleme bulunmasını zorunlu kılarken, ikinci görüş, yönetim kurulunun böyle bir düzenleme bulunmasa dahi yetkisini genel kurula devredebileceğini ileri sürmektedir.

Kanaatimizce, TTK'nın 408/1. maddesi hükmü dikkate alındığında, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez yetki ve sorumlulukları dışında kalan karar alma yetkisinin esas sözleşme ile genel kurula devredilmesi mümkündür. Ancak bu durumda, genel kurulun alacağı kararlar, yönetim kurulunun işlev ve sorumluluklarını tamamen ortadan kaldırmayacak şekilde olmalı ve yönetim kurulunun asli görev alanını ihlal etmemelidir. Bu yaklaşım, organlar arasındaki işlevsel ayrımın korunmasını ve şirket yönetiminde etkinliğin sağlanmasını temin edecektir.

C. Yönetimin Devri

Yönetimin devri, yönetim kurulunun yalnızca kendisi tarafından yerine getirilmesi gereken devredilemez görev ve yetkileri dışında kalan görev ve yetkilerinin, bir yönetim kurulu üyesine veya üçüncü bir kişiye bırakılması ve devredilen bu yetkiler bakımından yönetim kurulunun sorumluluktan kurtulması olarak tanımlanabilir⁴⁹⁴. Yönetim kurulu, devredilebilir nitelikteki yetkilerinin tamamını devrederse tam yetki devri, bir kısmını devrederse kısmi yetki devri söz konusudur⁴⁹⁵. Yetki devri kararı, yönetim kurulunun takdirindedir ve bu yetkiyi kullanmak zorunda değildir⁴⁹⁶. Ancak, çoğu durumda yönetim kurulunun kurul olarak toplanması ve karar alması zor olduğundan bazı yetkilerin devredilmesi pratik bir çözüm olarak kullanılabilir⁴⁹⁷.

Eski Kanun döneminde temsil ve idare yetkisi bir bütün olarak devredilebilmekteydi. Ancak, yeni Kanun döneminde yalnızca yönetim yetkisinin devrine izin verilmiş, yönetim kurulunun karar alma yetkisi ve üst gözetim görevi devredilemez görevler arasında sayılmıştır⁴⁹⁸. Yetki devri sonucunda yönetim kurulu

⁴⁹⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 83; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 247, 253, N. 12-49, 12-64; ancak yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez nitelikte olan yetkililerinden yetki devredilen kişilerin üst gözetim yetkisi nedeniyle yönetim kurulu üyeleri sorumlu olmaya devam edecektir. Yüce, Geçersizlik, s. 35; Doğan, Organizasyon s. 116; İlgün Çamlı, Zehra, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, Doktora Tezi, (Kırıkkale Üniversitesi), 2023, s. 121.

⁴⁹⁵ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1751; Altaş, Anonim Şirketler, s. 279-280; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 253, N. 12-63; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 592.

⁴⁹⁶ Altaş, Anonim Şirketler, s. 279.

⁴⁹⁷ Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 56.

⁴⁹⁸ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 132, N. 12-49; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1357, N. 163; Palta, Teselsül, s. 343.

üyeleri icrada görevli olan üyeler ve bu üyeleri gözetmekle yükümlü olan üyeler şeklinde iki gruba ayrılmaktadır⁴⁹⁹.

TTK'nın 367. maddesine göre yönetimin devri için bazı şartlar bulunmaktadır. Bu şartlar arasında, esas sözleşmede yönetimin devrine izin veren bir hükmün bulunması, asgari içeriği kanunda belirtilen bir iç yönerge hazırlanarak yönetim kurulu tarafından kabul edilmesi, yönetim kurulunun bu iç yönergeye uygun şekilde yetki devrine ilişkin karar alması ve devredilen yetkilerin TTK'nın 375. maddesi kapsamında devredilemez yetkiler arasında yer almaması bulunmaktadır⁵⁰⁰. Yönetimin devri ile temsil yetkisinin devri de yapılacaksa iç yönergede bu husus ayrıca ve açıkça belirtilmeli, bu halde iç yönerge tescil ve ilan edilmelidir⁵⁰¹. Yalnızca temsil

⁴⁹⁹ Doğan, Organizasyon, s. 68-114.

⁵⁰⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, N. 113; Altaş, Anonim Şirketler, s. 280-281; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 443; İsviçre hukukunda, yönetim kurulunun örgüt yönergesi hazırlamayı unutmaması veya bilerek hazırlamaması durumunda, organizasyon özgürlüğüne dayanarak örgüt yönergesi olmaksızın yetki devri yapabileceği ileri sürülmektedir. Ancak, böyle bir durumda dahi yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunda herhangi bir değişiklik olmayacağı ifade edilmektedir. Kanaatimizce, bu görüş TTK sistemine uygun değildir. Çünkü TTK'nın 367. maddesi, yönetim yetkisinin devrini açık bir şekilde örgüt yönergesi hazırlanması şartına bağlamaktadır. Bu nedenle, örgüt yönergesi olmaksızın yapılan bir yetki devrinin Türk hukuku açısından geçerli sayılması mümkün değildir. Yönetim kurulunun, yetki devrinin geçerliliğini sağlamak için Kanun'da öngörülen usul ve şartlara uyması zorunludur. Doğan, Organizasyon, s. 38, 115, 124-127, 133, 135, 147; Karşlıoğlu, İç Yönerge, s. 40; Ayrıca, kanun koyucu, iç yönergenin düzenlemesi gereken zorunlu hususları belirlemekle birlikte, her şirketin kendi yapısına uygun bir görev dağılımı oluşturabilmesi için yönetim kurullarına yetki devri konusunda geniş bir takdir yetkisi tanımıştır. Bu düzenleme, şirketlerin bireysel ihtiyaçlarına göre esnek bir yönetim yapısı kurmasına olanak sağlayarak, karar alma süreçlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini amaçlamaktadır. Yüce, Geçersizlik, s. 34; Kutluk, İç Yönerge, s. 86; Sayın, Butlan, s. 35; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 85-87; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1759; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 25, 60, 62; ortaklık iç (organizasyon) yönetmeliği terimi de kullanılmaktadır. Bahtiyar, Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001, s. 51-53; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 250-251, N. 12-57; Pekdinçer, Tamer, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m. 391).", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012), s. 651; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 33; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 382, N. 536; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 233; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 604; Gürpınar, Rekabet ve Temsil, s. 14; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 84-85; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 23; TTK benimsediği sistem organlar arası işlev ayrılığı esasına dayanmakta olup yönetim ve icra organı olarak kanun koyucu tarafından genel kurul değil yönetim kurulu yetkilendirilmiştir. Karşlıoğlu, Hasan, "Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Etkisi.", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1 (Ocak 2022), s. 39.

⁵⁰¹ Karşlıoğlu, İç Yönerge, s. 40; 1991 yılındaki anonim şirketler hukuku reformuyla yaygınlaşan, "OR 716a'daki organizasyon kavramının yönetim kurulunun iç organizasyonunu kapsamadığı" yönündeki görüş, geçerliliğini yitirmiştir. Yönetim kurulunun kendi organizasyonunu belirleme yetkisi, doğrudan onun şekillendirme sorumluluğuyla bağlantılıdır. Bu yetkinin yalnızca yönetim kuruluna ait olduğunu teyit eden bir diğer unsur, İsviçre Federal Konseyi ve Parlamento'nun 2007 yılında gündeme gelen, genel kurulun yönetim kurulundaki karar alma süreçlerini düzenleme yetkisine sahip olmasını öngören öneriyi, 2020 yılındaki anonim şirketler hukuku reformuna dahil etmemiş olmasıdır. Bu nedenle, genel kurulun yönetim kurulunun iç organizasyonu konusunda herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır. OR 716'a, 1. fıkra, 2. bent kapsamında yönetim kuruluna tanınan bu yetki devredilemez ve geri alınamaz. Yönetim kurulunun iç organizasyon yetkisi bulursa da bazı kurallar doğrudan yasa tarafından belirlenmiştir. OR 713, 2. ve 3. fıkra, elden dolaştırma usulüyle alınan kararlar ve tutanak tutulmasını düzenlerken; OR 715, toplantı çağrısı talep etme hakkını öngörmektedir. OR 716b, organizasyon

yetkisi devredilecekse iç yönerge hazırlanmasına gerek yoktur⁵⁰². Ayrıca, genel kurul, yönetim kurulunun yetki devri yapacağı konuları sınırlandıramaz; bu yetki yalnızca yönetim kuruluna aittir⁵⁰³. Esas sözleşmede veya iç yönergede hüküm bulunmamasına rağmen yetkilerin fiilen bölünmesi durumunda ise tüm yönetim kurulu üyeleri müştereken sorumlu olacaktır⁵⁰⁴.

Yönetim yetkisinin devri TTK'nın 367. maddesinde düzenlenirken, temsil yetkisinin devri 370. maddede ele alınmıştır. 367. maddeye göre yönetim kurulu üyelerine veya üçüncü kişilere idari yetki devredilebilirken, 370. madde temsil yetkisinin murahhas üyeye veya müdüre devredilebileceğini düzenlemektedir⁵⁰⁵. Bu nedenle yönetim yetkisinin aktarılması halinde bunun genel olarak temsil yetkisinin aktarılması anlamına gelmediği söylenebilir⁵⁰⁶.

Murahhas, bir kurul adına bir işi sonuca ulaştırmak üzere yetkilendirilmiş kişi anlamına gelmekte olup, bu iş hem yönetim hem de temsil faaliyetlerini içerebilir. Ancak, bir kişinin murahhas üye olarak adlandırılabilmesi için kendisine yalnızca yönetim yetkisinin devredilmiş olması yeterli kabul edilebilir; temsil yetkisinin de devredilmiş olması şart değildir⁵⁰⁷. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin E. 2016/9809 ve

yönetmeliğinin asgari içeriğini belirlerken; OR 717'a, çıkar çatışmalarında açıklama yükümlülüğünü, OR 715'a ise bilgi sağlanmasına ilişkin yasal asgari standartları düzenlemektedir. Bu hükümler, yönetim kurulunun işleyişine yönelik çerçeveyi belirleyerek, kurumsal yönetimin düzenli ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Böckli § 9 9 N. 133-134.

⁵⁰² Gürpınar, Rekabet ve Temsil, s. 16; Sayın, Butlan, s. 34.

⁵⁰³ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 58-59; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 382, N. 536; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 57, 83-84; Doğan, Organizasyon, s. 39-40; Altaş, Anonim Şirketler, s. 280, 296; Kutluk, İç Yönerge s. 71; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 443; Karşlıoğlu, İç Yönerge, s. 41; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 23-24; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1756; Yüce, Geçersizlik, s. 34; TTK'nın 370. maddesinin ikinci fıkrasında, murahhas tabiri yalnızca temsil yetkisi verilen yönetim kurulu üyesini tanımlamaktadır; Böckli § 9 9 N. 136.

⁵⁰⁴ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 223.

⁵⁰⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 382, N. 536; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 83; Altaş, Anonim Şirketler, s. 280.

⁵⁰⁶ Madde gerekçesinde, temsil yetkisinin de devri isteniyorsa, bunun ancak TTK m. 370'e uygun olarak ayrıca gerçekleştirilmesi gerektiği ya da aynı işlemde açıkça temsil yetkisinin devrinin de belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Aynı yönde bkz. Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 386; Altaş, Anonim Şirketler, s. 280; Yüce, Geçersizlik, s. 33.

⁵⁰⁷ TTK'nın 367. maddesinin birinci fıkrası ile ETK'nın 319. maddesinin ikinci fıkrası hükümlerinden, yönetim ve temsil yetkilerinin birlikte devredilmesinin zorunlu olduğu sonucunu çıkarmak mümkün değildir. Zira, eski kanunun 319. maddesinin ikinci fıkrası, yönetim ve temsil yetkilerinin birlikte devrini şart koşmamaktadır. Aynı şekilde, 367. maddede murahhas ifadesinin yer almaması, bu kişilerin murahhas olarak adlandırılmasına engel teşkil etmemektedir. Ayrıca, TTK'nın 370. maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca, temsil yetkisi devredilen kişilere murahhas denmesi gerektiği kanaatimizce bu durumu değiştirmez. Murahhas ifadesi, yönetim kurulunun yetkilerini devrettiği herkes için kullanılabilir. Bu sebeple hem yönetim yetkisi devredilen hem de temsil yetkisi devredilen kişilere murahhas sıfatı verilmesi mümkündür. Bu yaklaşım, yönetim ve temsil yetkilerinin devrine ilişkin uygulamada terminoloji birliğini sağlamaktadır. Doğan, Organizasyon s. 67; Murahhaslık sıfatının kazanılması için yönetim yetkisinin devri yanı sıra temsil yetkisinin de devrinin gerektiği öğretide ileri sürülmektedir. Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 23.

K. 2016/7935 sayılı kararı da bu yaklaşımı destekler niteliktedir⁵⁰⁸. Buna göre, Murahhas sıfatının kazanılması için temsil yetkisine sahip olunması şart koşulmamaktadır.

Öğretide Tekinalp, Murahhas kavramının, ancak temsil ve yönetim yetkilerinin birlikte devredilmesi durumunda söz konusu olabileceğini ve sadece yönetim yetkisinin devredildiği kişinin Murahhas olarak kabul edilemeyeceğini savunmaktadır⁵⁰⁹. Tekinalp, bu görüşünü TTK'nın 370. maddesinin ikinci fıkrasına dayandırmaktadır. Akdağ Güney ise, söz konusu maddenin yalnızca temsil yetkisine ilişkin olduğunu ve TTK'nın idare ve temsil arasında daha net bir ayrım yaptığını belirterek, Murahhas kavramının her iki yetkiyi birden taşıma zorunluluğunu içerdiği sonucuna varılmaması gerektiğini ifade etmektedir⁵¹⁰. Kortunay'a göre ise hem yönetim hem de temsil yetkisi bir kişiye devredilmişse o kişi Murahhas olarak nitelendirilebilir; ancak bu yetkilerden yalnızca biri devredilmişse, kişi yine de Murahhas sıfatını taşıyabilir. Kortunay, sadece yönetim görevi devredilmiş bir kişinin Murahhas üye olarak kabul edilemeyeceği görüşünün TTK'nın 370. maddesinin ikinci fıkrasının lafızıyla çeliştiğini ileri sürmektedir⁵¹¹. İsviçre öğretisinde ise "delegierte" kavramı hem yönetim hem de temsil yetkisinin aynı kişiye devredilmesi halini ifade edecek şekilde kullanılmaktadır⁵¹².

Yönetim yetkisinin devri, şirketin iç ilişkilerindeki yönetimi kapsamakta olup, temsil yetkisinin bu devre dahil edilmesi için ayrıca açık bir düzenleme veya sözleşme hükmü gerekmektedir⁵¹³. TTK, yönetim ve temsil yetkilerini birbirinden ayırdığı için, bu yetkilerin birlikte devredilmesi halinde bile bunların hukuki olarak farklı yetki türleri olduğu kabul edilmektedir.

Anonim şirketlerde, yönetim kurulu şirketin yönetiminden sorumludur; ancak bu kuralın iki temel istisnası bulunmaktadır. İlk istisna, şirketin sona ermesi ve tasfiye sürecine girmesi durumudur; bu süreçte şirket, tasfiye memurları tarafından yönetilir ve temsil edilir. İkinci istisna ise Murahhasların atanmasıdır⁵¹⁴. Yönetim yetkisi,

⁵⁰⁸ Koç, İç Yönerge, s. 76.

⁵⁰⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 82; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 255, N. 12-68.

⁵¹⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 82; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 595-598.

⁵¹¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 230.

⁵¹² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 82; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1355, N. 158.

⁵¹³ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 56; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 248, N. 12-49.

⁵¹⁴ Ceylan, Nurgün, "Anonim Şirketlerde Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrinin Anlamı, Sonuçları ve TTK m. 371 f.7 ile Karşılaştırılması.", Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1 (Ocak 2015), s. 23.

yönetim kurulu üyeleri arasında yetki dağılımı yapılması veya murahhaslara yetki verilmesi suretiyle devredilebilir⁵¹⁵. Eğer murahhas bir yönetim kurulu üyesi ise, "murahhas üye"; yönetim kurulu üyesi değilse, "murahhas müdür" olarak isimlendirilir⁵¹⁶.

Murahhasların atanması, anonim şirketlerin uzman kişiler tarafından yönetilmesini sağlamaya ve profesyonelleşmeyi artırmaya hizmet eder⁵¹⁷. Murahhasları hangi organ atarsa atasın, genel kurulun onları azletme yetkisi bulunmaktadır⁵¹⁸.

Murahhas üyeler yönetim kurulu üyesi oldukları için yönetim kurulu toplantılarına katılıp oy kullanabilirken murahhas müdürler yönetim kurulu üyesi olmadıkları için yönetim kurulu toplantılarına katılamaz ancak gerekli görülürse müdür yönetim kurulu toplantısına çağrılıp bilgisi alınabilir⁵¹⁹. Murahhasa devredilen yönetim yetkisi yönetim kurulunun şirket organizasyonu ile ilgili devredilemez yetkililerinden olduğundan murahhas tarafından başkasına devredilemez⁵²⁰.

Yönetim yetkisinin devri durumunda da yönetim kurulunun yetkinin devredildiği kişilerin seçiminde özen göstermişse sorumluluktan kurtulacaktır⁵²¹.

⁵¹⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 382, N. 536; muhrahhas müdür ile müdür arasındaki fark hususunda bkz. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1573-1574, N. 455-462; Doğan, Organizasyon, s. 230-231; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 175-176; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 449-450; Akdağ Güney, Tazminat Hakları, s. 9; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 65.

⁵¹⁶ Yüce, Geçersizlik, s. 32; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 382, N. 536; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1254, N. 282; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 442; Ceylan, s. 26; Doğan, Organizasyon, s. 228; Koç, İç Yönerge, s. 73; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 367; Akdağ Güney, Tazminat Hakları, s. 7; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 314; Arslan, Yönetim Yetkisi, s. 61.

⁵¹⁷ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 385; özellikle büyük ölçekli anonim şirketlerde, yönetim yetkilerinin devredilerek paylaşılması, şirketin etkin bir şekilde yönetilmesi açısından bir zorunluluk haline gelmektedir. Bu tür şirketlerdeki karmaşık yapının yol açabileceği hantallık, yetki devri yoluyla önlenmekte ve karar alma mekanizmalarının daha hızlı ve verimli işlemesi sağlanmaktadır. Bu yaklaşım hem yönetim süreçlerini optimize etmekte hem de şirketin dinamik yapısını korumasına olanak tanımaktadır. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 83; Yüce, Geçersizlik, s. 33.

⁵¹⁸ Kortunay'a göre murahhas üyeleri atama yetkisi yönetim kurulundadır. Azil bakımından da aynı durum vardır. Her iki durumda da atama ve azil yetkisi yönetim kurulunun münhasır yetkileri arasındadır. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 228; Yüce, Geçersizlik, s. 33.

⁵¹⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 89; Doğan, Organizasyon, s. 233.

⁵²⁰ Doğan, Organizasyon, s. 236, bu konudaki tartışmalara bakmak için Doğan s. 235-236; Akdağ Güney, Tazminat Hakları, s. 8.

⁵²¹ Yönetim kurulunun sorumluluğu her ne kadar bu düzenlemeyle hafifletilmiş olsa da TTK'nın 553/2. maddesi uyarınca sorumluluk tamamen ortadan kalkmamaktadır. Söz konusu hükümde, "Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görev ya da yetkiyi, kanuna dayanarak başka bir kişiye devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar" denilmektedir. Bu düzenlemeye göre, yönetim kurulu üyelerinin, ilgili görev veya yetkiyi devralacak kişilerin seçiminde gerekli özeni gösterdikleri varsayılmaktadır. Ancak, bu özen yükümlülüğünün yerine getirilmediğini ileri süren tarafın, iddiasını ispat etmesi gerekmektedir. Böylece, ispat yükü, özen yükümlülüğünün ihlal edildiğini iddia eden taraf üzerinde bırakılarak yönetim kuruluna belli ölçüde bir

Öğretideki ağırlıklı görüş genel kurulu yapısı ve işleyişi nedeniyle şirket işlerini yönetmeye elverişli olmadığından yönetim kurulunun münhasır olmayan yetkililerinin bile genel kurula devredilemeyeceğidir⁵²².

Şirket ile delege edilen kişi arasındaki hukuku ilişki hizmet, vekalet veya kendine özgü bir sözleşmedir denilebilir. Yargıtay bu konuda bazen hizmet sözleşmesi bazen de vekalet sözleşmesi olduğunu söylemiştir⁵²³. Bu konuda öncelikle esas sözleşme iç yönerge ve kanuna bakılabilir⁵²⁴. Ancak şunu söyleyebiliriz ki delege edilen yetkililer açısından organ niteliği kazanmaktadırlar⁵²⁵.

Yönetim yetkisinin devredildiği yönetim kurulu üyesi veya üçüncü kişiler ile temsil yetkisinin devredildiği murahhas üye ve müdürlerin görevden alınması konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Birinci görüşe göre, bu kişilerin görevden alınması yetkisi genel kurula aittir ve yönetim kurulu tarafından azledilmeleri mümkün değildir. Bu görüş, mülga kanunda olduğu gibi, yetki devrinin aynı zamanda azil yetkisinin de genel kurula ait olmasını gerektirdiğini savunmaktadır⁵²⁶. İkinci görüş ise, yönetim kurulunun kendi organizasyon yapısını serbestçe belirleyebileceğini, dolayısıyla yetki devrettiği kişileri azletme yetkisinin de yalnızca kendisine ait olması gerektiğini ileri sürmektedir. Bu görüşü savunanlara göre, genel kurulun murahhas atama yetkisi bulunmadığına göre, bunları görevden alma yetkisinin de olmaması gerekir⁵²⁷. Üçüncü görüş ise, amaca uygun yorum yöntemi kullanılarak, yönetim kurulunun idare ve temsil yetkisini devrettiği kişilerin üst yönetim olarak kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşe göre, mehz Or. Art 726 dikkate alındığında, TTK 375/1 kapsamında yönetim kurulunun bu kişileri dilediği zaman görevden alabilmesi gerekir⁵²⁸.

koruma sağlanmıştır. Doğan, Organizasyon, s. 280; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 383, N. 536; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 247, N. 12-49.

⁵²² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 140; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 133; Stach'a göre, mahkemenin yönetim kurulu kararının yerine geçecek bir önlem alması mümkün değildir. Yönetim kurulu, karar yetkisini genel kurula devredebilir, ancak bu devir, OR 716a'da düzenlenen görevleri kapsamaz (bkz. BGE 100 II 384 ff.). Bununla birlikte, yönetim kurulunun sorumluluğu devam eder. Kostkiewicz, Jolanta Kren/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser, Roland (Hrsg.), OR Kommentar- Schweizerisches Obligationenrecht, 4. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Orell Füssli Verlag, Zürich 2023, Art. 713, N. 9.

⁵²³ Doğan, Organizasyon, s. 226; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 95

⁵²⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 134.

⁵²⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 95.

⁵²⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1574, N. 460.

⁵²⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 135.

⁵²⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 136.

Kanaatimizce, TTK murahhas üye ve murahhas müdür atamaya yönetim kurulunun yetkili olduğunu düzenlemiş olup görevden alma konusunda ise herhangi bir düzenleme yapmamıştır. Yetkide paralellik ilkesine göre görevden alma konusunda yönetim kurulu yetkilidir. Bu yetki yönetim kurulunun devredilemez yetkisidir⁵²⁹.

Yönetim yetkisinin devredilmesi, kurulun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Kurul, yetkiyi devretmiş olsa dahi şirketin genel işleyişini izlemek, stratejik kararları almak ve devrin uygulanışını denetlemekle yükümlüdür. Bu nedenle, yönetim kurulu düzenli toplantılar yaparak gözetim görevini sürdürmeli, özellikle önemli kararlar ve kriz durumlarında aktif rol üstlenmelidir.

Ç. Yönetim Kurulunun Komite ve Komisyonlar Kurması

TTK'nın 366. maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulunun komite ve komisyonlar kurabileceği hususu açıkça düzenlenmiştir⁵³⁰. Düzenlemeye göre; *“yönetim kurulu işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir.”* Yönetim kurulu, bu komite ve komisyonlara belirli işleri yaptırabilir veya rapor alabilir⁵³¹. Komite ya da komisyonların kurulması yönetim kurulunun sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı gibi bu komisyonun ve komitelerin kurulması da zorunlu değildir⁵³².

Anonim şirketlerde kurulan komite ve komisyonlar, yönetim kurulunun iş yükünü hafifletmek ve belirli konular üzerinde uzmanlaşarak daha detaylı analizler yapmak amacıyla oluşturulsa da nihai karar alma ve denetim sorumluluğu yine yönetim kuruluna aittir. Bu nedenle, yönetim kurulu düzenli olarak toplanarak komite

⁵²⁹ Doğan, Organizasyon, s. 241; eğer görevden alma yetkisinin genel kurula ait olduğu kabul edilirse, bu durum, şirket yönetiminin genel kurul tarafından organize edildiği anlamına gelir. Ancak, bu yaklaşım, yönetim kurulunun devredilemez yetkilerine açık bir aykırılık teşkil eder. TTK uyarınca, genel kurulun yönetim organına ilişkin bu tür bir yetkisi bulunmamaktadır. Genel kurul, esas sözleşmeye murahhas üye veya murahhas müdür atama ya da azletme konusunda kendisini yetkili kılan bir hüküm koysa dahi, murahhas atayamaz veya azledemez. Esas sözleşmede bu şekilde bir düzenleme yer alması, emredici hükümlere aykırılık teşkil eder ve dolayısıyla hukuken geçersiz sayılır. Bu çerçevede, yönetim yetkisinin genel kurul tarafından doğrudan kullanılmasına veya müdahale edilmesine izin verilmemesi, TTK'nın şirketin yönetim organları arasında görev ve yetki ayrımı ilkesiyle uyumludur.

⁵³⁰ Engin Günay, s. 169; <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1> E.T. 6.2.2025.; Yüce, Geçersizlik, s. 35; Doğan, Organizasyon, s. 80.

⁵³¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 239, N. 12-32.

⁵³² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 132-133; Doğan, Organizasyon, s. 77, 79, 235; Yönetim kurulu tarafından komite ve komisyon kurulması ile yönetim yetkisinin devredilmesi arasında önemli farklar hususunda bkz. Yüce, Geçersizlik, s. 36; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler s. 480; Yanlı, İş bölümü İlkesi, s. 268.

ve komisyonların hazırladığı raporları değerlendirir, stratejik yönlendirmelerde bulunur ve şirketin genel işleyişini denetler. Özellikle denetim, risk yönetimi ve kurumsal yönetim komiteleri gibi yapılar kritik konularda kurulun bilgilendirilmesini sağlarken, yönetim kurulu da bu bilgiler doğrultusunda kararlar alarak şirketin sağlıklı yönetimini güvence altına alır.

D. Temsil Yetkisi

Anonim şirketlerde temsil yetkisi, şirketin dış dünyada işlem yapabilmesini sağlamak amacıyla yönetim kuruluna verilmiş olup, şirketi hem ortaklara hem de üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisini içerir⁵³³. Yönetim yetkisinden farklı olarak, temsil yetkisinin kullanımı için tüm yönetim kurulu üyelerinin katılımı şart değildir; esas sözleşmede aksi düzenlenmemişse veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa, çift imza ilkesi geçerlidir (TTK m. 370/1). Ancak, pasif temsil yetkisinde, örneğin şirkete yöneltilen tebligat ve ihtarların kabul edilmesi gibi durumlarda, her bir yönetim kurulu üyesi tek başına yetkilidir⁵³⁴.

Temsil yetkisinin kapsamı, TTK m. 371 ile belirlenmiş olup, temsile yetkili kişiler, şirketin işletme konusuna giren tüm iş ve hukuki işlemleri gerçekleştirebilir⁵³⁵. Ancak, üçüncü bir kişi, işlemin şirketin işletme konusu dışında olduğunu bildiğini veya bilebilecek durumda olduğunu ispatlarsa, bu işlem şirketi bağlamaz⁵³⁶. Böylece, TTK ile ultra vires ilkesi terk edilmiş, ancak şirketin işletme konusunun tamamen ortadan kalkmadığı belirtilmiştir (TTK m. 339/2-b)⁵³⁷. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin şirket adına imza atma usulü, şirketin unvanı altında imza atmalarını zorunlu kılan düzenlemelerle belirlenmiştir (TTK m. 372/1)⁵³⁸. Yönetim kurulu,

⁵³³ Şenocak, Kemal/Yağmur, Setenay, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 1796-1791. Dolayısıyla, ortaklıktaki pay oranı ne olursa olsun, münferit pay sahipleri ortaklığı temsil etme yetkisine sahip değildir. Bu kapsamda, herhangi bir pay sahibi, şirket adına dava açma yetkisini kullanamayacağı gibi, kendisine karşı doğrudan şirketi ilgilendiren bir dava açamaz veya icra takibi başlatılamaz. Şirketin tüzel kişiliği, tüm temsil ve dava yetkisinin münhasıran şirket organlarına ait olduğunu göstermektedir. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 384, N. 537; Yüce, Geçersizlik, s. 38; Şirket iflas ve tasfiye halindeyse yönetim kurulunun temsil yetkisi olmayacaktır. Bkz. TTK m. 365 gerekçesi.; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1365, N. 178; Yaralı, Vergi Borçları, s. 15.

⁵³⁴ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 383; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 114; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 224; Tekil, Anonim Şirketler, s. 169; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 385, N. 538; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 447; Altaş, Anonim Şirketler, s. 291.

⁵³⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 387, N. 541; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1373, N. 193.

⁵³⁶ Şenocak, Kemal/Özkan, Ahmet Fatih, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 65; Engin Günay, s. 171.

⁵³⁷ Şenocak/Özkan, Şirketler Hukuku I, s. 65; Altaş, Anonim Şirketler, s. 290-291; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 81.

⁵³⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 384, N. 537a.

temsile yetkili kişileri ve bunların yetki kullanım şekillerini bir karar ile belirleyip, bu kararı noter onaylı olarak ticaret siciline tescil ve ilan ettirmek zorundadır (TTK m. 373/1)⁵³⁹.

Temsil yetkisi genel olarak sınırlanmamış olmakla birlikte, merkez ve şubelerin iş alanlarına göre ya da çift imza ilkesi uygulanarak sınırlandırılabilir⁵⁴⁰. Temsil yetkisinin merkez veya şubeler arasında sınırlandırılması, üçüncü kişilere karşı geçerli olabilmesi için tescil ve ilan edilmelidir⁵⁴¹. Konu veya miktar bazlı sınırlandırmalar ise üçüncü kişilere karşı hüküm doğurmaz (TTK m. 371/3)⁵⁴². Bununla birlikte, temsil yetkisi çift imza ile sınırlanmış olsa dahi pasif temsil yetkisi kapsamında, her yönetim kurulu üyesi, şirkete yöneltilen ihtar ve ihbarları kabul edebilir⁵⁴³.

Temsil yetkisi, TTK m. 370/2'ye göre, *“yönetim kurulu tarafından bir veya daha fazla murahhas üyeye veya dışarıdan müdürlere devredilebilir. Ancak, en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisine sahip olması zorunludur.”* Temsil yetkisi ortaklar açısından bir hak ve borç olmadığı halde yönetim kurulu açısından hem bir hak hem de bir borçtur⁵⁴⁴. Öğretide temsil yetkisinin devri için esas sözleşmede düzenleme bulunup bulunmaması gerektiği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır⁵⁴⁵. Bazı görüşler esas sözleşmede açık bir düzenleme bulunmasını şart koşarken, diğer görüşler yönetim kurulunun doğrudan yetkili olduğunu savunmaktadır⁵⁴⁶. Kanaatimizce, bu konuda esas sözleşmede düzenleme olmasa da TTK m. 370/2 uyarınca bu mümkündür. Ancak, temsil yetkisi devredilen kişi yönetim

⁵³⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 384, N. 538; Altaş, Anonim Şirketler, s. 288.

⁵⁴⁰ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1732 Yüce, Geçersizlik, s. 39, 42; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 385, N. 538; Altaş, Anonim Şirketler, s. 285; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 447; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara, 2017, s. 457; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 625.

⁵⁴¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 385, N. 539; Altaş, Anonim Şirketler, s. 292; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 448; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 36; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 259, N. 12-81; Yüce, Geçersizlik, s.43.

⁵⁴² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 385, N.539; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1375, N. 197; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 449; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 127.

⁵⁴³ Yüce, Geçersizlik, s. 40.

⁵⁴⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 106; Gürpınar, Rekabet ve Temsil, s. 12.

⁵⁴⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 107.

⁵⁴⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 361. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 386, N. 540; Yanlı, Veliye, “Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından Mı Atanabilir?”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 71/2 (Ocak 2014), s. 447-448; Soykan, İsmail Cem, “Türk Ticaret Kanunu’nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili”, Legal Hukuk Dergisi, Sayı 91, (Temmuz 2010), s. 2402; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1381, N. 217-218; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 618, 627; Kendigelen, Tespitler, s. 261-262; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 108; Şenocak/ Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1801; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 382; Aynı yönde Yüce, Geçersizlik, s. 42.

kurulu tarafından görevden alınabilir (TTK m. 375/1-d) ve yönetim kurulunun tek kişiden oluşması halinde temsil yetkisinin tamamen üçüncü kişiye devredilmesi mümkün olmayıp, yalnızca kısmen devredilebilir⁵⁴⁷.

Yönetim kurulunun temsil yetkisini etkin şekilde düzenleyip denetleyebilmesi, düzenli toplantılar yapmasını gerektirir. Temsil yetkisinin devri, sınırlandırılması, çift imza uygulaması gibi hususlar kurul kararıyla belirlenir ve sicile tescil edilmelidir. Ayrıca, yetkiyi kullanan kişilerin performansının izlenmesi, gerektiğinde yetkinin geri alınması gibi denetim süreçleri de toplantılar aracılığıyla yürütülür. Bu nedenle, temsil yetkisinin hukuka uygun ve şirket çıkarlarına uygun kullanımı, yönetim kurulunun toplantı süreçleriyle doğrudan bağlantılıdır.

V. Yönetim Kurulunun Toplanmasının Üyelerin Haklarıyla ve Sorumluluğuyla Bağlantısı

A. Yönetim Kurulu Üyelerinin Haklarıyla İlişkisi

1. Genel Olarak

Yönetim kurulu süreklilik arz eden bir organ olup bu organın çalışmalarına katılan üyelerin de idari hakları bulunmaktadır. Bu idari hakları, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını isteme, genel kurul kararlarının iptalini dava etme, yapılacak yönetim kurulu toplantılarında görüş açıklamak, teklif sunmak, yönetim kurulunun toplantıya çağrılması istemek ve yönetim kurulu toplantısına katılmak gibi haklar olarak sayılabilir⁵⁴⁸. Yönetim kurulu üyesinin toplantıda görüşünü bildirmesi, gündeme madde eklenmesini istemesi de yönetime katılma hakkı kapsamında kalmaktadır⁵⁴⁹.

Yönetim kurulu üyeleri, kanun ve esas sözleşmeye uygun hareket ederek şirketin yönetiminden sorumludur. Şirketin çıkarlarını gözetmek ve özenli bir yönetici gibi davranmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda muhasebe, finans ve planlama sistemlerini kurma, müdür gibi idari personeli atama ve gerektiğinde görevden alma yetkisine sahiptirler. Yetki devri yapılabilirse de bu, gözetim sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Ayrıca, defterlerin düzenli tutulması, faaliyet raporu ve kurumsal yönetim

⁵⁴⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 386, N. 540; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 114; Yüce, Geçersizlik, s. 42; Koç, İç Yönerge, s.164.

⁵⁴⁸ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 30; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 26; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 188; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 478; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 231; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 617; Toroslu, Denetim, s. 82-84.

⁵⁴⁹ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 26; haklar için bkz. Işık, Kişisel Haklar, s. 187-195.

beyanının hazırlanarak genel kurula sunulması gibi görevlerle şirketin şeffaflığı ve düzenli işleyişi sağlanır.

TTK'da, yönetim kurulu üyeleri arasında eşitlik ilkesi benimsenmiş olup, hiçbir üyeye bilgi alma ya da oy kullanma bakımından ayrıcalık tanınmasına olanak verilmemiştir⁵⁵⁰. Bu ilkenin kanuni temeli, TTK m. 390/3 hükmünde yer alan, her üyenin yalnızca bir oy hakkına sahip olduğu ve başkana üstün oy hakkı tanınamayacağı yönündeki düzenlemede açıkça görülmektedir⁵⁵¹. Söz konusu hükmün emredici niteliği ise TTK m. 340 kapsamında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, başkana üstün oy hakkı tanıyan bir düzenlemenin esas sözleşmeye dahi konulması mümkün değildir⁵⁵². Bununla birlikte, uygulamada yönetim kurulu başkanının, pozisyonunun gerektirdiği koordinasyon ve yönlendirme işlevleri sebebiyle, sembolik olarak “eşitler arasında birinci” konumunda değerlendirildiği de belirtilmelidir⁵⁵³.

a. Yönetim Hakkıyla Bağlantısı

Yönetim kurulu, anonim şirketin yönetim ve temsil organı olarak, şirketin işletme konusunu gerçekleştirmek ve stratejik kararları almakla yükümlüdür⁵⁵⁴. Bu yetkinin icrası sırasında, yönetim kurulunun kanun ve esas sözleşmede öngörülen düzenleme, usul ve esaslara riayet etmesi gerekmektedir⁵⁵⁵. Yönetim hakkının etkin ve hukuka uygun şekilde kullanılması, yönetim kurulu üyelerinin şeffaf bir karar alma süreci yürütmesini, muhalif görüşlerini tutanaklara geçirerek kayıt altına almasını ve böylece kararların gerekçelendirilmiş ve denetlenebilir olmasını zorunlu kılmaktadır⁵⁵⁶. Yönetim kurulu üyeleri, toplantılara katılma, müzakerelere iştirak etme, oy kullanma, yönetim kurulu başkanından toplantı çağrısı talep etme, yazılı önerge yoluyla karar alma ve icrası kişisel sorumluluk doğuran genel kurul kararlarının iptali için dava açma gibi haklara sahiptir⁵⁵⁷. Yönetim kurulu, kural olarak kurul halinde hareket ederek kolektif karar alma mekanizmasını işletmekte ve yönetim

⁵⁵⁰ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 189.

⁵⁵¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 189; Fransız hukukunda ise başkanın oyu üstün sayılmaktadır. Helvacı, Fransız Hukuku, s. 110; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 592.

⁵⁵² Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 268, N. 12-96.

⁵⁵³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 169; İsviçre hukukunda da yönetim kurulu başkanı diğer üyeler bakımından eşitler arasında birinci durumdadır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 180; Böckli § 9 N. 140.

⁵⁵⁴ Develi, Tüzel Kişi, s. 128; Yüce, Geçersizlik, s. 29; Kutluk, İç Yönerge, s. 36.

⁵⁵⁵ Sayın, Butlan, s. 9; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410-411, N. 563-564.

⁵⁵⁶ Kutluk, İç Yönerge, s. 127; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410, 411, N. 563-564; Moroğlu, TTK, s. 195; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 169.

⁵⁵⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 28; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 169-170; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1385, N. 1; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 122; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 229; Aslanlı, s. 117; Sezgin, Hukuki Nitelik, s. 368; OFK/Stach, Art. 713, N.2.

hakkını kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde somutlaştırmaktadır⁵⁵⁸. Karar (Beschluss) terimi, en az iki kişi tarafından görüş oluşturulmasını ifade ederken karar alma (Entschluss) ise tek bir kişi tarafından, örneğin tek kişilik bir yönetim kurulu (Ein-Personen-VR) tarafından alınır. Karar alma işlemi, yönetim kurulu toplantısı sırasında gerçekleşir⁵⁵⁹.

Yönetim kurulu üyelerinin müzakereye katılma, söz alma ve oy kullanma hakları kanunda açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte, bu yetkiler, kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde yönetim kurulunun işlevselliği ve etkin karar alma süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından zorunlu kabul edilmektedir. Oy kullanma hakkı, yönetim kurulu üyelerinin iradelerinin yönetime yansıtılmasını sağlayan temel bir yetki olup, üyelerin karar alma süreçlerine aktif ve doğrudan katılımını gerektirmektedir⁵⁶⁰. İsviçre hukukunda, yönetim kurulu üyeliği kişisel bir nitelik taşıdığından, üyelik görevleri devredilemez nitelikte kabul edilmekte ve temsil mekanizmasına izin verilmemektedir⁵⁶¹. Bu durum, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bireysel katılımını hem işlevsel hem de hukuki bir zorunluluk haline getirmektedir. Yönetim kurulu toplantıları, yönetim hakkının kullanılmasını sağlayan temel platform olup, karar alma süreçlerinin hukuki geçerliliğini, hesap verebilirliğini ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının yerine getirilmesini teminat altına almaktadır.

b. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkıyla Bağlantısı

(1) Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Genel Esasları

TTK'nın 392. maddesinde, her bir yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkına sahip olduğu açıkça düzenlenmiş olup sınırlandırılması ve kaldırılması mümkün olmayan, mutlak eşitlik ilkesinin geçerli olduğu, kişisel nitelikli, yönetim kuruluna kurul olarak tanınmayan bir hak olarak düzenlenmiştir⁵⁶². Bu hakkın kapsamı

⁵⁵⁸ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 243; Doğan, Toplantı, s. 5; Güngör, Nur Sena, Yönetim Kurulu Özelliklerinin Kurumsal Yönetim Uygulamalarına Etkisi: BİST XKURY Şirketleri Üzerine İnceleme (Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Finans Bilim Dalı, 2021, s. 22.

⁵⁵⁹ OFK/Stach, Art. 713, N.1.

⁵⁶⁰ Çeker, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara, 2000, s. 12; Her yönetim kurulu (VR) üyesi, toplantılara katılmakla yükümlüdür. Toplantıya katılmamak yalnızca önemli nedenlerle mümkündür. Aksi takdirde, mazeretsiz devamsızlık anonim şirketler hukukuna dayanan sorumluluğu doğurabilir. Sadece zaman yetersizliği, sorumluluktan muafiyet sağlamaz (bkz. BGE 97 II 411). OFK/Stach, Art. 713, N. 4. CHK (Facicani/Plüss)- Handkommentar Zum Schweizer Privatrecht 3. Auf, Zürich 2016, N. 1.

⁵⁶¹ Sayın, Butlan, s. 82.

⁵⁶² Şenocak, Kemal/Aytuğar, Bilge, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 2101-2105; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 232; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 30, 32; Kaplan,

Kanun'da asgari olarak düzenlenmiş olup esas sözleşme veya yönetim kurulu kararıyla genişletilebilirken daraltılamaz⁵⁶³. Bu madde ETK'nın 331. maddesine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. ETK'nın 331. maddesinde⁵⁶⁴ "*idare meclisi toplantılarında azalar şirketi temsile ve şirket işlerini görmeye memur olan kimselerden işlerin gidişi veya muayyen bazı işler hakkında izahat istemek hakkına haizdirler. İdare meclisi defter ve dosyaların kendisine ibrazına dahi karar verebilir*" denilerek genel bir düzenleme yapılmıştır. Yönetim kurulu üyeleri 6762 sayılı Kanuna göre, ortaklığı temsile yetkili temsilci ve yöneticilerden işlerin gidişi ve belirli bazı iş ve işlemler hakkında bilgi alabilirken ortaklık defter ve evraklarını bizzat inceleyebilmeleri için yönetim kurulunun izni gerekmektedir⁵⁶⁵. Bu düzenleme de yönetim kurulunun müteselsil sorumluluğu ilkesine aykırılık teşkil etmekteydi⁵⁶⁶. Bu nedenle 6102 sayılı

Gözetim Görevi, s. 100; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 704; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 310-327; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 408, N. 558a-558c; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 170; Karşlıoğlu, Hasan, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Tanınan Bilgi Alma Hakkı ve Bu Hakkın Üyelerin Görev ve Sorumlulukları ile İlişkisi.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 2 (2021), s. 378-379; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 129; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 27; Atasoy, Ömer Adil, "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesine Aykırı Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü ve Yönetim Kurulunun Sorumluluğu.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 151 (Mart 2019), s. 8-9; Kandemir, Hatice Kübra, Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 101; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 396, N. 21-80; Altaş, Anonim Şirketler, s. 310; Altaş, Soner, "Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyeleri ile Başkanın Bilgi Alma ve İnceleme Hakları.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 149 (Ocak 2019), s. 73; Aynı hak pay sahibine de tanınmış olup bu hakkın kullanılması için pay sahipliği dışında herhangi bir şart aranmıştır. Kandemir, Bilgi Alma Hakkı, s. 34.

⁵⁶³ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 32,33; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 408, N. 558a; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2104; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1398, N. 34; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 725; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 150, N. 12-100; Kandemir, Bilgi Alma Hakkı, s. 36.

⁵⁶⁴ RG. 9.7.1956, S. 9353.

⁵⁶⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1385, N. 3; Bozbel, Savaş, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı (6102 Sayılı TTK M. 392).", Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Haziran 2013), s. 81.

⁵⁶⁶ Karşlıoğlu, Bilgi Alma, s. 379; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 81; müteselsil sorumluluk için bkz. Hatemi, Hüseyin/Gökyayla, Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 332; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 368, 372-374, 388-389, 391-392; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 50, 59; Oğuzman, M. Kemal/ Öz, M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 458; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 469, 758; Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 834, 1224, 1226, 1239; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 419-420; Antalya, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015, s. 536; Helvacı, Mehmet, "Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül.", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, (2013), s. 77, 81, 83-84; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 302, N. 16-128; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 283-284; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 2642-2645, N. 26-33; Pulaşlı, Hasan, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1 (Mart 2009), s. 45; Ayan, Özge, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü.", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 1 (Haziran 2011), s. 65-66; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 243; Palta, Teselsül, s. 299; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 195; Doğan, Organizasyon, s. 254; Kutluk, İç Yönerge, s. 127.

Kanunda durum yeniden düzenlenmiştir⁵⁶⁷. TTK'da yönetim kurulu başkanının dahi yetkisi açık bir şekilde düzenlenmiştir. 392. madde şirketin iş ve işlemleri ile ilgili olup yavru şirketlere ilişkin bilgi alma hakkı 200. maddede düzenlenmiştir⁵⁶⁸.

Yönetim kurulu üyeleri için öngörülmüş olan özen yükümlülüğü ve iş adamı kararı ilkesi gereğince sorumlu olmaları nedeniyle bilgi alma hakkı kanuni güvenceye kavuşturulmuş ve bu hakkın ilgili üye tarafından kullanılmaması onu sorumluluktan kurtaramayacağını belirtilmiştir⁵⁶⁹. Bilgi alma hakkı, üyelerin şirketin işleyişine ilişkin soru sorma veya herhangi bir soru yöneltilemezsiniz, bilgi vermekle yükümlü kişilerin gerekli açıklamaları yapmasını talep etme yetkisini ifade eder. İnceleme hakkı ise, bir belgenin görülmesi, okunması ve içeriğinin ayrıntılı bir şekilde incelenerek anlamaya çalışılmasını kapsar. Bu iki hak, yönetim kurulu üyelerinin şirketin faaliyetleri ve durumu hakkında tam bir bilgiye sahip olmalarını sağlamak ve bilinçli kararlar alabilmeleri için gerekli olan temel unsurlardır⁵⁷⁰.

Bu hakkı kullanmak için talebin yazılı yapılması cevabın da yazılı olması doğru olacaktır⁵⁷¹. Bu hak pay sahiplerinin menfaatlerini zarar verebilecek olan durumlara karşı önleyici bir koruma tedbiridir⁵⁷². Anonim şirket yönetimi tarafından işletmelerin mali durumu ve ekonomik faaliyetleri konusunda verilen bilgilerden oluşan Kamuyu Aydınlatma İlkesi gereğince yönetim kuruluna bu yükümlülük yüklenmiştir⁵⁷³.

Tüzel kişi yönetim kurulu üyesi bu hakkını ticaret siciline tescil edilip ilan edilen gerçek kişi temsilcisi aracılığıyla kullanacaktır⁵⁷⁴. Fiili yönetim kurulu üyeleri ile yönetim veya temsilin devredildiği üçüncü kişiler görevlendirildikleri işler konusunda zaten bilgi sahibi olduklarından bu haklardan faydalanamayacaktır⁵⁷⁵.

⁵⁶⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1386, N. 4.

⁵⁶⁸ Altaş, Anonim Şirketler, s. 309; Topluluk hukuku bakımından hakim şirket konumunda bulunan pay sahibinin bağlı şirketten bilgi alması eşit işlem ilkesi kapsamında değerlendirilmemektedir. Akın, İrfan. Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014, s. 171.

⁵⁶⁹ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 99; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 310-311; Altaş, Anonim Şirketler, s. 310; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 81; üyelerin, toplantı esnasında bilgi alma ve inceleme hakkı kanunda sınırsız; toplantı dışında ise sınırlı olarak düzenlenmiştir. Pulaşlı, Hasan, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012), s. 588.

⁵⁷⁰ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 100; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 704; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2103.

⁵⁷¹ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 150, N. 12-100; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 725.

⁵⁷² Atalay, Oğuz, "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığı ile Kullanılması.", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı- Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, (İzmir 2014), s. 54.

⁵⁷³ Atalay, s. 54.

⁵⁷⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 704; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2104.

⁵⁷⁵ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 100-101, 144; Altaş, Bilgi Alma, s. 73; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 704-705; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2105; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı,

Yönetim kurulu başkanı bu hakkın kullanılmasında eşitlik ilkesine dikkat edecek ancak burada kastedilen eşitlik ilkesi mutlak bir eşitlik olmayıp göreceli bir eşitliktir⁵⁷⁶. Yine bu hakkın kullanımı oylama şartına bağlanamaz⁵⁷⁷. Üyenin bilgi alma hakkı kapsamında yönetim kurulu toplantı sırasında uygun ve gerekli görülen şirket çalışanlarını toplantıya çağırabilir ancak bunların oy hakkı bulunmamaktadır⁵⁷⁸. Yönetim kurulu üyesi doğrudan şirket çalışanını çağırarak bilgi alamaz, bu yetki yönetim kurulundadır⁵⁷⁹. Bilgi alma hakkının kapsamı şirketin iş ve işlemleriyle ilgili olup özel işler bu kapsamda değildir⁵⁸⁰.

Üyelere verilecek olan bilgi, gizli veya şirket sırrı ya da ticari sır olduğu gerekçesiyle vermekten imtina edilemez⁵⁸¹. Çünkü yönetim kurulu üyeliği güven esasına dayanmakta olup güvenilmeyen bir kişi üye olarak seçilmemeli, seçilmişse de görevden alınmalıdır⁵⁸². Yine Kanunun 369. maddesinde bilgi sızdırmanın cezai yaptırımı düzenlenmiştir⁵⁸³. İstenilen bilginin verilmemesi gerekiyorsa yönetim kurulu başkanı mahkemeye başvurabilir⁵⁸⁴. 437. maddede düzenlenen pay sahiplerinin bilgi alma hakkında şirket sırrı sınırlaması yönetim kurulu üyeleri açısından bulunmamaktadır⁵⁸⁵.

Öğretide, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımına ilişkin birtakım ilkelere yer verilmektedir. Bu ilkelere göre, öncelikle talep edilen bilginin, üyenin görev ve sorumluluklarını şirketin menfaatlerine uygun biçimde yerine getirmesini mümkün kılacak nitelikte olması gereklidir. Bilgi talebi ile bu talebin zamanı ve kapsamı arasında makul bir orantı gözetilmelidir. Ayrıca, bu hakkın kullanımında üyenin kişisel menfaatlerinin, şirketin çıkarlarıyla çelişmemesi temel bir koşuldur. Diğer bir ifadeyle, bilgi alma hakkı, yalnızca üyelik sıfatı çerçevesinde ve bu sığata bağılı olarak üstlenilen yükümlölüklerin ifasına yönelik olarak kullanılmalıdır. Talep edilen bilgi ile üyelik görevi arasında işlevsel bir bağılantı

s. 82; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 144; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 84; Altaş, Anonim Şirketler, s. 311.

⁵⁷⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 80; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 170; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 705; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 327.

⁵⁷⁷ Altaş, Bilgi Alma, s. 73; Böckli § 9 N. 210.

⁵⁷⁸ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432.

⁵⁷⁹ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 129-130.

⁵⁸⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 707; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 327; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2103.

⁵⁸¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 174-175.

⁵⁸² Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 130; Altaş, Bilgi Alma, s. 73.

⁵⁸³ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 130; Altaş, Bilgi Alma, s. 73.

⁵⁸⁴ Altaş, Anonim Şirketler, s. 311 Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2104.

⁵⁸⁵ Kandemir, Bilgi Alma Hakkı, s. 103.

bulunmalı; bilgi, üyenin görevlerini gereği gibi yerine getirebilmesi açısından faydalı ve gerekli olmalıdır. Bu çerçevede, bilgi alma hakkı, şirket işleyişini sekteye uğratmayacak, aksine onu destekleyecek biçimde kullanılmalı; bu hakkın suistimali önlenmelidir⁵⁸⁶.

(2) Yönetim Kurulu Toplantısının Üyelerin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Bakımından Taşıdığı Önem

(a) Yönetim Kurulu Toplantısı ve Bilgi Alma Hakkı Arasındaki İlişki

Kanundaki düzenlemeye göre bilgi alma ve inceleme hakkı, toplantı sırasında ve toplantı dışında olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Toplantı sırasında bu hakkın kullanımında herhangi bir sınırlama bulunmazken, toplantı dışında bilgi alma hakkının kullanılabilmesi için belirli bir usul öngörülmüştür⁵⁸⁷. Her ne kadar toplantı öncesi bilgi talebi açıkça düzenlenmemiş olsa da bu hakkın toplantı öncesinde kullanılması, toplantıların sağlıklı ve verimli yürütülmesi açısından önem arz etmektedir⁵⁸⁸.

Yönetim kurulu üyesinin toplantı öncesinde gündemle ilgili konular hakkında bilgi edinmesi, alınacak kararların isabetini artırır⁵⁸⁹. Bu aşamada elde edilen bilgiler, toplantı ile doğrudan bağlantılı olduğundan herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın kullanılabilir⁵⁹⁰. Ancak, toplantı öncesi bilgi alma ile toplantı dışındaki bilgi alma hakları karıştırılmamalıdır. Bu kapsamda, bilgi alma hakkının sınırını yalnızca gündemdeki konular oluşturur⁵⁹¹. Toplantı dışındaki bilgi alma hakkı gibi değerlendirilmemeli, yönetim kurulu başkanının iznine tabi tutulmamalıdır. Burada tek sınır, doğrudan ya da dolaylı olarak toplantı gündemiyle ilişkili olan konulardır⁵⁹².

(b) Toplantı Sırasında Bilgi Alma Hakkı

Yönetim kurulu toplantısı esnasında bilgi alma hakkının kullanımı, başkanın iznine tabi olmadığı gibi, “görevin ifası için gerekli olma” şartına da bağlı değildir⁵⁹³.

⁵⁸⁶ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 101-102; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 708; Atalay, s. 56.

⁵⁸⁷ Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2101-2102; Altaş, Bilgi Alma, s. 73; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 172; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 458; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 83; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1392, N. 20; Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 588.

⁵⁸⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1386, N. 5; Karşlıoğlu, Bilgi Alma, s. 380; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 83.

⁵⁸⁹ Karşlıoğlu, Bilgi Alma s. 381.

⁵⁹⁰ Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 83.

⁵⁹¹ Karşlıoğlu, Bilgi Alma, s. 381; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 83; İnceleme hakkı paydaşlar bakımından şirket genel kurul toplantısında genel kurul gündeminde yer almasa da kullanılabilir. Atalay, s. 61.

⁵⁹² Karşlıoğlu, Bilgi Alma, s. 381-382.

⁵⁹³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s.1388-1389, N. 8-12; Facincani/ Sutter, s. 265.

Bununla birlikte, bu hakkın kötüye kullanılmaması gerekmektedir⁵⁹⁴. İncelenebilecek belgeler ve defterler konusunda herhangi bir sınırlama söz konusu değildir⁵⁹⁵.

Toplantı sırasında yalnızca gündem maddeleriyle sınırlı kalınmaksızın, gündem dışı tüm konular hakkında da bilgi talep edilebilir⁵⁹⁶. Zira yönetim kurulu toplantılarında gündem dışı meseleler de ele alınabilir. Bu sebeple, bilgi alma hakkının sadece gündemle sınırlanması, TTK m. 392 kapsamında güvence altına alınan bu hakkın ihlali anlamına gelir. Bu hakkın kullanılmasının engellenmesi durumunda, üye TTK m. 392/4'e dayanarak mahkemeye başvurabilir⁵⁹⁷.

(c) Toplantı Dışında Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

Toplantı dışında bilgi alma hakkı yalnızca “işlerin gidişi” ve “münferit işler” hakkında kullanılabilir. Bu bilgi talepleri, yönetim kurulu başkanına iletmeli ve başkanın iznine tabi olarak değerlendirilmelidir. Defterlerin incelenmesi için hem başkanın izni hem de bilginin görev için gerekli olduğu şartı birlikte gerçekleşmelidir⁵⁹⁸.

TTK'da “işlerin gidişi” ve “münferit işler” açıkça tanımlanmamıştır. Öğretide yaygın görüşe göre, “işlerin gidişi”, şirketin genel durumu, faaliyetleri, stratejileri,

⁵⁹⁴ Karşhoğlu, Bilgi Alma s. 384; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2104; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 711.

⁵⁹⁵ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 712.

⁵⁹⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 174; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 151, N. 12-101; Karşhoğlu, Bilgi Alma, s. 383-384; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 143; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 711; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 272, N. 12-102.

⁵⁹⁷ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 273, N. 12-102; TTK'nın 392. maddesi ile esin kaynağı olan İsviçre Borçlar Kanunu'nun 715'a maddesi arasında önemli bir fark bulunmaktadır. TTK'nın 392. maddesi uyarınca, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkını kullanabilmeleri için herhangi bir şart aranmamaktadır. Üyeler, toplantı sırasında bu hakkı doğrudan ve serbestçe kullanabilirler. Buna karşılık, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 715'a maddesi, bu hakkın kullanılmasını iki önemli koşula bağlamaktadır: Görevin yerine getirilebilmesi için gereklilik şartı: Üyenin bilgi veya belge talebinin, görevini yerine getirebilmesi açısından gerekli olduğunun gösterilmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu başkanının izni: Üyenin bilgi alma ve inceleme hakkını kullanabilmesi için yönetim kurulu başkanının onayı şarttır. Bu farklılık, Türk hukuku açısından yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkının daha geniş bir çerçevede tanındığını, İsviçre hukukunda ise bu hakkın daha sıkı koşullara tabi tutulduğunu göstermektedir. TTK'nın yaklaşımı, bilgi alma hakkını sınırlamadan, üyelere şirket yönetimi üzerinde daha doğrudan bir erişim imkânı sağlamaktadır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 709, 711, 712, 714; Karşhoğlu, Bilgi Alma, s. 384; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2104; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 408, N. 558c; Altaş, Anonim Şirketler, s. 312; benzer bir durum paydaşlar açısından taleplerini genel kurul ya da yönetim kurulu tarafından haksız yere reddedilmesi halinde de mümkündür. Atalay, s. 62.

⁵⁹⁸ Karşhoğlu, Bilgi Alma, s. 385-386; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 131; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2109-2110; Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 90-91; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 408, N. 558c; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1393, N. 22; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 146; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 718; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 272-273, N. 12-102.

planları ve geleceği gibi konuları kapsar⁵⁹⁹. Münferit işler ise olağan faaliyetlerin dışındaki özel ve önemli işlemler olarak değerlendirilir⁶⁰⁰.

İsviçre hukukunun aksine, Türk hukukunda işlerin gidişi ve münferit işler arasında uygulamada ayırım yapılmamakta; her ikisi de başkanın iznine tabi tutulmaktadır⁶⁰¹. Başkan, talebi reddederse konuyu en geç iki gün içinde yönetim kuruluna sunmalıdır. Bu sürenin kısa tutulması, bilgi alma talebinin sürüncemede bırakılmasının önüne geçmeyi amaçlamaktadır⁶⁰².

(ç) Talebin Değerlendirilmesi, İnceleme Usulü ve Mahkemeye Başvuru

Yönetim kurulu başkanının talebi reddederken, orantılılık ilkesi ve maddi gerekçeleri dikkate alması gerekir⁶⁰³. Bilgi alma talebinde bulunan üyenin, bilginin görev ifası için gerekli olduğunu başkana ikna edici şekilde sunması beklenir⁶⁰⁴.

İzin verilmişse, inceleme yalnızca üye tarafından yapılabilir; uzman bulundurulamaz. Defter ve belgelerin fotokopisinin alınması, ancak başkanın izni ile mümkündür⁶⁰⁵. Usule ilişkin engellemeler veya ağırlaştırmalar hukuka aykırıdır⁶⁰⁶.

⁵⁹⁹ İlbasmış Hızlısoy, Özlem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti.", AYBÜ- Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1 (Haziran 2022), s. 121; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1394, N. 26; üyelerin, toplantı esnasında bilgi alma ve inceleme hakkı kanunda sınırsız; toplantı dışında ise sınırlı olarak düzenlenmiştir. Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 594; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2109; Karşlıoğlu, Bilgi Alma, s. 385; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 717.

⁶⁰⁰ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 122; Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II, s. 2109; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 147.

⁶⁰¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1395, N. 28; İşlerin genel gidişatı hakkında başkan onayı olmadan da her yönetim kurulu üyesi doğrudan bilgi alabilmesi gerektiği yönünde görüşlerde bulunmaktadır. Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 85; İsviçre hukukunda, yönetim kurulu üyeleri, şirketin tüm konularıyla ilgili bilgi alma hakkına sahiptir; ancak bu hakkın kapsamı, toplantı sırasında mı yoksa dışında mı kullanıldığına bağlıdır. Toplantı sırasında, tüm yönetim kurulu üyeleri ve iş yönetiminden sorumlu kişiler bilgi vermekle yükümlüdür. Toplantı dışında ise her üye, şirket faaliyetleri hakkında bilgi talep edebilir ve yönetim kurulu başkanının onayıyla belirli işlemler hakkında ek bilgi isteyebilir. Ayrıca, yönetim kurulu üyeleri şirketin muhasebe defterlerini ve diğer belgelerini inceleme hakkına sahiptir. Bir üye, belirli bir görevin yerine getirilmesi için ilgili belgelerin kendisine sunulmasını talep ederse, yönetim kurulu başkanı bu talebi değerlendirmeli, ancak reddetmesi durumunda nihai karar yönetim kurulu tarafından verilmelidir. Bilgi alma hakkını genişleten düzenlemeler yapılabilsede bu hakkı kısıtlayan düzenlemeler kabul edilemez. Genel olarak, bilgi edinme ve belge inceleme hakkının kullanımına ilişkin esaslar, şirketin iç yönergesinde açıkça düzenlenmelidir. Facincani/ Sutter, s. 265.

⁶⁰² Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 273, N. 12-102.

⁶⁰³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1395, N. 28.

⁶⁰⁴ Aynı şekilde pay sahiplerinin bilgi alma hakkı bakımından dürüstlük kuralı bir sınır olarak değerlendirilmektedir. Atalay, s. 60; Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 596.

⁶⁰⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 173-174.

⁶⁰⁶ Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 85; pay sahipleri açısından bilgi alma hakkının sınırını şirket sırrı ve korunmaya değer şirket menfaatleri kriterleri getirilmiştir. Atalay, s. 58; Moroğlu'na göre, yönetim kurulu üyelerinin şirket yöneticilerinden bilgi alması veya şirket defter ve belgelerini incelemesi için yönetim kurulu başkanının izni yeterli olmalı, ancak aynı yetkilerin başkan tarafından kullanılmasının kurul kararına bağlanması gereksiz bir sınırlama teşkil etmektedir. Ayrıca, bilgi alma ve inceleme taleplerinin reddedilmesi halinde mahkemeye başvurma hakkı tanınmış olsa da sürecin hızlı muhakeme usulüyle düzenlenmemesi önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Kanunda, mahkemenin

Talep yönetim kurulunca kabul edilirse, başkan bu kararı şirket menfaatine aykırı görüyorsa TTK m. 392/4 uyarınca mahkemeye başvurabilir⁶⁰⁷.

Yönetim kurulu talebi reddederse veya toplanamazsa, üye şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurarak bilgi edinme yetkisi talep edebilir⁶⁰⁸. Mahkeme dosya üzerinden karar verir ve bu karar kesindir⁶⁰⁹. Talep, üyenin kişisel menfaatiyle ilgili olmadığı için, talep görüşülürken müzakereye ve oylamaya katılmasına TTK m. 393 engel oluşturmaz⁶¹⁰.

(d) Yönetim Kurulu Başkanının Bilgi Alma Hakkı ve Yetkisi

Yönetim kurulu başkanı da kendi başına sınırsız bilgi alma yetkisine sahip değildir. Toplantı dışında bilgi almak isterse, yönetim kurulunun onayını almalıdır⁶¹¹. Aksi halde, başkanın bilgi alma hakkı da sınırlandırılmış olur. Bu durum, başkanın “eşitler arasında birinci” olduğunu göstermektedir⁶¹². Eğer istemi reddedilirse başkan mahkemeye başvurabilir⁶¹³.

(e) Mahkeme Kararının Niteliği ve Görüşler

Mahkemenin vereceği kararın bir tespit kararı mı yoksa eda kararı mı olduğu öğretide tartışmalıdır. Böckli, bu durumda yalnızca butlan davası açılabilceğini, ifa davasının mümkün olmadığını savunmaktadır⁶¹⁴. Ancak, kanaatimizce, bilgi alma

incelemeyi nasıl gerçekleştireceği konusunda belirsizlikler bulunmakta olup, özellikle belgelerin şirket dışında incelenmesine karar verilip verilemeyeceği açıkça düzenlenmemiştir. Moroğlu, yönetim kurulu üyelerinin hem kurul toplantılarında hem de başkanın izniyle kurul dışında inceleme yapabilmesi gerektiğini savunurken, bu yetkinin yalnızca toplantılarla sınırlandırılmasının gereksiz bir kısıtlama olduğunu ve inceleme hakkının şirket sınırları içinde kullanılmasının yeterli bir sınırlama oluşturacağını belirtmektedir. Moroğlu, TTK, s. 200-201.

⁶⁰⁷ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 273, N. 12-102.

⁶⁰⁸ Altaş, Anonim Şirketler, s. 312; Şenocak, Kemal/Susuz, Kağan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 217.

⁶⁰⁹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 311; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1400, N. 41.

⁶¹⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1399, N. 36; Altaş, Anonim Şirketler, s. 312.

⁶¹¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 273, N. 12-102; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 724; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1401, N. 42; YK başkanının, kurul toplantısı dışında bilgi alma ve inceleme hakkını, ancak yönetim kurulu kararıyla kullanabileceği yolundaki yasal düzenleme, Türk anonim şirketler hukukuna özgü olup, İsviçre ve Alman hukuklarında benzer bir düzenleme mevcut değildir. Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 599.

⁶¹² Altaş, Anonim Şirketler, s. 312. Böckli § 9 N. 140.

⁶¹³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 409, N. 558c; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 175; Altaş, Anonim Şirketler, s. 312.

⁶¹⁴ İsviçre ve Alman Hukuku uygulaması için bkz. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1393, N. 22-24; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 171-172, 175; Altaş, Anonim Şirketler, s. 312; Şenocak, Kemal/Yaşar, Tuğçe Nimet, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 2105; İsviçre Borçlar Kanunu madde 715'a, üçüncü fıkrasında yer alan düzenleme, TTK'daki benzer hükümlerden farklılık arz etmektedir. İsviçre Borçlar Kanunu'nda belirtilen ilgili madde hükmü şu şekilde kaleme alınmıştır: “Her üye, yönetim kurulu toplantıları dışında, şirket yönetimiyle görevli kişilerden işlerin genel gidişatı hakkında bilgi alabilir; münferit işler bağlamında ise yönetim kurulu başkanının yetkilendirmesi üzerine bilgi talep edebilir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1390-1391, 1393, 1397, N. 22- 32; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 330-333; Karasu, Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015, s. 38.

hakkı üyeye yüklenen sorumlulukları yerine getirebilmesi açısından yaşamsal önemdedir. Bu nedenle, mahkemeye yapılan başvuru sonucunda, bilgi veya belgenin üyeye iletilmesine hükmedilmesi gerekir. Bu yaklaşım, yönetim kurulu üyesinin şirketin menfaatlerini koruma görevini etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlar⁶¹⁵.

(f) Toplantı Tutanaklarına Erişim Sorunu

Yönetim kurulu toplantı tutanaklarının üyelere sunulmasına dair yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Böckli, üyelerin sorumluluklarını yerine getirmesi için bu notların kendilerine verilmesi gerektiğini savunsa da şirket menfaatleri gereği hassas bilgilerin hariç tutulması gerektiğini de belirtmektedir⁶¹⁶. Ancak bu görüş, Türk uygulamasında geçerli değildir⁶¹⁷. Kararlar, karar defterine geçirilmekte ve bu defterin örneği üyeye verilmemektedir. Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ'in 10. maddesi uyarınca, yönetim kurulu karar defteri düzenli tutulmalı ve usulüne uygun muhafaza edilmelidir⁶¹⁸.

(g) Hakkın Genişletilmesi

Yönetim kurulu, alacağı bir kararla veya esas sözleşmeyle, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir. Bu husus İBK (OR) m. 715a/6'da ve TTK m. 392/6'da açıkça düzenlenmiştir⁶¹⁹. Ancak bu hakkın kaldırılması veya sınırlandırılması mümkün değildir. TTK açıkça bilgi alma hakkının devredilemez bir yetki olduğunu ve sınırlandırılmayacağını belirtmektedir.

2. Mali Haklarla Olan Bağlantısı

Anonim şirketi yönetim kurulu üyelerinin sorumlulukları da dikkate alındığında hak ve menfaatler dengesine uygun olarak kendilerine mali haklar da verilmiştir⁶²⁰. Bu mali haklar Kanunun 394. maddesinde sınırlı sayı esasına göre düzenlenmiştir⁶²¹. Buna göre, *“yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya*

⁶¹⁵ Bu konudaki tartışmalar için bkz. Bozbel, Bilgi Alma Hakkı, s. 91-95.

⁶¹⁶ Böckli'nin görüşü için bkz. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1396-1397, N. 29-30; Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 596.

⁶¹⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1397, N. 32; Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 596.

⁶¹⁸ RG. 19.12.2012, S. 28502.

⁶¹⁹ Pulaşlı, Bilgi Alma, s. 598.

⁶²⁰ Akış, Mali Haklar, s. 19; Yönetim kurulu üyelerine ödenecek ücret mutlaka kâr payı olması gerekmez bu ücret huzur hakkı sabit maaş hatta ortaklığın gayrimenkullerinin veya taşıma sözleşmelerinden ücretsiz faydalanma gibi her türlü karşılık olabilir. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 179.

⁶²¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 177; Akış, Mali Haklar, s. 32; aksi görüşe göre, sayılanların dışında yönetim kurulu üyelerine kanunda öngörülmemiş başka mali hakların emredici hükümler ilkesine aykırı olmamak üzere tanıyabileceği kabul edilmektedir. Şenocak/ Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2137; Ünlü, Sorumluluk, s. 137.

genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebilir.” Bu hüküm ETK’nın 333. maddesindeki hükümden daha kapsamlı ve açık olarak düzenlenmiştir. 333. maddeye göre, “aksine esas mukavelede hüküm olmadığı takdirde idare meclisi azalarına her toplantı günü için bir ücret verilir. Ücret miktarı esas mukavelede tayin edilmemişse umumi heyetçe tayin olunur.” denilmiştir. Hüküm bu şekilde düzenlendiğinden yönetim kurulu üyelerine sadece toplantı başına huzur hakkı ödenebileceği diğer ödemelerden olan ücret vesaire ödemelerin ise ödenip ödenmeyeceği konusunda tereddütler bulunmaktaydı. TTK’da bu husus, huzur hakkı, ücret⁶²², ikramiye⁶²³, prim⁶²⁴ ve yıllık kardan pay⁶²⁵ ödenebileceği şeklinde açık düzenleme ile çözüme kavuşturulmuştur. Yönetim kurulu üyeleri için belirlenen bu haklardan huzur hakkı dışındakiler diğer yöneticilere de tanınabilecek niteliktedir⁶²⁶. Eğer yönetim kurulu üyesine mali hakları ödenmesi istenmiyorsa bu husus esas sözleşmede açıkça belirlendiği durumda yönetim kurulu üyesi mali hakları talep edemeyecektir⁶²⁷.

⁶²² Ücret hususunda bkz. Akış, Mali Haklar s. 38-40; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 85-86; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 177; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1406, N. 53; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 407; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 409, N. 560; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku, s. 252; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 234; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 483; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 459; Ücret, yönetim kurulu üyelerine hizmetleri, sorumlulukları ve başarıları karşılığında belirlenen bir ödeme olup, çeşitli şekillerde tespit edilebilir. Bu ödeme, günlük, aylık veya yıllık gibi bir zaman dilimi temel alınarak hesaplanabileceği gibi, ikramiye ya da kazanç payına katılım gibi unsurları da içerebilir. Ücretin yalnızca bu unsurlardan birine dayanması mümkün olduğu gibi, birden fazla unsurun bir araya gelmesiyle karma bir yapı da oluşturulabilir. Bu bağlamda, ücretin kapsamı ve içeriği, şirketin yönetim kurulu üyelerine karşı olan yükümlülüklerinin niteliği ve şirketin mali durumu gibi çeşitli etkenlere bağlı olarak şekillendirilebilir. Domaniç, Anonim Şirketler, s. 465; Şenocak/ Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2136; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 730; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 618; Gündoğdu, Gökmen, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ücret Hakkı ve Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli Sözleşme Yasağı.", İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 88, Sayı: 3 (Aralık 2023), s. 223-224; Özer, Işık, Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde Anonim Şirket Yöneticilerine Sağlanan Mali Haklar (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, 2013, s. 153-154; Böckli § 9 N. 305-306.

⁶²³ İkramiye hususunda bkz. Kayar, Ticaret Hukuku, s. 459; Akış, Mali Haklar, s. 45-46; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1413, N. 70; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410, N. 562; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 177; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 104; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 487; Özer, Mali Haklar, s. 154-157.

⁶²⁴ Prim hususunda bkz. Akış, Mali Haklar, s. 46; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410, N. 562a; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 107.

⁶²⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410, N. 561; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku, s. 252; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 114-115; Öztürk, Vergilendirme, s. 101; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1408, 1411-1412, N. 56-65; Akış, Mali Haklar, s. 48; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 178; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 459; Özer, Mali Haklar, s. 244-246; Böckli § 9 N. 307.

⁶²⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 729.

⁶²⁷ Akış, Mali Haklar, s. 20.

Mali hakların tamamı para ile belirlenen ve ödenen haklardır⁶²⁸. Hakların niteliklerine göre tutarla veya yüzde ile esas sözleşmede veya genel kurul kararında belirlemeleri gerekir⁶²⁹. Bu haklardan yalnızca yıllık kârdan pay, kazanç payı, kaynağı, oranı ve sırası gözetilerek 511. maddede düzenlenmiştir. Ücret, ikramiye ve primin adları sayılmış hak kazanabilmeleri için esas sözleşmede veya genel kurul kararında öngörölmelerinin şart olduğu 394. maddede belirtilmiştir. 364. maddenin ikinci fıkrasındaki tazminat bir mali hak değildir⁶³⁰. Yönetim kurulu üyelerine ödenecek olan mali haklar esas sözleşme veya genel kurul kararı ile net olarak belirlenmeli, yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısına diğler üyelerden farklı ödemeler yapabilmeli ve bu hakların sınırlandırılması veya kaldırılması esas sözleşme veya genel kurul kararıyla mümkün olmalıdır⁶³¹.

Kanunda sayılmış olan bu mali haklar tanınırken üyeler arasındaki eşitlik ilkesine uyulmalıdır⁶³². Bu mali haklar kendiliğinden yönetim kurulu üyelerine bir talep hakkı vermeyip yönetim kurulu üyesi ile şirket arasındaki sözleşme ilişkisine göre talep hakları bulunmaktadır⁶³³. Yöneticilere tanınacak olan kardan pay alma hakkı esas sözleşmede diğler mali haklar ise esas sözleşme veya genel kurul kararıyla tanınabilir⁶³⁴. 394. madde kapsamı dışında kalan primler, yolluklar, avanslar ve benzeri haklar esas sözleşmede yer almasına gerek olmaksızın genel kurul kararı aranmadan yönetim kurulunca tali nitelikteki bu hakların ödenmesine karar verebilir⁶³⁵.

Huzur hakkı, yönetim kurulu üyelerinin düzenli olarak toplantıyı katılmalarını özendirmek amacıyla verilen, performansa bağılı olmayan mali bir haktır⁶³⁶. Yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılımı sırasında harcadıkları emek ve zamanın karşılığından ziyade, bir tür tazminat olarak değlerlendirilmesi gerektiğı yönünde görüşler de bulunmaktadır. Bu yaklaşım, huzur hakkının sadece bir ücret unsuru olarak değil, aynı zamanda üyelerin toplantılara katılmaları nedeniyle üstlendikleri

⁶²⁸ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 277, N.12-113.

⁶²⁹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 277, N.12-113.

⁶³⁰ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 156, N. 12-113.

⁶³¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1188, N. 115-116.

⁶³² Akış, Mali Haklar, s. 29.

⁶³³ Şenocak, Kemal/Songur, Damla, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 2131.

⁶³⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 742.

⁶³⁵ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 29.

⁶³⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 177; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1403, N. 50; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 93; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 729; Öcal, Akar, "Huzur Hakkı.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 4 (Temmuz 1968), s. 616; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 482; Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2135;

sorumlulukların ve harcadıkları kişisel kaynakların telafisi olarak da görülmesi gerektiğini vurgular⁶³⁷. Böyle bir değerlendirme, huzur hakkının hukuki niteliğine ilişkin farklı yorumları ve bu çerçevede şirket içi düzenlemelerin nasıl şekillenmesi gerektiğini tartışmaya açmaktadır. Huzur hakkının miktarı esas sözleşme veya genel kurul kararıyla belirlenecektir⁶³⁸. Genel kurul kararıyla belirlenmesi durumunda genel kurul kararının yorumu, alınan kararın kapsamı ve uygulanabilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Huzur hakkı, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılımı karşılığında kendilerine ödenen bir ücret niteliğinde olup, esasında değişkenlik gösterebilen bir ödemedir. Ancak, genel kurul kararında huzur hakkından bahsedilmesine rağmen yönetim kurulu üyelerine sabit bir ücret ödenmesi durumunda, bu ödemenin niteliği ve hukuki dayanağı yeniden değerlendirilmelidir. Zira, sabit bir ücret ödemesi, huzur hakkının niteliğiyle bağdaşmayan, sürekli ve düzenli bir ödeme anlamına gelebilir ve bu durumda ödemenin huzur hakkı mı, yoksa farklı bir ücret mi olduğu tartışmalı hale gelir. Bu bağlamda, söz konusu ödemenin hizmet akdine dayalı bir maaş mı, yoksa yönetim kurulu üyeliği kapsamında verilen farklı bir mali hak mı olduğu hususu, genel kurul kararının lafzı ve amacı çerçevesinde yorumlanmalıdır. Esas sözleşmede yapılacak olan düzenlemeyle bu hak tamamen ortadan kaldırılabileceği gibi her bir toplantı için değil de belirli dönemler halinde ödenmesi de kararlaştırılabilir⁶³⁹. Bu hak pay sahiplerinin menfaatleriyle ilgili değildir. Bu hakkın üst sınırı esas sözleşmede veya genel kurul kararında belirlenmişse yönetim kurulu ayda kaç toplantı yaparsa yapsın bu sınırı aşamaz⁶⁴⁰. Genel kurulda huzur hakkına ilişkin bir belirleme yapılmamış olsa dahi, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve görev sürelerinin belirlenmesi sırasında, huzur hakkı konusu gündeme gelebilir⁶⁴¹.

⁶³⁷ Bu hak kapsamında, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılabilmek için gerçekleştirdikleri yer değişikliklerinden veya kaybettikleri zamandan kaynaklanan zararları da değerlendirilmelidir. Zira, huzur hakkının temel amacı, üyelerin düzenli olarak toplantılara katılımını teşvik etmek ve bu süreçte oluşabilecek maddi kayıplarını telafi etmektir. Özer, Mali Haklar, s. 269.

⁶³⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1403, N. 50; Akış, Mali Haklar, s. 33; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 93; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 459; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku, s. 252; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 234; Özer, Mali Haklar, s. 273.

⁶³⁹ Toplantı gerçekleştirilmesine rağmen huzur hakkı ödenmeyeceği esas sözleşmede öngörülmüş olsa bile huzur hakkı talep edilebilir. Akış, Mali Haklar, s. 20, 35; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 93; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 483.

⁶⁴⁰ Yönetim kurulu üyelerine yüksek huzur hakkı ödenmesine ilişkin genel kurul kararının iptali istenebilir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 27.09.2010 tarih ve E. 2010/3004, K. 2010/9290 sayılı karar (UYAP) E.T. 6.2.2025., Eriş, Şirketler, s. 2405-2410; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1404, N. 52.

⁶⁴¹ Bu durum, pay sahiplerinin menfaatlerini doğrudan ilgilendiren bir konu olmadığı için, gündeme bağlılık ilkesi çerçevesinde sınırlama yapılmaksızın karara bağlanabilir. Böylece, huzur hakkının tayini, genel kurulda yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri ve seçimlerine ilişkin kararlarla birlikte değerlendirilebilir. Bu yaklaşım, uygulamada esneklik sağlamak ve gündeme bağlılık ilkesinin katı

Esas sözleşme ya da genel kurul kararıyla belirlenmemişse yönetim kurulu huzur hakkını kendisi belirleyemez⁶⁴². Huzur hakkı dava yoluyla da talep edilebilir. Huzur hakkının miktarı esas sözleşme ya da genel kurul tarafından belirlenmemişse mahkemece belirlenmesi istenebilir⁶⁴³. Buradan da anlaşılabileceği gibi, üye ancak toplantıya katıldığı zaman huzur hakkını elde edebilmektedir⁶⁴⁴. Elektronik ortamda gerçekleştirilen toplantılara katılan yönetim kurulu üyeleri de huzur hakkından faydalanmalıdır. Çünkü huzur hakkının temel amacı, toplantılara katılımı teşvik etmek ve katılan üyeleri ödüllendirmektir. Bu yönüyle huzur hakkı, toplantılara devamı özendirici bir işlev görmektedir⁶⁴⁵. Ancak, huzur hakkı ile ücret arasında nitelik bakımından önemli bir fark bulunmaktadır. Huzur hakkı, üyelerin toplantılara katılımını teşvik eden bir uygulama olmasına karşın, ücret, yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirmeleri karşılığında sağlanan bir karşılık olarak değerlendirilmektedir⁶⁴⁶. Dolayısıyla, huzur hakkı bir ödüllendirme niteliği taşıırken, ücret daha çok sunulan hizmetin karşılığıdır. Bu ayırım göz önünde bulundurularak, elektronik ortamda yapılan toplantılara katılan üyelerin de huzur hakkına hak kazanması, hakkaniyetli bir yaklaşım olacaktır.

Huzur hakkının her toplantı için ödenmesi genel kural olmakla birlikte, bazı durumlarda birden fazla toplantı için toplu ödeme yapılması da kararlaştırılabilir. Bu nedenle, toplantı sayısı, huzur hakkının miktarını belirlemede temel bir kriter olarak değerlendirilmektedir⁶⁴⁷.

Esas sözleşmede huzur hakkı ödenmeyeceğine dair bir düzenleme yer alıyorsa, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara herhangi bir ücret talep etmeksizin katılmayı kabul ettiği kabul edilir ve bu duruma itiraz etme hakları bulunmaz. Çünkü üyeler, bu şartları bilerek ve kabul ederek görev almışlardır. Eğer huzur hakkı, esas sözleşmede yapılan bir değişiklikle sonradan kaldırılmışsa, üyelerin bu karara itiraz etmesi mümkün değildir, zira huzur hakkı kazanılmış (müktesep) bir hak olarak değerlendirilemez. Ancak bu değişiklik, yalnızca ileriye dönük etkili olup, daha önce ödenmiş huzur haklarını etkilemez⁶⁴⁸.

bir şekilde uygulanmasının önüne geçmektedir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1404, N. 51; Akış, Mali Haklar, s. 34.

⁶⁴² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1404, N. 52.

⁶⁴³ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 95.

⁶⁴⁴ Akış, Mali Haklar, s. 35; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 93.

⁶⁴⁵ Özer, Mali Haklar, s. 271.

⁶⁴⁶ Akış, Mali Haklar, s. 38.

⁶⁴⁷ Özer, Mali Haklar, s. 273.

⁶⁴⁸ Özer, Mali Haklar, s. 272.

B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri İle Bağlantısı

Yönetim kurulu üyelerinin yukarıda sayılan idari ve mali haklarının yanında yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerinin başlıcaları yönetim ve gözetim borcu, özen borcu, sadakat borcu, müzakerelere katılma yasağı, şirketle işlem yapma⁶⁴⁹ ve şirkete borçlanma yasağı⁶⁵⁰, rekabet yasağı olarak sıralanabilir⁶⁵¹.

Yönetim kurulu üyeliği şahsen yerine getirilmesi gereken bir görev olduğundan vekalet yoluyla yaptırılamaz⁶⁵². Bunun en önemli sebebi de yönetim kurulu üyeliğinin seçimi yapılırken adayın kişiliğine ve şirketi temsil yeteneğine bakılarak seçilmesidir⁶⁵³. Bu husus Kanun'un 390. maddesinin ikinci fıkrasında açıkça yönetim kurulu üyelerinin birbirleri yerine oy veremeyecekleri, toplantıya vekil gönderemeyeceğini düzenlenerek yasalaşmıştır. Yönetim kurulu üyeleri şirketin iç işleyişi ve şirket ile pay sahipleri arasındaki ilişkilerden sorumlu olup yönetim hakkının kullanılmasıyla ilgili tüm faaliyetleri katılmak zorundadırlar ve özellikle ortaklığın zararına olacak hususlarda görüşlerini açıklamaları gerekmektedir⁶⁵⁴. Özellikle yönetim kurulu üyesi şirketin zararına olabilecek konuda yapılan oylamada muhalif kalması ve bu muhalefetini de tutanağa işletmesi gerekmektedir⁶⁵⁵.

⁶⁴⁹ Şirketle işlem yapma yasağı hususunda bkz. Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2143, 2146, 2148, 2150; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 457; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 665, 668; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 218-220; Altaş, Anonim Şirketler, s. 317; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1545-1546, N. 377-380; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 412, N. 565-566; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 137; İsviçre hukukunda, yönetim kurulu üyelerinin şirketle işlem yapması veya şirkete borçlanması hususunda açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, sadakat yükümlülüğüne dayalı olarak bu tür işlemlerin yasaklandığı genel kabul görmektedir. Buna karşılık, Alman hukukunda, temsilecinin kendisiyle işlem yapması veya temsil edilen adına bir işlem gerçekleştirmesi, yalnızca temsil edilenin açık bir şekilde yetkilendirmesi durumunda geçerlidir. Ayrıca, Alman sisteminde, yönetim kurulu üyelerinin doğrudan şirketle işlem yapması yasaktır; bu gibi durumlarda şirketi temsil yetkisi denetim kuruluna aittir. İngiliz hukukunda ise yönetim kurulu üyelerinin şirketle işlem yapması, işlemin menfaat dengesini bozmadığı ve temsil edilenin onayı alındığı sürece geçerliliğini korumaktadır. Bu düzenleme, çıkar çatışmalarının önlenmesi ve işlemlerin şirket yararına olup olmadığının denetlenmesi amacıyla uygulanmaktadır. Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 133-134; Kutgi Taşan, Ayşe Selcen, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri ve Tabi Olduğu Yasaklar." İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 34 (Aralık 2018), s. 164; Böckli § 9 N. 335.

⁶⁵⁰ Şirkete borçlanma yasağı hususunda bkz.; Altaş, Anonim Şirketler, s. 317; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 234; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 671-672, 689; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1550, N. 387-390; Karasu, Rauf, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı.", Rekabet Kurumu Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 4 (Ekim 2004), s. 25; Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2155; <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf> E.T. 6.2.2025.

⁶⁵¹ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 282, N. 12-122a; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 30; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 144; Sezgin, Hukuki Nitelik, s. 368; Ansay, Şirketler Hukuku, s. 134.

⁶⁵² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 181; Pulaşlı, Üyelik Temsili, s. 165.

⁶⁵³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 181.

⁶⁵⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1443, N. 153; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 196.

⁶⁵⁵ Muhalefetin geçerli sayılabilmesi için "muhalifim", "karara katılmıyorum" veya "iptal davası açma hakkım saklıdır" gibi açık bir ifadenin kullanılması yeterlidir. Ancak, yalnızca eleştirel nitelikteki

1. Özen Yükümlülüğü

TTK'nın 369. maddesi, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve yönetim yetkisini devralanların özen yükümlülüğünü düzenlemekte olup, bu yükümlülük yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçleriyle doğrudan ilişkilidir⁶⁵⁶. Yönetim kurulu üyeleri, tedbirli bir yöneticinin özeniyle hareket etmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük ilkesi doğrultusunda korumakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, yalnızca bireysel etik sorumluluğu değil; aynı zamanda toplantılarda alınan kararların şirketin uzun vadeli çıkarlarına uygun şekilde şekillendirilmesini de kapsar. Bu çerçevede, her üyenin karar alma süreçlerine aktif biçimde katılması, gündemin dikkatli biçimde incelenmesi ve tartışmalara katkı sunması beklenir. Özellikle şirketin zararına sonuçlar doğurabilecek kararlarda, üyelerin çekincesini açıkça dile getirmesi, yalnızca etik bir gereklilik değil, aynı zamanda hukuki sorumluluğun da bir parçasıdır. Bu nedenle, yönetim kurulu toplantılarında gündemin önceden hazırlanması, üyelerin bilgiye erişiminin sağlanması ve toplantı sürecinin müzakereye olanak tanıyacak şekilde yürütülmesi, sağlıklı ve sorumlu karar alma sürecinin temelini oluşturur.

Özen yükümlülüğünün kapsamı, yönetim kurulu üyelerinin şirket yönetimiyle ilgili gerekli bilgi ve yetkinliklere sahip olmasını, güncel gelişmeleri takip etmesini, etkili kararlar almasını ve alınan kararların denetimini yapmasını içerir. Bu çerçevede, yönetim kurulu toplantılarına katılmak yalnızca bir hak değil, aynı zamanda bir

ifadeler muhalefet olarak kabul edilmez. Örneğin, "yeterince müzakere edilmeden karar alınması doğru olmamıştır" veya "verilen karar eleştiriye açıktır" gibi açıklamalar, muhalefet şerhini içeren açık bir beyanla desteklenmedikçe tutanakta geçerli bir muhalefet olarak değerlendirilemez. Tüzemen Atık, Ebru, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde 'Muhalefetin Tutanağa Geçirilmesi' Koşulu ve Özellikle 'Peşinen Muhalefet'in Geçerliliği Sorunu.", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Hacettepe HFD), Cilt: 12, Sayı: 1 (2022), s. 1024; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 201-202.

⁶⁵⁶ Oğuz, Temsil Hakkı, s. 30; Altaş, Anonim Şirketler, s. 282; "oylamada her ne kadar yönetim kurulu üyesi oy kullanmış ise de kullanmış olduğu oyun sonuca etkili olmadığı, bu nedenle alınan kararların kanuna, ana sözleşmeye ve objektif iyi niyet kurallarına aykırı bir durumunun bulunmadığı gibi yokluk ve butlan müeyyidesine tabi olmadığından söz konusu kararların iptalinin istenebilmesi için muhalefet şerhinin tutanağa geçirilmesi de zorunlu olduğu dava konusu 22.04.2017 ve 22.05.2017 tarihli olağan genel kurul toplantılarında görüşülen hususlar ve alınan kararlar konusunda şirket ortağı olan davacının vekili oylamadan önce görüşünü belirtmiş, oy çokluğu ile şirketin finansal tabloların ve yönetim kurulunun faaliyet raporunun müzakere edilerek kabulüne karar verilmiş, davacı yanca oylamada red oyu kullanılmıştır. 6102 sayılı Kanun'un 446 ncı maddesi gereğince toplantıya katılan ortağın karara red oyu kullanarak söz konusu karara muhalif kalması ve bu hususun ayrıca zapta geçirilmesi gerektiğinden, oylama öncesi yapılan görüşmeler esnasında sunulan öneriye karşı olunduğunun belirtilmiş olması ve söz konusu karara karşı red oyu kullanmasının alınan karara karşı muhalif olacağı anlamını taşımayacağından, başka bir ifadeyle oylama öncesi peşin muhalefetin olması söz konusu olamayacağından iptal davası açan ortağın oylama sonrası red oyu ve ayrıca toplantı tutanağına muhalefet şerhini de yazdırması gerektiğinden somut olayda 22.04.2017 ve 22.05.2017 tarihli olağan genel kurullarda alınan kararlara karşı red oyu vermesine rağmen toplantı tutanağında herhangi bir muhalefet şerhi bulunmadığından anılan kararın iptali isteminin bu nedenle reddi gerektiği" Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 07.02.2023 tarihli ve E. 2021/4897- K. 2023/671 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

yükümlülüktür⁶⁵⁷. Yeni Kanunla Eski düzenlemelerde yer alan "basiretli iş adamı" ölçütü yerine, "tedbirli yönetici" standardı benimsenerek, yönetim kurulu üyelerinin karar alma süreçlerinde daha nesnel bir sorumluluk kriterine tabi olması sağlanmıştır⁶⁵⁸. Yönetim kurulu toplantılarında alınan kararların şirketin menfaatlerini koruyacak şekilde şekillendirilmesi gerektiğinden, üyelerin toplantılara düzenli katılımı ve gündeme ilişkin görüşlerini beyan etmesi hukuki sorumluluklarının bir parçasıdır.

TTK 369'un gerekçesinde yer verilen iş adamı kararı (business judgment rule) ilkesi de yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçleriyle bağlantılıdır⁶⁵⁹. Yeterli araştırma süreci sonunda alınan kararların zarar doğurması halinde yönetim kurulu üyelerinin sorumlu tutulmayacağı kabul edilmiştir. Ancak bu koruma, yalnızca özen yükümlülüğüne uygun şekilde hareket eden üyeler için geçerlidir. Bu kapsamda, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılması, karar süreçlerinde yer alması, şirketin menfaatlerini koruma yükümlülüğüne uygun hareket etmesi ve kararlarını somut verilere dayandırması gerekmektedir. Şirketle ilgili alınmış olan kararın bu ilkeye uygun alınıp alınmadığını mahkeme denetleyebilecek ancak mahkemenin denetimi bu organın yerine geçerek karar verme şeklinde yerindelik denetimi olmayacaktır⁶⁶⁰.

TTK 553. madde ile de yönetim kurulu üyelerinin yalnızca kendi kusur ve ihmalleri nedeniyle sorumlu tutulacağı belirtilmiş, böylece toplantılarda alınan kararların sorumluluk boyutu netleştirilmiştir⁶⁶¹. Yönetim kurulu toplantıları, yalnızca şirketin yönetim ve temsil yetkisinin kullanıldığı bir mekanizma değil, aynı zamanda

⁶⁵⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 209; Karahan, Toplantı Nisapları, s. 196; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1103.

⁶⁵⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1446, 1453, N. 163-166, 184-185; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 565-657; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 187-188; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 236; Akın, Şirketler Topluluğu, s. 218; Ayan, Özen ve Bağlılık, s. 67, 68; Şenocak/Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1774; Palta, Teselsül, s. 138; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 64; Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, s. 55; Gürpınar, Rekabet ve Temsil, s. 19-20; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 140; Karahan/Arsalan, Şirketler Hukuku, s. 428.

⁶⁵⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1474, 1527-1528; Oğuz, Temsil Hakkı s. 31; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 68, 151, 155, 156; Amerika'da uygulanan business judgment rule ilkesi, Avrupa Birliği mevzuatını ve Avrupa Birliği'ne üye ülkeleri etkilemiş, Alman Anonim Şirketler Kanunu'na dahil edilmiş, İsviçre'de ise federal mahkemeler tarafından uygulanmıştır Altaş, Anonim Şirketler, s. 284; Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, s. 58; Ayan, Özen ve Bağlılık, s. 68-69; Şenocak/Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1786-1787; Kırca'ya göre üye söz konusu kararı vermeden önce konu hakkında yeterince bilgi sahibi olup olmadığı araştırılmalı toplantı tutanağının özenli ve ayrıntılı biçimde tutulması üyeler açısından önemli olup toplantı çağrısı ile toplantı günü arasında uygun bir zaman dilimi belirlenmeli yine hakim yönetim kurulu üyelerinin alacakları kararlarda yapacakları iş ve işlemlerde şirket çıkarlarını gözetip gözetilmediği incelenmeli. Kırca, Takdir Yetkisi, s. 88, 93-95.

⁶⁶⁰ Kırca, Takdir Yetkisi, s. 88; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 155; Doğan, Toplantı, s. 6.

⁶⁶¹ Akın, Şirketler Topluluğu, s. 219.

üyelerin hukuki sorumluluklarını yerine getirdiği ve karar alma süreçlerinin güvence altına alındığı bir platform olarak değerlendirilmelidir.

Özen yükümlülüğü daha görevin başında kabul aşamasında adayın gerekli bilgi ve yeteneğe sahip olup olmadığını değerlendirerek görevi kabulünden başlayıp görevin sona ermesine kadar devam eden ve şirkette görev alacak kişilerin seçiminden de sorumluluğu içeren ve ihlali halinde kusura dayanan sorumluluk doğuran yükümlülüktür⁶⁶². Bazı yazarlar, yönetim kurulu üyesinin görevi kabul etmeden önce yeterli bilgi ve deneyime sahip olmasının zorunlu olduğunu, aksi halde özen yükümlülüğünü ihlal etmiş sayılacağını ileri sürmektedir⁶⁶³. Özen yükümlülüğünün ihlali için yalnızca görevin kabul edilmesi yeterli olmayıp, esas olarak kusurlu bir davranışın bulunması gereklidir. Bilgisizlik veya yetersizlik, yöneticileri sorumluluktan muaf tutmaz. Bu nedenle, yönetim kurulu üyeleri görevi kabul etmeden önce yeterli bilgi ve deneyime sahip olmalıdır. Eğer kişi bu yeterliliğe sahip olmadığını fark ederse, görevi reddetmelidir; aksi takdirde, özen yükümlülüğünü ihlal ettiği gerekçesiyle doğabilecek zararlardan sorumlu tutulacaktır.

2. Bağlılık (Sadakat) Yükümlülüğü

Bağlılık (sadakat) yükümlülüğü, eski kanunda açıkça düzenlenmemişken, TTK 369. maddesiyle mevzuata dahil edilmiştir⁶⁶⁴. Özen yükümlülüğünden farklı olarak, yönetim kurulu üyelerinin kararlarının şirket menfaatine uygun olmasını sağlamaya yöneliktir ve emredici nitelikte olup aksi kararlaştırılamaz⁶⁶⁵.

Bu yükümlülüğün özel halleri, ortaklıkla işlem yapma ve borçlanma yasağı (TTK 395), rekabet yasağı (TTK 396) ve müzakerelere katılma yasağı (TTK 393) olarak düzenlenmiştir⁶⁶⁶. Yönetim kurulu üyeleri, şirketin ve pay sahiplerinin menfaatlerini gözetmeli, kişisel çıkarlarını şirketin önüne koymamalıdır⁶⁶⁷. Ayrıca, görevleri süresince ve sonrasında şirketle ilgili edindikleri sırları saklamak

⁶⁶² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1447-1452, N. 168-181; Şenocak/ Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1783; Ayan, Özen ve Bağlılık, s. 72.

⁶⁶³ Ayan, Özen ve Bağlılık, s. 72; Akın, Şirketler Topluluğu, s. 219.

⁶⁶⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 203.

⁶⁶⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 204, 206-207; Azlık ya da grubu temsil eden yönetim kurulu üyeleriyle kamu tüzel kişilerin atanmış olan yönetim kurulu üyeleri açısından da bu yükümlülüğün olduğu unutulmamalıdır. Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri, s. 1610; Şenocak/ Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1791.

⁶⁶⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 207, N. 354; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 144, 160; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 663; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 141.

⁶⁶⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1537, N. 354; Şenocak/ Yağmur, Şirketler Hukuku II, s. 1791.

zorundadırlar⁶⁶⁸. Yönetim kurulu gerekli gördüğünde üyeyi bu yükümlülükten muaf tutabilse de yetkinin genel kurula veya esas sözleşmede belirlenen bir organa ait olması önerilmektedir⁶⁶⁹.

Sadakat yükümlülüğü, yönetim kurulu üyelerinin temsil ettikleri pay sahiplerinin çıkarlarını ancak şirket menfaatleriyle uyumlu olduğu sürece gözetebileceğini ifade eder⁶⁷⁰. Bu yükümlülük, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerinde üyelerin bireysel menfaatlerinden bağımsız hareket etmesini ve şirketin uzun vadeli çıkarlarını öncelikli tutmasını gerektirir. Öğretide, sır saklama yükümlülüğünden vazgeçilebileceği savunulsa da⁶⁷¹, bu yetkinin doğrudan yönetim kurulunda olması riskli görülmektedir⁶⁷². Bu yükümlülük, üyenin seçildiği andan itibaren başlar, görev süresi boyunca devam eder ve bazı durumlarda görevden ayrıldıktan sonra da etkisini sürdürebilir. Yönetim kurulu üyeleri, şirket menfaatlerine zarar verecek bilgileri açıklamaktan kaçınmalı, dürüstlük ve gizlilik ilkelerine uymalıdır⁶⁷³.

3. Rekabet Yasağı

TK 396. maddesiyle düzenlenen rekabet yasağı, yönetim kurulu üyelerinin şirketin faaliyet alanına giren ticari işlemlerde menfaat çatışmasına girmesini engellemektedir⁶⁷⁴. Bu yasağa aykırı hareket edildiği takdirde, şirket, yönetim kurulu üyelerinden tazminat talep etme veya tazminat yerine yapılan işlemi kendi adına yapılmış sayma hakkına sahiptir. Ayrıca, üçüncü kişiler adına yapılan sözleşmelerden doğan menfaatlerin şirkete ait olduğunu dava etme yetkisine de sahiptir⁶⁷⁵. TTK'nın 396. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, rekabet yasağının ihlali durumunda ilgili yönetim kurulu üyesi birinci fıkrada sayılan haklardan birinin seçilmesi hususunda karar sürecine dahil olamaz ve toplantıya katılamaz. Bu düzenleme, şirketin menfaatlerini korumak ve yönetim kurulunun tarafsız karar almasını sağlamak amacıyla getirilmiştir.

⁶⁶⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1538, N. 359; Oğuz, Temsil Hakkı s. 32.

⁶⁶⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1539, N. 360; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 162-163.

⁶⁷⁰ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 204.

⁶⁷¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 207.

⁶⁷² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 207.

⁶⁷³ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 118; Üçüncü kişilerin toplantıya katılması istisnai bir durumdur ve bu kişiler gizlilik yükümlülüğüne tabi tutulmalıdır. Böckli § 9 N. 157.

⁶⁷⁴ Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2169, 2171; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 455; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 690.

⁶⁷⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1552, N. 393; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 455.

Yasak, genel kurul kararıyla sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir, ancak devredilmiş yetkiler söz konusuysa bu yetki yönetim kuruluna aittir⁶⁷⁶. Yönetim kurulu üyeliğiyle başlayan yasak, üyelik sona erdiğinde son bulsa da esas sözleşmeyle belirli bir süre daha devam edebilir⁶⁷⁷. Tek üyeli yönetim kurullarında da geçerli olup, şirketin tek temsilcisi olan üyeler için özel koşullar aranır⁶⁷⁸. Yasak, yönetim kurulu üyeleriyle birlikte şirket yönetiminde görevli üçüncü kişileri de kapsar⁶⁷⁹.

⁶⁷⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 240; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 455; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 694; Karasu, Rauf, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı.", Rekabet Kurumu Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 4 (Ekim 2004), s. 22.

⁶⁷⁷ Karasu, Rekabet Yasağı, s. 23, 25; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 689; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 241.

⁶⁷⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 498, N. 623l.

⁶⁷⁹ Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II, s. 2168.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM KURULUNUN TOPLANTI TÜRLERİ, TOPLANTIYA ÇAĞRI, TOPLANTIYA KATILIM, TOPLANTI YETERSAYISI, KARAR ALMA TÜRLERİ, TOPLANTIDA ALINAN KARARLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ VE YÖNETİM KURULU KARARLARININ ETKİSİ

I. Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Toplanması

A. Toplantı Türleri

Yönetim kurulu toplantıları farklı tecrübe ve bilgiye sahip olan üyelerin bir araya geldiği, şirketin idare ve temsil görevlerini gerçekleştirdiği yerlerdir⁶⁸⁰. Yönetim kurulu toplantısı kavramı, şirket meseleleri hakkında danışma, tartışma ve oylama yapılmasını amaçlayan, belirli bir yer ve zamanda gerçekleştirilen ve yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya kanunda öngörülen asgari sayıda üyenin bizzat katılımıyla oluşan bir faaliyet olarak geniş anlamda tanımlanabilir⁶⁸¹. Yönetim kurulunun bazı görevlerini yerine getirebilmesi için karar almasına gerek bulunmamaktadır⁶⁸². Ancak bazı görevlerin ifası için toplantı yapılması zorunludur⁶⁸³. Kanunda yönetim kurulunun toplantısının zamanı, bu toplantıya çağrının nasıl yapılacağı ya da toplantı yeri gibi hususlarda açık bir düzenleme yapılmayarak şirketlerin ihtiyaçlarına göre bu konuların düzenlenmesi imkânı sağlanmıştır⁶⁸⁴.

Genellikle yönetim kurulu toplantıları, üyelerin fiziken bir araya gelerek müzakere yürüttüğü klasik yöntemle gerçekleştirilir. Ancak, gelişen iletişim teknolojileri sayesinde, üyelerin tamamının eşzamanlı olarak telefon veya video konferans yoluyla toplantıya katılması da toplantıda hazır bulunma şartını

⁶⁸⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 46.

⁶⁸¹ Doğan, Toplantı, s. 7.

⁶⁸² Erişmiş Tursun, Bedriye, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplanma ve Karar Alma Usulleri.", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 97, Sayı: 3 (Mayıs 2023), s. 175.

⁶⁸³ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 175.

⁶⁸⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 247; Helvacı, Fransız Hukuku, s. 110; Doğan, Organizasyon, s. 147; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 27; Bahtiyar, Mehmet, "Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar.", Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Cilt I, Ankara: Yetkin Yayınları, (2022), s. 108; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 589; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 310; İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 191.

karşılacaktır. Bu tür katılım, anlık etkileşim ve sözlü müzakere imkânı sunduğundan, fiziki toplantıyla aynı hukuki değere sahiptir. Buna karşın, yalnızca yazılı görüş alışverişine dayanarak yapılan iletişim, eşzamanlı tartışma ve karar alma imkânı sunmadığı için toplantı sayılmamaktadır. Bu durum, TTK m. 390/1'in lafzı ve amacıyla da uyumludur: Yönetim kurulunun etkin işleyişi, gerçek zamanlı ve interaktif bir iletişim sürecini zorunlu kılar⁶⁸⁵.

Yönetim kurulunun işlevselliğini koruyabilmesi, kurul olarak çalışma esaslarına uygun hareket etmesine bağlıdır. Bu bağlamda, yönetim kurulu, üyelerin çağrı üzerine bir araya gelerek gündemdeki konuları müzakere etmesi, gerekli çoğunluğun sağlanması durumunda kararların alınması ve alınan bu kararların imzalanarak karar defterine işlenmesi süreçlerini eksiksiz bir şekilde yerine getirmelidir⁶⁸⁶.

Yönetim kurulu toplantılarının etkin bir şekilde yürütülmesi için toplantı türleri, oy kullanma usulleri ve karar alma süreçlerine ilişkin belirli düzenlemeler iç yönergelerle belirlenebilir⁶⁸⁷. Ancak, iç yönergeler vasıtasıyla yönetim kurulu karar süreçlerinin şekillendirilmesi mümkündür; ancak bu durum, belirli sınırlamalara tabidir. Özellikle, oy kullanma yöntemine ilişkin düzenlemeler ile bazı konularda ağırlaştırılmış karar yeter sayılarının öngörülmesi, yalnızca esas sözleşmede bu hususlara açıkça yer verilmesi halinde hukuken geçerli sayılır. Zira TTK m. 340 uyarınca esas sözleşmede düzenlenmeyen yahut kanuna aykırı biçimde iç yönergede yer alan sınırlamalar bağlayıcılık taşımaz. Öte yandan, toplantıların fiziksel olarak gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı veya yönetim kurulunun süratle karar almasının zorunlu olduğu durumlarda, kararların faks, e-posta veya mektup yoluyla

⁶⁸⁵ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 102; OFK/Stach, Art. 713, N. 1; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1; Böckli § 9 N. 182.

⁶⁸⁶ Doğan, Toplantı, s. 13-14; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 149; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 431; Sayın, Butlan, s. 37; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 395; Sezgin, Hukuki Nitelik, s. 365.

⁶⁸⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 46; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, 1312, N. 111-112, 77; TTK, yönetim kurulunun toplanmasını ve karar almasını kolaylaştıran önemli yenilikler getirmiştir. Bunlardan biri, elektronik ortamda yönetim kurulu toplantılarının yapılmasına olanak tanınmasıdır. Bu düzenleme, fiziksel bir toplantı gerekliliğini ortadan kaldırarak, özellikle uzaktan erişim imkânlarıyla karar alma süreçlerini hızlandırmayı ve kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, yönetim kurulunun toplantı nisabı düşürülmüş, böylece kurulun daha az katılımcıyla toplanarak karar alabilmesi mümkün hale getirilmiştir. Bu düzenleme, özellikle karar süreçlerinin tıkanmasının önüne geçmek ve etkinliği artırmak için önemli bir adımdır. Bunun yanı sıra, sirküler yöntemle karar alma usulü geliştirilmiştir. Bu yöntemle, bir öneri tüm yönetim kurulu üyelerine iletilir ve üyelerin yazılı onayı ile karar alınabilir. Bu düzenleme, toplantıya gerek kalmadan hızlı ve pratik şekilde karar alınabilmesini sağlayarak, yönetim kurulunun işleyişini daha esnek hale getirmiştir. Yeni düzenlemeler, yönetim kurulunun karar alma süreçlerinde etkinlik, hız ve esneklik sağlarken, modern teknolojilerin şirket yönetiminde kullanımını teşvik etmektedir. Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 116, N. 12-07.

üyeler arasında dolaştırılması suretiyle alınmasına imkân tanıyan düzenlemelerin iç yönergede yer alması mümkündür. Bu tür düzenlemeler, karar alma sürecini hızlandırma ve işleyişte sürekliliği sağlama açısından fayda sağlarken, bu yöntemin geçerliliği de yine iç yönergenin esas sözleşmeye uygunluğu ile doğrudan ilişkilidir⁶⁸⁸.

1. Fiziki Toplantı

Bu toplantı türü uygulamada en çok karşılaşılan toplantı türü olup bu yöntemde yönetim kurulu üyeleri fiziksel olarak aynı ortama gelerek karar alırlar⁶⁸⁹. Esas sözleşme veya kanuna uygun olmak şartıyla bu toplantının usulüne ilişkin düzenlemeler iç yönerge ile yapılabilir⁶⁹⁰.

Yönetim kurulu toplantılarında üyeler bizzat toplantıya katılıp oy kullanabilirler. Bunun sebebi kararların sorumluluğunun üyede bulunmasıdır. Yönetim kurulu üyesi tüzel kişi olması halinde tüzel kişi adına tescil edilen gerçek kişi toplantıya katılıp oy kullanabilir. Başka bir kişi bu gerçek kişi adına oy kullanamaz (TTK m. 359/2).

Fiziki toplantıyı yönetim kurulu başkanı veya yokluğunda vekili yürütür⁶⁹¹. Yönetim kurulu toplantısının yürütülmesi başkanın sorumluluğundadır⁶⁹².

Toplantıya yoklamayla başlar. Eğer toplantı yeter sayısı sağlanmışsa toplantıya devam eder⁶⁹³. Toplantıya katılan veya katılmayan üyeler toplantı tutanağına geçirilir. Gündeme ilişkin görüşler alınır, üyelerin gündeme alınmasını istediği hususlar not edilir, müzakereler sonucunda oylama yapılarak karar yeter sayısı sağlanmışsa karar tutanağına geçirilerek uygulama aşamasına geçilir⁶⁹⁴.

Fiziki toplantılar yüz yüze gerçekleştirildiğinden, toplantıya katılamayan bir yönetim kurulu üyesinin oyunu yazılı olarak önceden veya sonradan iletip iletemeyeceği tartışmalı bir konudur. Bir görüşe göre, haklı mazereti bulunan üyenin

⁶⁸⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, N. 111.

⁶⁸⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 47; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2069; Yeni İsviçre Borçlar Kanunu'nun (nOR) 713. maddesi, 2. fıkrası, 1. bendi uyarınca, yönetim kurulu toplantısı belirli bir toplantı yeriyle (Tagungsort) fiziki yönetim kurulu toplantısı olarak düzenlenebilir. Bu toplantılarda, klasik fiziksel doğrudan katılım ilkesi (physische Unmittelbarkeit) geçerlidir. Vischer, Marcus: "Protokollierung von GV- und VR-Beschlüssen als Gültigkeitsform", SZW 2022, s. 420.

⁶⁹⁰ Kutluk, İç Yönerge, s. 98.

⁶⁹¹ Coştan, Hülya, "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yeter Sayılar ve Toplantı Talep Hakkı.", Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXVIII, Sayı: 3 (2012), s. 179; Müller /Lipp/Plüss, s. 287.

⁶⁹² Sayın, Butlan, s. 49.

⁶⁹³ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2070.

⁶⁹⁴ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2070.

gündeme ilişkin görüşlerini ve oyunu yazılı olarak bildirmesi mümkündür⁶⁹⁵. Ancak, kanaatimizce yönetim kurulu kararlarının sağlıklı bir şekilde oluşması açısından toplantı sırasında yapılacak müzakereler ve bilgi alışverişi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, toplantıya fiilen katılmayan bir üyenin oyunu toplantı öncesi veya sonrası yazılı olarak göndermesi uygun görülmemektedir. Zira TTK, yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın sirküler karar alma yöntemiyle işlem tesis etmesine olanak tanımaktadır. Dolayısıyla, yönetim kurulu üyesinin toplantı dışında oy kullanmasını sağlayan alternatif bir yöntem mevcut olduğundan, fiziki toplantıya katılmayan üyenin sonradan yazılı oy bildirmesi hukuken mümkün kabul edilmemelidir⁶⁹⁶. Böckli'ye göre de oy hakkı, toplantı sırasında yapılan görüşmeler ışığında kullanılması gereken bir hak olup toplantı öncesinde yazılı veya elektronik oy kullanımı hukuken geçerli değildir⁶⁹⁷.

2. Elektronik Ortamda Toplantı

a. Elektronik Ortamda Toplantının Tarihçesi

Teknolojik gelişmeler, özellikle 1980'lerden itibaren internetin hayatımıza girmesiyle birlikte hız kazanmış ve iş dünyasında da köklü değişiklikler yaratmıştır. Bu dönüşüm, özellikle çok ortaklı anonim şirketlerin karar alma süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlamıştır. Yönetim kurullarının etkinliğini artırmak ve yurtdışında bulunan üyelerin toplantılara katılımını sağlamak açısından elektronik ortamların kullanımı öne çıkmıştır. Avrupa Birliği (AB) de bu alandaki düzenlemelere öncülük etmiş; Avrupa Parlamentosu'nun talebi üzerine, şirketler hukukuna yönelik politika geliştirme amacıyla AB Komisyonu 2001 yılında kapsamlı bir çalışma yürütmüştür⁶⁹⁸. Söz konusu çalışma, "Şirketler Hukuku Alanında Yüksek Düzeyli Uzmanlar Kurulu tarafından Avrupa'da Şirketler Hukukunun Modernleştirilmesi" amacıyla hazırlanan bir rapor olarak bilinmektedir⁶⁹⁹. Bu rapordaki öneriler doğrultusunda, Komisyon,

⁶⁹⁵ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 244.

⁶⁹⁶ Aynı yönde bkz. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 154; Beder, Elektronik Yönetim, s. 53; OFK/Stach, Art. 713, N. 5. Oy hakkının devredilmesi ve uzaktaki üyelerin yazılı oy kullanması konusunda tartışmalar bulunmaktadır ve bu konu ticaret sicili makamları (HRA) tarafından farklı şekillerde uygulanmaktadır. Wernli/Rizzi'ye (BSK OR 713 N 10 f) göre, belirli maddi ve zamansal sınırlamalar getirilmesi şartıyla bu uygulama mümkündür. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 5.

⁶⁹⁷ Böckli § 9 N. 178.

⁶⁹⁸ Arı, Zekerriyya, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul.", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XIII, Sayı: 3-4 (Aralık 2009), s. 179.

⁶⁹⁹ Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1111.

şirketler hukukuyla bağlantılı çeşitli reformlar için kısa, orta ve uzun vadeli bir "Hareket Planı" oluşturmuştur⁷⁰⁰.

Amerika Birleşik Devletleri'nde, özellikle Delaware Eyaleti, şirketler hukuku alanındaki öncülüğünü sanal genel kurul toplantıları konusunda da sürdürmektedir. Delaware General Corporation Law'da bu toplantılar açıkça düzenlenmemiş olsa da yönetim kurulunun takdir yetkisiyle yapılabilmesine olanak tanınmaktadır. Delaware modelinin etkisiyle, Kaliforniya ve Maryland gibi eyaletlerde de yönetim kurullarına sanal toplantı düzenleme yetkisi verilmiştir. Ancak, pay sahiplerinin fiziki toplantı talebi halinde, bu talepler doğrultusunda geleneksel toplantı usulüne dönülmektedir⁷⁰¹.

TTK'nın 1527. maddesi⁷⁰² ve EOYKT ile elektronik ortamda toplantı yapma imkânı tanınmıştır⁷⁰³. Bu kapsamda merkezi kayıt kuruluşu anonim şirketi tarafından elektronik yönetim kurulu sistemi geliştirilmiştir⁷⁰⁴. Ayrıca, dünyada farklı ülkelerde de elektronik ortamda toplantı yapılmasına ilişkin mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. Bu düzenlemeler, şirketlerin daha çabuk karar almasını ve iş süreçlerini daha etkin bir şekilde yürütmesini sağlamaktadır. Elektronik ortam kavramı, TTK ile ilk defa mevzuata girmiştir⁷⁰⁵.

b. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Amacı

Elektronik ortamda yapılan toplantılar, şirketlerin karar alma süreçlerini hem kolaylaştırmış hem de hızlandırmıştır. Geleneksel yöntemde, yönetim kurulu üyelerinin fiziksel olarak belirli bir mekânda bir araya gelmeleri gerekirken, elektronik

⁷⁰⁰ Arı, s. 179.

⁷⁰¹ Kanada'da, Canada Business Corporations Act m. 132/V hükmü uyarınca, sanal genel kurul yapılması yasal olarak mümkündür. Ancak, sanal genel kurulun uygulanabilmesi için bu hususun ilgili yönetmelik tarafından düzenlenmiş olması gerekmektedir. Bu düzenleme, şirketlerin modern teknolojileri kullanarak genel kurulları daha erişilebilir ve esnek bir şekilde gerçekleştirmelerine olanak tanımaktadır. Sanal genel kurullar, özellikle katılımcıların fiziksel olarak bir araya gelmesinin zor olduğu durumlarda şirket yönetiminin sürekliliğini sağlamak açısından önemli bir kolaylık sunmaktadır. Ancak, bu uygulamanın hayata geçirilebilmesi, şirketlerin kendi iç düzenlemelerinde bu konuya yer vermelerine bağlıdır. Arı, s. 183-184.

⁷⁰² TTK 1527. maddesi, yönetim kurulu, müdürler kurulu ve genel kurul toplantılarının çevrimiçi yapılmasına olanak tanıyarak, özellikle yabancı sermayeli şirketler için yönetim süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Elektronik ortamda alınan kararlar hukuken geçerli olup, güvenli elektronik imza veya fiziksel imza ile kayıt altına alınabilmektedir. Yapılan değişikliklerle, tamamen elektronik veya hibrit toplantıların hukuki geçerliliği sağlanmış, toplantı nisaplarının etkilenmeyeceği belirtilmiştir. 6335 sayılı Kanun ile düzenlemenin uygulanabilirliği artırılarak hukuki belirsizlikler giderilmiştir. Bu madde, modern teknolojiyi şirket yönetimine entegre ederek, karar alma süreçlerinde esneklik ve etkinlik sağlamayı amaçlamaktadır. <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

⁷⁰³ Altaş, Anonim Şirketler, s. 302; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2074; Teoman, Makalelerim III, s. 258.

⁷⁰⁴ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2074.

⁷⁰⁵ Arı, s. 179.

ortam sayesinde üyeler coğrafi konumlarından bağımsız olarak toplantılara katılabilmektedir. Bu yöntemle, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya fiziki olarak katılma zorunluluğunun ortadan kalkması, ulaşım ve konaklama gibi masrafların önemli ölçüde azalmasını sağlamaktadır. Özellikle yönetim kurulu üye sayısı fazla olan büyük ölçekli şirketlerde, bu tür toplantılarla daha verimli bir organizasyon yapısı oluşturulması mümkün hale gelmiştir. Elektronik ortam, yalnızca maliyet avantajları değil, aynı zamanda zaman tasarrufu ve esneklik sunarak yönetim kurulu toplantılarının etkinliğini artırmaktadır⁷⁰⁶. Yönetim kurulu üyelerinin farklı ülkelerde bulunması fiziksel toplantıyı güçleştirdiğinden her zaman ve her yerde toplantıya katılma imkânı veren, daha hızlı karar almayı sağlayan, toplantının kaydedilmesi imkânı sunan bu yöntem büyük şirketler için ciddi kolaylık sağlamaktadır⁷⁰⁷.

Bilişim teknolojisindeki ilerlemeler ve özellikle Covid 19 gibi salgınların yaygın olduğu yüzyılımızda elektronik toplantıya ihtiyaç daha da artmış ve bu konuda mevzuat düzenlemesi yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur⁷⁰⁸. TTK'nın 1527. maddesinin gerekçesine göre, anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantılarının çevrimiçi (online) olarak gerçekleştirilmesi, özellikle yabancı ortaklı şirketler açısından önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. Zira, yönetim kurulu üyelerinin bir kısmının ya da tamamının yurtdışında ikamet eden yabancı kişilerden oluştuğu durumlarda, toplantıların fiziksel ortamda yapılması ciddi zorluklara yol açmaktadır. Bu tür şirketlerde, 6762 sayılı mülga Kanun'un 330. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde karar alınması, çoğu zaman üyelerin karar süreçlerine etkin ve sağlıklı şekilde katılım göstermesini engellemekte ve yeterli düzeyde müzakere yapılamamasına neden olmaktadır. Çevrimiçi toplantı imkânı ise bu sorunu önemli ölçüde ortadan kaldırmaktadır⁷⁰⁹. Maddede yapılan düzenlemeyle yönetim kurulu toplantısının tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi bir kısmının elektronik bir kısmının da fiziki olarak katılma yoluyla yapılabileceği düzenlenmiştir⁷¹⁰.

⁷⁰⁶ Altaş, Anonim Şirketler, s. 302.

⁷⁰⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 156; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 186; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2074.

⁷⁰⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 47; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2074.

⁷⁰⁹ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102> E.T. 6.2.2025.

⁷¹⁰ Altaş, Anonim Şirketler, s. 302; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 945; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 155; Yönetim kurulu toplantıları, sanal katılım açısından iki şekilde gerçekleştirilebilir. Hibrit yönetim kurulu toplantılarında, fiziksel olarak bir toplantı düzenlenir, ancak toplantıya katılamayan yönetim kurulu üyeleri elektronik araçlar kullanarak toplantıya katılım sağlayabilir ve görüş bildirebilir. Tamamen sanal yönetim kurulu toplantılarında ise fiziksel bir toplantı yapılmaz, tüm yönetim kurulu üyeleri tamamen elektronik ortamda bir araya gelerek toplantıyı gerçekleştirir. Facincani/ Sutter, s. 265.

Ancak, elektronik ortamda yapılacak olan toplantının getirdiği kolaylıklar kadar sistem güvenliğinin sağlanmasındaki zorluklar da göz ardı edilmemelidir. Günümüz teknolojileri de dikkate alındığında anlık olarak görüntü ve veri aktarımı yapılabildiğinden ve getirmiş olduğu kolaylıktan dolayı günümüzde bu tip toplantının kural haline geleceği değerlendirilmektedir⁷¹¹.

İBK m. 713'ün günümüz koşullarına uygun şekilde yorumlanabilmesi için, yönetim kurullarının yapısındaki değişim ve teknolojik gelişmeler dikkate alınmalıdır. Özellikle elektronik iletişim araçlarının yaygınlaşması ve yönetim kurullarının uluslararası hale gelmesi, üyelerin fiziksel olarak bir araya gelmesini artık zorunlu kılmamaktadır. Bugün, yönetim kurulu başkanının üyeleri telefon veya video konferans gibi araçlarla toplantıya dahil etmesi genel olarak kabul edilmektedir. Ancak bu tür toplantıların geçerli sayılabilmesi için, başkanın şu koşulları sağlaması gerekir: Toplantıya katılan tüm üyelere karar almaları için gerekli belgeler zamanında ulaştırılmalı; yapılan tartışmalar ve alınan kararlar, usulüne uygun şekilde tutanak altına alınmalıdır. Bu şartlar yerine getirildiğinde, uzaktan yapılan toplantılar da hukuken geçerli kabul edilir⁷¹².

c. Elektronik Ortamda Toplantı Yapılmasının Koşulları

Elektronik toplantıya ilişkin düzenleme TTK'nın "Elektronik ortamda kurullar" başlıklı 1527. maddesinde yapılmıştır. Maddeye göre, *"(1) Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut bulundukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Bu hâllerde Kanunda veya şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanır.*

...

(3) Birinci ve ikinci fıkrafta öngörülen hâllerde, elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya

⁷¹¹ Yüce, Geçersizlik, s. 48.

⁷¹² ZK-Zürcher Kommentar: Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR, Zürich 2018, Art. 713, N. 21; Müller /Lipp/Plüss'e göre, telefon veya video konferans yoluyla yapılan sanal toplantılar ile yüz yüze gerçekleştirilen toplantılar arasındaki temel fark, sanal toplantılarda katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla etkileşimde bulunmaları ve diğer katılımcılarla doğrudan yüz yüze temaslarının olmamasıdır. Müller /Lipp/Plüss, s. 293.

elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır.

...”

Düzenlemeden de anlaşılabacağı gibi yönetim kurulu toplantısının elektronik ortamda yapılabilmesi için bu hususun esas sözleşmede düzenlenmiş olması şarttır⁷¹³. Yönetim kurulu toplantısının elektronik ortamda yapılabilmesi için EOYKT’nın 6. maddesine göre şirket esas sözleşmesinde, *"şirketin yönetim kurulu/müdürler kurulu toplantısına katılma hakkına sahip olanlar bu toplantılara, TTK’nın 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Şirket, Ticaret Şirketlerinde anonim şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ hükümleri uyarınca hak sahiplerinin bu toplantılara elektronik ortamda katılmalarına ve oy vermelerine imkân tanıyacak Elektronik Toplantı Sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak toplantılarda şirket sözleşmesinin bu hükmü uyarınca kurulmuş olan sistem üzerinden veya destek hizmeti alınacak sistem üzerinden hak sahiplerinin ilgili mevzuatta belirtilen haklarını Tebliğ hükümlerinde belirtilen çerçevede kullanabilmesi sağlanır."* hükmü yer almalıdır. Bu hükme herhangi bir ekleme veya düzenleme yapılmadan esas sözleşmeyi aynen aktarılması zorunludur⁷¹⁴.

EOYKT’nın 5. maddesine göre, Sermaye şirketlerinde, yönetim kurulu veya müdürler kurulu toplantılarına katılmak isteyen üyeler, Elektronik Toplantı Sistemi aracılığıyla çevrim içi olarak sürece dahil olabilmektedir. Üyelerden hiçbirinin fiziksel katılım talebinde bulunmaması durumunda ise, toplantı tümüyle elektronik ortamda gerçekleştirilebilmektedir. Yapılacak olan elektronik toplantıya bazı üyeler fiziki

⁷¹³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 256; Yeni İsviçre Borçlar Kanunu’nun (nOR) 713. maddesi, 2. fıkrası, 2. bendi ve nOR 701d maddesi uyarınca, yönetim kurulu toplantısı belirli bir toplantı yeri olmaksızın sanal yönetim kurulu toplantısı olarak düzenlenebilir. Bunun için özellikle elektronik araçların kullanımıyla ilgili belirli düzenlemelere uyulması gerekmektedir. Ancak, sanal genel kuruldan (virtuelle GV) farklı olarak, sanal yönetim kurulu toplantıları için esas sözleşmede (statüde) özel bir düzenleme bulunması zorunlu değildir. Bunun nedeni, yönetim kurulunun karar alma şeklinin genel kurul (GV) yetkisinde değil, yönetim kurulunun (VR) kendi yetki alanında olmasıdır. Vischer, s. 420; Facincani/ Sutter, s. 265.

⁷¹⁴ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 185; bu düzenlemeye ilişkin hükümet mesajı (Botschaft), elektronik ortamda alınan kararlar ve yapılan müzakereler hakkında da yürürlükteki nOR 713’ün üçüncü fıkrasına uygun olarak bir tutanak tutulması gerektiğini açıkça belirtmektedir. Ayrıca, yönetim kurulu, nOR 701e ikinci fıkra (E-OR 2016) ve nOR 717 kapsamında öngörülen özen ve sadakat yükümlülüğü (Sorgfalts- und Treuepflicht) gereği aşağıdaki hususları güvence altına almak zorundadır: toplantıya katılan üyelerin kimliklerinin doğrulanması, oyların yönetim kurulu toplantısında eşzamanlı olarak iletilmesi, her katılımcının öneride bulunabilmesi ve tartışmalara aktif olarak katılabilmesi, yetkisiz kişilerin yazılı veya elektronik karar alma sürecine müdahale etmemesi ve oylama sonucunun manipüle edilememesi (bkz. nOR 707–726 N 381). ZK/Bühler, Art. 713, N. 22.

olarak bazı üyeleri de elektronik olarak katılmasında sakınca bulunmamaktadır⁷¹⁵. Madde gerekçesinde bu hususa da açıklık getirilmiş; yönetim kurulu ya da müdürler kurulu toplantılarının, tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi hem fiziksel hem de elektronik katılımın bir arada olduğu karma yöntemle de gerçekleştirilebileceği açıkça ifade edilmiştir. Her iki yöntemin de hukuken geçerli olduğu vurgulanarak uygulamadaki tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır⁷¹⁶. Ayrıca, bu yöntemlerin uygulanması halinde toplantı nisaplarında herhangi bir değişiklik olmayacağı hükme bağlanarak olası tereddütler giderilmiştir. Kısmi fiziki ve elektronik katımlı toplantılarda, nisap sağlamak için üyelerin aynı ortamda bulunmalarına gerek olmadığı vurgulanmıştır. Öte yandan, TTK 390. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen elden dolaştırma yöntemiyle karar alma süreci ile elektronik ortamda karar alınmasının birlikte kullanılması hukuki belirsizlikler doğurabileceğinden, bu tür uyuşmazlıkların öğretideki yorumlar ve Yargıtay içtihatlarıyla çözümlenmesi beklenmektedir.

Anonim şirket yönetim kurulunda yönetim kurulu üyesi elektronik ortamda yapılacak olan toplantıya katılabilmek için başkadan veya genel kuruldan izin almasına gerek bulunmamaktadır⁷¹⁷. Ayrıca şirketin elektronik ortamda toplantı yapma zorunluluğu da bulunmamaktadır⁷¹⁸. Tebliğe göre, üyelerden herhangi biri toplantıya fiziki olarak katılacağını beyan etmesi halinde toplantı kısmen elektronik kısmen de fiziki ortamda yapılacaktır⁷¹⁹.

EOYKT'nin "Elektronik toplantı sisteminin tescil ve ilanı" başlıklı 14. maddesi, şirketlerin elektronik toplantı sistemlerini nasıl kurmaları, belgelenmeleri ve tescil ettirmeleri gerektiğini düzenlemektedir.

Bu hükme göre, TTK'nın 1527. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, şirketlerin kendi kurdukları elektronik toplantı sistemlerinin mevzuata uygunluğu belirlenen

⁷¹⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 529b; Altaş, Anonim Şirketler, s. 302; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku s. 147, N. 12-93; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 482; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 7.

⁷¹⁶ Hibrit yönetim kurulu toplantısı, genel kurul (GV) ile ilgili terminolojiye paralel olarak, "kısmen sanal", "kombine", "karma" veya "elektronik" yönetim kurulu toplantısı olarak da adlandırılabilir. Yeni İsviçre Borçlar Kanunu'nun (nOR) 713. maddesi, 2. fıkrası, 2. bendi ile nOR 701c maddesi uyarınca, hibrit yönetim kurulu toplantısı, fiziki (Präsenz-VR-Sitzung) ve sanal (virtuelle VR-Sitzung) toplantısının bir kombinasyonudur. Bu modelde, bir veya birden fazla toplantı yeri bulunabilir ve yönetim kurulu üyeleri (VR-Mitglieder), fiziken toplantı yerlerinden birine katılmak yerine sanal (uzaktan) katılımı tercih edebilir. Vischer, s. 420; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 7; Böckli § 9 N. 181.

⁷¹⁷ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2075; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1114.

⁷¹⁸ Arı, s. 191.

⁷¹⁹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2076.

yetkili kurumlar tarafından incelenmeli ve alınan teknik rapor ticaret siciline tescil edilerek ilan edilmelidir. Aynı şekilde, elektronik toplantı hizmeti sağlayan şirketler, sistemlerinin teknik gereklilikleri karşıladığını raporla belgelemek, bu raporu Bakanlık onayına sunmak ve ardından ticaret siciline tescil ettirmek zorundadır. Aksi takdirde, bu şirketlerin destek hizmeti sunması mümkün değildir. (f/1-2)

Teknik uygunluk raporları TÜBİTAK, BTK veya belirlenen sertifikalara sahip uzman personeli barındıran yetkili denetim şirketleri tarafından düzenlenebilir. Bu raporlar her üç yılda bir yenilenmeli, ancak Bakanlık gerekli gördüğünde bu süreyi kısaltma veya uzatma yetkisine sahiptir. (f/3)

Teknik rapor bakımından, elektronik toplantı sisteminin hukuken geçerli ve işlevsel kabul edilebilmesi için birtakım asgari teknik koşulları karşılaması gerekmektedir. Bu bağlamda sistemin, öncelikle ISO 27001 standardına uygun olarak yapılandırılmış bir bilgi güvenliği ve kişisel veri koruma altyapısına sahip olması zorunludur. Ayrıca, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili ikincil mevzuat kapsamında, güvenli elektronik imzanın oluşturulması ve doğrulanmasına ilişkin standartları karşılaması beklenir. Bunun yanında, sistemin oluşturduğu kayıtların uzun vadeli olarak güvence altına alınmasını sağlayacak şekilde veri arşivleme süreçlerine sahip olması gerekir. Son olarak, MKK ve diğer destek hizmet sağlayıcılarının bilişim sistemleriyle entegre çalışabilecek teknik kapasiteye sahip bulunması, özellikle MERSİS gibi kamuya açık veri tabanlarıyla uyumluluğu bakımından önem arz etmektedir. (f/4)

Bu düzenleme, elektronik toplantı sistemlerinin güvenli, yasal mevzuata uygun ve sürdürülebilir bir altyapıya sahip olmasını sağlamak amacıyla getirilmiştir.

EOYKT'nin 15. maddesi, elektronik toplantı sistemlerinin güvenlik kriterlerini ve teknik gerekliliklerini belirlemektedir.

Bu maddeye göre, elektronik toplantı sistemleri, Tebliğde belirtilen tüm işlemleri gerçekleştirebilecek şekilde tasarlanmalı ve yedekleme, felaketten kurtarma planları ile yetkisiz erişimlere karşı gerekli ağ ve sistem güvenliği önlemlerini içermelidir. Sistem, sadece toplantıların yürütülmesini değil, aynı zamanda veri bütünlüğünü ve sürekliliğini sağlayacak güvenlik mekanizmalarına da sahip olmalıdır. (f. 1)

Bunun yanı sıra, ses ve görüntü aktarımı, mesajlaşma imkânı, birden fazla güvenli elektronik imzanın seri veya paralel olarak kullanılabilmesi ve erişim taleplerine hızlı yanıt verebilme kapasitesi gibi teknik gereksinimler de sağlanmalıdır.

Ayrıca, sistemin, Tebliğde belirtilen tüm güvenli elektronik imza işlemlerini destekleyecek teknik altyapıya sahip olması zorunludur. (f. 1)

Bu düzenleme, elektronik toplantı sistemlerinin güvenilir, hızlı, erişilebilir ve hukuki geçerliliğe sahip bir altyapıyla çalışmasını sağlamak amacıyla getirilmiştir.

Yönetim kurulu üyeleri bu sisteme giriş yapabilmek için 15 /1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 4. maddesinde tanımlanan güvenli elektronik imzaya sahip olmalıdırlar. Tebliğde belirtilen niteliklere sahip bir Elektronik Toplantı Sistemi kurulmuş olmalıdır.

TTK, elektronik ortamda gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantılarının ve verilen kararların geçerli olması için esas sözleşmede düzenleme bulunmasını şart koşmaktaysa da Covid-19 salgınının tüm dünyayı etkilemesi ve yayılmasını önlemek için Ticaret Bakanlığı tarafından 20/03/2020 tarihinde yapılan duyuru ile bazı istisnalar öngörülmüştür. Bu istisnalar çerçevesinde, şirket esas sözleşmesinde düzenleme olmasa bile, ilk genel kurulda gerekli esas sözleşme değişikliğinin yapılması kaydıyla, elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı yapılabilmesinin ve karar alınabilmesinin mümkün olduğu ifade edilmiştir⁷²⁰.

Yönetim kurulu üyelerinin elektronik ortamda oy kullanabilmeleri için şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, yönetim kurulu üyesinin bu konuda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanan bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy verenlerin kimliklerinin saklanması zorunlu tutulmuş olup elektronik ortamda oy vermek isteyen yönetim kurulu üyesi elektronik posta adreslerini şirkete bildirecektir⁷²¹.

ç. Elektronik Ortamda Toplantının İşleyişi

Toplantıya katılım isteğinin bildirimi konusunda EOYKT m. 9'da düzenleme yapılmıştır. Tebliğ kapsamındaki toplantılara elektronik ortamda katılmaya imkân tanıyan şirketlerdeki toplantı çağrıları ilgili düzenlemeleri uyarınca yapılır ve çağrı ile elektronik ortamda toplantıya katılma ve oy kullanmaya ilişkin bilgi ve belgeler şirketin internet sitesinde erişime hazır bulundurulur (m. 9/1).

⁷²⁰ <https://icticaret.ticaret.gov.tr/haberler/sirketlerin-genel-kurul-toplantilarina-iliskin-aciklama>. E.T. 6.2.2025.

⁷²¹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 302.

Elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı yapmak isteyen şirket toplantıya katılacak olan üyelere elektronik posta yoluyla davet göndermelidir⁷²². Toplantıya katılma hakkı bulunanlar, şirketin internet sitesinde hazır bulundurulacak elektronik ortamda toplantıya katılma talepnamesini, toplantı tarihinden bir gün öncesine kadar güvenli elektronik imza ile imzalayarak şirketin KEP hesabına iletirler (m. 9/2). Şirket, iletilen bu talepleri aldıktan sonra talepte bulunan kişinin toplantı anında Elektronik Toplantı Sistemine erişmesi için gerekli tanımlamaları yapar ve hak sahibinin KEP⁷²³ hesabına bu durumu bildirir (m. 9/3).

TTK m. 1528 çerçevesinde, yönetim kurulu toplantılarına elektronik ortamda katılmak isteyen üyelerin, bu taleplerini geçerli kılabilmesi için kullanacakları elektronik posta adreslerini önceden şirkete bildirmeleri zorunludur. Bu bildirim, elektronik iletişim alt yapısının sağlıklı işlemesi ve davet süreçlerinin hukuka uygun şekilde yürütülmesi açısından önem taşımaktadır. Diğer yandan, şirketler, elektronik ortamda yapılacak yönetim kurulu toplantılarına ilişkin EOYKT m. 9'da yer alan usule bağlı kalmak zorunda olmaksızın, esas sözleşme veya iç yönergeler yoluyla farklı usul ve esaslar öngörebilirler. Bu durum, uygulamada şirketlere elektronik toplantı süreçlerini kendi ihtiyaç ve yapısal özelliklerine göre şekillendirme esnekliği sağlamaktadır. Bunun için şirket yönetim kurulu veya müdürler kurulunun bu yönde karar alması zorunludur (m. 9/4).

EOYKT m.10'da elektronik toplantının idaresi ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Elektronik Toplantı Sistemi, toplantıya elektronik ortamda katılmayı beyan eden hak sahiplerinin girebilmesi için toplantı çağrısında belirtilen gün ve saatten bir saat önce erişime açılır⁷²⁴. Elektronik Toplantı Sisteminin açılması ile toplantıya elektronik ortamda katılmayı beyan eden hak sahipleri güvenli elektronik imzalarıyla sisteme giriş yaparlar (m. 10/1). Yönetim kurulu üyesi, elektronik ortamda katıldığı toplantıda ilgili gündeme ilişkin görüşlerini Elektronik Toplantı Sistemi üzerinden yazılı veya sesli olarak iletir (m. 10/2). Toplantıya elektronik ortamda katılan kişiler, toplantı başkanının ilgili gündem maddesine ilişkin oylamaya geçildiğini bildirmesinden sonra ilgili gündem maddesini Elektronik Toplantı Sistemi üzerinden oylarlar. Oylama

⁷²² Altaş, Anonim Şirketler, s. 302.

⁷²³ KEP, e-posta teknolojik altyapısını kullanan, bununla birlikte e-postanın gönderim ve alımına dair kanıtların oluşturulup saklandığı hukukten geçerli bir e-posta iletim hizmetidir. KEP resmi yazışmaların elektronik ortamda mevzuata uygun, uluslararası standartlarda ve teknik olarak güvenli bir şekilde yapılmasına olanak sağlayan bir sistemdir. <https://pttkep.gov.tr/neden-kep/>. E.T. 6.2.2025.

⁷²⁴ Altaş, Anonim Şirketler, s. 305.

sonucu ve varsa muhalefet beyanları başkan tarafından toplantı tutanağına ve/veya ilgili karara eklenir (m. 10/3). Yönetim kurulu kararları güvenli elektronik imzayla imzalanabileceği gibi sonrasında fiziki imzayla da kayıt altına alınabilir. Kanunun 390. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı karar şeklinde yazılmış önerisine üyelerce Elektronik Toplantı Sisteminden de güvenli elektronik imza ile onay verilebilir. Bunun için söz konusu önerinin Elektronik Toplantı Sisteminde erişime açılması şarttır (EOYKT m. 10/4).

Elektronik ortamda toplantıya katılacak üyeler, güvenli elektronik imza kullanarak sisteme erişmeli ve toplantıda yüz yüze bulunan üyelerle eşit haklara sahip olmalıdır. Elektronik ortamda alınan yönetim kurulu kararları, fiziki ortamda tutulan karar defterinden ayrı olarak elektronik ortamda muhafaza edilmelidir. Şirket yönergesinde örgüt yönergesinde elektronik toplantının hangi konularda yapılabileceği ve toplantıların nasıl yapılacağı konusunda düzenleme olmalıdır⁷²⁵. SPK ilkelerinde, yönetim kurulu toplantılarının çevrimiçi (online) ortamda yapılmasına izin verilmesi gerektiği belirtilmekle birlikte, belirli durumlarda yönetim kurulu üyelerinin fiilen bir araya gelerek fiziksel toplantı yapmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, çevrimiçi yönetim kurulu toplantısının yapılamayacağı konular açıkça belirlenmiş ve bu konular tek tek sayılmıştır.

Bu tür sınırlamalar, şirket yönetiminde kritik öneme sahip kararların daha detaylı tartışılmasını sağlamak, yönetim kurulu üyeleri arasında etkili bir müzakere ortamı oluşturmak ve hassas konularda daha dikkatli karar alınmasını temin etmek amacıyla öngörülmüştür. SPK'nın bu yaklaşımı, çevrimiçi toplantılar ile fiziksel toplantılar arasında bir denge kurarak, teknolojinin getirdiği kolaylıkları kullanırken, önemli kararların alınmasında fiziki katılımın gerekliliğini vurgulamaktadır.

Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen toplantılarda oy kullanamayacaklar ve toplantılara da vekil aracılığıyla katılamayacaklardır. Bir başka deyişle, yönetim kurulu üyelerinin gerek fiziki gerekse de elektronik ortamda yapılacak toplantılara bizzat katılmaları ve oylarını da bizzat kullanmaları gerekmektedir⁷²⁶.

Toplantı ve karar yeter sayısı fiziki toplantıda istenen yeter sayılarla aynıdır⁷²⁷.

⁷²⁵ Doğan, Organizasyon, s. 153.

⁷²⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 529b.

⁷²⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 529b; Altaş, Anonim Şirketler, s. 302.

d. Elektronik Ortamda Toplantıda Şirketlerin Uyacakları Yükümlölükler

EOYKT'nin 11. maddesi, hak sahiplerinin elektronik ortamda toplantılara katılımını ve haklarını kullanabilmesini sağlamak amacıyla şirketlerin yerine getirmesi gereken yükümlölükleri düzenlemektedir.

Bu kapsamda, şirketler elektronik toplantı sistemlerinin Tebliğ ve ilgili mevzuata uygunluğunu tespit ettirerek ticaret siciline tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür. Ayrıca, sistemin kullanım koşullarını internet sitesinde yayımlamak, olası teknik aksaklıklara karşı gerekli güvenlik önlemlerini almak ve MERSİS'e tescili zorunlu kararları aktarmak zorundadır.

Bunun yanı sıra, elektronik toplantı sisteminde gerçekleştirilen tüm işlemlerin kayıt altına alınması, toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin ve temsilcilerinin kimlik bilgilerinin gizliliğinin ve bütünlüğünün korunarak on yıl süreyle saklanması gerekmektedir.

Bu düzenleme, elektronik toplantı süreçlerinin şeffaf, güvenilir ve hukuka uygun bir şekilde yürütölmesini sağlamak amacıyla getirilmiştir.

Toplantıyı yönetecek kişi de toplantının etkin ve verimli bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla Elektronik Toplantı Sisteminin EOYKT hükümlerine uygun olarak işletildiğini gözetmekle yükümlüdür (EOYKT m. 12). Sistemin teknik altyapısında yaşanabilecek sorunlar ve mevzuata uygun olarak yönetilmesi bu madde kapsamına girmektedir.

Şirketler, Kanunun 1527. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, kendilerinin kuracakları Elektronik Toplantı Sisteminin, bu Tebliğ ve Kanun hükümlerine uygunluğunu, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen kurumlara tespit ettirmek ve söz konusu kurumlar tarafından düzenlenecek teknik raporu ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür (EOYKT m. 14/1).

Elektronik Toplantı Sistemi hizmetini sağlayacak olan şirketler ise sistemin EOYKT ve Kanun hükümlerine uygunluğunu, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen kurumlara teknik bir rapor ile tespit ettirmek zorunda olup hizmet sağlayıcı şirketler bu teknik raporu, Bakanlığın uygun görüşünü aldıktan sonra kayıtlı bulundukları ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür. Yükümlölük yerine getirilmeden şirketler destek hizmeti veremez (EOYKT m. 14/2). Bu hizmet Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya bünyesinde asgari CISA sertifikası bulunan personele sahip ve bu alanda denetim yapmaya yetkilendirilmiş şirketlerden alınabilir. Bu raporun üç

yılda bir yenilenerek, EOYKT m.14 birinci ve ikinci fıkrada öngörülen işlemlerin tekrarlanması zorunludur. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü hallerde bu teknik raporun daha kısa veya daha uzun bir sürede de alınmasını isteyebilir (EOYKT m. 14/3). Kurumların düzenleyecekleri teknik raporda, Elektronik Toplantı Sisteminin asgari olarak,

a) ISO 27001'e uygun bir bilgi güvenliği ve kişisel verilerin korunması alt yapısına sahip olduğu,

b) Güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama uygulamalarının, 5070 sayılı Kanuna ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standartlara uygun olduğu,

c) 5070 sayılı Kanun ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standart ve kriterlere uygun olarak verilerin uzun dönemli arşivlenmesine imkân tanıdığı,

ç) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından ve diğer destek hizmeti veren şirketler tarafından oluşturulan platform veya bilişim sisteminin MERSİS'e ve ilgili diğer veri tabanlarına entegrasyonu sağlayacak yeterlikte olduğu, şirketlerin kendilerinin kurdukları bilişim sisteminin ise tescili gerekli belgeleri bu veri tabanlarına iletebilecek nitelikte olduğu gibi hususların tespitini içerir (EOYKT m.14/4).

Elektronik Toplantı Sistemi, asgari olarak bu Tebliğde belirtilen tüm işlemlerin yapılabilmesini sağlayan tasarım ve kapasiteye, yedekleme ve felaketten kurtarma planlarına, yetkisiz erişimlere ve saldırılara karşı gerekli ağ ve sistem güvenliğine sahip olmalıdır (EOYKT m.15/1).

Elektronik Toplantı Sistemi, toplantı yerinden elektronik ortamda ses ve görüntü aktarımını sağlayacak, mesajlaşma gerçekleştirecek, birden çok güvenli elektronik imzanın seri ve paralel olarak atılabilmesini destekleyecek, sisteme erişim taleplerine mümkün olan en kısa sürede cevap iletebilecek ve bu Tebliğ hükümlerinde belirtilen güvenli elektronik imzayla imzalanacak işlemleri destekleyecek alt yapıya sahip olmalıdır (EOYKT m.15/2).

Elektronik Toplantı Sisteminden kaynaklanan nedenlerle hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan doğacak sorumluluk genel hükümlere göre belirlenir (EOYKT m.16). Bu durumda toplantıyı gerçekleştiren ve destek alınan şirket kusurları oranında sorumlu olacaktır⁷²⁸.

⁷²⁸ Kayhan, Mustafa, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Limited Şirketlerde Müdürler Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması.", Lebib Yalkın Dergisi, Sayı: 206 (Şubat 2021), s. 14.

Bu şartların sağlanamaması halinde elektronik ortamda toplantı gerçekleşmeyecektir⁷²⁹.

Kararlar TTK m. 86'ya uygun olarak elektronik ortamda saklanabilir. Bu durumda, kararların karar defterine kaydedilmesi yani TTK'nın 390/5. maddesinin uygulanması mümkündür. Elektronik ortamda alınan, güvenli elektronik imza ile imzalanan ve saklanan yönetim kurulu kararları, tarih ve sıra numarası verilerek "*TTK m. 86'ya göre görüntü ve veri taşıyıcısında kayıtlıdır*" notu ile karar defterine aktarılabilir⁷³⁰.

B. Toplantı Talebi

Yönetim kurulu üyesinin başkan veya vekilinden yazılı olarak toplantıya çağrılmasını istemesi gerekmektedir⁷³¹. Bu talep bulunmasa bile yönetim kurulu başkanı kendisi gerekli görmesi halinde kendiliğinden yönetim kurulunu toplantıya davet edebilir. Esas sözleşme veya iç yönergede, toplantıya davet yetkisinin başka bir yönetim kurulu üyesine veya üçüncü bir kişiye verilmesi öngörülmüş olsa dahi, talebin yine yönetim kurulu başkanına yapılması gerekmektedir⁷³². Başkan davet konusunda yetkili kişiyi toplantı talebi hakkında bilgilendirecek ve toplantının yapılmasını sağlayacaktır. Ancak sürecin hızlanması için esas sözleşme veya iç yönergede toplantı talebinin de doğrudan yönetim kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili kişiye yapılması konusunda düzenleme yapılabilir⁷³³. Üyenin toplantı talebinde gerekçesini belirtmesi gerektiği ifade edilse de toplantı gündemini belirten üyenin gerekçesini belirtmemesi talebin reddine neden olmamalıdır⁷³⁴. Yönetim kurulu üyesinin başkandan toplantıyı talep hakkı üyenin özen ve bağlılık yükümlülüğü ve sorumluluğu ile yakından ilgili

⁷²⁹ Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1116.

⁷³⁰ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 269, N. 12-98.

⁷³¹ Coştan, Karar Alma, s. 163; "Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde dava konusu yönetim kurulu toplantısına daveti yapan yönetim kurulu başkanı olmayıp, 6102 sayılı TTK'nın 392/7 maddesi uyarınca yönetim kurulu başkanı tarafından çağrı yapılmadan alınan yönetim kurulu kararı yoklukla malul ise de, bu yönetim kurulu kararı gereğince yapılması gereken olağanüstü genel kurul toplantısı yapılamadığından hukuki yarar şartının ortadan kalkmış olmasına göre, yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 16.04.2019 tarihli ve E. 2017/4046- K. 2019/3005 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025; Müller /Lipp/Plüss, s. 286.

⁷³² Coştan, Karar Alma, s. 164.

⁷³³ Coştan, Karar Alma, s. 164.

⁷³⁴ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2112-2113.

olup bu hak sınırlandırılmaz, kaldırılamaz ve yönetim kurulu üyesi tarafından bu haktan vazgeçilemez⁷³⁵.

Öğretide yazılılık şartının ispat nedeniyle gerekli olduğu sözlü yapılan talebin de başkan tarafından kabul edilmesi gerektiği dile getirilmiştir⁷³⁶. Talepte gerekçe bildirilmesine zorunlu olmamasına rağmen hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirilmemesi için toplantının neden yapılması gerektiği makul bir şekilde açıklanmalıdır⁷³⁷.

İBK'nın 715. maddesi uyarınca, her bir yönetim kurulu üyesi, kurul toplantısının yapılmasını talep etme hakkına bireysel olarak sahiptir. Bu hak, devredilemez nitelikte olup, yönetim kurulunun kolektif işleyişi içinde bireysel üyeye tanınmış özel bir yetki olarak değerlendirilmektedir. Üyenin, toplantı çağrısında bulunabilmesi için, bu talebin yönetim kurulu başkanına yöneltilmesi gerekmektedir. Kanun, çağrı talebinin gerekçelendirilmesini zorunlu kılmakla birlikte, bunun resmî bir gündem önerisi ya da yazılı bir başvuru biçiminde olması koşulunu aramamaktadır. Bu bağlamda, başkanın yükümlülüğü, sözlü olarak dahi iletilmiş bir toplantı talebini şekle uygun bir hâle getirerek, gerekirse şirketin iç yönergesinde öngörülen biçimsel şartlara uyumlu hale getirmektir. Bu sistem, her üyenin karar süreçlerine etkin katılımını güvence altına almayı ve yönetsel süreçlerde kolektif denetimi güçlendirmeyi hedeflemektedir⁷³⁸.

Yönetim kurulu iç yönergesinde, TTK'nın toplantı yapılması talebine ilişkin yazılılık şartına ek olarak, şekil şartlarına dair başka düzenlemeler yapılabilir. Örneğin, talebin belirli bir formatta sunulması, bir form kullanılarak iletilmesi veya ek belgelerle desteklenmesi gibi hususlar iç yönergede öngörülebilir. Bununla birlikte, bu

⁷³⁵ Coştan, Karar Alma, s. 163.

⁷³⁶ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2112; Şener'e göre talebin yazılı olmaması durumunda başkanın talebi kabul etme zorunluluğu yoktur. Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 397; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 109; İsviçre hukukunda, yönetim kurulu toplantı talebinin başkana sözlü olarak, telefon, faks veya benzeri herhangi bir iletişim aracıyla iletilebileceği kabul edilmektedir. Ancak, bu talebin ispatlanabilirliği açısından yazılı olarak yapılmasının tavsiye edildiği ifade edilmiştir. Nitekim, İsviçre Borçlar Kanunu'nun (OR) 715'a maddesi, yönetim kurulu üyelerinin toplantı talebine ilişkin herhangi bir şekil şartı öngörmemektedir. İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 193-194.

⁷³⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 50; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 64; İsviçre hukukunda Her yönetim kurulu üyesi, gerekçesini belirterek başkandan derhal toplantı düzenlenmesini talep edebilir. Başkan, bu talebi aldıktan sonra diğer yönetim kurulu üyelerini bilgilendirmek ve gündemi belirterek uygun bir süre içinde toplantıyı düzenlemekle yükümlüdür. Süre belirlenirken, toplantının aciliyeti ve konuların sağlıklı bir şekilde ele alınabilmesi için gereken hazırlık süresi göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak, keyfi talepler, geçersiz kararlar doğuracak başvurular veya gerekçesiz talepler reddedilebilir. Bir yönetim kurulu üyesinin toplantı talebi haksız yere reddedildiğinde, ilgili üye mahkeme yoluyla toplantı düzenlenmesini talep edebilir. Facincani/ Sutter, s. 264; Coştan, Karar Alma, s. 165; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 109; İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 195.

⁷³⁸ Böckli § 9 N. 148.

tür şekil şartlarının yönetim kurulu üyelerine gereksiz yere ağır bir yük getirmemesi ve üyelerin toplantı talep etme hakkını etkin bir şekilde kullanmasını aşırı derecede zorlaştırmaması önemlidir⁷³⁹. Şekil şartları, özellikle üyelerin bu haklarını kullanma amacını engellemek yerine, toplantı taleplerinin daha düzenli ve sistemli bir şekilde işleme alınmasını sağlamayı hedeflemelidir.

Yönetim kurulu iç yönergesinde belirtilen şekil şartlarına uyulmaması durumunda, toplantı talebinin tamamen geçersiz sayılması isabetli bir yaklaşım olarak değerlendirilmemektedir. Bunun yerine, bu tür eksikliklerin giderilmesi ve talebin iç yönergede öngörülen şartlara uygun hale getirilmesi, yönetim kurulu başkanının görevleri arasında yer almalıdır. Başkanın bu rolü, yönetim kurulunun düzenli işleyişini korumak ve üyelerin haklarını etkin bir şekilde kullanabilmelerini sağlamak açısından hayati bir öneme sahiptir.

Ayrıca, iç yönergede belirlenen şekil şartlarının yerine getirilmemesi, başlı başına bir toplantı talebinin reddedilmesi için gerekçe oluşturamaz. Örneğin, bir üyenin toplantı talebinde bulunurken gündemi açıkça belirtmemesi, bu talebin tümüyle reddedilmesi sonucunu doğurmamalıdır. Bu gibi durumlarda, talepteki eksikliklerin giderilmesi sorumluluğu başkana aittir. Böylece, yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkı korunmakta ve iç yönerge, üyelerin haklarını kısıtlayan bir araca dönüşmekten uzak tutulmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkının sınırlandırılmasına yönelik hükümler iç yönergede yer alamaz. Örneğin, toplantı talebinin yalnızca birden fazla üyenin ortak başvurusu ile yapılabileceğine ilişkin bir şart koymak, TTK'nın yönetim kurulu üyelerine tanıdığı bu hakkı kısıtlar ve hukuka aykırı bir durum oluşturur. Bu tür düzenlemeler, kanunun açıkça koruduğu bireysel hakların ihlali anlamına gelir ve yönetim kurulunun işleyişine zarar verebilir. Bu nedenle, iç yönerge düzenlemeleri, yönetim kurulu üyelerinin temel haklarını koruyacak şekilde hazırlanmalı ve bu hakların kullanımını kolaylaştırmayı amaçlamalıdır⁷⁴⁰. Ancak, kanaatimizce kanunda bir şekil şartı öngörülmüş olup

⁷³⁹ Toplantı çağrısı talep etme hakkına herhangi bir sınırlama getirilmesi yasaya aykırıdır. Özellikle, bu bireysel hakkın bir azınlık hakkına dönüştürülmesi geçersizdir; örneğin, ana sözleşmede toplantı çağrısı yapabilmek için en az iki üyenin talepte bulunması gerektiğine dair bir düzenleme hukuken geçerli olmaz. Başkan, talebin kabul edilebilirliği veya alınması planlanan kararın geçerliliği konusunda şüpheleri olsa bile bir yargı mercii gibi hareket edemez ve toplantı çağrısını reddedemez. Eğer talep açıkça anlamsız veya kötü niyetli değilse, başkan toplantıyı çağırarak zorundadır ve bu konudaki itirazlarını ancak toplantı sırasında dile getirebilir. Böckli § 9 N. 149.

⁷⁴⁰ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 194-195.

TBK'nın 12. maddesinin ikinci fıkrasına göre bu şekil şartını geçerlilik şartı olarak anlamak gerekmektedir⁷⁴¹.

C. Toplantı Gündemi

Anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantılarının düzenli ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi için önceden belirlenen bir toplantı gündemi çerçevesinde ilerlemesi gerekmektedir. Toplantı gündemi, yönetim kurulunun görüşeceği konuları, alınacak kararları ve tartışılacak meseleleri içeren resmi bir listedir⁷⁴². Toplantı gündemi, yönetim kurulunun karar alma süreçlerinde hız ve etkinliği artıran temel bir idari unsurdur. Yönetim kurulunun işleyişinde bireysel çıkarlar yerine, kolektif ve stratejik kararların hızlı ve etkin bir şekilde alınması öncelikli hedef olarak benimsenmektedir. Ancak, bu süreçte üyelerin bilgi alma ve katılım haklarının korunması da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, toplantı çağrısında gündemin önceden belirlenmesi ve duyurulması, toplantıların daha düzenli ve verimli şekilde yürütülmesini sağlarken, aynı zamanda üyelerin karar süreçlerine bilinçli ve hazırlıklı bir şekilde katılım göstermesine olanak tanımaktadır. Böylece, yönetim kurulunun işleyişinde hız ve etkinlik ile yönetim ilkeleri arasındaki denge korunarak, alınan kararların daha sağlıklı ve uygulanabilir olması sağlanmaktadır⁷⁴³.

Öğretide bir görüşe göre yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılma yükümlülüğü bulunduğundan⁷⁴⁴ gündemin belirtilmesi şart değildir⁷⁴⁵. Esasen yönetim kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili olan başkan veya başkan vekili toplantı gündemini hazırlamaya da yetkili olup toplantı öncesinde gündemi başkan toplantının devamı esnasında ise yönetim kurulu belirleyecektir⁷⁴⁶. Ancak bu konuda getirilecek

⁷⁴¹ Sarıkaya, Sinan, "Yönetim Kurulu Toplantı Çağrısında Yeni Düzen: TTK m. 392/VII'ye Bakış.", Kırıkkale Hukuk Mecmuası, Cilt: 4, Sayı: 2 (2024), s. 849.

⁷⁴² TDK'ya göre gündem, toplantılarda görüşülecek konuların bütünü; ruzname. <https://sozluk.gov.tr/>. E.T. 6.2.2025.

⁷⁴³ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 103; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1313, N. 81-82; Yüce, Geçersizlik, s. 51; Doğan, Toplantı, s. 23.

⁷⁴⁴ Yönetim kurulu toplantılarına ve müzakerelere katılma yükümlülüğü, yasada açıkça düzenlenmemiş olmakla birlikte, nOR 713, 1. fıkra hükmünden doğal olarak çıkarılabilir. Bu maddeye göre, yönetim kurulu kararları, verilen oyların çoğunluğu ile alınır; dolayısıyla, karar alma sürecine etkin katılım, yönetim kurulu üyelerinin temel sorumluluklarından biri olarak değerlendirilmektedir. Müller /Lipp/Plüss, s. 283; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

⁷⁴⁵ Ercoşkun, s. 1704; Yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılımı hem bir hak hem de yükümlülük olduğundan ve toplantıya katılımı zorunlu bulunduğundan gündeme göre toplantıya katılıp katılmayacağına karar vermesi mümkün değildir. Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 403; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

⁷⁴⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 151-152; Sayın, Butlan, s. 51; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 103-104.

en iyi çözüm yolu iç yönergeyi bir hüküm eklenerek gündemin toplantıya davet ile ilgili bir madde eklenmesidir⁷⁴⁷. Yani daveti yapan veya yaptıran toplantının gündeminde belirlemelidir⁷⁴⁸. Kanaatimizce bu madde eklense bile kanunda bu konuda açık hüküm bulunmadığından yapılan düzenleme bağlayıcı olmayacak ve gündem dışı konularda alınan kararlar da geçerli olacaktır⁷⁴⁹.

Toplantı çağrısı yapma hakkı, aynı zamanda belirli bir konunun gündeme alınmasını talep etme hakkını da kapsar. Gündem maddeleri belirlenirken, mümkün olduğunca tüm yönetim kurulu üyelerinin önerileri dikkate alınmalıdır. Ayrıca, üyelerin toplantıya en iyi şekilde hazırlanabilmesi için, gündem maddeleriyle birlikte gerekli belgeler de önceden dağıtılmalıdır⁷⁵⁰.

Kanunda toplantı gündemine ilişkin herhangi bir açıklık bulunmadığından bu konuda yönetim kurulu geniş takdir yetkisine sahiptir⁷⁵¹. Yönetim kurulunun tek kişiden oluştuğu durumlarda gündemin bildirilmesine de gerek yoktur⁷⁵². Yönetim kurulu toplantılarında, genel kurul toplantılarının aksine, azınlık haklarının korunmasını gerektiren bir menfaat çatışması söz konusu değildir. Bunun nedeni, yönetim kurulu üyelerinin şirket menfaatlerini kendi kişisel çıkarlarının önüne koyma yükümlülüğüne sahip olmalarıdır. Bu nedenle, yönetim kurulu kararlarına yönelik olarak azınlık haklarının korunmasına ilişkin özel bir düzenleme ya da kısıtlama öngörülmemiştir⁷⁵³. Bununla birlikte, kanun bazı durumlarda azınlık pay sahiplerine belirli haklar tanımıştır. Örneğin, TTK'nın 411. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, azınlık pay sahipleri yazılı bir gerekçe ve gündem belirterek, yönetim kurulundan genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul gündemine yeni konular eklemesini talep edebilir.

Ç. Toplantıya Çağrı Yetkisi

Yönetim kurulu, alacağı bir karar veya iç yönerge hükmü ile toplantılarını düzenli bir takvime bağlayarak rutin şekilde gerçekleştirebilir. Bu durumda, her toplantı öncesinde ayrıca bir çağrı yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak,

⁷⁴⁷ Doğan, Organizasyon, s. 150.

⁷⁴⁸ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 211.

⁷⁴⁹ Sayın, Butlan, s. 51; Ercoşkun, s. 1704.

⁷⁵⁰ Müller /Lipp/Plüss, s. 286.

⁷⁵¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 530.

⁷⁵² İsviçre'de uygulamada gündemin hazırlanması şirket idaresindeki kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 103; tek kişiden oluşan yönetim kurullarının da "kurul" olduğu ve karar alırken 6102 sayılı TTK'da öngörülen yönetim kurulu toplantılarına ilişkin şekli usulleri yerine getirmekle yükümlü değerlendirilmektedir. Bedder, Elektronik Yönetim, s. 19.

⁷⁵³ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 103.

toplantının yeri, tarihi veya saatinde bir değişiklik söz konusu olduğunda, yönetim kurulu üyelerinin bilgilendirilmesi zorunludur⁷⁵⁴. Bu tür bildirimler, üyelerin toplantıya zamanında katılımını sağlamak ve karar alma süreçlerinde herhangi bir aksama yaşanmasını önlemek açısından önem taşır. Çağrı yetkisi genellikle yönetim kurulu başkanına ait olup, başkanın yokluğunda başkan vekili veya İsviçre’de yetkilendirilen diğer üyeler tarafından da toplantı çağrısı yapılabilir⁷⁵⁵.

1. Yönetim Kurulu Başkanı

a. Yönetim Kurulu Başkanının Seçimi

Esas sözleşme ile başkan veya başkan vekilinin ya da her ikisinin genel kurul tarafından seçilmesi düzenlenebilir⁷⁵⁶. Yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme veya genel kurul tarafından seçilirken yönetim kurulu başkanı yönetim kurulu veya genel kurul tarafından seçilmektedir⁷⁵⁷. Böylece yönetim kurulu başkan ve başkanvekilliği makamı güçlendirilmiştir⁷⁵⁸. Yönetim kurulu başkanının ister genel kurul ister yönetim kurulu tarafından seçilmiş olsun, görevlerinin somut ve detaylı bir şekilde tanımlanması, iç yönergede yapılabilir⁷⁵⁹. Esas sözleşme hükmü, şirketin kuruluş aşamasında konulabileceği gibi sonrasında yapılan esas sözleşme değişikliğiyle de yapılabilir⁷⁶⁰. Bu kişiler yetkide paralellik ilkesi gereğince kim tarafından seçilmişse yine onun tarafından görevden alınabilir⁷⁶¹.

⁷⁵⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 151; Şeker, Hükümsüzlük, s. 212.

⁷⁵⁵ Facincani/ Sutter, s. 264.

⁷⁵⁶ Doğan, Organizasyon, s. 54; Altaş, Anonim Şirketler, s. 278; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1251, N. 275; Fransız hukukuna göre, yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyeleri arasından yönetim kurulu tarafından seçilir. Genel kurulun başkan seçme yetkisi bulunmamaktadır. Ayrıca, yönetim kurulu başkanının gerçek kişi olması zorunludur; tüzel kişilerin başkanlık görevi üstlenmesi mümkün değildir. Başkan için, yönetim kurulu üyelerine uygulanan yaş sınırı geçerli olup, belirlenen yaş sınırını aşan kişiler başkan olarak atanamaz. Görev süresi dolan başkan, yine yönetim kurulu tarafından tekrar seçilebilir. Bunun yanı sıra, yönetim kurulu, başkanı her zaman görevden alabilme yetkisine sahiptir. Bu durum, başkanlık görevinin, yönetim kurulunun denetimi ve kararlarına tabi bir şekilde yürütülmesini sağlar ve yönetim kurulunun kolektif sorumluluk ilkesine uygun olarak hareket etmesine olanak tanır. Helvacı, Fransız Hukuku, s. 112-113; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 475; Esas sözleşme, borsaya kote olmayan anonim şirketlerde (nicht börsenkotierte Aktiengesellschaften), yönetim kurulu başkanının (Verwaltungsratspräsident) seçilme yetkisini nOR 712, 2. fıkra uyarınca genel kurula (Generalversammlung) devredebilir. ZK/Bühler, Art. 712, N. 2.

⁷⁵⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 80; İsviçre hukukunda genel kural olarak, borsada işlem görmeyen şirketlerde yönetim kurulu kendi içinde yapılanarak başkanını kendisi seçer. Ancak, bu tür şirketlerin esas sözleşmeleri, başkanın seçimini genel kurula bırakacak şekilde bir düzenleme içerebilir. Başkanlık, yasayla zorunlu kılınmış bir görev olup, başkanlık makamının boşalması durumunda yönetim kurulu yalnızca kalan görev süresi için yeni bir başkan atayabilir. Buna karşın, halka açık şirketlerde, 2014 yılında "Minder" girişiminin yasalaşmasıyla birlikte, başkanın seçimi zorunlu olarak genel kurula bırakılmıştır. Böckli § 9 N. 139.

⁷⁵⁸ Altaş, Anonim Şirketler, s. 278.

⁷⁵⁹ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 165.

⁷⁶⁰ Altaş, Anonim Şirketler, s. 278.

⁷⁶¹ Doğan, Organizasyon, s. 54; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 225.

Yönetim kurulu başkanının seçimi için karar alınması, TTK'nın 390. maddesinin birinci fıkrasına göre yapılır. Buna göre, esas sözleşmede bu konuda daha ağırlatıcı bir hüküm yoksa, yönetim kurulu üye tam sayısının yarısından fazlası ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin yarısından fazlasının oyu ile karar verir⁷⁶².

Toplantıya çağrı esas sözleşmede hüküm yoksa iç yönergede belirlenen usulle yapılır⁷⁶³. Eğer şirketin esas sözleşmesi veya iç yönergeleri bu konuda özel bir düzenleme içeriyorsa, yönetim kurulu başkanı seçimine ilişkin çağrı yetkisi bu hükümlere göre belirlenen kişi veya organ tarafından kullanılabilir. Ayrıca, bir önceki dönem başkanı görevine devam ediyorsa, yeni başkan seçilene kadar geçici olarak yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisini kullanabilir. Yine başkanvekili de bu konuda yetkilidir.

Yönetim kurulu başkanlığına birden fazla adayın bulunduğu durumda, en fazla oyu alan üye başkan olarak seçilir. Aday olan üyelerin kendileri için oy kullanmalarına engel bir durum bulunmamaktadır. Şayet oylamada eşitlik söz konusu olursa, karar bir sonraki toplantıya bırakılır. Ancak, ikinci toplantıda da oyların eşit çıkması halinde, TTK'nın 390. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, öneri reddedilmiş sayılır. Bu çerçevede, eski başkanın yeni bir başkan seçilene kadar görevine devam etmesi, TTK m. 366'da öngörülen yapıyla çelişmektedir⁷⁶⁴. Öte yandan, başkanlık görevine seçilen üyenin bu görevi kabul ettiğini açık biçimde beyan etmesi gereklidir; zira bu seçim, aday gösterilen kişiye yöneltilmiş bir icap niteliği taşır ve onun kabulüyle sonuç doğurur. İsviçre hukukunda da benzer şekilde, adayın başkanlık görevini kabul etmesiyle birlikte bu görev resmîyet kazanır. Başkanlık seçiminin ticaret siciline tescili, her ne kadar açıklayıcı nitelikte olsa da İBK'nın 933. maddesi uyarınca kamuya açıklık işlevi görür ve hukuki güvenliği artırır⁷⁶⁵.

Başkanlık seçimlerinde esas sözleşmede yer alacak bir hükümle toplantı ve karar yeter sayıları artırılabilir ancak azaltılamaz⁷⁶⁶.

Sirküler tipi karar yöntemiyle de başkan seçilebilir.

Başkan veya vekilini genel kurul tarafından seçilecek ise bu seçimde uygulanacak yeter sayılar kanunda ayrıca düzenlenmediğinden esas sözleşmede

⁷⁶² Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1740.

⁷⁶³ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1740.

⁷⁶⁴ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 50.

⁷⁶⁵ ZK/Bühler, Art. 712, N. 7.

⁷⁶⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 50.

ağırlaştırılmış yeter sayı öngörülmemiş ise kanunda düzenlenen asgari yeter sayılarla karar alınabilir⁷⁶⁷.

Esas sözleşmeyle üyeler, atanmış başkan ve vekili belirlememişse yönetim kurulunun kuruluş sonrası toplantısını yapıp bunları seçmesi gerekir. Ancak, bunların genel kurul tarafından seçileceği esas sözleşmede düzenlenmişse, genel kurul başkanı seçmeyi ihmal etmişse, yönetim kurulu genel kurulu bu amaçla toplantıya çağırmalıdır. Eğer genel kurul toplanamaz ya da toplanmasına rağmen başkan seçemezse genel kurul seçene kadar başkan yönetim kurulu tarafından belirlenmelidir⁷⁶⁸.

Yönetim kurulu başkanının görevi, görev süresinin dolması (kural olarak 3 yıl) ve yeniden seçilmemesi, istifa etmesi veya görevden alınması durumlarında sona erer⁷⁶⁹. Başkanın istifası, tek taraflı ve muhatabına ulaşması gereken bir irade beyanı yoluyla bildirilmelidir. Yönetim kurulu tarafından seçilen başkan veya vekili ile yönetim kurulu arasında vekalet hükümleri uygulanacağından her zaman yönetim kurulunca görevden alınabilir⁷⁷⁰. Başkanın azline ilişkin yönetim kurulu toplantısına başkanın oyu üstün kabul edilmediğinden başkanın oylamaya katılmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir⁷⁷¹. Bir başka görüşe göre başkanın azline dair oylamada menfaat çatışması nedeniyle başkan oy kullanamayacaktır⁷⁷². İsviçre öğretisinde, başkanın menfaat çatışması nedeniyle azil oylamasına katılmaması gerektiği savunulsa da Türk hukukunda böyle bir sorun bulunmamakta olup, genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu başkanının, yönetim kurulu kararıyla geçici veya kalıcı olarak görevden alınması mümkün değildir⁷⁷³.

⁷⁶⁷ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 98.

⁷⁶⁸ İsviçre hukukunda 20 Kasım 2013'te yürürlüğe giren Borsaya Kote Anonim Şirketlerde Aşırı Ücretlendirmeye Karşı Yönetmelik (VegüV), yönetim kurulu başkanının seçiminde şirketin borsaya kote olup olmamasına göre farklı düzenlemeler getirmiştir. Borsaya kote anonim şirketlerde, yönetim kurulu başkanı ve varsa başkan yardımcısı genel kurul tarafından seçilmek zorundadır ve seçim, esas sözleşmede aksi belirtilmedikçe, temsil edilen hisse oylarının mutlak çoğunluğu ile yapılır. Uygulamada genellikle iki aşamalı bir seçim süreci benimsenir; önce ilgili kişi yönetim kurulu üyesi olarak seçilir, ardından başkan olarak atanır. Ek raporlarda, başkanın mutlaka yönetim kurulu üyeleri arasından seçilmesi gerektiği belirtilmişse de, İsviçre Federal Ticaret Sicili Dairesi, tek aşamalı seçimleri de geçerli kabul etmektedir. Borsaya kote olmayan şirketlerde ise, yönetim kurulu kendi içinde yapılanma yetkisine sahiptir ve başkan ile başkan yardımcısını kendisi seçer. Ancak, esas sözleşme ile başkanın genel kurul tarafından seçileceği de öngörülebilir. ZK/Bühler, Art. 712, N. 6.

⁷⁶⁹ Halka açık şirketlerde, görev süresi, nOR 4, 2. fıkra VegüV uyarınca bir sonraki olağan genel kurulun sona ermesiyle birlikte tamamlanır. Bunun dışında, yönetim kurulu üyelerinin görev süresine ilişkin genel hükümler uygulanır (bkz. nOR 710 N 1 ve devamı). ZK/Bühler, Art. 712, N. 10, 11.

⁷⁷⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 80; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 99.

⁷⁷¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 80; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1744.

⁷⁷² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 226.

⁷⁷³ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 226.

Genel kurulun yönetim kurulunun seçtiği başkanı azil yetkisi olmadığı gibi genel kurul tarafından seçilmiş olan başkanın görevden alınması konusunda da yönetim kurulunun yetkisi bulunmamaktadır⁷⁷⁴. Ancak genel kurul tarafından üyelikten azledilmek suretiyle başkanlık görevi de sona erdirilebilir⁷⁷⁵. Bu konuda yönetim kurulu genel kurulu toplantıya davet etmelidir. Yönetim kurulu başkanının görevden alınması hususunda kanun sessiz kalmıştır.

Esas sözleşmeyle başkan seçimi yapılamaz⁷⁷⁶. TTK'nın 478. maddesi imtiyazlı paylara ilişkin düzenlemeleri içermektedir. Kanaatimizce, esas sözleşmede, yönetim kurulu başkanının bu imtiyazlı pay sahipleri (yönetim kurulu üyesi olan pay sahipleri) arasından veya onların göstereceği yönetim kurulu üyeleri arasından seçileceğine dair bir hükme yer verilebilir. Bu sonuca varmamızın temel nedeni, bu hususta kanunda açık bir düzenlemenin bulunmaması ve dolayısıyla TTK'nın 340. maddesinin burada uygulanamayacak olmasıdır. Yönetim kurulu başkanı, üyelik sıfatını kaybettiğinde başkanlık görevi de kendiliğinden sona erer⁷⁷⁷. ETK'nın 318. maddesinin ikinci fıkrasında yalnızca bir başkan vekili seçileceği belirtilmişken, yeni kanunda "en az bir" ifadesi kullanılarak, birden fazla başkan vekili seçilebileceği yönünde esneklik sağlanmıştır⁷⁷⁸.

Yönetim kuruluna başkan seçilmesi birden fazla üyeli yönetim kurullarında geçerli olup tek üyeli yönetim kurullarında bu mümkün değildir⁷⁷⁹.

Yönetim kurulu başkanlığına seçilecek kişinin tüzel kişi olup olamayacağı noktasında da tartışma bulunmaktadır. Alman ve İsviçre hukuk sisteminde tüzel kişi yönetim kurulu üyesi seçilemeyeceğinden başkan da gerçek kişi olması

⁷⁷⁴ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 57; Borsaya kote olmayan anonim şirketlerde, yönetim kurulu başkanının görevden alınması kural olarak yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilir. Ancak, başkan nOR 712, 2. fıkra uyarınca genel kurul tarafından seçilmişse, yönetim kurulu başkanı yalnızca geçici olarak görevden uzaklaştırılabilir, ancak nihai görevden alma kararı için genel kurulu toplantıya çağırarak zorundadır. Son karar genel kurul tarafından verilir. Borsaya kote anonim şirketlerde, yönetim kurulu başkanının görevden alınma yetkisi nOR 4, 3. fıkra VegüV uyarınca açıkça genel kurula aittir. Ancak, bu karar başkanın yönetim kurulu üyeliğinden de otomatik olarak alınmasını sağlamaz. Bununla birlikte, nOR 705 uyarınca başkanın yönetim kurulu üyeliğinden de alınması mümkündür. Başkanın görev süresi zorunlu olarak bir yıl olduğu için, bu durumda olağanüstü genel kurulun toplanması gereklidir. Ayrıca, nOR 726, 2. fıkra uyarınca yönetim kurulu, genel kurulu derhal toplantıya çağırarak başkanın görevden alma yetkisine de sahiptir. ZK/Bühler, Art. 712, N. 8, 9.

⁷⁷⁵ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 226.

⁷⁷⁶ Alman hukuk sisteminde iki kurullu sistem kabul edildiğinden yönetim kurulu başkanını belirleme yetkisi de gözetim kuruluna aittir. Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1738.

⁷⁷⁷ Bahtiyar, Başkanın Çağırısı, s. 103;

⁷⁷⁸ Engin Günay, s. 169; Idare meclisi seçildikten sonra üyeler arasından bir reis ve reisin bulunmadığı zamanlarda kurulu davet ve idare etmek üzere bir reis vekili seçilir. Domaniç, Anonim Şirketler s. 366; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 475.

⁷⁷⁹ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1736.

gerekmektedir⁷⁸⁰. Ancak TTK sisteminde tüzel kişiler de yönetim kurulu üyesi olabileceği ve tüm yönetim kurulu üyelerinin tüzel kişi olabileceği dikkate alındığında başkan ya da başkan vekilinin de tüzel kişi olabileceği düşünülmektedir⁷⁸¹.

b. Yönetim Kurulu Başkanının Toplantıya Çağrı Yetkisi

Yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulunu toplantıya çağırma, toplantıları yönetme, alınan kararları tescil ve ilan ettirme gibi şekli ve yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkını kullanmasına karar verme gibi birtakım maddi görevleri olan kişidir⁷⁸².

Yönetim kurulu toplantılarında başkanın aktif rol oynaması gerekmektedir. Başkan, üyeler ile görüşerek toplantı zamanı ve yerini karşılaştırmalı, toplantı öncesi gerekli bilgilendirmeleri yapmalı, üyeleri toplantıda görüşlerini açıklama fırsatı vermeli ve oylamanın yapılmasını sağlamalıdır⁷⁸³.

Kanunda yönetim kurulunu toplantıya kimin çağıracağı hususunda açık bir düzenleme bulunmamasına rağmen 392. maddenin yedinci fıkrasında yer alan “her yönetim kurulu üyesinin başkandan toplantı yapılmasını yazılı olarak talep edebileceği” şeklindeki düzenlemeden toplantıya çağırıcıyı yönetim kurulu başkanının yapacağı anlaşılmaktadır⁷⁸⁴.

⁷⁸⁰ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1739.

⁷⁸¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 79; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1739; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 223.

⁷⁸² Doğan, Organizasyon, s. 53-54; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 62; İsviçre hukukunda başkanın görevleri için bkz. ZK/Bühler, Art. 712, N. 4, 5; Facincani/ Sutter, s. 265; Böckli § 9 N. 140.

⁷⁸³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 105.

⁷⁸⁴ Coştan, Karar Alma, s. 160; Doğan, Organizasyon, s. 148; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2068; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 943; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 247; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1313, N. 83; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 444; Yargıtay, yönetim kurulu toplantı davetinin usulüne uygun bir şekilde yapılması gerektiğini vurgulayan kararlarında, bu davetin yönetim kurulu başkanı tarafından yapılması gerektiğini net bir biçimde kabul etmektedir. Özellikle Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 26.01.2016 tarihli, E: 2015/3129, K: 2016/804 sayılı kararında, yönetim kurulu toplantılarının davet usulüne ilişkin başkanın bu sorumluluğu taşıdığı açıkça belirtilmiştir. Bu karar, TTK’na uygun olarak yönetim kurulu başkanının davet yetkisini ve sorumluluğunu bir kez daha teyit etmekte, yönetim kurulu toplantılarının düzenliliği ve karar alma süreçlerinin sağlıklı işleyişi açısından bu hususun önemine işaret etmektedir. Başkanın bu yükümlülüğü yerine getirmemesi durumunda, toplantının hukuki geçerliliği ve alınan kararların bağlayıcılığı tartışma konusu olabilir. Bu nedenle, Yargıtay’ın bu yöndeki kararları, yönetim kurulu işleyişinde davet prosedürünün ciddiye ele alınması gerektiğini göstermektedir. (UYAP) E.T. 6.2.2025; İsviçre hukukunda belirli bir yer ve zamanda toplanma kararı almaya yetkili organ tüm yönetim kuruludur. Yasa, bu konuda özel bir hüküm içermemekte olup, OR 715 yalnızca bir üyenin talebi üzerine başkanın toplantı çağırması yapılmasını düzenlemektedir. Ancak, öğretici ve teamüller, yönetim kurulu başkanına toplantı gerekliliği konusunda bağımsız bir takdir yetkisi tanımakta ve toplantıyı çağırma yetkisini de ona vermektedir. Bu yetki, yönetim kurulunun tamamı tarafından organizasyon yönetmeliğinde veya ayrı bir düzenleme ile aksi kararlaştırılmadığı sürece geçerliliğini korumaktadır. Böckli § 9 N. 145.

Başkan, toplantı talebini aldıktan sonra eğer talep açıkça hakkın kötüye kullanılması niteliğinde değilse toplantıya çağrıyı yapmalıdır⁷⁸⁵. Başkan çağrıyı herhangi bir talep olmadan kendi inisiyatifiyle de yapabilir⁷⁸⁶. Unutmamalı ki çağrının yapıldığını ispat yükü başkandadır⁷⁸⁷. Yönetim kurulu başkanı toplantı çağrısını yaptıktan sonra çıkan haklı sebepler nedeniyle bu çağrıyı geri alabilir. Ancak, çağrı geri alındıktan sonra başkan tarafından uygun bir sürede yeniden çağrı yapılması gerekmektedir⁷⁸⁸.

Yargıtay, 2016 yılında verdiği bir kararda, yönetim kurulu toplantısına davetin başkan tarafından yapılması gerektiğini kabul etmiş, yetkisiz üyelerin çağrısıyla yapılan toplantının anonim şirketin temel yapısına uygun olmadığını belirtmiştir⁷⁸⁹. Bu şekilde alınan karar TTK'nın 391. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında batıl sayılmıştır.

Yönetim kurulu başkanı, toplantıya davet konusunda eşit işlem ilkesine uymak zorundadır. Toplantıya davet edilmeyen bir üyenin, sonradan toplantıya ve alınan kararlara rıza göstermesi, davetin hukuka aykırılığını ortadan kaldırmaz. Çünkü, yönetim kurulunun kararları bir organ olarak alınmalı ve bu süreçte üyelerin müzakerelere katılımı sağlanmalıdır, zira karar alma sürecinin sağlıklı ve hukuka uygun ilerlemesi büyük önem taşımaktadır⁷⁹⁰.

⁷⁸⁵ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 121; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 485.

⁷⁸⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 483.

⁷⁸⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 373, N. 527-528.

⁷⁸⁸ Eriş, Şirketler, s. 2400.

⁷⁸⁹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 26.01.2016 tarihli ve E. 2015/3129, K. 2016/804 sayılı kararı; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantılarına davet yetkisinin yönetim kurulu başkanına ait olduğu ve bu yetkinin emredici nitelikte olduğunu bir kez daha vurgulamıştır. Somut olayda, yönetim kurulu başkanının daveti olmaksızın, toplantıya davet yetkisi bulunmayan üyeler tarafından yapılan davet sonucu gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantılarında alınan kararların hukuka aykırı olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle, alınan yönetim kurulu kararlarının butlanla sakat olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca, iptali istenen genel kurul toplantısının da bu geçersiz yönetim kurulu kararlarına dayanılarak gerçekleştirildiği, genel kurulda alınan şirketin tasfiyesine ilişkin kararın ise sermayenin %75'ini oluşturan pay sahiplerinin onayıyla alınmadığı, dolayısıyla karar nisabının sağlanmadığı ifade edilmiştir. Bu durum, genel kurulda alınan kararın yoklukla malul olduğunun tespitine yol açmıştır.

Mahkeme, 11.04.2013, 07.05.2013, 04.06.2013 ve 29.08.2013 tarihli yönetim kurulu kararlarının yanı sıra 24.09.2013 tarihli genel kurulda alınan şirketin tasfiyesine ilişkin kararın yok hükmünde olduğuna karar vermiştir. Davalı vekilinin temyiz talebini değerlendiren Yargıtay, dosya kapsamındaki bilgi ve belgelere, mahkeme gerekçelerinin dayandığı delillerin usul ve yasaya uygun bir şekilde tartışılıp değerlendirilmiş olmasına dayanarak, temyiz itirazlarının reddine ve yerel mahkeme hükmünün onanmasına karar vermiştir.

Sonuç: Yargıtay kararı, anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantılarına ilişkin usul kurallarının emredici niteliğini vurgulamış ve yönetim kurulu başkanının toplantı daveti yetkisinin ihlal edilmesinin yönetim kurulu kararlarını butlanla sakatlayacağını açıkça ortaya koymuştur. Aynı zamanda, genel kurul kararlarının geçerliliğinin, dayandıkları yönetim kurulu kararlarının hukuka uygunluğu ile doğrudan bağlantılı olduğunu göstermiştir. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

⁷⁹⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 78.

Yönetim kurulunun daha önceden planlanmış bir toplantısı bulunuyorsa, talep edilen toplantının bu planlanan toplantıya kadar ertelenmesi mümkündür. Ancak böyle bir durumda dahi, yapılan talebin tamamen göz ardı edilmemesi gerekir. Talep, en geç bir sonraki olağan toplantıda gündeme alınmalı ve müzakere edilmelidir. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun işleyişini daha verimli hale getirmekle birlikte gereksiz toplantıların önüne geçerek zaman ve kaynak kullanımında tasarruf sağlamaktadır. Buna ek olarak, iç yönergede belirlenen azami sürenin, talebin niteliğine ve aciliyetine uygun şekilde düzenlenmesi gereklidir⁷⁹¹.

Kanunun “Görev dağılımı” başlıklı 366. maddesinin birinci fıkrasına göre, “yönetim kurulu, üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer. Esas sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir.” TTK’ya göre, anonim şirketler örgütlenme özgürlüğüne sahip olmalarına rağmen anılan düzenleme nedeniyle bir başkan ve başkan yardımcısı seçmek zorundadır⁷⁹². 23/5/2024 tarihli 7511 sayılı Kanunun 13. maddesi ile 366. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından” ibaresi

⁷⁹¹ İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 198.

⁷⁹² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1251, N. 275; Yargıtay kararında, “TTK’nın 366/1. maddesi uyarınca YK’na ait olan YK Başkanı ve Başkan Vekilini seçme hakkının yönetim kuruluna ait olduğu kabul edilmiş, ancak bu yetkinin genel kurula bırakılabileceği öngörülmüştür. TTK’nın 340. Maddesi uyarınca, anonim şirketlere ilişkin hükümler kural olarak emredici niteliktedir ve ancak Kanun’un müsaade ettiği ölçüde bu kurallardan sapılabilir. Söz konusu maddede kaçış klozu bulunmakla birlikte bu hakkın ancak genel kurula devri mümkün olup, herhangi bir ortağa imtiyaz olarak tanınması mümkün değildir. Bu nedenle, esas sözleşmenin 11.1. maddesiyle bu hakkın Çinli ortak ...’e tanınması “emredici hükümler” ilkesine aykırı ve bu sebeple TTK’nın 391/1-b maddesi uyarınca anonim şirketin temel yapısına aykırı kararlardan olmakla butlanla batıl olduğu kabul edilmesi gerekir. Aynı şekilde TTK’nın 375/1-d maddesi uyarınca müdür seçimleri münhasıran YK’nın devredilemez yetkileri arasında sayılmış olup, Kanun’da bu konuda bir kaçış klozu öngörülmediğinden, bu yetkinin esas sözleşmenin 11.2. maddesindeki değişiklik ile ortaklardan birine verilmesi de “emredici hükümler” ilkesine aykırı ve butlan ile batıl ise de Bölge Adliye Mahkemesi tarafından butlan yerine iptal kararı verilmesi sonuca etkili görülmediğinden karar sonucu itibarıyla isabetli olmuştur.

Birleşen dosyaya yönelik birleşen dosya davacısının temyiz itirazlarına gelince;

Önceki hükümde, toplam üye sayısı 6 olan YK’nın en az 5 kişiyle toplanacağı ve en az 5 üyenin oyuyla karar alabileceği düzenlemesi bulunmakta iken 12.01.2017 t. OÜGKT’da esas sözleşmenin 15. maddesinde yapılan değişiklik ile YK’nın üye tam sayısının çoğunluğu tarafından toplanacağı ve çoğunlukla karar alacağı kabul edilmiştir. Bu sayede daha önce gerçek kişi üyelere tanınan 2 üyelik ile tüzel kişilerin tek başına kendi üyeleriyle oturup karar alabilmesi mümkün olmadığı, gerçek kişi YKÜ’lerinin alınacak kararları bloke edebileceği ve böylelikle YKT’daki karar süreçlerine etkili şekilde katılma hak ve imkanı yeni sözleşme değişikliği ile ortadan kaldırılmış ve hakim ortağa tanınan 6 kişilik YKÜ sayısı ile tüm kararları tek başına alabilme imkanı getirilmiş olmasının da TMK’nın 2. maddesi uyarınca dürüstlük kuralına aykırı olmakla Bölge Adliye Mahkemesi tarafından bu maddenin de iptali gerekirken bu madde yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bu nedenle davalı-b. dosya davacısı yararına bozulması gerekmektedir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 14.12.2022 tarihli ve E. 2021/3844- K. 2022/9063 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.; İsviçre hukukuna göre, Kanun, birden fazla üyeden oluşan bir yönetim kurulu için yalnızca bir başkan (Präsident) ve bir sekreter (Sekretär) atanmasını zorunlu kılar. ZK/Bühler, Art. 712, N. 1.

“Yönetim kurulu, üyeleri arasından” şeklinde değiştirilmiştir. Değişiklik gerekçesine göre⁷⁹³, eskiden yönetim kurulu üyeleri üç yıl için seçilse de başkan ve başkan vekilinin her yıl yeniden seçilmesi gerekiyordu. Bu durum, yönetimin her yıl yeniden yapılandırılmasına ve yetki belirsizliklerine yol açıyordu. Yapılan değişiklikle, başkan ve başkan vekilinin de yönetim kurulu üyeleri gibi üç yıla kadar görev yapabilmeleri sağlanarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır⁷⁹⁴. Kanaatimizce esas sözleşme veya iç yönerge ile ya da seçime ilişkin kararda kanunda açıkça süre öngörülmediğinden yönetim kurulu başkanının bir yıl için seçilebileceği düzenlenebilir. Böyle bir düzenleme 340. maddedeki emredici hükümler ilkesine de aykırılık teşkil etmez.

2. Başkan Vekilinin Toplantı Çağrısı Yapabileceği Haller

TTK’nın 366. maddesi gereğince, yönetim kurulu veya genel kurulun en az bir yönetim kurulu başkan vekili seçmesi zorunludur⁷⁹⁵. Şirketlerde çoğu zaman birden fazla başkan vekili seçilmekte ve bu vekiller arasında bir sıralama yapılmaktadır⁷⁹⁶. Genel kurul tarafından seçilen başkan vekilinin geçici bir süre görev yapamayacak durumda olması halinde, yönetim kurulunun olağanüstü haller için yeni bir başkan yardımcısı seçebilmesi gereklidir⁷⁹⁷. Hüküm gereğince, iki veya daha fazla üyeden oluşan kurullarda birden fazla başkan veya "eş başkan" unvanıyla ikinci bir başkan seçilmesi mümkün değildir⁷⁹⁸. Başkan vekilinin temel görevi, başkanın yokluğunda ona vekalet etmektir⁷⁹⁹.

⁷⁹³ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=4db8038a-23d7-4980-981a-018f3e77c773&kanunNumarasi=7511#step-2>. E.T. 6.2.2025.

⁷⁹⁴ Daha önceki öğretide, genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu başkanının her yıl yeniden seçilmesi gerekmezken, yönetim kurulunca seçilen başkan için bu yenilemenin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Bahtiyar’a göre, TTK 366. maddesindeki "her yıl" ibaresi yalnızca yönetim kurulu tarafından yapılan seçimleri kapsamakta olup, genel kurulun seçim yetkisini devredebilmesine ilişkin ikinci cümlede bu süreye dair bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, maddenin gerekçesi, başkan veya vekilinin genel kurul tarafından seçilmesi halinde daha güçlü bir konumda olması amacını taşımaktadır. Bununla birlikte, "her yıl" ifadesinin yalnızca yönetim kurulu seçimleriyle sınırlı olduğuna dair pozitif bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla, hükmün lafzi sınırlarını aşan bir yorumla hem yönetim kurulu hem de genel kurul tarafından yapılan tüm başkan ve vekil seçimlerinde geçerli olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bir yıllık süreyi dolduran yönetim kurulu başkanının çağrısı üzerine toplanan yönetim kurulunun aldığı kararın geçerliliği konusunda bakınız. Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 100-107.

⁷⁹⁵ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 100; İsviçre anonim şirketler hukukunda, yönetim kurulunun bir başkan vekili seçme zorunluluğu bulunmamaktadır ve bu durum halka açık şirketler için de geçerlidir. Başkan vekili veya vekilleri, yönetim kurulu tarafından atanır. Başkanın görevini eksiksiz yerine getirdiği durumlarda, başkan vekiline hangi özel görevlerin verileceği yönetim kurulunun takdirine bağlıdır ve bu görevler, organizasyon yönetmeliğinde açıkça belirlenmelidir. Böckli § 9 N. 142.

⁷⁹⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 148; Ercoşkun, s. 1697.

⁷⁹⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 148.

⁷⁹⁸ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 100.

⁷⁹⁹ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 100.

Alman hukukunda, yönetim kurulunca aksi yönde bir karar alınmadıkça, başkan vekilinin yönetim kurulu başkanının hak ve yükümlülüklerini üstlendiği kabul edilmektedir. Bu durumun, mehz İsviçre hukukunda da benzer şekilde uygulandığı görülmektedir⁸⁰⁰.

Yönetim kurulu başkanının bulunmadığı durumlarda, başkan vekili yönetim kuruluna başkanlık eder. Birden fazla başkan vekili mevcut olduğu hallerde, yönetim kurulu, başkanlık yapacak kişinin kim olacağını belirler⁸⁰¹. Yönetim kurulu başkanının seçimi ile ilgili yetki ve seçim kararına ilişkin düzenlemeler ya iç yönergede ya da genel kurul kararında yer alabilir. Eğer iç yönergede, başkanın görevden ayrılması durumunda başkan vekilinin otomatik olarak başkanlık görevini üstleneceği hükmü bulunuyorsa, başkanın ayrılması durumunda yeni bir seçim yapılması gerekmeyecektir⁸⁰².

Kural olarak, başkan vekili yönetim kurulu tarafından atanmışsa, yine yönetim kurulu tarafından; genel kurul tarafından seçilmişse, genel kurul tarafından görevden alınabilir. Ayrıca, yönetim kurulu üyeliği sıfatının sona ermesi, başkan yardımcılığı görevinin de kendiliğinden sona ermesine yol açacaktır⁸⁰³.

Yönetim kurulu toplantısı çağrısının yapılması talebi, başkanın yokluğu ya da bulunmadığı durumlarda başkan vekiline yöneltilmeli, çağrı ise başkan vekili tarafından yapılmalıdır⁸⁰⁴. Başkanın bulunmadığı durum, yönetim kurulu başkanının görevini yerine getirmesini engelleyen geçici veya kalıcı sebeplerin ortaya çıkması olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, başkanın toplantıya katılamaması, geçerli bir mazeretinin bulunması, uzun süreli bir engel hâlinin ortaya çıkması, istifa etmesi, yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesi ya da vefat etmesi gibi durumlar söz konusu olabilir⁸⁰⁵. Bu tür durumlarda, yönetim kurulunun işleyişinin devamlılığını sağlamak amacıyla başkan vekili devreye girmektedir. Özellikle, başkanın toplantıya katılamadığı veya geçerli bir mazeretinin bulunduğu hallerde, yönetim kurulu toplantısının çağrısını ve yönetimini başkan vekili üstlenmelidir. Başkanın görevden alınması veya istifası halinde ise, yeni bir başkan seçilene kadar yönetim kurulunun işleyişinin aksamaması için geçici olarak başkan vekili yetkilendirilmelidir.

⁸⁰⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 148.

⁸⁰¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 148-149.

⁸⁰² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı s. 150.

⁸⁰³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 81; ZK/Bühler, Art. 712, N. 17.

⁸⁰⁴ Özkorkut, s. 44.

⁸⁰⁵ Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1105; Başkanın bulunmadığı veya hastalık gibi mazeretinin bulunduğu zamanlarda davet başkan yardımcısınca yapılacaktır. Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 587

3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Toplantıya Çağrısı Gerçekleştirip Gerçekleştiremeyeceği Sorunu

a. TTK m. 392/7' de 7511 Sayılı Kanun'la Değişiklik Yapılmadan Önceki Hukuki Durum

Yönetim kurulunun toplantıya çağırılması kural olarak, yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili tarafından gerçekleştirilir⁸⁰⁶. Bu düzenleme, başkanın toplantıya çağrı yetkisinin, üyelerin toplantı talebiyle ilişkilendirilerek açıklanmasını sağlar⁸⁰⁷. Düzenlemenin lafzından hareketle, öğretide baskın görüş, üyelerin yalnızca yönetim kurulu başkanından toplantı yapılmasını talep edebileceğini ve çağrının mutlaka

⁸⁰⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 372, N. 527; Doğan'a göre, yönetim kurulu üyelerinin yönetim kurulunu toplantıya çağırma veya toplantıya çağırılmasını talep etme hak ve yetkilerinin olup olmadığının düzenlenmesi gerekmektedir. Bu konuda netlik sağlanması için yönetim kurulu "yönergesinde" ayrıntılı bir düzenleme yapılması önem arz etmektedir. SPK ilkeleri çerçevesinde, yönetim kurulu, "kurumsal yatırımcı niteliğine sahip olanlar, azınlık pay sahipleri" veya esas sözleşmede tanımlanmış menfaat sahiplerinin talebi üzerine toplanabilir. Her ne kadar bu düzenlemenin uygulanabilirliği pratikte sınırlı olsa da "SPK ilkeleri kapsamında yer alması ve yönetim standartlarına vurgu yapması bakımından önemli bir yere sahiptir." Bu bağlamda, yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasını talep etmeye veya toplantı çağrısı yapmaya yetkili kişilerin yönergede açık ve ayrıntılı bir şekilde tek tek belirlenmesi gerekmektedir. Bu düzenleme, karar alma süreçlerinin şeffaflığını artırmak ve yönetim kurulu işleyişinde net bir çerçeve oluşturmak açısından büyük bir öneme sahiptir. Doğan, Organizasyon, s. 148-149; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, "Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı şirketin 03.02.2016 tarihli şirket olağan genel kurulunda üç yıl görev yapmak üzere davacının yönetim kurulu başkanı ve davalı asillerin yönetim kurulu başkan yardımcısı ve üyesi sıfatıyla yönetim kuruluna seçildikleri, şirket esas sözleşmesinin 14 üncü maddesinde "Yönetim kurulu toplantıları şirket merkezinde yapılır. ... Üyelerin tamamına önceden yazılı veya haber verilmek suretiyle toplantı şirket merkezinden veya işyerinden başka bir yerde yapılabilir. Yönetim kurulunun müzakerelerinin başlayabilmesi için mevcut üye sayısının yarısından bir fazlasının toplantıda hazır bulunması şarttır. Kararlar mevcut üyelerin ekseriyetiyle verilir." şeklinde düzenlendiği, davaya konu yönetim kurulu kararının alındığı yönetim kurulu toplantısına davacı yönetim kurulu başkanına çağrı yapılmadan ve şirket merkezi dışında toplanılarak karar alındığı, 6102 sayılı Kanun'un 392 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre her yönetim kurulu üyesinin başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebileceği hükmü ve ilkeler dikkate alındığında kural olarak daveti yönetim kurulu başkanının yapacağı, ancak onun bulunmadığı zamanlarda bu görevin başkan vekiline ait olduğu, ticaret sicil kayıtlarına göre toplantı tarihi itibarıyla davacının yönetim kurulu başkanı olup usulüne uygun olarak yapılacak toplantı bildiriminden sonra katılıp katılamayacağının tespit edilebileceği, hiç davet yapılmadan gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantısının Kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık taşıdığı, yönetim kurulu başkanı belli konularda müzakerelere katılamayacak olsa da bu hususun onun toplantıya davet edilmesine engel teşkil etmediği, bildirim yapılmaksızın 06.07.2018 tarihinde toplanan yönetim kurulunun aldığı 2018/1 sayılı kararının toplantı ve karar nisapları da göz önüne alındığında batıl olduğu sonucuna varıldığı, batıl 06.07.2018 tarihli 2018/1 sayılı yönetim kurulu kararına dayanarak 14.09.2018 tarihli genel kurul toplantısına çağrı yapılmış ise de usulüne uygun alınmış bir yönetim kurulu kararı bulunmadığından ve azınlık ihtarnamesi olarak belirtilen ihtarnamenin sadece gündeme madde eklenmesi hususu ile ilgili olması nedenleriyle genel kurulda alınan tüm kararların batıl olduğunun tesbit edilmesinde isabetsizlik görülmediği gerekçesiyle davalı ... Turizm İnş. ve Tic. A.Ş. vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı ... Tur. İnş. ve Tic. A.Ş.'nin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372 nci maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine, 12.09.2024 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi." Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 12.09.2024 tarihli ve E. 2023/4130- K. 2024/6317 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

⁸⁰⁷ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 832.

başkan tarafından, başkanın bulunmaması durumunda ise başkan vekili tarafından yapılacağını ifade etmekteydi⁸⁰⁸. Bununla birlikte, öğretide alternatif bir görüş, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle her bir yönetim kurulu üyesine toplantıya çağrı yetkisinin tanınabileceğini ileri sürmekteydi⁸⁰⁹.

İlgili düzenlemeden açıkça anlaşıldığı üzere, yönetim kurulu başkanının, üyelerin toplantı talebini aldıktan sonra çağrıyı yapma konusunda bir zorunluluğu bulunmamaktaydı⁸¹⁰. Bu yetki, başkanın takdirine bırakılmıştı. Ancak, öğretide aksi görüşe sahip olanlar, üyelerden gelen bir talebin mutlaka olumlu karşılanması gerektiğini ve yönetim kurulu başkanı veya başkan vekilinin bu talep doğrultusunda toplantı çağrısını yapmakla yükümlü olduğunu savunmaktaydı⁸¹¹.

Domaniç'in, 6762 sayılı TK dönemine ilişkin değerlendirmeleri, yönetim kurulu toplantılarının çağrılması konusunda sistematik ve dikkat çekici bir yaklaşım sunmaktadır. Domaniç'e göre, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi yalnızca yönetim kurulu başkanına veya onun yokluğunda başkan vekiline aittir. Diğer üyelerin doğrudan toplantıya çağrı yapma yetkileri bulunmamakta; ancak her üyenin, gündemi açıkça belirterek başkan veya başkan vekiline toplantı yapılması yönünde yazılı bir talepte bulunma hakkı mevcuttur. Başkan veya başkan vekilinin bulunmaması ya da bu kişilerin çağrı görevini ihmal etmeleri durumunda, yönetim kurulunun kendi kendine ya da başkan dışındaki üyelerin çağrısıyla toplanması mümkün değildir. Ancak Domaniç, olağanüstü hallerde bu sıkı yetki kuralının esnetilebileceğini ifade etmektedir. Nitekim, başkan veya vekilinin görevden ayrılması, üyeliklerinin sona ermesi veya çağrı görevini yerine getirmelerine engel bir durumun ortaya çıkması hâlinde, yeni başkan veya başkan vekilinin seçilebilmesi amacıyla herhangi bir yönetim kurulu üyesinin ya da şirket denetçilerinin yönetim kurulunu toplantıya çağırabileceğini kabul etmektedir. Bu kapsamda Domaniç, öncelikle yönetim kurulu üyelerinin toplantı yapılmasını başkan veya vekilinden talep etmeleri gerektiğini, ancak bu talebe olumlu yanıt alınamaması hâlinde üyelerden birinin çağrı yetkisini kullanabilmesi gibi alternatif mekanizmaların oluşturulabileceğini ileri sürmüştür. Ayrıca, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, her yönetim kurulu üyesine doğrudan

⁸⁰⁸ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 832; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 308.

⁸⁰⁹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 150.

⁸¹⁰ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 833.

⁸¹¹ Ercoşkun, s. 1701; Olağanüstü toplantı talep eden üye kural olarak bu istemin gerekçesini ve toplantı gündemini bildirmelidir. Ancak gündemin bildirilmesi şartıyla gerekçe gösterilmese dahi başkan bu istemi yerine getirmek zorundadır. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 308.

toplantıya çağrı yetkisi tanınabileceği gibi, talebin reddedilmesi durumunda bu yetkinin kazanılabileceğine dair bir sistem de benimsenebileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte, ETK m. 331'in lafzı uyarınca, toplantıya çağrı yetkisinin yalnızca başkan ve başkan vekiline ait olduğu, diğer üyelerin bu yetkiden yoksun bırakıldığı ifade edilmiştir. İsviçre hukukundan farklı olarak, Türk hukuk sistemi başkana, şirketin idare ve temsilinde özel bir konum atfetmemekte, bu yetkileri doğrudan yönetim kuruluna tanımaktadır. Bu nedenle, Domaniç, yönetim kurulunun düzenli ve etkili çalışmasının sağlanması açısından, toplantıya çağrı yetkisinin esas sözleşme ile daha geniş bir şekilde düzenlenebilmesi gerektiğini savunmaktadır. Son olarak, yönetim yetkisinin başkan veya başkan vekiline münhasıran verilmesi yerine, bu yetkinin diğer belirli üyelere veya murahhas üyelere de devredilebileceği yönündeki görüşü dile getirmiştir. Bu yaklaşımın, ETK m. 319'daki düzenlemeyle uyumlu olduğu ifade edilerek, çağrı mekanizmasında esnekliğe imkân tanıyan bir sistem önerilmiştir⁸¹².

Bu tartışmalar, yönetim kurulu toplantılarının çağrı süreçlerinde belirli bir düzen ve yetki hiyerarşisi oluşturulmasının, yönetim sisteminin işleyişi açısından hayati bir öneme sahip olduğunu ortaya koymuştu.

Yönetim kurulu üyesinin toplantı talebi reddedildiğinde, mahkemeye başvurarak ve şirketi davalı göstererek yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin kendisine verilmesini talep edebildiği görülmüştü⁸¹³. Bu dava sonucunda, mahkemenin çağrıyı yapmak üzere bir kayyum atayabilmesi de mümkün

⁸¹² Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 587-588; Gürpınar'a göre, eğer başkan veya başkan vekili, ya da her ikisi, görevlerinden veya üyeliklerinden ayrılırsa ya da bu kişilerin yönetim kurulu üyeliğini sürdürmelerini engelleyen bir durum ortaya çıkarsa, diğer yönetim kurulu üyeleri, başkan veya başkan vekilliği seçimi yapmak ve gerektiğinde boşalan üyelikleri doldurmak amacıyla yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisine sahip olmalıdır. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun işleyişinin aksamamasını önlemek ve karar alma süreçlerinin devamlılığını sağlamak adına önemli bir düzenleme niteliğindedir. Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1106; Domaniç, Anonim Şirketler, s. 398; Dural'a göre, TTK m. 331 hükmü yedek hüküm olduğundan, yönetim kurulu başkanının bulunmaması hâlinde toplantıya çağrı yetkisi esas sözleşmeyle başka yönetim kurulu üyelerine verilebilir. Bu tür bir düzenleme, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmaması sebebiyle işlevsiz hâle gelmesini önleyici bir çözüm sunar. Dural, s. 170.

⁸¹³ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 150; Sayın, Butlan, s. 48; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 403; Yüce, Geçersizlik, s. 51; İsviçre'de toplantı talebini yerine getirmeyen yönetim kurulu başkanlarına karşı açılmış olan dava kabul edilmiştir. Coştan, Karar Alma, s. 171-173; İsviçre Borçlar Kanunu'nun 699. maddesinin dördüncü fıkrası kıyasen uygulanabileceği ve İsviçre hukukunda toplantı isteği reddedilen üyenin bir eda davası açabileceği ileri sürülmektedir. Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 70; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 485; Açılacak dava, "tespit davası" değil, "eda davası" niteliğindedir. 15. madde gerekçesinde yer alan, "Bu halde konu yargılama süreçleri neticesinde çözüme kavuşturulabiliyor olsa da bu durum şirketin karar alma süreçlerini uzatmakta ve yargının iş yükünü artırmaktadır." ifadesi, kanun koyucunun değişikliği yaparken toplantı talebiyle mahkemeye başvurulduğu veya başvurulabildiği hususunu dikkate aldığını açıkça göstermektedir. Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 834.

olabilmekteydi⁸¹⁴. Ancak, kanun koyucu bu konuda bilinçli olarak herhangi bir düzenleme yapmayarak, sürekli olarak görev yapan yönetim kurulunun faaliyetlerine mahkemenin müdahalesine imkân tanımamıştı⁸¹⁵. Ayrıca, yönetim kurulu üyesinin başkan veya başkan vekilinden toplantı talebinde bulunurken, gerekçesini de belirtmesinin, toplantının sağlıklı şekilde işlemesi açısından önemli olduğu ifade edilmişti⁸¹⁶.

Karahan'a göre, bir yönetim kurulu üyesi toplantı talebinde bulunmasına rağmen başkan veya başkan vekili bu talebi yerine getirmezse, ilgili üyenin mahkemeye başvurarak toplantının yapılmasını talep edebileceği ifade edilmişti⁸¹⁷. Şener ise, başkanın üyelerin kanuna uygun taleplerini reddetmesi durumunda, üyelerin yönetim kurulunu doğrudan kendilerinin toplantıya çağırabileceğini savunmuştu⁸¹⁸. İmregün'ün yaklaşımına göre, talebine uygun bir sürede yanıt alamayan üyenin toplantıya çağrı yetkisini kazanabileceğine dair bir düzenlemenin esas sözleşmeye eklenebileceği belirtilmişti. Ayrıca, TTK'nın 367. maddesine kıyasen, üyenin mahkemeye başvurarak yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin kendisine verilmesini talep edebileceği öne sürülmüştü. Bunun yanında, yönetim kurulunun bir sonraki toplantının gününü kendisi belirleyerek süreci düzenleyebileceği de dile getirilmişti⁸¹⁹.

Öğretide, TTK'nın 412. maddesinin kıyasen uygulanarak çağrı yapılmak üzere bir kayyum atanabileceği ve toplantı talebinde bulunan üyenin doğrudan toplantıya çağrı yapabileceği görüşü savunulmuştu⁸²⁰. Tekinalp, başkan veya başkan vekiline

⁸¹⁴ Coştan, Karar Alma, s. 173; İsviçre hukukunda eğer başkan, bir yönetim kurulu üyesinin toplantı çağrısı talebine uymuyorsa, ilgili üye mahkemeden toplantının çağrılmasını talep edebilir. Bu davada pasif taraf (davalı), tüzel kişilik olarak şirketin kendisidir. Ancak, çoğunluk görüşüne göre, doğrudan başkana başvuruda bulunulması da mümkündür, çünkü yasa başkanı açıkça toplantı çağrısı konusunda yetkili kişi olarak tanımlamaktadır. Acil bir durum söz konusuysa veya başkanın toplantıyı kasıtlı olarak engellemeye çalıştığı kanıtlanmışsa, mahkeme başkana toplantıyı çağırmasını emretmek yerine, doğrudan kendi yetkisiyle toplantıyı çağırabilir. Bu yorum, İsviçre Federal Mahkemesi'nin OR 699, 5. fıkra (genel kurul toplantılarının mahkeme kararıyla çağrılması) hakkındaki içtihadının, OR 715 (yönetim kurulu toplantıları) için kıyasen uygulanmasına dayanmaktadır. Ayrıca, organizasyon yönetmeliği, başkanın görevini yerine getirmediği durumlar için başkan vekiline veya halka açık şirketlerde "lead director" olarak adlandırılan bağımsız yönetim kurulu üyesine toplantıyı çağırma ve yönetme yetkisi tanıyabilir. Böckli § 9 N. 150.

⁸¹⁵ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 113.

⁸¹⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 248; Altaş, Anonim Şirketler, s. 313; Yüce, Geçersizlik, s. 71.

⁸¹⁷ Karahan/Arsan, Şirketler Hukuku, s. 400.

⁸¹⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 397; Aynı yönde Aslanlı, s. 117.

⁸¹⁹ İmregün, Toplantı ve Karar, s. 281.

⁸²⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 74; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 114; bu karar alınabilir olsa bile, kararın alınması ve kayyımın süreci işletmesi oldukça uzun zaman alacağından, toplantının yapılması ve kararın alınması sürecindeki bu gecikme, çoğu zaman pratik gereksinimlere uygun düşmeyecek ve şirket

yapılan toplantı çağrısı talebinin yerine getirilmemesi durumunda yasada bir olumsuz boşluk bulunduğunu ve bu boşluğu gidermek için yönetim kurulu üyelerinin çekişmesiz yargı yoluyla toplantı kararı alabilmesine imkân tanıyacak bir kanuni düzenlemenin gerekliliğini ifade etmişti⁸²¹. Bahtiyar a göre, ise kanun koyucu böyle bir yetkiyi mahkemeye tanıyacak olsaydı açık bir kanun düzenlemesi yapardı. Bunun en büyük sebebi de şirketin yönetim ve temsil organı olan yönetim kuruluna mahkemenin müdahalesinin engellenmesiydi⁸²².

Başkan veya başkan vekilinin görevden ayrılması ya da üyeliğe engel bir durumun ortaya çıkması hâlinde, boşalan üyelikleri doldurmak amacıyla herhangi bir yönetim kurulu üyesinin toplantıya çağrı yapabilmesi gerektiği belirtilmişti⁸²³. Ayrıca, iç yönergelerle yönetim kurulu üyelerine veya yönetim yetkisinin devredildiği üçüncü kişilere toplantıya çağrı yetkisi verilebileceği de öne sürülmüştü⁸²⁴.

Azınlık pay sahiplerinin genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak veya gündeme madde ekletmek için mahkemeye başvurabileceği ve bu talep üzerine verilen kararın nihai nitelikte olup temyize tabi olduğu ifade edilmişti. Benzer şekilde, bir yönetim kurulu üyesinin toplantı talebinin reddedilmesi hâlinde, mahkemeye başvurarak yetki talep edebileceği belirtilmişti⁸²⁵.

Bahtiyar'a göre, mevzuat nedeniyle başkanın çağrı yapmaması halinde gerekli çoğunluk sağlanarak toplantısız karar alınmasıydı. Bu yöntemin tüm üyelerin katılımını gerektirmesi nedeniyle elverişli olmadığı, ayrıca alınan kararların sicile tescil ettirilememesi veya karar defterinde saklanması konusunda sorunlar yaşandığı dile getirilmişti⁸²⁶.

Yargıtay kararlarında, yönetim kurulunun toplantıya çağrısının yalnızca başkan veya başkan vekili tarafından yapılması gerektiği ve bu düzenlemenin emredici nitelikte olduğu vurgulanmıştı. Bu kişilerin dışında yapılan çağrılarının geçersiz

menfaatleri açısından kabul edilebilir olmayacaktır. Ayrıca, böyle bir yetkinin kanunda düzenlenmemiş olması sebebiyle, mahkemelerin bu duruma olumsuz yaklaşması ve talebi reddetmesi güçlü bir ihtimaldir. Coştan, Karar Alma, s. 173.

⁸²¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 373, N. 527.

⁸²² Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 113.

⁸²³ Coştan, Karar Alma, s. 160.

⁸²⁴ Coştan, Karar Alma, s. 161.

⁸²⁵ Moroğlu, Erdoğan, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davet için Azınlık Pay Sahiplerini Yetkilendirilen Mahkeme Kararının Uygulanmasının Ertelenmesi.", Makaleler, İstanbul: 12 Levha Yayınları, (2010), s. 450.

⁸²⁶ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 116-117, 122; aynı yönde Hamamcıoğlu, Esra. "Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16- Sayı: 197-198 (2021), s. 130.

sayıldığı ve bu şekilde alınan kararların da hukuken geçersiz kabul edildiği belirtilmişti. Yargıtay, bazı durumlarda bu geçersizliği "yokluk", bazı durumlarda ise "butlan" olarak değerlendirmişti⁸²⁷.

İsviçre Borçlar Kanunu'nun 715. maddesi, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin genellikle başkana ait olduğunu belirtmekle birlikte, bu yetkinin emredici olmadığını vurgulamıştır⁸²⁸. Esas sözleşme veya iç yönergelerle bu yetkinin başka bir üyeye devredilebileceği ancak çağrıyı yapacak kişinin başkanla iş birliği içinde olması gerektiği ifade edilmiştir⁸²⁹. İsviçre hukukunda başkan vekiline ilişkin özel bir düzenleme bulunmamakla birlikte, uygulamada başkan vekilinin toplantıya çağrı yapabileceği kabul edilmektedir⁸³⁰.

Türk ve İsviçre hukukları arasında yönetim kurulu toplantılarına çağrı yetkisi konusunda önemli farklar bulunmaktadır. İsviçre hukuku, üyelerin toplantı talebinde gerekçe göstermesini ve aciliyetini kanıtlamasını şart koşarken, TTK daha esnek bir yaklaşım benimseyerek üyelerin herhangi bir gerekçe göstermeden yazılı olarak toplantı talep edebileceğini öngörmüştür⁸³¹. Ayrıca, İsviçre Kanunu başkanın toplantıya çağrı yapmasını zorunlu kılarken, TTK'da bu konuda açık bir düzenleme bulunmamaktadır⁸³².

İsviçre hukukunda, talebi reddedilen bir üyenin mahkemeye başvurarak yönetim kurulu başkanına belirli bir süre içinde toplantıya çağrı yapması için yetki verilmesini talep edebileceği, hatta mahkemenin doğrudan toplantıya çağrı yapabileceği düzenlenmiştir⁸³³. Bu durum, İsviçre hukukunun bu tür uyuşmazlıklara daha somut ve müdahaleci çözümler sunduğunu göstermektedir. İsviçre düzenlemesi, yönetim kurulu üyesine emredici nitelikte bir hak tanıırken, bu yetkinin esas sözleşme

⁸²⁷ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 835-836; İsviçre öğretisinde, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi konusunda farklı bakış açıları öne sürülmektedir. Bunlar için bkz. İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 125-127.

⁸²⁸ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 838-839.

⁸²⁹ Sayın, Butlan s. 82; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 248; Toplantı çağrısı (Einberufung) genellikle yönetim kurulu başkanı (Präsident) veya gerektiğinde başkan yardımcısı (Vizepräsident) tarafından yapılır. Ancak, kanunen yönetim kurulunun tüm üyeleri toplantı çağrısı yapma hakkına sahiptir (bkz. nOR 715, N 8 ve devamı). ZK/Bühler, Art. 713, N. 2.

⁸³⁰ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 839; İsviçre öğretisinde, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi konusunda farklı bakış açıları öne sürülmektedir. Bunlar için bkz. İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 125-127.

⁸³¹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 839.

⁸³² Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 839.

⁸³³ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 840-841.

veya iç yönergede düzenlenmediği sürece üye tarafından doğrudan kullanılamayacağını öngörmüştür⁸³⁴.

Türk hukukunda ise, yönetim kurulu üyelerinin doğrudan toplantıya çağrı yapma yetkisini esas sözleşme ile düzenleme imkânı, TTK'nın 340. maddesi nedeniyle kısıtlanmıştı⁸³⁵. Ancak bazı görüşler, bu yetkinin tamamlayıcı hüküm niteliğinde olduğunu ve iç yönerge ile tanınabileceğini savunmuştu⁸³⁶. Başkan veya başkan vekilinin toplantı talebini haksız yere reddetmesi durumunda butlan tespiti davası açılabileceği gibi, üyenin doğrudan toplantıya çağrı yapabileceği de dile getirilmişti. Ayrıca, bu tür haksız reddin neden olduğu zararlardan başkanın sorumlu tutulabileceği belirtilmiş ve sorunun giderilmesi için elden dolaştırma yoluyla karar alınması veya başkanın azledilmesi önerilmişti⁸³⁷.

b. TTK m. 392/7' de 7511 Sayılı Kanun'la Değişiklik Yapıldıktan Sonraki Hukuki Durum

(1) Yasal Düzenleme

7511 sayılı TTK ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 29 Mayıs 2024 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunun

⁸³⁴ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 840; Sayın, Butlan, s. 226-227; Fransa uygulaması için bkz. Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 837-838.

⁸³⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 249; İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 132; Ancak, kanunda yönetim kurulu üyelerine tanınmış böyle bir hak bulunmamaktadır. Toplantıya yalnızca başkan veya vekili çağırabilecek olup, diğer üyeler, ancak başkan veya vekilden toplantı çağrısı yapılmasını talep edebilecektir. Ana sözleşmeye, her bir üyeye belirli şartlarda çağrı yetkisi tanıyan bir hükmün eklenmesinin mümkün olup olmadığı tartışmaya açık bir konu olmakla birlikte, emredici hükümler ilkesi karşısında bu tür bir düzenlemenin dayanağı bulunmamaktadır. Öte yandan, bu yetkinin ana sözleşme yerine yönetim kurulu iç yönergesi ile düzenlenebileceği yönündeki görüşler öğretide dile getirilmiştir. Ancak, bu görüş kabul edilse dahi, iç yönergede böyle bir yetki hükmü yer almıyorsa, bu yetkinin kullanılması da mümkün olmayacaktır. Nitekim, Yargıtay da yukarıda özetlenen kararında, yönetim kurulu başkanının davetiyle değil, davet yetkisi bulunmayan bir üyenin çağrısıyla yapılan toplantının anonim şirketin temel yapısına uygun olmadığına ve bu toplantıda alınan kararların TTK'nın 391. maddesi uyarınca butlanla sakat olacağına karar vermiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 26.1.2016 tarihli ve E. 2015-3129-K. 2016/804 sayılı ilamı. (UYAP) E.T. 6.2.2025.; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 112.

⁸³⁶ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 133; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 249; Coştan, Karar Alma, s. 161.

⁸³⁷ Ancak, bu çözüm pratik olmadığı gibi teorik açıdan da çeşitli sorunlar barındırmaktadır. Zira, eğer yeni bir talebin haksız şekilde reddedilmesi, başkanın iradesinin bir hukuki işlem olarak değerlendirilip hükümsüzlüğü ileri sürülebilse bile, uygulamada davanın kesin bir karara bağlanması için geçecek süre dikkate alındığında, bu yöntem amaca elverişli olmayacaktır. Üstelik, karara bağlanması istenen konunun aciliyeti, bu kadar uzun bir bekleme süresine tahammül göstermeyebilir. Bunun yanı sıra, alınacak bir tespit kararı, icrai nitelik taşımayacağından, talep edilen toplantının yapılmasını doğrudan sağlayamaz. Başkanın talebi reddetmesi ya da hareketsiz kalması durumunda, tespit kararı uyarınca herhangi bir işlem doğmayacak ve bu nedenle ortada yalnızca bir fiili durum, başka bir ifadeyle kasıt veya ihmale dayalı bir geciktirme ortaya çıkacaktır. Bu tür bir fiili durum, tespit davasının değil, ancak şartları mevcutsa bir 'delil tespiti' talebinin konusu olabilir. Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 111; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 69; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1063, N. 60-61; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 397; İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 121; Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 833.

15. maddesiyle değişen TTK'nın 392. maddenin yedinci fıkrasına göre, “her yönetim kurulu yesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir. (Ek cümleler:23/5/2024-7511/15 md.) İstem uygun görülmesi hâlinde ağrı, yönetim kurulu başkanınca yapılır. Ancak yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun yazılı istemi üzerine, yönetim kurulu başkanı yönetim kurulunu istemin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırmak zorundadır. Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağırılmadığı veya yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâllerde, ağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir. ağrı zerine yapılacak toplantılarda toplantı ve karar nisapları hakkında 390 ıncı maddenin birinci fıkrası uygulanır. Esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebilir.”

Her yönetim kurulu yesi, yönetim kurulu başkanından kurulun toplantıya çağırılmasını yazılı olarak talep edebilir. Ancak, yönetim kurulunun toplanması ve görüşme yapılması gereken bazı durumlarda, yönetim kurulu başkanının bu talebe sessiz kalabildiği görülmektedir. Yapılan son değişiklikle, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yapılan toplantı çağrısı taleplerine yönelik olarak başkana, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirilmiştir. Başkanın bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi ya da başkana veya vekiline ulaşılamaması halinde, çoğunluğa yönetim kurulunu doğrudan toplantıya çağırma yetkisi tanınmıştır.

Düzenlemeye göre, çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin istemde bulunması durumunda, yönetim kurulu başkanının herhangi bir takdir hakkı olmaksızın toplantıya çağırması zorunludur. Ancak, çoğunluğun sağlanamadığı durumlarda, başkan toplantıya çağrıyı yapıp yapmama konusunda takdir hakkına sahip olmaktadır⁸³⁸. Bu takdir hakkı, dürüstlük kuralı ve çelişkili davranış yasağı çerçevesinde kullanılmalıdır⁸³⁹.

Düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yapılan yazılı istemin, yönetim kurulu başkanına ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde toplantının gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Burada düzenlenen otuz günlük süre, toplantının yapılabileceği azami sınırı ifade etmekte olup, başkanın keyfi

⁸³⁸ Sarıkaya, Toplantı ağrısı, s. 845.

⁸³⁹ örneğin, toplantıda tartışılması istenilen konu yönetim kurulunun görev alanına girmiyorsa veya şirketle ilgili bir mesele dahi değilse, başkan bu istemi reddedebilir. Aynı şekilde, daha önce kurul önüne gelmiş, müzakere edilmiş ve karara bağlanmış bir konuda, bazı üyelerin yalnızca karar istedikleri yönde çıkmadığı için tekrar tekrar talepte bulunmaları halinde, ağrı talep hakkının kötüye kullanılması durumu gündeme gelebilir. Sarıkaya, Toplantı ağrısı, s. 845.

davranışlarını önlemek ve süreci belirli bir disipline oturtmak amacıyla getirilen önemli bir düzenlemedir. Sürenin başlangıcı, yazılı talebin yönetim kurulu başkanına fiilen ulaştığı, yani başkanın hukuki ve fiili hakimiyet alanına girdiği an olarak kabul edilmiştir. Bu düzenleme, yalnızca toplantı çağrısının zamanlamasına ilişkin bir çerçeve çizmekle kalmamakta, aynı zamanda yönetim kurulu işleyişine açıklık ve öngörülebilirlik kazandırarak, şirket yönetiminde hukuki güvenliği sağlamayı hedeflemektedir. İstemin yazılı yapılması da geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir⁸⁴⁰. Çağrı yetkisini kullanan ve salt çoğunluğu oluşturan üyeler, bu yetkiyi yönetim kurulu başkanının yerine kullanmış olduklarından, yapacakları çağrının başkanın çağrısında bulunması gereken tüm unsurları taşıması gerekmektedir. Bu bağlamda, hazırlanan çağrı metninde toplantının yeri, zamanı, gündemi ve diğer ilgili konular açıkça belirtilmelidir. Ayrıca, söz konusu çağrının yönetim kurulunun tüm üyelerine usulüne uygun bir şekilde iletilmesi zorunludur. Bu yaklaşım, çağrı yetkisinin hukuki geçerliliğini sağlamak ve yönetim kurulu toplantısının usulüne uygun bir şekilde gerçekleştirilmesini temin etmek için önemlidir. Eksik veya yetersiz bir çağrı metni, toplantının şekil şartlarına aykırılık teşkil edebilecek ve alınan kararların geçerliliğini tartışmaya açabilecek nitelikte olacaktır. Dolayısıyla, salt çoğunluk tarafından kullanılan bu yetkinin, başkanın çağrısında aranan standartlara uygun biçimde uygulanması gerekmektedir⁸⁴¹.

İlgili düzenlemede, toplantı talebinin gerekçelendirilmesi veya gündemin belirtilmesi gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bu durum, başkanın gerekçe eksikliğini ileri sürerek toplantıya çağrı yapmaktan kaçınmasını engellemekte ve yalnızca talepte bulunan üyenin rızasıyla toplantının iptal edilebileceği veya ertelenebileceğini ortaya koymaktadır. Başkanın takdirine dayanarak toplantıyı iptal etme ya da erteleme yetkisi ise bulunmamaktadır. Bu düzenlemede, çoğunluğu oluşturmayan üyelerin toplantı taleplerinin karşılanmaması durumunda bu üyelerin doğrudan toplantıya çağrı yapamayacakları öngörülmüştür⁸⁴².

392. maddenin yedinci fıkrasının son cümlesinde, esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebileceği açıkça ifade edilmektedir. Bu düzenleme, öncesinde tartışma konusu olan, yönetim kurulunun toplantıya çağrılma usulünün esas sözleşme ile düzenlenip düzenlenemeyeceği

⁸⁴⁰ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 849.

⁸⁴¹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 853.

⁸⁴² Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 845-846.

konusundaki tereddütleri ortadan kaldırmıştır. Ayrıca, kanuna ve esas sözleşmeye uygun olmak koşuluyla, iç yönergede de bu konuda düzenleme yapılabileceği sonucuna ulaşılmaktadır⁸⁴³. Bu durum, çağrı usulünün şirketin ihtiyaçlarına göre daha esnek ve pratik bir şekilde düzenlenmesine olanak sağlamaktadır. Böylece çağrının şekli, zamanı, içeriği gibi konular esas sözleşme veya iç yönerge ile düzenlenebilecektir⁸⁴⁴.

(2) Düzenlemenin Amacı

Kural olarak yönetim kurulu toplantılarına çağrı yetkisi yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline aittir. Ancak başkan veya başkan vekilinin bu yetkiyi kötüye kullanarak toplantıya çağrıda bulunmaması, şirket içinde ciddi bir yönetim krizi doğurabilmektedir. Yönetim kurulunun toplanmasını talep eden bir üyenin bu durumu kendi başına çözümleyip çözümleyemeyeceği ya da mahkemeye başvurarak toplantının yapılmasını sağlayıp sağlayamayacağı hususunda öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu tür uygulama sorunlarını gidermek ve yönetim kurulu işleyişini daha düzenli hale getirmek amacıyla, 7511 sayılı Kanun ile TTK'da önemli düzenlemeler yapılmıştır.

TTK m. 392/7 gerekçesine göre⁸⁴⁵, TTK'nın 392. maddesi, yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisini sadece yönetim kurulu başkanına, başkanın görevini yerine getiremediği durumlarda ise başkan vekiline tanımaktadır. Ancak, yönetim kurulunun toplanmasını gerekli kılan bazı özel durumlarda başkanın bu çağrı talebine kayıtsız kalması mümkündür. Bu tür bir tutum, şirketin yönetim fonksiyonunu yerine getirmekle yükümlü olan organın karar alma mekanizmasını sekteye uğratmakta; yönetim kurulunun çoğunluğunun iradesiyle şekillenen kararların alınamamasına neden olabilmektedir. Mevcut sistemde, bu tür uyuşmazlıklar yargı mercileri aracılığıyla çözülebilse de bu yol hem zaman alıcı olmakta hem de mahkemelerin iş yükünü artırmaktadır. Bu sorunun giderilmesi amacıyla yapılan yasal değişiklikle, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun toplantı yapılmasına yönelik talepte bulunması hâlinde, yönetim kurulu başkanına bu toplantıyı gerçekleştirmek üzere çağrı yapma yükümlülüğü getirilmiştir. Ayrıca, başkanın çağrı yükümlülüğünü yerine

⁸⁴³ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 854; unutulmamalı ki anonim şirket yönetim kurulu iç yönergesiyle kendi yetki alanında kalan konuları kanun ve esas sözleşmeye uygun şekilde düzenleyebilir. Bahtiyar, Anonim Ortaklık, s. 51, 53.

⁸⁴⁴ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 854; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1117.

⁸⁴⁵ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

getirmemesi ya da başkan veya başkan vekiline ulaşamaması durumunda, ilgili talebin doğrudan toplantı talep eden üyeler tarafından gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır. Bu düzenleme ile, yönetim kurulunun işleyişine dair kilitlenmelerin önüne geçilmesi ve organ içi müzakere ortamının sağlanarak sağlıklı karar alma süreçlerinin tesis edilmesi hedeflenmektedir.

Yönetim kurulunun toplanmasını ve müzakerelerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için uygun bir ortam oluşturulmasını hedefleyen kanun değişikliği, yönetim kurulu toplantısının yapılmasını başkanın takdir yetkisine bağlayarak teorik ve pratik düzeyde bazı çelişkiler ortaya çıkarmaktadır. Bu düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin toplantı isteme hakkını kullanma süreçlerini etkilemekte ve başkanın bu süreçte sahip olduğu yetkilerle ilgili çeşitli belirsizliklere neden olmaktadır. Ancak, kanun koyucunun asıl amacının, yönetim kurulu üyelerinin toplantı taleplerine ilişkin takdir yetkilerini başkanın takdir yetkisiyle ikame etmek olmadığı açıktır. Kanun koyucunun yaklaşımı, başkana yalnızca belirli istisnai durumlarda toplantı talebini reddetme yetkisi tanımayı amaçlamaktadır. Bu istisnai durumlar, özellikle toplantı talebinin hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu veya toplantının yapılmasının açıkça hukuka aykırı bir karar alınmasına yol açabileceği hallerle sınırlandırılmalıdır. Başkanın böyle bir yetkiye sahip olması, yönetim kurulunun düzenli işleyişini sağlama ve şirket yönetiminin hukuka uygunluğunu koruma açısından makul bir önlem olarak değerlendirilebilir. Ancak, bu yetkinin keyfi ya da aşırı geniş bir şekilde kullanılması, yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkını zayıflatabilir ve yönetim kurulunun kolektif işleyişini ciddi şekilde aksatabilir. Bu nedenle, başkanın takdir yetkisinin, hukuki sınırlar içinde kalması ve yalnızca objektif gerekçelere dayanması gereklidir.

Kanun koyucunun bu düzenlemeyi oluştururken denge gözetmeye çalıştığı söylenebilir. Burada amaç, başkanın toplantı taleplerini keyfi olarak reddetmesini önlemekle birlikte, kötü niyetli veya hukuka aykırı taleplerin şirket yönetiminde kaos yaratmasının da önüne geçmektir. Bu bağlamda, başkanın takdir yetkisinin sınırlarının net bir şekilde belirlenmesi ve yönetim kurulu üyelerinin haklarının korunması, düzenlemenin etkili bir şekilde uygulanabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır⁸⁴⁶.

⁸⁴⁶ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 197.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 26.01.2016 tarihli ve E. 2015/3129, K. 2016/804 sayılı kararında⁸⁴⁷, yönetim kurulu toplantılarına çağrı yetkisi ve bu yetkinin usule aykırı kullanılması sonucunda alınan kararların hukuki geçerliliğini değerlendirmiştir. Buna göre, “Yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisinin TTK uyarınca yönetim kurulu başkanına ait olduğu ve bu yetkinin emredici nitelik taşıdığı, somut olayda ise usulsüz şekilde yapılan toplantılarda alınan kararların yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, yetkisiz üyeler tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, yönetim kurulunun temel yapısına aykırıdır ve TTK’nın 391/1-b maddesi uyarınca bu kararlar butlanla sakattır.”

Yine 11. Hukuk Dairesi, 7.2.2023 tarihli ve E. 2021/6232 K. 2023/653 kararına göre, “6102 sayılı TTK’nın 390. maddesinin birinci fıkrasında, esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulunun üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanacağı ve kararlarını da toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alacağı düzenlenmiştir. Aynı Kanun’un 392. maddesinin yedinci fıkrasında ise her yönetim kurulu üyesinin başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak talep edebileceği belirtilmiştir. Bu hükümlerden anlaşılabacağı üzere, kural olarak yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili tarafından toplantıya çağrı yapılması gerekmektedir.”⁸⁴⁸

Her iki karardan da anlaşılabacağı üzere yalnızca yönetim kurulu başkan ya da başkan vekiline çağrı yetkisinin verilmesi yönetim kurulu kararlarının hükümsüz olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle getirilen yeni düzenleme yönetim kurulu üyelerine de bu yetkinin verilmesini sağlamıştır.

Yönetim kurulunun, şirketin idare ve temsil organı olması nedeniyle karar alma sürecinin hızlandırılması öncelikli bir amaç olarak belirlenmiştir. Bu nedenle, esas sözleşme ile kanunun öngördüğü düzenlemelere kıyasla daha ağır şartlar getirilmesi mümkün değildir. Örneğin, esas sözleşme ile bir üyeye doğrudan çağrı yetkisi tanınması mümkündür. Ancak, toplantı talebinin en az iki üye tarafından yapılmasını ya da doğrudan çağrı yetkisinin yönetim kurulu üyelerinin dörtte üçünün talebine bağlanmasını öngören esas sözleşme hükümleri, bu bağlamda hukuken geçersiz kabul edilecektir⁸⁴⁹. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun hızlı ve etkin bir şekilde karar alabilmesini güvence altına almayı hedeflemektedir.

⁸⁴⁷ UYAP E. T. 11.2.2025.

⁸⁴⁸ <https://karararama.yargitay.gov.tr/>, E.T. 6.2.2025.

⁸⁴⁹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 854.

(3) Düzenlemeye Getirilen Eleştiriler

Tek bir üyenin yaptığı toplantı talebine çoğunluğa tanınan imkanların getirilmemiş olması ve bu talebin reddedilmesi halinde ilgili üyenin mahkemeye başvurma hakkının bulunmaması, öğretide eleştirilmiştir⁸⁵⁰. Sarıkaya'ya göre, düzenlemenin lafzıyla sınırlı bir yorum yapılması uygun olmayıp, bu noktada Kanunda bir boşluk olduğu kabul edilmelidir. Özellikle, Kanunda öngörülen çoğunluğun sağlanamadığı hallerde TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinin kıyasen uygulanması suretiyle, toplantı talebinde bulunan üyelerin doğrudan çağrı yapabilmesi mümkün hale getirilmelidir⁸⁵¹. Kanun koyucunun düzenlemeyi yaparken temel amacının, yönetim kurulu toplantısının gerçekleştirilebilmesini sağlamak olduğu dikkate alındığında, burada öngörülen çoğunluğun salt çoğunluk yerine daha düşük bir sayıda belirlenmesi, hatta tek bir üyenin toplantı isteminin yeterli kabul edilmesi daha uygun bir yaklaşım olabilirdi. Böyle bir düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkını güçlendirecek ve başkanın toplantı çağrısı yapmaktan kaçınması durumunda oluşabilecek yönetsel aksaklıkların önüne geçilmesine katkı sağlayabilirdi⁸⁵².

Başkan, otuz günlük süre içinde yönetim kurulunu toplantıya çağırmadığı takdirde veya başkan ya da başkan vekiline ulaşamayan durumlarda, toplantı çağrısını çoğunluğu oluşturan istem sahipleri mahkemeye başvurmaksızın doğrudan gerçekleştirebilecektir. Yönetim kurulu başkanının talebi kabul etmesi hâlinde, toplantının talebin kendisine ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak, bu süre içinde başkan tarafından çağrının yapılmaması durumunda, yönetim kurulu üyeleri doğrudan toplantıya çağrı yapma yetkisine sahip olacaktır. Sarıkaya'ya göre, olması gereken hukuk açısından, otuz günlük süre zarfında toplantının gerçekleşmemiş olması durumunda, istem sahiplerinin mahkemeye başvurmaya gerek kalmaksızın doğrudan toplantı çağrısı yapabilme hakkına sahip olmaları gerekmektedir. Bu görüş, yönetim kurulu üyelerinin toplantı isteme haklarının güçlendirilmesi ve süreçlerin etkin bir şekilde işlemesi açısından önemli bir öneri olarak değerlendirilebilir⁸⁵³.

⁸⁵⁰ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 846.

⁸⁵¹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 847.

⁸⁵² Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 847.

⁸⁵³ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 850.

Yönetim kurulu başkanı toplantıya çağrı yapmasına rağmen toplantı yeter sayısı sağlanamadığından toplantı gerçekleşmezse üyelerin çağrı hakkı bulunmamaktadır⁸⁵⁴. Sarıkaya'ya göre, istem sahibi üyelerin görüşülmesini talep ettiği gündem ile yönetim kurulu başkanının toplantı çağrısında belirttiği gündem birbiriyle örtüşmediği takdirde, başkanın fiilen toplantı çağrısını yapmadığı kabul edilmelidir. Bu durumda, istem sahibi üyelere doğrudan toplantı çağrısı yapma imkânı, TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrasının dördüncü cümlesi uyarınca tanınmalıdır. Bu yorum, üyelerin toplantı taleplerinin etkin bir şekilde karşılanmasını sağlamayı ve yönetim kurulunun işleyişinde olası keyfi davranışların önüne geçmeyi hedeflemektedir⁸⁵⁵. Ancak, kanaatimizce, yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi geçerli olmadığından, Sarıkaya'nın önerdiği şekilde bir sonuca varılması mümkün görülmemektedir. Yönetim kurulu toplantılarında gündemin genişleyebileceği ve üyelerin toplantı sırasında farklı konuları tartışmaya açabileceği dikkate alındığında, gündem uyuşmazlığının toplantı çağrısının yapılmadığı şeklinde yorumlanması hukuki açıdan isabetli olmayacaktır. Bu nedenle, üyelerin doğrudan çağrı yapma yetkisinin bu bağlamda tanınması mevcut hukuk sistemine uygun düşmemektedir.

Öğretide, yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşamadığı ifadesindeki “ya da” bağlacının, ikisinden birine ulaşamamasının doğrudan toplantı çağrısı yapma şartını yerine getirmek için yeterli olduğu şeklinde yorumlandığı görülmektedir⁸⁵⁶. Ancak kanaatimizce, bu noktada öncelikli olarak yönetim kurulu başkanına ulaşma çabası değerlendirilmelidir. Yönetim kurulu başkanının bulunmadığı veya görevi yerine getiremeyeceği bir durum söz konusu ise, başkan vekilinin bu yetkiyi kullanması gerekecektir. Dolayısıyla, ancak başkan vekiline de ulaşamaması halinde, çağrı yetkisinin yönetim kurulu üyeleri tarafından kullanılabilir hale gelmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, maddede geçen “ulaşılamama” ifadesinin de üyelerin özen yükümlülüğü ve dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz⁸⁵⁷. Bu bağlamda, başkan veya başkan vekiline ulaşma çabalarının gerçek ve iyi niyetli bir şekilde gerçekleştirilmiş

⁸⁵⁴ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 850.

⁸⁵⁵ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 851.

⁸⁵⁶ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 851.

⁸⁵⁷ Örneğin, yönetim kurulu başkanına ulaşmanın yalnızca, ülkemize uçakla dahi bir gün mesafede olan Yeni Zelanda gibi uzak bir ülkeye seyahat ile mümkün olduğu bir durumda, -kural olarak- istem sahiplerinin böyle bir zahmete katlanmaksızın doğrudan çağrı yapmalarına izin verilmesi gerekir. Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 852.

olması şarttır. Aksi takdirde, bu düzenlemenin amacına aykırı bir şekilde kullanılması, yönetim kurulunun işleyişinde olumsuz sonuçlar doğurabilir. Yani yönetim kurulu başkanı ve başkan vekilliği makamlarının boşalması ve bu makamlara uzun süre atama yapılmaması veya seçim yapılamaması durumu da ulaşamama olarak değerlendirilmelidir⁸⁵⁸.

Çağrı yetkisinin yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından kullanılacağı durumlarda, çoğunluğu oluşturan tüm üyelerin bu yetkiyi birlikte kullanması gerektiği düşünülmektedir. Her ne kadar öğretime, çoğunluğu oluşturan üyelerden bazılarının çağrı talebine imza atmaması ancak toplantıya katılması, çağrı işleminin geçerliliği için yeterli kabul edilse de kanaatimizce bu yetki, salt çoğunluğu oluşturan üyelerin tümü tarafından birlikte kullanılmalıdır. Bu yaklaşım, çağrı yetkisinin kolektif bir hak olarak değerlendirilmesini sağlamakta ve üyelerin birlikte hareket etmesini zorunlu kılarak, yönetim kurulu işleyişinde daha fazla tutarlılık ve uyum sağlamayı amaçlamaktadır. Aksi yöndeki bir uygulama, çoğunluğun iradesinin parçalanmasına ve çağrı yetkisinin suistimal edilmesine yol açabilecektir⁸⁵⁹.

4. Esas Sözleşmeyle Çağrıya Başka Bir Kişi veya Kurulun Yetkili Kılınıp Kılınamayacağı Sorunu

Öğretime esas sözleşmeyle düzenleme yapılarak yönetim kurulu başkan veya başkan vekili dışında başka bir kişi veya kurula yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisi verilip verilemeyeceği konusunda tartışma bulunmaktadır. Bir görüşe göre esas sözleşmeyle bu şekilde bir yetki verilmesi Kanunun 390. maddesinin birinci fıkrasına aykırılık teşkil edecektir⁸⁶⁰. Başka bir görüşe göre ise esas sözleşmeyle düzenleme yapılarak bu şekilde bir yetkinin verilmesi 390. maddenin birinci fıkrasına aykırılık teşkil etmez⁸⁶¹. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 18.03.2019 tarihli ve E. 2019/1166, K. 2019/1180 sayılı kararında, esas sözleşmede denetçinin de yönetim kurulunu

⁸⁵⁸ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 852.

⁸⁵⁹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 853.

⁸⁶⁰ Coştan, Karar Alma, s. 161; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 249; Hamamcıoğlu'na göre, (392/7 değişikliği öncesi) yönetim kurulu üyelerinin şirket içerisindeki idari işlevlerini etkin ve kesintisiz bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla, her bir üyeye doğrudan yönetim kurulunu toplantıya davet etme yetkisinin esas sözleşme veya iç yönerge yoluyla tanınması teorik olarak mümkün ve işlevsel bir öneri olarak değerlendirilebilir. Böyle bir düzenlemenin, yönetim süreçlerinde ortaya çıkabilecek aksaklıkların önüne geçerek şirketin faaliyet sürekliliğini destekleyeceği açıktır. Ancak, bu tür bir yetki devrinin hukuki dayanağı ve geçerliliği, TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrası ile 340. maddesi birlikte değerlendirildiğinde, ciddi tartışmalara yol açmaktadır. Zira anılan hükümler, esas sözleşmeye veya iç düzenlemelere bu nitelikte bir yetki tanıyan hükümlerin konulmasının kapsamı ve sınırları bakımından açık bir belirsizlik yaratmakta ve uygulamada tereddüt doğurmaktadır. Hamamcıoğlu, s. 132.

⁸⁶¹ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 130.

toplantıya çağırma yetkisine sahip olduğu hükmünün geçerli olduğu belirtilmiştir. Ancak, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 18.03.2019 tarihli ve E. 2019/1000, K. 2019/1014 sayılı kararında ise, esas sözleşmede yönetim kurulu üyelerinin toplantıya çağrı yetkisinin başka bir kişi veya kurula verilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

TTK'nın 392/7. maddesi uyarınca, yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasına ilişkin farklı bir usulün esas sözleşmede belirlenebileceği açıkça ifade edilmiştir. Ancak, bu düzenlemenin, yönetim kurulunun çalışma usulüne ilişkin bir konuda esas sözleşme aracılığıyla genel kurula müdahale imkânı tanınması, bazı eleştirileri beraberinde getirmiştir. Yönetim kurulunun kendi çalışma usulüne dair önemli bir konuyu kendisinin düzenlemesi hem daha işlevsel hem de ihtiyaçlara cevap verebilir bir yapı oluşturmak açısından daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Ayrıca, bu tür düzenlemelerin yönetim kurulu tarafından yapılması, değişikliklerin ihtiyaçlar doğrultusunda hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilmesine de olanak tanır. Nitekim, öğretide de esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasına ilişkin düzenlemelerin yer alıp alamayacağına dair tartışmalar bulunmaktadır. Olması gereken hukuk açısından yönetim kurulunun kendi çalışma usulüne ilişkin kuralları belirlemesi, onun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında yer almaktadır⁸⁶².

Kanun koyucunun, yönetim kurulu toplantılarına çağrı usulüne ilişkin olarak esas sözleşmede farklı bir düzenleme yapılmasına imkân tanınmasının temel amacı, çağrı yetkisinin yalnızca esas sözleşmede düzenlenmesi gerektiğini zorunlu kılmak değil; bilakis yönetim kurulunun daha kolay ve etkin bir şekilde toplanmasını sağlayacak esnek bir yapıyı teşvik etmektir⁸⁶³. Kanaatimizce, anılan yeni düzenleme, esas sözleşme hükümleri aracılığıyla yönetim kurulu üyelerinden herhangi birine-veya üyelerin çoğunluğuna- başkana ya da başkan vekiline başvurma zorunluluğu olmaksızın doğrudan yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi tanınmasına olanak verecek şekilde yorumlanmalıdır. Bu yaklaşım, yönetim faaliyetlerinin kesintiye uğramasını önleyecek, çağrı sürecinde tekil engellemelerin önüne geçecek ve kolektif iradenin etkin işlemesine katkı sağlayacaktır.

⁸⁶² İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 201-202.

⁸⁶³ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 202.

5. İç Yönerge ile Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanların Düzenlenip Düzenlenemeyeceği Konusu

İç yönergeyi kanunun çizdiği çerçevede ve kanun veya esas sözleşme hükümlerinin yetersiz kaldığı durumlarda anonim şirketi oluşturan organları, kendileri ve alt birimlerini çalışma şekil ve kurallarını belirledikleri belge olarak tanımlayabiliriz⁸⁶⁴. İç önergeyi düzenleme yetkisi yönetim kurulunda olup bu yetki devredilemez ve vazgeçilemez⁸⁶⁵. Esas sözleşmeyle düzenlenemeyecek konular iç yönerge ile düzenlenemez⁸⁶⁶. Yönetim kurulu iç yönergeyi, yönetimi devredecekse düzenlemek zorunda olup aksi durumda iç yönerge düzenlenmesi kanuni bir zorunluluk değildir⁸⁶⁷. Bıçimsel açıdan yönetim kurulu kararları yazılı olması gerektiğinden yazılı karar şeklinde alınması da zorunludur⁸⁶⁸. Ayrıca yetkili organın geçerli bir kararına dayanmalıdır⁸⁶⁹. Genel kurul yönergesi gibi tescil ve ilanına da gerek yoktur⁸⁷⁰.

Hazırlanacak olan iç yönergeye ilişkin kararın yazılı olması gerektiği halde noter tarafından onaylanmasına, tescil ve ilan edilmesine gerek bulunmamaktadır⁸⁷¹. Ancak Kanunun 371. maddesinin yedinci fıkrasına göre; “*yönetim kurulu, temsile yetkili olmayan yönetim kurulu üyelerini veya şirkete hizmet akdi ile bağlı olanları sınırlı yetkiye sahip ticari vekil veya diğer tacir yardımcılarını olarak atayabilir. Bu şekilde atanacak olanların görev ve yetkileri, 367. maddeye göre hazırlanacak iç yönergede açıkça belirlenir. Bu durumda iç yönergenin ticaret siciline tescil ve ilanı zorunludur. İç yönerge ile ticari vekil ve diğer tacir yardımcılarını atanamaz. Bu fıkra uyarınca yetkilendirilen ticari vekil veya diğer tacir yardımcılarını da ticaret siciline tescil ve ilan edilir.*” Tek üyeli yönetim kurullarında ise görev dağılımı olmadığından hiç yönergede hazırlanmasına gerek bulunmamaktadır⁸⁷².

Yönetim kurulunun toplantıya çağrı şekli, gündemin nasıl oluşturulacağı, toplantıya davet etme yetkisi, toplantıdaki çoğunluk meselesi iç yönergede yer

⁸⁶⁴ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 66; Doğan, Organizasyon, s. 44; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1181-1183, N. 87-98; Koç, İç Yönerge, s. 5.

⁸⁶⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1183, N. 98; Koç, İç Yönerge, s. 8-9; iç yönergeler yönetim kurulu için herkese ve genel kurul iç yönergesi olarak ikiye ayrılmaktadır.

⁸⁶⁶ Koç, İç Yönerge, s. 8-9, 11, 42.

⁸⁶⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1182, N. 92-93.

⁸⁶⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1181, N. 88; Doğan, Organizasyon, s. 45.

⁸⁶⁹ Doğan, Organizasyon, s. 45.

⁸⁷⁰ Doğan, Organizasyon, s. 45.

⁸⁷¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1183, N. 87; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 67.

⁸⁷² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 497, N. 623k, 623l.

alabilir⁸⁷³. İç yönerge esas sözleşmeye uygun olarak hazırlanmalı ve esas sözleşmeye aykırı hükümler içermemelidir⁸⁷⁴.

TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrasında yapılan değişiklik, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin olarak esas sözleşmede farklı bir usul belirlenmesine açıkça imkân tanımaktadır Kanun koyucunun bu düzenlemedeki amacı, yönetim kurulu toplantılarını zorlaştırmak değil; aksine, karar alma süreçlerini kolaylaştırmak ve yönetim kurulunun etkinliğini artırmaktır. Bu çerçevede, TTK m. 392/7'nin lafzı ve ruhu dikkate alındığında, yönetim kurulunun iç yönerge ile çağrı usulüne ilişkin düzenlemeler yapmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Esasen kanun, esas sözleşmede düzenleme bulunmadığı durumlarda bile üyelerin, başkan dışındaki üyelerin toplantı çağrısı yapabilmesine olanak sağlamayı amaçlamaktadır.

Özellikle esas sözleşmede çağrı usulüne dair bir hüküm yoksa, yönetim kurulu kendi iç yönergesinde, çağrı sürecine ilişkin esaslar belirleyebilir. Bu kapsamda, her bir yönetim kurulu üyesine, başkanın onayına gerek olmaksızın toplantıya çağrı hakkı tanınması mümkündür ve bu, kanun sistematigiyle de çelişmez⁸⁷⁵. Aksine, iç yönergeyle üyelerin toplantı çağrısı yapabilme yetkilerinin tanımlanması, yönetim kurulu işleyişini demokratikleştirici bir işlev görür⁸⁷⁶. Ancak, iç yönergede yapılacak düzenlemelerin TTK'nın emredici hükümleri ile çelişmemesi gerekir. Bu nedenle, esas sözleşme hükümleri ile iç yönerge hükümleri arasında tutarlılık sağlanmalıdır. Esas sözleşmede toplantı çağrısına ilişkin açık bir düzenleme varsa, iç yönerge bu hükme uygun olmalı; böyle bir hüküm bulunmuyorsa, iç yönerge çağrı usulünü belirlemede yardımcı ve tamamlayıcı bir kaynak olarak kullanılabilir. İç yönergeyle her bir yönetim kurulu üyesine bu hakkın tanınması, başkanın toplantı çağrısını yapmaması veya talepleri karşılıksız bırakması gibi durumlarda kurulun işleyişini sekteye uğratmadan toplantı yapılmasını sağlar. Bu tür düzenlemeler, yalnızca şirket içi katılımı ve şeffaflığı artırmakla kalmaz, aynı zamanda karar alma süreçlerinin kesintisiz ve verimli işlemesine de katkı sunar.

Öğretide de benzer bir yaklaşım benimsenmekte; yönetim kurulu üyelerine bireysel çağrı hakkı tanınmasının, kurulun demokratik işleyişine ve üyelerin şirket

⁸⁷³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, N. 111; Müller /Lipp/Plüss, s. 286.

⁸⁷⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, N. 111.

⁸⁷⁵ İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 199-200; eğer başkan bu talebi yerine getirmezse, her üyenin kendi başına bir toplantı çağrısı yapabilmesi de iç yönergede düzenlenebilir. Müller /Lipp/Plüss, s. 286.

⁸⁷⁶ İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 199.

yönetimine etkin katılımına katkı sağlayacağı belirtilmektedir⁸⁷⁷. Üstelik bu tür bir iç yönerge düzenlemesi, TTK m. 392/7'nin öngördüğü sistematige aykırılık teşkil etmediği gibi, özellikle başkanın çağrı yükümlülüğünü yerine getirmediği durumlarda yönetim kurulunun kolektif iradesinin harekete geçmesini mümkün kılmaktadır. Bu bağlamda, iç yönergeyle getirilecek hükümler açık, net ve uygulanabilir şekilde düzenlenmeli; böylece uygulamada doğabilecek belirsizliklerin ve uyuşmazlıkların önüne geçilmelidir. Aksi takdirde, çağrı usulüne ilişkin açıklık bulunmayan iç yönergeler, yönetim kurulu üyeleri arasında yetki karmaşasına ve yönetsel aksamalara yol açabilir. Sonuç olarak, TTK m. 392/7, yönetim kurulu iç yönergeleriyle çağrı usulünün düzenlenmesini yasaklamamakta; bilakis kolaylaştırıcı ve esnek bir çağrı sistemini teşvik etmektedir. İç yönergede yapılacak düzenlemeler, yönetim kurulu üyelerinin haklarını güçlendirmeli, karar alma süreçlerini desteklemeli ve kurumsal yönetim ilkeleri ile uyumlu bir yapıya kavuşturulmalıdır.

D. Çağrının Şekli, İçeriği ve Süresi

1. Çağrının Şekli ve İçeriği

a. Çağrının Şekli

(1) Temel Esas: Çağrının Herhangi Bir Şekle Tabi Olmaması

TTK'nın 414. maddesinin birinci fıkrasında yer alan hükme göre, anonim şirket genel kurulu toplantısına çağrı şekle tabi tutulmuşken Kanunda yönetim kurulunu toplantıya çağrı konusunda herhangi bir şekil şartı öngörülmemiştir⁸⁷⁸. Bunun en büyük sebebi çağrının şekle bağlanmasının toplantının yapılmasını

⁸⁷⁷ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 201-202.

⁸⁷⁸ Kutluk, İç Yönerge, s. 57; Geçersizlik, s. 51; oysaki, genel kurul toplantılarına çağrı konusunda TTK'nun 414/1. maddesinde açık bir düzenleme bulunmaktadır. Bu hükme göre, genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan bir ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılmalıdır. Ayrıca, pay defterinde yazılı pay sahiplerine ve önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini kanıtlayıcı bir belge sunarak adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündemi ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; Altaş, Anonim Şirketler, s. 297; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1313-1315, N. 83-86; İlbasım Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 117; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 146, N. 12-92; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 943; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 211; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 244; İsviçre de Kanun, yönetim kurulu (Verwaltungsrat) toplantılarının çağrılmasına, zamanına ve yerine ilişkin herhangi bir düzenleme içermemektedir. Ancak, hukuken geçerli bir karar alınabilmesi için yönetim kurulu üyelerinin tamamının usulüne uygun şekilde toplantıya davet edilmiş olması gerektiği tartışmasız bir kuraldır. Yönetim kurulu toplantılarının nasıl çağrılacağına ilişkin usul ve esaslar, yönetim kurulunun iç yönergesine (Organisationsreglement) dahil edilmelidir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 1; yazılı çağrı yapmak, posta yoluyla veya elektronik ortamda metin formatında gerçekleştirilmesi yaygın bir uygulamadır ve düzeni sağlamak açısından tavsiye edilir. Böckli § 9 N. 146.

güçleştirecek olmasıdır⁸⁷⁹. Ancak yine de ispat açısından çağrının yazılı şekilde yapılmış olması daha uygun olacaktır⁸⁸⁰. Örneğin, üyelere imzalatılarak elden veya elektronik posta, taahhütlü mektup, telgraf, acil durumlarda telefonla bildirim gibi hem üyelerin toplantıdan haberdar olmasını sağlayan hem de ispatı kolay olan araçlarla çağrının yapılması daha uygundur⁸⁸¹. Yönetim kurulu üyelerinin tümünün çağrılmadığı toplantı hükümsüz olacağından ispat önemlidir⁸⁸². Çağrının şeklinin esas sözleşme ya da iç yönergede düzenlenmesi bu sorunları ortadan kaldırabilir⁸⁸³.

⁸⁷⁹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2068; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 151; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 146, N. 12-92; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 266, N. 12-92; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 482; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 175; Ercoşkun, s. 1703

⁸⁸⁰ Karahan, Sami, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Nisapları.", Doç. Dr. Mehmet Somer'e Armağan, İstanbul, (2006), s. 175; Toplantı davetiye taahhütlü mektup ya da toplantıyla cep telefonuna mesaj yoluyla iletilmesi şeklinde de yapılabilir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1315, N. 86; Coştan, Karar Alma, s. 164; Önemli olan toplantıdan haberdar edecek ve herhangi bir uyuşmazlık çıktığında bu hususu ispatını sağlayacak bir şekilde davetin yapılmış olmasıdır. Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 244; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1106; ZK/Bühler, Art. 713, N. 3; Yargıtay 11. Hukuk Dairesine göre, "Mahkemece, yönetim kurulu toplantılarına çağrının belirli bir usule tabi olmamakla birlikte, tüm üyelerin toplantıdan haberdar edilmesinin temel amaç olduğu, bu amacın sağlanamadığı durumlarda toplantının yok hükmünde sayılacağı, somut olayda davacı yönetim kurulu üyesinin 25.12.2017 tarihli toplantıya çağrıldığına dair davalı tarafça herhangi bir ispat yapılamadığı, bu bağlamda çağrısız yapılan toplantıda alınan kararların yoklukla malul olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmişken, Bölge Adliye Mahkemesince, toplantı ve karar nisaplarının sağlandığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi yerinde olmamış, toplantıya çağrı yapıp yapılmadığının öncelikli olarak değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden verilen karar bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.09.2023 tarihli ve E. 2022/2858- K. 2023/5133 (UYAP) E.T. 6.2.2025

⁸⁸¹ Yüce, Geçersizlik, s. 51; Özkorkut, s. 46-47; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 308; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 281; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 373, N. 528; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; Altaş, Anonim Şirketler, s. 297; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 943; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 486; Doğan, Organizasyon, s. 152; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 151; Facincani/ Sutter, s. 264; İsviçre hukukunda, genel toplantı (Universalsitzung) olarak adlandırılan ve elden dolaştırma usulünden farklı, tüm yönetim kurulu üyelerinin hazır bulunduğu ve usule uygun bir davete gerek kalmadan gerçekleştirilebilen bir yönetim kurulu toplantısı bulunmaktadır. Bu tür toplantılar, özellikle acil kararların alınması gerektiğinde veya tüm üyelerin katılımı sağlandığında yapılır. Bu durumda, normalde gerekli olan resmi çağrı prosedürleri, belirli süreler veya yazılı gündem maddelerinin önceden iletilmesi gibi şartlar aranmaz, çünkü tüm üyeler toplantıyı kabul etmiş sayılır. Ancak, alınan kararların geçerliliği için tüm üyelerin toplantıya katılması zorunludur. CHK (Facincani/Plüss) Art. 713, N. 1.

⁸⁸² Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 211; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1315, N. 84; bu düzenlemenin esas sözleşmeye de konulabileceği düşünülebilir. Ancak, bunu yaparken, yönetim kurulu ile genel kurullar arasındaki işlev ayrılığı göz önünde bulundurulmalıdır. Kanunda belirtilenlerin ötesinde, yönetim kurulunun çalışma usulüne ilişkin hükümlerin esas sözleşmeye konulması, genel kurulun yönetim kurulunun yetkilerine müdahale etmesi anlamına gelebilecektir. Bu durumun caiz olmayacağı yönündeki görüşler de dikkate alınmalıdır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 482-483; Doğan, Organizasyon, s. 149; Karasu, Rauf, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler." İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İnÜHFD), Cilt: 4, Sayı: 2 (2013), s. 39-40; Yargıtay uygulaması için bkz. Hamamcıoğlu, s. 137-140.

⁸⁸³ Coştan, Karar Alma, s. 174; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 147, N. 12-92; Altaş, Anonim Şirketler, s. 297; Doğan, Organizasyon, s. 149; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1106; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 373, N. 528; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2068; Doğan, Organizasyon, s. 152.

Yazılı şekilde yapılmayan çağrı üzerine alınan kararlar da geçerlidir⁸⁸⁴. Ancak tüm üyelere çağrının yapıldığı ispat edilemezse karar yoklukla malul olacaktır⁸⁸⁵. Böyle bir düzenlemenin bulunmadığı durumlarda, toplantı gündemi de dikkate alınarak, bilgi alma ve inceleme hakkının etkin bir şekilde kullanılabilmesine ve üyelerin gerekli hazırlıkları yapabilmesine imkân tanıyacak şekilde hareket edilmelidir. Bu bağlamda, çağrının dürüstlük kurallarına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi esastır⁸⁸⁶.

SPK ilkelerine göre, yönetim kurulunun toplantıya hazırlanmasına ve üyelerinin toplantıya çağrılmasına ilişkin süreçler tüm yönetim kurulu üyelerinin toplantıya tam olarak hazırlanmasına ve katılmasına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmeli, toplantı ve gündemle ilgili belge ve bilgiler toplantıdan en az yedi gün önce yönetim kurulu üyelerinin incelemesine sunulmalı, eğer bu mümkün değilse yönetim kurulu üyelerine eşit bilgi akışının sağlanmasına azami önem gösterilmelidir⁸⁸⁷. Bu nedenle yönetim kurulunun toplantıya çağrı merasiminin nasıl yapılacağı, yönetim kurulu toplantı dokümanının ne şekilde ve ne sürede yönetim kurulu üyelerine ulaştırılacağı iç yönergede düzenlenmesi gerekir⁸⁸⁸.

Domaniç'e göre, yönetim kurulunun toplantıya davet usulüne ilişkin olarak TTK'da açık ve ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Özellikle davetin yazılı mı yoksa sözlü mü yapılacağı, toplantı gündeminin kim tarafından hazırlanacağı, gündemin toplantıdan önce üyelere bildirilip bildirilmeyeceği, davetin kaç gün önceden yapılması gerektiği veya yönetim kurulu toplantılarının en geç hangi

⁸⁸⁴ Doğanay, TTK Şerhi, s. 975; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1106.

⁸⁸⁵ Coştan, Karar Alma, s. 176.; "Somut olayda, davacı yönetim kurulu üyesinin 25.12.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısına çağrıldığı davalı tarafından ispat edilememiştir. Her ne kadar toplantıya çağrı için belirli bir usul öngörülmemiş ise de tüm üyelerin toplantıdan haberdar edilmesinin temel amaç olduğu, üyelerin toplantıya katılma ve görüşlerini bildirme hak ve ödevlerinin bulunduğu, davacı yönetim kurulu üyesinin bilgisi olmaksızın yapılan toplantıda şirketin bir kısım alacaklarının ertelenmesine dair borç erteleme sözleşmesi imzalanmasına dari karar alındığı, davacının hakkını ihlal eden bu karara karşı dava açma hakkının bulunduğu, her ne kadar mahkemece toplantı ve karar nisaplarının sağlandığı gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiş ise de, nisapların varlığından önce toplantının usulüne uygun şekilde yapıp yapılmadığının tespiti önem arz ettiğinden davanın kabulü ile 25.12.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınan kararların yoklukla malûl olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 20.09.2023 tarihli ve E. 2022/2858, K. 2023/5133 sayılı kararı. (UYAP) E.T. 6.2.2025. Aynı doğrultuda: Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 28.09.2017 tarihli ve E. 2017/1630, K. 2017/4858 ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 11.07.2023 tarihli ve E. 2022/666, K. 2023/4351 sayılı kararı.

⁸⁸⁶ Kılıç Akyıldız, Gizem, "Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi.", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Cilt: 19, Özel Sayı (2017), s. 2304.

⁸⁸⁷ Doğan, Organizasyon, s. 149.

⁸⁸⁸ Doğan, Organizasyon, s. 150; Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2304.

aralıklarla gerçekleştirilmesi gerektiği gibi hususlar kanunda açıklığa kavuşturulmamıştır. Bu bağlamda Domaniç, söz konusu usule ilişkin ayrıntıların esas sözleşmeyle düzenlenmesinin mümkün ve yerinde olduğunu belirtmektedir. Esas sözleşmede bu konulara dair bir düzenleme bulunmaması hâlinde ise, yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın karar alabileceğine ilişkin hükümden hareketle, gündem bildirilmeksizin de toplantı yapılabileceği sonucuna varılabilir. Bu durumda, toplantı sırasında yönetim kurulu başkanının veya üyelerin getirdiği öneriler doğrudan gündeme alınarak karara bağlanabilir. Bu görüş, yönetim kurulunun esnek ve işlevsel bir şekilde çalışabilmesini temin etmenin yanında, uygulamada karşılaşılabilecek hukuki belirsizliklerin önüne geçmek için, esas sözleşmede toplantıya çağrıya ilişkin usullerin açıkça ve ayrıntılı şekilde düzenlenmesi gerektiğine işaret etmektedir⁸⁸⁹

İsviçre hukukunda, yönetim kurulu toplantılarına çağrı belirli bir şekil şartına tabi tutulmamıştır. Aynı şekilde, toplantı gündeminin önceden üyelere bildirilmesi de zorunlu değildir. Ancak, bu esneklik, toplantıya tüm yönetim kurulu üyelerinin çağrılması zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Bütün üyelerin çağrılması gerektiği kuralına uyulmaması durumunda, yönetim kurulu tarafından alınan kararlar hukuken batıl kabul edilecektir⁸⁹⁰.

Bu düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılım hakkını koruyarak kurul işleyişinde şeffaflığı ve hukuka uygunluğu sağlamayı amaçlamaktadır. Gündemin bildirilmesi zorunluluğunun bulunmaması, karar alma süreçlerinde pratiklik sağlarken, üyelerin çağrılmaması durumunda alınan kararların geçersiz sayılması, üye haklarının ihlalini önleyen önemli bir yaptırımdır.

(2) Esas Sözleşme ile Çağrı Şekli Öngörülmesi

TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrası kapsamında yapılan düzenlemeyle, yönetim kurulu toplantılarına çağrının şeklinin esas sözleşme ile belirlenmesi mümkün kılınmıştır. Bu kapsamda, şirketin ihtiyaçlarına ve teknolojik gelişmelere uygun olarak çağrının hangi yöntemlerle yapılacağı açıkça düzenlenebilir. Örneğin, çağrı sürecinin yazılı olarak fiziki tebligatla gerçekleştirilmesi zorunlu tutulabileceği gibi, elektronik ortamda e-posta veya SMS yoluyla yapılması da esas sözleşmede kararlaştırılabilir⁸⁹¹. Yine acil durumlarda yönetim kurulunun faks, elektronik posta, mektup veya

⁸⁸⁹ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 588.

⁸⁹⁰ Sayın, Butlan, s. 82; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

⁸⁹¹ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 854; Yüce, Geçersizlik, s. 51; Düzenli bir davetin nasıl yapılması gerektiği, yönetim kurulunun organizasyon yönetmeliğinde tanımlanmalıdır; ancak bu konuda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. OFK/Stach, Art. 713, N. 2.

elektronik iletişim araçlarıyla karar alınmasına imkân sağlayan düzenlemeler iç yönergede yer alabilir, böylece yönetim kurulu daha etkin çalışır⁸⁹². Bu düzenleme, şirketlerin kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde çağrı süreçlerini daha esnek ve hızlı yönetmesine olanak tanımakta olup, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılımının kolaylaştırılmasını da amaçlamaktadır. Özellikle, günümüz iş dünyasında dijital iletişim araçlarının yaygınlaşması göz önünde bulundurulduğunda, elektronik çağrı yöntemlerinin benimsenmesi, şirketin operasyonel süreçlerinde etkinlik ve zaman tasarrufu sağlamaktadır. Bununla birlikte, esas sözleşmede belirlenen çağrı yöntemlerinin, yönetim kurulu üyelerinin tümüne ulaşılabilir ve hukuki güvence sağlayacak nitelikte olması gerekmektedir. Çağrının, üyelerin toplantıdan haberdar olmalarını sağlayacak şekilde zamanında yapılması ve usule uygun gerçekleştirilmesi, alınacak yönetim kurulu kararlarının geçerliliği açısından da büyük önem taşımaktadır.

b. Çağrının İçeriği

TTK m. 390'da çağrının şekline ilişkin bir düzenleme getirmeyen kanun koyucu çağrının içeriği hakkında da bir hüküm koymamıştır. Bununla birlikte yapılacak davette, toplantının tarihi, saati, yeri gibi hususlar kesinlikle gösterilmelidir⁸⁹³. Bu sayede yönetim kurulu üyeleri toplantıya etkin bir şekilde katılacak ve özellikle grup şirketlerde kişinin birden fazla şirketin yönetim kurulunda yer alması mümkün olduğundan çağrının hangi şirkete ilişkin olduğu anlaşılabilecektir. Toplantılara elektronik ortamda katılmayı öngören şirketlerde toplantı davetleri, ilgili düzenlemelere göre yapılmakta ve davetle beraber elektronik ortamda toplantıya katılma ve oy kullanmaya ilişkin belgeler şirketin internet sitesinde erişime hazır tutulmaktadır. Genel kurul toplantılarından farklı olarak yönetim kurulu toplantılarında yönetim kurulu üyeleri daha aktif rol oynamaları gerektiğinden toplantı gündeminin toplantı davetinde belirtilmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak toplantıyı bir üyenin talebi üzerine gerçekleştiriliyorsa bu durum davette

⁸⁹² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1187, N. 111.

⁸⁹³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 486; Şirket genel kuruluna ilişkin toplantıya çağrı için yapılan ilanlar ve gönderilen taahhütlü mektuplarda, toplantının hangi şirketle ilgili olduğunun açıkça anlaşılabilmesi amacıyla, şirketin ticaret unvanının belirtilmesi gerekmektedir. Ayrıca, çağrının içeriğinde, toplantının yeri, zamanı ve gündemi mutlaka yer almalıdır. Bu bilgiler, pay sahiplerinin toplantıya etkin bir şekilde katılımını sağlamak ve genel kurul sürecinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi için büyük önem taşımaktadır. Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 103; Coştan, Karar Alma, s. 174; Bühler'e göre, çağrı süresi içinde, toplantı davetiyesi (Einladung) ve gündem listesi (Traktandenliste) ile görüşülecek konulara ilişkin belgelerin de kendilerine iletilmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu, iç yönergede (Organisationsreglement), toplantı davetiyesinin asgari içeriğini ve hazırlık için gerekli belgeleri açıkça belirleyebilir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 4.

belirtilmelidir⁸⁹⁴. Eğer şirket yönetimi üçüncü kişilere bırakılmışsa toplantı gündeminin ve toplantı için gerekli belgelerin davete eklenmesi daha uygun olacaktır⁸⁹⁵.

Eski kanun döneminde şirket esas sözleşmesinde toplantının yapılacağı yer ve zamana ilişkin bir düzenleme yoksa şirket iç yönergesi veya prensip kararına bakılacağı, eğer burada da bir düzenleme bulunmuyorsa her bir toplantının yer ve zamanın toplantı çağrısında bulunan başkan veya vekiline belirleneceği ve toplantı yeri ve zamanını esas sözleşme veya iç yönerge ya da kurul tarafından alınan prensip kararıyla belirlenmişse artık her toplantı öncesi üyelere bir çağrı yapılmasına gerek bulunmadığı ancak toplantının zamanında ve yerinde bir değişiklik varsa yalnızca bu hususların bildirileceği belirtilmiştir⁸⁹⁶. Yeni Kanun döneminde de bu konuda bir değişiklik olmadığından benzer durumun geçerli olacağı düşünülse de her toplantı öncesi bir gündem belirlenecek ve bu gündemin de üyelere bildirilmesi gerektiğinden en azından gündemin toplantı öncesinde üyelere bildirilmesi uygun olacaktır⁸⁹⁷.

2. Çağrının Tüm Yönetim Kurulu Üyelerine Yapılması Zorunluluğu

Yönetim kurulunca yapılacak olan toplantıya yönetim kurulu üyelerinin tamamı ve iç yönergede belirtilen örneğin CEO gibi yönetim kurulu üyesi olmayıp bilgisine başvurulacak kişiler de davet edilmelidir⁸⁹⁸. Yönetim kurulu kolektif bir organı olduğundan çağrının tüm üyeleri yapılması zorunludur⁸⁹⁹. "Toplantıya haklı

⁸⁹⁴ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 75; Davette, toplantı gündeminin de gösterilmesi gerekirse de gündeme bağlılık ilkesi geçerli değildir. Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 211; Atasoy, s. 10; Yüce, Geçersizlik, s. 53.

⁸⁹⁵ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 75.

⁸⁹⁶ Ercoşkun, s. 1703.

⁸⁹⁷ Ercoşkun, s. 1704; Facincani/ Sutter, s. 264.

⁸⁹⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 71; ZK/Bühler, Art. 712, N. 13.

⁸⁹⁹ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 23; "Dava, şirket genel kurul kararlarının butlanı, olmazsa iptali davası olup, mahkemece alınan bilirkişi raporuna dayalı olarak davanın reddine karar verilmiştir. Ancak davacı, genel kurul çağrı kararının alındığı 26/02/2014 tarihli yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğunu ve bu nedenle bu karara dayalı olarak yapılan genel kurul toplantısında alınan kararların da yok hükmünde olduğunu iddia etmiştir. 6102 sayılı TTK'nın 410/1. maddesine göre genel kurul, süresi dolmuş olsa bile yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Mahkemece, davalı şirketin üç yönetim kurulu üyesinin bulunduğu, TTK'nın 390/1. maddesi gereğince toplantıda ikisinin oyu ile karar alındığı gerekçesiyle yönetim kurulu kararının usulüne uygun olduğu kabul edilmiş ise de, yönetim kurulu başkanı olan davacı toplantıda hazır bulunmadığı, diğer iki üye toplantıda hazır olmakla birlikte, yönetim kurulu başkanının bu toplantıdan haberdar edildiğine dair bir delil bulunmamaktadır. TTK'nın 390/4. maddesi gereğince, üyelere hiçbir toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Yasa'nın bu hükmüne göre çağrısız yönetim kurulu toplantısı yapılması mümkün ise de önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılması alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Mahkemece itibar edilen raporda da bu husus belirtilmiş olmasına rağmen aksi sonuca varılması doğru olmamıştır. Bu durumda mahkemece, TTK'nın

nedenle çağrılmama" kavramı, Türk hukukunda yer almamakta olup, TTK'da böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. Yönetim kurulu toplantı çağrısının tüm üyelere yapılması zorunludur; zira üyeler müzakereye katılma yasağına tabi olsa ve toplantıda yalnızca bu konu görüşülecek olsa dahi, üyenin toplantıdan haberdar edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Türk hukukunda yönetim kurulu toplantılarında "gündeme bağlılık" ilkesi uygulanmadığından, toplantı sırasında gündemde yer almayan konuların da tartışılması mümkündür. Bu durum, tüm üyelerin toplantıya çağrılmasının önemini daha da artırmaktadır. Toplantıya katılamayacak olan üyenin dahi toplantı çağrısını alması, toplantının içeriği ve alınan kararlar hakkında bilgi sahibi olabilmesi açısından önem arz eder. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun kolektif işleyişini ve üyeler arasında şeffaflığı temin etmeyi amaçlamaktadır⁹⁰⁰. Önemli bir husus da yönetim kurulu üyesine toplantı çağrısının vekiline yapıp yapılamayacağı konusudur. Kanaatimizce yönetim kurulu üyeliği temsil kabul etmeyen ve vekaleten de yürütülemeyen bir görev olduğundan toplantı davetinin de bizzat yönetim kurulu üyesine yapılması zorunlu olup vekiline tebligat yapılmamalıdır. Buna rağmen tebligat yapılmış ve üye toplantıya katılmışsa sorun olmamasına rağmen eğer toplantıya katılmamış ise toplantı çağrısı kendisine yapılmadığından karar geçersiz olacaktır.

3. Toplantının Ertelenmesi

Yönetim kurulu başkanı toplantı çağrısını yaptıktan sonra toplantıyı erteleyebilir. Bu yetki kendisinde bulunmaktadır⁹⁰¹. Devam eden bir toplantı ise ancak zorunlu nedenlerin bulunması halinde örneğin toplantı sırasında tartışma çıkması gibi durumlarda toplantının devamını ileri bir tarihe erteleyebilir⁹⁰². Müzakere aşamasında yönetim kurulu başkanı daha sağlıklı kararlar verilebilmesi için ara vererek toplantıyı bir sonraki güne erteleyebilir. Bu durum yönetim kurulu toplantısının ara verilmesi olarak tarif edilir ve devam eden toplantı önceki toplantının devamı sayılır⁹⁰³. Toplantı

390/4 ve 392/7. maddeleri dikkate alınmak suretiyle yönetim kurulu kararının yok hükmünde olup olmadığının tartışılması, yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğu kabul edildiği takdirde bu sefer bu karara dayalı olarak yapılan genel kurul toplantısının da geçersiz olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmele mahkemece verilen kararın bozulması gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 15.06.2015 tarihli ve E. 2015/3013, K. 2015/8295 sayılı kararı. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

⁹⁰⁰ Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2305; Yargıtay bir kararında, davacının yönetim kurulu toplantısına çağrılmaması, mahkeme tarafından taraflar arasındaki ihtilaf ve davacı hakkında açılan ceza davası göz önüne alınarak haklı bir neden olarak kabul etmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin, 2/7/2014 tarihli ve E. 2014/6772, K. 2014/12693 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025. Doğan, Toplantı, s. 22.

⁹⁰¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 76.

⁹⁰² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 77.

⁹⁰³ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 107.

yeter sayısının oluşmadığı durumlarda toplantının ertelenmesi halindeyse yapılan bir toplantı yeni bir toplantıdır⁹⁰⁴.

4. Çağrının Süresi

TTK'nın 414. maddesinin birinci fıkrasına göre, genel kurul toplantılarında çağrı, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. TTK'da yönetim kurulu toplantısına davete toplantıdan ne kadar süre önce yapılması gerektiği açıkça düzenlenmemiştir⁹⁰⁵. Bunun en önemli sebebi, herhangi bir süre önce görülmeyerek yönetim kurulunun karar alma sürecine esneklik sağlamaktır. 392. maddenin yedinci fıkrasının üçüncü cümlesinde, üyelerin çoğunluğunun yazılı talebiyle toplantı talebinde bulunması halinde otuz günlük bir süre öngörülmüş olup benzer süre ikinci cümlede yer almamıştır⁹⁰⁶. TTK, OR Art. 715 ve AlmPOK § 110'un aksine, başkanın derhal veya gecikmeksizin toplantı düzenlemesini aramadığından burada TMK'nın 2. maddesindeki dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirme yapması gerekmektedir⁹⁰⁷. Öncesinde de belirtildiği gibi çağrıya ilişkin hususlar ve bu konu esas sözleşme ile düzenlenebilir. Toplantı için gerekli süre, dürüstlük ilkesi ve somut olayın özellikleri çerçevesinde tespit edilmelidir⁹⁰⁸.

Davet, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılabilecekleri şekilde ve uygun bir zamanda yapılmalıdır. Ancak, bazı özel durumlarda yönetim kurulu üyelerine süre verilmeden de toplantı yapılabilir⁹⁰⁹. Süre belirlenirken, toplantı gündemindeki konuların önemi, yönetim kurulunun büyüklüğü, TTK'nın 392. maddesi uyarınca bilgi edinme ve inceleme hakkının kullanılması ve toplantıya hazırlık yapılması, katılımcıların ikamet yeri gibi hususlar dikkate alınmalıdır⁹¹⁰. Toplantıya davetin, iyi

⁹⁰⁴ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 107.

⁹⁰⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 121. Genellikle, üyelerin toplantıya hazırlanabilmesi için en az on günlük bir çağrı süresi (Frist) öngörülmektedir. Ancak, bu sürenin ihlali veya gündem listesinin iletilmemesi, genellikle toplantı kararlarının geçersiz sayılmasına yol açmaz. Facincani/ Sutter, s. 264.

⁹⁰⁶ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 847; isviçre'de toplantılara yeterli hazırlık süresi tanınmasını sağlamak için genellikle en az beş ila on günlük bir çağrı süresi öngörülür. Acil durumlarda bu sürenin kısaltılması mümkündür. Bununla birlikte, esas sözleşme (Statuten) veya iç yönerge (Organisationsreglement) asgari bir çağrı süresi öngörse bile, öngörülemeyen durumların ortaya çıkması halinde yönetim kurulu başkanının (Verwaltungsratspräsident) toplantıyı derhal çağırma yetkisine sahip olması gerekir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 3.

⁹⁰⁷ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 847; Ercoşkun, s. 1703; Toplantı çağrısı "gecikmeksizin" yapılmalıdır, ancak bu ifade "derhal" anlamına gelmez. Başkanın, toplantıyı uygun şekilde hazırlayabilmesi için yeterli zamana sahip olması gerekmektedir. Böckli § 9 N. 148.

⁹⁰⁸ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 121; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 486; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 211; Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2304.

⁹⁰⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 529a.

⁹¹⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 76.

niyet ilkesi doğrultusunda tüm yönetim kurulu üyelerinin katılımını sağlamak ve gerekli hazırlıkları yapmalarına imkân tanımak amacıyla, somut olayın koşulları gözetilerek uygun bir süre öncesinde yapılması gerekmektedir⁹¹¹. Kanunun 392. maddesinin yedinci fıkrasının mehzazı olan İBK'ya göre, her üye gerekçesini göstererek başkandan yönetim kurulunu derhal toplantıya çağırmasını talep edebilir. Ancak derhal sözcüğüne TTK'da yer verilmemiş olması talebin kasten savsanmasına yol açabilecektir⁹¹².

5. Çağrıda Gündemin Belirtilme Zorunluluğunun Bulunup Bulanmadığı Hususu

TTK'ya göre şirketin genel kurul toplantılarında gündeme bağıllık ilkesi uygulanmakta olup gündemde bulunmayan konular genel kurulda görüşülemez⁹¹³. Yönetim kurulu toplantıları için ise azınlığın korunmasını gerektiren bir menfaat çatışması bulunmadığından gündeme bağıllık ilkesi geçerli değildir⁹¹⁴. Bu nedenle öncesinde bildirilen gündem dışında kalan konular da toplantı sırasında gündeme alınabilir ve görüşülebilir⁹¹⁵. Bunun en büyük sebebi de yönetim kurulunun sürekli bir organ olmasındandır⁹¹⁶. Ayrıca, yönetim kurulunun karar almasında esneklik sağlamaktır. Zira çağrının yapılmasının ardından acil bir karar alınması gerekebilir veya toplantı sırasında beklenmedik yeni bir konu gündeme gelebilir. Sırf gündemde yer almadığı gerekçesiyle bu hususların görüşülmemesi, şirketin karar alma mekanizmasında gecikmelere yol açarak zarara uğramasına neden olabilir. Sonuç olarak, ortaya çıkacak olası zararlar bakımından yönetim kurulunun hukuki sorumluluğu da gündeme gelebilecektir. Her ne kadar yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağıllık ilkesi uygulanmasa da üyelerin bilgi alma hakkı kapsamında haklarını kullanabilmeleri ve şirket menfaatlerini gözetebilmeleri için belirli bir

⁹¹¹ İmregün, Toplantı ve Karar, s. 282; Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 249-250; Coştan, Karar Alma, s. 174,175; Kutluk, İç Yönerge, s. 57; Karahan, Toplantı Nisapları, s. 196; Hamamcıoğlu'na göre, kural olarak iç yönergede öngörülen çağrı süresine uyulmaması kurul kararlarının butlanına sebep olmamalıdır. Hamamcıoğlu, s. 147.

⁹¹² Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 110.

⁹¹³ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 323; Öztürk, Alperen, "Anonim Şirketlerde Geçersiz Yönetim Kurulu Kararına Dayanılarak Toplanan Genel Kurulun Durumu.", Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 1 (Haziran 2023), s. 879; Engin Günay, s. 174; Doğan, Organizasyon, s. 150; Karaege, Azil Yetkisi, s. 74.

⁹¹⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 53; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 589; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 310; İsviçre hukukunda yasa, yönetim kurulunun yalnızca gündemde belirtilen konular hakkında geçerli karar alabileceğine dair bir zorunluluk içermemektedir. Eğer organizasyon yönetmeliğinde aksi bir düzenleme bulunmuyorsa, yönetim kurulu gündemde yer almayan konular hakkında da geçerli kararlar alabilir. Böckli § 9 N. 146.

⁹¹⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; Altaş, Anonim Şirketler, s. 297; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 486; Doğan, Organizasyon, s. 150.

⁹¹⁶ Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 400; Yüce, Geçersizlik, s. 26.

gündem ile toplanan yönetim kurulunda acil durumlar dışında ek gündem maddeleri eklenmemelidir⁹¹⁷.

Yüce'ye göre, yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık ilkesinin kasıtlı olarak çiğnenmesi durumunda örneğin alınacak bir karara kesin olarak muhalefet edecek üyenin katılımını engellemek amacıyla gündemin eksik bildirilmesi halinde yönetim kurulu kararı batıl olduğu tespiti istenebilmelidir⁹¹⁸. Öğretide iç yönergeye yönetim kurulu toplantılarında gündemde yer almayan konuların görüşülemeyeceğine ilişkin hüküm konulabileceği savunulsa da konulacak olan bu hüküm kanuni karşılığı bulunmadığından bağlayıcı olmayacaktır⁹¹⁹. Yine esas sözleşmeyi de emredici hükümler ilkesi gereğince bu şekilde bir hüküm konulamayacağı değerlendirilmektedir.

E. Toplantı Yeri ve Zamanı

TTK'nın 409. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, genel kurul toplantıları esas sözleşmede aksi belirtilmediği sürece şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılır. Ancak, yönetim kurulu toplantılarının yeri ve zamanı konusunda kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır⁹²⁰. Bu nedenle, yönetim kurulu toplantı yeri ve zamanı konusunda yetki, yönetim kuruluna ve özellikle de yönetim kurulu başkanına aittir⁹²¹. Toplantı genellikle şirket merkezi ya da şirketin herhangi bir iş yerinde yapılabilir.

⁹¹⁷ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s.177; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 151; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 282.

⁹¹⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 76.

⁹¹⁹ Doğan, Organizasyon, s. 150; SPK ilkelerine göre, toplantı gündemini belirleme yetkisi yönetim kurulu başkanına aittir. Ancak, yönetim kurulu üyeleri, toplantıdan önce başkana gündemde değişiklik yapılması yönünde öneride bulunabilir. Yönetim kurulu başkanı, bu önerileri şirketin menfaatlerini gözeterek ve dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirmelidir. Gerektiğinde, bu önerileri yönetim kuruluna sunmalı ve olumlu karar alınması durumunda, önerilen konuları gündeme eklemelidir.

⁹²⁰ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 212; Öztürk, Genel Kurul, s. 879; Yönetim kurulu toplantıları kural olarak ortaklık merkezinde, ortaklık iş yerinde yapılmaktadır. İmregün, Toplantı ve Karar, s. 282.

⁹²¹ Öztürk, Genel Kurul, s. 879; Üçışık'a göre, esas sözleşmede herhangi bir düzenleme yoksa, kural olarak yönetim kurulu toplantılarının şirket merkezinde yapılması gerekmektedir. Ancak, yönetim kurulu, bazı toplantıların farklı yerlerde yapılmasına karar verebilir. Bu durumda, toplantının yer ve zamanının, herhangi bir üyenin toplantıya katılımını zorlaştıracak ya da imkânsız hale getirecek şekilde belirlenmemesi gerekir. Objektif iyi niyet kurallarına aykırı olarak belirlenen yer ve zamanda yapılan bir toplantıya, yönetim kurulu üyelerinden bir ya da birkaçının katılmaması durumunda, bu toplantıda alınan kararlar geçerli kabul edilmez. Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432-433; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375, N. 529a; Toplantıyı çağıran yönetim kurulu başkanı (VR-Präsident) veya ilgili yönetim kurulu üyesi (VR-Mitglied), nOR 701a, 1. ve 2. fıkraları uyarınca toplantı yerini belirler. Toplantı yeri, nOR 701b maddesine kıyasen yurtdışında da olabilir. nOR 713, 2. fıkrası, 1. bendinde yalnızca tekel olarak "toplantı yeri" (Tagungsort) ifadesi kullanılmış olsa da, bu hüküm birden fazla toplantı yerini de kapsayacak şekilde yorumlanabilir. Vischer, s. 420; ZK/Bühler, Art. 713, N. 20.

Toplantının yapılacağı yer iç yönergede de belirlenebilir. Ancak toplantı yeri konusunda iç yönergede de bir düzenleme bulunmuyorsa toplantıya çağrıda toplantı yerinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir⁹²².

Başkan, toplantı yeri ve zamanını belirlerken dürüstlük ilkesine uygun hareket etmeli, diğer üyelerin görüşlerini dikkate almalı, tüm üyelerin toplantıya katılabileceği bir yer belirlemelidir⁹²³. Çağrıda zamanında yaparak üyelerin hazırlık yapmasına imkân tanınmalıdır⁹²⁴. Öncelikle esas sözleşmede bu hususa ilişkin bir hüküm olup olmadığına bakılmalı, hüküm yoksa iç yönergeye başvurulmalıdır⁹²⁵. Toplantının belirli bir takvime göre yapılmasına dair düzenlemeler getirilebilir. Ancak belirlenen süreye uyulmasa dahi toplantıda alınan kararlar geçerliliğini koruyacaktır. Toplantının zamanında yapılmasını sağlamak, çağrıda gerçekleştiren başkan veya başkan vekilinin sorumluluğundadır.

Esas sözleşme veya iç yönergede toplantı yeri ve zamanında bir değişiklik yapılması öngörülmüşse, bu değişiklik çağrıda açıkça belirtilmelidir. Eski düzenlemelere göre, toplantıların yeri ve zamanı önceden belirlenmişse her toplantı öncesinde ayrıca çağrı yapılması gerekemeyebilir. Ancak toplantı yeri veya zamanında bir değişiklik söz konusu olduğunda üyelere bildirim yapılması zorunludur⁹²⁶.

Toplantı tarihleri belirlenirken, resmî tatil günlerine denk getirilmemesine özen gösterilmeli ancak hukuki bir engel bulunmadığı için gerektiğinde tatil günlerinde de toplantı yapılabileceği unutulmamalıdır. Burada asıl dikkat edilmesi gereken husus, belirlenen tarihin yönetim kurulu üyelerinin katılımını engelleyici nitelikte olmamasıdır⁹²⁷. Aksi takdirde davet geçersiz sayılabilir ve alınan kararlar yok

⁹²² Toplantıya çağrıda toplantı yerinin ve saatinin yazılmamış olması yokluk sebebi olarak görülmektedir. Şeker, Hakan, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 149 (2020), s. 212.

⁹²³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1312, N. 79; İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 193; Öztürk, Genel Kurul, s. 879.

⁹²⁴ Öztürk, Genel Kurul, s. 879; Doğan, Toplantı, s. 22; Her ne kadar bu konuda yasal bir zorunluluk bulunmasa da toplantıların şirket merkezinde gerçekleştirilmesi organizasyonel açıdan en uygun çözüm olarak değerlendirilmektedir. Toplantıda ihtiyaç duyulan belgelere ve bilgilere şirket merkezinde en hızlı ve verimli şekilde erişim sağlanabilir. Ayrıca, gerektiğinde çalışanlar, belirli konulara ilişkin soruları yanıtlamak üzere kısa sürede toplantıya dahil edilebilir, böylece karar alma süreci daha etkin ilerler. ZK/Bühler, Art. 713, N. 20.

⁹²⁵ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 212; Uygulamada, Bakanlık, izin verirken esas sözleşmede 'yönetim kurulunun ayda en az bir defa toplanacağı' yönünde bir hüküm bulunmasını şart koşmaktadır. Ancak, böyle bir düzenlemeye gerek yoktur. Yönetim kurulu, toplantı sıklığına ilişkin kararını kendisi almalı ve bu konuda bağımsız hareket etmelidir. Esas sözleşmede bu tür bir zorunluluğun yer alması, yönetim kurulunun esnekliğini ve ihtiyaçlara göre hareket etme yetisini sınırlandırabilir. İmregün, Toplantı ve Karar, s. 280; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 209 Doğan, Toplantı, s. 22.

⁹²⁶ Doğan, Toplantı, s. 22-23.

⁹²⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 51.

hükmünde kabul edilebilir. Ayrıca, özellikle yurt dışında bulunan üyelerin katılımı gözetilerek toplantı tarihi belirlenmelidir. Yönetim kurulu toplantılarına katılmak, üyeler için hem bir yükümlülük hem de bir haktır.

TTK'nın 375. maddesinin (f) bendinde yer alan düzenlemeden yönetim kurulunun yılda en az bir kez toplanması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak bu asgari bir sınır olup, şirketin faaliyetleri doğrultusunda düzenli toplantılar yapılabilir. Yönetim kurulu olağan toplantılar dışında, ihtiyaç hâlinde olağanüstü toplantılar da düzenleyebilir⁹²⁸. Yönetim kurulunun toplantı sıklığına ilişkin bu esneklik, şirket yönetiminin etkinliğini artırmak, stratejik kararların zamanında alınmasını sağlamak ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun hareket edilmesini temin etmek amacıyla öngörülmüştür⁹²⁹. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri 4.4.1'e göre, yönetim kurulu görevlerini etkin şekilde yerine getirebileceği sıklıkta toplanmalıdır. Türk hukukunda Alman hukukundan farklı olarak yönetim kurulunun toplantı zaman ve sıklığına ilişkin asgari bir sayı düzenlenmemiştir⁹³⁰. Yönetim kurulunun hangi aralıklarla ve ne zaman toplanacağına başkan özen yükümlülüğüne uyarak ve takdir hakkını kötüye kullanmadan karar verir⁹³¹. Aksi halde, başkanın sorumluluğuna gidilebilir⁹³².

Yönetim kurulunun yılda en az bir kez toplanma zorunluluğu, genel kurul toplantılarının da yılda bir kez yapılması ve bu toplantıya ilişkin hazırlık sürecinin yönetim kurulu tarafından yürütülmesi gerekliliğinden kaynaklanmaktadır⁹³³. Bunun yanı sıra, yönetim kurulu şirketin risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerini düzenli olarak değerlendirmeli ve iç denetim mekanizmalarının işleyişi hakkında faaliyet raporlarında bilgi sunmalıdır (Kurumsal Yönetim İlkeleri m. 4.2.4). Ayrıca, üçer aylık dönemlerde sınırlı denetimden geçmiş mali tabloların incelenmesi ve yıl sonu mali tablolarının hazırlanması gibi süreçler, yönetim kurulunun yılda en az dört olağan toplantı yapmasını gerektirmektedir⁹³⁴.

⁹²⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 247.

⁹²⁹ Doğan, Organizasyon, s. 147; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 27; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 108; Yüce, Geçersizlik, s. 46; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432.

⁹³⁰ Stach'a göre, toplantı sayısı kanunen belirlenmemiş olup, somut ihtiyaca göre belirlenir. Ancak, her mali yıl için en az bir toplantı yapılması zorunluluğu korunmalıdır. OFK/Stach, Art. 713, N. 1.

⁹³¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 63.

⁹³² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 63; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 248.

⁹³³ Doğan'a göre icracı olmayan üyelerin icracı üyeler üzerinden yürütmek zorunda olduğu gözetim görevi nedeniyle yılda en az iki toplantı yapılmalıdır. Doğan, Organizasyon, s. 147-148; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 150; Yüce, Geçersizlik, s. 47.

⁹³⁴ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 432; <https://spk.gov.tr/data/61e87f0b1b41c611a4c53a90/2fb4947cb75a159d431a0ed205cdabc7c.pdf> E.T. 6.2.2025.

Böckli'ye göre, İsviçre'de yönetim kurulu genellikle üç ayda bir toplanmakta olup, bazı şirketlerde iki ayda bir toplantı yapılmaktadır. İhtiyaca göre özel toplantılar düzenlenebilir ve bunlar telefon veya video konferans yoluyla gerçekleştirilebilir. Ancak, çok sık toplantı yapılması her zaman verimli olmayabilir; çünkü toplantı öncesinde yeterli hazırlık yapılmasını engelleyebilir ve alınan kararların etkili bir şekilde uygulanmasını zorlaştırabilir⁹³⁵.

Toplantı sıklığına ilişkin esas sözleşme veya iç yönergeler aracılığıyla düzenleme yapılabilir⁹³⁶. İç yönergede toplantı sayısına ilişkin asgari bir sınır belirlenebilir ve öngörülen toplantıların yapılmaması hâlinde gerekçelendirme zorunluluğu getirilebilir. Ancak gereksiz toplantı yükü oluşturmaktan kaçınılmalıdır. Küçük ölçekli şirketlerde toplantı tarihinin bir önceki yönetim kurulu toplantısında belirlenmesi pratik bir yöntem olarak tercih edilmektedir⁹³⁷. Yönetim kurulu toplantılarının bir takvime göre planlanması, organizasyon ve süreklilik açısından en uygun yaklaşım olacaktır⁹³⁸.

F. Toplantının Açılması

Yönetim kurulu toplantılarının usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmesi, hem karar alma süreçlerinin sağlıklı işlemesi hem de hukuki geçerliliğin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, toplantının açılışı yönetim kurulu başkanı tarafından gerçekleştirilir. Başkan, toplantının başında yoklama alarak toplantıya katılan üyeleri tespit eder ve gündem maddelerini açıklar⁹³⁹. Gündemin belirlenmesi, yönetim kurulu toplantılarının düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak adına kritik bir aşamadır.

Yönetim kurulu üyeleri, belirlenen gündem doğrultusunda görüş ve değerlendirmelerde bulunarak karar alma süreçlerine katılım sağlamaktadır. Ancak, toplantı başlamadan önce, üyelerin mevcut gündeme ek maddeler önerme hakkı bulunmaktadır. Bu hak, yönetim kurulunun esnekliğini artırarak şirketin ihtiyaçlarına daha hızlı yanıt verebilmesini sağlar⁹⁴⁰. Ek gündem maddelerinin toplantı gündemine eklenebilmesi için kanun, esas sözleşme veya iç yönergede belirlenen usullere uygun

⁹³⁵ Böckli § 9 N. 153.

⁹³⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 150; Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 108; Ticaret Kanunu idare meclisi toplantı zamanlarını tayin konusunda serbest bırakmıştır. Aslanlı, s. 117; İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 192.

⁹³⁷ İlgün Çamlı, İç Yönerge, s. 193.

⁹³⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 47; ZK/Bühler, Art. 713, N. 5.

⁹³⁹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 105.

⁹⁴⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 105; Altaş, Anonim Şirketler, s. 297.

şekilde karar alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda, yönetim kurulu toplantılarının usulüne uygun açılması, katılımın tespit edilmesi ve gündemin belirlenmesi, alınacak kararların hukuka uygunluğu ve şirket yönetiminin etkinliği açısından büyük önem arz etmektedir.

G. Yönetim Kurulu Toplantısına Katılabilecekler

1. Yönetim Kurulu Üyeleri

a. Toplantıya Katılmanın Hak ve Görev Olması

Yönetim kurulunun seçilmiş veya esas sözleşmeyle atanmış her üyesi açısından Yönetim kurulu toplantılarına katılmak hem vazgeçemeyeceği bir hak hem de bir yükümlülüktür⁹⁴¹. Bunlar şekli anlamda üyelerdir. Fiili yönetim kurulu üyeleri ise toplantıya katılamaz. Yönetim kurulu üyelerinin temel yükümlülükleri arasında, şirketin menfaatlerini gözetmek, şirket sırlarını korumak ve görevlerini gerekli dikkat ve özeni göstererek yerine getirmek bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerini ifa ederken, yönetim kurulu üyelerinin bazı hakları da bulunmaktadır. Üyeler, toplantılara katılarak bilgi edinme, görüş bildirme, karar alma süreçlerinde oy kullanma ve katılmadıkları ya da karşı çıktıkları kararlar için muhalefet şerhini toplantı tutanağına geçirtme hakkına sahiptir. Bilindiği gibi muhalefet şerhi ilgili karara katılmayan üyenin karardan dolayı sorumlu tutulmaması için önemlidir⁹⁴². Yönetim kurulu üyesi davet edildiği halde toplantıya katılmazsa en önemli yükümlülüklerinden olan özen yükümlülüğünü ihlal etmiş olur⁹⁴³.

b. Temsilci Aracılığıyla Toplantıya Katılma Yasağı

TTK'nın 390. maddesinin ikinci fıkrası, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılma zorunluluğunu düzenlemektedir⁹⁴⁴. Bu hükme göre, yönetim kurulu üyeleri temsilciler aracılığıyla ya da vekil göndererek toplantıya katılamazlar. Bu

⁹⁴¹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2067; Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuk s. 255; Doğan, Toplantı, s. 24.

⁹⁴² Kayar, Ticaret Hukuku, s. 444.

⁹⁴³ Yüce, Geçersizlik, s. 52.

⁹⁴⁴ Yönetim kurulu üyeleri, birbirlerini temsilen oy kullanamayacakları gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar. 1926 tarihli Kanun'un 330. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi, esasa ilişkin bir değişiklik yapılmaksızın, 1956 tarihli TTK'na (TTK) 'azaların yekdiğerine niyabetle rey vermeleri caiz değildir' şeklinde alınmış ve bu hüküm, 6102 sayılı Kanun dönemine kadar, Meclis'in 19.05.1928 tarih ve 427 sayılı yorum kararına uygun olarak uygulanmıştır. 6102 sayılı Kanun'un 390. maddesinin ikinci fıkrası ise, 1926 ve 1956 tarihli Kanunlarda yer alan bu hükümlere, Meclis'in söz konusu yorum kararının da eklenmesiyle oluşturulmuş, böylece yönetim kurulu üyelerinin karar alma sürecindeki şahsi sorumluluklarının ve katılım ilkelerinin güçlendirilmesi sağlanmıştır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 494; Yüce, Geçersizlik, s. 54.

yasak, yönetim kurulunun fiziki toplantılarında olduğu gibi elektronik ortamda yapılan toplantılarda ve sirküler tipi karar alma yöntemlerinde de geçerlidir⁹⁴⁵.

Tüzel kişilerde hukukun temel ilkesi olan yetki ve usulde paralellik gereğince de temsilci ancak tüzel kişi tarafından görevden alınabilecek bunun aksini öngören esas sözleşmede genel kurula bu yetkiyi veren bir düzenleme yapılmayacaktır⁹⁴⁶. Görevden alınanın yerine atanan temsilci de ticaret siciline tescil ve ilan edilecektir. Görevden alınan yönetim kurulu üyesi temsilcisi kural olarak yönetim kurulunda oy kullanamayacaktır. Ancak azil beyanı temsilciye ulaşmış fakat şirkete ulaşmamışsa şirket durumdan haberdar değilse temsilcinin kullanmış olduğu oy geçerli kabul edilecektir⁹⁴⁷. Ayrıca belirtmek gerekir ki TTK'nın 359. maddesinde yar alan düzenleme nedeniyle yönetim kuruluna üye olarak seçilen tüzel kişi adına sadece bir gerçek kişi bu tüzel kişiyi temsilen tescil edilebilecektir. Bunun aksini öngören esas sözleşme hükümleri batıl olacaktır⁹⁴⁸. Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişiyi temsil edecek gerçek kişiyi bu tüzel kişi belirleyeceğinden bunun aksini öngören örneğin gerçek kişinin atandığı şirketin genel kurulu tarafından belirleneceğine ilişkin esas sözleşme hükümleri de batıldır⁹⁴⁹. Teoman'a göre de⁹⁵⁰, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmesini öngören düzenleme ilk bakışta bir yenilik gibi görünse de yalnızca bir gerçek kişi temsilcinin ticaret siciline tescil ettirilerek bu görevi üstlenebilmesi yönündeki zorunluluk, bazı durumlarda tüzel kişilerin yönetim kurulunda temsil edilememesi gibi sakıncalı sonuçlara yol açabilir. Örneğin, temsilci ile olan görev ilişkisinin sona erdiği ancak yeni temsilcinin henüz tescil edilemediği hallerde bu sorun ortaya çıkar. Ayrıca Teoman, tek bir tüzel kişinin tüm ayrıcalıklı paylara sahip olduğu bir anonim şirkette, bu tüzel kişinin yalnızca bir tek gerçek kişi aracılığıyla temsil edilmesi zorunluluğunu da eleştirmekte; bu durumun, tüzel kişinin oy gücüyle orantılı bir etkiyi yönetim kurulunda kullanmasını engellediğini ve yapay pay devirlerine zemin hazırladığını belirtmektedir. Sonuç olarak, bu düzenlemenin mantıklı ve işlevsel olmadığını savunmaktadır.

⁹⁴⁵ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 494; Yönetim kurulu üyelerinin (VR-Mitglieder) kendilerini temsil ettirip ettiremeyecekleri tartışmalıdır. Eğer bu mümkün olsaydı, anonim şirketler hukukunun (Aktienrecht) yönetim kurulu seviyesinde (Stufe VR) de bir tür temsilciler meclisini (Delegiertenversammlung) tanıdığı söylenebilirdi. Vischer, s. 422.

⁹⁴⁶ Altaş, Anonim Şirketler, s. 257; Kırca, Tüzel Kişiler, s. 54.

⁹⁴⁷ Kırca, Tüzel Kişiler, s. 54.

⁹⁴⁸ Aksi yönde bkz. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 411; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 22; Altaş, Anonim Şirketler, s. 271.

⁹⁴⁹ Coştan, s. 122.

⁹⁵⁰ Teoman, Makalelerim III, s. 255-256.

2. Yedek Üyelerin Toplantıya Katılıp Katılamayacağı Sorunu

Genel kurul tarafından, asıl üyelerle birlikte yedek üyelerin de seçilmesi, yönetim kurulunun sürekliliğini ve işleyişinin aksamamasını temin eden önemli bir düzenlemedir.⁹⁵¹ Asıl yönetim kurulu üyelerinin ölümü, istifası, azli veya herhangi bir nedenle görevden ayrılması hâlinde, yedek üyeler sırayla asıl üyelerin yerine atanır⁹⁵². Bu sistem, yönetim kurulundaki boşlukların hızla doldurulmasını sağlayarak karar alma süreçlerinin kesintiye uğramasını önler.

3. Toplantıya Katılabilecek Diğer Kişiler

Yönetim kurulu toplantılarını katılacak kişiler kararında tek tek sayılmamasına rağmen Kanunun değişik maddelerinde yönetim kurulu toplantısına kimlerin katılabileceği konusunda düzenlemeler bulunmakta olup bu düzenlemeler yönetim kurulu üyeleri ve onlarla hukuki ilişki içinde bulunan kişilere ilişkindir⁹⁵³. Kural olarak yönetim kurulu üyeleri haricindeki kişilerin toplantıya katılması yasaktır⁹⁵⁴. Ancak, yönetim kurulu toplantısına gündemle ilgili maddelerde sürekli olmayacak nitelikte yardımcı olacak veya ona bilgi verecekse toplantıda bulunmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır⁹⁵⁵.

İsviçre hukukunda toplantıya katılma yetkisi bulunmayan kişilerin toplantıya katılması halinde alınan kararın geçerliliği konusunda bir kısım yazarlar bu kişilerin toplantıya katılması kararın alınmasında etkili olmuşsa kararın batıl olduğunu bir kısım yazarlar ise hukuk ve işlem güvenliği gereğince yetkisiz kişilerin toplantıya katılmasının kararı batıl kılmayacağına belirtmiştir⁹⁵⁶. Homburger'e göre, karar alınmasında yetkili olmayan kişilerin yönetim kurulu toplantısına katılmasının geçerlilik açısından etkili olup olmadığı sayısal ölçütlere göre değerlendirilmelidir. Buradaki esas mesele, toplantıya katılan bu yetkisiz kişilerin karar yeter sayısını etkileyip etkilemediğidir. Eğer yetkisiz katılım, oy çokluğunu değiştirmiyor ve kararın alınmasında belirleyici rol oynamıyorsa, kararın geçerliliği bu nedenle sakatlanmaz. Ancak yetkisiz kişinin oyu, kararın alınmasını sağlayacak çoğunluğu oluşturuyorsa, bu durumda kararın hukuki geçerliliği tartışmalı hale gelir. Bu yaklaşım, biçimsel

⁹⁵¹ Yedek üyelik hususunda bkz. s. 44-46.

⁹⁵² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 393, N. 548, 548a; Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 349; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 440.

⁹⁵³ Yüce, Geçersizlik, s. 52; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 405.

⁹⁵⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 53.

⁹⁵⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 53; Müller /Lipp/Plüss, s. 284.

⁹⁵⁶ Sayın, Butlan, s. 58; Müller /Lipp/Plüss, s. 284.

geçerlilik denetimini maddi sonuca odaklayarak şekle değil, kararın oluşumundaki gerçek etkene vurgu yapmaktadır⁹⁵⁷. Buradaki yetkisiz kişi tabiri ile anlatılmak istenen genel kurul tarafından azledilmiş yönetim kurulu üye çoğunluğu genel kurul tarafından seçilmemiş ise veya boşalan yönetim kurulu üyeliğinin tamamlanması için mevcut yönetim kurulu üyeleri gerekli yeter sayıya sahip olmadan üye seçmişse bu kişiler yetkisizdir ve yönetim kurulu üye çoğunluğunun genel kurul tarafından seçilmemiş olması halinde kanuna uygun şekilde oluşturulmuş bir yönetim kurulundan bahsedilemeyeceğinden bu durumda yönetim kurulu kararının meydana gelmesi için kurucu unsurlardan kurul eksik olduğundan alınan karar yokluk yaptırımına tabidir⁹⁵⁸.

a. Denetçi

Denetim, şirketin işlemlerinin, pay sahiplerinin ve azınlık haklarının korunması açısından belirli sınırlamalara tabi tutulduğu ve şirket yönetimi ile hesaplarının kanunlara uygunluğunun yetkili kurumlarca incelendiği bir süreçtir⁹⁵⁹. Tekinalp'e göre bağımsız denetim, anonim ortaklıkla organik bir bağ içinde olmayan, şirketin organik yapısına dâhil olmayan; dolayısıyla tarafsız ve uzman bir denetçi tarafından gerçekleştirilen, sürekli nitelik taşıyan, kesin sonuçlara dayalı ve bu sonuçların raporla kayıt altına alındığı bir denetim sürecidir. Bu tanım, bağımsız denetimin yalnızca teknik yeterlilik değil, aynı zamanda kurumsal bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri üzerine kurulu olduğunu da vurgulamaktadır⁹⁶⁰.

Denetim, genel olarak iç denetim ve dış denetim olarak ikiye ayrılabilir⁹⁶¹. ETK döneminde, denetçilerin genel kurul tarafından atanması nedeniyle bağımsızlıkları tam anlamıyla sağlanamamış, çıkar çatışmalarına yol açılmış ve bu durum denetim kurulunun etkinliğini azaltmıştır⁹⁶². Ancak Yeni Kanunla iç denetim zorunluluğu kaldırılmış, bunun yerine dış denetimin daha etkili hale gelmesi sağlanmıştır⁹⁶³. 6102 sayılı TTK'nın 400. maddesi, bağımsız denetçiyi, 3568 sayılı

⁹⁵⁷ Sayın, Butlan, s. 58.

⁹⁵⁸ Sayın, Butlan, s. 58-59; Genel kurula katılmaya yetkili olmayan kimselerin katılımıyla gerçekleşen bir genel kurul kararı iptal edilebilir denilse de bu oyların karara etkisi olmadığı takdirde genel kurul kararı iptal edilememelidir. Yasaman, Makaleler, s. 249-255.

⁹⁵⁹ Demirkapı, Ertan/Meriç, Nedim, "Anonim Şirkette Denetçinin Değiştirilmesi Davasının Azınlık Tarafından Açılması Halinde Usul Hukukuna İlişkin Sorunlar.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 2 (Haziran 2014), s. 25; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1575, N. 1-2.

⁹⁶⁰ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 315, N. 17-04.

⁹⁶¹ Ergüden, A. Engin, "Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Birlikte Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim.", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 117 (2014), s. 185

⁹⁶² Karahan Sami/Arı Zekeriya. Şirketler Hukuku. 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013, s. 441.

⁹⁶³ Bir uzmanlığa dayalı olmayan iç denetim esasının böylece terk edildiğine ilişkin bkz. Kendigelen, Tespitler, s. 287.

Kanun kapsamında ruhsatlı yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanına sahip kişiler ya da bu kişilerin ortak olduğu sermaye şirketi olarak tanımlamaktadır⁹⁶⁴. Denetim ile pay sahiplerinin haklarının korunduğu kabul edilmektedir⁹⁶⁵.

Yeni Kanunla denetçi organ olmaktan çıkartılarak bağımsız dış denetim benimsenmiştir⁹⁶⁶. Bağımsız denetçinin yalnızca bağımsız olması yeterli değildir; aynı zamanda tarafsızlık ilkesiyle hareket etmesi de gereklidir. 6762 sayılı Eski Kanun'da denetçiler, şirketin organlarından biri olarak kabul edildiğinden, 357. madde uyarınca yönetim kurulu toplantılarına katılma yetkisine sahipti. Bu düzenleme, denetim faaliyetlerinin doğrudan yönetim kurulu süreçlerine entegre edilmesini öngörmekteydi. Ancak, TK'nın yenilenmesiyle birlikte bu yaklaşım terk edilmiş ve denetime tabi şirketlerin kapsamı daraltılmıştır. Yeni Kanun, denetimin daha bağımsız ve tarafsız bir şekilde yapılmasını amaçladığından, denetçilerin yönetim kurulu toplantılarına katılma yetkisini ortadan kaldırmıştır⁹⁶⁷. Böylelikle denetim faaliyetleri ile yönetim süreçleri arasındaki mesafe korunmuş, denetçilerin şirket yönetimi üzerindeki bağımsızlığı güçlendirilmiştir. Bu değişiklik, modern kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak, denetim süreçlerinin objektifliğini ve güvenilirliğini artırmayı hedeflemektedir.

b. Komite ve Komisyon Üyeleri

TTK'nın 366. maddesinin ikinci fıkrasına göre, *“yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir.”* Düzenleme uyarınca anonim şirket yönetim kuruluna bağlı olarak kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde organizasyonu sağlamak üzere yönetim kurulundan ayrı olarak karar verme yetkisi bulunmayan, yönetim kuruluna destek olmak amacıyla komite ve komisyonlar kurulabilir⁹⁶⁸. Bunların işlevleri arasında yönetim kurulunun bağımsız karar vermesini sağlamada bulunmaktadır⁹⁶⁹. Komite ve komisyon kurulmasıyla yönetim yetkisi devri

⁹⁶⁴ Akdoğan, Habib/Bozkurt Yazar, Birgül, "Yeni TTK'nın Denetim Alanında Getirdiği Yenilikler." Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Cilt: 4 (2012), s. 23.

⁹⁶⁵ Demirkapı/Meriç, s. 25.

⁹⁶⁶ Demirkapı/Meriç, s. 26.

⁹⁶⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1320, N. 99.

⁹⁶⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 132; Altaş, Anonim Şirketler, s. 279; Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1746; Beder, Elektronik Yönetim, s. 7.

⁹⁶⁹ Aksoy, Kurumsal Yönetim, s. 65.

gerçekleşmediğinden bu hususun esas sözleşme veya iç yönergede düzenlenmesi gerekme de iç yönergede düzenlenmesinde herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır⁹⁷⁰. Komite ve komisyonlar şirketin iç işleyişiyle ilgili olup temsil yetkileri bulunmamaktadır⁹⁷¹. Komiteyi komisyondan ayıran özelliği sürekliliği olup konuları değerlendirerek yönetim kuruluna rapor sunar. Komisyon ise yalnızca belirli görevler için geçici olarak belirlenir ve görevini tamamladığında dağılır⁹⁷². Bu komite ve komisyonları adedi, üye sayısı görev ve yetkileri esas sözleşme veya yönetim kurulu kararıyla da belirlenebilir⁹⁷³. Bu komite ve komisyon üyeleri de ihtiyaç bulunması durumunda yönetim kurulu toplantılarına davet edilebilir.

c. Diğer Kişiler

Yönetim kurulu toplantılarına, yönetim kurulu üyeleri dışında, şirket pay sahipleri, gözlemciler, intifa hakkı sahipleri, danışmanlar, uzmanlar gibi kişiler de davet edilebilir. Ancak, bu kişilerin toplantıya katılımı yalnızca gözlemci sıfatıyla gerçekleşebilir ve oy hakkı bulunmamaktadır⁹⁷⁴. Kanaatimizce, toplantı esnasında üyeler arasında veya üyeler ile başkan arasında sorun yaşanma ihtimali varsa, bakanlık temsilcisinin toplantıya davet edilmesi hususu değerlendirilebilir. Anonim şirket yönetim kurulu toplantıları, şirketin stratejik kararlarının alındığı ve yönetsel süreçlerin yürütüldüğü en üst düzey organlardan biridir. Yönetim kurulu üyeleri dışındaki bazı kişiler, şirketin ihtiyaçları doğrultusunda bilgilendirme ve danışma amacıyla toplantıya davet edilebilir. Bu kapsamda, şirketin çalışanları, avukatı ve mali müşaviri, belirli konularda uzmanlıkları doğrultusunda toplantılara katılım sağlayabilir. Ancak, bu kişilerin toplantıya katılmaları, yönetim kurulu üyeleriyle aynı haklara sahip oldukları anlamına gelmemekte olup, oy kullanma yetkileri bulunmamaktadır. Ayrıca, toplantı esnasında edindikleri her türlü bilgi, ticari sır kapsamında değerlendirildiğinden, bu bilgileri üçüncü kişilerle paylaşmaları yasaktır.

⁹⁷⁰ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1746; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 112, N. 11-17.

⁹⁷¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1166, N. 32-33.

⁹⁷² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1167, N. 34.

⁹⁷³ Şenocak/Eminoğlu, Şirketler Hukuku II, s. 1746.

⁹⁷⁴ Coştan, Karar Alma, s. 178; İsviçre hukukuna göre, bilirkişiler veya yöneticiler toplantıya davet edilebilir (bkz. BGE 117 II 574) ve duruma bağlı olarak bu davet zorunlu hale gelebilir (bkz. BGE 97 II 413). Genellikle, icra kurulunun (GL) başkanı, operasyonel iş akışı hakkında bilgi verebilmek amacıyla zaten toplantıya katılır. Bu tür katılımcılar yalnızca danışma niteliğinde oy hakkına sahiptir. Ancak, karar alma sürecine aktif olarak katılmaları halinde, yetkisiz kişilerin katılımı nedeniyle ilgili karar hükümsüz sayılabilir (bkz. OR 714 N 4). OFK/Stach, Art. 713, N. 3; Üçüncü kişilerin sürekli olarak toplantılarda bulunması ise, yasal sadakat ve özen yükümlülüğüne tabi olmamaları, buna karşın hassas bilgilere erişebilmeleri nedeniyle sorunlu bir durum teşkil eder. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

Özellikle, avukat ve mali müşavirler, mesleki etik kurallar ve hukuki yükümlülükler gereği, müvekkil veya danışmanlık verdikleri şirketin bilgilerini gizli tutmak zorundadır. Aksi hâlde hem hukuki hem de cezai sorumluluk doğabilir. Dolayısıyla, yönetim kurulu toplantılarına katılan ancak oy hakkı bulunmayan bu kişilerin, şirket sırlarını koruma yükümlülüğüne sıkı sıkıya bağlı kalmaları gerekmektedir.

Eğer yönetim kurulu üyelerinden herhangi biri, bu kişilerin toplantıya katılmasına itiraz ederse, bu durumda katılım hususunda nihai karar yönetim kurulu tarafından alınır⁹⁷⁵. Toplantıya davet edilen bu kişilerin katılması durumunda, sır saklama yükümlülüğüne tabi olacakları unutulmamalıdır⁹⁷⁶. Bu yükümlülük, toplantıda paylaşılan bilgilerin korunmasını ve şirketin ticari sırlarının ifşa edilmemesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu uygulama, yönetim kurulunun işleyişine katkı sağlamak ve uzman görüşlerinden yararlanmak adına esneklik sunarken, aynı zamanda yönetim kurulunun mahremiyetini ve şirket sırlarının güvenliğini koruma ilkesiyle uyumludur.

İsviçre hukukunda, yönetim kurulunu ortak karar alan ve hareket eden bir organ olarak tanımlamakta olup, karar alınabilmesi için genellikle toplantı ve müzakerelerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Kural olarak, yönetim kurulu toplantılarına yalnızca yönetim kurulu üyeleri katılabilir ve yönetim kurulu üyeliği devredilemez bir görevdir. Ancak, yönetim kurulu basit çoğunlukla karar alarak, yönetim kurulu üyesi olmayan kişilerin belirli bir toplantıya veya toplantının bazı bölümlerine katılmasına izin verebilir. Bu durum istisnai nitelikte olmalı ve misafirlerin oy kullanma hakkı bulunmamalıdır. Her yönetim kurulu üyesi, pozisyonundan bağımsız olarak tüm yönetim kurulu toplantılarına katılma hakkına sahiptir ve yalnızca istisnai durumlarda, örneğin önemli nedenlerin varlığı halinde ve yalnızca belirli gündem maddeleri için toplantıdan çıkarılabilir⁹⁷⁷.

Ç. Toplantının Yönetimi

1. Toplantı Yönetimine Yetkili Olanlar

Yönetim kurulu toplantısının belirli bir düzen ve disiplin dâhilinde devam edebilmesi için yönetim kurulu başkanına ve bulunmadığı takdirde başkan yardımcısına görev düşmektedir. Başkan yardımcısı da bulunmadığı takdirde yönetim

⁹⁷⁵ Coştan, Karar Alma, s. 178.

⁹⁷⁶ Coştan, Karar Alma, s. 178.

⁹⁷⁷ Facincani/ Sutter, s. 265.

kurulu üyeleri arasından toplantıya başkanlık yapmak üzere bir üyeyi seçerler⁹⁷⁸. Yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulunun organ olarak faaliyetlerini devam etmesini sağlamak için aktif olarak çalışmalı ve gerekli talimatlara vererek yönetim kurulunun alacağı kararların hukuka ve esas sözleşmeye uygun olmasını sağlamalıdır⁹⁷⁹. Gerek elektronik gerekse fiziki toplantıda toplantının açılması, gündemdeki ve gündem dışındaki konuların görüşülerek tartışılması, yönetim kurulu üyelerinin görüşlerini açıklayabilmeleri ve oylarını kullanabilmeleri için yönetim kurulu başkanının aktif bir şekilde rol alması gerekmektedir⁹⁸⁰. Müzakereleri yöneten kişi, toplantı katılımcılarını selamlamak, tutanak düzenleme süreci hakkında bilgilendirme yapmak, üçüncü kişilerin toplantıya katılımına izin verilip verilmeyeceğine karar vermek, gündem maddelerini tartışmaya açmak ve toplantı süresi hakkında bilgilendirme yapmakla yükümlüdür. Gündem maddelerinin tartışılması sırasında, mevcut durumu, sorunları, çözüm önerilerini ve teklifleri açıklayan bir giriş konuşması yapmalı ve müzakerelerin verimli geçmesini sağlamak için tartışmaları asıl konulara yönlendirmeli, konuşma sırasını belirlemeli, söz hakkı dağılımını yönetmeli ve gerekirse arabuluculuk yapmalıdır. Ayrıca, önerilen çözümleri özetlemeli, tutanak sekreterine açık ve anlaşılır kayıtlar sağlamalı ve belirlenen zaman çerçevesine uyulmasını gözetmelidir. Müzakerelerin sonunda, yönetim kurulunun atılacak adımlara ilişkin net bir görüş oluşturması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, yalnızca bilgilendirme yapılabilir veya gündem maddesiyle ilgili bir karar alınabilir. Karar alınacaksa, oylamanın usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmesi ve sonuçların tutanağa doğru şekilde geçirilmesi, müzakere yöneticisinin sorumluluğundadır⁹⁸¹.

Yönetim kurulu toplantılarında görüşülecek konular, genellikle gündemde yer alan maddelerin belirlenen sırasına uygun şekilde ele alınır. Toplantı, gündemin kabul edilip edilmediğinin sorulmasıyla başlar ve bunu önceki toplantıya ait tutanakların onaylanması, işlerin mevcut durumu ve mali raporun değerlendirilmesi gibi rutin işlemler takip eder. Bu rutin işlemlerin ardından, gündemde yer alan münferit konular tartışmaya açılır. Bu süreç, şirketin ihtiyaçlarına göre iç yönergelerle daha ayrıntılı bir şekilde düzenlenebilir. Örneğin, toplantı başkanının, rutin işlemleri gerçekleştirdiğini ve belirli prosedürlere uyduğunu belgeleyen bir form doldurması şart koşulabilir.

⁹⁷⁸Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 105.

⁹⁷⁹Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 94.

⁹⁸⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 488.

⁹⁸¹ Müller /Lipp/Plüss, s. 287.

Başkan, toplantıyı amaca uygun, etkin ve esnek bir şekilde yönetmekle sorumludur. Yönetim kurulunun temel işlevinin karar alma mekanizmasını işletmek olduğu göz önünde bulundurularak, toplantının verimli bir şekilde sürdürülmesine özel önem verilmelidir. Tartışma süreci boyunca katılımın aktif tutulması ve henüz söz almamış üyelerin görüşlerini bildirmeye teşvik edilmesi önemlidir. Toplantı başkanı, tartışmaları gereksiz detaylardan, uzatmalardan veya gündem dışı konulardan uzaklaştırarak, ana gündem maddelerine odaklanmayı sağlamalıdır⁹⁸². Bu yaklaşım, toplantının verimliliğini artırırken, yönetim kurulunun işlevsel yapısını güçlendirecek ve alınan kararların daha etkin bir şekilde uygulanmasına zemin hazırlayacaktır.

Her yönetim kurulu üyesi, toplantıda görüşlerini özgürce ifade etme hakkına sahiptir. Bu nedenle konuşma sürelerine ilişkin kısıtlama getirilemez. Ancak başkan, üyelere söz hakkını belirli bir sıraya göre vermeli, tartışmayı gereksiz şekilde uzatan veya diğer tarafları aşağılayıcı ifadeleri engellemelidir. Üyelerin tekrar söz alabilmesi, sorular sorabilmesi ve görüşlerini tartışma sırasında değiştirebilmesi sağlanmalıdır. Anlaşılmayan ifadeler varsa başkan, açıklama talep ederek bunları netleştirmelidir. Son olarak, başkan, toplantıya katılan farklı türde katılımcılarla nasıl iletişim kuracağını bilmeli, gerektiğinde müzakereye ara verilmesi için uygun zamanı seçmeli ve toplantının verimliliğini kontrol altında tutmalıdır⁹⁸³.

Yönetim kurulu başkanı, gerekli gördüğü durumlarda toplantıyı erteleme yetkisine sahiptir. Ancak, bu yetkinin kullanımında başkanın tarafsız davranması, şirketin çıkarlarını her zaman ön planda tutması ve yönetim kurulunun aldığı kararların tekrar gözden geçirilmesini sağlaması gerekmektedir⁹⁸⁴.

Başkanın erteleme yetkisi, esas sözleşme veya iç yönerge ile sınırlandırılmış olabilir. Böyle durumlarda, başkan bu yetkisini yalnızca belirlenen çerçevede ve objektif gerekçelere dayalı olarak kullanılmalıdır. Erteleme kararı, yönetim kurulu üyeleri arasında güvensizlik yaratmamalı ve kurulun etkin işleyişini zedelememelidir.

Bu yetkinin şirket çıkarlarına uygun bir şekilde kullanılması, yönetim kurulunun karar alma süreçlerinin şeffaflığını koruyarak, kararların yeniden

⁹⁸² İlgün Çamlı, s. 220; Başkan, yalnızca yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla müzakere yapılmasını emredebilir ve gerekirse sekreterin bile toplantıdan çıkarılmasını sağlayabilir. Aynı zamanda, her yönetim kurulu üyesi de bu talepte bulunma hakkına sahiptir. Başkan, toplantıya katılan ancak yönetim kurulu üyesi olmayan kişilerin yalnızca bilgi vermesini ve soruları yanıtlamasını sağlamalı, ancak karar alma sürecine müdahale etmelerine izin vermemelidir. Eğer başkanın göz yummasıyla üçüncü kişiler karar alma sürecine müdahil olursa, her yönetim kurulu üyesi buna itiraz etmekle yükümlüdür. Böckli § 9 N. 157.

⁹⁸³ İlgün Çamlı, s. 220-221.

⁹⁸⁴ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 117.

değerlendirilmesine imkân tanıyabilir. Ancak, erteleme kararı yönetim kurulu işleyişinde gereksiz gecikmelere yol açmamalı ve kurulun hızlı ve etkin çalışmasını engelleyecek şekilde kullanılmamalıdır. Bu bağlamda, başkanın yetki kullanımında dürüstlük kuralına uygun hareket etmesi, şirket yönetiminde denge ve güven ortamını sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

2. Toplantı Yönetiminde Uyulması Gereken Esaslar

Toplantıya başlanmadan önce yönetim kurulu başkanı toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmelidir⁹⁸⁵. Eğer yetersayı sağlanmışsa toplantı başkanı, toplantıyı açarak gündem maddelerini sıralar, tartışmaları yönetir ve oylama sürecini yürütür. Eğer her yönetim kurulu için önceden görevlendirilmiş kişiler bulunuyorsa, örneğin tutanak tutacak bir görevli, bu kişilerin toplantının başında seçilmesi gerekir. Oylama kural olarak açık yapılırsa da gerekli görülen durumlarda gizli oylama yöntemine geçilmesine karar verilebilir⁹⁸⁶.

Genel kurul toplantısının aksine yönetim kurulu toplantılarında yönetim kurulu üyelerinin konuşma haklarına bir süre sınırlandırması getirilmesine gerek yoktur⁹⁸⁷. Ancak böyle bir sınırlandırma getirilmesi düşünülüyorsa bu esas sözleşmeyle veya yönetim kurulunun alacağı kararla olabilir⁹⁸⁸.

Toplantı süresi belirlenirken dürüstlük kuralına uyulmalıdır. Böckli'ye göre, deneyimler, tek bir toplantının süresinin çok uzun olmaması gerektiğini göstermektedir. Beş-altı saat süren toplantılar yaygın olsa da ideal toplantı süresi daha kısa olmalıdır. Özellikle, üç saatten sonra özel konsantrasyon eğitimi almamış

⁹⁸⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 54.

⁹⁸⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 135; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 253; OFK/Stach, Art. 713, N. 7.

⁹⁸⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 54; Genel kurulun yönetim kurulunun karar alma süreçlerini ana sözleşmede düzenleme yetkisi bulunmamaktadır. 2007 yılında İsviçre Federal Konseyi tarafından önerilen ve genel kurula bu yetkiyi tanıyan taslak, 2020 anonim şirketler hukuk reformunda yer almamıştır. Dolayısıyla, genel kurul yönetim kurulunun karar alma sürecine müdahale edemez. Ayrıca, yönetim kurulu kendi karar alma süreçlerini kısıtlayamaz, örneğin tüm kararlar için üçte iki çoğunluk şartı getirmek gibi düzenlemeler yapamaz. Yönetim kurulunun karar alma yetkisi, OR 713, 1. fıkra (1. cümle) ile koruma altına alınmış olup, OR 716'a kapsamında devredilemez ve geri alınamaz yetkiler arasında sayılmaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulu kendisine verilen karar alma yetisini genel olarak sınırlandıramaz. Ancak, belirli ve özellikle önemli kararlar için nitelikli çoğunluk şartı öngörebilir. Bu tür kararlar şunları içerebilir: büyük ölçekli yatırımlar, şirket birleşmeleri (füzyonlar), şirket hisselerinin veya iştiraklerinin devralınması, şirketin önemli bir bölümünün satılması ve şirketin tasfiyesi veya feshi için genel kurula öneride bulunulması. Bu gibi konularda nitelikli çoğunluk şartı makul görülebilir, ancak genel olarak yönetim kurulunun karar alma yetisini kısıtlayacak düzenlemeler hukuka aykırı olabilir. Böckli § 9 N. 165-166.

⁹⁸⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 107.

kişilerde dikkat seviyesinde belirgin bir düşüş yaşanır. Bu durum, katılımcılar farkında olmadan tartışmaların kalitesini ve dikkat seviyesini olumsuz etkileyebilir⁹⁸⁹.

Toplantıyı yöneten başkan ya da yardımcısı toplantı gündemine ilişkin konuların özüne mümkün olduğunca az dokunacak şekilde tarafsız davranmalıdır⁹⁹⁰. Başkan üyelere eşit davranmalı, mantıklı ve öngörülebilir olmalı, benzer durumlarda aynı muameleyi göstererek yönetiminde aşırılığa kaçmamalıdır⁹⁹¹.

Toplantı süresince başkan dürüstlük kuralına ve eşit işlem ilkesine uygun olarak orantılılık ilkesini gözeterek üyelerin haklarını en az etkileyen yöntemi seçerek yönetmelidir⁹⁹². Unutulmamalı ki bir hakkın kullanılmasının sınırı başka bir hakkın kullanılmasının engellendiği ya da zorlaştırdığı noktada başlar. Başkan toplantının zamandan ve masraftan tasarruf sağlayacak şekilde toplantının yapılmasını sağlamalıdır⁹⁹³. Başkan toplantının düzen ve disiplinini sağlamakla yükümlü olduğundan üyelerin konuşma hakkını kısıtlayabilir veya onları toplantıdan uzaklaştırabilir. Ancak disiplin yönergesi yönetim kurulunca hazırlanmalıdır⁹⁹⁴.

Yönetim kurulu toplantısının kaydolunamayacağı konusunda herhangi bir düzenleme kanunda bulunmamaktadır. Bu nedenle bu düzenleme esas sözleşmeyle yapılabilir⁹⁹⁵. Ancak, yapılacak düzenlemelerde, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri mutlaka dikkate alınmalıdır.

H. Toplantı Yetersayısı

1. 6762 Sayılı ETK’da Hukuki Durum

Toplantı yeter sayısı bir topluluğun hukuken geçerli bir şekilde müzakere ve oylama yapabilmesi için gerekli olan ve toplantıda hazır bulunması gereken asgari üye sayısıdır⁹⁹⁶. 6762 sayılı ETK’nın 330. maddesine göre, “*esas mukavelede aksine*

⁹⁸⁹ Böckli § 9 N. 153.

⁹⁹⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 97.

⁹⁹¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 97-98.

⁹⁹² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 99.

⁹⁹³ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 100.

⁹⁹⁴ Alman hukukunda, başkanın yetkilerini kullanması çoğunluğun denetimi altında gerçekleşmekte olup, başkanın aldığı kararlar bağlayıcı ve kesin nitelikte değildir. Benzer bir düzenleme İsviçre hukukunda da mevcuttur. Bu doğrultuda, yönetim kurulu başkanının toplantı sırasında aldığı idari kararların, yönetim kurulunun denetimine ve değerlendirmesine tabi olması gerekmektedir. Ancak bu tür kararlar, yönetim kurulunun aksi yönde bir karar almasına kadar yürürlükte kalmaya devam edecektir. Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 100-101.

⁹⁹⁵ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 107.

⁹⁹⁶ Yıldız, Şükrü, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yeter Sayısı ve Yargıtay Kararları.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVIII, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001, s. 71.

hüküm olmadıkça idare meclisinin bir karar verebilmesi için, azaların en az yarısından bir fazlasının hazır olması şarttır. Kararlar, mevcut azaların ekseriyetiyle verilir. Azaların yekdiğerine niyabetle rey vermeleri caiz değildir. Reyler müsavi olduğu takdirde keyfiyet gelecek toplantıya bırakılır. Onda dahi müsavilik olursa bahis mevzuu teklif reddedilmiş sayılır. İdare meclisinin müzakereleri azalar arasından veya dışardan seçilen bir kâtip marifetiyle muntazaman zaptolunur. Zabıtların hazır bulunan azalar tarafından imzalanması ve karara muhalif kalanlar varsa muhalefet sebeplerinin zapta yazılması ve rey sahibi tarafından imzalanması lazımdır. Azalardan biri müzakere talebinde bulunmadıkça idare meclisi kararları, içlerinden birinin muayyen bir hususa dair yaptığı teklife diğerlerinin yazılı muvafakatleri alınmak suretiyle de verilebilir. Kararların muteberliği yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır.”

Mülga Kanun döneminde toplantı yeter sayısı için üyelerin en az yarısında bir fazlası şeklinde belirlenmesi tartışmalara neden olmuş, bazı yazarlar yarıdan bir fazla ibaresini üye sayısının yarısından bir fazla olması gerektiğini savunurken bazı yazarlar da üye sayısının yarısını aşması ile üye sayısının yarısından bir fazla olması ibaresinin aynı şeyler olmadığını ifade etmiştir⁹⁹⁷. 6102 sayılı TTK bu konuda net bir düzenleme getirmiştir⁹⁹⁸.

2. 6102 sayılı TTK’da Hukuki Durum

390. maddeye göre, *"esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması hâlinde de uygulanır."* Bu düzenlemeyle yönetim kurulu üye sayısının yarısından fazlasının toplantıya katılması gerektiği açıkça belirtilmiştir⁹⁹⁹. Toplantı yeter sayısının belirlenmesinde esas sözleşmedeki üye

⁹⁹⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 374, N. 529; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1316, N. 87; Doğan, Organizasyon, s. 152; Ercoşkun, s. 1705; İzmirli, Organ Niteliği, s. 49-50; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar 1, s. 268; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 211; görüşler için bkz. Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 315-321.

⁹⁹⁸ Teoman, Yönetim Kurulu, s. 11; Yüce, Geçersizlik, s. 81; “Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dava konusu şirketin esas sözleşmesinin, 6102 sayılı Kanun'a uygun hale getirilmesi için kabul edilen esas sözleşme değişikliği incelendiğinde, yönetim kurulu ve süresi başlıklı 7 nci maddesinde, yine şirketin temsili ve yönetim kurulu üyelerinin görev dağılımı başlıklı 8 inci maddesinde, yönetim kurulu tarafından alınacak kararlara ilişkin herhangi bir nisabın düzenlenmediği, 21 inci maddesinde yönetim kurulu karar nisabının 6102 sayılı Kanun'a tabi olduğunun düzenlendiği, buna göre, kanunda ancak esas sözleşmesinin hükümleri ile nisabın ağırlaştırılacağı düzenlendiğine göre ana sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmadığı takdirde anılan Kanun'un 390 inci maddesinde düzenlenen toplantı ve karar nisaplarının dikkate alınacağı.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.05.2024 tarihli ve E. 2023/387- K. 2024/4088 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

⁹⁹⁹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 300.

sayısı hesaba katılır. Boşalma nedeniyle üye sayısında azalma bulunsa bile üye tam sayısı hesap edilirken fiili değil esas sözleşmedeki üye sayısı dikkate alınır¹⁰⁰⁰. Esas sözleşmede alt ve üst sınır öngörülerek üye sayısını belirlemek genel kurulun takdirine bırakılmışsa tamsayı ilk esas sözleşme ile atanan veya genel kurulca seçilen üye sayısı üzerinden tam sayı belirlenir¹⁰⁰¹.

ETK 330. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yarıdan bir fazla” ibaresi üye tam sayısının çoğunluğu şeklinde değiştirilerek tartışma sona erdirilmiştir¹⁰⁰². Üye sayısının tek sayıdan oluştuğu durumlarda, üye tam sayısının çoğunluğu, toplam üye sayısının ikiye bölünmesiyle elde edilen sayının üstüne bir eklenmesiyle hesaplanır. Örneğin, yönetim kurulu üye sayısı 7 ise, çoğunluk 4’tür ($7/2 = 3,5 \rightarrow 4$). Üye sayısının çift sayıdan oluştuğu hallerde ise, çoğunluk, toplam üye sayısının yarısına bir eklenerek belirlenir. Örneğin, yönetim kurulu üye sayısı 6 ise, çoğunluk 4’tür ($6/2 = 3 + 1 = 4$)¹⁰⁰³.

Tek kişilik yönetim kurullarında ise bu tek kişi tarafından elektronik ortam da dahil olmak üzere karar alınıp bu karar karar defterine işlenecek, istediği yerde

¹⁰⁰⁰ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 325; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 500; “Mahkemece yukarıdaki gerekçe ile davaya konu yönetim kurulu kararının iptaline karar verilmiştir. Sadece şirket ana sözleşmesindeki sayıdan daha az kişinin genel kurul kararıyla yönetim kuruluna seçilmesi yönetim kurulunun aldığı kararların iptalini gerektirmez. Ancak esas sözleşmede taban ve/veya tavan rakamlar belirlenip bu sınırlara riayet kaydıyla üye sayısını belirlemek genel kurulun taktirine bırakılmışsa, tam sayı hesabında, ilk esas sözleşmeyle atanan üye sayısı esas alınır. Boşalmalar sebebiyle sonradan bu sayıda azalmalar meydana gelse bile durum değişmez. Yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını da toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu ile alır. O halde yönetim kurulu kararı toplantı yapmak suretiyle aldığı hallerde toplantı yeter sayısı üye tam sayısının çoğunluğudur. Yönetim kurulu üye tam sayısının hesabında esas sözleşmedeki üye sayısı esas alınır. Esas sözleşmede belirtilen sayılara uygun üye seçimi yapılmasa bile üye sayısının hesabında fiili durum değil esas sözleşmedeki üye sayısı esas alınır. Her ne kadar ana sözleşmede yönetim kurulunun en az üç en çok beş üyeden oluşacağı belirtilmesine rağmen, genel kurulda bir kişinin yönetim kuruluna seçilmesi anılan genel kurul kararının yokluğunu gerektirmese de yönetim kurulu kararlarının ana sözleşmede öngörülen nisaplara uygun olması gerektiği sonucunu değiştirmez. Somut olayda iptali istenen yönetim kurulu kararının ana sözleşmede öngörülen en az üç kişilik yönetim kurulu üyeliğinin çoğunluğuyla alınması gerektiği halde, nisaba uygun olmadan alınan karar, "iptal" hukuki sebebini değil "yokluk" hukuki sebebini gerektirir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 03.10.2017 tarihli ve E. 2016/2190- K. 2017/4998 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁰⁰¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 501; Bühler’e göre, esas sözleşme (Statuten) veya iç yönerge (Organisationsreglement) bir toplantı yeter sayısı (Präsenzquorum) öngörüyorsa, bu düzenlemenin yönetim kurulunun (Verwaltungsrat) karar alma yetisini aşırı derecede kısıtlamamasına dikkat edilmelidir. Yönetim kurulu üyelerinin yarısından fazlasının katılımını gerektiren bir toplantı yeter sayısı, genellikle karar alma sürecini önemli ölçüde zorlaştırabilir. Tüm üyelerin (vollpräsenz) katılımını zorunlu kılan bir düzenleme ise, anonim şirketin en üst yönetim ve denetim organının (yönetim kurulunun) karar alma yetisini aşırı derecede sınırlandıracağı için kesinlikle geçersiz (nichtig) sayılmalıdır. ZK/Bühler, Art. 713, N. 9.

¹⁰⁰² Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 214.

¹⁰⁰³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 501.

toplantıyı yapabilecektir¹⁰⁰⁴. Tek kişilik yönetim kurullarında genel kurul tarafından yedek üye seçilmesi önerilmektedir¹⁰⁰⁵. Yeni Kanunla esas sözleşmede daha ağırlaştırıcı bir nisap öngörülmemiş ise ağırlaştırılmış bir toplantı nisabı Kanunda öngörülmemiş ve elektronik ortamda toplantıya katılım imkânı getirilmiştir¹⁰⁰⁶. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki sirküler tipi karar almada toplantı yeter sayısı oy birliğidir¹⁰⁰⁷. Kanun koyucu burada İsviçre Or. Art 713'teki toplantı nisabı öngörmeyen ve tek bir üyenin hazır bulunması halinde de karar alınmasına olanak veren sistemden ayrılarak Alman AlnPOK77 &ABS 1 hükmünü örnek alarak birden fazla yönetim kurulu üyesinin bulunması halinde azınlığın çoğunluğuna rağmen karar alınmasının önüne geçmeyi amaçlamıştır¹⁰⁰⁸. Toplantı ve karar yeter sayıları kanunla belirlendiğinden iç yönerge ile bir düzenleme yapılamaz. Ancak esas sözleşmede iç yönergeye böyle bir imkân tanınıyorsa bunun mümkün olacağı belirtilmelidir¹⁰⁰⁹.

Kurumsal Yönetim İlkeleri m. 4. 4. 9'a göre; *“yönetim kurulu toplantı ve karar nisabına esas sözleşmede yer verilir.”*¹⁰¹⁰ Esas sözleşmede belirli pay gruplarının toplantıya katılımı toplantı yeter sayısı için bir koşul olarak belirlenebilir¹⁰¹¹. Yönetim

¹⁰⁰⁴ Atasoy, s. 10373; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2067-2068; Yüce'nin görüşüne göre, yönetim kurulunun yalnızca bir kişiden oluştuğu hallerde, “toplantıya çağrı, toplantı gündemi ve toplantıda tutanak tutulması” gibi toplantının gerçekleştirilmesine ilişkin usul kuralları, yönetim kurulu kararlarının zorunlu unsurları arasında yer almaz. Bu bağlamda, söz konusu usul kurallarının yokluğu veya eksikliğinin, alınan yönetim kurulu kararının “batıl” olduğu yönünde bir sonuç doğurmayacağını savunmuştur. Yüce, bu yaklaşımıyla, yönetim kurulunun işleyişine ilişkin usuli eksikliklerin kararların hukuki geçerliliğini etkilemeyeceği yönündeki bir görüş ortaya koymaktadır. Moroğlu maddedeki düzenlemenin tek kişilik kurullar için bir hüküm içermemesine eleştirmiştir. Moroğlu, TTK, s. 194; Yılmaz, Müslüm/Korkut, Ömer, “İsviçre Federal Mahkemesi'nin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanına İlişkin Bir Kararının (133 III 77) Değerlendirilmesi.”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 4 (Aralık 2009), s. 550; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 497, N. 623l; Altaş, Anonim Şirketler, s. 298.

¹⁰⁰⁵ Bahtiyar, Değerlendirme, s. 74; Ercoşkun, s. 1707.

¹⁰⁰⁶ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2067; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 944; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 158.

¹⁰⁰⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 374, N. 529; 6762 sayılı Kanun'un 330. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yönetim kurulu, üyelerinden birinin yaptığı bir öneriyi diğer üyelerin yazılı onayı ile toplantı yapmaksızın karar haline getirebilir. Ancak bu yöntemin geçerli olabilmesi için, “yazılı olarak yapılan öneriye tüm üyelerin yazılı onay vermesi” zorunludur. Başka bir deyişle, toplantısız karar alınabilmesi için “oy birliğinin sağlanması” gerekmektedir. Bu düzenleme, toplantı yapmaksızın karar almanın ancak yönetim kurulu üyeleri arasında tam bir uzlaşma olması durumunda mümkün olabileceğini açıkça ortaya koymaktadır. İmregün, Toplantı ve Karar, s. 280; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 309.

¹⁰⁰⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 251.

¹⁰⁰⁹ Doğan, Organizasyon, s. 152.

¹⁰¹⁰ <https://spk.gov.tr/data/61e87f0b1b41c611a4c53a90/2fb4947cb75a159d431a0ed205cdcb7c.pdf>. E.T. 6.2.2025.

¹⁰¹¹ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 436.

kurulunun azınlığı oluşturacak sayıda üyeyle toplanması yönetim kurulu anlayışına ve genel kurul tarafından seçilen organ kavramına uymaz¹⁰¹².

Yönetim kurulu üyesi için toplantıya katılmak hem bir hak hem de bir görev olduğundan toplantıda görüşlerini açıklaması ve oy kullanması gerekmektedir¹⁰¹³. Bu nedenle toplantı yeter sayısını engellemek amacıyla mazeretsiz olarak, dürüstlük ilkesine aykırı şekilde toplantıya katılmaması yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunu doğurur¹⁰¹⁴.

TTK'nın yeniliklerinden biri de toplantı yeter sayısının esas sözleşmede artırılabilmesine imkân verilmesine rağmen azaltılmasına izin verilmemesidir¹⁰¹⁵. Bunun nedeni madde gerekçesine göre¹⁰¹⁶, yönetim kurulunun az sayıda üye ile toplanmasının, kurul kavramına ve genel kurul tarafından seçilen organ anlayışına aykırılık teşkil etmesidir¹⁰¹⁷. Örneğin, dokuz üyeden oluşan bir yönetim kurulunun üç üye ile toplanıp iki üye ile karar alması, sağlıklı ve temsil gücü yüksek bir yönetim anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Ayrıca, kanun koyucu, yönetim kurulunun karar almasını kolaylaştırmak amacıyla, üyelerin öneriyi imzalamak suretiyle karar alabilmesine ve elektronik ortamda toplantı yapabilmesine olanak tanımıştır. Bu imkânlar varken, yönetim kurulunun azınlık üyeleriyle toplanmasına izin vermek tutarsız bir yaklaşım olarak değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, yeni düzenleme ile hem kurumsal yönetim ilkelerine uygun bir karar alma mekanizması oluşturulmuş hem de yönetim kurulunun etkinliğini artıracak esnek çözümler benimsenmiştir¹⁰¹⁸. Böyle bir düzenleme yapılmasının amacı yönetim kurulu kararlarını daha geniş bir mutabakatla

¹⁰¹² Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 436; Altaş, Anonim Şirketler, s. 299 292; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 177; "Yönetim kurulu kararlarının hukukten doğabilmesi için gerekli toplantı ve karar yeter sayılarının bulunması gereklidir. Bu halde, yeter sayılara uyulmaksızın alınan kararlar yokluk yaptırımına tabidir. Bu durumda niza konusu edilen 03.02.2016 tarih ve 2016/2 ile 04.02.2016 tarih 3 sayılı yönetim kurulu kararları yokluk yaptırımına tabi olduğundan iptallerine karar vermek gerekmiştir." Ankara Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 09.11.2016 tarihli ve E. 2016/254- K. 2016/574 sayılı kararı.

¹⁰¹³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1317, N. 89; Teoman, Ömer, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması.", Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul: Beta Yayınları, (2000), s. 1147; Karahan, Toplantı ve Karar Nisapları, s. 173.

¹⁰¹⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1317, N. 90.

¹⁰¹⁵ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 325; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 267, N. 12-94. Teoman, Makalelerim III, s. 258; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 374, N. 529; Altaş, Anonim Şirketler, s. 299; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 177; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2070.

¹⁰¹⁶ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹⁰¹⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 159.

¹⁰¹⁸ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

alınmasının sağlanması ve şirket menfaatlerinin korunmasıdır¹⁰¹⁹. Toplantı nisabı arttırılırken yönetim kurulunun işleyişini zorlaştıracak ve karar almasını engelleyecek şekilde bir nisap öngörülmemelidir¹⁰²⁰. Yönetim kurulu, şirketin yönetim ve temsil organı olması ve sürekli bir faaliyette bulunması nedeniyle özellikle çok sayıda yönetim kurulu üyesinin bulunduğu durumlarda ağır nisaplar öngörülmesi durumunda karar alması zorlaşacaktır. Ancak, belirli kararlar için ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmesi mümkündür. Toplantı veya karar yeter sayılarından sadece biri ağırlaştırılabileceği gibi ikisi de ağırlaştırılabilir. Bu ağırlaştırma bütün kararlar için geçerli olabileceği gibi bazı kararlar ile sınırlı tutulabilir¹⁰²¹. Toplantı ve karar yeter sayısının hesabında kamu tüzel kişileri tarafından atanan yönetim kurulu üyeleri de hesaba katılır¹⁰²². Yönetim kurulunun toplantı nisabını azaltmaya yönelik bir değişikliğin esas sözleşmede yapılması durumunda, bu değişikliği içeren genel kurul kararı geçersiz, yani batıl olacaktır. Böyle bir karar, Kanun'un emredici hükümlerine aykırılık taşıdığı için hukuken sonuç doğurmayacaktır. Yine, yönetim kurulu toplantılarında her bir üyenin tek bir oy hakkı olup örneğin, her bir üyeye bunun aksini öngörecektir şekilde oy hakkı verilmesi veya o hakkı verilirken başka kriterlerin benimsenmesi şirketin temel yapısına aykırı olacağından böyle bir hükümde geçersiz olacaktır¹⁰²³.

Bir görüşe göre, toplantının açılabilmesi ve görüşmelerin başlayabilmesi, devam edebilmesi için toplantı yeter sayısının bulunması gerekir. Yani toplantı yeter sayısı hem toplantının başlaması hem de devamı için şarttır¹⁰²⁴. Başka bir görüşe göre ise toplantı sırasında herhangi bir üyenin toplantıyı terk etmesi kararın geçerliliğini

¹⁰¹⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 251; Altaş, Toplantılar, s. 67.

¹⁰²⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 251; Esas sözleşmede yönetim kurulunun, toplantı ve/veya karar yeter sayısını, belirlenen konularda ve esas sözleşmede öngörülen oranlara kadar ağırlaştırma yetkisi tanınabilir. Ayrıca, yönetim kuruluna, yine esas sözleşmede belirtilen konularda, yeter sayıyı istediği oranda ağırlaştırma yetkisi verilmesi de mümkündür. Ancak, bu tür düzenlemelerin, yönetim kurulunun karar alma ehliyetini zayıflatmaması ve işlevselliğini tehlikeye atmaması gerekir. Mevzuatımızda da yeter sayılara ilişkin nitelikli çoğunluk öngören iç yönerge düzenlemelerinin yalnızca münferit ve önemli konularla sınırlı tutulması gerektiği ifade edilmektedir. Bu yaklaşım, yönetim kurulunun karar alma ehliyetini koruma ve yönetim işlevine zarar vermemeye amacını taşımaktadır. Aksi hâlde, azınlık üyelere veto hakkı tanınması gibi bir durum ortaya çıkar ve bu, yönetim kurulunun salt çoğunluğunu azınlık lehine istifa etmeye, genel kurulu esas sözleşmeyi değiştirmek ya da yönetim kurulunu yeniden atamak üzere toplantıya çağırma zorlayabilir. Bununla birlikte, belirli önemli konular için iç yönergede oy birliği şartı aranmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Ancak, bu tür şartların yalnızca konu itibarıyla sınırlı tutulması ve kapsamının genişletilmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu sayede, karar alma süreçleri etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilir. İlgün Çamlı, s. 231-232; karşı görüş için bkz. Dural, s. 171.

¹⁰²¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 502.

¹⁰²² Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 325.

¹⁰²³ Yüce, Geçersizlik, s. 55.

¹⁰²⁴ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 328.

etkilemez¹⁰²⁵. Genel kurul toplantılarında toplantı çoğunluğunu toplantı süresince aranacağı 418. maddede açıkça düzenlenmiştir. Kanaatimizce, her ne kadar yönetim kurulu için açıkça böyle bir düzenleme yapılmamış olsa da yönetim kurulunun çalışma şekli ve toplantı yeter sayısının öngörülüş amacı da dikkate alındığında yeter sayı görüşülen her bir gündem maddesi için ayrı ayrı aranmalı ve her bir karar toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığının kontrolü açısından ayrı kağıtlara yazılması uygun olacaktır¹⁰²⁶. Çünkü toplantı devam ederken üyelere bazıları toplantıyı terk edebilir¹⁰²⁷.

Eğer toplantının başında bu yeter sayı sağlanmışsa toplantının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Şu da unutulmamalı ki esas sözleşmede alınacak olan bazı kararlar için toplantı yeter sayısı farklı öngörülebilir. Böyle bir durum varsa bir karar için toplantı yeter sayısı sağlanırken diğer karar için sağlanmaması söz konusu olabilir. Bu durumda yeter sayını sağlandığı konularda karar alınmasında bir sakınca bulunmamaktadır¹⁰²⁸. Yönetim kurulu üyelerine kötü niyetli olarak toplantıya katılmamaları nedeniyle toplantı yeter sayısının sağlanamaması halinde karar alınamamasına TMK'nın 2. maddesi anlamında hakkın kötüye kullanılması olarak görülerek salt çoğunluğu yeterli kabul etmek esas sözleşmede öngörülen çoğunluğu es geçmek gerektiği ileri sürülmüş ise de bu yeter sayı sağlanmadan alınan kararların yokluk yatırımına tabi olacağı muhakkaktır¹⁰²⁹.

Kanunun 339. maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde, yönetim kurulu üye sayısının esas sözleşmede gösterilmesinin zorunlu olduğu ve bu bağlamda yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayısının esas sözleşmede yer alan üye sayısına göre hesaplanması gerektiği ve bu kapsamda da boşalan üyelerin de bu sayıya dahil edilecek dikkate alınmalıdır¹⁰³⁰.

İsviçre'de, kanunda toplantı yeter sayısına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır¹⁰³¹. İBK'nın 713. maddesine göre, yönetim kurulu kararları

¹⁰²⁵ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 328.

¹⁰²⁶ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 332.

¹⁰²⁷ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2071.

¹⁰²⁸ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 329-330.

¹⁰²⁹ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 330-331.

¹⁰³⁰ Sayın, Butlan, s. 56; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2070.

¹⁰³¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 159; Kanun, yönetim kurulunun (Verwaltungsrat) hukuken geçerli kararlar alabilmesi için bir asgari katılım kotası (Präsenzquorum) öngörmemektedir. Dolayısıyla, esas sözleşme (Statuten) veya iç yönerge (Organisationsreglement) bu konuda özel bir düzenleme içermediği sürece, birden fazla üyeden oluşan bir yönetim kurulu, yalnızca tek bir üyenin katılımıyla dahi karar alabilir (beschlussfähig). ZK/Bühler, Art. 713, N. 7; Sayın, Butlan, s. 82; çoğunluk türleri için bkz. Böckli § 9 N. 161.

kullanılan oyların çoğunluğu ile alınır. Yani tek üye hazır bulunsa dahi karar alınmasına olanak vardır. Ancak esas sözleşme veya iç yönergeyle bir toplantı nisabı kararlaştırılabilir¹⁰³². Bu düzenleme sayesinde mazeretleri nedeniyle toplantıya katılamayan üyeler nedeniyle toplantı yapılmayıp karar alınmamasının önüne geçilmiştir¹⁰³³. Karar yeter sayısı ise toplantıda hazır bulunan üye çoğunluğunun lehte oy kullanması suretiyle gerçekleşir ve bu düzenleme tamamlayıcı nitelikte olup iç yönergede karar ve toplantı yeter sayılarına ilişkin nitelikli çoğunluk öngörülebilir¹⁰³⁴.

Fransız hukukunda, toplantı nisabı üye tam sayısının yarısıdır ve esas sözleşme veya karar ile toplantı nisabı ağırlaştırılmamış kararlar ise hazır bulunanların çoğunluğu ile alınır, esas sözleşmede daha yüksek bir oran öngörülebilir, oyların eşit dağılması halinde esas sözleşmede aksine kayıt yoksa başkanın oyu üstün sayılır. Oylama konusu yönetim kurulu üyelerinden birinin kişisel çıkarını ilgilendirdiği takdirde ilgili kişinin oy hakkı yoktur aksine davranış kararın yokluğu nedenidir¹⁰³⁵.

3. Özellik Arzeden Durumlar

a. Müzakerelere Katılma Yasağının Toplantı Yetersayısına Etkisi

Karar alma sürecinin önemli bir unsuru olarak, yönetim kurulu toplantılarında, bir gündem maddesinin oylanmasına geçilmeden önce, üyelerin ilgili konuya dair görüşlerini ve düşüncelerini ifade ettikleri bir tartışma aşaması bulunmaktadır. Bu süreç, üyelerin konuya ilişkin detayları değerlendirmesine, alternatif çözüm önerilerini tartışmasına ve kendi iç iradelerini şekillendirmesine olanak tanır. Bu aşama, yalnızca kararın niteliğini ve içeriğini belirlemekle kalmaz, aynı zamanda yönetim kurulunun kolektif akıl yürütme kapasitesini ortaya koyar. Her bir üyenin görüşlerinin özgürce dile getirilmesi, karar alma sürecinin şeffaflığını ve etkinliğini artırır. Ayrıca, üyeler arasında fikir alışverişi yapılmasını sağlayarak, daha sağlam ve uygulanabilir kararların alınmasına zemin hazırlar. Bu tartışma süreci, yönetim kurulunun yalnızca bir karar alma organı değil, aynı zamanda bir müzakere platformu olarak işlev görmesini de vurgular¹⁰³⁶.

¹⁰³² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 159; İsviçre’de toplantı yeter sayısı (präsenzquoren) esasen kabul edilebilir niteliktedir. Ancak, bunların mutlaka iç yönergede mi düzenlenmesi gerektiği yoksa esas sözleşmede belirlenip belirlenemeyeceği tartışmalıdır. Benzer farklılıklar, karar yeter sayıları (Beschlussquoren) konusunda da mevcuttur. OFK/Stach, Art. 713, N. 6.

¹⁰³³ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 161.

¹⁰³⁴ Sayın, Butlan, s. 82.

¹⁰³⁵ Helvacı, Fransız Hukuku, s. 110.

¹⁰³⁶ Zengin, İbrahim Çetin, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakereye Katılma Yasağının (TK 393) Yeter Sayılara Etkisi.", İstanbul Hukuk Mecmuası, Cilt: 78, Sayı: 4 (2021), s. 712.

TTK'nın 393. maddesinde yönetim kurulu üyesini kendisi veya yakınlarıyla ilgili olan menfaati ile şirket menfaatleri arasında çatışma bulunması halinde müzakerelere katılamayacağı düzenlenmiştir¹⁰³⁷. Yasağa rağmen yönetim kurulu üyesi toplantıya katılmış ve karar alınmış ise bu kararın geçerli olup olmayacağı hususu öğretide tartışmalıdır¹⁰³⁸. Bir görüşe göre, müzakereye katılma yasağına tabi olan üye yönetim kurulu toplantısına katılmaması halinde dahil toplantı yeter sayısı sağlanıyorsa karar geçerli sayılırken aksi durumda karar batıldır¹⁰³⁹. Diğer bir görüşe göre, müzakereye katılma yasağını düzenleyen hükümlerin amacı şirketin uğrayacağı zarardan korunması olup alınan kararın butlan yaptırımına tabi tutulması doğru değildir; kanun koyucu butlan yaptırımına bu durumda uygulamak isteseydi tazminat sorumluluğunu öngören hükmü düzenlemezdi¹⁰⁴⁰. Öğretideki üçüncü bir görüş ise kararın geçersiz kılınması gerektiği yönündedir¹⁰⁴¹. Başka bir görüşe göre, yönetim kurulu üyelerinin kendi kişisel menfaatlerine ilişkin konuların müzakerelerine veya oylamalarına katılma yasağının ihlal edilmesi, doğrudan toplantı veya karar yeter

¹⁰³⁷ Yeni TTK'da, şirket ile üye veya üye yakını arasındaki menfaat çatışmasının "kişisel" ve "şirket dışı" olması gerektiği açık bir şekilde vurgulanmıştır. Bu durum, ilgili maddenin gerekçesinde detaylıca açıklanmıştır.

Gerekçeye göre, "kişisel" kavramı, doğrudan doğruya üyeye veya üyenin yakınına yönelik, onları ilgilendiren ve yalnızca onlarla bağlantılı bir menfaati ifade etmektedir. Bununla birlikte, bir topluluğa ait olup üyeyi de dolaylı olarak etkileyen bir kazanç, avantaj ya da zarar önlenmesi gibi durumlar kişisel menfaat kapsamında değerlendirilmeyecektir. Örneğin, şirketin bir sektördeki genel başarısından üyelerin dolaylı olarak faydalanması, kişisel menfaat çatışması olarak kabul edilmez.

Ayrıca, menfaatin "şirket dışı" olması gerektiği de vurgulanmıştır. Gerekçede, bir üyenin kendisi, eşi ya da alt veya üst soyu için şirketi ilgilendiren işlemler (örneğin, bir göreve atanma, görevden alınma, yolluk belirlenmesi gibi) hakkındaki müzakerelere katılmasının mümkün olduğu belirtilmiştir. Bu tür durumlar, şirket içi bir menfaat olarak değerlendirildiğinden, menfaat çatışması yaratmaz.

Bu yaklaşım, menfaat çatışmalarını dar bir çerçevede ele alarak şirketin işleyişini kolaylaştırmak ve üyeler arasındaki ilişkilere açıklık kazandırmak amacıyla benimsenmiştir. Ercoşkun, s. 1712.

¹⁰³⁸ Adıgüzel, Burak/İlbasmış Hızlısoy, Özlem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağı." Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 4 (Ekim 2023), s. 55; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 499.

¹⁰³⁹ Teoman, Ömer, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXVI, Sayı: 4, (Yıl: 2010), s. 9, 11; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 402; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 211; Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 55; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 131; Müzakereye katılma yasağı, mutlak emredici bir hüküm niteliği taşımadığından, yasaklı bir üyenin toplantıya ve oylamaya katılması durumunda bu katılım, toplantı ve karar yeter sayısının hesabında dikkate alınır. Ancak, yasaklı üye toplantıya ve oylamaya katılmadığı takdirde, söz konusu üye toplantı ve karar yeter sayısının matrahından çıkarılır ve aranan yeter sayı bu yeni matraha göre belirlenir. Bu durum, yasağın ihlal edilmesi halinde kararın geçerliliğine yönelik bir tartışma yaratabileceği gibi, yasağa uygun hareket edilmesinin karar alma sürecini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Zengin, Müzakere Yasağı, s. 718-719; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 499 Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2121; Aynı yönde görüş için bkz. Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 616.

¹⁰⁴⁰ Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 55; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 499; Zengin, Müzakere Yasağı, s. 715; İsviçre hukukuna göre, yasalar, bireysel yönetim kurulu üyeleri için herhangi bir çekilme (menfaat çatışması nedeniyle toplantıya katılmama) yükümlülüğü öngörmemektedir. OFK/Stach, Art. 713, N. 7; Böckli § 9 N. 336.

¹⁰⁴¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 499.

sayısına aykırılık oluşturmaz. Bu yaklaşım, her ihlalin otomatik olarak kararın geçersizliğine yol açmayacağını öne sürmektedir. Ancak, yasağa aykırı şekilde toplantıya katılan üyenin varlığının diğer üyelerin iradelerini etkilediği ve bu etkinin kararın alınmasında belirleyici olduğu tespit edilirse, genel hükümler çerçevesinde kararın hükümsüzlüğü ileri sürülebilir. Dolayısıyla, kararın geçerliliği, ihlalin somut olayda nasıl bir etki doğurduğuna bağlı olarak değerlendirilmeli ve her somut olayın özelliklerine göre farklı sonuçlar doğurabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Eğer yasağın ihlali kararın alınmasında belirleyici bir rol oynamamışsa, kararın geçerliliğini koruması gerektiği savunulmaktadır¹⁰⁴².

Teoman'a göre¹⁰⁴³, Yeni Kanun'da "müzakereye katılma yasağına" ilişkin yaptırımın açıkça zararların tazmini olarak düzenlenmesi, Eski Kanun'daki 332. maddenin ikinci fıkrasının "butlana yol açıp açmayacağı" hususunda yargı kararlarına da yansıyan tartışmayı nihai olarak sona erdirmiştir. Yasaklı üyenin toplantı ve müzakereye katılması, oy kullanması kararın butlanı gerektirmeyecektir¹⁰⁴⁴.

Yüce'ye göre, toplantı ve müzakerelere katılma yasağını düzenleyen kanun hükümleri TTK'da aynı şekilde muhafaza edildiğinden ikinci görüş savunulabilir niteliktedir¹⁰⁴⁵.

Bahtiyar'a göre, "katılmaması gereken üyenin katılımı ile yeter sayısı sağlanmış ise butlan değil yokluk yaptırımı gündeme gelir."¹⁰⁴⁶

Domaniç'e göre, toplantıya katılma yasağının bulunduğu hallerde toplantı hesabı geriye kalan üye adedi üzerinden hesaplanmalıdır¹⁰⁴⁷. Bu üyelerin katılmasıyla alınan kararlar geçerli olmakla birlikte bu kararlar sebebiyle şirketin uğramış bulunduğu zarardan yasağa uymayan üye ile yasağı bilen veya öğrenip de ilgili üyeyi ikaz ve hatta toplantıya katılmaktan menetmeyen diğer üyeler de müteselsilen sorumludur¹⁰⁴⁸.

Ayan'a göre, yönetim kurulu toplantısına katılması yasak olan üyenin katılımı olması durumunda kararın geçerliliği yasaklı yönün toplantı ve karar alma sayılarına katılmamasının gerekli çoğunluğu sağlayıp sağlamasına bağlı olup yasaklı üye

¹⁰⁴² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 419, N. 578; Ercoşkun, s. 1713.

¹⁰⁴³ Teoman, Makalelerim III, s. 264.

¹⁰⁴⁴ Teoman, Müzakerelere Katılma, s. 13, (Bu konudaki tartışmalar için bkz. Teoman, Müzakerelere Katılma, s. 5-14).

¹⁰⁴⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 87-88.

¹⁰⁴⁶ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 239.

¹⁰⁴⁷ Domaniç, Anonim Şirketler, s. 401; benzer yönde Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 252.

¹⁰⁴⁸ ABD hukukunda da durum böyledir. Domaniç, Anonim Şirketler, s. 447.

katılmamış olsa dahi katılan diğer üyeler gerekli çoğunluğu sağlıyorsa karar geçerlidir¹⁰⁴⁹.

Yönetimde imtiyazlı hisse gruplarının bulunması ve yönetim kurulunun bu grupları temsil eden üyelerden oluşması ve toplantı nisabının sağlanmış sayılması için grup temsilcisi üyelerden en az bir miktarın toplantıda hazır bulunması gerektiğinin esas sözleşmeyle kabul edilmiş olması hallerinde boşalan üyeliklerin öncelikle doldurulması zorunluluğu daha açık ortaya çıkmaktadır¹⁰⁵⁰.

İsviçre hukukunda Stach, eğer yönetim kurulu, menfaat çatışmaları nedeniyle gerekli yeter sayının (quorum) sağlanamaması gibi bir sebeple karar alamaz hale gelirse, genel kurulda (GV) yeniden seçim yapılabileceği ve böylece karar alma yetisinin tekrar sağlanabileceğini belirtmiştir¹⁰⁵¹.

Kanaatimizce, yasağa aykırılığın yaptırımını oluşacak olan zararın tazmini şeklinde kanunda açıkça belirtilmiş olup yasaklı üyenin toplantı ve müzakereye katılması, oy kullanması sırf bu nedenle kararın butlanı gerektirmeyecektir.

Bu yasak yalnızca ilgili gündem maddesiyle sınırlı olarak uygulanacağından gündemde birden fazla madde bulunması durumunda yalnızca yasağın bulunduğu gündem maddesinde ilgili üye müzakereye katılmayacak diğerlerine katılabilecektir¹⁰⁵².

Kanunda kapsamı ve sınırları açıkça düzenlenmemiş olan sirküler karar alma yönteminde, yazılı karar teklifinin TTK m. 390/4 çerçevesinde tüm yönetim kurulu üyelerine sunulmasının zorunlu olup olmadığı tartışılmaktadır. Yazılı teklifin bir üyeye iletilmemesi, o üyenin "menfaat çatışması" olup olmadığını beyan etme ya da böyle bir çatışmanın bulunmadığını savunma hakkını ihlal eder. Bu durum, söz konusu üyenin yönetim süreçlerinden dışlanması gibi hukuken kabul edilemez sonuçlara yol açabilir. Bununla birlikte, yazılı teklifin üyelere iletilmemesi hâlinde, ilgili üye alınan karardan tamamen habersiz kalabilir. Oysa karar bir toplantı sırasında alınsaydı, üye toplantıya katılmasa bile en azından kararın içeriğinden haberdar olma imkânına sahip olacaktı. Yazılı teklifin tüm üyelere iletilmemesi, özellikle TTK m. 393'te düzenlenen yasaklılık hükümleri açısından, bir üyenin yönetimden dışlanmasının kötüye kullanılabilecek bir araç hâline gelmesine neden olabilir. Bu bağlamda, TTK m. 390/4

¹⁰⁴⁹ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 131; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 499; Tekil, Anonim Şirketler, s. 216-217.

¹⁰⁵⁰ Domaniç, Anonim Şirketler, s. 401.

¹⁰⁵¹ OFK/Stach, Art. 713, N. 9.

¹⁰⁵² Zengin, Müzakere Yasağı, s. 712.

hükmüne göre, yazılı teklifin herhangi bir istisna tanınmaksızın tüm üyelere ulaştırılması zorunludur. Aksi takdirde, alınan kararın hukuki geçerlilikten yoksun olduğu sonucuna varılmaktadır. Toplantısız karar alma usulünde kararların geçerliliğinin sağlanabilmesi için yazılı teklifin eksiksiz bir biçimde tüm üyelere sunulması gereklidir. Ancak, bu usulde TTK m. 393'teki yasaklılık hükümleri çerçevesinde, yasaklı bir üyenin varlığı, karar için gereken toplantı nisabı üzerinde herhangi bir etkide bulunmamaktadır. Karar yeter sayısına ilişkin olarak ise, yasaklı üyenin oy kullanması hâlinde bu oy, yeter sayıya dahil edilmelidir. Öte yandan, yasaklı üye oy kullanmazsa, bu durum toplam oy sayısından çıkarılmalı ve karar nisabının buna göre belirlenmesi gerekmektedir¹⁰⁵³.

b. Üyelerden Birinin Görevinin Sona Ermesinin Toplantı Yetersayısına Etkisi

Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması durumunda yeter sayının nasıl hesaplanacağı konusunda TTK m. 390 hükmü dikkate alınmalıdır. Bu maddeye göre, yönetim kurulu toplantılarına ilişkin usul ve esaslar esas sözleşme ile düzenlenebilir. Eğer esas sözleşmede daha yüksek bir yeter sayı öngörülmemişse, yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Bununla birlikte, burada göz önünde bulundurulması gereken önemli bir husus bulunmaktadır: Şayet esas sözleşmede toplantı ve karar yeter sayısına ilişkin belirli bir rakam öngörülmüşse ve üye sayısı bu belirlenen sayının altına düşerse, yönetim kurulu ne toplantı yapabilir ne de geçerli bir karar alabilir¹⁰⁵⁴. Bu durumda, yönetim kurulu, boşalan üyeliklerin doldurulması amacıyla genel kurulu toplantıya çağırmalıdır. Esas sözleşmede daha yüksek bir yeter sayı şartı getirilmemişse, toplantı yeter sayısının hesaplanmasında görevden alınan üyenin de toplam üye sayısına dahil edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yönetim kurulu toplantısının, üye tam sayısının salt çoğunluğunun katılımıyla gerçekleşmesi zorunludur.

Benzer bir değerlendirme, yönetim kurulu üyeliğinin sona ermesine neden olan istifa, ölüm, iflas, üyelik ehliyetinin kaybı ya da görev süresinin sona ermesi gibi durumlar için de geçerlidir. Bu tür durumlarda da yeter sayının sağlanması, yönetim kurulunun toplanabilmesi ve karar alabilmesi açısından önem arz etmektedir.

¹⁰⁵³ Zengin, Müzakere Yasağı, s. 723-725.

¹⁰⁵⁴ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2071.

I. Toplantıdan Çıkarma

Toplantıdan çıkarma yaptırımı ile yönetim kurulu üyesinin kalıcı olarak görevden alınması ve geçici olarak görevden uzaklaştırılması kavramları birbiriyle karıştırılmamalıdır. Yönetim kurulu üyesinin görevden alınması, TTK m. 364'te düzenlenmiş olup, gündemde bu hususa ilişkin bir madde bulunması durumunda ya da gündemde böyle bir madde olmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararı ile yönetim kurulu üyesinin her zaman görevden alınabileceği belirtilmiştir. Buna karşın, görevden geçici süreyle uzaklaştırma, genel kurulun olağan veya olağanüstü bir toplantısında alınabilecek bir kararla, üyenin belirli bir süre için görevden el çektirilmesi anlamına gelir. Yönetim kurulu üyesinin bir toplantıdan çıkarılması ise farklı bir yaptırımdır ve yönetim kurulu başkanının yetki alanına girer. Bu yaptırım, üyenin toplantıya katılma ve oy kullanma hakkını tamamen ortadan kaldırmamakta, yalnızca geçici bir sınırlama getirmektedir¹⁰⁵⁵. Yönetim kurulu başkanının bu yetkiyi kullanabilmesi için, toplantının akışını bozacak nitelikte davranışlar, diğer üyelerin özgür iradeleriyle karar vermesini engelleyecek baskıcı tutumlar ya da hakaret gibi haklı nedenlerin mevcut olması gerekir¹⁰⁵⁶.

Kanaatimizce böyle bir durumda, yönetim kurulu başkanının toplantıdan çıkarma kararını yönetim kurulunun onayına sunması gereklidir. Her ne kadar Kanunda çıkarma nedenleri açıkça belirtilmemişse de esas sözleşme veya iç yönergede bu durumlar ayrıntılı olarak düzenlenebilir¹⁰⁵⁷.

Yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılma hakkı, temel bir hak olup, bu hakkın kısıtlanması anlamına gelen toplantıdan çıkarma yaptırımı, yalnızca son çare olarak uygulanmalıdır. Öncelikle üyenin konuşmasının kesilmesi, özür dilemesinin istenmesi ya da müzakerelere ara verilmesi gibi alternatif tedbirler değerlendirilebilir¹⁰⁵⁸. Haklı bir sebebe dayanmaksızın alınan bir toplantıdan çıkarma kararı, bu kararı veren yönetim kurulu başkanının hukuki sorumluluğuna yol açabilir¹⁰⁵⁹.

¹⁰⁵⁵ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 115.

¹⁰⁵⁶ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 116; Tekinalp, Ünal/Poroy, Reha/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku 2, 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 13, N. 958-958a.

¹⁰⁵⁷ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 116.

¹⁰⁵⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 116; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar 2, s. 13, N. 958-958a; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 116-117; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 288.

¹⁰⁵⁹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 117.

Yönetim kurulu başkanı tarafından alınan çıkarma kararının uygulanması, güvenlik personeli tarafından derhal yerine getirilmelidir¹⁰⁶⁰. Ancak, bu karar yalnızca ilgili toplantıyı kapsamakta olup, yapılacak diğer toplantılar için geçerli değildir¹⁰⁶¹.

II. Yönetim Kurulunun Karar Alması

A. Yönetim Kurulu Üyelerine Düşen Görevler

Yönetim kurulu üyelerinin görev ve sorumlulukları, şirketin yönetim ve temsil yetkisinin icrasıyla sınırlı olmayıp, aynı zamanda karar alma süreçlerinin hukuka, şirketin esas sözleşmesine ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde yürütülmesini de içermektedir¹⁰⁶². Yönetim kurulunun hukuken geçerli şekilde karar alabilmesi için, ilgili mevzuatta ve esas sözleşmede öngörülen üye sayısının göreve başlamış olması ve belirlenen usuller çerçevesinde karar alınması gerekmektedir. TTK'nın 390. maddesi kapsamında yönetim kurulu kararları üç farklı yöntemle alınabilmektedir¹⁰⁶³. Klasik usulde, yönetim kurulu üyelerinin fiziksel olarak bir araya gelerek müzakere yapması ve kararların toplantıya katılan üyelerin oy çokluğuyla alınması esastır. Elektronik ortamda toplantı yöntemi, üyelerin fiziksel olarak aynı mekânda bulunmasına gerek olmaksızın, teknolojik imkânlar aracılığıyla karar almasına imkân tanımakta olup, bu yöntemde de üye tam sayısının salt çoğunluğunun sağlanması gerekmektedir. Toplantısız karar alma usulü ise, yönetim kurulu üyelerinin yazılı veya güvenli elektronik imza ile karar almasını ifade etmekte olup, kararın geçerli olabilmesi için üye tam sayısının salt çoğunluğunun aynı yönde oy kullanması zorunludur. Yönetim kurulu üyeleri, şirketin faaliyetlerini yürütmek kadar, karar alma mekanizmalarının hukuka uygunluğunu ve etkin işleyişini sağlamakla da yükümlüdür. Bu doğrultuda, üyeler yalnızca stratejik yönetim süreçlerine katkıda bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda karar alma prosedürlerinin şeffaf, hızlı ve güvenilir bir şekilde işletilmesini temin etmekte sorumludur.

B. Karar Alma Türleri

1. Toplanma Suretiyle Karar Alınması

Anonim şirket yönetim kurulunun fiziki ortamda toplanarak karar alma yöntemi, 6102 sayılı TTK'nın 390. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili

¹⁰⁶⁰ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 117.

¹⁰⁶¹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 117; genel kurul için bkz. Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 288-289.

¹⁰⁶² Yıldız, Yeter Sayı, s. 69.

¹⁰⁶³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 480-481.

düzenleme uyarınca, yönetim kurulu toplantısına çağrı, kurul başkanı veya onun yokluğunda başkan vekili tarafından yapılır, üyeler belirlenen yer ve saatte fiziki olarak toplantıya katılır¹⁰⁶⁴.

Fiziki toplantılar, yönetim kurulu üyeleri arasında yüz yüze iletişim kurulmasını sağlayarak karar alma süreçlerine katılımı artırmakta ve müzakere yoluyla fikir alışverişine olanak tanımaktadır. Ancak, bu yöntemin üyelerin fiziken bir araya gelmesini gerektirmesi, zaman ve mekân sınırlamaları yaratmaktadır. Özellikle uluslararası şirketlerde veya acil karar alınması gereken durumlarda bu sınırlamalar, karar alma sürecinde gecikmelere yol açabilmektedir.

Fiziki toplantılarda üyelerin görüşlerini ifade etmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, konuşma sürelerinin esas sözleşme ya da iç yönerge ile düzenlenmesi mümkündür. Ancak böyle bir düzenleme bulunmadığı takdirde, konuşma sürelerinin belirlenmesi yetkisi doğrudan yönetim kuruluna aittir¹⁰⁶⁵.

Bunun yanı sıra, fiziki toplantılarda ses veya görüntü kaydının alınmasının, kararların doğruluğunu ve güvenilirliğini artırabileceği ileri sürülmektedir. Ancak bu konuda TTK'da herhangi bir açık düzenleme yer almamaktadır. Yönetim kurulu, toplantılarını kapalı şekilde yürütmektedir. Ancak, kanaatimizce, TTK'da tutanak düzenine ilişkin hükümlerin yetersizliği dikkate alındığında, ortaklık tarafından denetim amacıyla ses ve görüntü kayıt cihazlarının kullanılması hukuken sakıncalı görülmemelidir. Bu doğrultuda, şirketin esas sözleşmesine veya iç yönergesine eklenebilecek bir hükümle, yönetim kurulu toplantılarının, müzakerelerinin ses ve görüntü kaydı yoluyla tespit edilmesi mümkün hale getirilebilir. Eğer esas sözleşmede veya iç yönergede bu konuda açık bir düzenleme yoksa, yönetim kurulu başkanı, toplantı başlamadan önce ses ve görüntü kayıt cihazı kullanılacağı hususunda üyeleri bilgilendirmelidir. Üyelerden hiçbirinin itiraz etmemesi halinde, kayıt işlemi sorunsuz şekilde gerçekleştirilebilir. Ancak üyelerden biri itiraz ederse, bu durumda ses kayıt cihazlarının kullanımına ilişkin kararın yönetim kurulu tarafından alınması gerekmektedir. Yönetim kurulu, genellikle çoğunluk esasına göre karar alarak bu konuyu çözüme kavuşturacaktır. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin bireysel olarak, tüm müzakereleri veya kendi görüşmelerini ses ve görüntü alma cihazı ile

¹⁰⁶⁴ Turanlı, Hükümsüzlük, s. 945.

¹⁰⁶⁵ Benzer şekilde genel kurulda pay sahiplerine tanınan konuşma sürelerinin keyfi şekilde sınırlandırılması, eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil ederek şirket yönetiminde adalet ve şeffaflığı zedeleyebilir. Omağ, Merih Kemal, "Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi.", Hukuk Araştırmaları Dergisi 1, No. 1 (1986), s. 5.

kaydetmeleri kişisel verilerin korunması çerçevesinde mümkün değildir. İzin verilmemesine rağmen ses ve görüntü kaydında ısrar eden ve böylece toplantı düzenini bozan üye toplantıdan çıkartılabilir.

Öte yandan, fiziki ortamda yapılan bir toplantıya bazı üyelerin elektronik ortamda katılım sağlaması da mümkün olup bu durum uygulamada hibrit bir toplantı düzeni olarak değerlendirilebilir¹⁰⁶⁶.

a. Oylamaya Geçilmesi ve Oylama Usulü

(1) Oylamaya Geçilme Zamanı ve Bu Yetkinin Başkanda Olması

Yönetim kurulu toplantılarında müzakere edilecek konulara ilişkin oylama aşamasına, toplantıya katılan tüm üyelerin görüşlerini beyan etmelerinin ardından geçilir. Bu aşamaya geçiş kararı, toplantıyı yöneten yönetim kurulu başkanına aittir¹⁰⁶⁷. Başkan, oylamayı başlatmadan önce müzakerelerin eksiksiz bir şekilde tamamlandığından ve üyeler arasında fikir alışverişinin sona erdiğinden emin olmalıdır. Bu süreç, alınacak kararların sağlıklı, objektif ve şirket menfaatlerine uygun bir şekilde şekillenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir.

Oylamaya geçişin zamanlaması, karar alma sürecinin etkinliğini doğrudan etkiler. Üyeler arasında yeterli düzeyde tartışma yapılmaması ya da görüşlerin tam olarak ifade edilmemesi, alınan kararların doğruluğunu ve objektifliğini zayıflatabilir. Bu nedenle, yönetim kurulu başkanının, müzakere sürecini dikkatle yönetmesi ve oylama aşamasına doğru zamanda geçilmesini sağlaması gerekmektedir¹⁰⁶⁸.

Bazı durumlarda, esas sözleşme veya iç yönergeler, oylama sürecine ilişkin detaylı hükümler içerebilir. Bu tür düzenlemeler, oylamanın hangi koşullarda başlayacağı veya ne şekilde yürütüleceğine dair net bir çerçeve çizebilir ve başkana yol gösterici bir rol üstlenebilir. Ancak, böyle bir düzenlemenin mevcut olmadığı hallerde, oylamaya geçiş zamanı tamamen yönetim kurulu başkanının takdirine bırakılmıştır. Bu nedenle, yönetim kurulu başkanının toplantıyı etkili bir şekilde yönetme ve oylamaya geçiş için en uygun zamanı belirleme konusundaki sorumluluğu büyüktür. Alınacak kararların nitelik ve sonuçları açısından, bu sorumluluğun dikkatle yerine getirilmesi gerekmektedir¹⁰⁶⁹.

¹⁰⁶⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 481; Böckli § 9 N. 181.

¹⁰⁶⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 105.

¹⁰⁶⁸ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 94-101.

¹⁰⁶⁹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 94.

(2) Oylama Usulü

Yönetim kurulunun oy verme yöntemi, esas sözleşme veya iç yönergede düzenlenebilir¹⁰⁷⁰. Eğer bu konuda iç yönergede herhangi bir hüküm bulunmuyorsa, yönetim kurulu toplantılarında oylamanın nasıl yapılacağına karar verme yetkisi başkana aittir¹⁰⁷¹. Başkan, oylamanın el kaldırarak ve sözlü şekilde mi yoksa kapalı oy pusulalarıyla yazılı olarak mı yapılacağına karar verebilir¹⁰⁷². Bu durum, yönetim kurulunun çalışma düzeninin esnekliğini korurken karar alma sürecini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Yönetim kurulu toplantısına katılmayan üyenin oyunu yazılı olarak kullanıp kullanamayacağı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır¹⁰⁷³. Bir görüşe göre, yönetim kurulu üyesi geçerli bir mazereti bulunduğu halde toplantıya katılmazsa görüşünü ve oyunu yazılı olarak bildirmesi kanunen engellenmemiş olduğundan toplantı ve karar yeter sayısının hesabında dikkate alınmalıdır¹⁰⁷⁴. Ancak oyların sonradan bildirilmesi toplantı ve karar yeter sayısının hesabında sorunlara neden olabilir¹⁰⁷⁵. Böckli'ye göre, toplantıya katılmayan bir yönetim kurulu üyesi toplantı sonrası oy kullanabilir¹⁰⁷⁶. Eski Kanun döneminde haklı bir mazereti olan üyenin gündeme ilişkin görüşlerini ve oyunu yazılı olarak bildirileceği ve bu hususun tutanağa yazılarak oyun hesabında dikkate alınacağı belirtilmişti¹⁰⁷⁷. Ercoşkun'a göre, eğer yönetim kurulu üyesinin kabul edilebilir bir mazereti varsa toplantıya katılmaz ve gündem maddelerine ilişkin görüşlerini ve oyunu yazılı olarak bildirebilir¹⁰⁷⁸. Bu gönderilen görüş ve oy tutanağa geçirilir ve karar yeter sayısını hesabında dikkate alınır¹⁰⁷⁹. Kanaatimizce bu şekilde oy kullanmak yönetim kurulunun yapısına ve kolektif iradeye aykırılık teşkil etmektedir. Buna imkân verilmesi halinde yönetim kurulunda toplantı yapılmasının amacı olan müzakerenin ortadan kalkması anlamına

¹⁰⁷⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 152; Sayın, Butlan, s. 52; İsviçre hukukuna göre, Oylama prosedürü genellikle iç yönerge veya yönetim kurulu başkanı (VRP) tarafından belirlenir. OFK/Stach, Art. 713, N. 7.

¹⁰⁷¹ Doğan, Organizasyon, s. 152; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 152.

¹⁰⁷² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 114; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120; ZK/Bühler, Art. 713, N. 18.

¹⁰⁷³ Sayın, Butlan, s. 54.

¹⁰⁷⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 532; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 437; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1331, N. 122; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2071.

¹⁰⁷⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 532; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 437.

¹⁰⁷⁶ Böckli § 9 N. 179-180.

¹⁰⁷⁷ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 212.

¹⁰⁷⁸ Ercoşkun, s. 1708.

¹⁰⁷⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 531.

gelecek ve bazen de geçersiz kararların sonradan geçerli haline gelme riskini taşıyacaktı¹⁰⁸⁰.

Başkan, esas sözleşme veya iç yönergede hüküm bulunmasa bile gizli oylama yapılmasına karar verebilir¹⁰⁸¹. Ancak, gizli oylama kimin ne yönde oy kullandığını tespit etmeyi zorlaştırarak sorumluluğun belirlenmesini güçleştirir. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin tartışılan konulara ilişkin görüşlerini net bir şekilde ifade etme yükümlülüğüne de aykırı düşebilir¹⁰⁸².

Buna karşın, gizlilik gerektiren hassas konular ve kişilik haklarıyla ilgili meselelerde gizli oylama yapılması mümkündür¹⁰⁸³. Bu sayede üyeler, herhangi bir baskı hissetmeden oy kullanabilir¹⁰⁸⁴. Ancak, bazı görüşlere göre kararların altına imza atılacağı için gizli oylamanın açık oylamadan farkı bulunmamaktadır¹⁰⁸⁵. Hakim görüş, oylamaların açık yapılması gerektiği yönündedir¹⁰⁸⁶. Yönetim kurulu üyeleri, oylarını açıkça beyan etmeli ve tutanağa geçirilmesini sağlamalıdır. Çünkü, şirketin pay sahiplerine ve alacaklılara karşı sorumlu olup, özen ve bağlılık yükümlülüğü çerçevesinde hareket etmeleri gerekmektedir. Bu yükümlülüklerin yerine getirildiğini ispat açısından açık oylama büyük önem taşımaktadır¹⁰⁸⁷.

İsviçre hukukunda bir görüşe göre, yönetim kurulu üyelerinin şirkete karşı sadakat yükümlülüğü bulunduğundan toplantıda ileri sürülen görüş ve düşüncelerinin de gizli kalması gerekir¹⁰⁸⁸. Başka bir görüşe göre, özellikle zorlayıcı veya açık oylamanın sakıncalar doğurabileceği durumlarda, yönetim kurulu üyelerinin gerçek iradelerini tam olarak ifade edebilmelerini sağlamak amacıyla gizli oylama yöntemi tercih edilebilir. Gizli oylama, üyeler üzerindeki dış baskıları azaltarak tarafsız bir karar alma ortamı oluşturmayı hedefler. Bu yöntem, özellikle hassas veya tartışmalı konularda, üyelerin çekincelerini daha özgürce ifade etmelerine olanak tanıdığı için

¹⁰⁸⁰ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı s. 115; ZK/Bühler, Art. 713, N. 18.

¹⁰⁸¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 532; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2072; Sayın, Butlan s. 52; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 153.

¹⁰⁸² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 114; ZK/Bühler, Art. 713, N. 18.

¹⁰⁸³ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 114; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 532; Ercoşkun, s. 1707; ZK/Bühler, Art. 713, N. 18.

¹⁰⁸⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 153.

¹⁰⁸⁵ Gürpınar, Elektronik Toplantı 2013, s. 1108; Yüce, Butlan, s. 146.

¹⁰⁸⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 114; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 532; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 153; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 244; Karahan/Arsan, Şirketler Hukuku, s. 405; Böckli § 9 N. 171.

¹⁰⁸⁷ TTK, genel kurul oylamalarının açık veya gizli yapılmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, bazı durumlarda (örneğin, yönetim kurulu üyesi seçimi) gizli oylama tercih edilebilir.

¹⁰⁸⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120.

önemlidir. Gizli oylama, aynı zamanda karar alma süreçlerinde güven ve adalet duygusunu pekiştirir¹⁰⁸⁹.

Yönetim kurulu üyeleri oylarını kullanırken bunu serbestçe yapabilmeleri hem oyların geçerliliği hem de yönetim kurulu üyelerini kullandıkları oyun sorumluluğunu alabilmeleri açısından önemlidir¹⁰⁹⁰. Yönetim kurulu toplantılarında üyelerin bilinçli ve serbest iradeyle oy kullanmaları, alınan kararların hukuki geçerliliği ve etkinliği açısından kritik öneme sahiptir. Oy kullanmadan önce, üyelerin konuya dair tam ve doğru bilgiye sahip olmaları gerekir. Bu amaçla toplantı öncesi belgelerin paylaşılması önemlidir. Üyeler, müzakereye aktif katılarak görüş, öneri ve eleştirilerini dile getirmeli; uzlaşma ortamının oluşmasına katkı sağlamalıdır. Aksi halde, eksik bilgiye dayalı kararlar hem şirketin menfaatlerini zedeleyebilir hem de hukuki sorumluluk doğurabilir. Bu nedenle, başkanın müzakerelerin sağlıklı şekilde yürütülmesini sağlaması özel önem taşır.

(3) Yönetim Kurulu Üyesinin Oy Vermede Uyması Gereken Yükümlülükler

Oy verme sürecinde, üyenin şirketin menfaatlerini her şeyin üzerinde tutarak hareket etmesi gereklidir. Şirketin uzun vadeli çıkarlarını zedeleyecek veya esas sözleşme ve kanun hükümlerine aykırı bir kararın parçası olmamak, üyelik görevinin temel bir ilkesidir. Üye, oyunu kullanırken kişisel çıkarlarını bir kenara bırakmalı ve tarafsız bir irade ortaya koymalıdır. Aynı zamanda, herhangi bir baskı altında olmadan ya da manipülatif bir ortamın etkisi altında kalmadan karar vermelidir. Özellikle, menfaat çatışması bulunan durumlarda, üyenin oy kullanmaktan çekinmesi, alınacak kararların güvenilirliği ve şirketin çıkarlarının korunması açısından kritik öneme sahiptir. Üye, oy kullandıktan sonra da bu kararın uygulanması sürecinde sorumluluk taşır. Oy verdiği kararı desteklemeli ve alınan kararın şirket menfaatlerine uygun bir şekilde hayata geçirilmesine katkıda bulunmalıdır. Karara aykırı bir tutum sergilemek ya da uygulama sürecinde sorumluluktan kaçınmak hem üyelik görevine hem de alınan kararın güvenilirliğine zarar verebilir. Yönetim kurulu üyelerinin bu süreçte sorumluluk bilinciyle hareket etmesi, şirketin kurumsal yapısını ve karar alma süreçlerini güçlendirir.

¹⁰⁸⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120.

¹⁰⁹⁰ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 127, N. 12-36.

Yönetim kurulu üyesi toplantı sırasında oyunu şahsen kullanmalıdır¹⁰⁹¹. Bu toplantılarda bir yönetim kurulu üyesi diğerine temsilen ya da vekaleten oy kullanamaz ya da başka bir kişiyi temsilci ya da vekil tayin edemez¹⁰⁹². Buna aykırı olacak şekilde esas sözleşmeye hüküm konulamaz¹⁰⁹³. Bu düzenleme Eski Kanun'un 330. maddesinde yer alan düzenlemeyle uyumludur¹⁰⁹⁴. Eski Kanuna göre, üyelerin kendilerini idare meclisi toplantı ve kararlarında üçüncü şahıslar vasıtasıyla temsil ettirmeleri ya da birbirlerini temsilen oy kullanmaları mümkün değildir. Esas sözleşmede böyle bir düzenleme yapılması geçersizdir. Bir üye adına vekaleten kullanılan oylar geçersiz sayılır¹⁰⁹⁵. Bu hüküm İBK'da yer almamış ancak İsviçre hukukunda bir üyenin diğer bir üyeyi vekalet etmesi pek olumlu karşılanmamıştır¹⁰⁹⁶. İsviçre hukukunda oylamada vekâlet kullanımının kabul edilebilir olup olmadığı tartışmalı olup BSK-Wernli'ye (OR 713 N 10) göre, vekâlet en azından esas sözleşmede açıkça öngörülmüşse, vekâlet yalnızca bir yönetim kurulu üyesi tarafından kullanılabilir, vekâletname ayrıntılı şekilde tanımlanmış ve sınırları belirlenmişse, oylamaya sunulacak konu önceden biliniyorsa mümkün olmalıdır¹⁰⁹⁷. Örneğin, bir konunun önceki bir toplantıda tartışılmış ancak ek müzakere yapılmaksızın bir sonraki toplantıda oylamaya sunulması halinde geçerli olabilir. Böckli'ye göre, vekâlet kullanımının anonim şirketler hukuku ile bağdaşmaz¹⁰⁹⁸. Bühler'e göre, yönetim kurulu üyeliği, şahsi bir görev niteliği taşıdığı için devredilemez bir sorumluluktur.

¹⁰⁹¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1328, N. 115; İsviçre hukukunda, sınırlı çerçevede olmak kaydıyla bir yönetim kurulu üyesinin başka bir yönetim kurulu üyesine temsil yetkisi verebileceği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu görüşe göre, esas sözleşmede bu yönde bir düzenleme yer alması koşuluyla, bir yönetim kurulu üyesi diğer bir üyeyi temsil edebilir. Ancak, TTK'nın 390. maddesinin ikinci fıkrası açıkça böyle bir durumu yasakladığından, bu tür bir temsil yetkisinin Türk hukuku bakımından mümkün olmadığı vurgulanmalıdır. Bu yasak, yönetim kurulu üyelerinin karar alma süreçlerinde bizzat bulunma yükümlülüğünü ve kararların kolektif iradeyle alınmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 311.

¹⁰⁹² Engin Günay, s. 176; İsviçre hukukunda, her yönetim kurulu üyesinin bir oy hakkı bulunmaktadır. Oyların eşit çıkması durumunda, başkanın oyu belirleyici kabul edilir ve başkanın desteklediği taraf üstün gelir. Bununla birlikte, hiçbir üye, toplantıya katılmayan diğer bir üyeyi temsil edemez ya da onun yerine oy kullanamaz. Ancak, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 713. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yazılı olarak oy kullanma imkânı tanınmıştır. Bu yöntemle alınan kararların geçerli olabilmesi için, diğer yönetim kurulu üyelerinin bu karara itiraz etmemesi gerekmektedir. Bu düzenleme, yazılı oy kullanmanın yalnızca tüm üyelerin sessiz onayıyla etkili olmasını öngörerek, yönetim kurulu kararlarının meşruiyetini güvence altına almaktadır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 181; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 152; Altaş, Anonim Şirketler, s. 300; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 945; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2071; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 267, N. 12-95; Böckli § 9 N. 176.

¹⁰⁹³ Sayın, Butlan, s. 49.

¹⁰⁹⁴ Altaş, Anonim Şirketler, s. 300.

¹⁰⁹⁵ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 594.

¹⁰⁹⁶ Böckli § 9 N. 177.

¹⁰⁹⁷ OFK/Stach, Art. 713, N. 8.

¹⁰⁹⁸ OFK/Stach, Art. 713, N. 8.

Dolayısıyla bir yönetim kurulu üyesi, kendisini bir başkasıyla, hatta bir başka yönetim kurulu üyesiyle dahi temsil ettiremez. Bu durum, yönetim kurulu görevlerinin şahsen yerine getirilmesi gerektiği ilkesine dayanmaktadır. Bu ilkeye aykırı olarak, esas sözleşmede ya da iç yönergede bir üyenin bir başkasını temsil edebileceğine dair bir hüküm yer almış olsa dahi, bu tür bir düzenleme anonim şirketin kurumsal yapısına ve kanunun emredici hükümlerine aykırı kabul edilir ve hukuken geçersizdir. Zira yönetim kurulu üyelerinin bizzat katılımıyla karar alma sürecine aktif şekilde dahil olmaları, şirket yönetiminin etkinliği ve sorumluluğun şahsiliği açısından temel önem taşır. Bu yaklaşım, şirketin kurumsal yönetim yapısının sağlıklı işlemesi ve karar alma mekanizmasının meşruiyetinin korunması açısından büyük önem arz etmektedir¹⁰⁹⁹.

Domaniç'e göre, yasada öngörülmüş olan kesin yasağa rağmen yönetim kurulu toplantısında üyelerden birinin ya da daha fazlasının başka bir üye tarafından temsil edilmesi ya da üçüncü kişi tarafından temsil edilmesi suretiyle alınan karar hükümsüz sayılmalıdır¹¹⁰⁰. Bir başka görüşe göre ise yasağa rağmen bir üyenin oy kullanması durumunda, bu oy hukuken geçersiz sayılacak ve hesaba katılmayacaktır¹¹⁰¹.

Unutulmamalıdır ki yönetim kurulu üyesinin yönetim kurulu toplantılarına katılma, öneride bulunma, şirket aleyhine olan hususlarda muhalefet etme görevleri bulunmaktadır¹¹⁰².

Tüzel kişi yönetim kurulu üyeleri ise oylarını, ticaret siciline tescil edilen gerçek kişi temsilcileri aracılığıyla kullanacaktır. Ancak, bu gerçek kişi temsilciler, başka bir kişiyi kendi yerine temsilci olarak atayamayacakları gibi, vekil de tayin edemezler¹¹⁰³. Bu düzenleme, yönetim kurulunda doğrudan katılım ve şahsi sorumluluğun önemini vurgulamakta, yönetim kurulu üyelerinin karar alma süreçlerine aktif ve kişisel katılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

Kanaatimizce, TTK'nın 390. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “*Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar*” hükmü, açık ve bağlayıcı bir düzenleme olup, yönetim kurulu üyelerinin bir başka üyeye ya da üçüncü bir kişiye temsilen oy kullanma yetkisi devretmesini yasaklamaktadır. Bu düzenleme, yönetim kurulu üyeliğinin kişisel bir

¹⁰⁹⁹ Bu görüş, İsviçre ve Türk hukuk öğretisinde de genel olarak benimsenmektedir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 17.

¹¹⁰⁰ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 595.

¹¹⁰¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 494.

¹¹⁰² Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 145.

¹¹⁰³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 494.

görev olduğu ve üyenin şahsına sıkı sıkıya bağlı bulunduğu anlayışına dayanmaktadır. Olması gereken hukuk açısından, esas sözleşmede belirli sınırlamalar çerçevesinde temsile izin veren bir hüküm bulunması ihtimali tartışılabilir. Ancak, böyle bir düzenleme, "hakkın kötüye kullanılması" riskini beraberinde getirebilir ve yönetim kurulunun etkinliği ile karar alma süreçlerinde olumsuz sonuçlara yol açabilir¹¹⁰⁴. Yönetim kurulu üyeliğinin şahsa bağlı bir görev olması, bu tür düzenlemelerin hukuken geçersiz sayılmasının temel gerekçesidir¹¹⁰⁵. Ayrıca, temsil yasağına rağmen kullanılan oyların geçersiz kabul edilmesi gerektiği açıktır¹¹⁰⁶. Bu nedenle, esas sözleşmede, yönetim kurulu üyelerine birbirlerini temsil etme veya toplantılara vekil aracılığıyla katılma yetkisi tanıyan bir düzenleme bulunsada dahi, bu hüküm emredici nitelikteki 390. maddeye aykırılık teşkil edeceğinden hukuki bir geçerlilik taşımayacaktır¹¹⁰⁷. Yönetim kurulunun bağımsız ve etkin bir şekilde işlev görebilmesi için bu tür yasağa sıkı sıkıya bağlı kalınması gerekmektedir.

b. Karar Yetersayısı

TTK'nın 390. maddesi uyarınca, esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça, yönetim kurulu kararlarını toplantıya katılan üyelerin çoğunluğunun oyu ile alır¹¹⁰⁸. Bu kural, elektronik ortamda yapılan toplantılar için de geçerlidir. Ancak sirküler karar alma yönteminde, karar yeter sayısı farklılık gösterir; bu yöntemde karar alınabilmesi için üye tam sayısının çoğunluğu gerekir¹¹⁰⁹. Bu bağlamda, karar yeter sayısı esas sözleşme ile artırılabilirken, azaltılması mümkün değildir¹¹¹⁰. Bu durum, kuralın nispi emredici nitelikte olduğunu ortaya koyar. Özellikle, bilgi alma hakkı gibi kişisel haklar bakımından ya da şirketin mali yapısının bozulması durumlarında

¹¹⁰⁴ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 239.

¹¹⁰⁵ Ercoşkun, s. 1710.

¹¹⁰⁶ Ercoşkun, s. 1711; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1108.

¹¹⁰⁷ Karasu, Emredici Hükümler, s. 168.

¹¹⁰⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 378, N. 533; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 252; İsviçre hukukunda, nOR 713, 1. fıkra uyarınca, yönetim kurulu kararları kural olarak nispi çoğunlukla alınır, yani geçerli olarak kullanılan oyların çoğunluğu yeterlidir. Önemli görülen konular için esas sözleşmede veya organizasyon yönetmeliğinde belirli bir yeter sayı öngörülebilir, ancak anonim şirketler hukuku, yönetim kurulu kararları için basit çoğunluk dışında zorunlu bir yeter sayı şartı getirmemektedir. Facincani/ Sutter, s. 265; Müller /Lipp/Plüss, s. 284; Böckli § 9 N. 135.

¹¹⁰⁹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 113; İsviçre hukukunda Elden dolaştırma yöntemiyle yönetim kurulu kararları için oybirliği şartı aranmaz. Bunun yerine, kanun, esas sözleşme (Statuten) ve iç yönerge (Organisationsreglement) ile belirlenen yeter sayılar (Quorum) uygulanır. Eğer yeter sayının hazır bulunan yönetim kurulu üyelerinin oy haklarına göre belirlendiği bir durumda, yalnızca konu hakkında görüş bildiren (Evet, Hayır veya Çekimser oy veren) üyeler dikkate alınır. Prosedürel olarak, tek gereklilik, nOR 713, 2. fıkrası, 3. bendine göre hiçbir yönetim kurulu üyesinin elden dolaştırma yöntemiyle karar alma prosedürüne itiraz etmemiş olmasıdır. Vischer, s. 421.

¹¹¹⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 252; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 945; esas sözleşme (Statuten) veya iç yönergede (Reglement) farklı karar yeter sayıları (Beschlussquoren) öngörülebilir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 11.

alınacak kararlarla ilgili olarak esas sözleşme ile ağırlaştırılmış yeter sayılar öngörülmesi, yönetim kurulunun etkinliğini olumsuz etkileyebileceğinden uygun bulunmaz¹¹¹¹.

Anonim şirketler, organları aracılığıyla yönetilir ve bu organların karar alma süreçlerinde çoğunluk ilkesi esas alınır¹¹¹². Çoğunluk ilkesi, yönetim kurulunda birden fazla üye olması halinde geçerlidir¹¹¹³. Bu ilke doğrultusunda, yönetim kurulu veya genel kurul kararlarını oy çokluğu ile alır ve alınan kararlar, karara katılmayan veya aleyhte oy kullanan yönetim kurulu üyeleri veya pay sahipleri bakımından da bağlayıcıdır¹¹¹⁴. Kanunda öngörülen yeter sayılar, yönetim kurulu kararlarının geçerliliğini ve kurumsal yönetim ilkelerinin korunmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir¹¹¹⁵. Bu nedenle, öngörülen yeter sayının altında bir karar yeter sayısı belirlenemeyeceği gibi, daha ağır bir yeter sayının esas sözleşme ile öngörülmesi de kanunun izin verdiği sınırların dışında uygulanamaz¹¹¹⁶. Hukukumuzda yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınmadığından, oyların eşit çıkması hâlinde başkanın kendi oyunun lehine karar vermesi hukuken geçersiz olup, böyle bir karar batıl sayılacaktır¹¹¹⁷.

Toplantıda hazır bulunma tabiri, yalnızca toplantının başlangıcında yoklama listesine imza atıp sonrasında toplantıdan ayrılmayı ifade etmez; bu kavram, kararın oylama aşamasında da üyelerin toplantı salonunda fiziksel olarak bulunmalarını gerektirir. Oy kullanma anında toplantıda hazır bulunmayan bir üyenin, karar alma sürecine katılım sağlamadığı kabul edilir ve bu durum kararın geçerliliği üzerinde olumsuz etkilere yol açabilir. Teoman, düzenlemenin daha net ve amaca uygun bir şekilde ifade edilmesi gerektiğini belirterek, “üyelerin çoğunluğu ile alır” ibaresinin, “üyelerin çoğunluğunun olumlu oyu ile alır” şeklinde düzenlenmesinin daha yerinde

¹¹¹¹ Esas sözleşme (Statuten) veya iç yönerge (Organisationsreglement), önemli kararlar için örneğin büyük yatırımlar veya yeniden yapılandırmalar (Umstrukturierungen) gibi durumlarda nitelikli çoğunluk (qualifizierte Mehrheit) şartı öngörebilir. Ancak, bu tür düzenlemelerin yönetim kurulunun karar alma yetisini aşırı derecede kısıtlamaması gerekir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 12.

¹¹¹² Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 715, N. 1-2; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2070; Gürbüz, Gökberk İdil Nur, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Bakımından Eşit İşlem İlkesi, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2020, s. 17; Toroslu, Denetim, s. 30; çoğunluk ilkesi için bkz. Yavuz, Mustafa, "Türk Hukukunda Anonim Şirketlere Hâkim Olan Temel İlkeler.", Gümrük ve Ticaret Dergisi, Yıl: 2011, Sayı: 18, s. 13-14.

¹¹¹³ Pulaşlı, Cilt I, s. 715, N. 2; Yüce, Geçersizlik, s. 145-146.

¹¹¹⁴ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 4; Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 716, N. 4; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 215; Yüce, Geçersizlik, s. 145-146; Toroslu, Denetim, s. 30; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 258.

¹¹¹⁵ Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 334.

¹¹¹⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 374, 378, N. 529,533.

¹¹¹⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 146; İsviçre için bkz. Böckli § 9 N. 159.

olacağını savunmaktadır. Bu öneri, karar alma süreçlerinde oy kullanan üyelerin iradesinin daha açık bir şekilde ortaya konmasını sağlamakta ve kararların hukuki güvenilirliğini artırmayı hedeflemektedir¹¹¹⁸.

Oylamalarda oy birliği veya oy çokluğu aranabilmektedir. Oy çokluğu, toplantı yeter sayısı bakımından üye tam sayısının çoğunluğunun toplantıda hazır bulunmasını; karar yeter sayısı açısından ise, toplantıya katılan üyeler arasından oy kullananların yarısından fazlasının aynı yönde oy vermesini ifade eder¹¹¹⁹. Salt çoğunluğun gerekli olmadığı çoğunluk ise nisbi çoğunluk olarak adlandırılırken, salt çoğunluğun üstünde bir çoğunluk aranması durumu ağırlaştırılmış çoğunluk olarak adlandırılmaktadır¹¹²⁰.

Yönetim kurulu üyesi oyunu toplantı sırasında yapılan müzakere sonucunda bildirmesi gerektiğinden toplantı öncesinde yazılı olarak ya da toplantı sonrası yazılı olarak oyunu bildirmesi yönetim kurulunun iradesinin oluşumu ve yapısı açısından uygun değildir¹¹²¹. Karar yeter sayısı her bir gündem maddesi için ayrı ayrı değerlendirilmeli ve üye tam sayısının çoğunluğu hesaplanırken de çeşitli nedenlerle boşalan üyelikler de hesaba katılmalıdır¹¹²².

Kırca'ya göre, oylarda eşitlik olduğu takdirde konunun gelecek toplantıya bırakılacağı, ikinci toplantıda da eşitlik olursa önerisi reddedilmiş sayılacağına ilişkin hükmün ilgili konunun gelecek toplantıda görüşülmesi mecburiyeti bulunmadığı gibi ikinci toplantıdaki eşitlik sebebiyle reddedilmiş sayılan önerisini bir başka toplantıda da müzakere edilip oylanmasında bir sakınca yoktur¹¹²³.

Yönetim kurulu tek kişiden oluşsa bile kuruldaki tartışmaların önemli hususların ve alınan kararların tutanağa geçirilmesi ve tutanağın toplantı başkanı ve toplantıya katılan kâtip tarafından imzalanması gerekir¹¹²⁴.

Yönetim kurulu üyesi oylama yapılırken karara katılmak istemediği durumlarda kabul ya da ret olarak tercihte bulunmadan iradesini çekimser oy şeklinde belirtebilir. Karar yeter sayısının belirlenmesinde, çekimser oylar dikkate alınmaz ve yalnızca olumlu oylar geçerli kabul edilir¹¹²⁵. Kanunda buna ilişkin herhangi bir

¹¹¹⁸ Teoman, Makalelerim III, s. 258.

¹¹¹⁹ Yıldız, Yeter Sayı, s. 72.

¹¹²⁰ Yıldız, Yeter Sayı, s. 74.

¹¹²¹ İmregün, Toplantı ve Karar, s. 286; Coştan, Karar Alma, s. 186; Ercoşkun, s. 1708.

¹¹²² Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 179; İsviçre'de toplantı ve karar nisabı ile ilgili hüküm bulunmamaktadır. Esas sözleşmede karar nisabı ile ilgili hüküm olmadığı takdirde yazarlar nisabın adı çoğunluk olduğu yönünde birleşmektedir. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 182.

¹¹²³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler s. 502-503.

¹¹²⁴ Sayın, Butlan, s. 83.

¹¹²⁵ Yıldız, Yeter Sayı, s. 74; ZK/Bühler, Art. 713, N. 11; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 113; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

düzenleme bulunmamaktadır¹¹²⁶. Bu nedenle uygulamada çekimser oy kullanılabileceği yönünde bir görüş oluşmuştur. Ancak iç önergeyle çekimser oy kullanması engellenebilmelidir¹¹²⁷. Çekimser oy toplantı nisabına dahil edilmekle birlikte karar yeter sayısında olumsuz oy olarak değerlendirilmektedir¹¹²⁸. Başka bir görüş ise, çekimser kalanların toplantı yeterliliğinin hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği, karar yeterliliğinin hesaplanmasında ise çekimser kalanların geçersiz oy olarak sayılmasıdır¹¹²⁹. Yine bir diğer görüşe göre, çekimser oy toplantı ve karar yeter sayısının hesabında dikkate alınır¹¹³⁰. Kanaatimizce, çekimser kalmak karar yeter sayısının hesabında olumsuz oy olarak kabul edilmelidir. Çekimser oy kullanmak ile oylamaya katılmamak farklı kavramlardır. Oylamaya katılmayan yönetim kurulu üyesi bu sürece hiç katılmamış, çekimser oy durumunda ise oylama sürecine dahil olmuş ancak kararsız kalmıştır¹¹³¹.

c. Üstün Oy

Yapılan oylama sonucunda oyların eşitliği söz konusu olursa oylanan konu ile ilgili oylama bir sonraki toplantıya bırakılır. Bu toplantıda da eşitlik sağlanması halinde karar önerisi reddedilmiş sayılır¹¹³². ETK'nın 330. maddesindeki düzenleme

¹¹²⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 121; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 161; Sayın, Butlan, s. 52.

¹¹²⁷ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 161.

¹¹²⁸ Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1108; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 311, 377; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 212; Ercoskun, s. 1707; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 161; örneğin, yedi üyeden oluşan bir yönetim kurulunda altı üyenin toplantıya katıldığını varsayalım. Belirli bir konu üzerine yapılan oylamada, iki kabul oyu, üç ret oyu ve bir çekimser oy kullanıldığında, önerinin reddedildiği sonucuna varılabilir. Ancak aynı yönetim kurulunda, tüm üyelerin toplantıya katıldığı bir durumda, üç kabul oyu, üç ret oyu ve bir çekimser oy kullanıldığında durum daha karmaşık hale gelir. Çünkü, çekimser oylar karar nisabında olumsuz oy olarak değerlendirildiğinden, denge önerinin reddi yönünde değişir. Ancak bu durumda, önerinin reddi, TTK'nın 390. maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasını engelleyecektir. Bu hükme göre, eğer kullanılan oylar eşit çıkarsa, konu bir sonraki yönetim kurulu toplantısına bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olması halinde, öneri reddedilmiş sayılır. Bu düzenleme, eşit oy durumlarında alınacak kararların yeniden değerlendirilmesine imkân tanırken, nihai olarak eşitliğin bozulmaması durumunda önerinin kabul edilmemesiyle sonuçlanır. Korkut, Butlan, s. 13; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 244; Karauz, Agah Kürşat, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2 (2013), s. 81.

¹¹²⁹ Coştan, Karar Alma, s. 181; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 532; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330; Şeker, Hükümsüzlük, s. 213, N. 121; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 103.

¹¹³⁰ Kayar, Ticaret Hukuku, s. 444.

¹¹³¹ Tüzemen Atik, Muhalefet, s. 1020-1021.

¹¹³² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 252-253; Altaş, Anonim Şirketler, s. 300; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 378, N. 533; Şirketin faaliyetlerini, stratejisini veya finansal durumunu doğrudan etkileyen yönetim kurulu kararlarında, oyların eşit çıkması durumunda kura çekerek karar alma yöntemi kabul edilemez. Bu tür bir uygulama, "bilgiye dayalı ve rasyonel düşünceye dayanan karar alma" (informed decision) ilkesini ortadan kaldırarak, yönetim kurulunun karar alma sürecinin temel mantığına aykırı düşer. Ancak, İsviçre Federal Mahkemesi, iki adayın eşit derecede

yeni Kanunda da aynen korunmuştur¹¹³³. Pulaşlı, TTK'nın 390/3 maddesinin zorunlu bir hüküm olmadığını belirterek, esas sözleşmede yapılacak bir düzenleme ile yönetim kurulu başkanına eşitlik durumunda oy üstünlüğü tanınabileceğini savunmaktadır. Bu görüşe göre, esas sözleşmede açıkça düzenlenmesi kaydıyla, yönetim kurulu başkanına, oyların eşit çıkması halinde kararın yönünü belirleme yetkisi verilebilir. Bu durum, yönetim kurulunun işleyişini kolaylaştırmayı ve eşit oy durumlarında karar alma süreçlerinde ortaya çıkabilecek kilitlenmeleri önlemeyi amaçlamaktadır. Ancak bu düzenlemenin yapılabilmesi için, esas sözleşmede oy üstünlüğü yetkisinin açık ve net bir şekilde ifade edilmesi gerekir. Pulaşlı'nın bu yorumu, TTK'nın 390/3 maddesinin esas sözleşme ile değiştirilebileceğini ve bu hükmün emredici bir nitelik taşımadığını ortaya koymaktadır. Böylece, şirketin ihtiyaçlarına uygun esnek bir yönetim kurulu yapısının oluşturulabileceği öngörülmektedir¹¹³⁴. Ancak bu görüşünün ETK döneminde geçerli olduğu, yeni Kanunu'nun 340. maddesi uyarınca, Kanun'da açıkça öngörülmeleyen bir hususta esas sözleşmeyle hüküm tesis edilmesi mümkün olmadığından oyların eşit çıkması durumunda başkana üstün oy hakkı tanınması TTK sistemi içinde hukuken geçerli kabul edilemeyeceğini belirtmiştir¹¹³⁵.

TTK'nın 390. maddesinin üçüncü fıkrasının emredici bir nitelikte olmaması ve yönetimde belirli pay gruplarına imtiyaz tanınmanın hukuken mümkün olması, eski Kanun döneminde yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınmasının esas sözleşme veya iç yönergeyle düzenlenebileceği düşüncesini desteklemekteydi¹¹³⁶. Yönetim kurulu başkanının, genel kurul tarafından ya da yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğuyla seçilebilmesi, başkana daha aktif bir çalışma imkânı tanımak amacıyla

nitelikli olması ve oyların eşit çıkması durumunda, personel kararlarında kura çekmenin mümkün olabileceğini kabul etmiştir. Böckli § 9 N. 160.

¹¹³³ Altaş, Anonim Şirketler, s. 300.

¹¹³⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1332, N. 126; TTK'nın 624. maddesi, birden fazla müdürü bulunan limited şirketlerde yönetim süreçlerini düzenlemektedir. Bu maddeye göre, genel kurul, müdürler arasından birini başkan olarak atar ve bu kişi şirket ortağı olup olmaksızın seçilebilir. Başkan veya tek müdür, genel kurul toplantılarının yürütülmesi, çağırılması ve şirketin açıklama ile ilanlarını yapma yetkisine sahiptir, ancak şirket sözleşmesi veya genel kurul kararıyla farklı bir düzenleme getirilebilir. Müdürler, kararlarını çoğunlukla alırken, oyların eşit çıkması durumunda başkanın oyu üstün sayılır. Ayrıca, şirket sözleşmesi müdürlerin karar alma süreçleriyle ilgili farklı düzenlemeler içerebilir. Bu madde, şirket yönetiminde yetki ve sorumlulukları netleştirerek karar alma süreçlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

¹¹³⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1332, N. 126.

¹¹³⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1332, N. 126; Dural, s. 171.

bu tür bir yetkinin verilmesini yerinde kılabilirdi. Ancak, bu yaklaşım, yeni Kanun döneminde büyük ölçüde geçerliliğini yitirmiştir¹¹³⁷.

Yeni Kanun döneminde, TTK'nın 340. maddesi ile anonim şirketlerde kanunun açıkça izin verdiği haller dışında esas sözleşmeyle kanun hükümlerinden sapılamayacağı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, TTK 390/3'te düzenlenen "her üyenin bir oy hakkına sahip olduğu" kuralı emredici bir nitelik taşımaktadır. Ayrıca, pay sahiplerine tanınabilen imtiyazların, yönetim kurulu üyelerine uygulanmasına yönelik bir düzenleme de kanunda bulunmamaktadır. Bu bağlamda, TTK 390/3'te oyların eşit çıkması durumunda, toplantının bir sonraki toplantıya bırakılacağı, ikinci toplantıda da eşitlik oluşması halinde önerinin reddedilmiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Emredici nitelikte olan bu düzenleme, yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınmasını mümkün kılmamaktadır¹¹³⁸. Dolayısıyla, yeni Kanun döneminde yönetim kurulu başkanının oyunun üstün sayılacağına dair bir düzenlemenin gerek esas sözleşmeye gerekse iç yönergeye konulması hukuken olanak dışıdır. Böyle bir hükmün esas sözleşmeye veya iç yönergeye konulması halinde bu hüküm batıldır¹¹³⁹. İsviçre hukukunda toplantı yeter sayısı konusunda herhangi bir düzenleme bulunmazken karar yeter sayısı konusunda esas sözleşmede açıklık bulunmadığı takdirde yönetim kurulunun verilen oyların çoğunluğuyla karar alabileceği düzenlenmiştir¹¹⁴⁰. İBK m.

¹¹³⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 378, N. 533; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 116; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 503; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1333, N. 126; Doğan, Organizasyon, s. 56; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 336.

¹¹³⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 253; Pulaşlı, bazı manevi ya da psikolojik etkilerin söz konusu olabileceği durumlarda gizli oylama yapılabileceğini, esas sözleşme ya da iç yönergeye konulacak bir hükümle, yönetim kurulunun daha aktif ve hızlı çalışmasını teminen, oylamada eşitlik halinde başkanın oy verdiği yönde karar alınmasının mümkün kılınabileceğini ifade etmektedir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1330, N. 120; Yüce, Geçersizlik, s. 79; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 268, N. 12-96; Eski Kanun döneminde, öğretide yönetim kurulu başkanının oyuna üstünlük tanınmasının anasözleşme hükmü ile düzenlenebileceği yönünde bir tartışma bulunmaktaydı. Bu görüşe göre, yönetim kurulu başkanını seçen kurulun, daha etkin çalışabilmesi için başkana üstün oy hakkı tanınmasının işlevsel olacağı savunulmaktaydı. Bu yaklaşım, başkanın kurul içindeki pozisyonunun güçlendirilmesi ve karar alma süreçlerinin hızlandırılması amacıyla ileri sürülmekteydi. Ancak, bu görüşe karşı çıkan yazarlar, Eski Kanun'un 330. maddesindeki düzenlemelerin bu tür bir uygulamayı engellediğini ifade etmekteydi. Bu görüşe göre, başkanın oyuna üstünlük tanınması, kanunun eşitlik prensibine aykırı olup, yönetim kurulu üyeleri arasında bir hiyerarşi yaratma riski taşımaktaydı. Dolayısıyla, anasözleşmeye başkanın oyuna üstünlük tanıyacak bir hüküm eklenmesi mümkün görülmemekteydi. Her iki görüş de dönemin anonim şirketler hukukundaki yönetim kurulu dinamiklerini ve başkanın rolüne ilişkin yaklaşımları farklı açılardan ele almaktadır. Ercoşkun, s. 1708.

¹¹³⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 378, N. 533; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 180; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1333, N. 126; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 404.

¹¹⁴⁰ Yıldız, Yeter Sayı, s. 75; Özellikle önemli işlemler için karar nisabı veya oybirliği ilkesi gibi farklı oylama yöntemleri belirlenebilir. Ancak, karar nisapları ihtiyatlı bir şekilde ve yalnızca belirli işlemler için öngörülmelidir, aksi takdirde yönetim kurulunun yönetim fonksiyonu olumsuz etkilenebilir. Bu tür düzenlemelerin şirketin organizasyon yönetmeliğinde mi yoksa esas sözleşmede mi yer alması gerektiği konusunda öğretide görüş ayrılığı bulunmaktadır (bkz. OR 712 N 2). Sürekli olarak karar alınamaması

713/1'de açıkça esas sözleşmede aksine bir düzenleme yoksa oylamada eşitlik halinde yönetim kurulu başkanının oyunun kararın alınmasında üstün ve etkili olduğu düzenlenmekte olup yine İBK'da TTK'nın 340. maddesindeki¹¹⁴¹ düzenlemenin bir benzeri bulunmamaktadır¹¹⁴². İBK' da yer alan bu mekanizma, anonim şirketin en üst denetim ve yönetim kurulu bir çıkmazın oluşmasını ve şirket yönetiminin tıkanmasını önlemek için vardır. Bu nedenle, eşitlik bozma oyunun esas sözleşmede kaldırılması ancak yönetim kurulunun bu mekanizma olmadan da çoğunluk kararı alabileceğinin garanti altına alınması durumunda işlevsel olarak mantıklıdır. Bu genellikle yönetim kurulunun üye sayısının tek olduğu durumlarda geçerlidir¹¹⁴³. Domaniç'e göre¹¹⁴⁴, Türk hukukunda oyların eşitliği halinde yönetim kurulu başkanına imtiyaz tanıyan esas sözleşme hükmü savunulamaz.

Emredici hükümler ilkesine göre, anonim şirkete ilişkin kanunda yer alan hükümler kural olarak emredicidir ve bu düzenleme Alman Paylı Ortaklıklar Kanunundan esinlenerek yapılmıştır¹¹⁴⁵.

durumu ortaya çıkarsa, bu durum İsviçre Borçlar Kanunu (OR) 731b kapsamında hukuki sonuçlar doğurabilir. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 4.

¹¹⁴¹ Tasarının bu yeni maddesi, normatif yapının ayrılmaz ve zorunlu bir parçasını oluşturmaktadır. Almanya'nın POK 23 (5) paragrafından esinlenerek hazırlanan bu hüküm, Alman öğretisinde birçok eleştiriyi karşılamış, Türkiye'de de benzer eleştirilerin yapılacağı öngörülerek madde dikkatle düzenlenmiştir. Hükümde geçen "kanunda açıkça izin verilmişse" ibaresi, kanun metninde açıkça ifade edilmeyen durumlarda, hukukun genel ilkelerine uygun, metodoloji kurallarına aykırı olmayan ve menfaatler dengesini gözeten yorumlarla "kanundan sapabilmenin haklılık kazanabileceğini ifade etmektedir. Kanunun sustuğu somut olaylarda ise kanuni boşlukların, hukuki metodoloji kurallarına uygun şekilde doldurulması gerektiği belirtilmiştir. <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹¹⁴² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 80; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 225; Ercoşkun, s. 1709; Yüce, Geçersizlik, s. 79 Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1333, N. 126; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 115; Pulaşlı'ya göre oylarda eşitlik halinde ana sözleşmede hüküm bulunması şartıyla başkanın oyuna üstünlük tanınabilir. Pulaşlı, Şirketler Hukuku I, s. 124, 704, N. 46, 98; ancak aksi görüşe göre esas sözleşme veya iç yönergede yönetim kurulu üyelerinden bir ya da birkaçına imtiyaz ve oy hakkı tanınması esas sözleşmesinin ilgili hükmünü geçersiz kılacaktır. Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 104; Doğan, Organizasyon, s. 56; Eriş, Şirketler, s. 2142. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 503-504; Kutluk, İç Yönerge, s. 56; İsviçre hukukunda başkanın üstün oyu (Stichentscheid) tamamlayıcı niteliktedir ve genel kurul (GV) tarafından kaldırılabilir. OFK/Stach, Art. 713, N. 7; başkan (Vorsitzender) kavramı genellikle yönetim kurulu tarafından seçilen yönetim kurulu başkanını (Präsident des Verwaltungsrates) ifade eder. Ancak, toplantıya başkanlık eden kişi başkan değilse, eşitlik bozma oyu (Stichentscheid) açıkça, ilgili toplantıda başkanın yokluğunda başkanlık görevini üstlenen yönetim kurulu üyesine aittir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 13-14; Facicani/ Sutter, s. 265; Müller /Lipp/Plüss, s. 287; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 5; Böckli § 9 N. 140.

¹¹⁴³ ZK/Bühler, Art. 713, N. 15.

¹¹⁴⁴ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 592-594.

¹¹⁴⁵ Korkut, Ömer, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana: Karahan Kitabevi, 2012, s. 89; Yavuz, Temel İlkeler, s. 21-22.

TTK'nın 392. maddesinin beşinci fıkrasının gerekçesine göre¹¹⁴⁶, “*bu fıkra yönetim kurulu başkanının kurulda primus enter pares konumunda olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Başkan kurul dışında inceleme ve bilgi edinme hakkını ancak diğer üyeler gibi kullanabilecektir.*” Burada başkanın üyelerle eşit olduğu ancak başkanın ayrıcalıklı bir konumu olduğu vurgulanmaktadır. Bu maddeler ışığında bakıldığında, başkana oy üstünlüğü verilebileceği savunulsa da yönetim kurulu üyelerinin eşit haklara sahip olması ilkesi gereği oy hakkında üyelere herhangi bir ayrıcalık tanınması mümkün değildir. Esas sözleşmede veya iç yönergede yönetim kurulu üyelerinden birine veya birkaçına imtiyazlı oy hakkı tanıyan hükümlerin geçerli olmayacağı açıktır¹¹⁴⁷.

¹¹⁴⁶<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹¹⁴⁷ Coştan, Karar Alma, s. 182; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 116; Öğretide ileri sürülen bir görüşe göre, TTK'nın 624. maddesinin üçüncü fıkrasında, limited şirketler için müdürler kurulu başkanına eşit oy durumunda üstün oy hakkı tanıyan düzenlemenin gerekçesi dikkate alındığında, bu hükmün anonim şirketler için de uygulanabileceği savunulmaktadır. Bu görüş, TTK'nın 392. maddesinin üçüncü fıkrasının zorlayıcı bir nitelik taşımadığına ve başkana üstün oy hakkı tanınmasının, yönetim kurulunun daha aktif çalışmasına olanak sağlayacağına dayanmaktadır. Yönetim kurulunda temsil açısından imtiyazın mümkün olduğu ve başkana üstün oy hakkı verilmesinin kurumsal işleyişi kolaylaştırdığı ileri sürülmektedir. 624. maddenin üçüncü fıkrası, müdürlerin birden fazla olduğu durumlarda, müdürlerin bir kurul oluşturduğunu ve kurul işleyişine yönelik temel bir kuralı içerdiğini vurgulamaktadır. Son fıkra ile başkana üstün oy hakkı tanınarak bir yenilik getirilmiş ve bu düzenleme, kurul içinde çıkabilecek tikanmaları önleyerek şirketin çalışabilir durumda kalmasını sağlamayı amaçlamıştır. Bu bağlamda, ortakların kabul ettiği “başkanın üstün oyu” çözümünün kanun koyucu tarafından reddedilmesinin haklı bir gerekçesi olmadığı ifade edilmektedir. Ayrıca, bu düzenlemenin temel hukuk kurallarına aykırı olduğu yönündeki itirazların dayanaktan yoksun olduğu ve yeni öğretilerde bu konuda görüş birliğine varıldığı belirtilmektedir. Başkanın üstün oy hakkı, yönetim organında karar alınmasını hızlandıran ve eşitlik durumlarında belirsizliği önleyen etkili bir araç olarak değerlendirilmektedir. Kanaatimizce, 6102 sayılı TTK'nın, yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınmasına izin vermediği görüşüne üstünlük tanınmalıdır. Her ne kadar TTK'nın 390. maddesinin üçüncü fıkrası, oyların eşitliği durumunda konunun bir sonraki toplantıya bırakılmasını öngörse de bu hükmün katı bir zorunluluk içermediği ve farklı senaryolara izin verdiği değerlendirilmektedir. Örneğin, ilk toplantıda eşit oy çıkması durumunda, önerinin gelecek toplantıya bırakılmaksızın reddedilmiş sayılması yönünde esas sözleşmeye hüküm konulmasında hukuken bir sakınca bulunmamaktadır. Ayrıca, eşitlik nedeniyle reddedilmiş bir önerinin sonraki bir toplantıda yeniden müzakere edilip oylanmasında da herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu ihtimallerin, TTK'nın 340. maddesine aykırılık teşkil etmeyeceği kanaatindeyiz. Sonuç olarak, TTK'nın 390. maddesi bağlamında başkana üstün oy hakkı tanınamayacağı görüşünün güçlü bir temele dayanmadığı açıktır. Ancak bu görüşün asıl dayanağı, 6102 sayılı Kanun'un tarihi yorumu ve sistematik yorumu üzerinden değerlendirilmelidir. Şöyle ki, kanun koyucu, 6762 sayılı Kanun döneminde de konuyla ilgili tartışmaların varlığına rağmen, yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınması yönünde bir düzenleme yapmamış ve 6102 sayılı Kanun'da da bu konuda bir hüküm getirmemiştir. Eğer kanun koyucu böyle bir tercihte bulunmak isteseydi, bu yönde açık bir düzenlemeye yer verirdi. Nitekim, İsviçre Borçlar Kanunu, 1991 yılında yaptığı bir değişiklikle, eşitlik halinde başkanın üstün oy hakkı bulunduğunu, esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe kabul etmiştir. Benzer şekilde, 6102 sayılı Kanun'un limited şirketlere ilişkin 624. maddesinin üçüncü fıkrası, birden fazla müdür bulunması halinde çoğunlukla karar alınacağını, oyların eşitliği durumunda ise başkanın oyunun üstün sayılacağını hükme bağlamıştır. Ancak, anonim şirketler bakımından, yönetim kurulu başkanına böyle bir üstünlük tanıyan herhangi bir düzenleme yapılmamış olması, kanun koyucunun bu konuda bilinçli bir tercih yaptığını göstermektedir. Dolayısıyla, kanunun açık hüküm koymaması ve yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanıyan bir düzenlemeye yer

Her bir yönetim kurulu üyesi eşit oy hakkına sahip olup, üyelere imtiyazlı oy, üstün oy veya veto yetkisi¹¹⁴⁸ tanınması hukuken mümkün değildir¹¹⁴⁹. Bu doğrultuda, esas sözleşmeye bu tür bir düzenleme eklenmesi durumunda, ilgili hüküm batıl sayılacaktır¹¹⁵⁰. Ancak, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin 1.3.10 ve 4.4.7 maddeleri bu ilkeye belirli istisnalar getirmektedir. Buna göre, kanun veya esas sözleşme uyarınca genel kurul kararı gerekmeyen durumlarda, mevzuat kapsamında önemli nitelikteki işlemlerin icra edilebilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun olumlu oy kullanması zorunludur¹¹⁵¹. Ayrıca, şirketin ilişkili taraf işlemleri ve üçüncü kişiler lehine verilen teminat, rehin ve ipotek işlemlerine ilişkin yönetim kurulu kararlarında da bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı aranmalıdır¹¹⁵². Bununla birlikte, esas sözleşme ile getirilemeyen eşit oy ilkesine aykırı düzenlemelerin, kurumsal yönetim tebliği ile tesis edilmesi hukuken tartışmalıdır¹¹⁵³.

İsviçre hukukunda karar alma sürecinin, önerilerin kabulü veya reddi yoluyla gerçekleşeceği, her yönetim kurulu üyesinin öneri sunma hakkına sahip olduğu ve her üyenin yalnızca bir oy hakkının bulunduğu; esas sözleşmede öngörülen çoğul oy

vermemesi, bu hakkın anonim şirketlerde uygulanamayacağını destekler niteliktedir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 503-504; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 406.

¹¹⁴⁸ Veto yetkisi, bir kararın alınmasını tek taraflı olarak engelleme veya iptal etme yetkisidir. Yönetim kurulu bağlamında, bir üyenin diğer üyelerin oy çokluğuyla aldığı bir kararı geçersiz kılma yetkisine sahip olması anlamına gelir. Ancak, anonim şirketler hukukunda tüm yönetim kurulu üyeleri eşit oy hakkına sahip olduğundan, üyelere imtiyazlı oy, üstün oy veya veto yetkisi tanınması hukuken mümkün değildir. Bu durum, yönetim kurulunun kolektif karar alma ilkesine dayandığını ve bireysel üyelerin tek başına yönetim sürecini engelleyemeyeceğini göstermektedir. Yönetim kurulu, kendini oybirliği şartına tabi kılamaz, çünkü bu tür bir düzenleme fiilen her üyeye veto hakkı tanır ve karar alma sürecini ciddi şekilde zorlaştırır. Aynı şekilde, belirli bir üyenin veya belirlenebilecek bir üyenin bireysel veto hakkına sahip olması da kabul edilemez. Eğer yönetim kurulunda fikir birliği sona erer ve en az bir üye kararlı bir şekilde muhalefet ederse, kurulun işleyişi felç olabilir. Bu durum, organizasyonel bir eksiklik (Organisationsmangel) doğurur ve İsviçre Borçlar Kanunu OR 731b uyarınca mahkemenin müdahalesine yol açabilir. Böckli § 9 N. 167; veto yetkisi için bkz. Dural, s. 106-116.

¹¹⁴⁹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2073; Coştan, Karar Alma, s. 182; Sayın, Butlan, s. 53; veto hakkı konusundaki açıklamalar için bkz. Yasaman/Erden/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 337-349; İsviçre Federal Mahkemesi (Bundesgericht), 1936 tarihli anonim şirketler hukukuna göre verdiği emsal niteliğindeki bir kararında (wegleitender Entscheidung), bir yönetim kurulu üyesinin (Verwaltungsrat) öncelikle sahip olduğu hisse senedi sayısı nedeniyle değil, karakteri ve mesleki faaliyetleri dolayısıyla kazandığı güven temelinde kişisel olarak (ad personam) seçildiğini tespit etmiştir. Bu kararın ardından, bazı yönetim kurulu üyelerine çoklu oy hakkı (Mehrfachstimmrecht) tanınmasının yasak olduğu tartışmasız bir şekilde kabul edilmiştir. Bu nedenle, yönetim kurulu oylamalarında zorunlu olarak "kişi başı bir oy" (Kopfstimmrecht) ilkesi geçerlidir. Çoklu oy hakkı tanıyan esas sözleşme (Statuten) veya iç yönerge (Reglement) hükümleri, anonim şirketin temel yapısına (Grundstruktur der Aktiengesellschaft) aykırıdır ve nOR 706b, 3. bent kapsamında geçersiz (nichtig) sayılır. ZK/Bühler, Art. 713, N. 16.

¹¹⁵⁰ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2073; Coştan, Karar Alma, s. 182; Sayın, Butlan, s. 53.

¹¹⁵¹ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 437.

¹¹⁵² Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 438.

¹¹⁵³ Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 438.

hakkının hükümsüz olacağı ve bu kuralın, kamu tüzel kişilikleri tarafından atanan üyeler için de geçerli olacağı belirtilmiştir¹¹⁵⁴.

ç. Oyun Hukuki Niteliği

Yönetim kurulu üyesine kullanılan oyun hukuki niteliği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre oy hukuki işlem niteliğinde değerlendirilirken diğer bir görüş ise hukuki fiildir¹¹⁵⁵. Ancak sonucu elde edilmesi gereken hukuki sonuç her zaman elde edilmediğinden hukuki fiil olarak nitelendirilebilir¹¹⁵⁶. Korkut'a göre, tek başına kullanılan bir oy, kararın oluşmasını sağlayamayacağı gibi, kendi başına hukuki sonuç doğurma yetisine de sahip değildir. Bu sebeple, oy kullanımı, başlı başına bir hukuki işlem değil; yalnızca hukuki işlemlerin tamamlanmasında rol oynayan bir hukuki fiil niteliğindedir¹¹⁵⁷. Hangi yaklaşım tercih edilirse edilsin, Türk hukukunda olduğu gibi İsviçre ve Alman hukukunda da hukuki işlemlerle ilgili uygulanan hükümler, özellikle iradeyi sakatlayan durumlar bağlamında, kullanılan oyların geçerliliği açısından dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda, iradeyi sakatlayan sebeplerin (örneğin hata, hile veya tehdidin) oylama sürecindeki etkileri, fesih ve butlan gibi sonuçların doğmasına neden olabilir¹¹⁵⁸. Oy verme işlemi, hukuki bir irade açıklaması olarak kabul edildiğinden, oy kullanan kişinin iradesini sakatlayan bir durumun varlığı, verilen oyun geçerliliğini tartışmalı hale getirebilir. İsviçre ve Alman hukukunda da bu husus benzer şekilde ele alınır ve hukuki işlemler hakkında uygulanan genel ilkeler oy kullanma süreçleri için de geçerli sayılır.

Örneğin, bir yönetim kurulu üyesinin karar verme sürecinde yanılgıya düşmesi, baskı altında kalması veya yanıltılması durumunda, kullanılan oyun hukuki geçerliliği tartışılabilir. Bu tür durumlar, yalnızca oy kullanan kişinin iradesini değil, aynı zamanda alınan kararın bütününe etkileyebilir ve bu bağlamda fesih veya butlan taleplerine yol açabilir. Bu yaklaşım hem bireysel iradeyi koruma hem de karar alma

¹¹⁵⁴ OFK/Stach, Art. 713, N. 5.

¹¹⁵⁵ Kişinin, belirli bir hukuki sonuca ulaşma isteğiyle yaptığı ve hukukun da bu sonuca bağladığı irade açıklaması, hukuki işlem olarak tanımlanır. Bu tanım, hukuki işlemin temel unsurunu oluşturan irade açıklaması ile bu açıklamaya hukukun verdiği sonuç arasında bir bağlantı kurar. Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 32; Antalya, Gökhan, Medeni Hukuk, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2016, s. 173; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 313.

¹¹⁵⁶ Antalya, Medeni Hukuk, s. 170-171; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 13; Kişinin iradesine bağlı olarak gerçekleşen ve hukukun bu eylemlere belirli hukuki sonuçlar bağladığı davranışlar, hukuki fiil olarak tanımlanır. Hukuki fiiller, bireyin iradesiyle şekillenir ve hukuki düzen tarafından doğrudan sonuç doğuracak nitelikte kabul edilir. Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 31; Antalya, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015, s. 83; Eren, Borçlar Hukuku, s. 159; Kocayusufoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 83.

¹¹⁵⁷ Korkut, Butlan, s. 5.

¹¹⁵⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 13.

süreçlerinde hukuki güvenliği sağlama amacını taşır. Türk hukukunda da bu tür durumlarda, hukuki işlemler için öngörülen genel ilkelerin oy kullanma işlemleri için geçerli olduğu kabul edilmektedir.

d. Toplantı Tutanağının Düzenlenmesi

Toplantı tutanağı, yönetim kurulu toplantısında neler konuşulduğunu ve hangi kararların alındığını, yönetim kurulu üyelerinin muhalefet şerhlerini ve görüşlerini, toplantının önemli noktalarını ve toplantıyla ilgili diğer bilgileri gösteren, yönetim kurulu üyeleri ve başkanının imzaladığı, yönetim kurulu kararlarının geçerli olması için tutulması zorunlu olan belgedir¹¹⁵⁹. Kanunda her ne kadar düzenlenmemiş olsa da tutanak toplantıya katılan kâtip tarafından da imzalanması lazımdır¹¹⁶⁰.

Uygulamada yönetim kurulu kararları tutanaklara yazıldıktan sonra üyelere imzalanmakta ve sonrasında da karar defterine yapıştırılmaktadır¹¹⁶¹. İsviçre hukukunda yönetim kurulu üyesinin toplantı tutanağını inceleme hakkını ortadan kaldıran yönetim kurulu kararlarını batıl olduğu kabul edilmektedir¹¹⁶². TTK'nın 390. maddesinin beşinci fıkrasına göre; yönetim kurulu kararlarının yazılı ve imzalı olması şarttır¹¹⁶³. Bu hüküm emredici niteliktedir¹¹⁶⁴. Burada dikkat edilmesi gereken husus tutanağın varlığıdır. Ancak tutanakta sadece kararın değil karar verme sürecinin de yer alması uygun olacaktır¹¹⁶⁵. Tutulan tutanak yönetim kurulu üyelerinin görevlerini

¹¹⁵⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 104-105; Yüce, Geçersizlik, s. 76-77; ZK/Bühler, Art. 713, N. 35; Böckli § 9 N. 197; Müller /Lipp/Plüss, s. 288.

¹¹⁶⁰ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 595; ZK/Bühler, Art. 713, N. 29; Sekreter, yönetim kurulu sekreteri (VR-Sekretär) olarak da adlandırılabilir ve bu unvan, yalnızca tutanak tutma görevini değil, aynı zamanda yönetim kuruluna yönelik diğer idari görevleri de kapsar. Sekreterin yönetim kurulu üyesi veya hissedar olması zorunlu değildir. Statü veya iç yönergede aksi belirtilmedikçe, yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğu ile seçilir. Eğer tutanak tutma görevi bir üçüncü kişiye devredilirse, yönetim kurulu üyeleri toplantı sırasında yalnızca esas konulara odaklanabilir ve ek görevler nedeniyle dikkatleri dağılmadan müzakerelere katılabilir. Müller /Lipp/Plüss, s. 286; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 9.

¹¹⁶¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1321, N. 100; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2077; İsviçre hukukunda, tutanağın kurucu bir etkisi yoktur, yani kararların geçerliliği için tutanağa kaydedilmesi şart değildir; kararlar tutanak tutulmadan da geçerlidir. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 9.

¹¹⁶² Sayın, Butlan, s. 225.

¹¹⁶³ Öğretide, yönetim kurulunun toplantı yapmaksızın aldığı kararlarda, ilgili hükmün uygulanamayacağı yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu görüşe göre, böyle bir zorunluluğun kabul edilmesi, toplantı yapmaksızın karar alınmasına imkân tanıyan hükmün amacını ve sağladığı yararı ortadan kaldıracaktır. Yönetim kurulunun fiziken toplanmaksızın karar alabilmesi için öngörülen düzenlemenin etkin bir şekilde kullanılabilmesi adına, toplantıya ilişkin hükümlerle sınırlandırılmaması gerektiği savunulmaktadır. Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 549-550.

¹¹⁶⁴ Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 549.

¹¹⁶⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II. s. 1321, N. 100-101; Yargıtay, 1964 tarihli kararında, anonim şirket genel kurul toplantılarında tutulan müzakere zaptına ilişkin önemli bir değerlendirmede bulunmuştur. Kararda, müzakere zaptında bazı hususların toplantıda genel kurula arz edildiğinin yazılı olmasının, hissedarların bu konuları tüm detaylarıyla ve açıklığıyla öğrenmiş oldukları, konuların genel kurulda görüşülüp tartışıldığı ve hiçbir şeyin gizli kalmadığı anlamına gelmeyeceği ifade edilmiştir. Yargıtay'a göre, genel kurula sunulan hususların, müzakere zaptına açık ve ayrıntılı bir şekilde geçirilmiş olması

dikkatli bir yönetici gibi yapmış olup olmadıklarına ilişkin kanıt niteliği taşıdığından, sorumluluk davasında da etkili bir rol oynar¹¹⁶⁶. Tutanak düzenlenirken aşırı detaycılıktan veya yüzeysellikten kaçınılmalıdır¹¹⁶⁷. Tutanak, bir sekreter veya tutanak sorumlusu tarafından hazırlanmakta olup tutanağı yazmakla görevli kişinin yönetim kurulu üyesi olması gerekmez¹¹⁶⁸. Ancak unutmamak gerekir ki yönetim kurulu başkanı toplantıyı idare ettiğinden tutanağı kendisinin yazması dikkatinin dağılmasına neden olabilir. Bu tutanaklar yönetim kurulunun kendi arasından seçeceği bir üye ya da dışarıdan bir kişi tarafından tutulabilir¹¹⁶⁹. Tutanak daktilo, bilgisayar veya el yazısı ile hazırlanabilir¹¹⁷⁰.

Toplantı sırasında ses ve görüntü kaydı yapılması toplantı tutanağının düzenlenmesinde yardımcı olmakla birlikte bu kayıtlar toplantı tutanağı yerine kullanılamaz¹¹⁷¹. Tutanağın şekline ilişkin kanunda herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen anlaşılamaz ya da belirsiz olan tutanaklar düzenleyenin aleyhine yorum ilkesi gereğince aleyhine değerlendirilebileceğinden belirli bir düzende tutulmalıdır¹¹⁷².

Tutanaklarda en azından şirketin adı, toplantının tarih, saat ve yeri sorumluluk açısından önemli olduğu için toplantıya katılan ve katılmayan yönetim kurulu üyelerinin isimleri, varsa gündem, görüşülen konuların listesi, alınan kararlar ile

gerekir. Zaptın bu şekilde düzenlenmesi, hissedarların bilgilendirilmesi ve genel kurul kararlarının şeffaflığı açısından zorunludur. Eksik veya yüzeysel ifadeler, genel kurulun işleyişi ve alınan kararların geçerliliği açısından sorunlara yol açabilir. Teoman, Makalelerim I-II, s. 310; İsviçre hukukunda tutanaklar üç gruba ayrılmıştır. Kelimesi Kelimesine Tutanak (Wörtliches Protokoll): Her konuşma kelimesi kelimesine yazıya geçirilir ve stenografi, ses kaydı veya video kaydı gibi araçlara ihtiyaç duyulur. Ancak, yalnızca çok kritik durumlarda gerekli olup, aşırı detay içermesi nedeniyle yönetimi zorlaştırabilir. Müzakere Tutanakları (Beratungsprotokoll/Verhandlungsprotokoll): Konuşmalar özetlenerek kaydedilir, alınan kararların gerekçeleri belirtilir ve tartışılan önemli noktalar kısa bir şekilde özetlenir. Karar Tutanakları (Beschlussprotokoll): Yalnızca alınan kararlar ve sonuçlar kaydedilir. Tartışmaların detaylarına yer verilmez, esas amaç nihai kararların belgelenmesidir. Müller /Lipp/Plüss, s. 289.

¹¹⁶⁶ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 106; Yüce, Geçersizlik, s. 77; OFK/Stach, Art. 713, N. 16; ZK/Bühler, Art. 713, N. 30.

¹¹⁶⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 107.

¹¹⁶⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1321, N. 100.

¹¹⁶⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b.

¹¹⁷⁰ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 104. Ancak, tamamen sanal toplantılarda da düzenli bir tutanak (Protokoll) tutulması zorunludur. Yalnızca video veya ses kaydı (Video- oder Tonaufzeichnung) yeterli kabul edilmez. Facincani/ Sutter, s. 264-265.

¹¹⁷¹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 107; Genel kurul toplantıları için bkz. Teoman, Makalelerim I-II, s. 310-317; Böckli § 9 N. 197.

¹¹⁷² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b; Kalender, Emre, "İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Yönetim Kurulu Sekreteri ve Türk Hukuku Bakımından Bir Öneri.", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi Cilt: 6, Sayı: 2, (2020), s. 258.

başkan ve sekreterin (kâtip) imzaları yer almalıdır¹¹⁷³. Bühler'e göre¹¹⁷⁴, tutanak yalnızca müzakerelerin sonuçlarını değil, aynı zamanda tartışmaların nasıl geliştiğini de içermelidir. Bu doğrultuda, tutanakta toplantının yeri, tarihi, saati ve süresi; katılan üyeler, alınan kararlar ve gündem maddeleri hakkında yapılan önemli açıklamaların özetleri bulunmalıdır. Ancak, bu açıklamalar kelimesi kelimesine yazılmamalı ve açıklamayı yapan kişilerin isimleri belirtilmemelidir. Bunun istisnası, tutanağa geçmesi talep edilen açıklamalardır; bu tür beyanlar açıkça tutanağa yazılmalıdır. Aşırı ayrıntılı tutanaklar, tüm konuşmaları ve konuşmacıları içeren kayıtlar şeklinde tutulduğunda etkili bir yönetim aracı olmaktan çıkabilir. Bu tür bir yaklaşım, yönetim kurulu üyelerinin özgürce ve eleştirel düşüncelerini ifade etmelerini zorlaştırarak, onların daha dikkatli ve basıma hazır ifadeler kullanmaya yönelmelerine neden olabilir. Öte yandan, yalnızca alınan kararları içeren tutanaklar da yasal gereklilikleri karşılamamaktadır. Bu nedenle, tutanakların hazırlanmasında yüzeysellikte aşırı titizlik arasında makul bir dengenin sağlanması gerekmektedir.

Yönetim kurulu kararlarının yazılı olması gerektiğinden karar için yeterli sayıda olan üyenin kararda imzasının bulunması yeterli olup toplantıya katılan ancak aleyhte oy veren üyelerin kararı imzalaması şart değildir¹¹⁷⁵. Toplantı tutanağının olumlu oy kullanan üyeler tarafından imzalanması yeterli olup olumlu oy kullandığı halde herhangi bir üye imza atmaktan çekinirse bu durum tutanağı düzenleyen diğer üyeler tarafından tutanağa yazılarak tutanağın altının imzalanması gerekmektedir¹¹⁷⁶.

¹¹⁷³ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s. 257; Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 108; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 311; Tutanağın zorunlu içeriği, şirket adı, toplantı yeri, tarihi ve katılımcıların yanı sıra, tartışmaların özeti ile oylama ve seçim sonuçlarının kaydedilmesini de kapsar. Bu bağlamda, özellikle farklı görüşler ve tutanak beyanları da dikkate alınmalıdır. Bu tür beyanlar genellikle, görüşleri kabul görmeyen yönetim kurulu (VR) üyeleri tarafından yapılan açıklamalardır. Çoğunluk kararlarında, olası sorumluluk davaları açısından, tutanakta hangi üyelerin hangi önerilere onay verdiği ve kimlerin karşı çıktığının açıkça belirtilmesi önemli olabilir. Ayrıca, bir kararın elden dolaştırma yöntemiyle (Zirkulationsweg) alındığı da tutanakta açıkça belirtilmelidir. OFK/Stach, Art. 713, N. 17; Vischer, s. 424-426. Facincani/ Sutter, s. 266; Böckli § 9 N. 198.

¹¹⁷⁴ ZK/Bühler, Art. 713, N. 32; Müller /Lipp/Plüss, s. 288, 290.

¹¹⁷⁵ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II. s. 1321, N. 100-101; Sayın, Butlan, s. 57.

¹¹⁷⁶ Ercoşkun, s. 1719; özellikle Oylama sonucu kaydedilmeli, yalnızca karşı oyların sayısı değil, aynı zamanda bu oyları kullanan üyelerin isimleri de belirtilmelidir. Bu kayıt, özellikle sorumluluk davası açısından önem taşımaktadır. Oylama oybirliğiyle gerçekleşmişse, bu husus da açıkça tutanağa yazılmalıdır. Eğer bir çıkar çatışması yaşanmışsa, bu durum ve nasıl çözüldüğü tutanakta belirtilmeli; bir üye çekimser kalmışsa, bu husus kaydedilmeli ve bu üyenin başkan tarafından ayrıca dinlenip dinlenmediği veya müzakerelere katılıp katılmadığı açıkça ifade edilmelidir. Toplantıda elektronik araçlar kullanılmışsa, bu durum da tutanakta belirtilmeli ve tercihen nOR 701e kapsamında gerekli koşulların sağlandığı açıkça ifade edilmelidir. Ayrıca, yönetim kurulu tarafından müzakereler sırasında kullanılan ve tartışmalarda atıfta bulunulan önemli belgeler tanımlanmalı ve tutanağa ek olarak eklenmelidir. Böckli § 9 N. 200.

Vischer'a göre¹¹⁷⁷, yönetim kurulu başkanı ve tutanak yazmanı aynı kişi olabilir. Ancak, kanaatimizce hem toplantının idaresi hem de tutanağı düzenlemek mümkün olmayacağından böyle bir durum olamaz. Ayrıca tutanakta tutanak numarasının da olması aynı zaman aralığında birden fazla toplantı yapılmış ve karar verilmiş ise kararların ayırt edilebilmesi açısından önemlidir¹¹⁷⁸.

Tutanakta kullanılan dilin anlaşılır olması aynı zamanda tutanağın uyuşmazlık konusu olması halinde yorumlayacak olan hâkime de kolaylık sağlar. Tutanaktan, iş adamı kararı ilkesi (business judgment rule) kapsamında hareket edilip edilmediği anlaşılmalıdır¹¹⁷⁹. Yönetim kurulu üyesi, toplantıda muhalefeti sözlü veya yazılı olarak bildirebilir¹¹⁸⁰. Ancak, yönetim kurulu toplantılarında mümkün olduğunca konuların tutanağa geçirilmesi, üyelere yüklenen özen borcunun bir gereği olduğu gibi, özellikle muhalefet şerhinin tutanağa geçirilmesi üyelere karşı açılacak sorumluluk davasında üyelerinin kusurlu olup olmadıklarının belirlenmesinde delil niteliği taşıyabilecektir¹¹⁸¹.

Yönetim kurulu toplantısında hazırlanacak tutanak kurul iradesinin nasıl meydana geldiğini anlamaya yeterli derecede ayrıntılı olmalıdır¹¹⁸². Görüşülen konuların detayları ve kararın gerekçeleri tutanağa yazılmalıdır. Özellikle önemli kararlarda yapılan görüşmenin birebir tutanağa aktarılması çok önemlidir. Bunun için kayıt cihazları kullanılabilir¹¹⁸³.

¹¹⁷⁷ Vischer, s. 424.

¹¹⁷⁸ Genel kurul toplantılarında ise toplantı tutanağının toplantı başkanlığı ve bakanlık temsilcisi de imzalanması zorunlu olup bu imzaların bulunmaması halinde karar geçersiz olacaktır. Ayrıca tutanağın özellikle toplantı başkanı yanında kâtip üye ile oy toplayıcı tarafından da imzalanması gerekmektedir. Ancak pay sahiplerinin toplantı tutanağının imzalanması gerekmez. Korkut, Butlan, s. 18.

¹¹⁷⁹ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 109; iyi yönetim (Good Governance) ilkelerine göre, toplantıdan sonra tüm yönetim kurulu üyelerine tutanağın bir kopyasının gönderilmesi gerekmektedir. Eğer yönetim kurulu tutanağı onaylama fırsatı bulamazsa, her üye daha sonraki bir tutanakta itirazlarını veya düzeltme taleplerini kayda geçirme hakkına sahiptir. ZK/Bühler, Art. 713, N. 33; Böckli § 9 N. 194.

¹¹⁸⁰ Akın, İrfan, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, Ankara 2014, s. 284; genel kurul açısından, toplantı başkanlığının oluşturulup toplantıya vaziyet etmesinden, toplantının kapatıldığı ana kadar; oylama sonucunun açıklanmasından önce dahi muhalefetin tutanağa geçirilmesi mümkün kabul edilmelidir. Aynı esas yönetim kurulu açısından da kabul edilebilir. Tüzemen Atik, Muhalefet, s. 1033.

¹¹⁸¹ Kendigelen, Tespitler, s. 310; Muhalefetin zamanı konusunda yaşanan belirsizlikler, peşinen muhalefetin geçersiz olduğu yönündeki Yargıtay içtihadının hukuki dayanağının bulunmadığını göstermekte olup, TTK m. 446/1-a'da bu yönde bir kısıtlama öngörülmediğinden, karar alınmadan önce veya görüşme sırasında ifade edilen muhalefetin de geçerli kabul edilmesi gerektiği savunulmaktadır. Tüzemen Atik, Muhalefet, s. 1040.

¹¹⁸² Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 109.

¹¹⁸³ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 109; elden dolaştırma yöntemiyle alınan kararlar için öngörülen özel şekil şartları (Formvorschriften), bunların ayrıca bir protokole kaydedilmesi gerekliliğinin yerine geçmektedir. Bu nedenle, ayrıca veya sonradan bir protokol düzenlenmesine gerek yoktur. Vischer, s. 422-423.

İsviçre hukukunda yönetim kurulu tarafından bir yönetim kurulu sekreteri belirlenmesi zorunlu olup toplantı ve karar tutanağının bu sekreter tarafından da imzalanması zorunludur¹¹⁸⁴. Yönetim kurulu sekreteri yönetim kurulu tarafından seçilmektedir¹¹⁸⁵. İsviçre hukukunda toplantı ve karar tutanağının hazırlanmış olması yönetim kurulu kararının geçerlilik şartı olmayıp açılacak olan sorumluluk davası açısından tutanağın sağlıklı tutulması önemlidir¹¹⁸⁶. Tutanağın sağlıklı bir şekilde tutulabilmesi için İsviçre hukukunda olduğu gibi bizim hukukumuza da yönetim kurulu sekreterinin alınarak görevlerinin tanımlanması fayda sağlayacaktır¹¹⁸⁷. Eski

¹¹⁸⁴ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s. 255; Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 549; Resmi gereklilikler, tutanağın yazılı olması ve başkan ile sekreter tarafından imzalanmasını içerir. Sekreterin imzası geçerlilik şartı olmasa da tutanağın delil niteliğini artırır. Tutanak, üçüncü kişilerden gizli tutulmalı ve güvenli bir yerde saklanmalıdır. İsviçre Borçlar Kanunu (OR) 957 ve devamı maddeleri anlamında ticari bir defter niteliğinde değildir. Ancak, OR 962'ye göre on yıl boyunca saklanması zorunludur ve OR 963 uyarınca yargılama sürecinde mahkemeye sunulması gerekebilir. OFK/Stach, Art. 713, N. 18; sekreterin görevleri için bkz. ZK/Bühler, Art. 712, N. 23; Müller /Lipp/Plüss, s. 286; Böckli § 9 N. 143.

¹¹⁸⁵ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s.255-257; nOR 712, 1. fıkra uyarınca, yönetim kurulunun bir sekreter ataması zorunludur. Ancak, sekreterin yönetim kurulu üyesi olması gerekmez ve bu nedenle organ statüsü taşımaz. Bu durum, sekreterin anonim şirketler hukukuna göre özen, sadakat ve gizlilik yükümlülüğüne tabi olmaması anlamına gelmektedir. Ayrıca, nOR 754 ve devamındaki hükümler kapsamında, yönetim kurulu üyeleri gibi sorumlu tutulamaz. Bu nedenle, sekreterin yükümlülükleri iş sözleşmesine açıkça dahil edilmelidir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerde, sekreterlik ve tutanak yazımı görevi genellikle bir yönetim kurulu üyesine verilmektedir. Bu yöntem maliyet açısından verimli olsa da bazı sakıncalar barındırmaktadır. Çifte görev yürüten bir yönetim kurulu üyesi, toplantı tartışmalarına ve müzakerelere aktif katılım konusunda kısıtlanabilir, çünkü aynı zamanda tutanak yazmaya odaklanmak zorundadır. Ayrıca, bu üyenin tutanakları tamamen objektif bir şekilde yazamama ve kişisel görüşlerini yansıtmaya riski bulunmaktadır. ZK/Bühler, Art. 712, N. 21-22.

¹¹⁸⁶ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s. 257; 1992 yılında Borçlar Kanunu'nda yapılan değişikliğe kadar, yönetim kurulunun tek üyeden oluştuğu durumlarda dahi tutanak tutulması zorunluydu. Ancak, pratikte bu uygulamanın zorluklara yol açması nedeniyle, yeni kanun döneminde bu hükme yer verilmemiştir. Ayrıca, resmi bir yönetim kurulu toplantısının yapılması, emredici bir kural olarak öngörülmemiştir. Üyelerden hiçbirinin tartışma talep etmediği durumlarda, toplantı yapılmaksızın, önerinin yazılı onayı yoluyla karar alınması da mümkündür. Federal Mahkeme, bir kişiden oluşan yönetim kurulunun kararlarının resmi bir toplantıda alınmamasının veya tutanağa geçirilmemesinin, alınan kararların butlanına yol açmayacağına hükmetmiştir. Bu yaklaşım, uygulamada esneklik sağlamakta ve özellikle tek üyeli yönetim kurullarında karar alma süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 549; Usulüne uygun tutulmuş bir yönetim kurulu (VR) tutanağı, bir kararın geçerliliği için zorunlu bir şart değildir (bkz. OR 714 N 5). Tutanağın esas işlevi, toplantıya katılamayan yönetim kurulu üyelerini bilgilendirmek ve sorumluluk davalarında yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirdiğini kanıtlamaktır. Tutanak, özel belge (Privaturkunde) ve delil niteliğinde bir belge (Beweisurkunde) olup, mahkemenin serbest takdir yetkisiyle değerlendirilir (bkz. SAG 1966, 248). Doğruluğu, aksinin ispat edilene kadar geçerli kabul edilir (bkz. ZR 1960, 333). Bazı durumlarda, İsviçre İcra ve İflas Kanunu (SchKG) madde 82 uyarınca bir borç ikrarı niteliği taşıyabilir (bkz. PKG 1957, 99 ff.). OFK/Stach, Art. 713, N. 14; yönetim kurulu (VR) kararlarının tutanakla belgelenmesi şeklindeki geçerlilik şartı, nOR 702, 4. fıkrasına paralel olarak, yönetim kurulu toplantısından itibaren 30 gün içinde yerine getirilmelidir. Bu süre ne kısaltılabilir ne de uzatılabilir. Bu süre dolana kadar ilgili genel kurul ve yönetim kurulu kararları askıda olup (schwebend), yani ertelenmiş (suspensiv-bedingt) ve şekil açısından geçersizdir (formungültig). Bu nedenle, tutanaklar, 30 günlük sürenin sonuna kadar (ve yalnızca bu süre içinde), yönetim kurulu tarafından tutanakları düzenleyen organ olarak kendiliğinden veya yönetim kurulu üyesinin talebi üzerine düzeltilebilir. Vischer, s. 427; ZK/Bühler, Art. 713, N. 36; Böckli § 9 N. 196.

¹¹⁸⁷ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s. 261; Tutanaklar, borç tanıma belgesi (Schuldanererkennung) olarak değerlendirilemez (SchKG 82. madde). Böckli § 9 N. 207.

Kanun döneminde bile 330. maddenin birinci fıkrasında idare meclisi müzakerelerinin üyeler arasından veya dışarıdan seçilen bir kâtip vasıtasıyla yazıya geçirileceği düzenlenmiş iken yeni Kanunda bu şekilde bir düzenlemenin bulunmaması yerinde olmamıştır¹¹⁸⁸.

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu açısından muhalif kaldıkları kararlara ilişkin muhalefet şerhlerini toplantı tutanağına yazdırıp imzalamaları gerekmektedir¹¹⁸⁹. Karar defterinden ayrı olarak bir karar metninin hazırlanması ve üyelerce imzalanması durumunda bu kararın geçerliliği için karar defterine yapıştırılması şart değildir¹¹⁹⁰. Elektronik ortamda alınan kararlarda da güvenli elektronik imzayla imzalanması veya daha sonra bu kararların elle imzalanması mümkündür¹¹⁹¹.

Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 10. maddesinin beşinci fıkrasına göre, tüm üyelerin toplantıya elektronik ortamda katılması ve güvenli elektronik imza ile kararların imzalanması halinde bu durumun belirten ifadenin karar metninde yer alması ve alınacak fiziki kararın deftere yapıştırılması gerekmektedir. Tebliğin 10. maddesinin altıncı fıkrasına göre, bazı üyelerin elektronik ortamda bazı üyelerin ise fiziki ortamda katılmaları halinde karar metninde fiziki ortamda katılanların imzaları ile elektronik ortamda katılanları güvenli elektronik imzayla kararı imzaladıklarını belirtmesi ve fiziki karar metni karar defterine yapıştırılması gerekmektedir. Gerek fiziki toplantı gerekse elektronik toplantıda muhalefet şerhleri toplantı tutanağına ve karara yazılmalıdır. Ancak muhalefet şerhinin yazılıp yazılmaması kararın geçerliliğini etkilememektedir¹¹⁹². Toplantı tutanağının yazılmamış olması halinde 390. maddenin beşinci fıkrası gereğince alınan karar yoklukla maluldür¹¹⁹³.

¹¹⁸⁸ Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri, s. 259.

¹¹⁸⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b; Ercoşkun, s. 1714; Müller /Lipp/Plüss, s. 291.

¹¹⁹⁰ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2078.

¹¹⁹¹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2078.

¹¹⁹² Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2078.

¹¹⁹³ Yüce, Geçersizlik, s. 76-77; İsviçre’de tek kişilik yönetim kurulları (Ein-Personen-VR) için daha önce mevcut olan tutanak tutma zorunluluğu kaldırılmıştır. Ancak, alınan kararların kaydedilmesi gerekmektedir. Bu kayıtların delil niteliği ise, doğası gereği oldukça sınırlıdır. OFK/Stach, Art. 713, N. 15; Böckli § 9 N. 202; Böckli § 9 N. 151; Vischer’a göre, bir şekil şartının geçerlilik şartı olarak kabul edilmesi gerektiğini gösteren temel argümanlardan biri, İsviçre Borçlar Kanunu’nun (OR) 11. maddesi, 2. fıkrasında öngörülen karinedir. Bu maddeye göre, kanuni şekil şartlarının, aksi açıkça belirtilmediği sürece, geçerlilik şartı olarak kabul edilmesi gerekir. Bu nedenle, GV ve VR kararlarına ilişkin şekil şartları da en azından şüpheli durumlarda, geçerlilik şartı olarak değerlendirilmelidir. GV ve VR kararları yalnızca iç ilişkileri ilgilendiren kararlar değil, dış dünyada da hukuki etkiye sahip işlemler olduğundan, tutanaklara ilişkin yazılılık şartının bir geçerlilik şartı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Vischer, s. 425; CHK (Faciani/Plüss) Art. 713, N. 9.

İsviçre hukuku açısından yönetim kurulu başkanı, tutanağı toplantıdan makul bir süre sonra yönetim kurulu üyelerine bildirmelidir¹¹⁹⁴. Bunun temel amacı, tutanağa eklenen bekleyen işler listesinin (kim, neyi, ne zamana kadar yapacak) üyeler tarafından bilinmesini sağlamaktır. Ancak, tutanağın onaya sunulması zorunlu bir yükümlülük değildir. Buna rağmen, tutanak onaylandığında hukuki sonuçlar doğurur¹¹⁹⁵. Eğer tutanakta düzeltmeler yapılmışsa, bu değişiklikler tutanak sorumlusu tarafından kaydedilir ve bir sonraki toplantının tutanağında belirtilir. Özellikle telefon veya video konferans yoluyla gerçekleştirilen toplantılar ya da dolaşıma sunulan yönetim kurulu kararları söz konusu olduğunda, tutanakların onaya sunulması daha da büyük önem taşır. Önerilen bir düzeltme oybirliğiyle kabul edilmezse, değişiklik talebi, memnun olmayan yönetim kurulu üyesinin "tutanağa açıklama" olarak kaydedilmesi anlamına gelir. Bu durumun, toplantı tutanağında açıkça belirtilmesi gerekmektedir¹¹⁹⁶.

e. Kararın Karar Defterine Geçirilmesi

Yönetim kurulu toplantısında alınan bir kararın geçerli sayılabilmesi için bazı şekil şartlarının yerine getirilmesi gerekmektedir. Öncelikle, kararın yazılı olarak düzenlenmesi ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanması zorunludur. Kararda, kararın tarihi ve numarası açıkça belirtilmeli; toplantıya katılan üyelerin isimleri ve toplantıda hazır bulunan üyeler de kayıt altına alınmalıdır¹¹⁹⁷.

Kararın, üyelerden birinin teklifi üzerine diğer üyelerin yazılı onayıyla alınması durumunda, bu hususun karar metninde açıkça belirtilmesi gerekir. Ayrıca, yönetim kurulu toplantısına bazı üyelerin elektronik ortamda katıldığı durumlarda, bu katılım durumu da karar defterine işlenmelidir. Elektronik katılım, kararların şeffaflığını ve hukuki güvenliğini sağlamak amacıyla kayıt altına alınmalı ve toplantı defterinde açıkça belirtilmelidir¹¹⁹⁸.

Bu düzenlemeler hem kararların usulüne uygun alınmasını hem de karar defterine işlenmesi sırasında hukuki bir sorun yaşanmamasını sağlamak amacıyla uygulanır. Yönetim kurulunun karar alma süreçlerinde bu şartların yerine

¹¹⁹⁴ Bökli § 9 N. 211; Müller /Lipp/Plüss, s. 291.

¹¹⁹⁵ Bökli § 9 N. 203.

¹¹⁹⁶ Bökli § 9 N. 204.

¹¹⁹⁷ Yönetim kurulu (VR) tarafından alınan kararlar ile başkan tarafından tespit edilen karar sonuçlarının kesin olarak tutanağa kaydedilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, tutanak tutma yükümlülüğü bulunmaktadır. Vischer, s. 422-423

¹¹⁹⁸ Bu düzenleme eski kanunun 330. maddesindeki düzenleme ile uyumludur. Altaş, Anonim Şirketler, s. 300; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 946.

getirilmemesi, alınan kararların geçerliliğini tartışmaya açabilir. Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 10. maddesinin birinci fıkrasına göre, yönetim kurulu karar defteri anonim şirketi şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir. Maddeye göre, yönetim kurulu karar defteri; anonim şirketler, kooperatifler ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, şirket yönetimine ilişkin alınan kararların yazıldığı, sayfa numaraları sıralı ve ciltli bir defterdir. Bu defterin tutulmasında belirli usul ve esaslara uyulması zorunludur.

Her bir karar kaydı, en az aşağıdaki unsurları içermelidir:

- Kararın alındığı tarih,
- Karara verilen sıra numarası,
- Toplantıya katılan üyelerin listesi,
- Kararın içeriği,
- İlgili üyelerin imzaları.

Kararın, üyelere birinin önerisi üzerine diğer üyelerin yazılı onayıyla alınması halinde bu durum açıkça belirtilmelidir. Bu tür kararlarda, imzaların bulunduğu belge veya belgelerin karar defterine eklenmesi zorunludur. Aksi hâlde, kararın geçerliliği söz konusu olamaz.

Toplantının elektronik ortamda yapılması durumunda, tüm üyeler elektronik katılım sağlamış ve güvenli elektronik imza kullanmışsa, bu husus karar metninde açıkça belirtilmeli ve ayrıca fiziki bir nüsha karar defterine yapıştırılmalıdır. Fiziki ve elektronik katılımın birlikte gerçekleştiği toplantılarda ise; fiziki ortamda imzalayan üyeler ile elektronik imza kullanan üyeler ayrı ayrı belirtilmeli ve yine fiziki nüsha deftere eklenmelidir.

Elektronik ortamda yapılan toplantılarda elde edilen kayıtlar, TTK'nın 65. maddesine uygun olarak güvenli bir biçimde saklanmalıdır.

Yönetim kurulunca alınan karar onayların aynı kâğıt üzerinde olmasa bile imzaların olduğu kâğıtların hepsinin yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması ve onaylayanların imzalarını taşıyan bir karara dönüştürülerek karar defterine geçirilmesi gerekmektedir¹¹⁹⁹.

Yazılı onay verme suretiyle karar verme yönteminde yapılan teklife onayların farklı kâğıtlar üzerinde olması halinde de rastlanabilir. Bu halde, üyelerinin imzalarının olduğu kâğıtların tamamının yönetim kurulu defterine yapıştırılması ya da

¹¹⁹⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 532.

onaylayan üyelerin imzalarını içeren bir karara çevrilip karar defterine kaydedilmesi kararın geçerli olması için şarttır¹²⁰⁰. Aksi takdirde karar hükümsüz olacaktır.

Yönetim kurulu kararlarının usulüne uygun şekilde alınabilmesi ve geçerli sayılabilmesi için, elektronik ortamda katılım ve imza süreçlerinde belirli şartların yerine getirilmesi gereklidir. Tüm üyelerin toplantıya elektronik ortamda katılması ve kararın güvenli elektronik imza ile alınması halinde, karar metninde "kararın güvenli elektronik imza ile imzalandığı" açıkça belirtilmelidir. Ayrıca, kararın fiziki bir nüshasının çıkarılarak karar defterine yapıştırılması zorunludur.

Bazı üyelerin toplantıya fiziki ortamda, bazılarının ise elektronik ortamda katıldığı durumlarda, karar metninde her iki katılım türü açıkça belirtilmelidir. Fiziki ortamda bulunan üyelerin ıslak imzalarının, elektronik ortamda katılan üyelerin ise güvenli elektronik imzalarının kararda yer aldığı ifade edilmelidir. Bu durumda da fiziki karar metni hazırlanarak karar defterine yapıştırılması gerekir.

Toplantının tamamen fiziki olarak gerçekleştirildiği hallerde ise, Tebliğ'de bu konuda açık bir düzenleme olmamakla birlikte, uygulamada fiziki olarak imzalanan karar metninin karar defterine yapıştırılması gerekliliği kabul edilmektedir. Bu yaklaşım, alınan kararların defterde eksiksiz şekilde muhafaza edilmesini ve gerektiğinde hukuki bir kanıt olarak kullanılabilmesini sağlamayı amaçlar.

Bu düzenlemeler, kararların şekil şartlarına uygunluğunu temin ederek, hukuki geçerliliği koruma altına alır. Yönetim kurulu üyelerinin kararlara karşı muhalefet beyanları olabilir ve üyeler muhalefet şerhlerini karar metnine geçirilmesini isteyebilir. Üyelerin şerh talepleri hiçbir sebeple reddedilemeyeceği gibi; şerh yazılmasına engel de olunamaz. Ancak, buna rağmen muhalefet şerhinin yazılmaması durumunda kararın geçerliliği etkilenmez¹²⁰¹. Şerh, sahibi dışında hiç kimse tarafından da değiştirilemez. Şerh konulmasının engellendiğinin ispatı, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu belirleme açısından kritik bir unsur olup, özellikle sorumluluk davası açılması halinde büyük önem taşır. Şayet bir yönetim kurulu üyesi, şirketin veya pay sahiplerinin menfaatlerini koruma yükümlülüğüne aykırı hareket ederek şerh konulmasını engellemişse, bu durum ihmali veya kusurlu davranışını ortaya koyan bir delil niteliğinde değerlendirilerek hukuki sorumluluğunu doğurabilir.

Karar defterinin, kuruluşunu izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları, defterin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar notere

¹²⁰⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 532.

¹²⁰¹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 112.

yaptırılır. Kapanış onayı ise, son kaydın alt kısmına noter tarafından "Görölmüştür" ibaresi yazılır, mühür basılır ve imza atılarak gerçekleşir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 13 ve m. 15).

Karar defterinin elektronik ortamda tutulması halinde ise noter onayına gerek yoktur. Ayrıca, elektronik ortamda tutulan karar defteri için İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ'in hükümleri geçerlidir.

TTK m. 64/4 uyarınca, yönetim kurulu karar defteri ticari defter niteliğinde olup, Ticaret Bakanlığı'nın bu defterin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılma yetkisi bulunmaktadır. Bu yetkiye dayanarak, Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 14 Şubat 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan "İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ" ile belirli şirketler açısından yönetim kurulu karar defterinin elektronik ortamda tutulması zorunlu hale getirilmiştir.

Yeni düzenlemeye göre, halka açık ve izne tabi anonim şirketler (örneğin, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi şirketler, bankalar, sigorta şirketleri, finansal kiralama ve varlık yönetim şirketleri gibi kuruluşu veya esas sözleşme değişikliği Ticaret Bakanlığı onayına tabi olan anonim şirketler) 1 Temmuz 2025 itibarıyla yönetim kurulu karar defterlerini elektronik ortamda tutmak zorundadır. Ayrıca, 1 Ocak 2026'dan itibaren ticaret siciline tescil edilecek tüm yeni şirketlerin, kuruluşlarından itibaren elektronik defter sistemine geçmesi zorunlu hale getirilmiştir. Bakanlık iznine tabi olmayan ve 2026 öncesinde kurulmuş şirketler açısından ise elektronik defter sistemi ihtiyari olarak benimsenmiştir. Ancak, sisteme gönüllü olarak geçiş yapan şirketlerin tüm ilgili defterlerini elektronik ortamda tutmaları gerekmekte olup, bir kez elektronik sisteme geçiş yaptıktan sonra fiziki deftere dönüş yapılması mümkün değildir. Bu yeni düzenleme, yönetim kurulu kararlarının kayıt altına alınmasında şeffaflık, denetlenebilirlik ve erişilebilirlik açısından önemli bir dönüşüm sağlamaktadır. Elektronik kayıt sistemi, kararların düzenli bir şekilde işlenmesini, yetkilendirilmiş kişilerin hızlı ve güvenilir bir şekilde erişmesini mümkün kılarken, fiziki defterlerde karşılaşılabilecek kayıt kaybolması, değişikliklerin takibinin güçlüğü ve usulsüz işlemlerin tespiti gibi riskleri de azaltacaktır. Bu nedenle, yönetim kurulu karar defterinin elektronik ortama taşınması, yalnızca bir hukuki zorunluluk değil, aynı zamanda şirket yönetiminde etkinlik ve hesap verebilirlik açısından önemli bir reform niteliği taşımaktadır.

Karar defterinin son kaydının yapıldığı takvim yılının bitişinden itibaren on yıl süreyle saklanmaktadır. Defter, saklandığı süre zarfında herhangi bir sebeple zıya meydana gelirse zıyaı öğrendiği tarihten itibaren otuz gün içinde yetkili mahkemeden belge verilmesini istenebilir.

2. Sirküler Tipi (Elden Dolaştırma Yoluyla) Karar Alınması

a. Elden Dolaştırma Yoluyla Karar Alınmasına İlişkin Düzenlemenin Amacı ve Sınırları

Yönetim kurulu toplantı yapmadan elden dolaştırma yoluyla öğretide öneriye yazılı onay alınmak yoluyla ya da sirküler tipi karar olarak adlandırılan yöntemle de karar alabilir¹²⁰². Elden dolaştırma yoluyla karar alma yöntemi, yönetim kurulunun etkin karar alma süreçlerini destekleyen tamamlayıcı bir yöntem olarak düzenlenmiştir. Bu yöntem, yönetim kurulu toplantısının zorunlu olmadığı veya pratik olmadığı durumlarda, özellikle gündemin rutin konulardan oluştuğu veya üyelerin bir araya gelmesinin mümkün olmadığı acil konularda zaman ve maliyet tasarrufu sağlayan bir alternatiftir¹²⁰³. Yönetim kurulunun düzenli toplantılar yapma yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır. SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'in 4.4.1 ilkesine göre, yönetim kurulu, görevlerini etkin olarak yerine getirebileceği sıklıkta toplanır. Yönetim kurulu toplantılarının belirli aralıklarla yapılması, üyelerin karar alma süreçlerine aktif katılımının sağlanması ve şeffaf bilgi akışının temin edilmesi kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte, uzaktan erişim teknolojilerinin kullanımı ve elden dolaştırma yöntemiyle karar alınması, yönetim kurulu üyelerinin fiziken bir araya gelemediği veya zaman kısıtlarının bulunduğu durumlarda alternatif bir çözüm sunmaktadır. Ancak bu yöntemin uygulanması sırasında karar alma sürecinin demokratik yapısının korunması, üyelerin yeterli bilgiye erişiminin sağlanması ve görüşlerini serbestçe ifade edebilmesine olanak tanınması

¹²⁰² Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 488; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1321, N. 102; Yüce, Geçersizlik, s. 48-50; Elden dolaştırma yoluyla karar alma, yönetim kurulu başkanının (VRP), her bir yönetim kurulu üyesine oy kullanımı için belirli bir süre tanıyarak bir öneri sunması ve üyelerin bu öneriyi "Evet" veya "Hayır" şeklinde yanıtlamasıyla oluşur. OFK/Stach, Art. 713, N. 10; Facincani/Sutter, s. 266.

¹²⁰³ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 155; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 212; Yüce, Geçersizlik, s. 48-50; Doğan, Toplantı, s. 15; Vischer, s. 421; ZK/Bühler, Art. 713, N. 24; İsviçre anonim şirketler hukukunda, yönetim kurulu, ortak karar alan ve birlikte hareket eden bir organ olarak yapılandırılmıştır. Toplantılar ve müzakereler yapılmadığında, yönetim kurulunun ortak bir irade oluşturması mümkün olmaz. Bu nedenle, elden dolaştırma kararları yalnızca istisnai durumlarda alınmalıdır. Müller/Lipp/Plüss, s. 283, 292.

gerekmektedir. Özellikle stratejik nitelikteki kararların, şirketin temel yapısını etkileyen hususların ve bağımsız üyelerin değerlendirmesini gerektiren konuların elden dolaştırma yöntemiyle karara bağlanmasının sınırlandırılması, hukuki güvenliğin sağlanması açısından elzemdir. Elden dolaştırma yöntemi, yönetim kurulunun karar alma süreçlerine hız ve esneklik kazandıran bir araç olmakla birlikte, kapsamı ve sınırları dikkatle belirlenmeli, yönetim kurulunun asli fonksiyonlarını zedelemeyecek şekilde uygulanmalıdır.

Moroğlu'na göre, yönetim kurulu üyeleri bir araya gelerek fiilen toplantı yapmadıkları sürece bu toplantı elektronik ortamda yapılırsa dahi alınan kararlar, TTK'nın 390. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca elden dolaştırma yöntemiyle alınmış kararlar kapsamında değerlendirilmelidir¹²⁰⁴.

Teoman'a göre, bu yöntem yalnızca istisnai ve acil durumlarda uygulanmalıdır. Kanun koyucunun bu yöntemle ilişkin düzenleme yaparken açık sınırlamalar getirmemesi, yöntemin sürekli bir uygulama haline gelmesine yol açmamalıdır¹²⁰⁵. Bu bağlamda, yöntemin niteliği gereği, ancak zorunlu durumlarda başvurulması gerektiği ve kurumsal yönetim ilkelerinin ihlaline yol açmaması gerektiği savunulmaktadır.

Kanunda bu yöntemle karar alınması hususunda herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır¹²⁰⁶. Ancak, bu yöntemde müzakere imkânı bulunmadığından acil durumlarda ve toplanmanın güç olduğu durumlarda başvurulabilir¹²⁰⁷. Yönetim kurulunun normal toplantı yöntemiyle tartışarak karar alması, üyelerin karar verilecek iş ve işlemler hakkında daha fazla bilgi edinmelerine olanak tanımakta ve sürecin sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır. Bu yöntem sayesinde, yönetim kurulu üyeleri kararların oluşturulma aşamasına aktif olarak katılabilir, olası riskleri değerlendirerek gerekli müdahalelerde bulunabilir ve böylece sorumluluktan kurtulma imkânına sahip

¹²⁰⁴ Moroğlu, TTK, s. 195.

¹²⁰⁵ Bu yöntemle, aynı şehirde ikamet etmelerine rağmen yoğun iş temposu nedeniyle bir araya gelemeyen veya aralarında belirli bir husumet bulunması sebebiyle bir araya gelmek istemeyen, farklı pay sahipleri gruplarını temsil eden yönetim kurulu üyelerinin ağırlıklı olduğu anonim ortaklıklar açısından da başvurulabilir. Bu durum, özellikle karar alma süreçlerinde fiziksel toplantı zorunluluğunu ortadan kaldırarak pratik bir çözüm sunmaktadır. Ayrıca, bu yöntem, yönetim kurulu üyeleri arasındaki kişisel ya da profesyonel gerilimlerin karar alma süreçlerini aksatmasını önlemeye de katkıda bulunabilir. Teoman, Makalelerim I-II, s. 1106.

¹²⁰⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 531.

¹²⁰⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1322, N. 103; Coştan, Karar Alma, s. 158; Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1109; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 188; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 489.

olabilirler. Tartışmalı karar alma süreci, yönetim kurulunun kolektif aklını harekete geçirerek daha bilinçli ve öngörülü kararlar almasını desteklemektedir¹²⁰⁸.

Toplantı yapılmadan karar alınması yönteminde üyelerin daha çok pasif kaldığı açıktır¹²⁰⁹. Bu yüzden kanun koyucu bu konuda müdahale ederek, yönetim kurulu üyelerinden bir tanesinin bile toplantı istemesi halinde, yönetim kurulunun toplantı yapmadan karar veremeyeceğini belirtmiştir¹²¹⁰. Teoman'a göre, anonim şirketin kurucuları, yönetim kurulunun yönetim ve temsil yetkisine ilişkin kararları mutlaka toplantı yapılarak ve tartışma yoluyla almasını zorunlu kılabilirler. Bu amaçla, ana sözleşmeye, yönetim kurulunun müzakere etmeksizin örneğin elden dolaştırma yöntemiyle veya yazılı onaylarla karar almasını engelleyen hükümler konulmasına hukuken bir engel bulunmamaktadır¹²¹¹.

Elden dolaştırma yoluyla karar alma yöntemi, yönetim kurulu iç yönergesinde belirli konular açısından sınırlandırılarak somutlaştırılabilir. Ancak, iç yönergede bu yöntemle karar alınmasının yasaklandığı bir konuda, bu yol kullanılarak karar alınması durumunda, kararın geçerliliği tartışmalı olup iç yönergede bazı önemli konular için elden dolaştırma yöntemi yasaklanmışsa, bu yasağa rağmen alınan kararlar kural olarak geçersizdir¹²¹². Bu tür bir düzenleme, yalnızca prosedürel bir düzen sağlamak amacıyla değil, özellikle önemli kararların müzakere edilmeden alınmasını engellemek için yapılmıştır. Eğer bu tür usul hükümleri, yönetim kurulu iradesinin oluşumunda ve müzakereye verilen önemin artırılmasında etkili olacak nitelikteyse, bu hükümlerin ihlali butlan yaptırımıyla sonuçlanabilir. Bununla birlikte, iç yönergede yasaklanmış bir konuya ilişkin kararın önce yönetim kurulunda tartışılması ve ardından elden dolaştırma yöntemiyle onaylanması, kural olarak geçersizlik sonucunu doğurmaz¹²¹³. Bu durumda, iç yönergenin temel amacı olan karar alma sürecinde müzakerenin gerçekleştirilmiş olduğu kabul edilir.

¹²⁰⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 108.

¹²⁰⁹ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 109.

¹²¹⁰ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 109; Ticaret Kanunu'nun 330. maddesinin ikinci fıkrasına göre, "Azalardan biri müzakere talebinde bulunmadıkça, idare meclisi kararları, içlerinden birinin belirli bir hususa dair yaptığı teklife diğerlerinin yazılı muvafakatleri alınmak suretiyle verilebilir." Bu hüküm, yönetim kurulu üyelerinin fiziksel olarak bir araya gelmeden, yazılı öneriler ve onaylar yoluyla karar alabilmelerine olanak tanımaktadır. Ancak, bu yöntem yalnızca hiçbir üyenin müzakere talep etmemesi durumunda uygulanabilir. Bu düzenleme, özellikle üyelerin coğrafi veya zaman açısından bir araya gelmesinin zor olduğu durumlarda, karar alma süreçlerini hızlandırmayı ve etkinleştirmeyi amaçlamaktadır. Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 588; Teoman, Toplantısız Karar, s. 1150.

¹²¹¹ Teoman, Makalelerim I-II, s. 1107.

¹²¹² İlgün Çamlı, s. 218.

¹²¹³ İlgün Çamlı, s. 218-219.

b. Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Almasının Usulü

Yeni Kanunla elden dolaştırma yoluyla yönetim kurulu karar alınmasında karar nisabı belirlenmiş ve imzaların aynı kâğıtta olmasına gerek olmadığı açıkça ifade edilmiştir¹²¹⁴. Yönetim kurulunun toplantı yapmadan karar alması usulü TTK'nın 390. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenmektedir. Bu hüküm uyarınca¹²¹⁵, *"üyelerden hiçbirisi toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzaların bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir."* Madde gerekçesine göre¹²¹⁶, TTK'nın 390. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen, bir öneriye diğer üyelerin katılması suretiyle alınan yönetim kurulu kararlarında kötüye kullanımı, usulsüzlükleri ve hileli işlemleri önlemek amacıyla iki temel önlem getirilmiştir. İlk olarak, bu yöntemle alınacak kararların geçerli sayılabilmesi için, tüm yönetim kurulu üyelerine "aynı içerikte" bir önerinin sunulmuş olması gereklidir. "Aynı öneri" şartının varlığı, yazılı delillerle ispatlanmalıdır. Özellikle onayların ayrı kâğıtlarda yer aldığı durumlarda, her bir kâğıtta aynı önerinin yer alması zorunludur. Bu durum, kararın geçerliliği açısından hayati önem taşımaktadır. İkinci olarak, onay imzalarının farklı kâğıtlarda bulunması halinde, tüm bu belgelerin karar defterine yapıştırılması gerekmektedir. Bu da bir geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir. Uygulamada yaşanan sıkıntıların önüne geçebilmek amacıyla, bu yöntemde sunulan önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine iletilildiğinin yazılı belgelerle kanıtlanması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Son olarak, bu şekilde alınacak kararların kanunda veya esas sözleşmede öngörülen çoğunluğu sağlaması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Böylece, uygulamada

¹²¹⁴ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1322, N. 104; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2080; karar nisabı konusundaki tartışmalar için bkz. Karahan, Toplantı ve Karar Nisapları, s. 183.

¹²¹⁵ İsviçre'de eğer aksi bir düzenleme yoksa, bu tür kararlar, olağan toplantılardaki ile aynı çoğunluk şartlarına tabidir ve dolayısıyla asgari katılım yeter sayısı (Präsenzquorum) ve karar yeter sayısı (Beschlussquorum) ile ilgili aynı hukuki sorunları doğurabilir. OFK/Stach, Art. 713, N. 10; Müller /Lipp/Plüss, s. 293.

¹²¹⁶ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

doğabilecek tereddütlerin giderilmesi hedeflenmiş ve karar alma sürecinin hukuki güvenliği pekiştirilmiştir.

Bu yöntemle hangi kararların alınabileceği konusunda bir belirleme yapılmamış ancak esas sözleşme veya iç yönerge ile bazı kararların bu yöntemle alınmasının yasaklanabileceği belirtilmiştir¹²¹⁷. Önerinin tüm üyelere yapılması gerekliliği, üyelere hiçbirinin toplantı yapılması isteminde bulunmaması ve üyelere birinin karar önerisinde bulunması toplantı yapılmaksızın karar alınabilmesi için gerekli şartlardır¹²¹⁸. Bu yöntem yönetim kurulu üyelerini toplantıya katılmadan öneriye yazılı onay vermeleri şeklinde gerçekleşmektedir¹²¹⁹. Bu yöntemde hazırlanan karar önerisi tüm yönetim kurulu üyelerine sunularak öneriye üyelerin herhangi bir ekleme yapmadan aynen onaylamak ya da çekimser kalarak ya da açıkça hayır oylarına yazılı olarak sunmaları şeklinde karar alınmaktadır¹²²⁰. SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri uyarınca, şirketlerin varlıklarının tamamını veya önemli bir kısmını devretmesi, aynı hak tesis etmesi, kiraya vermesi, önemli bir varlığı devralması ya da kiralaması, ayrıca imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam ve konusunu değiştirmesi, borsa kotundan çıkması gibi işlemler, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde önemli nitelikte işlem olarak değerlendirilir. Mevzuat gereği, bu tür işlemler için genel kurul kararı zorunlu kılınmadığı durumlarda, söz konusu işlemlerin icra edilebilmesi bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayına bağlıdır. Bu düzenleme nedeniyle bağımsız yönetim kurulu üyelerinin varlığı durumunda bu ilke dikkate alınmalıdır.

Öncelikle karar önerisinin tüm üyelere yapılması gereklidir¹²²¹. Tüm yönetim kurulu üyelerine aynı önerinin sunulması önemlidir¹²²². Ancak tüm üyeler tarafından onaylanması veya oylanması şart değildir. Yönetim kurulu üyelerinden bazılarının önerinin götürülmesi bazılarının ise götürülmemesi ya da farklı önerinin götürülmesi

¹²¹⁷ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2079; Teoman, Toplantısız Karar, s. 1151; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 490. Bu yöntem için esas sözleşmede (Statuten) veya organizasyon yönergesinde (Organisationsreglement) özel bir düzenleme bulunması gerekmez. Ancak, önemli noktaların bu belgelerde belirtilmesi faydalı olabilir. Facincani/ Sutter, s. 266.

¹²¹⁸ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 531; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 254; Altaş, Anonim Şirketler, s. 301; Teoman, Makalelerim III, s. 259.

¹²¹⁹ Turanlı, Hükümsüzlük, s. 946.

¹²²⁰ Turanlı, Hükümsüzlük, s. 946; Yüce, Geçersizlik, s. 48-50; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1322, N. 104.

¹²²¹ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2079; Coştan, Karar Alma, s. 159; Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 589; ZK/Bühler, Art. 713, N. 23.

¹²²² Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 434; yönetim kurulu toplantılarında (VR-Sitzung) da elden dolaştırma yöntemiyle karar alınırken yönetim kurulu üyelerinin (VR-Mitglieder) irade beyanlarının (Willenserklärungen) aynı anda gerçekleşmesi gerekmez. Vischer, s. 422.

halinde bu yöntemle karar alınamaz¹²²³. Öneri yönetim kurulunun karar verebilmesi için diğer üyelere sunduğu yazılı ve imzalı bir mutabakat teklifidir¹²²⁴. Bu yöntemde önerinin tüm üyeleri yapılması gerekliliği nedeniyle toplantı yeter sayısı oy birliği iken karar yeter sayısı oy çokluğudur¹²²⁵. Yapılacak olan karar önerisi yazılı ve somut olmalıdır¹²²⁶. Teoman'a göre, buradaki yazılılık şartı geçerlilik değil ispat şartıdır¹²²⁷. Bu yaklaşım, önerinin geçerliliğini yazılı olma şartına bağlamamakta, ancak uyuşmazlık durumlarında delil olarak kullanılabilmesi açısından yazılı bir metnin varlığını önemli görmektedir. Dolayısıyla, önerinin şekli eksikliklere rağmen geçerliliğini koruyabileceği, ancak ispat kolaylığı açısından yazılılık tercih edilmesi gerektiği belirtilmektedir¹²²⁸. Kanaatimizce de burada belirtilen yazılılık şartı bir ispat şartıdır.

Önerinin tüm üyelere sunulmuş olduğu aynı zamanda karar metninden anlaşılabilmesi de gerekir¹²²⁹. Bu hususta ya karar metninde üyenin imzası olmalı ya da bu durum bir tutanakla tespit edilmiş olması gerekir¹²³⁰. Üyenin olumlu veya olumsuz oy kullanması ya da çekimser kalmasının bir önemi bulunmamaktadır¹²³¹. Öğretide tüm üyelere çağrı yapılmadan alınacak olan karar o üyenin sonradan karara iştirakiyle geçerli hale gelebileceği gibi tüm üyelere çağrı yapılsaydı da sonuç

¹²²³ Altaş, Anonim Şirketler, s. 300; Yüce, Geçersizlik, s. 48-50.

¹²²⁴ Coştan, Karar Alma, s. 158; ZK/Bühler, Art. 713, N. 23.

¹²²⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 48-50; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 531; Coştan, Karar Alma, s. 158; Ancak Teoman, burada teknik olarak bir toplantı yapılmadığı için; herhangi bir toplantı yetersayısından da bahsedilemeyeceği görüşündedir. Yazar, öğretide "oybirliği" kavramı ile ifade edilmek istenenin aslında "karar şeklindeki önerinin tüm üyelere yapılmış olması gerekliliği" olduğunu düşünmektedir. Teoman, Toplantısız Karar, s. 497, 498; Aynı yönde bkz. Karahan, Toplantı ve Karar Nisapları, s. 183; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2079; Altaş, Toplantılar, s. 69.

¹²²⁶ 6762 sayılı Kanunun 330. maddesinin ikinci fıkrasında önerinin yazılı olması şartına yer verilmemiştir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 490; Teoman, Toplantısız Karar, s. 1152; Yüce, Geçersizlik, s. 48-50.

¹²²⁷ Örneğin, yönetim kurulu başkanının yurtdışında bulunan bir üyeye somut bir konuya ilişkin öneriyi telefonla iletmesi ve bu üyeden yazılı muvafakat talep etmesi durumunda, ilgili üye öneriyi kabul ettiğini mektup ya da telgraf yoluyla bildirdiğinde, TTK m. 330/2 kapsamında öngörülen şartların yerine gelmiş sayılacağı kabul edilmektedir. Bu tür bir uygulama, yazılı muvafakatin şekli koşullarını karşılayarak, üyeler arasında fiziksel bir toplantıya gerek kalmaksızın yönetim kurulu kararlarının alınmasını mümkün kılmaktadır. Bu yöntem, özellikle uzak mesafede bulunan üyelerle iletişimde ve acil karar alma gerekliliğinde etkili bir çözüm olarak değerlendirilmektedir. Teoman, Toplantısız Karar, s. 1153. Aynı yönde ZK/Bühler, Art. 713, N. 23.

¹²²⁸ Örneğin, yönetim kurulu başkanının o sırada yurtdışında bulunan bir üyeye somut bir konu hakkındaki önerisini telefonla iletip ondan muvafakatini yazılı olarak göndermesini istemesi ve bu üyenin de mektup ya da telgraf aracılığıyla bu öneriyi kabul ettiğini bildirmesi durumunda maddenin aradığı şartlar gerçekleştirilmiş sayılır. Teoman, Makalelerim I-II, s. 1110; Müller /Lipp/Plüss, s. 292.

¹²²⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1324, N. 106; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491.

¹²³⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 531.

¹²³¹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 377, N. 531.

değişmeyeceğinin ispatlanması halinde de karar geçerli olduğu savunulmaktadır¹²³². Ancak hükmün lafzından bunun mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Önerinin başkan ya da başkan vekili aracılığıyla mı sunulacağı yoksa doğrudan diğer üyeleri mi gönderileceği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre, toplantı isteğinde olduğu gibi önerinin başkana sunulması, başkan vasıtasıyla diğer üyelere gönderilmesi gerekirken diğer görüş Kanun metninden anlaşılabileceği üzere önerinin hazırlayan üye tarafından diğer üyelere gönderilmesi şeklinde yapılmalıdır¹²³³. Domaniç'e göre¹²³⁴, TTK m. 390/4'te yer alan düzenleme, yönetim kurulu üyelerinin yazılı teklif yoluyla karar almasına olanak tanımakta ve bu süreçte teklifi hazırlayan üyenin teklifini mutlaka yönetim kurulu başkanına veya başkan vekiline sunma ve bunlar aracılığıyla diğer üyelere iletme gibi bir zorunluluk öngörmemektedir. Domaniç, maddenin kaleme alınış biçiminden hareketle, teklifi hazırlayan üye ya da üyelerin, bu teklifi doğrudan diğer üyelere ve reise iletebileceğini ifade etmektedir. Bu yorum, yönetim kurulu üyelerine karar alma sürecinde daha doğrudan ve pratik bir işlem imkânı sunduğu gibi, toplantısız karar alma yönteminin işlerliğini de artırmaktadır. Yani Domaniç'e göre, bu karar alma yönteminde teklifi iletme bakımından başkan aracılığı zorunlu değil, teklif doğrudan üyeler arasında paylaşılabilir. Kanaatimizce, toplantıya çağrının doğrudan başkan tarafından yapılabilmesi, önerinin tüm üyelere gönderildiğinin ispatı ve aynı nitelikte öneri olup olmadığının tespiti açısından başkan ya da başkan vekili aracılığıyla önerinin

¹²³² Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 249-250.

¹²³³ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 188; Kırca'ya göre, ilgili hükmün lafzı, önerinin bizzat bir üye tarafından sunulabileceği yönünde bir açıklık taşımaktadır. Ancak, TTK'nın 366. maddesinin birinci fıkrası (görev dağılımına ilişkin) ve 392. maddesinin yedinci fıkrası (üyenin başkandan kurulu toplantıya çağırmasını talep etmesi) gibi hükümler dikkate alındığında, önerinin başkan aracılığıyla sunulması gerektiği iddia edilebilir.

Bununla birlikte, Kırca, önerinin doğrudan kurul üyelerinden biri tarafından sunulabilmesinin daha isabetli olduğunu savunmaktadır. Bu görüşünü, şu gerekçelerle desteklemektedir:

1. Hükmün lafzının elverişliliği: "Kurul üyelerinden biri" ifadesi, önerinin yalnızca başkan aracılığıyla değil, doğrudan üyeler tarafından sunulmasına olanak tanır.

2. Karar almayı kolaylaştırma: Önerinin doğrudan sunulması, karar alma sürecini hızlandırarak kurulun etkinliğini artırır.

3. Üyelerin iradelerinin tecelli etmesi: Üyelerin doğrudan öneri sunması, bireysel iradelerinin kurul kararlarına daha etkin bir şekilde yansımaları sağlar.

4. Kurul sistemine uygunluk ve şirketin yararı: Bu yaklaşım, kurul sisteminin kolektif yapısıyla daha uyumludur ve şirketin çıkarlarına hizmet eder.

Sonuç olarak, Kırca, bir üyenin öneriyi sunabilmesi için başkanın aracılığına gerek bulunmadığını, başkan da dahil olmak üzere diğer üyelerin öneriyi doğrudan sunabilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu görüş hem uygulamada kolaylık sağlaması hem de yönetim kurulunun işlevselliğini artırması açısından önemlidir. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 490; Coştan, Karar Alma, s. 156; Doğan, Toplantı, s. 14.

¹²³⁴ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 588.

gönderilmesi daha uygun olacaktır. Ancak, başkan öneriyi üyelere göndermediği takdirde dürüstlük kuralları çerçevesinde bir süre bekleyerek süre sonunda üye öneriyi kendisi gönderilmelidir.

Önerinin muhatabı yönetim kurulu üyeliğinde temsil ve vekalet söz konusu olmadığından bizzat yönetim kurulu üyesidir. Vekil aracılığıyla önerinin imzalanması söz konusu olmayacağından yönetim kurulu üyesi ince imzalanmamış olan öneri geçerli kabul edilmez. Bu yöntemde karar alınabilmesi için üye tam sayısının en az çoğunluğunun yazılı onayının alınması şarttır¹²³⁵.

Üyelere gönderilecek olan öneri kabul ya da ret şeklinde cevap verilecek şekilde hazırlanması gerekmektedir¹²³⁶. Önerinin gerekçeli olmasına gerek yoktur¹²³⁷. Bu yöntemle birden fazla karar alınabilir¹²³⁸. Öneriye verilecek olan onay veya ret şeklindeki cevaplar da yazılı olmalı ve mektup, telgraf veya faks aracılığıyla bildirilmesi gerekmektedir¹²³⁹. Somut karar önerisi, yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekili tarafından yerine getirilebileceği gibi yönetim kurulu üyesi tarafından da yapılabilir¹²⁴⁰. Eğer bir karar önerisi, farklı yönetim kurulu üyeleri tarafından belirli bir zaman aralığıyla ayrı ayrı sunulmuşsa, diğer tüm üyelerin bilgisine öncelikle sunulan ilk öneri üstün kabul edilir. Bu durum, karar alma sürecinde düzeni ve öncelik sırasını sağlamak amacı taşır. İlk önerinin öncelikli sayılması, yönetim kurulu üyelerinin sonraki önerilerden etkilenme ihtimalini azaltarak karar alma sürecinin şeffaf ve adil bir şekilde yürütülmesini destekler. Bununla birlikte, sonraki önerilerin

¹²³⁵ Altaş, Anonim Şirketler, s. 301; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2080.

¹²³⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1323, N. 106; Teoman, Toplantısız Karar, s. 1151; Tüm üyelere çağrı yapılmadan alınacak olan karar o üyenin sonradan karara iştirakiyle geçerli hale gelebileceği gibi tüm üyelere çağrı yapılsaydı da sonuç değişmeyeceğinin ispatlanması halinde de karar geçerlidir. Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2079; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 110; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 490; Coştan, Karar Alma, s. 156; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1109-1110; ZK/Bühler, Art. 713, N. 23, Müller /Lipp/Plüss, s. 293.

¹²³⁷ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1323, N. 106.

¹²³⁸ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491.

¹²³⁹ Önerinin karar niteliği taşıyabilmesi için belirli özelliklere sahip olması gerekir. Öneri, kararın konusunu, gerekçesini ve sonucunu net ve açık bir şekilde belirtmeli, ayrıca uygulanabilir ve yasalara uygun olmalıdır. Öneri, öneriyi yapan üyenin imzasını içermelidir ve bu imza, öneriye onay verdiği anlamını taşır. Öneri, diğer üyelere yazılı olarak iletilebilmelidir ve bu iletişim hem kâğıt üzerinde hem de elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Öneri, üye tam sayısının çoğunluğu tarafından yazılı olarak onaylandığında yönetim kurulu kararı niteliği kazanır ve şirket açısından bağlayıcı olur. Önerinin ve onayların yazılı ve imzalı olması, kararların geçerliliği ve delil değeri açısından önemlidir. Bu belgeler şirket merkezinde saklanmalıdır. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1324, N. 106; İsviçre’de, elden dolaştırma yöntemiyle alınan genel kurul kararları e-posta, SMS veya WhatsApp gibi mesajlaşma uygulamaları aracılığıyla da geçerli olabilir. Vischer, s. 421; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 8.

¹²⁴⁰ Teoman, Toplantısız Karar, s. 1152.

de değerlendirilmesi mümkündür; ancak bu değerlendirme, ilk önerinin statüsünü değiştirmemelidir¹²⁴¹.

Öneriyi hazırlayan üye, onay ya da ret cevabı verilebilmesi için belirli bir süre belirleyebilir¹²⁴². Özellikle iç yönergeye bu konuda bir hüküm eklenebilir¹²⁴³. Öneri gönderildikten sonra da herhangi bir vasıta ile da süre belirtilebilir¹²⁴⁴. Esas sözleşme veya iç yönergede bir süre belirtilmişse önerinin gönderilmesi sırasında süre belirtmeye gerek yoktur¹²⁴⁵. Süre konusunda bir belirsizlik yaşanırsa konunun aciliyeti ve somut olayın özellikleri dikkate alınır¹²⁴⁶. Belirlenen sürede yönetim kurulu üyesi öneriye karşı sessiz kalırsa bu sessiz kalış önerinin kabul edildiği ya da toplantı talep edildiği anlamına gelmez¹²⁴⁷. İsviçre hukukuna göre, eğer bir süre belirlenmemişse, yanıtların süresi içinde olup olmadığı İBK m. 5 hükümlerine göre değerlendirilir. Sessizlik yalnızca istisnai durumlarda onay olarak kabul edilebilir. Telefon gibi sözlü onaylar geçerli değildir. Ancak, Revize İBK 713 m. 1, bent 3'e göre, yazılı onay elektronik ortamda da verilebilir (örneğin, e-posta yoluyla)¹²⁴⁸.

Onay imzalarının bulunduğu kağıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması ve kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi şarttır¹²⁴⁹. İsviçre öğretisinde faksın başkanın onayına bağlı olarak yeterli kabul edileceği, elektronik imza kullanılmak koşuluyla elektronik posta

¹²⁴¹ Teoman, Toplantısız Karar, s. 1152.

¹²⁴² Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2080; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 66; İsviçre hukukunda Bir yönetim kurulu üyesinin belirlenen tarihe (Stichtag) kadar sessiz kalması, onun onay verdiği anlamına gelmez. Sessiz kalma, hukuken bir onay değil, çekimser oy (Stimmenthaltung) olarak değerlendirilir. Bazı durumlarda, yeter sayı (Quorumsvorschriften) kurallarına bağlı olarak çekimser oy, "hayır" oyu (Nein-Stimme) gibi etkili olabilir. Facinani/ Sutter, s. 266.

¹²⁴³ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1326, N. 110; Doğan, Organizasyon, s. 152.

¹²⁴⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491.

¹²⁴⁵ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491.

¹²⁴⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491; Coştan, Karar Alma, s. 157.

¹²⁴⁷ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 110; Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 189; Yüce, Geçersizlik, s. 50; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1327, N. 112; Vischer, s. 418; Böckli § 9 N. 188.

¹²⁴⁸ OFK/Stach, Art. 713, N. 10; İsviçre'de prosedürel olarak tek gereklilik, nOR 701. madde, 3. fıkraya göre hiçbir pay sahibinin elden dolaştırma yöntemiyle genel kurul yapılmasına karşı çıkmamış olmasıdır. Buna bağlı olarak, bir pay sahibinin kararın içeriğine karşı çıkması (Hayır oyu kullanması) veya çekimser kalması, genel kurulun elden dolaştırma yöntemiyle yapılmasına itiraz ettiği anlamına gelmez. Genel kurulun elden dolaştırma yöntemiyle yapılmasına itiraz hakkının kullanılması için yazılı şekil şartı aranmaz. Dolayısıyla, bu itiraz sözlü olarak da yapılabilir. Vischer, s. 418; Facinani/ Sutter, s. 266; CHK (Facinani/Plüss) Art. 713, N. 8; Böckli § 9 N. 186.

¹²⁴⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 254; Yüce, Geçersizlik, s. 50; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 378, N. 533; Sermaye piyasası mevzuatı, belirli konularda alınacak yönetim kurulu kararlarında bağımsız yönetim kurulu üyelerinin oylarına özel bir ağırlık tanımaktadır. Örneğin, SPKan.'nın 17. maddesine göre, halka açık anonim ortaklıkların ilişkili taraflarla yapacakları işlemlere dair alınan yönetim kurulu kararlarının uygulanabilir olması için, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun karara olumlu oy vermesi şarttır. Bu düzenleme, özellikle ilişkili taraf işlemlerinde kararların objektifliğini ve şeffaflığını sağlama amacı taşımakta, bağımsız üyelerin etkisini artırarak yatırımcıların menfaatlerini koruma yönünde önemli bir işlev üstlenmektedir.

yoluyla da karara katılmanın mümkün olduğu kabul edilmektedir¹²⁵⁰. Bizde ise Elektronik Ortamda Yapılacak Yönetim Kurulları ile İlgili Tebliğde, öneriye elektronik toplantı sisteminde güvenilir elektronik imza ile onay verilebilmesine olanak sağlanmıştır¹²⁵¹. İBK m. 713/2 gereğince, eğer yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri konunun tartışılmasını talep etmezse, bir önerinin yazılı olarak onaylanması yoluyla karar alınması mümkündür. Bu hüküm, yönetim kurulunun fiziksel olarak bir araya gelmeden de geçerli kararlar alabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, tek üyeden oluşan bir yönetim kurulunda resmi bir toplantı yapılmamış olması, alınan kararın geçerliliğini etkilemez ve bu durum kararı batıl hale getirmez. Önemli olan, kararın yazılı olarak kaydedilmesi ve ilgili mevzuata uygun şekilde düzenlenmiş olmasıdır¹²⁵². Elden dolaştırma yöntemiyle karar alma, tüm yönetim kurulu üyelerine ulaşılamasa bile mümkündür. Ancak, iç yönergede, önerinin yalnızca ulaşılabilir üyelere gönderilmesinin yeterli olduğu açıkça belirtilmelidir. Kararın geçerli olabilmesi için önerinin usulüne uygun şekilde iletiliğinin kanıtlanması gereklidir. Buna rağmen, ulaşılamayan üyelerin alınan elden dolaştırma kararı hakkında görüş bildirme hakkı vardır¹²⁵³. Onay beyanının açık olması gerektiğinden şarta bağlanamayacağı gibi mevcut öneride değişiklik yapılarak kabul edilmesi de söz konusu olamaz¹²⁵⁴. Bu durumda öneri reddedilmiş sayılır.

Elektronik defter tutan anonim şirketler açısından ise elden dolaştırma suretiyle karar alma usulü hakkında, TTK'nın 390. maddesinin dördüncü fıkrası ve Elektronik Defter Genel Tebliği hükümleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda, yönetim kurulu üyelerinin toplantı yapmaksızın karar alabilmesi için tüm üyelerin aynı yönde oy kullanması gerekmektedir. Elektronik Defter Genel Tebliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, elektronik ortamda alınan kararların güvenli elektronik imza veya mali mühür ile imzalanması zorunludur.

Tebliğ'in ilgili maddelerine göre sürecin işleyişi şu şekildedir:

Elektronik defterlerin hukuken geçerli sayılması için GİB (Gelir İdaresi Başkanlığı) uyumlu bir yazılım kullanılarak tutulması ve imzalanması gereklidir. (m. 3)

¹²⁵⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 254.

¹²⁵¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 254.

¹²⁵² Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 542.

¹²⁵³ OFK/Stach, Art. 713, N. 13.

¹²⁵⁴ Teoman, Makalelerim I-II, s. 1111-1112.

Yönetim kurulu kararlarının elektronik ortamda düzenlenmesi halinde, karar defterine kaydedilmesi ve tüm üyelerin onaylarının alınması şarttır. Kararlar, elektronik imza (e-İmza) veya mali mühür kullanılarak imzalanmalıdır. (m. 5-6)

Elden dolaştırma suretiyle alınan kararların bütün üyeler tarafından imzalanması gerektiği ve bu imzaların elektronik ortamda güvenli bir şekilde saklanması zorunlu olduğu belirtilmektedir. (m. 7)

Saklama yükümlülüğü kapsamında, alınan kararların zaman damgası ile mühürlenmesi ve belirlenen süre boyunca saklanması gerekmektedir. (m. 9)

Elektronik ortamda alınan kararların, kâğıt ortamında alınan kararlarla aynı hukuki değere sahip olduğu vurgulanmaktadır. Ancak, kararların yönetim kurulu karar defterine işlenmesi gerekmektedir. (m. 10)

Bu düzenlemeler doğrultusunda, elden dolaştırma usulüyle alınan yönetim kurulu kararları, elektronik ortamda geçerli olabilmesi için güvenli elektronik imza ile imzalanmalı, kayıt altına alınmalı ve ilgili tebliğ hükümlerine uygun şekilde saklanmalıdır. Kararların mali mühür ve zaman damgası ile korunması, delil niteliğini artırmakta ve ileride çıkabilecek hukuki ihtilafların önüne geçmektedir.

Onay beyanının kime yöneltileceği konusunda açıklık bulunmasa da yani bizzat öneriyi yapan yönetim kurulu üyesine mi yoksa yönetim kurulunu başkanına mı konusunda farklı görüşler bulunsa da kanaatimizce bu beyanın kime yöneltildiğini önemi bulunmamaktadır. Önemli olan karar yeter sayısının sağlanmasıdır¹²⁵⁵.

Diğer bir şartta üyelerden herhangi birisinin toplantı isteminde bulunmamasıdır¹²⁵⁶. Bir yönetim kurulu üyesinin hayır oyu kullanması veya çekimser kalması, elden dolaştırma yöntemiyle karar alınmasına itiraz ettiği anlamına gelmez¹²⁵⁷. Vischer'e göre¹²⁵⁸, şirket açısından, ispat kolaylığı sağlamak amacıyla, tüm yönetim kurulu üyelerinin elden dolaştırma yöntemiyle karar alınmasına itiraz hakkını kullanmadığının belgelenmesi faydalı olacaktır. Bunu sağlamanın en iyi yolu, elden dolaştırma kararı metninin tüm yönetim kurulu üyeleri tarafından

¹²⁵⁵ Teoman, Makalelerim I-II, s. 1112-1113.

¹²⁵⁶ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 117; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 531; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 220; Vischer, s. 421; ZK/Bühler, Art. 713, N. 23; Müller/Lipp/Plüss, s. 292; Böckli § 9 N. 186.

¹²⁵⁷ İtiraz hakkının kullanılması için yazılılık şartı aranmaz; bu nedenle sözlü olarak da ileri sürülebilir. İtirazın kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi yoruma açık bir konudur. Elden dolaştırma yöntemiyle bir karar alınabilmesi için tüm yönetim kurulu üyelerinin görüş bildirmesi zorunlu değildir. Bu durum, nOR 713, 2. fıkrası, 3. bendi ile eski Borçlar Kanunu'nda yer alan nOR 713, 2. fıkrası ve 2016 Taslağı'nın 713. madde, 2. fıkrası, 3. bendinin karşılaştırılmasından da anlaşılmaktadır. Vischer, s. 421.

¹²⁵⁸ Vischer, s. 421.

imzalanmasıdır. Alternatif olarak, en azından karar metninin tüm üyelere usulüne uygun olarak iletilildiğinin belgelendirilmesi gerekir. Ayrıca, temkinli bir yönetim kurulu üyesinin, kendi itiraz hakkını kullandığını açıkça belgeleyerek kayda geçirmesi de yerinde olacaktır. Toplantı talep hakkını sınırlandıran veya engelleyen esas sözleşme veya iç yönerge hükümleri batıldır¹²⁵⁹. Toplantı talebinin başkana yapılacağı ve bu talebin ancak karar önerisinde verilen süre içerisinde yapılması gerektiği ve bu süreç sonuna kadar karar yeter sayısı oluşmuşsa bile kararın meydana gelmesi için yeterli sayılamayacağı yani bu süre içerisinde bir üyenin toplantı talebinde bulunmasına rağmen toplantı yapılmaması halinde kararın yok hükmünde olacağı değerlendirilmektedir¹²⁶⁰. Onay süresinin sonuna kadar toplantı talebinde bulunabileceğinden bu süre dolmadan karar yeter sayısını sağlayacak sayıda onay yazısının toplanmış olması bu usulde karar alabilmek için yeterli olmayıp sürenin dolmasını beklemek gerekmektedir¹²⁶¹. Toplantı talep hakkının kullanılması Kanunda herhangi bir kayda tabi tutulmadığından gerekçe gösterilmesine gerek yoktur ve talep sözlü olarak başkan veya öneri sahibine yapılabilir¹²⁶².

Karar önerisinin yönetim kurulu üyelerine gönderilmesi, tek bir konu için olabileceği gibi birden fazla konu için de olabilir¹²⁶³. Karar önerisinin yönetim kurulu üyelerine gönderilmesinin şekli, uygulamada yönetim kurulu karar defterinin üyeler arasında dolaştırılarak onayların alındığı şekildedir¹²⁶⁴. Karar önerisini alan yönetim kurulu üyesi, kendisine sunulan önerilerin bazılarını onaylayarak olumlu oy verebilirken, bazıları için toplantı yapılmasını talep edebilir; bu durumda yalnızca onaylanan kararlar geçerlilik kazanır, ancak üye olumlu oy vermemiş olsa dahi toplantı talebinde bulunmamışsa alınan kararın geçerli kabul edilmesi gerekir¹²⁶⁵.

Tüm yönetim kurulu üyelerine aynı önerinin yapılmış olması ve bu üyelerin de onay imzalarının ayrı kâğıtta olması halinde her kâğıdın içerisinde aynı önerinin yer alması gerekmektedir. Onay imzaları ayrı kâğıtlarda olması halinde tüm ayrı kâğıtlar

¹²⁵⁹ Coştan, Karar Alma, s. 157; Yüce, Geçersizlik, s. 96; ZK/Bühler, Art. 713, N. 23.

¹²⁶⁰ Coştan, Karar Alma, s. 157-158; Yüce, Geçersizlik, s. 96; Bahar Sayın'a göre bu durumda bu hakkı ortadan kaldıran sınırlandıran veya güçsüzleştiren yönetim kurulu kararları batıldır Sayın, Butlan, s. 225.

¹²⁶¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 493.

¹²⁶² Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 493; ZK/Bühler, Art. 713, N. 25; Facincani/ Sutter, s. 266.

¹²⁶³ Yüce, Geçersizlik, s. 49; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1108 Teoman, Toplantısız Karar, s. 1152.

¹²⁶⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 77-78.

¹²⁶⁵ Teoman, Toplantısız Karar, s. 1152; Yüce, Geçersizlik, s. 77-78; Teoman, Makalelerim I-II, s.1109; OFK/Stach, Art. 713, N. 12; organizasyon yönetmeliğinde elden dolaştırma usulüyle alınan kararların hangi çoğunlukla kabul edileceği açıkça belirtilmelidir. Böckli § 9 N. 189.

karar defterine yapıştırılmalıdır¹²⁶⁶. Onay için yazılı şekil şartı gerektiğinden bu irade açıklaması telgraf veya bir mektupla ya da faks ile gerçekleştirilebilir. Ancak, telefonla yapılan bir kabul beyanı geçerli kabul edilemez¹²⁶⁷. Yönetim kurulu üyelerini onayının imzalarının aynı kâğıtta bulunması şart değildir¹²⁶⁸. Ancak, onay imzalarının bulunduğu kağıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi gerekmektedir¹²⁶⁹. Aksi halde karar geçerlilik kazanmaz¹²⁷⁰. Bu yöntem ETK'nın 330. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "üyelerden biri müzakere talebinde bulunmadıkça idare meclisi kararları içlerinden birinin muayyen bir hususa dair yaptığı teklife diğerlerinin yazılı muvafakati ileri alınmak suretiyle de verilebilir." hükmüyle benzerlik göstermektedir. Ancak yeni düzenlemede elden dolaştırma yoluyla karar alınmasında karar nisabı belirlenmiş ve böylece uygulamadaki sıkıntılar giderilmiştir. Yine, imzaların aynı kâğıtta olmasına gerek bulunmadığı ifade edilerek eski kanunda yer alan belirsizlik giderilmiştir¹²⁷¹.

İsviçre hukukunda yönetim kurulu kararı resmi olarak onaylanması gereken bir kararsa bu yöntemle karar alınamaz¹²⁷². Türk hukuku açısından ise hangi durumlarda yönetim kurulunun bu şekilde karar alamayacağına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

¹²⁶⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1325, N. 107; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2080.

¹²⁶⁷ Teoman, Makalelerim I-II, s. 1111.

¹²⁶⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1322, N. 104.

¹²⁶⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1325, N. 108; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 492; Hem elektronik ortamda gerçekleştirilen hem de fiziki ortamda yapılan toplantılara, elektronik ortamda katılım sağlanarak karar alınması mümkündür. Bu süreçte, kararlar "elektronik imza" veya "elektronik posta" gibi dijital araçlar kullanılarak alınabilir. Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 149, N. 12-98.

¹²⁷⁰ Altaş, Anonim Şirketler, s. 301; Çıplak imzayı içermeyen yazılı onayların faks yoluyla iletilmesi ve bu faksların karar defterine yapıştırılmasının, hukuki geçerlilik açısından herhangi bir anlamı bulunmamaktadır. Bu tür bir işlem, kararların resmi nitelik kazanması için gereken yasal şartları karşılamaz. Teoman, Makalelerim III, s. 259.

¹²⁷¹ Altaş, Anonim Şirketler, s. 301-302.

¹²⁷² Örneğin, İsviçre hukukunda İsviçre Borçlar Kanunu'nun 652g maddesi uyarınca, yönetim kurulunun şarta bağlı sermaye artırımını esas sözleşmeye uygun hale getirmeye yönelik karar alabilmesi için, yönetim kurulu üyelerine gerekli tüm belgelerin sunulmuş olması zorunludur. Bu şart, yalnızca noter huzurunda gerçekleştirilen bir yönetim kurulu toplantısında sağlanabilir. Buna karşılık, Türk hukukunda, yönetim kurulunun benzer durumlarda bu tür bir zorunluluğa tabi olduğuna dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1327-1328, N. 113; ancak, elden dolaştırma yöntemiyle karar almayı zorlaştıran bir durum, kararın resmi olarak noter huzurunda belgelendirilmesini gerektiren hallerin varlığıdır (bkz. örn. OR 652g Abs. 2). Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel'e göre, noter onayı gerektiren bir kararın elden dolaştırma yöntemiyle alınması mümkün değildir. Bu gibi durumlarda, bir noter eşliğinde toplantı yapılması en uygun çözüm olacaktır. OFK/Stach, Art. 713, N. 11; ZK/Bühler, Art. 713, N. 27; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 8.

Elektronik Kurullar Tebliği'nin 10. maddesinin dördüncü fıkrasına göre¹²⁷³, “Kanunun 390. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı karar şeklinde yazılmış önerisine üyelerce elektronik toplantı sisteminden de güvenli elektronik imza ile onay verilebilir bunun için söz konusu önerinin elektronik toplantı sisteminde erişime açılması şarttır.” Bu şekilde alınacak olan kararda üyelerden birinin yaptığı önerinin diğerlerinin yazılı onayı veya elektronik ortamda elektronik imzalı onayıyla kararın alındığının belirtilmesi yeterlidir¹²⁷⁴. Tamamen fiziki toplantı yapılması halinde Tebliğde yer almamasına rağmen imzalanan fiziki karar metninin deftere yapıştırılacağı söylenebilir¹²⁷⁵.

Yönetim kurulu üyesi kendisine sunulan karar önerisini herhangi bir şey belirtmeden imzalarsa bu onayladığı anlamına gelmektedir¹²⁷⁶. Ancak, sessiz kalması olumlu oy olarak değerlendirilemeyecek, önerinin reddi olarak değerlendirilecektir¹²⁷⁷. Yönetim kurulu üyelerince gönderilen onay metinlerinde farklılık bulunması ya da tartışmaya neden olacak anlamlar içermesi halinde karar alınmamış sayılır¹²⁷⁸.

C. Toplantıda Alınan Kararların Hukuki Niteliği

Üyeler oylamada kabul veya ret oyu kullanabilir. Kabul ve ret oyları sonucu oluşan iradeye karar denir¹²⁷⁹.

Yönetim kurulu, şirketin yönetim ve temsil organı olarak almış olduğu kararlar üçüncü kişileri de etkilediğinden hukuki işlemler için geçerli olan hukuk kurallarına uymalıdır¹²⁸⁰.

Hukuki işlemler, taraf sayısına göre, “tek taraflı hukuki işlemler” ve “çok taraflı hukuki işlemler” olarak ayrılırlar¹²⁸¹. Tek taraflı işlemler, gerçekleşmesi amaçlanan

¹²⁷³<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=16558&mevzuatTur=Tebliğ&mevzuatTertip=5>. E.T. 6.2.2025.

¹²⁷⁴ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2080.

¹²⁷⁵ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 112.

¹²⁷⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 491.

¹²⁷⁷ Coştan, Karar Alma, s. 159; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 492.

¹²⁷⁸ Gürpınar, Elektronik Toplantı, s. 1101-1126.

¹²⁷⁹ Sayın, Butlan s. 39; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 313.

¹²⁸⁰ Özkorkut, s. 53-54. Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114; Yüce, Geçersizlik, s. 55; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 417; Karauz, Butlan, s. 80.

¹²⁸¹ Eren, Borçlar Hukuku, s. 165, 166; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114; Kocayusufoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 93; Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami, Medeni Hukuk, 22. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s. 179; Antalya, Medeni Hukuk, s. 204; Yüce, Geçersizlik, s. 56.

hukuki sonucun meydana gelmesi için yalnızca bir irade açıklamasının yeterli olduğu fesih gibi yenilik yaratan hakların kullanılması yönündeki işlemlerdir¹²⁸².

Çok taraflı hukuki işlemler, istenen hukuki sonucun ortaya çıkması için birden fazla iradeye gereksinim duyulan işlemlerdir¹²⁸³. Bu işlemler “sözleşmeler” ve “kararlar”dır¹²⁸⁴. Sözleşmeler, irade açıklamalarının görüşülerek anlaşmaya varılması sonucunda oluşurken; kararlarda iradeler aynı yöndedir¹²⁸⁵. Ancak, sözleşmenin meydana gelebilmesi için tarafların iradelerinin uyumlu olması gerekirken, kararda tarafların karşıt görüş belirtmeleri de olasıdır¹²⁸⁶. Karar yeter sayısının sağlanabilmesi için, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu oluşturan iradelerin aynı yönde birleşmesi kararın alınması için yeterlidir. Bu durumda, oy birliği aranmaz; çoğunluğun sağlanması, hukuken geçerli bir kararın oluşturulması için kâfi görülmektedir. Karar yeter sayısı, genellikle esas sözleşmede veya kanunda düzenlenmiş olup, bu sayının altında kalan iradelerle alınan kararlar hukuki geçerlilikten yoksun olacaktır¹²⁸⁷. Verilen kararlar kararın verildiği sırada topluluk içinde olmayan ya da topluluk içinde olup da karara katılmayan kişiler için de bağlayıcı olacaktır. Yönetim kurulu kararlarının geçerli olması gerek genel olarak hukuki işlemler için gerekse de özel olarak yönetim kurulu kararları için belirlenmiş olan geçerlilik şartlarını sağlaması gerekmektedir¹²⁸⁸. Yüce'ye göre, yönetim kurulu tek kişiden oluşuyorsa burada birden fazla iradenin aynı yönde birleşecek olmasından dolayı tek taraflı hukuki işlem, yönetim kurulu birden fazla üyeden oluşuyorsa burada çok taraflı bir hukuki işlem vardır¹²⁸⁹.

Kararlarda çoğunluk ilkesi geçerli olup bu ilkenin farklı türleri bulunmaktadır¹²⁹⁰. Basit çoğunluk, toplantıya katılanların yarısından fazlasının oyu ile karar alınmasıdır. Nitelikli çoğunluk, toplantıya katılanların belirli bir oranının oyu ile

¹²⁸² Eren, Borçlar Hukuku, s. 165; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 179.

¹²⁸³ Eren, Borçlar Hukuku, s. 166.

¹²⁸⁴ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114; Yüce, Geçersizlik, s. 56-57; Sayın, Butlan s. 40; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 95; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 179-180.

¹²⁸⁵ Eren, Borçlar Hukuku, s. 167; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114; Yüce, Geçersizlik, s. 57; Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 34; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 113; Antalya, Medeni Hukuk, s. 205-206.

¹²⁸⁶ Eren, Borçlar Hukuku, s. 167; Ünlü, Ufuk, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 127 (Mart 2017), s. 114; Yüce, Geçersizlik, s. 57

¹²⁸⁷ Eren, Borçlar Hukuku, s.167; Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 34; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 180-181.

¹²⁸⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114.

¹²⁸⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 58.

¹²⁹⁰ Karahan Sami/Coşgun Özlem Karaman. Şirketler Hukuku. 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013, s. 353.

karar alınmasıdır. Örneğin, üçte iki, dörtte üç gibi. Mutlak çoğunluk, topluluğun veya organın tüm üyelerinin yarısını aşan ilk tamsayının oyu ile karar alınmasıdır. Yönetim kurulunun tek kişiden oluşması halinde çoğunluk ilkesinden bahsedilemez¹²⁹¹. Bu ilkenin uygulamada yaşatacağı sıkıntıları gidermek amacıyla kanunda azınlık pay sahiplerine ya da bireysel pay sahiplerine belli haklar sağlanmıştır¹²⁹². Çamoğlu'na göre, ETK döneminde yönetim kurulu toplantılarında hem toplantı hem de karar yeter sayısı için çoğunluk ilkesi emredici nitelikte olduğundan yeter sayıyı çoğunluğun altına düşüren düzenlemeler geçersiz olup kanunda yer alan mukavelede aksine hüküm olmadıkça ibaresi sadece ağırlaştırmak yönündeki değişiklikleri kastetmekte, nisabın çoğunluk çizgisinin altına düşmesine olanak vermemektedir¹²⁹³. TTK'da ise "*esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm*" ibaresi konularak bu görüş yasalaşmıştır.

Öğretide, yönetim kurulu kararları için korporatif karakterde hukuki işlem terimi kullanılmıştır¹²⁹⁴. Yönetim kurulu kararları da bir hukuki işlem olduklarından, borçlar hukukunun genel prensipleri bu kararlarda da geçerlidir¹²⁹⁵. Bu bakımdan, bir sözleşmenin iptaline ya da butlanına değiniliyorsa yönetim kurulu kararlarının da iptal edilebilmesine ya da batıl olmasına değinilebilir¹²⁹⁶. Ancak, yönetim kurulu kararları, TTK m. 391'de sayılan özel sebeplerle batıl olabilecekleri gibi TBK m. 27'de sayılan genel butlan sebepleri nedeni ile de batıl olabilir¹²⁹⁷.

Ç. Yönetim Kurulu Kararlarının Etkisi

Yönetim kurulu kararlarının üçüncü kişiler açısından hüküm doğurabilmesi için ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir¹²⁹⁸. Tescil ve ilan edilmeyen veya üçüncü kişilere bildirilmeyen kararlar yalnızca şirket içi etki doğurur¹²⁹⁹. Ancak,

¹²⁹¹ Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku, s. 353.

¹²⁹² Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku, s. 354.

¹²⁹³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 309.

¹²⁹⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 58-59.

¹²⁹⁵ Bu hususta TMK m. 5 hükmüne göre; "Bu Kanun ve Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır."; Türk hukuku açısından bkz. Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 544; Önder, Fahrettin, "Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1 (2005), s. 107.

¹²⁹⁶ Yüce, Geçersizlik, s. 59.

¹²⁹⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 30; TTK'nın 1. maddesinin birinci fıkrasındaki ilk cümlede de açıkça belirtildiği üzere, "TTK, 22 Kasım 2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun ayrılmaz bir parçasıdır." Benzer şekilde, TBK'nın 646. maddesi ise şu hükmü içermektedir: "Bu Kanun, 22 Kasım 2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun Beşinci Kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır." Yüce, Geçersizlik, s. 59; Karauz, Butlan, s. 84.

¹²⁹⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114.

¹²⁹⁹ Çevik, Orhan Nuri, Uygulamada Şirketler Hukuku, Ankara 2002, s. 510. Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114.

yönetim kurulunun başkan ve vekilini belirlemesine ilişkin kararlar, herhangi bir uygulama yapılmaksızın kurucu etkiye sahiptir¹³⁰⁰. Tekil'e göre, yönetim kurulu kararları, ortaklığı doğrudan bağlayıcı olmayan ancak icrası gereken işlemlere dayanak teşkil eden kararlardır. Bu görüş, yönetim kurulunun karar alma yetkisini, şirket adına dış ilişkilerde doğrudan sonuç doğuran işlemlerden ayırmaktadır. Yani, yönetim kurulu kararları, şirket içi yönetim ve organizasyon süreçlerini yönlendiren, icrai nitelikte kararlar olup, üçüncü kişiler açısından doğrudan bir borç veya yükümlülük oluşturmaz. Ancak, bu kararlar çerçevesinde alınan yönetsel işlemler, şirketin hukuki ve mali yapısını etkileyebilir. Yönetim kurulu kararlarının üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edebilmesi için tescil ve ilan edilmesi veya ayrıca bir işlemle dış dünyaya yansıtılması gerekir¹³⁰¹.

Yönetim kurulu almış olduğu bir kararı üçüncü kişilerin kazanılmış haklarına ihlal etmemek kaydıyla geri alabilir¹³⁰². Bu yetkisini kullanırken en azından ilk kararın alındığı yeter sayı ile ikinci kararın alınması yerinde olur¹³⁰³. Ancak üçüncü şahıs ya da ortaklara bir menfaat sağlamayan veya onlara külfet yükleyen kararlardan şirketin cayması ve kararları değiştirmesi mümkündür¹³⁰⁴. Yönetim kurulu vermiş olduğu kararı, üçüncü kişilere duyurmamış ve onlar için kazanılmış hak teşkil etmemiş, icra edilmemiş ise her zaman değiştirebilir¹³⁰⁵.

¹³⁰⁰ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 114.

¹³⁰¹ Tekil, Anonim Şirketler, s. 199.

¹³⁰² Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 596; Yönetim kurulu, başkanın veya herhangi bir üyenin talebi üzerine, daha önce aldığı bir kararı yeniden değerlendirebilir. Eğer söz konusu karar henüz uygulanmamışsa veya üçüncü kişiler üzerinde hukuki sonuç doğurmamışsa, yönetim kurulu bu kararı iptal edebilir veya değiştirebilir. Böckli § 9 N. 192; CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 6.

¹³⁰³ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530c.

¹³⁰⁴ Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 597.

¹³⁰⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 253; Yönetim kurulu üyesinin, alınan bir karara itiraz ederek genel kurula başvurusu mümkün değildir. Bu tür bir yaklaşım, nOR 698 ile nOR 716 ve devamındaki yetki düzenlemeleriyle bağdaşmamaktadır. Eğer konu devredilemez görevler veya iş yönetimiyle ilgiliyse, yönetim kurulunda bir çıkmazın aşılabilmesi halinde dahi, konunun karar için genel kurula sunulması yasaya aykırıdır. Böyle bir durumda genel kurul, yönetim kurulunun yapısını değiştirerek üyeleri görevden almalı veya yeni üyeler atamalıdır. Eğer genel kurul bu adımları atmaz veya atamazsa, bir organizasyon eksikliği ortaya çıkar ve bu durum nOR 731b kapsamında çözümlenmelidir. Böckli § 9 N. 193.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPLANMA VE KARAR ALMA ESASLARINA AYKIRILIK

I. Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Geçersizliği

A. Yönetim Kurulunun Karar Dışındaki Hukuki İşlemleri

Yönetim kurulunun şirketin olağan işleri için yapmış olduğu icrai mahiyetteki işlemleri ile almış olduğu kararlar arasında farklılıklar bulunmaktadır¹³⁰⁶. Yönetim kurulu gerçekleştireceği her işlem için karar almaya gerek bulunmamaktadır. Şirketin faaliyetini devam edebilmesi için gerekli olan şirkete ait defterlerin tutulması, bilanço hazırlanması gibi işlemlerde yönetim kurulunun karar almasına gerek bulunmamaktadır¹³⁰⁷. Yönetim kurulunun karar vermesini gerektirmeyen işlemler genellikle gündelik işlemler olup bu işlerin dışında kalan ve şirket dışındakileri ilgilendiren ya da yönetim kurulu üyelerinden birinin muhalefet ettiği konularda yönetim kurulu karar vermek zorundadır¹³⁰⁸.

Kanunun 391. maddesinde sözü edilen yönetim kurulu kararlarının geçersizliyi karar vermeden önceki aşamaya ilişkin hukuki işlemlerde genel hükümlere göre inceleme yapılır¹³⁰⁹.

¹³⁰⁶ TTK m. 391, OR Art. 714 veya BGB § 28 kapsamında hukuki denetime tabi işlemler yalnızca yönetim kurulu kararlarıyla sınırlıdır. Bu tür işlemler dışında kalan hukuki işlemler ise genel hükümlere tabidir. Yüce, Geçersizlik, s. 60-61.

¹³⁰⁷ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 371, N. 523; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 442; Ercoşkun, s. 1699; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1104; Yıldız, Yeter Sayı, s. 69; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 306; Aslanlı, s. 113; Gürpınar, Elektronik Toplantı 2013 s. 1105; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 210; Bilgili/Demirkapı, s. 402.

¹³⁰⁸ Hüsnü Turanlı, "Yeni TTK Işığında anonim şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII Sayı: 1-2 Yıl: 2013, s. 943; Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 403.

¹³⁰⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 62; Fransız hukukunda, yönetim kurulunun kararlarına karşı dava açılması mümkündür. Kanunun emredici hükümlerine veya sözleşme hükümlerine aykırı olan tüm sözleşme ve kararların hükümsüzlüğü mahkemeden talep edilebilir. Hükümsüzlük, şekil eksikliğine dayandığında, bu davayı yönetim kurulu üyeleri açabilir. Şekil eksikliği; yönetim kurulu üyelerinden birinin toplantıya çağrılmaması, yetki aşımı, nisaplara uyulmaması gibi durumları kapsar. Hükümsüzlük genel bir sebepten kaynaklanıyorsa, bu davayı yönetim kurulu üyeleri ile pay sahipleri de açabilir. Hükümsüzlük sebebi, mahkemenin davanın esasına girdiği ana kadar devam ederse, mahkeme bu konuda karar verir. Ancak bu aşamaya kadar hükmün geçersizlik sebebi ortadan kaldırılmışsa mahkeme davayı düşürür. Ticaret mahkemesi, önüne gelen hükümsüzlük davasında, tespit edilen aykırılığın giderilebilmesi için süre tanıyabilir. Anonim şirket, hükümsüzlük hâlini ortadan kaldırmak için genel kurulu toplantıya çağırarak zorundadır. Genel kurulun bu konuda alacağı karar geçerli olur. Hükümsüzlük davası için

B. Genel Olarak Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliğinin Türleri

Bir hukuki işlem, hedeflediği hukuki sonuçları doğurma yeteneğinden yoksun olduğunda veya bu yeteneğin ortadan kaldırıldığı durumlarda, ortaya çıkan sonuç hükümsüzlük olarak adlandırılır¹³¹⁰. Yönetim kurulu kararlarının hukuka aykırı olması durumunda yokluk, butlan, iptal edilebilirlik yaptırımları söz konusu olabilmektedir¹³¹¹. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise, hükümsüzlük türlerini "yokluk" ve "butlan" olarak iki ayrı kategoride değerlendirmiştir¹³¹².

Yokluk ve butlan hâllerinde, hâkim durumu re'sen dikkate alır ve işlem, yapıldığı andan itibaren geçersiz sayılır. Buna karşılık, iptal hâlinde işlem, ancak mahkeme kararının kesinleşmesiyle birlikte geçersiz hale gelir; bu süreye kadar ise geçerliliğini korur ve sonuçlarını geleceğe yönelik olarak doğurur¹³¹³. Yine butlan ve yokluğu her zaman, hukuki yararı bulunan herkes itiraz ve tespit davasına konu edebilirken iptal edilebilirlik belirli kimseler tarafından ve belirlenen süre içerisinde dava edilebilir¹³¹⁴. Yönetim kurulunca verilen ret kararları da iptal davası ile butlanın ve yokluğun tespiti davalarına konu olabilir¹³¹⁵.

zamanaşımı süresi, söz konusu işlemin meydana gelmesinden itibaren 3 yıldır. Helvacı, Fransız Hukuku s. 110-111.

¹³¹⁰ Şeker, Hükümsüzlük, s. 210.

¹³¹¹ Turanlı, Hükümsüzlük, s. 940; Özdelek, Ali Osman, Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım: Genel Kurul Kararlarının Yokluk ve Butlan Açısından Değerlendirilmesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017, s. 54; Tüzemen Atık, Ebru, "Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesi Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 1 (Haziran 2022), s. 304.

¹³¹² Şeker, Hükümsüzlük, s. 211; Üçışık'a göre, Yeni Ticaret Kanunu'nda yönetim kurulu kararlarının butlanı yerine, belirli şartlar altında iptalinin düzenlenmesi ve bu iptal hakkının belirli bir süreyle sınırlandırılması daha uygun olacaktır. Sermaye Piyasası Kanunu'na paralel bir düzenleme, tüm anonim şirketler için uygulanabilir hale getirilebilir. Ayrıca, eşit işlem ilkesine, esas sözleşme hükümlerine aykırı olan, şirketin temel yapısını bozan, sermayenin korunması ilkesini ihlal eden veya pay sahiplerinin devredilemez haklarını kısıtlayan yönetim kurulu kararlarının iptali talep edilebilmelidir. Bunun yanı sıra, diğer organların devredilemez yetki alanına giren veya bu yetkilerin devri anlamına gelen kararların da iptale konu olması, hukuki açıdan daha makul ve savunulabilir görünmektedir. Üçışık, H. Güzin, "Türk Hukuku'nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi.", Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 5 (2011), s. 57.

¹³¹³ Özdin, Funda, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi.", AYBÜ- Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2 (Aralık 2023), Sayı: 2, Aralık 2023, s. 288; İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 136; Korkut, Butlan, s. 38; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2086; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 940; Öztürk, Genel Kurul, s. 886.

¹³¹⁴ Özdelek, Elektronik Ortamda Katılım, s. 53-54; Teoman, Makalelerim I-II, s. 3; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 131.

¹³¹⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 17; "İptal edilebilirlikten farklı olarak yokluk ve butlan halleri ilgilileri tarafından her zaman ileri sürülebileceği gibi bir davada dosyaya sunulan belgelerden anlaşılması halinde mahkemece de re'sen gözetilmelidir. Hal böyle olunca dava konusu gündem maddelerinin yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru olmamıştır. Kabule göre de genel kurula muhalefet şerhi içerir dilekçe sunan birleşen dava davacıları bakımından geçerli birer muhalefet bulunduğu gözetilmeden birleşen davanın reddine karar verilmesi

Eski Kanun döneminde, yönetim kurulu kararlarına karşı başvuru yolları oldukça sınırlıydı. Bu dönemde öğreti ve bazı Yargıtay kararlarında, yönetim kurulu kararlarının doğrudan dava edilmesi yerine, önce genel kurula götürülmesi ve ilgili yönetim kurulu kararının genel kurul tarafından onaylanarak genel kurul kararı haline gelmesi gerektiği savunulmuştur. Böylece, dava konusu yapılacak kararın yönetim kurulu kararı değil, genel kurul kararı olması önerilmekteydi. Yönetim kurulu kararlarının geçerliliğinin belirlenmesi genellikle 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 19. ve 20. maddelerine dayanılarak, genel hükümlere göre değerlendiriliyordu. Bu çerçevede, hukuki işlemin konusu veya amacı bakımından kanuna, ahlaka ya da kamu düzenine aykırılık gibi durumlarda genel hükümlere başvurulmakta ve kararların geçerliliği bu ilkeler doğrultusunda incelenmekteydi. Ayrıca, yönetim kurulu kararlarında askıda hükümsüzlük veya yokluk gibi hukuki durumlar ortaya çıktığında, yine genel hükümlere başvurularak sorun çözülmekteydi. Bu yaklaşımlar, eski Kanun'un yönetim kurulu kararlarının geçerliliği ve itiraz yolları konusunda açık bir düzenleme içermemesi nedeniyle benimsenmişti. Yeni Kanunla yönetim kurulu kararlarının butlanı sebepleri ayrıca düzenlenerek mehz İBK'nın 1992 değişikliği ile gelen Art. 706b ve Art. 714 hükümlerine uyum sağlanmıştır¹³¹⁶.

Anonim şirketlerin esas sözleşmesinde, yönetim kurulu kararlarının geçersizlik nedenleri, TTK'nın emredici hükümleriyle çelişmemek kaydıyla düzenlenebilir¹³¹⁷. Ancak, TTK'nın 340. maddesi uyarınca, yönetim kurulu kararlarının butlanı sebeplerinin esas sözleşme yoluyla belirlenmesi oldukça sınırlı hallerde

de doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 16.05.2024 tarihli ve E. 2023/350- K. 2024/3992 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³¹⁶ İsviçre hukukunda yönetim kurulu kararlarının iptaline dair kanunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum, bazı yazarlar tarafından yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılmayacağı yönünde bir fikir birliğine yol açmıştır. Ancak öğretide, yönetim kurulu kararlarına karşı şekil ve esas yönünden ahlaka ve adaba aykırılık hallerinde yokluğun tespiti davası açılabilmesi ve yönetim kurulu üyelerine karşı sorumluluk davası ikame edilebileceği görüşü yaygınlık kazanmıştır. Ayrıca, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 714. maddesi, yoklukla malul genel kurul kararlarına ilişkin hükümlerin kıyasen yönetim kurulu kararlarına uygulanabileceğini öngörmektedir. İsviçre Borçlar Kanunu'nun 706b maddesi, genel kurul kararlarının butlanı hallerini düzenlemekte; 714. madde ise bu hallerin uygun düştüğü ölçüde yönetim kurulu kararları için de uygulanacağını belirtmektedir. Buna karşılık, TTK mehz kanundan bu noktada ayrılmaktadır. TTK'da, yönetim kurulu kararlarına ilişkin düzenlemeler 391. maddede yer alırken, genel kurul kararları için 447. maddede ayrı hükümler öngörülmüştür. Bu durum, iki hukuk sistemi arasında yönetim organlarının kararlarının denetimi konusunda bir farklılık yaratmaktadır. Helvacı, İsviçre Hukuku, s. 182; Üçışık, Kararların Sakatlığı, s. 57.

¹³¹⁷ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 31.

mümkündür¹³¹⁸. Bu sınırlamanın temel nedeni, esas sözleşmenin yalnızca kanunun açıkça izin verdiği durumlarda TTK hükümlerinden sapmasına olanak tanınmasıdır.

Esas sözleşmede bu tür düzenlemelere yer verilip verilemeyeceğinin tespitinde yalnızca hükmün lafzı değil, aynı zamanda yorum yoluyla kanundan sapmaya izin verilip verilmediği de dikkate alınmalıdır¹³¹⁹. Karasu'ya göre, TTK 340. madde, yalnızca anonim şirketlere ilişkin kanun hükümlerinden sapmayı yasaklamakta olup, emredici hükümlere aykırı olmamak kaydıyla tamamlayıcı hükümlerin esas sözleşmeye eklenmesine imkân tanımaktadır¹³²⁰. Ancak, bu ilke öğretide yoğun tartışmalara neden olmuş, özellikle pay sahiplerinin iradesine sınırlama getirdiği, emredici olmayan hükümlerin belirlenmesinde belirsizlik yarattığı ve ticaret sicil müdürlerine geniş takdir yetkisi tanıdığı yönünde eleştiriler almıştır. Bazı görüşlere göre, bu tür sınırlamalar anonim şirketlerin yönetim esnekliğini azaltarak gelişimlerini olumsuz etkileyebilir ve pay sahiplerini, şirket içi düzenlemeleri sözleşme yoluyla sağlamaya yönlendirebilir¹³²¹. Şener'e göre, kanunda açıkça öngörülmemiş olsa bile, hakkaniyet ilkesi veya menfaatler dengesi göz önünde bulundurulduğunda, belirli durumlarda kanuni hükümden sapılabilmesi uygun görülebilir. Bu bağlamda, kanuni düzenlemelerden farklı bir hükmün ortaklık sözleşmesi yoluyla getirilmesi belirli şartlar altında mümkün olmalıdır¹³²².

Yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğünün belirlenmesi açısından ön şart hukuki işlemi yapanın kurul niteliğinde bir organ olmasıdır¹³²³. Yokluk ve butlan başlangıçtan itibaren hükümsüz olarak kabul edildiği halde eğer hukuki işlem şeklen ve fiilen mevcut olmakla beraber konusu ve içeriği bakımından daha başlangıçtan itibaren hiç kimseye karşı hüküm ifade etmiyorsa butlan, eğer hukuki işlem şekli nitelikteki emredici hukuk kurallarına aykırı ise yokluk yaptırımı uygulanacaktır¹³²⁴.

¹³¹⁸ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 31; TTK'da, anonim şirketlere ilişkin hükümlerden sapmaya izin verilirken genellikle aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır:

- Esas sözleşme ile ... kararlaştırılabilir/öngörülebilir.

- Esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa/aksi öngörülmemişse ... Karasu, Emredici Hükümler, s. 48

¹³¹⁹ Karasu, Emredici Hükümler, s. 49.

¹³²⁰ Karasu, Emredici Hükümler, s. 61.

¹³²¹ Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku, s. 360; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 304.

¹³²² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 304.

¹³²³ Yüce, Geçersizlik, s. 45; örneğin, TTK m. 367 kapsamında yönetim yetkisinin veya TTK m. 370/2 kapsamında temsil yetkisinin devredildiği kişilerin organ sıfatı bulunmamaktadır. Bu durumda, yönetim veya temsil yetkileri devredilmiş olsa da hukuki geçerliliği değerlendirilen karar veya sözleşme yönetim kurulunun katılımı olmadan gerçekleşmişse denetlenecek bir kararın varlığından söz edilemez. Ancak bu durum, söz konusu kararların tamamen denetimsiz kalacağı anlamına gelmez; bu kararların yok hükmünde olduğu ya da batıl olduğunun tespit edilmesi talep edilebilir.

¹³²⁴ Eren, Borçlar Hukuku, s. 350-353; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 31; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 25; Yüce, Geçersizlik, s. 102-103; Sayın, Butlan, s. 63; Özdemir, Kadir, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına

Ayrıca, yok hükmünde olan bir işleme herhangi bir hukuki sonuç bağlanamazken batıl olan bir işleme karşı konversiyon¹³²⁵ yoluyla sonuç bağlanabilir. Butlanla sakat olan işlem TMK'nın 2. maddesi gereğince butlan iddiasının dürüstlük kuralına aykırı olduğu ileri sürülebilirken yoklukta böyle bir imkân bulunmamaktadır¹³²⁶. Görüleceği gibi yönetim kurulu kararlarının yokluk ve butlan halleri arasındaki ayrım öğretide net değildir. Ancak genel olarak kurulun karar alınmasına ilişkin hükümleri ihlal ederek karar oluşumunu veya kurulun mevcudiyetini engellemesi halinde kararın yokluk yaptırımına tabi olduğu söylenebilir¹³²⁷.

C. Toplanma ve Karar Alma Sürecinde Aykırılığın Yönetim Kurulu Kararlarına Etkisi

1.Yokluk

Bir hukuki işlemin kanunen kurucu unsur olarak kabul edilen unsurları bulunmaması halinde genel kural işlemin hiç var olmamış sayılmasıdır. (keenlemeyekün)¹³²⁸. Bir yönetim kurulu kararından bahsedilmesi için kanuna uygun olarak teşekkül etmiş olan bir yönetim kurulunun var olması ve bu yönetim kurulunun emredici kanun hükümlerine uygun karar vermesi gerekmektedir¹³²⁹. Bir işlemin yokluğundan bahsedebilmemiz için işlemin kurucu unsurlarında bir eksiklik olması gerekirken yani şeklen dahi olsa bir hukuki işlem bulunmazken butlan ve iptal

Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 53 (Ocak 2011), s. 27; Korkut, Butlan, s. 40; Tüzemen Atik, Ebru, "Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 1 (Haziran 2022), s. 306.

¹³²⁵ Konversiyon için bkz. Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 68.

¹³²⁶ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 163; Sayın, Butlan, s. 63; Ünlü, Geçersizlik, s. 115; Ayan, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 128-129; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 260; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 81; Korkut, Butlan, s. 39; İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 136; Şenocak/Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2086; Özdilek, Elektronik Ortamda Katılım, s. 61-62; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 579; Atik, s. 307.

¹³²⁷ Sayın, Butlan s. 242; Su, Ceren, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, (2005), s. 222; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 68-69.

¹³²⁸ Örneğin bir sözleşmenin kurulmasında irade beyanı olmaz ya da irade beyanlarının birbirine uygun olmaması halinde sözleşme yok hükmündedir. Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 68; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 34; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 947; Özdilek, Elektronik Ortamda Katılım, s. 61; Yüce, Geçersizlik, s. 65; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2085; Ünlü, Geçersizlik, s. 114; Atasoy, s. 11; Ayan, Borçlar Hukuku, s.127; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 127; Korkut, Butlan, s. 35; Kırca, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 2. Ankara: 2017, s. 4; Önder, Hükümsüzlük s. 107; Şeker, Hükümsüzlük, s. 211.

¹³²⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 67; Şeker, Hükümsüzlük, s. 211.

edilebilirlikte hukuki işlem kurulmuş ancak geçerlilik şartlarında bir eksiklik söz konusudur¹³³⁰.

Yokluk ve butlan hukuki sonuçları itibariyle benzer sonuçlar doğursa da örneğin yokluk halinde hakkın kötüye kullanılması ileri sürülemezken butlanda ileri sürülebilmesi gibi bazı farklılıkları bulunmaktadır¹³³¹. Yokluk ve butlan yaptırımı herkese karşı ileri sürülebileceği gibi hâkim tarafından resen de göz önüne alınmalıdır¹³³². Yokluğun tespiti istemi herhangi bir hak düşürücü süreye tabi değildir¹³³³. Yokluk yaptırımı TTK'da özel olarak düzenlenmemiş olup öğreti ve yargı kararlarıyla kabul görmüş bir yatırımdır¹³³⁴. Kanunun 391. maddesinde butlan ve butlan sebeplerine yer verilmesine karşın, yönetim kurulu kararlarının yokluğu hususunda kanun koyucunun herhangi bir düzenleme getirmemesi öğretide

¹³³⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 42, 66; Antalya, Borçlar Hukuku I s. 127; Eren, Borçlar Hukuku, s. 350; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 30; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948; Yönetim kurulu kararlarının geçerli olabilmesi için hukuka ve usule uygun şekilde alınması gerekir. Ciddi usulsüzlükler, özellikle sahte karar alma, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya davet edilmemesi, zorunlu müzakereden kaçınması, sessiz onay (sessizlik, onay anlamına gelmez.) yoluyla karar alınması ve kararların kasıtlı olarak kayda geçirilmemesi gibi durumlar, bu kararların baştan itibaren geçersiz sayılmasına yol açar. Bu tür ağır ihlaller, yönetim kurulu kararlarının yok hükmünde (nichtig) kabul edilmesine ve mahkeme tarafından geçersizliğinin tespit edilmesine neden olabilir. Böckli § 9 N. 333.

¹³³¹ Karauz, Butlan, s. 83; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948; Yüce, Geçersizlik, s. 197; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 5; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 127; Yargıtay'ın yoklukta da bu yasağın uygulanabileceğine ilişkin kararları bulunmaktadır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesine göre, "Mahkemece, yönetim kurulu kararının yokluğunun tespitine ilişkin davaların her zaman açılabilmesi, ancak yokluk iddiasının makul sürede ileri sürülmesinin gerektiği, somut olayda ise davacının makul süreyi aşarak dava açtığı ve bu durumun Türk Medeni Kanunu'nun dürüstlük kuralına aykırılık teşkil ettiği, davacının yokluğu tespiti istenen yönetim kurulu kararına dayanarak yetki belgesi alıp işlemlerde bulunduğu, dolayısıyla uzun bir süre geçtikten sonra dava açmasının hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Dava dosyasındaki bilgi ve belgelere, mahkeme kararında dayanan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı, bir an için davacının toplantıya çağrılmadığı kabul edilse bile yönetim kurulunun 4 üyesinin oy birliği ile aldığı kararların geçerli olduğu ve yoklukla maluliyetin söz konusu olmadığı anlaşılmıştır. Bu itibarla davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 07.03.2013 tarihli ve E. 2011/3387- K. 2013/4278 (UYAP) E.T. 6.2.2025; Dural, s. 170-171.

¹³³² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 163; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 127-129; Oğuzman, M. Kemal/ Öz M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018, s. 175-176; Eren, Borçlar Hukuku, s. 350-353; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 92; bu hususun ayrı bir dava ile tespit edilmesi gerektiğini savunan yazarlar için bkz Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 127, 131; Antalya, Medeni Hukuk, s. 223-225; Ünlü, Geçersizlik, s. 115; Özdilek, Elektronik Ortamda Katılım, s. 69; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948.

¹³³³ Apaydın, Duygu, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlük Halleri ve İptali.", Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 119 (Ekim 2019), s. 8; Teoman, Makalelerim I-II, s. 2; "03.03.2014 tarihli ortaklar kuruluna dayanılarak yapılan çıkarma kararı usulsüz olup yok hükmünde olduğu, bu sebeple, davacının, davalı şirket ortaklığından çıkarılmasına ilişkin 03.03.2014 tarihli (02) sayılı ortaklar kurulu kararının yoklukla malul olduğu, bu durumda zamanaşımı söz konusu olmayacağından davanın kabulüne, ortaklar kurulu kararının yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 11.09.2024 tarihli ve E. 2023/3714- K. 2024/6285 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³³⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 1, 510; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 407.

eleştirilmiştir¹³³⁵. İsviçre hukukunda yokluk kavramı ayrıca düzenlenmemiş butlan içerisinde değerlendirilmiştir¹³³⁶.

Geçerli bir yönetim kurulu kararının alınabilmesi için yönetim kurulu toplantısının usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmesi ve kararın emredici hükümlere uygun olarak alınması gerekmektedir. Bu unsurlardan birinin eksik olması, kararın yoklukla sakatlanmasına neden olur¹³³⁷. Alman hukukunda kabul edilen sakat şirket doktrinine göre, hukuken sakat bir işlem neticesinde kurulmuş bir şirketin hükümsüzlüğü, yalnızca geleceğe etkili sonuç doğurmakta olup, bu süreçte gerçekleştirilen işlemler geçerliliğini korumaktadır. Bu ilke, Türk hukukunda da TTK'nın 353. maddesinde¹³³⁸ benimsenmiş ve öğretide, söz konusu düzenlemenin yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin kararların hükümsüzlüğü halinde de uygulanması gerektiği savunulmuştur. Buna göre, yönetim organının belirlenmesine ilişkin bir sakatlık yokluk ya da butlan niteliğinde dahi olsa yalnızca ileriye yönelik sonuç doğuracak ve geçmiş işlemler geçerliliğini koruyacaktır¹³³⁹. Aksi görüşe göre ise yönetim kurulunun seçildiği genel kurul kararı yokluk ya da butlan yaptırımına tabiye seçilen yönetim kurulu kararları da yok hükmündedir¹³⁴⁰. Eğer bir kişi yönetim kurulu üyesi olmadığı halde yönetim kurulu toplantısına katılmışsa, kararın geçerliliği, gerekli çoğunluğun bu kişi hariç sağlanıp sağlanmadığına bağlıdır. Şayet karar, yetkili üyeler tarafından yeterli çoğunlukla alınabiliyorsa geçerli kabul edilir; ancak çoğunluk bu kişi hariç sağlanamıyorsa, karar yoklukla sakatlanmış sayılır¹³⁴¹. İsviçre'de ise bu

¹³³⁵ Teoman, Makalelerim III, s. 259-260; Moroğlu, TTK, s. 196-198; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 225.

¹³³⁶ Sayın, Butlan, s. 84.

¹³³⁷ Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 215-216.

¹³³⁸ Kuruluştan itibaren yalnızca aylarla ifade edilen çok kısa bir sürenin geçmesinden sonra anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilmemesi, tescilin her türlü hukuki sakatlığı onardığı (sağlığa kavuşturduğu) ilkesinin doğal bir sonucudur. Bu ilke, işlem güvenliğinin korunması gereğiyle anonim şirketler hukukunun temel ilkelerinden birini oluşturur. Bu kuralın tek istisnası, Türk Medenî Kanunu'nun 47. maddesinin ikinci fıkrasıdır. Ancak, söz konusu maddenin anonim şirketlere uygulanabilirliği tartışmalıdır. Bu bağlamda, İsviçre Medenî Kanunu'nun 52(3) maddesine dayanan ve İsviçre doktrininde savunulan geçersizlik halleri açısından Türk hukukuna uyarlanabilirlik meselesi tartışmaya açıktır. Bununla birlikte, fesih kurumu menfaatler dengesine daha uygun bir çözüm sunmaktadır. Kuruluş aşamasında veya sermaye artırımı sırasında ortaya çıkan önemli sebeplerin varlığında, şirketin feshine karar verilmesi mümkündür. Mahkemenin verdiği bu fesih kararı, şirketin tasfiyesini zorunlu kılar ve aynı zamanda kanundan kaynaklanan bir fesih kararı gibi sonuç doğurur. Ancak bu feshi gerekçe teşkil eden aykırılıkların, alacaklıların, pay sahiplerinin ve kamunun menfaatlerini ciddi şekilde tehlikeye düşürmesi veya ihlal etmesi gereklidir. Buradaki "önemli" kavramı hem menfaatlerin niteliği hem de ihlalin ağırlığını ifade etmektedir. <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877be-1e9f-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=6102>. E.T. 6.2.2025.

¹³³⁹ Özdin, Hükümsüzlük, s. 300.

¹³⁴⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 67.

¹³⁴¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 512; Hamamcıoğlu'na göre, yönetim kurulu üyeliği, şahsi nitelik taşıyan ve doğrudan ilgili kişinin bilgi, deneyim ve sorumluluğuna dayanan bir görev

durumda iştirak eden kişi alınan karar üzerinde önemli bir etkisi varsa geçersizdir¹³⁴². Toplantı yapılmadığı ve elden dolaştırma suretiyle karar alınmadığı halde toplantı yapıp karar alınmış gibi işlem yapılması halinde alınan karar yok hükmündedir¹³⁴³.

a. Yönetim Kurulunun Usulünce Oluşturulmaması Hali

Geçerli bir yönetim kurulu kararı için her şeyden önce kanuna uygun olarak oluşturulmuş bir yönetim kurulunun varlığı gereklidir¹³⁴⁴. Usule uygun bir yönetim kurulu mevcut olmaması veya üye niteliği taşımayan kişilerin yönetim kurulu adına karar vermesi ya da yönetim kurulu üyesi olmayanların katılımıyla karar alınması halinde verilen kararlar yok hükmündedir¹³⁴⁵. Bu konuda sakat bir genel kurul kararıyla oluşturulan yönetim kurulu tarafından alınan kararlar yoklukla malul olacaktır¹³⁴⁶. Eğer yönetim kurulu üyelerinden bir kısmını bu sakat kararlar ile genel kurul seçmişse bu üyelerin yokluğu halinde sağlıklı bir karar alınabiliyorsa karar geçerli sayılacak aksi halde karar geçersiz kabul edilecektir¹³⁴⁷. Yetkisiz bir kişinin genel kurulu toplantısına katılmasında uygulanan ve kararın alınmasındaki sakatlığın kararın ayakta tutulmasına engel nitelikte olmadığı yönündeki prensibinin yönetim kurulu açısından da uygulanacağı aşıkardır¹³⁴⁸.

Kırca, yönetim kurulu kararlarında neyin ve nelerin kurucu unsur kabul edileceği hususunda tartışma çıkarmayacak bir şey söylemenin imkânsız olduğunu, bu nedenle yönetim kurulu kararının mevcudiyetinden bahsedebilmek için 390 ve 1527. maddelerde belirlenen usullere uyulmak suretiyle verilmiş karar olması gerektiğini ifade etmektedir¹³⁴⁹. Örneğin, yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayısını uyulmadan aldığı kararlar¹³⁵⁰.

b. Yokluk Halleri

olduğundan, üye sıfatı taşımayan kişilere yönetim kurulunda üye gibi haklar tanınması, üyelerin birbirlerini temsilen oy kullanmaları ya da toplantılara vekil aracılığıyla katılmalarına imkân sağlanması gibi uygulamalar, anonim şirketin kurumsal yapısına ve yönetim kurulu organının asli fonksiyonlarına açıkça aykırılık teşkil eder. Benzer şekilde, bazı üyelere birden fazla oy hakkı tanınması da kurulun kolektif karar alma yapısını bozan ve eşitlik ilkesine zarar veren bir durumdur. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının toplantıya davet edilmemesi de karar alma süreçlerinin meşruiyetini ve organın işlerliğini zedeleyeceğinden, bu tür bir eksiklik geniş anlamda şirketin temel yapısına aykırı bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Bu tür ihlaller, alınan kararların butlanla malul sayılması sonucunu doğurabilir. Hamamcıoğlu, s. 145-146.

¹³⁴² Yüce, Geçersizlik, s. 69.

¹³⁴³ Sayın, Butlan, s. 239.

¹³⁴⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 67.

¹³⁴⁵ Sayın, Butlan, s. 239; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 445; Ünlü, Geçersizlik, s. 114.

¹³⁴⁶ Özdin, Hükümsüzlük, s. 292.

¹³⁴⁷ Özdin, Hükümsüzlük, s. 292.

¹³⁴⁸ Özdin, Hükümsüzlük, s. 292.

¹³⁴⁹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 511.

¹³⁵⁰ Sayın, Butlan, s. 239; Karahan, Toplantı Nisapları, s. 204; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 289.

(1) Çağrı Yetkisi

Toplantıya çağrıya ilişkin hükümlerin uygulanmaması ağır hukuka aykırılıktır. Ancak toplantıya çağrıya ilişkin hükümlere riayet edilmiş olsa bile kararın yine aynı şekilde verilecek olması yokluğun belirlenmesinin istenebilmesine engel olmaz.

Toplantıya çağrı yetkisi, TTK'nın 392. maddesinin yedinci fıkrasında açıkça düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye aykırı olarak gerçekleştirilen bir yönetim kurulu toplantısı, kurulun korporatif organ niteliğini yitirmesine neden olacağından, alınan kararlar yönetim kurulu kararı olarak kabul edilemez¹³⁵¹. Ancak, bu tür kararlar tamamen hükümsüz sayılmayıp, yalnızca bir niyet beyanı olarak değerlendirilir¹³⁵². Bu şekilde alınan kararlar yoklukla maluldür. Yine toplantıya bir kısım üyelerin çağrılmaması durumunda da yokluk yaptırımını uygulanacaktır¹³⁵³.

Çağrısı yönetim kurulu başkanı tarafından yapılmadığı durumlarda şekli nitelikteki kurucu unsurlarda bir eksiklik bulunduğundan alınan karar yokluk yaptırımını ile karşılaşacaktır¹³⁵⁴. Ancak, 392. maddenin yedinci fıkrasında yapılan değişiklik ile esas sözleşme ile yönetim kurulu üyelerine de toplantıya davet yetkisi tanındığından bu durumda yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekili tarafından çağrının yapılmış olması yapılan toplantının kurucu unsuru değildir¹³⁵⁵. Değişiklik sonrası başvurunun

¹³⁵¹ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018, s. 236-238; Üçışık, Kararların Sakatlığı, s. 58-59.

¹³⁵² Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 512.

¹³⁵³ Hamamcıoğlu, s. 135.

¹³⁵⁴ İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı, s. 136-137; Şeker, Hükümsüzlük, s. 212; Yetkili olmayan bir yönetim kurulu üyesi tarafından düzenlenen bir toplantıda alınan kararlar geçersiz (nichtig) sayılır. Facincani/ Sutter, s. 264; Ancak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi "Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davalı anonim şirketin yönetim kurulunun 5 üyeden oluştuğu, davacı ...'ın yönetim kurulu başkanı olduğu, anonim şirketlerde yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, somut olayda butlanla sakat olduğu belirtilen kararların alındığı yönetim kurulu toplantılarının ise yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, toplantıya davet yetkisi olmayan üyelerin daveti üzerine yapıldığı, bu hususun anonim şirketin temel yapısına uymadığı ve TTK'nın 391/1-b maddesi uyarınca alınan bu yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğurduğu, iptali istenilen genel kurul toplantısının da butlanla sakat yönetim kurulu kararına dayalı olarak yapıldığı, ayrıca bu toplantıda alınan şirketin tasfiyesine ilişkin kararın sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin onayı ile alınmadığı, karar nisabının sağlanmadığı, dolayısıyla genel kurul toplantısında alınan kararın da yoklukla malul bulunduğu gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların kabulüne, davalı şirketin 11.04.2013, 07.05.2013, 04.06.2013 ve 29.08.2013 tarihli yönetim kurulunda alınan kararlar ile 24.09.2013 tarihli genel kurulda alınan şirketin tasfiyesine kararın yok hükmünde olduklarının tespitine karar verilmiştir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA" şeklinde karar vermiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 26.01.2016 tarihli ve E. 2015/3129- K. 2016/804, Aynı yönde Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 26.10.2017 tarihli ve E. 2016/7000- K. 2017/5775, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 12.09.2024 tarihli ve E. 2023/4130- K. 2024/6317. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁵⁵ Sarıkaya'ya göre değişiklik öncesi de başkan ya da başkan vekilinin yapmadığı toplantı davetinin alınan kararı batıl kılacağı yokluk yaptırımına tabi tutmayacağı dile getirilmiştir. Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 857.

başkan ya da onun yokluğunda vekiline yapılması gerekmekte olup bu başvuru hiç yapılmadan doğrudan istem sahibi üye tarafından toplantı çağrısı yapılmışsa alınan kararın batıl olacağı öne sürülmüştür¹³⁵⁶. Ancak, kanaatimizce bu durumda da şekli unsuru bulunmadığından alınan karar yoklukla maluldür. Bu konuda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 6.1.2016 tarihli ve E. 2015/3129, K. 2016/804 sayılı kararına bakılabilir¹³⁵⁷.

Süresi dolmuş bir başkan ya da toplantıya çağrı yetkisi bulunmayan bir üye tarafından yapılan çağrı sonucunda gerçekleştirilen toplantılarda alınan kararların, emredici hükümlere aykırılık nedeniyle butlanla malul sayılması gerektiği doktrinde ifade edilmiştir¹³⁵⁸ olsa da kanaatimizce bu durumda da şekle aykırılık söz konusu olduğundan yokluk yaptırımını uygulanmalıdır.

(2) Toplantıya Çağrı ve Toplantı Gündemi

Yönetim kurulu toplantısına ilişkin hükümlerin ihlal edilmesi, özellikle çağrının tüm üyelere yapılmaması veya çağrı içeriğinin toplantıya katılmayı engelleyecek şekilde eksik olması durumlarında, alınan kararların yokluk yaptırımına tabi olmasına neden olur¹³⁵⁹. Eğer yönetim kurulu toplantısına çağrı usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmemiş ve bu nedenle bir üye toplantıya katılamamışsa, alınan

¹³⁵⁶ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 858; İlğün Çamlı'ya göre, toplantıya çağrının yetkili kişi (başkan, başkan vekili, TTK m. 392/7 kapsamında üyelerin çoğunluğu veya iç yönerge uyarınca yetkili üyeler) tarafından yapılmaması, bazı üyelerin kasıtlı ya da ihmal sonucu çağrılmaması veya katılımlarının haksız şekilde engellenmesi, toplantıda alınan kararları geçersiz kılar. Bu tür geçersizlik hâllerinin, dürüstlük kuralı kapsamında butlan niteliğinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Başkanın çağrı kurallarını ihlal ederek, toplantıyı dakikalar içinde önceden hazırlanmış tutanaklarla sonuçlandırması da alınan kararları yok hükmünde kılar. Ancak, iç yönergede öngörülen çağrı süresine uymama, yer veya zamanın aykırı belirlenmesi gibi düzenleyici nitelikteki ihlaller, dürüstlük kuralına aykırı bir engelleme amacı taşııyorsa kararların geçersizliğine yol açmaz. İlğün Çamlı, s. 204-205

¹³⁵⁷ Mahkeme, yönetim kurulu başkanının toplantıya çağrı yetkisinin emredici nitelikte olduğunu ve bu yetkiye aykırı şekilde yapılan toplantılarda alınan kararların anonim şirketin temel yapısına uygun olmadığını değerlendirmiştir. Bu nedenle, yönetim kurulu toplantılarında alınan kararların butlanla sakat olduğuna ve genel kurulda alınan tasfiye kararının da usule aykırı olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, yönetim kurulu kararlarının yok hükmünde olduğuna ve genel kurulda alınan tasfiye kararının da karar nisabı sağlanamadığı gerekçesiyle iptaline hükmetmiştir.

Yargıtay, dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler ile mahkeme gerekçelerinde usul ve yasaya aykırı bir husus bulunmadığını tespit etmiş ve davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarını reddetmiştir. Mahkeme kararı oybirliğiyle onanmıştır.

Sonuç olarak, davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddiyle, mahkeme hükmü onaylanmış; temyiz ilam harcı ile duruşma vekalet ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmiştir. Bu karar, yönetim kurulu başkanının toplantıya çağrı yetkisinin emredici nitelikte olduğunu vurgulamış ve bu yetkiye aykırı olarak yapılan toplantılarda alınan kararların geçersizliğini açıkça ortaya koymuştur. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 26.01.2016 tarihli ve E. 2015/3129- K. 2016/804 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁵⁸ Bahtiyar, Başkanın Çağrısı, s. 107.

¹³⁵⁹ Bir üyenin davet edilmemesi halinde, alınan kararlar hükümsüz olabilir (bkz. OR 714 N 5). OFK/Stach, Art. 713, N. 2; Böckli § 9 N. 147.

kararlar hukuken yok hükmündedir¹³⁶⁰. Örneğin, yönetim kurulu üyelerini toplantıya çağrının belirli bir şekilde yapılacağı esas sözleşme ya da iç yönergede kararlaştırılmışsa buna aykırı olarak yapılan çağrı durumunda ilgili üye toplantıya katılamamış olması durumunda karar yok hükmündedir. Kanaatimizce üye bir şekilde bu toplantıdan haberdar olmuş ve toplantıya katılmışsa kararın yokluğu ileri sürülemez. Sayın'a göre, ise yönetim kurulu üyelerinin toplantıya katılma haklarının ihlalini içeren kurul kararlarının butlan yaptırımına tabi olması gerekir¹³⁶¹. Bazı yönetim kurulu üyelerinin bilerek ya da bilmeyerek toplantıya davet edilmemesi ya da haklı bir gerekçe olmadan toplantıya katılımının engellenmesi halinde verilen kararlar da yok sayılır¹³⁶².

Yönetim kuruluna toplantı çağrısı şeklen yapılmış gibi görünse de çağrı fiilen yapılmamış gibi bir sonuç doğuracak şekilde hukuka aykırı ise, bu durumda yokluk yaptırımı uygulanacaktır¹³⁶³.

Yokluğun tespitinde, çağrıya ilişkin usulsüzlüklerin kasıtlı olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ve bu kasıt ile ilgili yönetim kurulu üyesinin toplantıya katılımı arasında nedensellik bağının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerektiği ileri sürülmekle birlikte¹³⁶⁴, kanaatimizce çağrıya ilişkin eksikliklerin kusurlu olup olmaması kararın geçerliliği üzerinde etkili değildir¹³⁶⁵.

¹³⁶⁰ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 166, 214-215; Yüce, Geçersizlik, s. 74; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 289; Pekdiğer, Batıl Kararlar, s. 673; Coştan, Karar Alma, s. 176; Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 859; Fransız hukuku ve Türk öğretisinde yönetim kurulu üyelerinden bir ya da birkaçının çağrılmadan toplantı yapılarak karar alınması halinde bu kararın yoklukla malul olacağı belirtilmiştir.; Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2308; “Somut olayda, davacı yönetim kurulu üyesinin 25.12.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısına çağrıldığı davalı tarafından ispat edilememiştir. Her ne kadar toplantıya çağrı için belirli bir usul öngörülmemiş ise de tüm üyelerin toplantıdan haberdar edilmesinin temel amaç olduğu, üyelerin toplantıya katılma ve görüşlerini bildirme hak ve ödevlerinin bulunduğu, davacı yönetim kurulu üyesinin bilgisi olmaksızın yapılan toplantıda şirketin bir kısım alacaklarının ertelenmesine dair borç erteleme sözleşmesi imzalanmasına dair karar alındığı, davacının hakkını ihlal eden bu karara karşı dava açma hakkının bulunduğu, her ne kadar mahkemece toplantı ve karar nisaplarının sağlandığı gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiş ise de, nisapların varlığından önce toplantının usulüne uygun şekilde yapılıp yapılmadığının tespiti önem arz ettiğinden davanın kabulü ile 25.12.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınan kararların yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken, yanılığlı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.09.2023 tarihli ve E. 2022/2858- K. 2023/5133 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025. Stach'a göre, toplantının çağrılması ve gündemin belirlenmesine ilişkin kurallar, düzenleyici nitelikte olup, bunlara uyulmaması kural olarak kararların geçersiz sayılmasına yol açmaz. Bunun istisnası, özellikle kötüye kullanım amacıyla alınan kararlardır. OFK/Stach, Art. 713, N. 2.

¹³⁶¹ Sayın, Butlan, s. 241.

¹³⁶² Yüce, Geçersizlik, s. 67.

¹³⁶³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 9.

¹³⁶⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 75.

¹³⁶⁵ “davaya konu yönetim kurulu kararının alındığı yönetim kurulu toplantısına davacı yönetim kurulu başkanına çağrı yapılmadan ve şirket merkezi dışında toplanılarak karar alındığı, 6102 sayılı Kanun'un 392 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre her yönetim kurulu üyesinin başkandan, yönetim kurulunu

Yönetim kurulu başkanı çağrıya ilişkin hükümleri dikkate almaksızın önceden hazırlanmış tutanaklarla yönetim kurulu toplantılarını çok kısa sürelerde (örneğin dakikalar içerisinde) sonlandırarak yönetim kurulu üyelerinin imzalarını alması durumunda da verilen kararlar yok hükmündedir¹³⁶⁶. Çünkü bu halde, yönetim kurulu toplantısı aslında sadece görünürde gerçekleştirilmekte, üyelerin müzakere haklarını ve hatta oy haklarını kullanmalarına ciddi engeller getirilmektedir¹³⁶⁷.

Yargıtay konu ile ilgili bir kararında, toplantıya çağrının tüm yönetim kurulu üyelerine ulaşmamış olması durumunda toplantı yetersayısı sağlanmamışsa, yönetim kurulunun mevcut olmadığı ve bu toplantıda verilen kararların da TTK m. 390 hükmü anlamında bir karar mahiyeti taşımadığını belirtmiştir¹³⁶⁸. Öğretide usulüne uygun

toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebileceği hükmü ve ilkeler dikkate alındığında kural olarak daveti yönetim kurulu başkanının yapacağı, ancak onun bulunmadığı zamanlarda bu görevin başkan vekiline ait olduğu, ticaret sicil kayıtlarına göre toplantı tarihi itibarıyla davacının yönetim kurulu başkanı olup usulüne uygun olarak yapılacak toplantı bildiriminden sonra katılıp katılamayacağının tespit edilebileceği, hiç davet yapılmadan gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantısının Kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık taşıdığı, yönetim kurulu başkanı belli konularda müzakerelere katılamayacak olsa da bu hususun onun toplantıya davet edilmesine engel teşkil etmediği, bildirim yapılmaksızın 06.07.2018 tarihinde toplanan yönetim kurulunun aldığı 2018/1 sayılı kararının toplantı ve karar nisapları da göz önüne alındığında batıl olduğu sonucuna varıldığı,” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 12.09.2024 tarihli ve E. 2023/4130- K. 2024/6317 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁶⁶ Yüce, Geçersizlik, s. 75.

¹³⁶⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 74-75.

¹³⁶⁸ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 05.04.1993 tarihli ve E. 1379/K. 2195 sayılı kararı; Karar için bkz. Eriş, Şirketler, s. 2395; aksi yönde kararları da bulunmakta olup başka bir kararında Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 07.03.2013 Tarihli Kararı (E. 2011/3387, K. 2013/4278) Davacı vekili, müvekkili ile davalı gerçek kişilerin, davalı anonim şirketin yönetim kurulu üyesi olduklarını; müvekkilinin ... Ticaret Sicil Memurluğu’na 18.05.2010 tarihinde yaptığı başvuru sırasında, 01.09.2008 tarihinde verilen ... sayılı yönetim kurulu kararını öğrendiğini; bu kararın, müvekkili toplantıya çağrılmadan ve bilgisi olmadan diğer yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla alındığını ileri sürmüştür. Bahse konu toplantıda görev dağılımı ve yetki belirlemesi yapılmış; şirketin borç altına sokulması, bankadan para çekilmesi, kambyo senedi düzenlenmesi ve ciro edilmesi, ... lehine ipotek verilmesi, gayrimenkul alım ve satımı gibi konularda başkanlığa seçilen ... ile ... ve ...’dan herhangi ikisinin şirket unvanı altında atacakları müşterek imza ile şirketi temsil etmeleri kararlaştırılmıştır. Diğer işlemler için ise şirket unvanı altında atılacak tek imza yeterli görülmüştür. Davacı, anonim şirketlerde tüm yönetim kurulu üyelerinin usulüne uygun olarak toplantıya çağırılması gerektiğini, üyelerden birinin çağrılmaması hâlinde alınan kararların toplantı yeter sayısı oluşmuş olsa bile yok hükmünde olduğunu iddia ederek, 01.09.2008 tarihli ve ... sayılı yönetim kurulu kararının yokluğunun tespitini talep etmiştir.

Davalılar vekili, davacının söz konusu toplantıya çağrıldığını ancak katılmadığını, bu nedenle dava açma hakkını kötüye kullandığını; ayrıca toplantıda alınan kararların, şirketin 18.06.2004 tarihli 7 numaralı yönetim kurulu kararındaki yetkilerle aynı olduğunu belirtmiştir. Davacının, dava konusu yönetim kurulu kararına dayalı olarak yetki belgesi alıp işlemlerde bulunduğunu ve bu karara uygun hareket ettiğini savunarak, davanın reddini istemiştir. Mahkeme, yönetim kurulu kararlarının yokluğunun tespitine ilişkin davaların her zaman açılmasının mümkün olmakla birlikte, yokluk iddiasının makul sürede ileri sürülmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Mahkemeye göre, 01.09.2008 tarihli yönetim kurulu kararı ile dava tarihi arasında ... ay geçmiş olması, ayrıca davacının bu karara dayalı yetki belgesi alarak görev yapması, davanın TMK’nın dürüstlük kuralına aykırı olarak açıldığını göstermektedir. Bu nedenlerle davanın reddine karar verilmiştir. Yargıtay, dava dosyası ve delilleri inceledikten sonra, mahkeme kararının usul ve yasaya uygun olduğunu belirtmiştir. Yargıtay’a göre, davacıya çağrı yapılmadığı kabul edilse bile, 5 kişilik yönetim kurulunun 4 üyesinin oy birliği ile aldığı kararların geçerliliği bulunmaktadır. Bu nedenle, yoklukla maluliyet söz konusu değildir. Davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmeyle, mahkeme hükmünün onanmasına karar verilmiştir.

olmayan çağrı nedeniyle bazı yönetim kurulu üyelerinin gelmediği toplantıda verilen kararların; bu toplantıda gerekli nisap bulunmuş olsa bile yok sayılması gerektiği haklı olarak ifade edilmektedir¹³⁶⁹. Ancak öğretide başka bir görüşe göre, toplantıda alınan kararın geçersiz olabilmesi için yönetim kurulu üyesinin toplantıya katılmama sebebinin toplantı çağrısının yapılmamış olması gerektiği, toplantıya katılmayan üye uygun şekilde bilgilendirilmiş olsaydı bile toplantıda hazır bulunmayacağı kesin olarak anlaşılabiliyorsa böyle bir üyeye toplantıya çağırarak anlamsız olup bunda ısrarcı olmak aşırı şekilcilik olacaktır¹³⁷⁰. Şu da unutulmamalıdır ki toplantıya çağrı konusunda zorunlu bir usul olmamakla birlikte elektronik posta veya keş adresi, faks veya mesajla çağrı yapılabilir¹³⁷¹. Öğretide, kendilerine hiç toplantı çağrısı yapılmayan üyelerin, sonradan karara yazılı muvafakat vererek elden dolaştırma yoluyla karar alma sürecini tamamlayabilecekleri ileri sürülmekle birlikte, yok hükmünde olan bir kararın sonradan verilen icazetle geçerli hale gelmesinin mümkün olmadığı yönündeki görüş haklı olarak savunulmaktadır¹³⁷².

Yönetim kurulu toplantı çağrısı talebinin başkana yazılı yapılması, çağrı ve toplantı süresi ile gündemin belirlenmesi gibi tamamlayıcı nitelikteki şekli kurallara aykırılık, eğer toplantıya katılımı engellememiş ve yönetim kurulunun bir kurul organı olarak toplanıp karar almasını etkilememişse, yokluk veya butlan yaptırımı uygulanmamalıdır¹³⁷³.

Anonim şirket genel kurul toplantılarına ilişkin çağrı ilanlarında ve davet mektuplarında toplantı yerinin açıkça belirtilmemesi veya toplantı saatinin uygun olmayan bir şekilde, örneğin gecenin geç saatlerinde belirlenmesi, genel kurul kararlarının iptaline neden olabilecek bir usulsüzlük olarak değerlendirilmektedir. Bu durum dikkate alındığında, yönetim kurulu toplantılarında da benzer usulsüzlüklerin bulunması halinde aynı yaptırımların uygulanması gerekmektedir¹³⁷⁴.

Toplantıya çağrının şarta bağlanıp bağlanamayacağı konusunda öğretide farklı görüşler bulunmaktadır. Genel kurul toplantıları için yapılan çağrının kayıtsız ve

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 07.03.2013 tarihli ve E. 2011/3387- K. 2013/4278 sayılı kararı, aynı yönde Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 27.06.2024 tarihli ve E. 2023/3034- K. 2024/5299 sayılı kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 11.07.2023 tarihli ve E. 2022/666- K. 2023/4351 sayılı kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.09.2023 tarihli ve E. 2022/2858- K. 2023/5133 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁶⁹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 512.

¹³⁷⁰ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 860.

¹³⁷¹ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 177.

¹³⁷² Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 860.

¹³⁷³ Sarıkaya, Toplantı Çağrısı, s. 861.

¹³⁷⁴ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 104-105.

şartsız olması gerektiğini savunan görüşler olduğu gibi, en azından pay sahibinin söz konusu şartın gerçekleşip gerçekleşmediğini makul bir çabayla öğrenebileceği durumlarda bunun mümkün olabileceğini ileri süren görüşler de bulunmaktadır¹³⁷⁵. Kanaatimizce, toplantı davetinin şarta bağlanması mümkün değildir. Bu nedenle, şarta bağlı olarak yapılan çağrının geçersiz sayılması gerekmekte olup, bu şekilde toplanan yönetim kurulunun aldığı kararlar yokluk yaptırımıyla sakatlanmış kabul edilmelidir.

Yönetim kurulu toplantılarında genel kurul toplantılarından farklı olarak gündeme bağlılık ilkesi uygulanmamaktadır. Ancak toplantı talebinde bulunan üye hangi konuların görüşülmesini istediğini talebinde belirtmelidir¹³⁷⁶. Bazı durumlarda gündem maddeleri, üyelerin toplantıya katılımlarını engellemek amacıyla eksik bildirilebilir bu durumda üyenin katılmaması nedeniyle kararın hukuksuz olduğunun tespiti istenebilir¹³⁷⁷.

(3) Toplantı Tutanağının Düzenlenmemiş Olması

Yönetim kurulu toplantıları sonucunda müzakere süreci ve alınan kararlar tutanağa yazılır¹³⁷⁸. Bu tutanağın düzenlenmemiş olmasının yaptırımı kanunda açıkça belirlenmiş ve 390. maddenin beşinci fıkrasına göre, “*yönetim kurulu kararlarının geçerli olması yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır*” denilerek aykırılığın yokluk yaptırımına tabi olduğu belirtilmiştir¹³⁷⁹. Yönetim kurulu toplantı tutanağına kıyasen uygulanabilecek olan genel kurula ilişkin tutanak başlıklı 422. maddenin birinci

¹³⁷⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 110.

¹³⁷⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 375-376, N. 530; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 164; Doğan, Organizasyon, s. 150; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; Buna karşılık, yazar, yönetim kurulu toplantısı için yapılan çağrı talebinde gerekçe belirtilmese dahi, talep sahibine toplantı gündeminin bildirilmesi durumunda, yönetim kurulu başkanı veya vekilinin bu taleple bağlı olacağını ifade etmektedir. Coştan, Karar Alma, s. 175, 176; TTK’nın 392. maddesinin yedinci fıkrasının karşılığı olan İsviçre Borçlar Kanunu’nun 715. maddesine göre, her yönetim kurulu üyesi, gerekçesini belirtmek suretiyle başkandan yönetim kurulunun derhal toplantıya çağrılmasını talep edebilir. Ancak, mehz kanundan farklı olarak, TTK’nın 392. maddesinde toplantıya çağrının derhal gerçekleşmesi yönündeki bir talep hakkına yer verilmemiştir. Bu durum, istemin yerine getirilmesinin bilinçli olarak geciktirilmesine açık kapı bırakabilecek bir nitelik taşımaktadır. Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 149.

¹³⁷⁷ Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma, s. 177.

¹³⁷⁸ İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 214; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b.

¹³⁷⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 76; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 25; Yazar, yönetim kurulu toplantısına katılmış olmasına rağmen tutanağı imzalamaktan kaçınan üyelerin bulunması durumunda, kararın geçerliliğini sağlamak amacıyla, imzadan imtina durumunun toplantı tutanağına kaydedilerek bu durumun tespit edilmesini önermektedir. Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948; yönetim kurulu (VR) kararlarının tutanağa kaydedilmesi, geleneksel görüşün aksine, bir geçerlilik şartıdır (Gültigkeitsform) ve yalnızca bir ispat şekli (Beweisform) olarak değerlendirilmemelidir. Bu nedenle, tutanağın hiç düzenlenmemesi veya eksik düzenlenmesi, ilgili kararın şekil açısından geçersiz (formungültig) olmasına ve dolayısıyla hükümsüz (nichtig) sayılmasına yol açar. Bu şekil açısından geçersizlik ve hükümsüzlük, kararın alınmasından itibaren 30 gün boyunca askıda (schwebend) kalır, çünkü bu süre içinde tutanak düzenlenmelidir. Vischer, s. 429.

fikrasına göre, “*tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.*”

TTK’nın 390. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen sirküler tipi karar alma yönteminde, toplantı yapılmadığından toplantı tutanağının bulunmaması kararın yoklukla sakatlanmasına neden olmaz¹³⁸⁰.

Toplantı tutanağının düzenlenmiş olması ve içeriği yönetim kurulu üyelerine karşı açılacak olan sorumluluk davalarında da özen yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ispatı açısından önemlidir¹³⁸¹. Yönetim kurulu toplantısında verilen karara karşı çıkan üyeler toplantı tutanağına bunu uygun bir not düşerek tutanağı imza edebileceği gibi; verilen karara lehte oy kullananlar da yönetim kurulu üyelerinin verilen kararlarla ilgili sorumluluklarını belirlemek açısından dile getirdikleri görüşlerinin tutanağa aktarılmasını isteyebilirler¹³⁸².

Kararlar, tutanaktan farklı olarak şekil şartına tabi olup, geçerli olabilmesi için yazılıp imzalanması zorunludur. Tutanak ile karar metni birbirinden farklı olup, tutanakta toplantı tarihi, katılan üyelerin isimleri, alınan kararlar, kararların oy birliği mi yoksa oy çokluğuyla mı alındığı, muhalif kalan üyeler ve muhalefet gerekçeleri gibi bilgiler yer almaktadır. Karar metninde de bu unsurlar bulunmakla birlikte, tutanakta ayrıca toplantının içeriğine dair daha geniş bilgiler yer alabilir. Tutanak imzalanması zorunlu olmayan bir belge niteliğinde iken, kararların geçerliliği için imzalanması zorunludur¹³⁸³. Kararlar doğrudan karar defterine yazılır ve üyelerce imzalanır¹³⁸⁴. Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 10. maddesine göre, karar defterindeki

¹³⁸⁰ İsviçre Federal Mahkemesi, bir kararında, bir kişiden oluşan yönetim kurulunda kararların resmi bir toplantıda alınmamasının veya tutanağa geçirilmemesinin, alınan kararın butlanına yol açmayacağına hükmetmiştir. Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 549-550.

¹³⁸¹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 506.

¹³⁸² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530b.

¹³⁸³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 507.

¹³⁸⁴ Kırca’ya göre, toplantı usulüne uygun olarak alınan yönetim kurulu kararlarının yazılı hale getirilip imza edilmesi, kararların geçerliliği için bir şarttır. Bu kurala uyulmaması durumunda, kararların yokluk değil, butlan yaptırımıyla karşılaşması gerektiği savunulmaktadır. Kırca, yönetim kurulu kararlarının geçerliliğinde şekle ilişkin düzenlemelerin ihmal edilmesinin, kararın tamamen yok sayılmasını değil, hukuki geçersizliğini doğurması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu görüş, özellikle anonim şirketler hukukunda işlem güvenliğini sağlama ve kararların etkilerini daha tutarlı bir şekilde düzenleme amacı taşımaktadır. Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 507, 513.

kayıtlarda karar tarihi, karar sayısı, toplantıda hazır bulunanlar, kararın içeriği, üyelerin imzaları bulunur.

Öğretide, toplantı tutanağının eksikliği durumunda, alınan kararın yok hükmünde sayılabilmesi için bu eksikliğin bir gizleme amacı taşıması gerektiği yönünde yorumlar yapılmıştır¹³⁸⁵. Ancak, TTK'nın 390/5 maddesinin açık ifadesi dikkate alındığında, bu yaklaşımı benimsemek mümkün değildir. Kanunun ilgili hükmü, böyle bir şart aranmaksızın kararın geçerliliğini doğrudan etkileyeceğini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca, yönetim kurulu karar tutanağında oylama sonucu kararın kabul edildiği belirtilmiş olsa da gerçekte herhangi bir oylama yapılmamışsa ve bu durum tutanağa yanlış şekilde yansıtılmışsa, bu şekilde alınan karar yok hükmündedir¹³⁸⁶.

(4) Sirküler Tipi Karar Alınması Esaslarına Aykırılık

TTK'nın 390. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen bu karar alma yöntemi, yönetim kurulu toplantısı yapılmaksızın alınacak kararlara ilişkin usulü belirler. Bu kapsamda, karar önerisinin yönetim kurulu üyelerinin tamamına iletilmesi gerekmekte olup, üyelerden birinin veya birkaçının toplantı yapılmasını talep etmesi durumunda, öneri bu şekilde değerlendirilemez ve karar alınamaz. Bu prosedüre aykırı olarak alınan kararlar ise yokluk yaptırımına tabidir¹³⁸⁷. Öğretide, yokluk yaptırımının uygulanabilmesi için toplantı yapılmasını talep eden üyenin bu isteğini ısrarla sürdürmesi gerektiği yönünde bir görüş öne sürülmüşse de böyle bir şart Kanun metninde açıkça yer almamaktadır¹³⁸⁸. Öte yandan, tüm üyelere gönderilen bir karar metninde, belirli bir süre içinde yanıt verilmediği takdirde kararın onaylanmış

¹³⁸⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 77.

¹³⁸⁶ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 10.

¹³⁸⁷ Kanun metninden açık şekilde önerinin tüm üyelere yapılmış olmasının geçerlilik şartı olduğu vurgulanmaktadır. Bu bağlamda söz konusu yaptırımın butlan olması gerektiği kanaatindeyiz. Sayın, Butlan, s. 240; Yüce, Geçersizlik, s. 78; Coştan, Karar Alma, s. 158, 159; “Yapılan açıklamalardan sonra somut olaya dönülecek olursa, davalı şirket, davacının sözlü olarak toplantıya davet edilmesine rağmen katılmadığını savunmuş ise de bu hususu ispat eder herhangi bir delil ibraz edememiştir. Bu hâle göre, toplantının çağrısız olarak yapıldığının kabulü zorunlu olup bu şekilde yapılan toplantıda alınan kararın geçerli olabilmesi için 6102 sayılı Kanun'un 390 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki usule riayet edilmesi gerekmektedir. Davalı şirkete toplantıya katılan üyelerce alınan kararın imzalanmak üzere davacıya gönderildiği savunulmuş ise de bu savunmayı ispat eder nitelikte herhangi bir delil sunulmamış, davacı da bu vakıayı yalanlamıştır. Bu itibarla Mahkemece, üç kişiden oluşan yönetim kurulunun çağrısız olarak ve zikredilen Kanun hükmündeki usule riayet etmeden iki kişiyle toplanıp karar aldığı, bu şekilde alınan kararın yok hükmünde olduğu gözetilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yanlıgılı değerlendirmeye dayalı olarak davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 07.02.2023 tarihli ve E. 2021/6232- K. 2023/653, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 01.10.2024 tarihli ve E. 2024/1613- K. 2024/6929 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁸⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 78.

sayılacağına dair bir ifade bulunması, karar alma sürecine aykırılık teşkil eder ve bu tür kararlar yok hükmünde kabul edilmelidir. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkını sınırlandıran veya bu hakkı engelleyen yönetim kurulu kararları da kanaatimizce aynı şekilde yokluk yaptırımına tabi olacaktır¹³⁸⁹. Ancak, öğretide TTK m. 390/4'te “geçerlilik” sözcüğüne yer verilmiş olması nedeniyle, ilgili hükümlere aykırı davranışların yaptırımının yokluk değil, butlan olması gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır¹³⁹⁰.

(5) Üyenin Oy Hakkının Engellenmesi

Kanuna göre, her bir yönetim kurulu üyesinin tek oy hakkı bulunmaktadır ve bu haklarını vekil veya temsilci suretiyle değil bizzat kullanmaları gerekmektedir¹³⁹¹. Yönetim kurulu üyesi oyunu serbestçe kullanabilecektir. Bu nedenle oy kullanmasına engellenmesi veya yönetim kurulu toplantısına katılması engellenir, söz hakkı engellenirse yine alınan karar yokluk yaptırımına tabi olacaktır¹³⁹². Yönetim kurulu üyelerinin oyları eşit olduğundan herhangi birisine birden fazla oy hakkı tanınmış olması ya da şirkette yönetim kurulunun vermiş olduğu kararın başka bir makamın onayına tabi olması yokluk yaptırımına neden olacaktır¹³⁹³. Oy şarta bağlanamayacağından şarta bağlı olarak oy kullanılması halinde bu şekilde kullanılan oylar geçersizdir¹³⁹⁴.

Yönetim kurulu üye seçiminde meydana gelen usulsüzlük nedeniyle üye sıfatını taşımayan kişiler yönetim kurulu toplantısına katılmış ve bu üyelerin katılımı ile toplantı ve karar yeter sayısı sağlanabilmiş ise alınan karar yokluk yaptırımına tabidir¹³⁹⁵.

¹³⁸⁹ Coştan, Karar Alma s. 157.

¹³⁹⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler s. 513; Yüce, Geçersizlik, s. 78.

¹³⁹¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1329, N. 119. Bir yönetim kurulu üyesi, görevi kabul ettiği andan itibaren oy kullanma hakkına sahiptir ve yasal olarak "kafa başına oy hakkı" (Kopfstimmrecht) prensibi geçerlidir. Bu doğrultuda, hiçbir yönetim kurulu üyesinin veto hakkı bulunmaz ve hiçbir üye birden fazla oy hakkına sahip olamaz. Böckli § 9 N.174.

¹³⁹² Yüce, Geçersizlik, s. 79.

¹³⁹³ Yüce, Geçersizlik, s. 79.

¹³⁹⁴ Korkut, Butlan, s. 15.

¹³⁹⁵ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 512-513; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, “Mahkemece iddia, savunma, toplanılan deliller, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, genel kurulun TTK'nın 368. maddesinde düzenlenen merasime uygun olarak toplantıya çağırılmasının gerektiği, ancak tüm pay sahibi ya da temsilcilerinin hazır bulunup da itiraz etmemeleri halinde çağrısız genel kurul yapılabileceği, TTK'nın 370. maddesi uyarınca çağrısız genel kurulun bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunmaları ve bu toplantı şekline itiraz etmemeleri şartının gerçekleşmesi durumunda yapılabileceğinin kabul edildiği, anılan maddede öngörülen iki şart gerçekleşmeden yapılan genel kurulun hukuken yok olup, alınan kararların da yoklukla malul olduğu, davalı şirket ortağı olan davacının toplantıda hazır bulunmadığı, hazırun cetvelinde de hissedar olarak gösterilmediği yine, esasında paydaş olmamakla birlikte paydaş gibi gösterilen yabancı uyruklu ortaklar yerine toplantıya vekaleten katılarak hazırun cetvelini imzalayan ... isimli şahsın ibraz ettiği vekaletnamenin hiçbir resmi

Yönetim kurulu üyesi oyunu bizzat kullanması gerektiğinden temsilci ya da vekil aracılığıyla oy kullanması halinde bu kullanılan oylar ile toplantı ve karar yeter sayısı sağlanabilmiş ise alınan karar yok hükmünde iken bu oylar sayılmadan toplantı ve yeter sayısı sağlanabilmiş ise karar geçerlidir¹³⁹⁶.

(6) Toplantı ve Karar Yetersayılarına Aykırılık Halinde Yokluk

(a) Toplantı Yetersayısı

TTK'nın 390. maddesine göre, yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır. Esas sözleşmede aksi belirtilmedikçe, bu kural hem fiziki hem de elektronik ortamda yapılan toplantılar için geçerlidir. Toplantı yeter sayısı hesaplanırken, fiili üye sayısı değil, esas sözleşmede belirlenen üye sayısı dikkate alınır¹³⁹⁷. Üye sayısının belirlenmesi genel kurulun takdirinde olup, alt ve üst sınır öngörülerek tespit edilebilir¹³⁹⁸. Üye sayısı tek olduğunda, çoğunluk toplam sayının yarısının üzerine bir eklenerek hesaplanırken; çift sayıda ise, yarısına bir eklenerek belirlenir. Toplantı ve karar yeter sayıları esas sözleşmeyle ağırlaştırılabilir ancak azaltılamaz, çünkü yönetim kurulu yapısı gereği belirli bir üye çoğunluğunu gerektirir¹³⁹⁹. Gerekli çoğunluk sağlanmadan yapılan toplantılarda alınan kararlar yokluk yaptırımına tabi olacaktır¹⁴⁰⁰.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir kararında, “somut olayda, davacı yönetim kurulu üyesinin 22.09.2006 tarihli yönetim kurulu toplantısına çağrılmadığı, davacı adına sunulan mazeret dilekçesi altındaki imzanın ise sahte olduğu sabit olmakla, her ne kadar toplantıya çağrı için belirli bir usul öngörülmemiş ise de tüm üyelerin toplantıdan haberdar edilmesinin temel amaç olduğu, üyelerin toplantıya katılma ve görüşlerini bildirme hak ve ödevlerinin bulunduğu, davacı yönetim kurulu üyesinin

kurumun tasdikini taşımadığı ve vekalette adı geçen yabancı şahısların eli ürünü de olmadığı iddiasının da davalı vekiline verilen tüm sürelerle ve yapılan tüm araştırmalara rağmen bu şahısların imza incelemesine esas samimi imzalarının bulunduğu belgelere ulaşamamış olması karşısında mevcut belgeler üzerinde yapılan imza incelemesinde imzaların yabancı şahısların eli ürünü olmadığına tespit edildiği gerekçesiyle, davalı şirketin 17.11.2011 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında alınan kararlarla birlikte bu toplantıda alınan 3 no'lu karar gereğince 1 yıl süreyle görev yapmak üzere yönetim kurulu üyesi olarak seçildiği anlaşılan yönetim kurulu üyeleri tarafından alınan 2011/04 no'lu ve 17.11.2011 tarihli yönetim kurulu kararlarının yoklukla malul olduğunun tespitine karar verilmiştir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile sonucu itibarıyla doğru olan hükmün değişik gerekçe ile ONANMASINA” Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 17.12.2014 tarihli ve E. 2014/13214- K. 2014/19993 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹³⁹⁶ İmregün, Toplantı ve Karar, s. 286; Akdağ Güney, Yönetim Kurulu, s. 253; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 377, N. 532; Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 106; Coştan, Karar Alma, s. 184-185; Yüce, Geçersizlik, s. 81; Sayın, Butlan s. 242.

¹³⁹⁷ Uysal, Hukuki Sorumluluk, s. 325; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 500.

¹³⁹⁸ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 501.

¹³⁹⁹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 502.

¹⁴⁰⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 85-86; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 352.

bilgisi olmaksızın yapılan toplantıda şirketin temsil ve ilzamına dair kararlar alındığı, davacının hakkını ihlal eden bu karara karşı dava açma hakkının bulunduğu, her ne kadar mahkemece toplantı ve karar nisaplarının sağlandığı gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiş ise de, nisapların varlığından önce toplantının usulüne uygun şekilde yapılıp yapılmadığının önem arz ettiği, bu sebeple asıl davadaki talebin kabulü ile 22.09.2006 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınan kararların yoklukla malûl olduğunun tespitine karar verilmesi gerekirken, yanılıklı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.” sonucuna varmıştır¹⁴⁰¹.

Toplantının başlangıcında yeter sayının sağlanmasına rağmen toplantının devamı sırasında bazı üyelerin toplantıyı terk etmesi nedeniyle gerekli sayının altına düşülmesi halinde gerekli çoğunluk sağlanamadığından bu andan itibaren karar alınamaması gerekmektedir. Ancak Kortunay’a göre, toplantı başlayana kadar toplantı yeter sayısının muhafaza edilmesi yeterli olup toplantı yeter sayısı oylama öncesi yapılacak müzakereler açısından önem taşıdığından müzakereler tamamlanıp oylamaya geçildikten sonra nisabın düşmesi önem arz etmez¹⁴⁰².

TTK m. 1527, esas sözleşmede hüküm bulunması koşuluyla yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılmasına imkân tanımaktadır¹⁴⁰³. TTK m. 390 hükmü, toplantı ve karar yetersayılarına ilişkin kabul edilen kuralın, elektronik ortamda yapılan yönetim kurulu toplantıları için de geçerli olduğunu belirtmiştir. Kararların geçerliliği açısından, normal yönetim kurulu toplantıları ile elektronik ortamda gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantıları arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Her iki durumda da kararların geçerliliği için kanunda veya esas sözleşmede öngörülen usul ve yeter sayılarının sağlanması yeterlidir. Elektronik

¹⁴⁰¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 29.12.2022 tarihli ve E. 2022/5225– K. 9637 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025. “davalı şirketin genel kurulun yapılması kararının alındığı yönetim kurulu toplantıya çağrısının usulüne uygun olmadığı, genel kurulu toplantıya çağırma yetkisinin 6102 sayılı Kanun’un 390 ncı maddesi uyarınca yönetim kurulunun devredilmez yetkilerinden olduğu, toplantı kararının yönetim kurulunda 5 kişi olmasına, toplantının bu 5 kişiden 3’ünün katılımı ve en az ikisinin olumlu oyu ile karara bağlanması gerekirken, buna uyulmadığı, toplantıya çağrının usulüne uygun olmadığı, yine sicilde tescilli yapılan usulsüz alınan yönetim kurulu kararına istinaden davacının genel kurula çağrısının da usulüne uygun yapılmadığı, bu toplantının 6102 sayılı Kanun’un 416 ncı maddesi uyarınca tüm ortakların katılımı ile yapılmış, çağrısız bir toplantı olmaması nedeniyle, davalı tarafın, davacının toplantıdan haberinin olduğu savunmasına, davacının toplantıya katılmamış olması nedeniyle itibar edilmediği gerekçesiyle davanın kabulüne davalının 24.03.2015 tarihli genel kurulunda alınan tüm kararların yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 11.07.2023 tarihli ve E. 2022/666- K. 2023/4351 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰² Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 161-162.

¹⁴⁰³ Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 405.

ortamda yapılan toplantılar, kanun çerçevesinde fiziksel toplantılarla eşdeğer kabul edilmekte olup, alınan kararların geçerliliği açısından aynı hukuki statüye sahiptir. Yokluk yaptırımı bakımından da kanunda öngörülen çoğunluk ile esas sözleşmede artırılmış çoğunluk arasında bir fark bulunmamaktadır. Her iki durumda da yeter sayının sağlanmaması, kararın yoklukla malul olmasına neden olur. Bu, kararın hukuken hiç var olmamış sayılacağı anlamına gelir¹⁴⁰⁴. Ancak hatırlanmalıdır ki yönetim kurulu toplantısına teknik olarak çağrılan uzmanların toplantıya iştirak etmesi tek başına yokluk nedeni değildir. Ancak, bu kişiler toplantı yeter sayısına dâhil edilmiş ve bu kişiler olmadan toplantı yeter sayısı sağlanamıyorsa verilen karar yok sayılır.

(b) Karar Yetersayısı

Yönetim kurulunun karar yeter sayısı 390. maddenin birinci fıkrasında düzenlenmiş olup buna göre, toplantıya katılan üyelerin çoğunluğunun aynı yönde oy kullanmasıyla karar alabilir. Toplantıda oylar eşitse konu bir sonraki toplantıya bırakılır. Bu toplantıda da eşitlik sağlanması halinde öneri reddedilmiş olur. Esas sözleşmede ağırlatıcı bir hüküm de konulabilir. Bu yeter sayılara uyulmadan alınan karar yok hükmündedir¹⁴⁰⁵. Oylama yapılmadan alınan karar da aynı yaptırıma tabidir.

¹⁴⁰⁴ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 10; “Mahkemece iddia, savunma ve bilirkişi raporu doğrultusunda, 15/04/2015 tarihli genel kurulda yönetim kurulunun iki kişiden oluşturulmasına ve görev süresinin üç yıl olmasına karar verildiği, davacının istifası sonrasında kalan yönetim kurulu üyelerinin bu yönde bir karar alabilmesi için yönetim kurulunun toplantı ve karar nisaplarına uyması gerektiği, dava konusu edilen 03/02/2016 tarih ve 02 nolu ile 04/02/2016 tarih ve 03 nolu kararlar alınırken toplantı nisabının olmadığı gerekçesiyle 2016/2 ile 2016/3 sayılı yönetim kurulu kararları yokluk yaptırımına tabi olduğundan iptaline, 05/03/2016 tarihli genel kurulda yeni yönetim kurulu seçimi yapıldığı, genel kurul tarihi itibarıyla yeni yönetimin seçiminin davanın açılmasından önce yapıldığı, genel kurulda alınan kararların iptali koşullarının oluşup oluşmadığı ve yeni yönetim kurulu seçiminin yasa ve ana sözleşmeye uygun olup olmadığının mahkemede görülmekte olan 2016/192 Esas sayılı dosyada değerlendirileceği gerekçesiyle dava tarihi itibarıyla davalı şirketin temsilcisi bulunduğu davalı şirketi temsile yetkili yönetim kurulu veya kişi bulunmadığının tespiti isteminin reddine karar verilmiştir. Karara karşı, davacı ve davalı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

... Bölge Adliye Mahkemesince, 2016/02 ve 03 nolu yönetim kurulu kararları gerekli toplantı ve karar yeter sayıları bulunmadığı için yoklukla malul olduğu, ilk derece mahkemesi kararının gerekçesinde bu husus belirtilmesine rağmen hüküm fıkrasında kararların iptaline denilerek çelişki yaratıldığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabul kısmen reddiyle, mahkeme hükmünün 1. bendinin kaldırılması ile yerine "Davalı şirket yönetim kurulunun 03/02/2016 tarih 2, 03/02/2016 tarih 3 sayılı kararlarının yok hükmünde olduğunun tespitine" yazılmasına, davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Karar, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1. maddesi uyarınca Onanmasına” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 15.01.2019 tarihli ve E. 2017/2874- K. 2019/346 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰⁵ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 25; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 512; İmregün, Anonim Ortaklıklar, s. 214; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 289; Teoman, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Cilt I, İstanbul, 1997, s. 52; Pekdiğer, Batıl Kararlar, s. 676; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 439; “Dava, 6102 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesine dayalı olarak açılmış, ticaret sicil

Yargıtay, karar yeter sayısının sağlanmaması halinde, toplantıya katılmayan üyelerin kötü niyetli olup olmamasına bakılmaksızın, alınan kararın geçersiz olacağına hükmetmiştir¹⁴⁰⁶. Yönetim kurulunda karar için gerekli olan imzaların sonradan toplanması da kararı geçerli kılmayacaktır¹⁴⁰⁷.

Sirküler tipi karar almada çoğunluk hesabı işin niteliği gereği üye tam sayısı esas alınarak belirlenir¹⁴⁰⁸.

İster kanun ister esas sözleşme olsun hem toplantı hem karar yeter sayısı görüşülen her bir öneri için ayrı ayrı hesap edilmelidir. Bir önerinin görüşülmesinde toplantı yeter sayısı bulunmakla birlikte toplantıyı terk etmeleri sonucu başka bir öneride karar yeter sayısı bulunmayabilir¹⁴⁰⁹.

Oylamada evet ve hayır oyları yanında çekimser oyda kullanılabilir. Karar nisabına ulaşıp ulaşılmadığının tespitinde evet oyları dikkate alınır¹⁴¹⁰.

memuru işleminin iptali istemine ilişkindir. Bölge Adliye Mahkemesince anılan hükümde belirtilen ilgili kişiler kavramına davacılar yönetim kurulu üyelerinin girmediği gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir. Ancak dava konusu edilen ticaret sicil memuru işlemine konu yönetim kurulu kararı daha önceden oy birliği ile kabul edilmiş, iç yönergenin iptali ve o yönergedeki temsil yetkisinin değiştirilmesi ile ilgilidir. Değiştirilen iç yönerge ile yönetim kurulu kararının %80 çoğunluk nisabı ile alınması öngörülmüş olmakla sözü edilen iç yönergenin değiştirilmesi de aynı nisapla alınacak bir karar ile mümkün olacaktır. Nisap sağlanmadan alınmış yönetim kurulu kararı yok hükmünde olup bu kararın tesciline ilişkin işlemin iptalinde karara katılmayan diğer yönetim kurulu üyelerinin 6102 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinde belirtilen ilgili kişiler kapsamına girdiği açıktır. Bu durumda Bölge Adliye Mahkemesince işin esası hakkında karar verilmesi gerekirken davacıların dava açma hakkı bulunmadığından bahisle ret kararı verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 21.05.2024 tarihli ve E. 2023/356- K. 2024/4114 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 15.10.1993 tarihli ve E. 4885, K. 6526 sayılı kararı. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 19.01.2004 tarihli ve E. 5585, K. 315 sayılı kararı. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰⁸ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 501; “Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; davalı şirketin yönetim kurulu üyesi olan davacının yönetim kurulu toplantısına çağırıldığıının kanıtlanamadığı, yönetim kurulu toplantısına çağırının usulsüz yapıldığı, davaya konu 26/04/2016 tarih ve 33 numaralı yönetim kurulu kararının yok hükmünde olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Karara karşı davalı vekili istinaf kanun yoluna başvuruda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, TTK'nın 390. maddesine göre çağrısız yönetim kurulu toplantısı yapılması mümkün ise de önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılması alınacak kararın geçerlilik şartı olup, davalı şirket, davacıya toplantı için çağrı yapıldığını ve TTK'nın 390. maddesine göre önerinin davacı dahil tüm üyelere yapıldığını ispat edemediğinden davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 17.06.2020 tarihli ve E. 2019/4941-K. 2020/2973 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁰⁹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 501.

¹⁴¹⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 502; İsviçre hukukuna göre, kullanılan oyların çoğunluğu yeterlidir; boş oylar sayılmaz. Ancak, oy kullanmaktan kaçınmak (çekimser kalmak) sorumluluktan muafiyet sağlamaz. OFK/Stach, Art. 713, N. 5.

Kanunun 390. maddesinde öngörülen şekil ve nisaplara uyulmadan verilen kararlar bulunması halinde bir yönetim kurulu kararından bahsedilemez ve yoklukla maluldür¹⁴¹¹.

(7) Toplantı ve Müzakerelere Katılma Yasağının İhlâli Halinde Yokluk

Yönetim kurulu üyesinin hangi durumlarda toplantı ve müzakereye katılamayacağı 393. maddede düzenlenmiştir. Bu yasağın amacı daha önce de belirtildiği gibi şirket menfaati ile yönetim kurulu üyesinin kendisi veya kanunda sayılan yakınlarının menfaatini çatıştığı durumlarda tarafsız davranamayacağı

¹⁴¹¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1333, N. 127; Emredici hükümlere aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi mümkündür. İptal sebepleri arasında şu durumlar yer almaktadır:

1. Genel kurul toplantı çağrısının usulüne uygun yapılmaması: Çağrı prosedürlerinin kanun veya şirket esas sözleşmesinde öngörülen şekil ve süreye uyulmadan gerçekleştirilmesi, iptal sebebi oluşturur.
2. Gündemin gereği gibi ilan edilmemesi: Genel kurul toplantısının gündeminin katılımcılara önceden açık ve anlaşılır şekilde bildirilmemesi, özellikle de önemli konuların gündemde yer almaması iptal davasına dayanak teşkil edebilir.

3. Genel kurula katılmaya yetkisi olmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullanması: Kanunen veya esas sözleşmeye göre oy hakkı bulunmayan kişilerin genel kurula katılması ve karar süreçlerini etkilemesi iptal sebebidir.

4. Azınlık pay sahiplerinin genel kurula katılmasının veya oy kullanmalarının engellenmesi: Azlık haklarının korunmaması, azınlık pay sahiplerinin toplantıya alınmaması veya oy kullanmalarının haksız bir şekilde engellenmesi de iptal nedenleri arasında yer alır.

Bu tür aykırılıkların varlığı durumunda, iptal davası açılarak genel kurul kararlarının geçersizliğinin tespit edilmesi talep edilebilir. İptal davasının, ilgili kanun hükümleri ve esas sözleşme hükümlerine uygun bir sürede ve şekilde açılması gereklidir. Tekinalp, Ünal, "Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu.", Prof. Dr. Oğuz İmregüne Saygı Sempozyumu, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (2013), s. 15; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 352; Yargıtay 11. Hukuk Dairesine göre; "Yukarıda yapılan açıklamalardan sonra somut uyuşmazlığa dönüldüğünde, her ne kadar dosyada dava konusu genel kurul toplantı çağrı kararının alındığı 15.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararı bulunmasa da, 12.01.2015 tarihli, ayrık bilirkişi raporunda, genel kurulun 5 kişilik yönetim kurulunun 2 üyesi tarafından toplantıya çağrıldığı, bu durumda bir yönetim kurulu kararından ve geçerli bir çağrıdan bahsedilemeyeceği belirtilmiş, dosyaya ibraz edilen davalı şirketin "2012 yılı Olağan Genel Kurul Gündemi"ne ilişkin belgede ise, 5 kişilik yönetim kurulundan 4 yönetim kurulu üyesinin imzasının bulunduğu, davacının genel kurul toplantısı sırasında ibraz ettiği "Genel Kurul Talimat Bildirim Formu" başlıklı belgenin 1. maddesinde, genel kurula davetin kanuna aykırı olduğu bildirilerek 3. maddesinde de toplantı yapılmaması isteminde bulunduğu anlaşılmıştır. Karşılarında mahkemece öncelikle, dava konusu genel kurul çağrısının yapıldığı 15.2.2013 tarihli yönetim kurulu kararı incelenerek, TTK'nın 390. maddesinde belirtilen usul ile ve ayrıca toplantı ve karar nisaplarına uygun olarak alınıp alınmadığı tespit edilip, 5 kişilik yönetim kurulunun 2 kişi ile toplantı yapılmaksızın karar alındığının anlaşılmaması halinde alınan kararın yok hükmünde olduğu, bu nedenle işbu karara dayalı olarak yapılan genel kurul toplantısında alınan kararların da yok hükmünde olacağının gözetilmesi gerekir. Ancak bunun tek istisnası çağrısız genel kurul toplantısı ise de o toplantıda ortakların tümünün toplantıya katılıp, toplantının yapılmasına herhangi bir itirazlarının bulunmaması ve toplantı sonuna kadar hazır bulunmaları gerekir. Oysa, davacı tarafından ibraz edilen "Genel Kurul Talimat Bilgi Formu" başlıklı belgeden genel kurul toplantısının TTK'nın 416. maddesindeki çağrısız genel kurul yapılması usulüne de uygun yapılmadığının sabit olması karşısında bütün bu yönler değerlendirilerek sonucuna göre karar vermek gerekirken anılan hususlar göz önünde bulundurulmaksızın yazılı gerekçe ile hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 22.10.2019 tarihli ve E. 2018/1112- K. 2019/6571 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

öngörüsü üzerine düzenlenmiştir¹⁴¹². Bu yasak sirküler tipi karar alma yönteminde de uygulanacaktır¹⁴¹³. Bu yasağa aykırı davranan yönetim kurulu üyesi oluşan zarardan dolayı tazminat yükümlülüğü altındadır¹⁴¹⁴. Bu yasağa rağmen yönetim kurulu toplantısına katılarak karar alınması durumunda kararın akıbetinin ne olacağı kanunda düzenlenmemiştir. Öğretide toplantı yeter sayısında yapılan açıklamalar da dikkate alındığında üyenin katılımı toplantı yeter sayısına etkiliyor ise bir ayırım yapılmalı ve bu üye katılmasa bile toplantı ve karar yeter sayısı sağlanıyorsa karar geçerli eğer bu üye olmadan sağlanamıyorsa karar hükümsüz olmalıdır görüşü öne sürülmüştür¹⁴¹⁵. Bizim de katıldığımız görüşe göre, bu yasağın sebebi anonim şirketi muhtemel zararlardan korunması olup sırf bu sebep alınan kararların hükümsüzlüğüne neden olmaz. Ancak kanaatimizce, yasaklı üye toplantıya katılmasa dahi, toplantı ve karar yeter sayısı sağlanıyorsa alınan karar geçerlidir. Buna karşılık, söz konusu yeter sayılar bu üye olmadan sağlanamıyorsa, karar hükümsüz sayılmalıdır. Zira kanun koyucu, yasaklı üyenin toplantıya katılımını tek başına kararın geçersiz olması sebebi olarak

¹⁴¹² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530a; Öcal, Akar, "Fransız, Belçika ve İsviçre Hukuklarında, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması.", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1-2 (2000), s. 335.

¹⁴¹³ Akdağ güney yönetim kurulu, s. 209.

¹⁴¹⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 376, N. 530a.

¹⁴¹⁵ Coştan, Karar Alma, s. 178; Teoman, Müzakerelere Katılma, s. 9; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 21.04.1998 tarihli ve E. 1997/10481, K. 1998/2634 sayılı kararında şu şekilde hüküm tesis etmiştir:

"TTK'nın 32. maddesi hükmü uyarınca, anonim şirket yönetim kurulu üyeleri, kendi kişisel menfaatlerine ilişkin konulardaki kararların müzakerelerine ve oylamalarına katılamazlar. Ancak, kişisel menfaat kavramının oldukça dar yorumlanması gerekmektedir. Davaya konu edilen 7.9.1995 tarih ve 18 no.lu kararı alan davalı şirketin üç yönetim kurulu üyesinden ikisi, bu kararın doğrudan ilişkili bulunduğu dava dışı C. A.Ş.'nin de ortağıdır. Eğer bu kararla adı geçen şirkete ve dolayısıyla davalı şirketin iki yönetim kurulu üyesine haksız menfaat ve ayrıcalıklar sağlıyorsa, alınan karar da, toplantı ve karar nisabı içermediğinden batıl sayılmak gerekir.

Davalı şirket vekili, davalı şirketin çek yasağına maruz kaldığını, kredi alamaz duruma geldiğini ve batma tehlikesi ile karşı karşıya iken, dava dışı şirket aracılığı ile alınan bu karara dayanılarak kredi ihtiyacına kavuştuğunu ve düzlüğe çıktığını savunmuştur.

Mahkemece, bu savunma üzerinde durularak, ekonomi, şirket muhasebesi ve hukuk uzmanlarından oluşturulacak bilirkişi kuruluna ilgili dönemlerdeki şirket kayıtları incelettirilmelidir. İncelemede, davalı şirketin özvarlığı, alacak ve borçları, güvenilirliği, fiziki ve nakdi sermayesi dikkate alınarak, alınan bu kararın başka bir şirket aracılığı ile kredi temini ve ihracat işlemi gerçekleştirilmesi zorunluluğu doğurup doğurmadığı belirlenmelidir. Ayrıca, dava dışı şirketin bu kararla elde ettiği hususların ifa edilip edilmediği, dolaylı kredi temininde dava dışı şirkete verilen payın ve ihracat işleminde ödenmesi öngörülen komisyon oranının piyasa teamüllerine ve benzer uygulamalardaki oranlara uygun olup olmadığına ilişkin ayrıntılı görüş alınmalıdır.

Bu incelemeler sonucunda söz konusu kararın TTK'nın 332. ve 349. maddeleri karşısındaki durumu belirlenmeli ve karar buna göre verilmelidir. Ancak, mahkemece, ilgili yönetim kurulu kararının 18.4.1996 tarihli genel kurulda açıkça tartışılıp oylanmadığı halde, yalnızca yönetim kurulunun ibra edilmesinin, bu yönetim kurulu kararının da ibra edildiği anlamına geldiği şeklinde yanlış bir değerlendirme yapılmış ve yazılı şekilde hüküm kurulmuştur. Bu durum doğru görülmemiştir."

Kararda geçen "sağlamıyorsa" ibaresinin "sağlıyorsa" şeklinde olması gerektiği düşünülmektedir.

görseydi ilgili maddeye yalnızca tazminat sorumluluğu değil, açıkça hükümsüzlük sonucunu da eklerdi¹⁴¹⁶.

Yargıtay, müzakereye katılma yasağı bulunan yönetim kurulu üyesinin toplantıya davet edilmemesini kanunda böyle bir sebep belirtilmediği halde hukuka uygun görmüştür¹⁴¹⁷.

(8) Anonim Şirketlerde Tescil Öncesi Yönetim Kurulu Kararlarının Yokluğu

Kanun uyarınca, anonim şirketlerin yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmede belirtilmek suretiyle belirlenir. Ancak anonim şirketin tüzel kişilik kazanabilmesi, kuruluş işlemlerinin tamamlanarak ticaret siciline tescil edilmesine bağlıdır. Tescil işlemi tamamlanmadığı sürece, şirketin yönetim kurulu hukuken henüz oluşmamış kabul edilir ve bu nedenle bir organ olarak varlık kazandığı da söylenemez. Bu hukuki durum, tescil öncesi dönemde yönetim kurulu üyesi sıfatıyla hareket edilmesini geçersiz kılar. Tescil öncesinde alınan kararlar, yönetim kurulu kararı olarak kabul edilemez ve hukuki anlamda bağlayıcılık taşımaz. Dolayısıyla, tescilden önce şirket adına karar alma veya temsil yetkisi bulunmadığı gibi, bu tür işlemler, şirket tüzel kişilik kazandıktan sonra da yönetim kurulu kararı olarak hüküm ve sonuç doğuramaz¹⁴¹⁸. Bu yaklaşım, anonim şirketlerin hukuki düzenine ve ticaret hukuku ilkelerine uygun bir şekilde, şirket organlarının ancak tescil ile hukuki varlık kazanabileceği kuralına dayanmaktadır

Tescil öncesi dönemde alınan kararlar ve gerçekleştirilen işlemler, ancak şirket adına işlem yapan kişilerin sorumluluğu çerçevesinde değerlendirilebilir. Bu tür kararlar, hukuken yönetim kurulu kararı niteliği taşımadığından, tescil edilmiş anonim şirketi doğrudan bağlamayabilir. Tescilden önce anonim şirketin tüzel kişiliği henüz

¹⁴¹⁶ Teoman, Müzakerelere Katılma Yasağı, s. 11. Akdağ güney yönetim kurulu, s. 211; Yüce, Geçersizlik, s. 88.

¹⁴¹⁷ "Davacı, davalı şirketlerde pay sahibi, yönetim kurulu üyesi ve aynı zamanda genel müdür sıfatına sahiptir. Davalı şirketlerin 21.09.2012 ve 22.09.2012 tarihlerinde gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantılarına davacı çağrılmamış ve bu toplantılarda davacının genel müdürlük yetkileri sınırlandırılmıştır. Davacı, bu gerekçelerle alınan kararların batıl olduğunu ileri sürmüştür. Davalı taraf ise savunmasında, davacının toplantıya çağrılmamasının nedeni olarak, davacının diğer bir yönetim kurulu üyesi olan kardeşi ile aralarındaki husumeti göstermiştir. Ayrıca, davacının kendisiyle ilgili bir konuda yapılan müzakereye katılmasının ve oy kullanmasının hukuken mümkün olmadığını savunmuştur.

İlk derece mahkemesi, alınan yönetim kurulu kararlarının batıl olmadığına ve davacının toplantıya çağrılmamasının haklı bir nedene dayandığına kanaat getirerek davayı reddetmiştir. Yargıtay'ın ilgili dairesi, mahkeme kararını oybirliğiyle onamıştır." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 02.07.2014 tarihli ve E. 2014/6772, K. 2014/12693 sayılı kararı. (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴¹⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 90.

oluşmadığı için, bu işlemler, anonim şirket adına değil, işlem yapan kişilerin kendi adlarına ve sorumlulukları kapsamında gerçekleştirilmiş kabul edilir (m. 355).

Kuruluş aşamasındaki işlemlerle ilgili olarak hareket eden kişilerin, tescil sonrası anonim şirketin tüzel kişiliğini bağlamayacak nitelikteki işlemlerden kaçınması gerekmektedir. Bu kişiler, esas sözleşmede belirlenen sınırları dikkate alarak, şirketin ilerideki yönetim yetkilerini kısıtlamayacak ve menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde hareket etmelidir. Özen yükümlülüğüne aykırı davranışlar, işlem yapan kişilerin hukuki sorumluluğunu doğurabilir. Ayrıca, tüzel kişilik kazanmadan önce yönetim kurulu sıfatıyla alınan kararlar, hukuken yok hükmünde sayılmaktadır¹⁴¹⁹.

c. Yönetim Kurulu Kararlarının Yokluğunun Tespiti Davası

(1) Davanın Hukukî Niteliği

Öğretide, yokluk durumuna ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı yazarlar, yok hükmündeki bir işlem için dava açılmasına gerek olmadığını, yani işlemin kendiliğinden hükümsüz olduğunu ileri sürerken, diğer yazarlar ise yokluk hâlinin hukuken tespit edilmesi gerektiğini ve bu nedenle bir tespit davası açılarak mahkeme kararıyla hükme bağlanmasının zorunlu olduğunu savunmaktadır¹⁴²⁰. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun görüşüne göre, yok sayılan bir işlem, şeklen dahi meydana gelmediğinden, bu durumu ileri sürme konusunda hukuki menfaati bulunan herkes tarafından her zaman ileri sürülebilir ve tespit ettirilebilir. Ayrıca, hâkim tarafından da yokluk hâli resen tespit edilebilir¹⁴²¹. Yargıtay kararlarında, TTK'nın 449. maddesi uyarınca "kararın yürütülmesinin geri bırakılması" başlığı dikkate alınarak, yokluk hâllerinde dahi yürütmenin durdurulması kararının istenebileceği ifade edilmiştir¹⁴²². Ancak kanaatimizce, söz konusu düzenleme yalnızca genel kurul kararlarına özgüdür. Zira kanunda, yönetim kurulu kararlarına ilişkin olarak yürütmenin geri bırakılmasına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulu kararları bakımından mahkemece bu hükme dayanarak yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi mümkün değildir. Başka bir deyişle, yargı makamları, yokluk durumunun da davaya konu olabileceğini kabul etmektedir. Bu dava, hukuki

¹⁴¹⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 90.

¹⁴²⁰ Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 26; Şeker, Hükümsüzlük, s. 213.

¹⁴²¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 02.04.2014 tarihli ve E. 2013/11-1048, K. 2014/430 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴²² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2013/12418, K. 2013/16148 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.

niteliği itibarıyla bir menfi tespit davasıdır¹⁴²³. Bu dava, iptal edilebilir kararlardan farklıdır çünkü yokluk durumunda, dava açılmadan önce de karar zaten hukuken geçersizdir. Dolayısıyla, bu tür kararların hukuki durumunu belirlemek için dava açılması gerekmemekle birlikte, geçersizlik durumunun saptanması için bu dava bir yöntem olarak kullanılabilir¹⁴²⁴.

Tespit davaları, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığını ortaya koyan olumlu tespit davaları şeklinde olabileceği gibi, bir hakkın veya hukuki ilişkinin yokluğunu tespit eden olumsuz tespit davaları da olabilir. Yokluğun tespiti davası ise olumsuz bir tespit davası niteliğindedir çünkü bu dava ile yönetim kurulu kararının yokluğunun veya hukuken geçersizliğinin belirlenmesi amaçlanır¹⁴²⁵.

Tespit davasında hâkim, tarafların ileri sürdüğü iddialarla bağlı kalmaz. Hâkim, 6100 sayılı HMK'ya uygun olarak resen belirleyeceği sebepleri dikkate alarak hüküm kurar. Ancak, bu davanın açılması zorunlu değildir; yokluk durumu, ilgili kararın hukuken geçerli olduğu iddia edildiğinde itiraz yoluyla da ileri sürülebilir¹⁴²⁶. Bu durum, yokluk dava yoluyla ileri sürülmeden de her zaman dikkate alınabilir bir geçersizlik hali olduğunu ortaya koymaktadır.

(2) Görevli ve Yetkili Mahkeme

Ticari davaların ve ticari nitelikli çekişmesiz yargı işlerinin hangi mahkemede görüleceği, TTK'nın 5. maddesiyle düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, dava konusunun değeri veya miktarı ne olursa olsun, bu tür davalarda görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir¹⁴²⁷. Ticari davaların niteliği ne olursa olsun, asliye ticaret mahkemesi bu davalarda görevli mahkeme olarak belirlenmiştir.

Hukuk davalarında yetkiyi belirlemek için, davalının gerçek veya tüzel kişi olup olmadığına bakılır (HMK m. 6/1). Eğer davalı anonim şirket ise, yerleşim yeri tüzel kişiliğin merkezi esas alınarak tespit edilir. TMK'nın 51. maddesi uyarınca, tüzel kişinin yerleşim yeri, kuruluş belgesinde aksi belirtilmediği sürece işlerinin yürütüldüğü yerdir. Bu bağlamda, anonim şirketin merkezi bu yer olarak kabul edilir¹⁴²⁸. Dolayısıyla, bir anonim şirketin yönetim kurulu kararının yokluğunun tespiti davasında yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir.

¹⁴²³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 186; Yüce, Geçersizlik, s. 182.

¹⁴²⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 182.

¹⁴²⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 183.

²⁴⁹ Pekdincer, Batıl Kararlar, s. 676; Karasu, Emredici Hükümler, s. 75; Karasu, Butlan, s. 1255.

¹⁴²⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 188-189.

¹⁴²⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 188-189.

Anonim şirket ortakları veya pay sahipleri, şirkete karşı dava açacaklarsa, HMK'nın 14/2. maddesi gereğince, bu dava şirket merkezinin bulunduğu yerde görülmelidir. Bu düzenlemeye göre yetki, kesin yetki niteliğindedir ve başka bir yerde dava açılmaz.

Merkezi yurtdışında bulunan bir anonim şirketin yönetim kurulu kararlarına karşı Türk mahkemelerinde yokluğun tespiti davası açılmaz¹⁴²⁹. Bu durum, şirketin merkezinin yabancı bir ülke sınırları içinde bulunması nedeniyle yetkili mahkemenin Türkiye dışında olması gerektiğini ortaya koyar. Böyle bir dava, yabancı mahkemelerde, ilgili ülke hukukuna uygun şekilde görülmelidir.

Sonuç olarak, yönetim kurulu kararlarının yokluğun tespiti davalarında görevli mahkeme her zaman asliye ticaret mahkemesi iken, yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi olarak belirlenir. Bu hem Türk hukuku hem de uluslararası hukukun yetki kurallarına uygunluk sağlar.

(3) Davacı

Bu dava, hukuki yararı bulunan herhangi bir kişi tarafından açılabilir ve herhangi bir süreye tabi değildir¹⁴³⁰. Bu davalarda verilen kararlar, iptal davasında olduğu gibi kurucu değil, açıklayıcı niteliktedir¹⁴³¹.

(4) Davalı

Yokluğun tespiti davasında, davalı taraf anonim şirkettir¹⁴³². Yönetim kurulu kararlarının yokluğuna ilişkin bir dava açıldığında, bu kararlar şirketin iradesini temsil ettiği için, davalı sıfatını doğrudan anonim şirket taşır. Ancak, şirket adına bu tür davalarda savunma yapma yükümlülüğü yönetim kuruluna aittir¹⁴³³. Yönetim kurulu, şirketi temsilen butlan davasına karşı gerekli savunmayı yapmak ve şirketin menfaatlerini korumakla sorumludur.

(5) Yokluğun Tespiti Davasında Süre

TTK ve TBK, yönetim kurulu kararlarının yokluğunun tespiti için herhangi bir dava açma süresi öngörmemiştir¹⁴³⁴.

¹⁴²⁹ Yüce, Geçersizlik, s. 189.

¹⁴³⁰ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 154; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 513; Altaş, Anonim Şirketler, s. 307; Eren, Borçlar Hukuku, s. 351; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 379, N. 534; Pekdinçer, Batıl Kararlar, s. 675; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1335, N. 129; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 276, N. 12-111; Yüce, Geçersizlik, s. 190.

¹⁴³¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 153.

¹⁴³² Yüce, Geçersizlik, s. 193.

¹⁴³³ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 276, N. 12-111; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 384, N. 537.

¹⁴³⁴ Yüce, Geçersizlik, s. 194.

(6) Geçersizlik Davası Sonucunda Verilen Kararın Etkisi

(a) Kişi Bakımından

Yönetim kurulu kararını yok olduğuna karar verilmesi halinde verilen bu karar davanın tarafları ve üçüncü kişiler için bağlayıcı olduğundan bu konu bir daha dava konusu yapılamaz¹⁴³⁵. Ancak dava reddedilirse bu sonuç yalnızca davanın tarafları için bağlayıcı olup üçüncü kişiler farklı gerekçelerle yeni bir dava açabilirler¹⁴³⁶.

(b) Zaman Bakımından

Moroğlu'na göre, batıl olduğu ileri sürülen bir yönetim kurulu kararı, yalnızca şirket içi ilişkilerde sonuç doğuran bir karar niteliğindeyse veya ortaklık ile üçüncü kişiler arasındaki hukuki ilişkinin kurucu unsuru olarak değerlendiriliyorsa, bu kararın batıl olduğunu tespit eden mahkeme hükmü de geçmişe etkili olacaktır¹⁴³⁷. Aynı durum yokluğun tespiti davaları içinde geçerlidir.

Öğretide, yönetim kurulunun almış olduğu kararların, henüz üçüncü kişiler veya pay sahipleri gibi ilgili taraflara tebliğ edilmemiş olması durumunda, yeni bir kararla değiştirilmesi veya kaldırılmasının mümkün olduğu; ancak tebliğin yapılmış olması halinde, bu tür bir değişikliğin yalnızca ilgili tarafın rızası ile mümkün olabileceği belirtilmiştir¹⁴³⁸. Yokluk yaptırımına tabi bir yönetim kurulu kararına dayanılarak yapılan işlemler de geçersiz olup, taraflar sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde iade yükümlülüğü taşırken, bu durumda hakkın kötüye kullanılması itirazı ileri sürülemez¹⁴³⁹.

¹⁴³⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 191; Pekdinçer, Batıl Kararlar, s. 676; Korkut, Butlan, s. 192; Karasu, Butlan, s. 1257; Yüce, Geçersizlik, s. 198.

¹⁴³⁶ Yüce, Geçersizlik, s. 198; Pekdinçer, Batıl Kararlar, s. 676; İsviçre hukukunda Yönetim kurulu kararları genellikle iptal edilemez; ancak, ağır ve açık bir hukuka aykırılık içermesi, kesin ve kamu yararına yönelik kuralları ihlal etmesi ve hukuki ihlalin ciddi ve kalıcı olması durumunda, bu kararların geçersizliğinin tespiti için dava açılabilir. Mahkeme geçersizliğe hükmederse karar herkese karşı (erga omnes) etkili olur, ancak reddedilirse sadece taraflar arasında bağlayıcıdır. Böyle bir geçersizlik savunma olarak ileri sürülebilir, ancak bu nadiren görülür ve yalnızca olağanüstü durumlarda kararın hukuken hiç alınmamış sayılması mümkündür. Böckli § 9 N. 327.

¹⁴³⁷ Yüce, Geçersizlik, s. 200; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 191-192.

¹⁴³⁸ Ercoşkun, s. 1718.

¹⁴³⁹ “davalı şirketin 30.04.2003, 17.06.2003, 22.03.2004, 18.04.2005, 28.03.2006, 15.04.2008 ve 07.04.2009 tarihli genel kurul toplantılarında alınan kararların yoklukla malûl olduğu, yok hükmünde bir genel kurul kararının yokluğunun tespitinin istenilmesinin hakkın kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına davanın kısmen kabulü ile davalı şirketin 30.04.2003, 17.06.2003, 22.03.2004, 18.04.2005, 28.03.2006, 15.04.2008, 07.04.2009 tarihli genel kurul kararlarının yoklukla malul olduğunun tespitine, diğer genel kurul kararları ile ilgili talebin reddine, davacının kâr payı dağıtılmasına ve tahsiline ilişkin taleplerinin reddine karar verilmiş, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir.” Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 26.09.2024 tarihli ve E. 2024/1276- K. 2024/6834 sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 513; Yüce, Geçersizlik, s. 91.

2. Butlan

Bir hukuki işlemin geçerli sayılması için gerekli şartların eksik olması nedeniyle işlemin baştan itibaren hiçbir hüküm doğurmaması halidir¹⁴⁴⁰. Bu durum TBK m. 27’de düzenlenmiş olup, kısmi ve tam butlan olarak ayrılmıştır¹⁴⁴¹. Tam butlan halinde işlem bütünüyle geçersizken, kısmi butlanda işlemin yalnızca bir kısmı geçersizdir¹⁴⁴².

Yönetim kurulu kararlarının iptal edilemeyeceği, ancak batıl kararlara karşı tespit davası açılabilceği Yargıtay tarafından kabul edilmekteyken, butlan yaptırımını ilk kez TTK m. 391 ile mevzuata girmiştir¹⁴⁴³. Öncesinde ise BK hükümleri uygulandığından, bu Kanunun 27. maddesindeki kesin hükümsüzlük halleri yönetim kurulu kararları açısından da geçerliydi¹⁴⁴⁴.

Batıl işlemin düzeltilmeyeceği ilkesi gereği, karşılıklı borç doğuran işlemlerde bile edimlerin yerine getirilmesi işlemi geçerli kılmaz¹⁴⁴⁵. Yönetim kurulu kararları genel olarak iç idareyi ilgilendirir. TTK m. 390, yönetim kurulu kararlarının geçerlilik şartlarını düzenlerken, m. 391 batıl kararları örnekseme yoluyla sıralamaktadır¹⁴⁴⁶. Bu

¹⁴⁴⁰ Eren, Borçlar Hukuku, s. 350; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 81; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 175-176; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 92; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 129; Özdilek, Elektronik Ortamda Katılım, s. 69; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 127-128; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 513; Yüce, Geçersizlik, s. 102; Korkut, Butlan, s. 28; Önder, Hükümsüzlük, s. 108; Şeker, Hükümsüzlük, s. 214; Karauz, Butlan, s. 82.

¹⁴⁴¹ Eren, Borçlar Hukuku, s. 350-353; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 82; Yüce, Geçersizlik, s. 102, 236-239; Sayın, Butlan, s. 65, 252; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 183; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 175, 180; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 598; Korkut, Butlan, s. 29; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 128; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 392; Önder, Hükümsüzlük, s. 108; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 107.

¹⁴⁴² Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 392; Yüce, Geçersizlik, s. 102, 156, 241-242; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 177; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 230; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 128-129; Korkut, Butlan, s. 30.

¹⁴⁴³ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 510; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2084; Bir genel kurul kararının esas sözleşme hükmünü ihlal etmesi durumunda, bu kararın mutlak butlanına neden olmayacağı kabul edilmektedir. Zira, TTK’nın 445. maddesinde, esas sözleşme hükümlerine aykırı genel kurul kararlarının iptale tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu durumda, söz konusu aykırılık mutlak butlan değil, iptal edilebilirlik kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca, mutlak butlan hallerinin düzenlendiği TTK’nın 447. maddesinde, esas sözleşme hükümlerine aykırılık bir butlan sebebi olarak sayılmamıştır. Bu nedenle, esas sözleşme hükümlerine aykırı genel kurul kararları ancak iptal davasına konu edilebilir. Tekinalp, Butlan Sorunu s. 17; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1337, N. 131; Korkut, Butlan, s. 74.

¹⁴⁴⁴ Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 545; Altaş, Anonim Şirketler, s. 307; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2084; Yüce, Geçersizlik, s. 94; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 114, N. 12-01.

¹⁴⁴⁵ Eren, Borçlar Hukuku, s. 356; Yüce, Geçersizlik, s. 103-104; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 128-129; Yüce, Butlan, s. 44; Korkut, Butlan, s. 32 Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 176; kararın butlanını gerektiren sebep ortadan kalkmasa bile söz konusu kararın butlanının ileri sürülememesine butlanın islahı denilip bu kurum kanunumuzda kabul edilmemiştir. Karauz, Butlan, s. 94-98.

¹⁴⁴⁶ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2085; Ünlü, Geçersizlik, s. 115; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 153, N. 12-105; Moroğlu, TTK, s. 198; Kendigelen, Tespitler, s. 278, 287; Altaş, Anonim Şirketler, s. 308.

maddede geçen “özellikle” ifadesi, burada sayılan sebeplerin sınırlı olmadığını göstermektedir¹⁴⁴⁷. Bunun yanı sıra, TMK m. 27 uyarınca kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine¹⁴⁴⁸ ve kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan işlemler de butlan ile maluldür¹⁴⁴⁹.

Butlan yaptırımı, yalnızca yönetim kurulunun icrai nitelikteki kararları için söz konusu olup, tavsiye niteliğindeki kararlar bakımından uygulanmaz¹⁴⁵⁰.

a. Butlan sebepleri

Butlan sebeplerini kısaca şu şekilde açıklayabiliriz:

Eşit işlem ilkesine aykırı olan kararlar: TTK m. 357, pay sahiplerinin eşit işlem ilkesine tabi tutulmasını öngörerek, yönetim kurulunun keyfi uygulamalarını önlemeyi ve pay sahiplerinin haklarını korumayı amaçlamaktadır¹⁴⁵¹. TTK m. 391 ise İsviçre hukukundan ayrılarak, yönetim kurulu kararlarının eşit işlem ilkesine aykırılık sebebiyle butlan yaptırımına tabi olduğunu açıkça düzenlemiştir¹⁴⁵². Ancak, genel kurul kararlarında iptal yaptırımı öngörülürken yönetim kurulu kararlarının butlan yaptırımına tabi tutulması, hukuki güvenlik ve ticari öngörülebilirlik açısından eleştirilmektedir. Bu bağlamda, mutlak ve nispi eşitlik ayrımı önem kazanmaktadır; mutlak eşitlik tüm pay sahiplerine aynı muamelenin uygulanmasını öngörürken, nispi eşitlik farklı statülerdeki pay sahiplerine adil bir denge gözeterek eşit işlem yapılmasını sağlamaktadır¹⁴⁵³. Ayrıca, şirketin sermaye sistemine göre yönetim kurulu

¹⁴⁴⁷ Altaş, Anonim Şirketler, s. 307-309.

¹⁴⁴⁸ Bu kavram belli bir ülkede, belli bir zaman diliminde, toplumun ve devletin çıkarlarını çok yakından ilgilendiren ve tüm hukuk kurallarının oluşturduğu düzen olarak tanımlanmıştır. Karasu, Emredici Hükümler, s.37.

¹⁴⁴⁹ Antalya, Medeni Hukuk, s. 225-227; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1334, N. 128; Özdin, Hükümsüzlük, s. 287; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 515; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 175; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 93; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 136 vd.

¹⁴⁵⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 261.

¹⁴⁵¹ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 77; Karasu, Rauf, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İnÜHFD), Cilt: 4, Sayı: 2 (2013), s. 45; Gürbüz, Eşit İşlem İlkesi, s. 3, 27-29; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 395; Yavuz, Temel İlkeler, s. 20-21; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 132, 139; Atasoy, s. 8; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 146; Korkut, Butlan, s. 77; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 274, N. 12-106; Toroslu, Denetim, s. 34; Karasu, Emredici Hükümler, s. 39; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 27; Şenocak/Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2090; Akdağ Güney, Necla, "Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi." Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 3 (Temmuz 2014), s. 122; Moroğlu, TTK, s. 197; Şeker, Hükümsüzlük, s. 215.

¹⁴⁵² Ünlü, Geçersizlik, s. 116; Apaydın, s. 9; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 408; Sayın, Butlan, s. 96; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 516 Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku, s. 354; Pekdiğer, Batıl Kararlar, s. 675.

¹⁴⁵³ Korkut, Butlan, s. 76-77; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 262; Şenocak, Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2090; Sayın, Butlan, s. 101-102; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1338, N. 132; Atasoy, s. 6; Kırca, Çelik, Manavgat, Anonim Şirketler, s. 132-133, 515; Pekdiğer, Batıl Kararlar, s. 677; Kendigelen, Tespitler, s. 242, 287; Akdağ Güney, Necla, "Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi,"

kararlarına uygulanacak yaptırımlar farklılık gösterebilmekte; kayıtlı sermaye sisteminde iptal edilebilirlik, esas sermaye sisteminde ise butlan yaptırımı öngörülmektedir¹⁴⁵⁴. TTK m. 553 uyarınca, eşit işlem ilkesine aykırı kararlar yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğunu doğurabilir ve ibra edilmeme, görevden alınma gibi sonuçlara yol açabilir¹⁴⁵⁵. Sonuç olarak, eşit işlem ilkesine aykırılığın yaptırım türü, ihlalin niteliğine ve somut olayın koşullarına göre değerlendirilmelidir¹⁴⁵⁶. Eşitlik ilkesi ne genel olarak ne de belirli pay sahipleri yönünden esas sözleşmeyle kaldırılamaz. Bu nedenle emredicidir¹⁴⁵⁷.

Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesine dikkat etmeyen kararlar: Anonim şirketin temel yapısı, TTK m. 329 uyarınca belirli bir sermaye yapısına ve sınırlı sorumluluk ilkesine dayanır¹⁴⁵⁸. İBK m. 706/b kapsamında, şirketin kuruluş amacına, esas sözleşmesine, organik yapısına ve sermayenin korunması ilkesine aykırı kararlar hukuken geçersizdir¹⁴⁵⁹. Sermayenin korunması ilkesi, yalnızca taahhüt edilen sermayeyi değil, şirketin tüm malvarlığını da koruma amacını taşır¹⁴⁶⁰. Sermayenin iadesini gerektiren işlemler, şirketin kendi paylarını satın alması, hukuka aykırı sermaye artırımları ve borca batıklık halinde

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 3 (Temmuz 2014), s. 118, 124.

¹⁴⁵⁴ Akdağ Güney, Eşitlik İlkesi, s. 129-130; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 216; Yüce, Geçersizlik, s. 131; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 147; Yasaman, Erdem, Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 395.

¹⁴⁵⁵ Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 148; Yasaman, Hamdi, "Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları.", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, (2015), s. 98.

¹⁴⁵⁶ Kırca, Çelik, Manavgat, Anonim Şirketler, s. 133-134; Yasaman, Erdem, Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 393; Korkut, Butlan, s. 781; Pekdinçer, Batıl Kararlar, s. 677-678; Akdağ Güney, Eşitlik İlkesi, s. 120; Karasu, Emredici Hükümler, s. 39.

¹⁴⁵⁷ Akdağ Güney, Eşitlik İlkesi, s. 121; İsviçre ve Türk öğretisinde esas sözleşmede öngörülecek imtiyazların eşit işlem ilkesine getirilen bir istisna oldu öne sürülmüştür. Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 396.

¹⁴⁵⁸ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 275, N. 12-107; Sayın, Butlan, s. 128-129; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 45; Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku, s. 408; Yavuz, Temel İlkeler, s. 14-16.

¹⁴⁵⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 262; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 27; Anonim şirketi diğer şirket türlerinden ayıran ve onu tanımlayan temel özellikler arasında anonimlik, sınırlı sorumluluk ilkesi, payların serbestçe devredilebilir olması, şirket yönetimi ile hesaplarının denetlenebilirliği ve yöneticilerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler nedeniyle hesap verebilirliğini sağlayan mekanizmaların varlığı yer alır. Ayrıca, organlar arası işlev ayrılığı ile sermayenin paylara bölünmüş olması, anonim şirketin temel yapısına özgü niteliklerdir. Bu bağlamda, anonim şirket yönetim kurulunun, şirketin işletme konusunu gerçekleştirme amacıyla faaliyet göstermek yerine, şirketin menkul veya gayrimenkullerini kiraya vererek yalnızca buradan kazanç sağlamaya yönelmesi gibi durumlar, şirketin temel yapısına aykırıdır ve bu nedenle bátil sayılır. Yüce, Geçersizlik, s. 136-137; Korkut, Butlan, s. 80; Apaydın, s. 9; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2092; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 518; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 165; Şeker, Hükümsüzlük, s. 215.

¹⁴⁶⁰ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 519; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 218; Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku, s. 355.

gerekli işlemleri yapmaktan kaçınılması, bu ilkeye aykırıdır ve şirketin menfaat dengesini bozabilecek nitelikte hukuki sakatlıklar doğurur¹⁴⁶¹.

Pay sahiplerinin vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren kararlar:

TTK'ya göre, pay sahiplerinin oy hakkı, bilgi edinme, pay devri ve kâr payı alma gibi vazgeçilmez haklarını ihlal eden yönetim kurulu veya genel kurul kararları batıldır¹⁴⁶². Madde gerekçesi, bu hakların sınırlı olmadığını vurgulayarak şirket içi dengeyi koruma amacını taşımaktadır¹⁴⁶³. Moroğlu, bu ihlallerin her durumda butlan yaptırımına tabi olmasının hukuk güvenliği ve ticari öngörülebilirlik açısından sakıncalar doğurabileceğini savunmaktadır¹⁴⁶⁴. Ancak TTK, bu hakların ihlali halinde kesin hükümsüzlük yaptırımını öngörerek pay sahiplerini azami ölçüde korumaktadır.

Anonim şirketin diğer organlarının devredilemez yetkilerine giren veya bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar: TTK, yönetim kurulu ve genel kurulun yetkilerini kesin çizgilerle ayırarak eşitlik teorisini benimsemiştir¹⁴⁶⁵. Bu kapsamda, organların devredilemez yetkilerinin diğer organlara aktarılması batıl kabul edilir¹⁴⁶⁶. TTK m. 375, yönetim kurulunun devredilemez yetkilerini açıkça belirlemiş olup, bu yetkilere genel kurulun müdahalesi şirket içi işleyişi ve görev paylaşımını bozabilir. Yüce ve Kırca, bu tür yetki aşımı durumlarında hukuki güvenliği sağlamak adına butlan yerine iptal yaptırımının daha uygun olacağını savunmaktadır¹⁴⁶⁷.

TTK m. 391'de sayılan butlan sebepleri sınırlı olmayıp, kamu düzenine, ahlaka, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız kararlar da TBK m. 27 uyarınca butlan yaptırımına tabidir¹⁴⁶⁸. İsviçre öğretisinde, genel butlan sebeplerinin yönetim kurulu kararlarına da uygulanacağı kabul edilmektedir¹⁴⁶⁹. Öte yandan, TTK m. 447'nin gerekçesinde, genel kurul kararlarının butlan sebeplerinin sınırlı olmadığı ve

¹⁴⁶¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 262-263; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1341, N. 137; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 275, N. 12-108; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 166.

¹⁴⁶² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1345, N. 139-141; Apaydın, s. 9; Korkut, Butlan, s. 81.

¹⁴⁶³ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2093; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 275, N. 12-109; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 519; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 166; Yüce, Geçersizlik, s. 243; Şeker, Hükümsüzlük, s. 216.

¹⁴⁶⁴ Moroğlu, TTK, s. 197.

¹⁴⁶⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 144.

¹⁴⁶⁶ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1346, N. 142; Apaydın, s. 10; Korkut, Butlan, s. 83; Yüce, Geçersizlik, s. 177; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2094; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 263.

¹⁴⁶⁷ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku, s. 15-18; Yüce, Geçersizlik, s. 99; Genel kurul kararları açısından da bu ilke uygulanmakta olup asıl olan iptaldir. Atik, s. 313.

¹⁴⁶⁸ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 263; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 521.

¹⁴⁶⁹ Sayın, Butlan, s. 204.

maddi ile şekli butlan ayırımına tabi tutulduğu belirtilmiştir¹⁴⁷⁰. Ancak, şekle aykırılığın yönetim kurulu kararlarında butlan mı yokluk mu doğuracağı konusunda ticaret hukukunda tam bir netlik bulunmamaktadır.

TMK m. 5 ve TTK m. 1 gereğince, TBK'nın şekle ilişkin hükümleri ticaret hukuku alanında da uygulanabilir. TBK m. 12, şekle aykırılığın butlan yaptırımına tabi olduğunu öngörmektedir. Sayın, borçlar hukukunda bu durumun net olduğunu ancak ticaret hukukunda kesin bir açıklık bulunmadığını belirtmekte ve şekil şartlarına uyulmaması durumunda yönetim kurulu kararlarına da butlan yaptırımının uygulanması gerektiğini savunmaktadır¹⁴⁷¹.

b. İsviçre ve Alman Hukuklarında Durum

İsviçre hukukunda yönetim kurulu kararları kural olarak mahkeme denetimine tabi değildir; ancak butlan iddiasıyla dava açılabilir¹⁴⁷². İBK m. 706b ve 714, yönetim kurulu ve genel kurul kararlarının butlanını düzenlemekte olup, TTK m. 391 büyük ölçüde bu hükümlere dayanmaktadır¹⁴⁷³. İsviçre hukukunda, yönetim kurulu kararlarının şekle aykırılığı ancak şirket iradesinin geçerli oluşumunu engellemesi halinde butlanla sonuçlanırken, Türk hukukunda da benzer şekilde TTK m. 340 kapsamında esas sözleşme ve iç yönergelerde belirlenen şekli kurallar büyük önem taşımaktadır¹⁴⁷⁴. Forstmoser, yönetim kurulu üyelerinin toplantıya çağrılmaması, oy hakkının ihlali veya yetki devri gibi usul hatalarının butlan sebebi olduğunu savunmaktadır¹⁴⁷⁵. İBK m. 714, genel kurul kararlarının butlanını düzenleyen m. 706b'ye atıf yaparak, kanuna, kamu düzenine veya kişilik haklarına aykırılık, imkânsızlık, şirket yapısına ve sermayenin korunması ilkesine aykırılık, pay sahiplerinin devredilemez haklarının ihlali gibi sebeplerin yanı sıra, eşit işlem ilkesine aykırılık ve devredilemez yetkilere müdahale hallerinde de yönetim kurulu kararlarının butlanla sakat olacağını düzenlemektedir¹⁴⁷⁶. İsviçre hukukunda butlan ve yokluk kavramları teknik olarak net tanımlanmamışken, Türk hukukunda TTK m. 340

¹⁴⁷⁰ Sayın, Butlan, s. 219-220; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 446; Pekdincer, Batıl Kararlar, s. 677.

¹⁴⁷¹ Sayın, Butlan, s. 218-219.

¹⁴⁷² Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1348, N. 144.

¹⁴⁷³ Pekdincer, Batıl Kararlar, s. 671; Atik, s. 311 Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 544; Yüce, Geçersizlik, s. 96-97; Böckli § 9 N. 330-332.

¹⁴⁷⁴ Korkut, Butlan, s. 75; Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 545

¹⁴⁷⁵ Sayın, Butlan, s.220- 225.

¹⁴⁷⁶ Korkut, Butlan, s. 52, 75; Yüce, Geçersizlik, s. 1 32 Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 545; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1337, N. 131; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 55.

uyarınca yönetim kurulu kararlarına ilişkin sınırlı düzenlemeler bulunmakla birlikte, ana sözleşme ve iç yönergelerde şekli hükümler öngörülebilir¹⁴⁷⁷.

Alman hukukunda yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğüne ilişkin özel bir yasal düzenleme bulunmamakta olup, bu konuda hukuki işlemlerin genel kuralları ve özellikle derneklerin yönetim kurulu kararlarına ilişkin ilkeler uygulanmaktadır¹⁴⁷⁸.

c. Butlan Hallerinin Sınırlandırılması İhtiyacı

Türk hukukunda yönetim kurulu kararlarına butlan yaptırımını istisnai olarak uygulanmakta olup, yalnızca kanunun emredici hükümlerine aykırı kararlar için öngörülmektedir¹⁴⁷⁹. Butlanın hukuki sonuçlarının ağır olması nedeniyle, hukuka aykırılık durumlarında ikincillik ilkesi geçerlidir¹⁴⁸⁰. Hakkın kötüye kullanılmasını yasaklayan ilke, TMK'nın 2. maddesine dayanmakta olup hâkim tarafından resen dikkate alınır¹⁴⁸¹. TTK m. 391, butlan sebeplerini sınırlı sayıda düzenlememiş ve yönetim kurulu kararlarının her zaman dava konusu edilebileceğini kabul etmiştir¹⁴⁸². Ancak, bu durum şirket içi düzeni ve hukuki güvenliği zedeleyebileceğinden, hakkın kötüye kullanılmaması ilkesi hak sahiplerine hukuki koruma sağlarken, bu hakların iyi niyet sınırları içinde kullanılmasına yönelik bir denetim mekanizması oluşturarak önemli bir denge mekanizması olarak devreye girmektedir¹⁴⁸³.

¹⁴⁷⁷ Anasözleşmenin hukuki niteliğine ilişkin getirilen kısıtlamalar, yerli ve yabancı doktrine ve uygulamalara uygun düşmemektedir. Anasözleşme, "şirketin anayasası" ve "borçlar hukuku sözleşmesi" niteliği taşıdığından, tarafların Kanun'un emredici hükümleri dışında kalan alanlarda kendi düzenlemelerini yapma özgürlüğü olmalıdır. Ancak, anasözleşmeden sapma için açık izin şartı getirilmesi, uygulamada gereksiz kısıtlamalar yaratmakta, kazüistik bir yaklaşımı zorunlu kılmakta ve irade özgürlüğünü daraltmaktadır. Kanun gerekçesi, bu hükmün "normatif sistemin zorunlu bir parçası" olduğunu savunsa da, bu sistem irade özgürlüğünü ortadan kaldırmayı değil, kuruluş süreçlerini kolaylaştırmayı hedefler. Dahası, gerekçe içinde yer alan yorum, Kanun'da açıkça izin verilmeyen sapmalara da imkân tanımakta, bu da uyumsuzluk riskini artırmaktadır. Tasarı'nın normatif sistemi benimsemesi ve Bakanlık incelemesini yalnızca emredici hükümlere uygunluk ile sınırlaması olumlu olmakla birlikte, tüm hükümlerin emredicilik taşıması gereksizdir. Anasözleşmelere ihtiyari düzenlemeler yapılmasına imkân tanınması, daha esnek ve çağdaş bir yaklaşım olacaktır.³⁴⁰ Maddeye ilişkin eleştiriler için bkz. Bahtiyar, Değerlendirme, s. 70-72.

¹⁴⁷⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 96.

¹⁴⁷⁹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 37; Turanlı, Hükümsüzlük, s. 948; Karasu, Emredici Hükümler, s. 76; Korkut, Butlan, s. 208; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 136; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2096; Yüce, Geçersizlik, s. 97, 195-197; mutlak ve nispi emredici hükümler hakkında bkz. Korkut, Butlan, s. 93-95; Emredici hükümlere aykırılık, ihlâl edilen hükmün niteliğine göre iptal edilebilirlik, butlan veya yokluk şeklinde ortaya çıkabilir. 447. maddede sayılan ihlâl hâlleri ve bunlara benzer diğer nedenler butlan sonucunu doğurur. Bu maddede sayılanlar dışındaki emredici hükümlere aykırılık ise iptal edilebilirlik veya yoklukla hükümsüz sayılmalıdır. Karasu, Emredici Hükümler, s. 71.

¹⁴⁸⁰ Yüce, Geçersizlik, s. 97; Karasu, Emredici Hükümler, s. 71.

¹⁴⁸¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 194; öğretilerdeki yaklaşımlar için bkz. Atik, s. 314, 316-318.

¹⁴⁸² Yüce, Butlan, s. 87.

¹⁴⁸³ Yüce, Geçersizlik, s. 87, 98-99, 195-197; Korkut'a göre, butlanın tespiti davası açan davacının, davanın sonuçlanmasında bir menfaatinin bulunmaması; davacı pay sahibinin şirkete ve diğer pay sahiplerine karşı sadakat yükümlülüğünü ihlâl etmesi; bâtıl bir karara uzun süre sessiz kalması ve şekle ilişkin hukuk kurallarının, bu kuralların amacı dışında kullanılmak istenmesi gibi durumlar, hakkın kötüye kullanılması yasağının ihlali olarak değerlendirilmelidir. Bu tür davranışlar, davacının dava

ç. Genel Hükümlere Göre Butlan Halleri

Yönetim kurulu kararlarının butlanı, yalnızca TTK'da değil, TBK ve TMK'da da düzenlenmiş olup, TBK m. 27 kapsamında şekil şartı, ehliyetsizlik, muvazaa ve kesin hükme aykırılık gibi sebepler de butlan yaptırımına tabidir¹⁴⁸⁴. Sözleşmelerde şekil serbestisi geçerli olmakla birlikte, belirli şekil şartlarına uyulmaması geçersizlik sebebi sayılabilir¹⁴⁸⁵; ayrıca, batıl genel kurul kararına dayanan yönetim kurulu kararları da batıl kabul edilir¹⁴⁸⁶. Tüzel kişiler, hak ehliyetine sahip olsalar da fiil ehliyetini organların oluşmasıyla kazanır, dolayısıyla organ eksikliğinden kaynaklanan kararlar da geçersizdir¹⁴⁸⁷. Ahlaka aykırılık, kararın amacı veya içeriğinin toplumun genel değerlerine ters düşmesi durumunda ortaya çıkarken, kişilik haklarına aykırılık ise tüzel kişiliğin ekonomik geleceğini sona erdiren veya sınırlayan kararlar bakımından butlan sebebi oluşturur¹⁴⁸⁸. Konu bakımından imkânsız yönetim kurulu kararları da butlanla maluldür; bu tür kararlar hukuki, fiili veya ekonomik imkânsızlık nedeniyle kararın alındığı andan itibaren objektif, kalıcı ve kişisel sebeplerden bağımsız olarak uygulanamaz nitelikte olmalıdır¹⁴⁸⁹.

3. İptal Edilebilirlik

a. Genel Olarak İptal Edilebilirlik

Askıda geçerlilik olarak tabir edilen bu durumda hukuki işlem başlangıcında geçerli olmasına rağmen iptal davası ya da bildirim yoluyla geçmişe yönelik olarak

açma hakkını dürüstlük ve sadakat ilkelerine aykırı şekilde kullandığını ortaya koymaktadır. Genel kurul kararlarının butlanı ve yokluğu hâlinde hakkın kötüye kullanılması yasağı ile ilgili olarak öğreti ve Yargıtay uygulamaları için bakınız Atik, s. 304-328; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1335, N. 129.

¹⁴⁸⁴ Yüce, Butlan, s. 90-91; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 99, 181; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 137-138 vd.; Antalya, Medeni Hukuk, s. 296-301; Tekinalp, Butlan Sorunu, s. 13; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 224; Karasu, Emredici Hükümler, s. 45; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 534-535; Eriş, Şirketler, s. 2142-2143; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 167; Karasu, Rauf, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı," Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Turhan Kitabevi, Ankara 2010, s. 1252; Yüce, Geçersizlik, s. 109-110, 123; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 84; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 130.

¹⁴⁸⁵ Yüce, Geçersizlik, s. 107; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 139; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 71.

¹⁴⁸⁶ Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 94; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 80; Yüce, Geçersizlik, s. 108; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 137; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 69-71.

¹⁴⁸⁷ Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku, s. 262-263.

¹⁴⁸⁸ Yüce, Geçersizlik, s. 112, 115, 120; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 173; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 76-77; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 41, 550-551.

¹⁴⁸⁹ Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 105-106; Eren, Borçlar Hukuku, s. 344-345; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 88-89; Keskin, Dilşad, "Kesin Vadeli İşlemlerde İfa Etmeme: Temerrüt ve İmkânsızlık," Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1-2 (2007), s. 221; Yüce, Geçersizlik, s. 121-124; butlan halinde açılabilirlik tespiti için bkz. 264-267.

ortadan kalkar¹⁴⁹⁰. Yönetim kurulu kararları açısından ise tek taraflı bir irade beyanı yeterli olmayıp mutlaka dava açılması gerekmektedir¹⁴⁹¹. Bu yatırım türünde hâkim iptal sebeplerini resen göz önüne alamaz ve iptal sebepleri yalnızca tarafları ilgilendirmektedir¹⁴⁹².

İptal edilebilirlik belirli bir süre içinde ileri sürülmelidir. Aksi halde işlem baştan itibaren geçerli kabul edilmelidir¹⁴⁹³. Nisbi butlan da denilen bu yaptırım türünde hukuki işlemin iptalini talep etme hakkı ve etkileri sadece hukuki işlemin taraflarını ilgilendirir¹⁴⁹⁴. Kanunda belirlenen hallerde yönetim kurulu kararları açısından da iptal yaptırımı uygulanabilir.

b. Yönetim Kurulu Kararlarının İptali

ETK döneminde yönetim kurulu kararlarının kanun ve esas sözleşme hükümlerine aykırılığı durumunda bu kararların iptaline ilişkin olarak kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktaydı. Bu bağlamda, bazı görüşlere göre, kanuna aykırılık halinde yönetim kurulu üyelerinden karara muhalefet edenler ile hissedarlar, diğer

¹⁴⁹⁰ Teoman, Makalelerim I-II, s. 3; Korkut, Butlan, s. 42; Eren, Borçlar Hukuku, s. 359-360; Yüce, Geçersizlik, s. 203; Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Borçlar Hukukuna Giriş: Hukuki İşlem ve Sözleşme, Altıncı Baskı, Birinci Cilt. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014, s. 43, 586; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 28; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 129-130; Sayın, Butlan, s. 66; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 178-179; Yüce, Hak ve Sorumluluk, s. 28; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 232-234; Önder, Hükümsüzlük, s. 109; Şeker, Hükümsüzlük, s. 217.

¹⁴⁹¹ Yüce, Geçersizlik, s. 203-204; Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 39.

¹⁴⁹² Ayan, Borçlar Hukuku, s. 129 Sayın, Butlan, s. 66; Yüce, Geçersizlik, s. 203-204.

¹⁴⁹³ Yüce, Geçersizlik, s. 203-204; Sayın, Butlan, s. 66; örneğin, yönetim kurulu, iptal edilebilir nitelikte bir genel kurul kararına dayanarak şirket adına üçüncü kişilerle işlemler gerçekleştirebilir. Eğer söz konusu karar, tescili zorunlu kararlar arasında yer alıyorsa, sicil memuru, yokluk veya butlan türündeki ağır sakatlıkları içeren kararlara kıyasla, bu tür bir kararı tescilden kaçınamayacaktır. Bu durumda, iptal edilebilir kararın hukuken geçerli olduğu kabul edilerek sicil işlemleri gerçekleştirilir. Teoman, Makalelerim I-II, s. 6; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 178; Tekil, Fahiman, "Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler.", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Baskı, İstanbul: Beta, (2001), s. 598; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 95; Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, 01.11.2010 tarihli ve E. 2010/10652, K. 2010/11766 sayılı kararı; Hata, gerçeğe uygun olmayan bir bilgi veya düşünceye sahip olunması ve bunun gerçeği ifade ettiği zannedilerek açıklanması durumudur. Bu bağlamda, tarafların karşılıklı beyanları birbiriyle örtüşse de, beyanları ile iç iradeleri arasında istemeden oluşmuş bir uyumsuzluk söz konusudur. TBK'nın 23. maddesi uyarınca, sözleşme yapılırken esaslı bir hataya düşen taraf, bu sözleşme ile bağlı sayılmaz. Ancak, burada belirtilmesi gereken önemli bir husus, sözleşmenin diğer taraf açısından bağlayıcılığının devam ettiğidir. Hata yapan tarafın, sözleşme ile bağlı olmadığını bildiren beyanı, karşı tarafa yöneltilmesi gereken ve yenilik doğurucu bir nitelik taşıyan bir açıklamadır. Öte yandan, BK'nın 31. maddesine göre, hataya düşen tarafın, sözleşmeyi ifa etmeme kararını diğer tarafa bildirmemesi veya verdiği şeyi geri istemeksizin bir yıl geçirmesi halinde, sözleşmeye icazet verdiği kabul edilir ve hataya dayanarak açacağı dava dinlenemez. Mahkemenin, bu hususu dikkate almamış olması doğru bulunmamış ve bu nedenle kararın bozulmasına hükmedilmiştir.

¹⁴⁹⁴ Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 95-96; Buna karşılık bazı yazarlar, nisbi butlan yaptırımının aile hukuku alanı dışında kullanılmaması gerektiğinin ifade etmektedir. Bu görüşe göre, nisbi butlan ifadesi yerine nisbi geçerlilik kavramının kullanılması yerinde olur (Bkz. Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 80). Biz de bu görüşe katılmaktayız. Zira iptal edilebilirlik halinde, işlem iptal edilene kadar geçerli bir işlemin hüküm ve sonuçlarını doğurmakta; hükümsüzlük (batıl) olma hali ise, bu durumu sağlayacak tek taraflı bir irade beyanından sonra mümkün olmaktadır. Ayan, Borçlar Hukuku, s. 129.

yönetim kurulu üyelerine karşı tazminat davası açma hakkına sahipti (TK m. 336 vd.). Bu nedenle, ayrıca bir iptal davasının açılmasına gerek yoktu¹⁴⁹⁵. Bununla birlikte, alternatif bir görüş olarak kanuna aykırı yönetim kurulu kararlarının iptali için dava açılabilirdi¹⁴⁹⁶. Genel kurul kararlarına ilişkin düzenlemelere paralel bir anlayışla, esas sözleşmeye aykırı yönetim kurulu kararlarının da iptalinin talep edilebileceğini savunan bir başka görüş daha bulunmaktadır¹⁴⁹⁷. Ancak yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamasına rağmen Yargıtay ve hakim görüş İsviçre Federal Mahkemesi ve bilimsel öğretisinin de çoğunluğunun savunduğu gibi yönetim kurulu kararlarının iptalinin istenemeyeceği yönündedir¹⁴⁹⁸.

¹⁴⁹⁵ Ansay, Şirketler Hukuku, s. 111; Şeker, Hükümsüzlük, s. 218.

¹⁴⁹⁶ Ansay, Şirketler Hukuku, s. 111-112.

¹⁴⁹⁷ Ansay, Şirketler Hukuku, s. 111-112; 11. Hukuk Dairesi'nin 28.02.1979 tarihli kararı, yönetim kurulu kararlarının iptali konusunu ele almaktadır. Somut olayda, davacı genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilmiştir. Ancak, seçim tarihinde pay sahibi olmadığı için TTK'nın 312. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca göreve başlayabilmesi amacıyla, eşinin hisselerini davacıya devretmiştir. Bununla birlikte, şirketin iki yönetim kurulu üyesi, ana sözleşmede yer alan bir hükme dayanarak ve herhangi bir gerekçe göstermeksizin, bu hisse devrini onaylamamıştır.

Bilindiği üzere, yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin TTK'nda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durum, doktrinde farklı görüşlerin ortaya atılmasına neden olmuştur. Baskın görüşe göre, kanunun emredici hükümlerine aykırı olan yönetim kurulu kararları geçersizdir. Ancak, somut olayda ana sözleşme, yönetim kuruluna, pay sahipliği devrine muvafakat edilmesi hususunda geniş bir takdir yetkisi tanımaktadır. Yönetim kurulu da bu yetkiye dayanarak, ilgili hisse devrini onaylamamıştır.

Yargıtay, bu tür durumlarda yönetim kurulu kararına karşı iptal davası açılmayacağını ifade etmiştir. Mahkeme, anonim ortaklığın iç ilişkisine dair yönetim kurulu kararlarına karşı ortakların veya ilgili kişilerin yalnızca genel kurula itiraz edebileceğini ve bu itirazın sonuç vermemesi durumunda, TTK'nun 381. maddesinde öngörülen şartlar altında genel kurul kararına karşı iptal davası açılabileceğini belirtmiştir.

Bu bağlamda, Yüksek Mahkeme, yönetim kurulu kararlarının doğrudan iptali yerine, kararın genel kurulda tartışılmasını önermektedir. Ancak, hukukumuzda bir ortağın genel kurulu toplantıya çağırması ve istediği bir konuyu gündeme aldırması mümkün olmadığından, bu yöntemle sorunun aydınlatılması zordur. Ayrıca, Yargıtay, ilgili kişilerin de bu yola başvurabileceğini ifade etmiştir; ancak pay sahibi olmayan bir ilgili kişinin genel kurulu toplantıya çağırması düşünülemez. Bu nedenle, bu tür durumlarda yönetim kurulu kararlarına karşı uygulanabilecek tek yaptırımın, sorumluluk davası açılması olduğu kanısına varılabilir. Nitekim, karara eklenen muhalefet şerhinde de bu hususa değinilmiştir.

Somut olayda, davacı, kendisinin genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilmiş olmasının, pay devrine muvafakat edilmesi konusunda yönetim kurulunca alınması gereken kararın yerine geçmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Ancak Yargıtay, bu iddiayı da yerinde bulmamıştır. Sonuç olarak, Yargıtay'ın verdiği karar, yönetim kuruluna, genel kurula karşı dolaylı bir üstünlük tanıyan bir nitelik taşımaktadır. Karar için bkz. Ansay, Yargıtay Uygulamaları, s. 13-14; Uyuşmazlıkla ilgili uygulanması gereken 6712 sayılı TTK (...)’nın 382. maddesi uyarınca, genel kurul kararının geri bırakılmasına dair bir karar verilmediğine göre, genel kurul kararları iptal edilinceye kadar sonuçlarını doğuracağından mahkeme gerekçesindeki sebep yokluk sebebi olarak kabul edilemez. ...’da yönetim kurulu kararının iptali hususu düzenlenmemiştir ancak uygulamada yönetim kurulu kararları ile ilgili kişisel hakları etkilenen kişilerce açılan davaların ve yok hükmünde olan yönetim kurulu kararlarının iptali için açılan davaların dinlenebileceği kabul edilmiştir. Bu durumda, yokluğunun tespiti istenilen yönetim kurulu kararlarının açıklanan bu ilkeler ışığında değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış bozmayı gerektirmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 03.03.2013 tarihli ve E. 2012/8779- K. 2013/5082 (UYAP) E.T. 6.2.2025.

¹⁴⁹⁸ Özkorkut, s. 5; Karayalçın, Yaşar, "Anonim Şirketin Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Hangi Davalar Açılabilir?", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara, (1986), s. 55; İmregün, Toplantı ve Karar, s. 291; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 264, 266; İsviçre,

Domaniç, yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılmasının hem hukuken hem de pratikte mümkün ve gerekli olmadığını, çünkü bunun organlar arasındaki işlevsel dengeyi bozacağını ve şirketin ticari faaliyetlerini aksatacağını savunmaktadır¹⁴⁹⁹.

İmregün, pay sahiplerinin ancak subjektif haklarını ihlal eden yönetim kurulu kararlarının butlanının veya hükümsüzlüğünün tespiti için dava açabileceğini, ancak doğrudan iptal davası açmalarının mümkün olmadığını belirtmektedir¹⁵⁰⁰.

Kortunay, iptal davalarının yalnızca hukukilik denetimiyle sınırlandırılması gerektiğini, yerindelik denetimine izin verilmemesi halinde şirket işleyişinin daha sağlıklı olacağını ifade etmektedir¹⁵⁰¹.

Moroğlu, yönetim kurulu kararlarına genel bir iptal davası açılmaması gerektiğini, aksi takdirde yönetim kurulunun ticari kararlarının sürekli mahkeme denetimine tabi tutulmasının şirketlerin işleyişini olumsuz etkileyeceğini savunmaktadır¹⁵⁰².

Karahan, kanun koyucunun yönetim kurulu kararlarının iptal edilmesini arzu etmediğini, ancak istisnai durumlarda iptal davasına izin verdiğini belirtirken, TTK'nın 460. maddesi ile yönetim kurulu üyeleri ve pay sahiplerine iptal davası açma hakkı verilmesi gerektiğini ileri sürmektedir¹⁵⁰³.

Karayalçın, pay sahiplerinin şirket menfaatine aykırılık iddiasıyla dava açamayacağını, ancak yönetim kurulu kararlarının kanuna, statüye veya sözleşmeye aykırılığı nedeniyle tespit ve eda davası açabileceklerini ifade etmektedir¹⁵⁰⁴.

Yeni Kanun döneminde yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin açık bir hüküm bulunmamakla birlikte (TTK m. 192, 460, SerPK m. 18/2 gibi istisnalar hariç) TTK m. 391'in gerekçesinde bu kararların iptalinin istenemeyeceği belirtilmiş, ancak öğretide bunun bir kanun boşluğu değil, kanun koyucunun bilinçli suskunluğu olarak

Fransa ve ABD uygulaması için bkz. Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 602-603; Özdemir, Hükümsüzlük, s. 28; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2087; Apaydın, s. 6; Yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin 448. maddesi birinci fıkrası incelendiğinde genel olarak yönetim kurulu kararlarının iptalinin istenemeyeceği görüşü hakimdir. Atasoy, s. 11; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 219; Sayın, Butlan, s. 243; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 522; bu konudaki tartışmalar için bkz. Yüce, Geçersizlik, s. 207; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 169.

¹⁴⁹⁹ Domaniç, Anonim Şirketler, s. 417-419 Domaniç, Hukuk ve Uygulama, s. 608.

¹⁵⁰⁰ İmregün, Toplantı ve Karar, s. 292.

¹⁵⁰¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 170.

¹⁵⁰² Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 224-225; Ercoşkun, s. 1721 Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 254-255.

¹⁵⁰³ Karahan/Arsan, Şirketler Hukuku, s. 411.

¹⁵⁰⁴ Karayalçın, Yönetim Kurulu Kararları, 1986. s. 271.

değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur¹⁵⁰⁵. Kural anonim şirket yönetim kurulu kararları, yönetim kurulunun devamlı çalışan bir organ olması, üyelerin sorumluluğuna gidilebilmesi ya da konunun genel kurula taşınabilmesi sebebiyle iptal edilemezler¹⁵⁰⁶.

İsviçre hukuku uyarınca, hissedarlar genel kurul kararlarını mahkemeye taşıyarak iptal ettirebilirken, yönetim kurulu kararlarına doğrudan iptal davası açamazlar; çünkü mahkemelerin yönetim kurulu kararlarına müdahalesi, yönetsel istikrarı tehlikeye atabilir. Ancak, şirket içi birleşmelere ilişkin yönetim kurulu kararları istisna teşkil eder¹⁵⁰⁷.

4. Askıda Hükümsüzlük Yaptırımının Özelliği

Hukuki işlem yapıldığı tarihte kanunun gerekli kıldığı zorunlu unsurların bulunmaması durumunda yapılan bu işlem baştan itibaren hiçbir hüküm ve sonuç doğurmazken ancak sonrasında eksikliğin tamamlanmasıyla birlikte hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başlaması yaptırımıdır¹⁵⁰⁸. Eksiklik olarak tabir edilen bu yaptırım türünde eksiklik tamamlandığında işlem hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başlayacak eğer eksik unsur giderilmezse baştan itibaren geçersiz olacaktır¹⁵⁰⁹. Bahsi geçen eksiklik bir işlem için gerekli olan rızanın bulunmamasından kaynaklanıyorsa rızanın verilmesiyle birlikte hüküm ve sonuçlarını geriye yönelik olarak doğururken eksiklik bir mahkeme kararı veya kamu tüzel kişisi iradesinin olmamasından kaynaklanıyorsa eksikliğin ortadan kalkmasıyla birlikte ileriye yönelik olarak işlem hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır¹⁵¹⁰.

Butlan yaptırımından farklı olarak buradaki hükümsüzlük mutlak ve kesin olmayıp sonradan tamamlanacak olan işlemlerle eksiklik giderilerek işlem askıda

¹⁵⁰⁵ Pekdincer, Batıl Kararlar, s. 674; Yüce, Geçersizlik, s. 215; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 381, N. 534a; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 274, N. 12-105; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 358-359.

¹⁵⁰⁶ Kayar, Ticaret Hukuku, s. 446; Öztürk, Genel Kurul, s. 886; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 259; Yönetim kurulu (VR) kararları yargı yoluyla iptal edilemez (bkz. BGE 109 II 243 f.) Bir kararın değiştirilmesi veya iptal edilmesi (bkz. BGE 88 II 104), ancak henüz dış dünyada hukuki sonuç doğurmamışsa mümkündür. OFK/Stach, Art. 713, N. 7; özel durumlar için bkz. TTK m. 192, 460, SerPK m.18.

¹⁵⁰⁷ Böckli § 9 N. 325-326.

¹⁵⁰⁸ Sayın, Butlan, s. 67; Yüce, Geçersizlik, s. 225; Korkut, Butlan, s. 47; Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 40; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 179

¹⁵⁰⁹ Eren, Borçlar Hukuku, s. 349; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 153-155; Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku, s. 179; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 78; Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk, s. 235; Yüce, Geçersizlik, s. 225-226; Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 593; Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk, s. 40.

¹⁵¹⁰ Eren, Borçlar Hukuku, s. 349-350; Antalya, Borçlar Hukuku I, s. 153-155.

olmaktan kurtarılabilir¹⁵¹¹. Örneğin, kayıtlı sermaye sistemine tabi anonim şirketlerde TTK m. 460/1 uyarınca yetkili kılınan yönetim kurulunun sermayenin artırılmasına ilişkin kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını zedeleyecek nitelikteyse, bu karar söz konusu pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda alacakları bir kararla onaylanmadan uygulanamaz (TTK m. 454/1). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onay kararı olmadan bu karar askıda hükümsüz bir karardır¹⁵¹². İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, sermaye artırım kararını onaylarsa bu karar geçerli ve hukuka uygun bir karar olarak varlığını devam ettirir. Aksi halde sermaye artırım kararı baştan itibaren hükümsüz olur.

TTK m. 340'a göre, şirket esas sözleşmesinde veya yönetim kurulu kararlarında askıda hükümsüzlük durumları belirlenebilir. Ancak bu olanak çok sınırlıdır¹⁵¹³. Nitekim bu maddeye göre TTK'da yer alan anonim şirketlere ilişkin hükümler emredici niteliktedir¹⁵¹⁴.

Bir dava sürerken, askıda hükümsüzlük durumu yargıç tarafından kendiliğinden göz önüne alınır ve bu durumun ileri sürülmesi için herhangi bir zaman sınırı yoktur¹⁵¹⁵. Askıda hükümsüz olan kararlar uygulanamaz ve eğer bu kararlar ticaret siciline kaydedilmesi gereken konularla ilgiliyse, sicile kayıt da yapılamaz¹⁵¹⁶.

5. Hükümsüzlük Sebebinin Aynı Zamanda Birden Fazla Derecede Hukuka Aykırı Olması

Anonim şirketlerin yönetim kurulu kararlarında yer alan hukuka aykırılıklar, "yokluk", "butlan" veya "iptal edilebilirlik" gibi hukuki yaptırımlardan bir ya da birkaçını doğurabilir. Bu gibi durumlarda, hâkim, tarafların iddialarıyla sınırlı kalmaksızın, hukuku kendiliğinden uygulayarak bir sonuca ulaşır¹⁵¹⁷. Örneğin, "yokluk" yaptırımına tabi bir işlem için taraflar iptal talebinde bulunsa bile, hâkim, iptal edilebilir bir işlemde söz edilemeyeceği gerekçesiyle doğrudan işlemin yokluğuna karar verecektir.

¹⁵¹¹ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 39; Antalya, Medeni Hukuk, s. 234.

¹⁵¹² Yüce, Geçersizlik, s. 226; Sayın, Butlan, s. 255; Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku, s. 220.

¹⁵¹³ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 49; Yüce, Geçersizlik, s. 229.

¹⁵¹⁴ Toroslu, Denetim, s. 35.

¹⁵¹⁵ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 39; Yüce, Geçersizlik, s. 229; Korkut, Butlan, s. 48.

¹⁵¹⁶ Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 39; Yüce, Geçersizlik, s. 229.

¹⁵¹⁷ Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı, s. 544.

II. Toplantı ve Karar Alma Esaslarına Uymama Sebebiyle Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu

A. Genel Olarak Sorumluluk

TTK m. 553, yönetim kurulu üyelerinin kusura dayalı sorumluluğunu düzenlemekte olup, üyeler kanuna ve esas sözleşmeye aykırı şekilde yükümlülüklerini ihlal etmeleri halinde şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara karşı sorumlu tutulur¹⁵¹⁸. Bu sorumluluk, yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçleriyle doğrudan bağlantılıdır, çünkü hukuka aykırı veya usulüne uygun olmayan şekilde alınan kararlar üyelerin sorumluluğunu doğurabilir¹⁵¹⁹. Önceki düzenlemede, kusur karinesi gereği yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu varsayılırken, 2012’de yapılan değişiklikle bu karene kaldırılmış ve kusurun ispat yükü davacıya yüklenmiştir¹⁵²⁰.

¹⁵¹⁸ Yönetim kurulu üyesinin şirkete ve pay sahiplerine karşı sorumluluğu için bkz. Yılmaz ve Korkut, İsviçre Kararı, s. 544, 550; Çamoğlu (Poroy ve Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku 1, s. 497; Ansay, Şirketler Hukuku, s. 104; Aslanlı, s. 149; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 276, 277, 291; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 181; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 32, 34; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 50; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku, s. 319; Bozkurt Yaşar, Sevgi, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Şirket Adına Sorumluluk Davası Açılmasına Karar Vermeye Yetkili Organ." Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 1 (Mart 2018), s. 139; Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 2634-2635, N. 5-7; Gürgen, Nurdan, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Mesleki Sorumluluk Sigortası", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 3 (Ocak 2016), s. 248; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 270-271, N. 16-56; Doğan, Organizasyon, s. 250.

¹⁵¹⁹ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 410, 432, N. 563, 590; Develi, Tüzel Kişi, s. 129; Kırca, İsmail, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 3 (Haziran 2004), s. 87; Yasaman, Sorumluluk Davaları, s. 98. Ayan, Özen ve Bağlılık, s. 67. Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 431, N. 16-57. Sorumluluğun hukuki niteliği için bkz. Ansay, Şirketler Hukuku, s. 104; Aslanlı, s. 149; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 276, 277, 291; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 181; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 32, 34; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 50; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku, s. 319; Bozkurt Yaşar, s. 139; Gürgen, s. 248; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 270-271, N. 16-56 - 16-58; Doğan, Organizasyon, s. 250.

¹⁵²⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 432, N. 590; Kutgi Taşan, Yasaklar, s. 157; sorumluluğun unsurları için bkz. Kocayusufoğlu vd., Borçlar Hukuku, s. 532; Yördem, Hukuki Sorumluluk, s. 30, 32, 34, 194, 195, 199; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 276, 277, 291, 293-298, 303-304, 306-312; Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 59, 67, 181; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 414-416; Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku, s. 362, 363, 370, 371; Bozkurt, Hukuki Sorumluluk, s. 156-157; Gürgen, s. 249-250; Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 228; Eren, Borçlar Hukuku, s. 591, 596, 598, 600, 602; Eren, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliye Bağ Teorisi, Ankara: Sevinç Matbaası, 1975, s. 1, 10, 52; Oğuzman, M. Kemal/Öz, M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2, 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017, s. 2, 14, 39, 43, 45, 54, 56-58, 64; Antalya, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015, s. 21, 27-31, 36, 37, 48, 81, 86, 96-98, 205, 208-211; Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, s. 306-308, 313-314, 319, 321-322; Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku, s. 130, 138-139; Ayan, Borçlar Hukuku, s. 67, 272-275, 278, 282-283; Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I, s. 515; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku, s. 319, 337, 346; Palta, Teselsül, s. 80, 127, 131, 133, 161, 165, 178-180; Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 256, 258, 260-261; Bozkurt Yaşar, s. 139; Pulaşlı, Hasan, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu", Ali Naim İnan’a Armağan, Ankara: Seçkin Yayınları, (2009), s. 571; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 280, N. 16-76; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s.

Yönetim kurulu üyelerine yönelik sorumluluk davalarında farklılaştırılmış teselsül ilkesi benimsenmiş olup, her üye kusuru oranında sorumlu tutulur¹⁵²¹. Davacı, mahkemeden her bir üyenin sorumluluk derecesine göre tazminat miktarının belirlenmesini talep edebilir¹⁵²². Yönetim kurulunun toplanma ve karar alma süreçlerindeki ihlaller, üyelerin görevden azli veya tazminat sorumluluğu ile karşı karşıya kalmasına neden olabilir¹⁵²³. Ayrıca, TTK m. 549-550, yönetim kurulu üyelerinin belge ve beyanlarda usulsüzlük, sermaye ile ilgili yanlış beyanlar, ödeme güçlüğü, usulsüz değer tespiti ve SPK izni olmadan halktan para toplama gibi fiillerde hapis veya adli para cezası ile cezalandırılabileceğini düzenlemektedir¹⁵²⁴. Bu cezai müeyyideler, yönetim kurulu toplantılarının ve karar alma süreçlerinin şeffaf, hukuka uygun ve şirket menfaatlerini koruyacak şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla getirilmiştir.

B. Toplanma Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk

1. Toplantıya Katılmama Sebebiyle Sorumluluk

Yönetim kurulu üyeleri için toplantılara katılmak hem bir hak hem de bir görevdir¹⁵²⁵. Bu nedenle, hastalık veya yurt dışında bulunma gibi haklı bir sebep olmadıkça, üye toplantıya katılmalı ve alınan karara muhalifse bu muhalefetini tutanağa geçirtmelidir; aksi halde şirketin uğradığı zarardan sorumlu tutulabilir¹⁵²⁶. Ancak, üyenin muhalif olduğu halde olumlu oy kullanması, sorumluluğunu ortadan kaldırmaz¹⁵²⁷. Elektronik ortamda toplantı yapılabilmesi nedeniyle haklı sebep iddiaları bu çerçevede de değerlendirilmelidir.

50, 53-54, 57; Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 41; Kaplan, Gözetim Görevi, s. 189, 191; Köprücü, Yönetim Kurulu Sorumluluğu, s. 29-30.

¹⁵²¹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1157, N. 16; Karasu, Kurumsal Yönetim, s. 42. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 434, N. 591a; Pehlivanoglu, Murat Can, "Pay Sahiplerinin Manevi Tazminat Hakkı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 38, Sayı: 2 (Haziran 2022), s. 222.

¹⁵²² Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 434, N. 591a; kusuru ispat yükü ve kusursuz sorumluluk için bkz. Helvacı, Teselsül, s. 80-81; Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, s. 36-37; Altaş, Anonim Şirketler, s. 321; Bozkurt Yaşar, s. 149.

¹⁵²³ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 168-169; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 434, N. 591a.

¹⁵²⁴ Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 169.

¹⁵²⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 209; Karahan, Toplantı Nisapları, s. 196; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1103.

¹⁵²⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 324-325; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 69; Müller /Lipp/Plüss, s. 284.

¹⁵²⁷ Tüzemen Atik, Muhalefet, s. 1028-1029.

Pulaşlı, yönetim kurulu üyelerinin business judgment rule¹⁵²⁸ ilkesinden yararlanabilmesi için özellikle toplantıya katılmadıkları durumlarda, katılmama gerekçelerinin haklı ve önemli bir sebebe dayanması gerektiğini vurgulamaktadır¹⁵²⁹. Business judgment rule, yönetim kurulunun tarafsız, bilgili ve özenli bir şekilde karar alması halinde, şirketin zarara uğramış olsa bile üyelerin sorumlu tutulmamasını öngörmektedir¹⁵³⁰. Bu ilkeye göre, yönetim kurulu kararlarının usule uygun şekilde alınması esastır. Ayrıca, üyelerin şirket yönetiminde duyarlılık göstermesi, uzman kişilerden gerekli bilgileri temin etmesi ve karar sürecinde prosedürlere tam uyum sağlaması gerekmektedir¹⁵³¹. Üyenin toplantıya katılmaması durumunda ise bu eksikliğin haklı bir gerekçeye dayanması şarttır; aksi halde business judgment rule korumasından yararlanamaz¹⁵³².

Yönetim kurulu üyesinin özen yükümlülüğü, yalnızca karar alma sürecinde değil, üyeliğin kabulü, yöneticilerin seçimi ve şirketin genel işleyişine katkı gibi her aşamada devam eder¹⁵³³. Bu ilke, yalnızca yönetim kurulu üyeleri ve Murahhaslar için koruma sağlarken, fiili organların bu ilkeyi sorumluluktan kaçınma aracı olarak kullanmasına izin verilmez¹⁵³⁴. Haklı sebebin varlığı her somut olay için ayrı değerlendirilmelidir. Toplantıya katılıp olumsuz oy kullanan üyeler de sorumluluktan kurtulmak için özen yükümlülüğüne uygun davrandıklarını ispat etmelidir. Yönetim

¹⁵²⁸ Emredici düzenlemelere aykırı olmayan, şirketin amaçlarına uygun ve şirket çıkarları doğrultusunda alınan bir karar, ancak kanuna uygun şekilde yapılan bir toplantıda ve bağımsız ve tarafsız üyelerin katılımıyla alınmışsa geçerlidir. Ayrıca, alınan kararın içerik itibarıyla savunulabilir olması da gereklidir. Bu koşulların tümü bir arada sağlandığında, kararın içeriğine bakılmaksızın, ilgili karar nedeniyle açılacak bir sorumluluk davasının reddedilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, karar alma süreçlerinde özen yükümlülüğünün yerine getirilmesini ve sorumluluğun yalnızca gerekli prosedürlere uyulmayan durumlarla sınırlı kalmasını sağlar. Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk, s. 82.

¹⁵²⁹ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1480-1481, N. 238-240.

¹⁵³⁰ Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1480-1481, N. 238-240; Yöneticilerin işletmesel kararlar bakımından uygulama alanı bulan ve bu kararlarında kullandıkları takdir yetkisine nesnel bir ölçüt getiren bu ilkeye, "ticari takdir ilkesi" denilmektedir. Bu ilke, yöneticilerin aldıkları kararların ticari mantık ve gerekçeler çerçevesinde değerlendirilmesini sağlar. Ticari takdir ilkesi, yöneticilere işletme yönetiminde geniş bir yetki tanıırken, bu yetkinin kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla kararların makul, iyi niyetli ve dürüstlük kuralına uygun olup olmadığını objektif kriterlere göre incelemeye imkân verir. Palta, Teselsül, s. 141.

¹⁵³¹ Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, s. 59-60.

¹⁵³² Bunun gerçekleşebilmesi için, toplantı gündemi veya finansal raporlardan alınacak kararın önemli olduğu ve şirket çıkarlarını riske atabileceğinin açıkça anlaşılıyor olması, üyenin yokluğunun makul ve kabul edilebilir bir sebebe dayanmaması, ilgili üyenin toplantıya katılması ve özenli oy kullanması halinde farklı bir karar alınabilecek olması ve kararın alınmasını önlemek için hiçbir önlem alınmaması gibi şartların sağlanması gerekir. Müller /Lipp/Plüss, s. 285.

¹⁵³³ Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü, s. 61-63.

¹⁵³⁴ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 193-194.

kurulu ve yöneticiler için özen yükümlülüğü bir karine olarak kabul edilmiş olup, aksini ispat yükü davacılara aittir¹⁵³⁵.

Business judgment rule ilkesinin uygulanabilmesi için öncelikle işletmeye ilişkin bir kararın varlığı gerekmektedir. Kararı alan yönetici, tarafsız ve bağımsız hareket etmeli, doğrudan veya dolaylı çıkar çatışmasına girmemeli, yeterli bilgiye sahip olmalı ve gerektiğinde uzman görüşü almalıdır. Ayrıca, karar alma prosedürlerine tam uyum sağlamalı ve takdir yetkisini kötüye kullanmamalıdır¹⁵³⁶.

Toplantıya haklı bir mazeretle katılmayan üye, kararı sonradan öğrendiğinde bu kararı önlemek için elinden geleni yaptığını ispat ederse sorumluluktan kurtulabilir¹⁵³⁷. Tekinalp, yönetim kurulu üyesinin kabul edilebilir bir mazereti varsa ve bunu kanıtlayabiliyorsa, sorumluluk doğuran karara katılmadığı için sorumlu tutulamayacağını belirtmektedir. Bu mazeretin toplantı öncesinde veya sonrasında bildirilebileceğini ifade etmektedir¹⁵³⁸. Bununla birlikte, üst gözetim yükümlülüğü gereği, üyenin toplantıya katılmaması şirketin durumunu takip etme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz¹⁵³⁹. Toplantıya katılmayan bir üye, diğer üyelerin aldığı kararları ve yaptığı işlemleri aynen onaylamak zorunda değildir; aksine, bu kararları denetlemeli ve gerekli önlemleri almalıdır. Kısa süreli hastalık gibi geçici durumlarda kusur yüklenmeyebilir, ancak uzun süreli bir sağlık problemi nedeniyle görevini yerine getiremeyen üyenin istifa etmemesi halinde kusurlu kabul edilmesi mümkündür¹⁵⁴⁰.

2. Özel Olarak Başkanın Sorumluluğu

Yönetim kurulu başkanı, şirketin yürütme organı olan yönetim kurulunu yönetmekle sorumlu olup, görevleri arasında toplantıları düzenlemek, sürecin kesintisiz ilerlemesini sağlamak, gerekli ön hazırlıkları yapmak ve üyelere eşit muamelede bulunmak yer almaktadır¹⁵⁴¹. Başkanın, toplantı usul ve esaslarına uymaması, çağrıyı usulüne uygun yapmaması veya hatalı bilgi sunması durumunda, TTK m. 553 gereğince şirkete verdiği zararlardan dolayı tazminat sorumluluğu doğabilir. Ayrıca, başkanın en kritik görevlerinden biri, kurulun sağlıklı bir irade oluşturabilmesi için gerekli bilgileri sağlamak veya sağlatmaktır. Karar alma sürecinin

¹⁵³⁵ Kaplan, Gözetim Görevi, s. 194.

¹⁵³⁶ Palta, Teselsül, s. 145-146.

¹⁵³⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 324; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 443, N. 16-84.

¹⁵³⁸ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 284, N. 16-84.

¹⁵³⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 324.

¹⁵⁴⁰ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 322.

¹⁵⁴¹ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 152.

yeterli bilgiye dayandırılması, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk davalarında belirleyici olup, İsviçre hukukunda detayları tartışmalı olsa da Business Judgment Rule ilkesi çerçevesinde değerlendirilmekte ve yetersiz bilgiye dayalı kararların sorumluluk doğurabileceği kabul edilmektedir¹⁵⁴².

C. Karar Alma Usul ve Esaslarına Uymama Sebebiyle Sorumluluk

Yönetim kurulu, görevlerini yerine getirirken belirli kararlar almak durumundadır ve bu kararların alınması sırasında toplantı ve karar alma usul ve esaslarına uyulması zorunludur. Karar alma esasları, yönetim kurulunun hangi şartlar altında, ne zaman, nerede ve kimlerin katılımıyla karar alabileceğini düzenleyen kuralları ifade eder¹⁵⁴³. Örneğin, TTK'ya göre, yönetim kurulunun yılda en az bir kez toplanması gerekirken, şirket esas sözleşmesi veya yönetim kurulunun iç yönergesinde daha sık toplantı yapılması öngörülebilir. Aynı şekilde, toplantı yerinin şirket merkezi veya şubeleri olarak belirlenmesi, toplantıya katılacak asgari üye sayısının tespit edilmesi ve gündemin önceden hazırlanması gibi hususlar da bu kurallar arasında yer alır. Bu esaslar, yönetim kurulunun işlevselliğini artırmak, daha katılımcı bir yapı oluşturmak ve şirketin çıkarları ile pay sahiplerinin haklarının korunmasını sağlamak açısından büyük bir öneme sahiptir.

Yönetim kurulu üyeleri, karar alma esaslarına uymamaları durumunda sorumluluk altına girebilirler. Bu sorumluluk, iki temel şekilde ortaya çıkabilir: oluşmamış kararların uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk ve çekimser oy nedeniyle doğan sorumluluk.

Oluşmamış kararların uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk, yönetim kurulu üyelerinin toplantı yapılmadan ya da yeterli çoğunluk sağlanmaksızın alınan kararları uygulamaları durumunda ortaya çıkar. Bu gibi hallerde, üyeler hem şirkete hem de üçüncü kişilere karşı sorumlu tutulabilir.

1. Geçersiz Kararların Uygulanmasından Sorumluluk

Yönetim kurulu, şirketin hem idari hem de temsil organı olarak görev yapar ve alınan kararların uygulanmasından sorumludur. Ancak, kurulun öncelikle kararların usule uygun alınıp alınmadığını ve geçerlilik şartlarını taşıyıp taşımadığını kontrol

¹⁵⁴² Bockli § 9 N. 154.

¹⁵⁴³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 250; Fransız Hukukunda yönetim kurulu toplantıları ortaklık merkezinde yapılır, esas sözleşme ile başka bir toplantı yeri tespit edilebilir ya da toplantı yeri seçme hakkı yönetim kuruluna bırakılabilir. Helvacı, Fransız Hukuku, s. 110.

etmesi gerekir. Bu çerçevede, toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı gibi temel hususların değerlendirilmesi zorunludur. Geçerli bir karar alınmamış olmasına rağmen bir üyenin olumlu oy vermesi, kararın uygulanmasından doğacak zarardan doğrudan sorumlu tutulmasını gerektirmez, çünkü oluşmamış bir kararla meydana gelen zarar arasında doğrudan bir illiyet bağı bulunmamaktadır. Bu durumda, zarardan sorumlu olacak kişi kararı uygulayan temsilcidir¹⁵⁴⁴. Ancak, ilgili üye kararın uygulanacağını öğrendiğinde, özen ve sadakat yükümlülüğü gereği uygulamayı önlemekle sorumludur¹⁵⁴⁵. TK m. 338, muhalif oy kullanan ve bunu tutanağa geçirerek murakıplara bildiren üyelerin sorumluluktan muaf tutulacağını öngörmekteydi; ancak bu düzenleme yeni TTK'da yer almamaktadır. Buna rağmen, bir üyenin sorumluluk doğuran bir karara karşı olumsuz oy kullanması halinde kusurlu olduğu ileri sürülemez, çünkü üye olumsuz oy kullanarak kararın alınmasına katkıda bulunmadığını açıkça ortaya koymuştur ve bu nedenle kararın sonuçlarından sorumlu tutulamaz¹⁵⁴⁶.

Böckli'ye göre, yönetim kurulu üyeleri, hukuken geçersiz bir kararın şirket veya korunması gereken menfaatlere zarar vereceğini fark ettiklerinde harekete geçmek zorundadır. Bu yükümlülük kapsamında, üye kararın usulsüzlüğünü tutanaklara eklemeli, gerekirse olağanüstü toplantı talep etmeli ve geçersiz kararın yerine hukuka uygun bir karar alınmasını önermelidir. Ancak, yönetim kurulu kendi yetkisi içinde hareket etmek zorundadır; geçersiz kararların düzeltilmesi için genel kurula taşınması mümkün değildir¹⁵⁴⁷.

2. Çekimser Oy Kullanma Sebebiyle Sorumluluk

Yönetim kurulu, kararlarını tartışma ve müzakere yoluyla alır. Müzakereler sırasında üyeler arasında farklı görüşlerin bulunması olağan olmakla birlikte, gerekli yeter sayısının sağlanması durumunda bir karar alınması kaçınılmazdır¹⁵⁴⁸. Yönetim kurulu üyeleri oylamada olumlu, olumsuz oy kullanabilir veya çekimser kalabilir. Yönetim kurulu toplantılarına katılmak, üyeler için yalnızca bir hak değil aynı zamanda bir yükümlülüktür¹⁵⁴⁹. Bu nedenle, üyeler toplantılarda aktif bir şekilde

¹⁵⁴⁴ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 438, N. 600.

¹⁵⁴⁵ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 439, N. 600.

¹⁵⁴⁶ Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 283, N. 16-83.

¹⁵⁴⁷ Böckli § 9 N. 337.

¹⁵⁴⁸ Özker, Toplantı ve Karar Alma, s. 106.

¹⁵⁴⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 209; Karahan, Toplantı Nisapları, s. 196; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1103; Önemli bir sebep olmaksızın tekrar eden devamsızlık, İsviçre Borçlar Kanunu (OR) 754 uyarınca sorumluluğa yol açabilir; özellikle zaman sıkıntısı (BGE 97 II 403 E 5b) veya

görüşlerini ifade etmeli, tartışılan konular hakkında fikirlerini beyan etmeli, sorular sormalı ve bilgi alma haklarını kullanmalıdır¹⁵⁵⁰. Üyenin, zaman yetersizliğini veya başka bahaneleri öne sürerek görevlerini yerine getirmemesi, toplantılara katılmaktan kaçınması ve böylece sorumluluktan kurtulmaya çalışması mümkün değildir¹⁵⁵¹. Bu konuda Federal Mahkeme'nin farklı tarihlerdeki kararları, yeterli zamanı veya bilgi birikimi bulunmayan bir üyenin bu gerekçelerle görevinden ayrılması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır¹⁵⁵².

Çekimser oy, yasal anlamda herhangi bir sorumluluk muafiyeti sağlamaz ve aksine, görevden kaçınmayı somutlaştıran bir tutum olarak kınamayı hak eder. Bu tutum, yönetim kurulu üyeliği ile bağdaşmaz¹⁵⁵³. Bu nedenle, bir üye toplantıya katılarak şirketin zararına olabilecek bir karara açıkça olumsuz oy vermemiş ve çekimser kalmışsa, alınan karardan doğrudan sorumlu tutulacaktır¹⁵⁵⁴.

Ç. Menfaat Çatışmasından Kaçınma Yükümlülüğüne Aykırılık Durumunda Sorumluluk

TTK m. 393, yönetim kurulu üyeleri için müzakerelere katılma yasağını düzenleyerek, menfaat çatışmasını önlemeyi amaçlamaktadır¹⁵⁵⁵. Bu düzenlemeyle, yönetim kurulu üyelerine belirli konularda oy kullanma yasağı getirilmiş ve eski kanunda eleştiriye neden olan ifadeler netleştirilmiştir¹⁵⁵⁶. Menfaat çatışması durumunda, ilgili üye bunu yönetim kurulu başkanına bildirmeli ve çatışmanın derecesine göre toplantıya katılması engellenebilir¹⁵⁵⁷. Tüzel kişi temsilcileri de bu yasak kapsamındadır¹⁵⁵⁸. 393. maddeye aykırı hareket eden üye, menfaat çatışması

çekimser oy kullanma (Krnet, N 722) sorumluluktan kurtulma sebebi olarak kabul edilmez. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

¹⁵⁵⁰ Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı, s. 160; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 321.

¹⁵⁵¹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 321.

¹⁵⁵² Pöschel ve Matter, yönetim kurulu toplantılarına katılmayan veya çekimser oy kullanan üyelerin, karşı oy kullanan üyelerden bile daha sorumlu tutulması gerektiğini savunurken, Schucany, toplantılara katılmanın bir yükümlülük olduğunu ve katılmayan üyelerin sorumluluğunun belirli koşullara bağlı olduğunu ileri sürmektedir. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 321-322.

¹⁵⁵³ Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 443, N. 16-83.

¹⁵⁵⁴ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 69.

¹⁵⁵⁵ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 121.

¹⁵⁵⁶ Altaş, Anonim Şirketler, s. 314; Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları, s. 269, N. 12-99; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 102; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 418, N. 578; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 456. Oğuz, Temsil Hakkı, s. 3; Teoman, Ticaret Hukuku, s. 71; Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 121; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2118-2120; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 210; Domaniç, Anonim Şirketler, s. 445; Yüce, Geçersizlik, s. 87; Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 44-47.

¹⁵⁵⁷ Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı, s. 110-112; Kayar, Ticaret Hukuku, s. 456; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 498-499. Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar I, s. 418, N. 578.

¹⁵⁵⁸ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 127; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2118-2119; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 210. Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 149, N. 12-99; Develi,

açıkça bilinirken buna itiraz etmeyen diğer üyeler ve yasaklı üyenin toplantıya katılmasına izin verenler de sorumlu tutulabilir¹⁵⁵⁹. Yasak kapsamında olan bir üyenin, toplantıya katılması, müzakerelere katılmaması gerektiği görüşüyle çelişmektedir¹⁵⁶⁰.

Bu yasaklılık sebebiyle yönetim kurulu karar alamayacak duruma gelirse bu kararın genel kurul tarafından alınıp alınamayacağı konusunda öğretide farklı görüşler dile getirilmiştir. Bir kısım yazarlar genel kurulu yönetim kurulunun devredilemez görevleri dışındaki alanlarda karar alabileceğini savunurken aksi görüşte olanlar bunun mümkün olmadığını ve yine şirketin organsız kalması durumunda yapılacak olan kayyum atamasının da söz konusu olmayacağını en uygun çözümün yönetim kurulu üyelerinin istifası olduğunu dile getirmiştir¹⁵⁶¹. Kanaatimizce genel kurulun yapısı itibariyle yönetim kurulunun alacağı kararları alması mümkün değildir. Yönetim kurulu üyesi yasaklılık sebebinin söz konusu olduğu toplantıda yönetim kurulunu bu konuda bilgilendirir ve müzakereye katılamaz, bu durum tutanağa yönetim kurulunca şerh edilir¹⁵⁶². Yönetim kurulu iç yönergesinde, bu tür durumlarda yönetim kurulunun izleyeceği yönetime ilişkin düzenlemelere yer verilebilir. Örneğin, müzakerelere katılma yasağı nedeniyle yönetim kurulunun tamamının toplantıya katılamayacağı bir senaryoda, kararın bir uzman görüşüne veya bir komitenin değerlendirmesine dayanarak alınacağı yönünde bir hüküm iç yönergede bulunabilir. Ancak, bu tür bir hüküm, tek başına yönetim kurulu üyelerini sorumluluktan tamamen kurtaramaz. Buna rağmen, TTK m. 393/2 kapsamında açılacak olası bir sorumluluk davasında kusurun azaltılmasında önemli bir etkisi olabilir¹⁵⁶³. Ayrıca, kanunun ilgili maddesine

Tüzel Kişi, s. 138; Tandoğan, gerçek kişi tüzel kişinin organı olmasa bile tüzel kişinin çıkarlarını savunduğu için bu yasağın ona da uygulanması gerektiği görüşündedir. Tandoğan, s. 31-34; Helvacı, yasağın sadece gerçek kişiler için değil, tüzel kişiler için de olduğunu ve tüzel kişinin yönetim kurulunda temsil edildiği durumlarda geçerli olduğunu belirtir. Helvacı, Hukuki Sorumluluk, s. 56.

¹⁵⁵⁹ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 131; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 419, N. 578; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1554, N. 400.

¹⁵⁶⁰ Karahan, Toplantı Nisapları, s. 196; Teoman, Makalelerim I-II, s. 1103. Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2117-2118. Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 121, 123-124, 129; Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 418, N. 578; Pulaşlı, Şirketler Hukuku II, s. 1553, N. 397; Zengin, Müzakere Yasağı, s. 713. Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku, s. 240; Altaş, Anonim Şirketler, s. 314; Oğuz, Temsil Hakkı, s. 33; Altaş, Toplantılar, s. 73; Dinç, Hukuki Sorumluluk, s. 102; Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku, s. 150, N. 12-99. İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 124; Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 49-51; İmregün'e göre ilgili üye toplantıya katılması gerekir. İmregün, Toplantı ve Karar, s. 287; mukayeseli hukuk uygulamaları için bkz. Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 208-210; Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2307. Teoman, Müzakerelere Katılma, s. 9-10; Yüce, Geçersizlik, s. 86-87.

¹⁵⁶¹ Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 130; İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 124.

¹⁵⁶² Ayan, Sadakat Yükümlülüğü, s. 129; Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2121.

¹⁵⁶³ İlgin Çamlı, İç Yönerge, s. 124.

göre, üyenin müzakereye katılmama nedeni ile ilgili işlemler, yönetim kurulu kararında açık bir şekilde belirtilmelidir¹⁵⁶⁴.

Menfaat çatışması nesnel olarak var ve bilinirken ilgili üyenin toplantıya katılmasına itiraz etmeyen üyelerle ilgili üyenin toplantıya katılması yönünde karar alan üyeler de zarardan müteselsilen sorumludur¹⁵⁶⁵. Kanunun 553. maddesinde düzenlenen sorumluluk haksız fiil esasına dayanmakta olup tazminat için haksız fiilin unsurları aranmaktadır¹⁵⁶⁶. Moroğlu'na göre, menfaat çatışması durumunda yönetim kurulu üyeleri için uygulanan müzakerelere katılma yasağı oldukça geniş kapsamlıdır. Bu yasağın daha dar bir çerçevede ele alınması gerektiği savunulmaktadır. Özellikle, üye açısından alt ve üst soy için üçüncü dereceye kadar, eş açısından ise ikinci dereceye kadar bir sınırlamanın yeterli olacağı ileri sürülmektedir. Bu yaklaşım hem yasağın etkinliğini korumayı hem de gereksiz kısıtlamaların önüne geçmeyi amaçlamaktadır¹⁵⁶⁷.

Öğretide yönetim kurulu tek kişiden oluşuyorsa 393. madde uygulanacak ve üye ne müzakereye ne oylamaya katılamayacağından ilgili husus hakkında karar alma yetkisi genel kurula ait olacağı savunulmuştur¹⁵⁶⁸. Emredici olmasından dolayı 393. maddedeki yasağın esas sözleşme veya genel kurul kararıyla kaldırılması mümkün değildir¹⁵⁶⁹. Başka bir görüşe göre ise söz konusu yasak, tek üyeli yönetim kurullarında uygulanmaz¹⁵⁷⁰; bu durumda, menfaat çatışması olsa bile karar almak zorunlu hale gelir.

Yasak, yalnızca yönetim kurulu üyelerini değil, murahhas müdürler ve temsil yetkisi devredilmiş ancak yönetim kurulu üyesi olmayan kişileri de kapsar¹⁵⁷¹. Ayrıca, tüzel kişi yönetim kurulu üyesini temsil eden gerçek kişiler ile yönetim ve temsil yetkisi devredilmiş diğer kişiler de bu kapsama dahildir¹⁵⁷². İsviçre hukukunda,

¹⁵⁶⁴ Altaş, Anonim Şirketler, s. 314.

¹⁵⁶⁵ Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II, s. 2121. CHK (Facicani/Plüss) Art. 713, N. 1.

¹⁵⁶⁶ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 419, N. 578; Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 498.

¹⁵⁶⁷ Moroğlu, TTK, s. 202.

¹⁵⁶⁸ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 500.

¹⁵⁶⁹ Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler, s. 500.

¹⁵⁷⁰ Çamoğlu (Tekinalp/Poroy), Ortaklıklar 1, s. 497, N. 6231; Yönetim kurulu tek üyeden oluştuğunda, menfaat uyumsuzluğu olsa bile karar alınması zorunlu olup, işlevler ayrılığı ilkesine aykırılık teşkil edeceğinden genel kurulun sürece dahil edilmesi mümkün değildir ve bu nedenle, olağan veya piyasa koşullarındaki işlemlerde menfaat çatışmasının, yönetim kurulu üyesinin müzakere ve oylamaya katılımını engellememesi gerektiğine dair bir yasal düzenleme getirilmesi karar alma süreçlerinde esneklik sağlayabilir. Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi, s. 2307.

¹⁵⁷¹ Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 46.

¹⁵⁷² Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy, s. 47; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 210.

müzakerelere katılma yasağıyla ilgili pozitif bir düzenleme bulunmamakla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin sadakat yükümlülüğü kapsamında menfaat çatışmasından kaçınma zorunluluğu kabul edilmiştir¹⁵⁷³.

D. Yönetim Kurulunda Yer Alan Saman Adamların Sorumluluğu

Saman adamlar, şirket yönetiminde yer almak istemeyen veya hukuken bulunması mümkün olmayan kişiler adına yönetim ve temsil görevini üstlenen, ancak kararlarını kendilerini atayan kişilerin emirleri doğrultusunda alan kimselerdir¹⁵⁷⁴. Bu kişiler, görevlerini açık veya zımni olarak kabul ettikleri andan itibaren sorumluluk taşırlar ve karar alma süreçlerine fiilen katılmadıklarını iddia etseler bile, görünüşe güven ilkesine dayanarak işlem yapan iyi niyetli üçüncü kişilere karşı sorumlu tutulurlar¹⁵⁷⁵. Uygulamada, prestijli isimlerden oluşan bir grup ile şirketle iş ilişkisi bulunan ve görevin sorumluluğunu tam anlamıyla kavrayamayan bir grup olmak üzere iki tür saman adam profili görülmektedir¹⁵⁷⁶. Federal Mahkeme ve Yargıtay, bu kişilerin bilinçli olarak görev üstlendiklerini ve maddi kazanç elde ettiklerini göz önünde bulundurarak meydana gelen zararlardan sorumlu oldukları sonucuna varmıştır¹⁵⁷⁷. Yargıtay, yönetim kurulu üyelerinin başkalarının talimatlarına göre hareket ettiklerini ileri sürerek sorumluluktan kaçamayacaklarını ve ancak kusursuz olduklarını ispat etmeleri halinde sorumluluktan kurtulabileceklerini belirtmiştir¹⁵⁷⁸. Bu yaklaşım, yönetim ve denetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının objektif kriterlere göre değerlendirilmesini esas almakta ve sübjektif unsurlara yer vermemektedir. İsviçre hukuku da benzer bir sistem benimseyerek, yönetim kurulu üyeleri arasında fiili ve şekli organ ayrımı yapmaksızın sorumluluk ilkesini uygulamaktadır¹⁵⁷⁹.

¹⁵⁷³ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 208.

¹⁵⁷⁴ Kavramla ilgili geniş açıklamalar için bkz. Korkut, İnançlı Üyelik. s. 5 vd; Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 325.

¹⁵⁷⁵ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 325.

¹⁵⁷⁶ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 325.

¹⁵⁷⁷ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 326.

¹⁵⁷⁸ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 21.02.2011 tarihli, 2009/3297 E. ve 2011/1674 K. sayılı kararı (UYAP) E.T. 6.2.2025.; Yönetim kurulu üyelerinin saman adam olmaları, şirkette işçi olarak çalışmaları ve benzeri sebepler yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu değiştirmez. Yasaman, Makaleler, s. 484.

¹⁵⁷⁹ Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 329.

SONUÇ

Anonim şirketlerin yönetim kurulu, şirket yönetiminde merkezi bir organ olarak hem hukuki hem de kurumsal sorumluluk açısından kritik bir işleve sahiptir. Yönetim kurulunun toplanması ve karar alma süreçleri, şirketin hukuki güvenliğini ve operasyonel başarısını etkileyen en önemli faktörlerdendir. Çalışmamızda, bu süreçlerin hukuki boyutları, uygulamada karşılaşılan zorluklar ve öğretideki tartışmalar detaylı bir şekilde ele alınmış; yönetim kurulunun işleyişine dair çok yönlü değerlendirmeler yapılmıştır. Bu bağlamda ulaştığımız sonuçlar şu şekilde özetlenebilir.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu kararlarının geçerliliği, alınan kararların şekil şartlarına uygunluğuna ve içeriğinin hukuka aykırı olup olmamasına bağlıdır. Hukuka aykırılığın türüne göre, kararlar yokluk, butlan veya iptal edilebilirlik gibi farklı yaptırımlara tabi olabilir. “Kanaatimizce”, yönetim kurulu kararlarının geçerliliğini değerlendirirken, hâkimin tarafların taleplerine bağlı kalmaksızın hukuku resen uygulaması büyük önem taşımaktadır. Örneğin, yokluk yaptırımına tabi bir işlemde tarafların iptal talebinde bulunması mümkün değildir; hâkim bu durumda yokluğu tespit etmelidir. Ancak, yönetim kurulunun aldığı karar iptal edilebilir bir karar niteliğinde olmasına rağmen taraflar yokluk veya butlan talep etmiş ise mahkeme yokluk ve butlan şartları gerçekleşmemiş ancak iptal edilebilirlik şartları gerçekleşmiş ise usul ekonomisi ilkesi ve çoğun içerisinde az da vardır kuralı gereğince kararın iptaline hükmedebilir. Bu durum, hukuki güvenlik ve adaletin korunması açısından hayati önemdedir. Ayrıca, dürüstlük kuralı çerçevesinde, her ne kadar eşitlik ilkesine aykırılık bulunmasa bile, dürüstlük kuralına aykırı davranışların da kararların geçerliliğini etkileyebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yönetim kurulunun toplanma zamanları, toplantı çağrısı usulleri ve toplantıların hukuka uygun şekilde yürütülmesi, TTK’nın getirdiği çerçeveye dayanmakla birlikte, esas sözleşme ve iç yönergelerle detaylandırılabilir. Bu bağlamda, çağrının tüm üyelere yapılması, müzakerelerin etkin şekilde gerçekleştirilmesi ve kararların hukuki geçerliliğinin sağlanması için kritik bir öneme sahiptir. Toplantı çağrısının, üyelerin haklarını sınırlandıracak şekilde değil, onların katılımını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi gerektiği açıktır. Bu doğrultuda, vekil aracılığıyla yapılan çağrıların geçersiz olduğu ve tüm çağrılar doğrudan üyelere yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Yönetim kurulunun fiziki olarak toplanması esastır. Ancak, teknolojinin gelişimiyle birlikte elektronik ortamda yapılan toplantılar önemli bir alternatif haline gelmiştir. Yönetim kurulu toplantılarında elektronik yöntemlerin kullanılması, özellikle teknolojik gelişmelerin hız kazandığı ve Covid-19 gibi küresel krizlerin yaşandığı dönemlerde, önemli bir alternatif olarak ortaya çıkmıştır. Ancak, elektronik ortamda yapılan toplantıların, fiziki toplantıların yerini tamamen almasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Kanaatimizce, elektronik toplantılar, müzakerelerin niteliğini ve derinliğini olumsuz etkileyebilecek potansiyele sahiptir. Bu nedenle, elektronik ortamda gerçekleştirilen toplantıların yalnızca acil ve özel durumlarda bir çözüm aracı olarak kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca, bu tür toplantılarda oy kullanma süreçleri ve alınan kararların geçerliliği ile ilgili hukuki düzenlemelerin daha açık ve detaylı bir şekilde tanımlanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yönetim kurulu başkanının toplantılardaki rolü hem organizasyonel hem de hukuki açıdan hayati önem taşımaktadır. Başkanın, üyeleri toplantıya çağtırmaktan toplantının düzenli bir şekilde yürütülmesine kadar geniş bir sorumluluk alanı bulunmaktadır. Toplantı gündeminin oluşturulması, üyelerin katılımını sağlamak ve görüşlerini açıklamaları için uygun ortamın yaratılması başkanın temel görevleri arasında yer almaktadır. Toplantı çağrısının yapılmaması veya çağrı sürecinin usule aykırı yürütülmesi durumunda alınan kararların yokluk yaptırımına tabi olacağı açıktır.

Yönetim kurulu üyelerinin toplantı talep etme hakkı, TTK ile güvence altına alınmış olup, bu hakkın kullanımı sırasında yazılılık şartı aranmaktadır. Yazılılık şartı esasen ispat kolaylığı sağlamayı amaçlamakta, ancak sözlü talebin de başkan tarafından dikkate alınması gerektiği öğretide savunulmaktadır. İç yönergeler, toplantı talep etme sürecini düzenleyebilir ve şekil şartları öngörebilir. Ancak bu şartlar, üyelerin temel haklarını kısıtlayacak nitelikte olmamalıdır. Örneğin, toplantı talebinin belirli bir formatta yapılması veya ek belgelerle desteklenmesi gibi düzenlemeler getirilebilir; ancak bu tür şartlar, talep hakkını aşırı derecede zorlaştırmamalı ve amacına hizmet etmelidir. Kanaatimizce, yazılılık şartı ispat kolaylığı nedeniyle olması gereken hukuk açısından geçerlilik şartı olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, başkanın toplantıya davet süreçlerinde eşit işlem ilkesine uygun hareket etmesi zorunludur. Toplantıya çağrılmayan bir üyenin sonradan alınan kararlara rıza göstermesi, davetteki hukuka aykırılığı ortadan kaldırmaz. Çünkü, yönetim kurulunun bir organ olarak karar alması ve bu kararlar hakkında müzakerelerin gerçekleştirilmesi

hukuki açıdan büyük önem taşımaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin başkandan toplantı talebinde bulunma hakkının kullanımının kötüye kullanılmasını engellemek için bazı mekanizmalar oluşturulması gereklidir. Kanaatimizce, üyelerin toplantı talebi başkan tarafından reddedildiğinde veya görmezden gelindiğinde, doğrudan toplantıya çağrı yapma yetkisi tanınmalıdır. Hernekadar yeni Kanunla yönetim kurulu toplantı çağrısı süreçlerinde, çoğunluğu oluşturan üyelerin yazılı talebi durumunda başkanın toplantıyı çağırması zorunlu olsa da çoğunluk sağlanamadığında başkanın toplantı çağrısı yapıp yapmama konusunda takdir hakkı bulunmaktadır. Ancak bu takdir hakkı, dürüstlük kuralı ve çelişkili davranış yasağı çerçevesinde objektif gerekçelerle sınırlı olarak kullanılmalıdır. Talepte gerekçe veya gündemin belirtilmesi zorunlu olmadığından, başkanın gerekçe eksikliğini öne sürerek çağrıdan kaçınması mümkün değildir. Yeni düzenleme, başkanın keyfi davranışlarını önlemek amacıyla yazılı talebin ulaşmasından itibaren 30 gün içinde toplantının gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu süre, yönetim kurulunun işleyişine disiplin kazandırırken hukuki güvenliği de sağlamaktadır. Kanaatimizce, 30 günlük sürenin aşılması durumunda, talepte bulunan üyelerin mahkemeye başvurmaksızın doğrudan toplantı çağrısı yapabilmesi gerektiği uygun bir çözüm olacaktır. Bu düzenleme, hem yönetim kurulu üyelerinin haklarını güçlendirecek hem de şirket yönetimindeki aksaklıkların önüne geçecektir. Bu noktada, 2024 yılında yapılan yasal değişikliklerin olumlu bir adım olduğu görülmekle birlikte, bu düzenlemelerin uygulamada yaşanan sorunları tamamen çözmediği anlaşılmaktadır. Özellikle, üyelerin doğrudan toplantıya çağrı yapabilmesi için gereken şartların netleştirilmesi ve bu süreçlerin daha etkin hale getirilmesi gereklidir.

Öğretide, yönetim kurulu başkanı veya başkan vekiline ulaşılamaması durumunda “ya da” bağlacının, ikisinden birine ulaşılamamasının toplantı çağrısı yapma yetkisi için yeterli olduğu ileri sürülmektedir. Ancak “kanaatimizce”, öncelikli olarak yönetim kurulu başkanına ulaşma çabası değerlendirilmeli, başkanın bulunmadığı ya da görevi yerine getiremediği durumlarda yetkinin başkan vekiline geçmesi gerekmektedir. Sadece başkan vekiline de ulaşılamaması halinde, çağrı yetkisi yönetim kurulu üyeleri tarafından kullanılabilir hale gelmelidir. Bu bağlamda, “ulaşılamama” durumunun dürüstlük kuralı ve özen yükümlülüğü çerçevesinde değerlendirilmesi zorunludur. Gerçek ve iyi niyetli bir çaba olmaksızın çağrı yetkisinin kullanılmaya çalışılması, düzenlemenin amacına aykırı bir durum yaratabilir. Ayrıca, yönetim kurulu başkanlığı ve başkan vekilliği pozisyonlarının boş kalması ve bu

makamlara uzun süre atama yapılmaması da “ulaşılamama” kapsamında değerlendirilmelidir. Yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından kullanılacak çağrı yetkisinin, salt çoğunluğu oluşturan tüm üyeler tarafından birlikte kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Her ne kadar öğretilde, çoğunlukta bazı üyelerin çağrı talebine imza atmaması ancak toplantıya katılması yeterli kabul edilse de “kanaatimizce” bu yetkinin kolektif bir hak olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, çağrı sürecinde tutarlılık ve uyumu sağlamakla birlikte, yetkinin kötüye kullanımını da engelleyecektir. Salt çoğunluk tarafından yapılan çağrıların, yönetim kurulu başkanının çağrısında bulunması gereken tüm unsurları taşıması zorunludur. Toplantı yeri, zamanı, gündemi ve diğer ilgili hususların açıkça belirtilmesi, çağrının tüm üyelere usulüne uygun şekilde iletilmesi gerekmektedir. Eksik veya yetersiz bir çağrı metni, toplantının şekil şartlarına aykırılık teşkil edebilir ve alınan kararların geçerliliğini tartışmaya açabilir. Bu nedenle, çağrı yetkisi başkanın çağrısındaki standartlara uygun şekilde kullanılmalıdır.

TTK’ya göre, genel kurul toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi geçerli olup, gündemde yer almayan konular görüşülemez. Ancak, yönetim kurulu toplantılarında azınlık haklarını korumaya yönelik bir gereklilik olmadığından, gündeme bağlılık ilkesi uygulanmamaktadır. Bu durum, yönetim kurulunun sürekli bir organ olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, öncesinde belirlenen gündem dışında kalan konular, toplantı sırasında gündeme alınabilir ve görüşülebilir. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma hakkını etkin bir şekilde kullanabilmesi ve şirket menfaatlerinin korunabilmesi açısından, acil durumlar dışında önceden belirlenmeyen ek gündem maddelerinin görüşülmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, toplantıların düzenliliğini ve şeffaflığını artıracaktır.

Kanun koyucu, yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin olarak herhangi bir şekil şartı öngörmemiştir. Bu tercihin temel gerekçesi, şekil şartına bağlılığın, yönetim kurulunun toplanmasını zorlaştırarak karar alma sürecini aksatma riskini beraberinde getirmesidir. Bununla birlikte, çağrı işleminin ileride delil teşkil edebilmesi bakımından, yazılı şekilde yapılması uygulamada daha sağlıklı ve isabetli bir yöntem olarak kabul edilmektedir.

Yönetim kurulu toplantılarına, kurulun tüm üyelerinin eksiksiz şekilde davet edilmesi zorunludur. Zira yönetim kurulu, kararlarını kolektif biçimde alan bir organdır ve toplantıya çağrı, bu kolektif yapının işlevselliğini sürdürebilmesi açısından tüm üyeleri kapsamalıdır. Ayrıca, iç yönergede düzenlenmiş olması kaydıyla, yönetim

kurulu üyesi olmayan fakat bilgi ve uzmanlığına başvurulacak örneğin CEO gibi kişilerin de toplantıya davet edilmesi mümkündür. TTK’da toplantıya haklı nedenle çağrılmama kavramına yer verilmemiş olup, bu yönde özel bir düzenleme mevcut değildir.

Yönetim kurulu toplantılarının yeri ve zamanı konusunda kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulu toplantı yeri ve zamanı konusunda yetki, yönetim kuruluna ve özellikle de yönetim kurulu başkanına aittir. Toplantı genellikle şirket merkezi ya da şirketin herhangi bir iş yerinde yapılabilir. Toplantının yapılacağı yer iç yönergede de belirlenebilir. Ancak toplantı yeri konusunda iç yönergede de bir düzenleme bulunmuyorsa toplantıya çağrıda toplantı yerinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

TTK’nın 390. maddesinin ikinci fıkrası, yönetim kurulu üyelerinin toplantılara bizzat katılma zorunluluğunu düzenlemektedir. Bu hükme göre, üyeler temsilci veya vekil aracılığıyla toplantılara katılamaz ve oy kullanamazlar. Bu yasak, fiziki toplantılarla sınırlı olmayıp, elektronik ortamda yapılan toplantılar ve sirküler tipi karar alma yöntemleri için de geçerlidir. Yasaya aykırı şekilde kullanılan oylar hukuken geçersiz sayılacak ve hesaba katılmayacaktır. Tüzel kişi yönetim kurulu üyeleri ise oylarını ticaret siciline tescil edilen gerçek kişi temsilcileri aracılığıyla kullanır. Ancak, bu temsilciler başka birini vekil veya temsilci olarak atayamaz. Bu düzenleme, yönetim kurulunda doğrudan katılımın ve şahsi sorumluluğun önemini vurgulamakta, üyelerin karar alma süreçlerine aktif ve kişisel olarak katılımını sağlamayı amaçlamaktadır.

TTK’nın 393. maddesi, yönetim kurulu üyelerinin kendisi veya yakınlarının menfaati ile şirket menfaatleri arasında çatışma bulunması durumunda müzakerelere katılamayacağını düzenlemektedir. Yasağa rağmen üyenin katıldığı bir toplantıda alınan kararın geçerliliği öğretide tartışmalıdır. Kanaatimizce, yasağa aykırılığın yaptırımı oluşacak olan zararın tazmini şeklinde kanunda açıkça belirtilmiş olup yasaklı üyenin toplantı ve müzakereye katılması, oy kullanması sırf bu nedenle kararın butlanı gerektirmeyecektir. Ancak, yeter sayı bu üye olmadan sağlanamıyorsa karar hükümsüz sayılır.

Yönetim kurulu toplantı yeter sayısı esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğudur. Toplantı yeter sayısının belirlenmesinde esas sözleşmedeki üye sayısı hesaba katılır.

Boşalma nedeniyle üye sayısında azalma bulunsa bile üye tam sayısı hesap edilirken fiili değil esas sözleşmedeki üye sayısı dikkate alınır.

Klasik yöntemde yönetim kurulu üyeleri fiziken toplanarak oy çokluğuyla karar alırken; elektronik ortamda toplantı yöntemi fiziksel birlikteliğe gerek olmadan teknolojik araçlarla karar almayı mümkün kılar ve bu yöntemde de salt çoğunluk aranır. Toplantısız karar alma ise yazılı ya da güvenli elektronik imza ile mümkün olup, kararın geçerliliği için üye tam sayısının salt çoğunluğunun aynı yönde oy kullanması gerekir. Tüm yöntemlerde üyeler, sadece karar almakla değil, bu sürecin hukuka uygun ve etkin şekilde işlemlerini sağlamakla da sorumludur.

Yaygın görüşe göre, yönetim kurulu oylamaları gizli değil açık yapılmalı, üyelerin oyları açıkça beyan edilerek tutanağa geçirilmelidir. Bu uygulama, üyelerin özen ve bağlılık yükümlülüğünü yerine getirdiklerini ispat bakımından önemlidir. Yönetim kurulu toplantısına katılmayan bir üyenin oyunu yazılı olarak kullanması konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre, geçerli mazereti olan üye yazılı oy kullanabilir ve bu oy, toplantı ve karar yeter sayısında dikkate alınabilir. Ancak kanaatimizce, bu durum, yönetim kurulunun kolektif yapısına ve müzakere amacına aykırıdır. Yazılı oy kullanımına izin verilmesi, müzakere sürecini ortadan kaldırabilir ve geçersiz kararların sonradan geçerli hale gelme riskini doğurabilir.

Yönetim kurulu toplantılarında sirküler tipi karar alma yöntemine ilişkin düzenlemeler, karar alma süreçlerini hızlandırma amacı taşımakla birlikte, bu yöntemin tüm üyelerin katılımını sağlaması gerektiği açıktır. Toplantı yapılmadan alınan kararların geçerliliği hem usul hem de içerik açısından incelenmelidir. Bu yöntemin kullanımı sırasında ortaya çıkan en büyük sorun, alınan kararların şirket karar defterine kaydedilmesi ve hukuka uygun şekilde tescil edilmesi ile ilgilidir. Bu bağlamda, sirküler karar alma yönteminin sınırlı ve dikkatli bir şekilde kullanılması önerilmektedir.

Yönetim kurulunun toplantı sıklığı, şirketin büyüklüğü, üye sayısı ve faaliyetlerinin kapsamı dikkate alınarak belirlenmelidir. TTK'da yönetim kurulunun toplantı sıklığına dair açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, kanaatimizce kurumsal yönetim ilkelerine uygun bir yaklaşım benimsenmelidir. Genel kurul toplantılarının yılda bir kez yapıldığı ve bu toplantılara ilişkin hazırlıkların yönetim kurulu tarafından gerçekleştirildiği dikkate alındığında, yönetim kurulunun da en az yılda bir kez toplanması gerektiği açıktır. Bu, yalnızca hukuki bir zorunluluk değil,

aynı zamanda şirket yönetiminde süreklilik ve etkinlik sağlamak açısından kritik bir gerekliliktir.

TTK m. 390'a göre, yönetim kurulu kararları toplantıya katılan üyelerin çoğunluğuyla alınır ve bu kural elektronik toplantılar için de geçerlidir. Ancak sirküler kararlarda, üye tam sayısının çoğunluğu gereklidir. Esas sözleşmeyle karar yeter sayısı artırılabilir, ancak azaltılamaz; bu da kuralın nispi emredici niteliğini gösterir.

TTK'nın 390. maddesinin üçüncü fıkrası, yönetim kurulunda oyların eşit çıkması halinde, kararın reddedilmiş sayılacağını ve bu durumun ikinci bir oylamada da tekrarlanması hâlinde kararın yine kabul edilmemiş sayılacağını açıkça düzenler. Bu hüküm emredici nitelikte olduğundan, yönetim kurulu başkanına eşitlik bozucu üstün oy hakkı tanınması mümkün değildir. Dolayısıyla, esas sözleşme veya iç yönergeyle başkana bu yönde bir yetki verilmesi halinde, bu tür hükümler geçersiz ve batıl kabul edilir. Yeni Kanun döneminde, eşit oy durumlarında yönetim kurulunun karar alamaması olasılığı, ancak organın demokratik yapısı ve eşitlik ilkesi çerçevesinde çözülmesi gereken bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Yönetim kurulu kararlarının yokluk sebepleri, yönetim kurulunun oluşumundan toplantı süreçlerine kadar geniş bir kapsamda değerlendirilmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin kanuna veya esas sözleşmeye aykırı şekilde seçilmesi, çağrı yetkisi olmayan bir kişi tarafından toplantıya çağrı yapılması, toplantı kurallarının ihlal edilmesi veya üyelerin toplantıya katılımının engellenmesi durumunda alınan kararlar genellikle yokluk yaptırımına tabidir. Ayrıca, toplantı tutanağının düzenlenmemesi veya elden dolaştırma usulüne aykırı şekilde karar alınması da yokluk sebepleri arasında sayılmaktadır. Bununla birlikte, yönetim kurulu toplantılarında temsilci veya vekil aracılığıyla katılım durumunda alınan kararların geçerliliği öğretide tartışmalıdır. Genel olarak, kurulun karar alma sürecine ilişkin hükümleri ihlal etmesi veya kurulun mevcudiyetini engellemesi halinde alınan kararların yokluk yaptırımına tabi olduğu kabul edilmektedir. Ancak yokluk ve butlan hallerinin ayrımı öğretide netlik kazanmamış olup bu durum, yönetim kurulu kararlarının hukuki değerlendirilmesinde belirsizlik yaratmaktadır.

TTK'nın 391. maddesi, yönetim kurulu kararlarının batıl sayılabileceği durumları düzenlemekte olup, eşit işlem ilkesine aykırılık, anonim şirketin temel yapısına veya sermayenin korunması ilkesine aykırılık, pay sahiplerinin vazgeçilmez haklarının ihlali ve diğer organların devredilemez yetkilerine müdahale bu sebepler arasında yer almaktadır. Bu düzenleme, yönetim kurulu kararlarının hukuki

güvenliğini ve şirket içi dengeyi sağlamayı amaçlamaktadır. Eşit işlem ilkesine aykırı kararlar, pay sahiplerinin haklarını eşit şartlarda koruma altına almak amacıyla butlan yaptırımına tabi tutulmuştur. Ancak, öğretide, eşit işlem ilkesine aykırılığın iptal ile butlan yaptırımları arasında ayırım yapılması gerektiği ileri sürülmektedir. Benzer şekilde, anonim şirketin temel yapısına ve sermayenin korunması ilkesine aykırı kararların butlan ile cezalandırılması, şirketin hukuki yapısını koruma amacı taşımaktadır. Öte yandan, yönetim kurulunun devredilemez yetkilerine müdahale eden kararlar veya pay sahiplerinin vazgeçilmez haklarını ihlal eden kararların kesin hükümsüzlük yaptırımına tabi tutulması, bu hakların korunmasında etkin bir mekanizma sağlamaktadır. Ancak, öğretide bu durumun ticari hayatta belirsizlik yaratabileceği ve iptal edilebilirlik yaptırımıyla dengeli bir çözüm sunulabileceği ifade edilmektedir.

Her ne kadar TTK'da yönetim kurulu kararlarının iptaline ilişkin açık bir düzenleme bulunmasa da gerek Yargıtay kararlarında gerekse öğretide hâkim görüş, bu kararların iptal edilemeyeceği yönündedir. Bu durum, İsviçre Federal Mahkemesi ve öğretideki genel anlayışla da paralellik göstermektedir. TTK m. 391'in gerekçesinde de iptal yoluna gidilemeyeceği açıkça belirtilmiş olup, bu durum öğretide bir kanun boşluğu olarak değil, kanun koyucunun bilinçli tercihi olarak değerlendirilmektedir. Zira yönetim kurulunun devamlı çalışan bir organ olması, kararların hızlı uygulanmasını gerektirdiğinden, iptal davası gibi süreçlerin işleyişi sekteye uğratması istenmemektedir. Yönetim kurulu kararlarına karşı doğrudan iptal davası açılmamakta; bunun yerine üyelerin sorumluluğuna gidilmesi veya kararın genel kurula taşınması gibi yollar tercih edilmektedir.

Yönetim kurullarının toplanma ve karar alma süreçlerinin etkinliği, yalnızca şirketin günlük işleyişini değil, aynı zamanda şirketin hukuki güvenliğini, paydaşlar arasındaki güveni ve uzun vadeli başarısını doğrudan etkilemektedir. Kanaatimizce, TTK'nın sağladığı yasal çerçeve, şirketlerin yönetim süreçlerini düzenlemek için yeterli bir altyapı sunmaktadır. Ancak, şirketlerin bu çerçeveyi esas sözleşme ve iç yönergelerle tamamlaması gereklidir. Yönetim kurulu toplantılarının düzenli bir takvime bağlanması, üyelerin katılımının artırılması ve alınan kararların hukuki geçerliliğinin korunması için gerekli önlemlerin alınması, şirket yönetiminin başarısı için vazgeçilmezdir. Bu doğrultuda, kurumsal yönetim ilkelerine uygun düzenlemeler yapılması ve uygulamada karşılaşılan sorunlara yönelik hukuki mekanizmaların

güçlendirilmesi, anonim şirketlerin sürdürülebilirliğine ve kurumsal yapısına önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Burak/İlbasmış Hızlısoy, Özlem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağı." Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 4 (Ekim 2023): 39-64. (Adıgüzel/İlbasmış Hızlısoy)

Akdağ Güney, Necla, "Anonim Şirketlerde Azledilen Yöneticilerin Tazminat Hakları." Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 57, Sayı: 1 (2008): 1-34. (Akdağ Güney, Tazminat Hakları)

Akdağ Güney, Necla, "Anonim Şirketlerde Eşitlik İlkesi." Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 3 (Temmuz 2014): 115-135. (Akdağ Güney, Eşitlik İlkesi)

Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010. (Akdağ Güney, Hukuki Sorumluluk)

Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016. (Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu)

Akdoğan, Habib/Bozkurt Yazar, Birgül, "Yeni TTK'nın Denetim Alanında Getirdiği Yenilikler." Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Cilt: 4 (2012): 21-30.

Akın, İrfan, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014. (Akın, Şirketler Topluluğu)

Akış, Eda, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Mali Hakları ve Genel Kurulun Bu Haklar Üzerindeki Yetkisi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022. (Akış, Mali Haklar)

Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya, Türk Medeni Hukuku I: Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku (Yenilenmiş 13. Bası), Ankara: Beta Yayınları, 1998. (Akipek/Akıntürk/Ateş, Kişiler)

Aksoy, Mehmet Ali, "Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu." Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 1-2 (2013): 45-76. (Aksoy, Kurumsal Yönetim)

Aksoyak, Mustafa, Anonim Şirketlerde Fiili Yönetim Kurulu Üyeliği (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, 2016.

Alışkan, Murat, "Görev Süresi Dolan Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin Devam Etmesi.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, (2021): 30-42. (Alışkan)

Alkaç, Sezin Ezgi, "Anonim Şirket ile CEO Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 48 (Aralık 2023): 1324-1339. (Alkaç)

Altaş, Soner, "Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Üyeleri ile Başkanın Bilgi Alma ve İnceleme Hakları.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 149 (Ocak 2019): 72-77. (Altaş, Bilgi Alma)

Altaş, Soner, "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantıları.", Yaklaşım Dergisi (Temmuz 2011): 65-75. (Altaş, Toplantılar)

Altaş, Soner, Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler. 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019. (Altaş, Anonim Şirketler)

Ansay, Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 1982. (Ansay, Şirketler Hukuku)

Ansay, Tuğrul, Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku, Ankara: Yetkin Yayınları, 1981. (Ansay, Yargıtay Uygulamaları)

Antalya, Gökhan. Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015. (Antalya, Borçlar Hukuku I)

Antalya, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2015.

Antalya, Gökhan, Medeni Hukuk. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2016. (Antalya, Medeni Hukuk)

Apaydın, Duygu, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlük Halleri ve İptali.", Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 119 (Ekim 2019): 6-13. (Apaydın)

Arı, Zekerriyya, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul.", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XIII, Sayı: 3-4 (Aralık 2009): 177-199. (Arı)

Arslan, İbrahim, Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya: Fakülteler Matbaası, 1994. (Arslan, Yönetim Yetkisi)

Aslanlı, Halil, Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960. (Aslanlı)

Atalay, Oğuz, "Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığı ile Kullanılması.", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Özel Sayı- Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, (İzmir 2014): 53-76. (Atalay)

Atasoy, Ömer Adil, "Anonim Şirketlerde Eşit İşlem İlkesine Aykırı Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü ve Yönetim Kurulunun Sorumluluğu." Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 14, Sayı: 151 (Mart 2019): 6-16. (Atasoy)

Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen. Kişiler Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Ayan/Ayan, Kişiler Hukuku)

Ayan, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Ayan, Borçlar Hukuku)

Ayan, Özge, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yönetimle Görevli Üçüncü Kişilerin Özen ve Bağlılık Yükümlülüğü.", Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 1 (Haziran 2011): 63-89. (Ayan, Özen ve Bağlılık)

Ayan, Özge, "Pasif Yönetim Kurulu Üyesi, İcrada Görevli Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi ve Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesinin Karşılaştırılması.", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1 (Ocak 2021): 61-98. (Ayan, Pasif Yönetim)

Ayan, Özge, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013. (Ayan, Sadakat Yükümlülüğü)

Aydın, Alihan, "Anonim Ortaklık Ana Sözleşmesinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmesi." İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: 71 (2013): 21-26.

Bahtiyar, Mehmet, "Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar.", Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Cilt I, Ankara: Yetkin Yayınları, (2022): 97-127. (Bahtiyar, Başkanın Çağırması)

Bahtiyar, Mehmet, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Dili ile Bazı Hükümlerinin Değerlendirilmesi.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 61 (2005): 47-106. (Bahtiyar, Değerlendirme)

Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 15. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2021. (Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku)

Bahtiyar, Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2001. (Bahtiyar, Anonim Ortaklık)

Bakır, Ayhan, "Anonim Şirketlerde Birikimli Oy Nedir? Birikimli Oyun Yararları Nelerdir?", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 180 (Ağustos 2021): 1491-1497. (Bakır, Birikimli Oy)

Beder, Aylin, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Anonim Şirketlerde Elektronik Yönetim Kurulu (Yüksek Lisans Tezi). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Hukuk Bölümü, Ocak 2021. (Beder, Elektronik Yönetim)

Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan. Şirketler Hukuku Dersleri, Bursa: Dora Yayıncılık, 2013. (Bilgili/Demirkapı, Şirketler Hukuku)

Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Ankara: Dora Yayıncılık, 2017. (Bilgili/Demirkapı, Ticaret Hukuku)

Bozbel, Savaş, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı (6102 Sayılı TTK M. 392).", Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Haziran 2013): 79-96. (Bozbel, Bilgi Alma Hakkı)

Bozkurt Yaşar, Sevgi, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri Aleyhine Şirket Adına Sorumluluk Davası Açılmasına Karar Vermeye Yetkili Organ." Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 1 (Mart 2018): 137-168. (Bozkurt Yaşar)

Bozkurt, Tamer, "Türk Ticaret Kanunu ve Tasarısı Çerçevesinde Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu.", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 83 (Temmuz 2009): 155-188. (Bozkurt, Hukuki Sorumluluk)

Böckli; Peter: Schweizer Aktienrecht, 5. Baskı, Zürih 2022. (Böckli § 9)

Can, Mehmet Çelebi, "Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XX, Sayı: 1 (Ocak 2016): 27-64.

Cenkci, Esra, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliği.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Aralık 2011): 119-137. (Cenkci)

Ceylan, Nurgün, "Anonim Şirketlerde Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrinin Anlamı, Sonuçları ve TTK m. 371 f.7 ile Karşılaştırılması.", Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1 (Ocak 2015): 21-38. (Ceylan)

CHK- Handkommentar Zum Schweizer Privatrecht 3. Auf, Zürich 2016 (CHK (Facicani/Plüss) Art. 713,)

Civan, Orhan Ersun, "Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Hukuki Statüsü." Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1 (Nisan 2020): 711-747. (Civan)

Coştan, Hülya, "Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin ve Kamu Tüzel Kişilerinin Yönetim Kurulu Üyeliği.", Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXIX, Sayı: 1 (2013): 117-137. (Coştan)

Coştan, Hülya, "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yeter Sayılar ve Toplantı Talep Hakkı.", Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXVIII, Sayı: 3 (2012): 155-190. (Coştan, Karar Alma)

Çeker, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Ankara, 2000

Çelikleş, İlyas, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri Konusunda Karşılaşılabilecek Sorunlar.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012): 601-608. (Çelikleş, Nitelikler)

Demir, Evin Emine, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016. (Demir, Komiteler)

Demir, Koray, "Kooptasyon Uygulamasında Yeni Bir Perspektif Mümkün mü? (TTK m. 363/1'de Öngörüldüğü Haliyle Kooptasyon).", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LXXV, Sayı: 1 (2017): 315-334. (Demir, Kooptasyon)

Demirkapı, Ertan/Meriç, Nedim, "Anonim Şirkette Denetçinin Değiştirilmesi Davasının Azınlık Tarafından Açılması Halinde Usul Hukukuna İlişkin Sorunlar.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 2 (Haziran 2014): 23-75. (Demirkapı/Meriç)

Develi, Emine, Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016. (Develi, Tüzel Kişi)

- Dinç, Serhan, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021. (Dinç, Hukuki Sorumluluk)
- Doğan Yenisey, Kübra, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği ve İş Sözleşmesi.", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 74, Prof. Dr. Fevzi Şahlanan'a Armağan Sayısı (2016): 313-336. (Doğan Yenisey, İş Sözleşmesi)
- Doğan, Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyon ve Yönetim Yetkisinin Devri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011. (Doğan, Organizasyon)
- Doğan, Mehmed Emin, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantısı (Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos 2018. (Doğan, Toplantı)
- Doğanay, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 4. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004. (Doğanay, TTK Şerhi)
- Domaniç, Hayri, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010. (Domaniç, Hukuk ve Uygulama)
- Domaniç, Hayri, Anonim Şirketler, İstanbul: Eğitim Yayınları, 1978. (Domaniç, Anonim Şirketler)
- Dural, H. Ali, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları (Doktora Tezi), Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Bölümü, İstanbul, 2005. (Dural)
- Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan, Türk Özel Hukuku: Kişiler Hukuku, Cilt: II, 8. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2006. (Dural/Öğüz, Kişiler Hukuku)
- Ediğ, Esra, "Belirli Gruplar ve Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 125 (Ocak 2017): 14-28. (Ediğ)
- Eminoğlu, Cafer, Anonim Şirket Özelinde Fiilî Yönetim Organı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Engin Günay, Gözde, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu.", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 87, Sayı: 6 (Kasım 2013): 163-182. (Engin Günay)
- Ercoşkun, Şenol Kübra, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları.", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2013): 1693-1726. (Ercoşkun)
- Erdoğan, İhsan/Keskin, Dilşad A., Türk Medeni Hukuku, Ankara: Gazi Kitabevi, 2019. (Erdoğan/Keskin, Medeni Hukuk)
- Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. (Eren, Borçlar Hukuku)
- Eren, Fikret, Sorumluluk Hukuku Açısından Uygun İlliyet Bağ Teorisi, Ankara: Sevinç Matbaası, 1975.

Ergüden, A. Engin, "Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Birlikte Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim." Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 117 (2014): 183-196.

Eriş, Gönen, Ticari İşletme ve Şirketler, Cilt: II, Ankara, 2014. (Eriş, Şirketler)

Erişmiş Tursun, Bedriye, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplanma ve Karar Alma Usulleri.", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt: 97, Sayı: 3 (Mayıs 2023): 172-191. (Erişmiş, Toplanma ve Karar Alma)

Facincani, Nicolas/Sutter, Reto: "Verwaltungsratssitzung", TREX 2023, s. 264-266. (Facincani/ Sutter)

Gümüş, Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt I. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

Gümüş, Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Cilt II. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012. (Gümüş, Borçlar Hukuku)

Gündoğdu, Gökmen, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Ücret Hakkı ve Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli Sözleşme Yasağı." İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 88, Sayı: 3 (Aralık 2023): 219-247.

Güngör, Nur Sena, Yönetim Kurulu Özelliklerinin Kurumsal Yönetim Uygulamalarına Etkisi: BİST XKURY Şirketleri Üzerine İnceleme (Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Finans Bilim Dalı, 2021.

Gürbüz, Gökberk İdil Nur, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Bakımından Eşit İşlem İlkesi, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2020. (Gürbüz, Eşit İşlem İlkesi)

Gürgeç, Nurdan, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Mesleki Sorumluluk Sigortası." Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 3 (Ocak 2016): 247-266. (Gürgeç)

Gürpınar, Bünyamin, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri Bağlamında Yöneticinin Özen Borcunun Rekabet ve Temsil Sorunu ile İlişkisi.", Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Haziran 2015): 11-28. (Gürpınar, Rekabet ve Temsil)

Gürpınar, Bünyamin, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi.", Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırma Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2013): 1101-1126. (Gürpınar, Elektronik Toplantı)

Hamamcıoğlu, Esra, "Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16- Sayı: 197-198 (2021): 119-157. (Hamamcıoğlu)

Hatemi, Hüseyin/Gökyayla Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011. (Hatemi/Gökyayla, Borçlar Hukuku)

Helvacı, Mehmet, "Anonim Ortaklıkta Ticaret Kanunundan Kaynaklanan Azınlık Haklarının Hukuki Niteliği ve Tanımı.", Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul: (1998): 297-310. (Helvacı, Azınlık Hakları)

Helvacı, Mehmet, "Fransız Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu.", Prof. Dr. Hayri Domaniç Armağanı, İstanbul: Prestij Matbaası, (1995): 103-125. (Helvacı, Fransız Hukuku)

Helvacı, Mehmet, "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda Yönetim Kurulu.", Prof. Dr. Reha Poroy Armağanı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (1995): 175-184. (Helvacı, İsviçre Hukuku)

Helvacı, Mehmet, "Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül." Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, (2013): 77-97. (Helvacı, Teselsül)

Helvacı, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2001. (Helvacı, Hukuki Sorumluluk)

Helvacı, Serap/Erlüle, Fulya, Medeni Hukuk, 4. Baskı, İstanbul: Legal Yayınevi, 2016. (Helvacı/Erlüle, Medeni Hukuk)

Işık, Olcay, "Anonim Ortaklıkların Genel Yapısı ve 6762 Sayılı Ticaret Kanunu ile 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Yer Alan Düzenlemeler Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Kişisel Hakları.", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (2011): 167-197. (Işık, Kişisel Haklar)

İlbasmış Hızlısoy, Özlem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti." AYBÜ- Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1 (Haziran 2022): 115-142. (İlbasmış Hızlısoy, Toplantıya Çağrı)

İlgün Çamlı, Zehra. Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu İç Yönergesi, Doktora Tezi, (Kırıkkale Üniversitesi), 2023. (İlgün Çamlı, İç Yönerge)

İmregün, Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları.", Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, Cilt I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, (2001): 277-292. (İmregün, Toplantı ve Karar)

İmregün, Oğuz, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatının Kazanılması ve Ortaklık Sözleşmesi ile Bu Konuda Getirilebilecek Düzenlemeler." Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay'ın Anısına Armağan, Cilt I, İstanbul, (1982): 35-60. (İmregün, Üyelik Sıfatı)

İmregün, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, 4. Baskı, İstanbul: Yasa Yayıncılık, 1989. (İmregün, Anonim Ortaklıklar)

İzmirli, Yedigâr, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Organ Niteliğini Kaybetmesi ve Hukuki Sonuçları, İstanbul: Nobel Yayınevi, 2001. (İzmirli, Organ Niteliği)

Kalender, Emre, "İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Yönetim Kurulu Sekreteri ve Türk Hukuku Bakımından Bir Öneri.", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi Cilt: 6, Sayı: 2, (2020): 253-263. (Kalender, Yönetim Kurulu Sekreteri)

Kandemir, Hatice Kübra, Anonim Şirket Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023. (Kandemir, Bilgi Alma Hakkı)

Kaplan, İbrahim, "6102 Sayılı YTTK Hükümlerine Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Diğer Üst Yöneticilerin Şirkete, Ortaklara ve Şirket Alacaklılarına Karşı Hukuki Sorumluluğu.", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 65, Sayı: 4 (Aralık 2016): 3493-3510.

Kaplan, Ülkü Ay, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Gözetim Görevi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017. (Kaplan, Gözetim Görevi)

Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

Karaege, Özge, "Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yönetim Kurulu Üyelerini Görevden Alma (Azil) Yetkisi (TTK m. 364).", Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 1, (2014): 69-110. (Karaege, Azil Yetkisi)

Karaege, Özge, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Koşulları.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 3 (2012): 67-94. (Karaege, Yönetim Kurulu)

Karahan, Sami/Arı, Zekeriya, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013.

Karahan, Sami/Coşgun, Özlem Karaman, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013. (Karahan/Coşgun, Şirketler Hukuku)

Karahan, Sami/Giray, Rabia Eda, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013.

Karahan, Sami, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantı Nisapları.", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Ocak 1988): 195-204. (Karahan, Toplantı Nisapları)

Karahan, Sami, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Nisapları.", Doç. Dr. Mehmet Somer'e Armağan, İstanbul, (2006): 277-292. (Karahan, Toplantı ve Karar Nisapları)

Karahan, Sami/Arslan, İbrahim, Şirketler Hukuku, 2. Baskı, Konya: Mimoza Yayınları, 2013. (Karahan/Arslan, Şirketler Hukuku)

Karasu, Rauf, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler.", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (İNÜHFD), Cilt: 4, Sayı: 2 (2013): 33-60. (Karasu, Kurumsal Yönetim)

Karasu, Rauf, "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Yönetime Katılma Yöntemleri.", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research, Cilt: 9, Sayı: 43 (Nisan 2016): 1909-1916. (Karasu, Yönetime Katılma)

Karasu, Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015. (Karasu, Emredici Hükümler)

Karasu, Rauf, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı.", Rekabet Kurumu Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 4 (Ekim 2004): 21-36. (Karasu, Rekabet Yasağı)

Karasu, Rauf, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı.", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 2, Sayı:1 (2016): 31-40

Karasu, Rauf, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Cilt 1, Turhan Kitabevi, Ankara (2010): 1239-1262.

Karauz, Ağah Kürşat, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Butlanı.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2 (2013): 77-100. (Karauz, butlan)

Karayalçın, Yaşar, "Anonim Şirketin Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Hangi Davalar Açılabilir?", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu III, Ankara, (1986): 239-297. (Karayalçın, Yönetim Kurulu Kararları)

Karşlıoğlu, Hasan, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerine Tanınan Bilgi Alma Hakkı ve Bu Hakkın Üyelerin Görev ve Sorumlulukları ile İlişkisi.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 2 (2021): 377-398. (Karşlıoğlu, Bilgi Alma)

Karşlıoğlu, Hasan, "Anonim Şirketlerde İç Yönerge ve İç Yönergenin Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Etkisi.", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1 (Ocak 2022): 37-53. (Karşlıoğlu, İç Yönerge)

Kayar, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018. (Kayar, Ticaret Hukuku)

Kayhan, Mustafa, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Limited Şirketlerde Müdürler Kurulu Toplantılarının Elektronik Ortamda Yapılması." Lebib Yalkın Dergisi, Sayı: 206 (Şubat 2021): 1-17.

Kayıhan, Şaban, Kişiler Hukuku, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022. (Kayıhan, Kişiler Hukuku)

Kayıklık, Abdurrahman, "Kamu Tüzel Kişilerinin Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili (TK m. 334).", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı: 2 (Aralık 2020): 1587-1620. (Kayıklık, Kamu Tüzel Kişileri)

Kendigelen, Abuzer, Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 1999. (Kendigelen, İmtiyaz)

Kendigelen, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2011. (Kendigelen, Tespitler)

Keskin, Dilşad, "Kesin Vadeli İşlemlerde İfa Etmeme: Temerrüt ve İmkânsızlık.", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1-2 (2007): 209-231.

Keskin, Harun, "Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 34, Sayı: 3 (Eylül 2018): 241-274. (Keskin, Tarihsel Süreç)

Kılıç Akyıldız, Gizem, "Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi." Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, Cilt: 19, Özel Sayı (2017): 2299-2313. (Kılıç Akyıldız, Karar İncelemesi)

Kılıç, Ahmet Hasan, Anonim Şirketin Temsili, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022. (Kılıç)

Kılıçoğlu, Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015. (Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku)

Kılıçoğlu, Ahmet M., Medeni Hukuk: Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 2016. (Kılıçoğlu, Temel Kavramlar)

Kıratlı, Metin, Yönetim Kurulu Başkanı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021. (Kıratlı, Yönetim Kurulu Başkanı)

Kırca, İsmail, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirket Yönetim Kuruluna İlişkin Başlıca Yenilikler.", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (EÜHFD), Cilt: XVI, Sayı: 3-4 (2012): 111-137. (Kırca, Yenilikler)

Kırca, İsmail, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarında Takdir Yetkisi-Özen Borcu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 3 (Haziran 2004): 85-96. (Kırca, Takdir Yetkisi)

Kırca, İsmail, "Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 2 (Haziran 2012): 51-59. (Kırca, Tüzel Kişiler)

Kırca, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/ Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 2, Ankara: 2017. (Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku)

Kırca, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan Hayal/ Manavgat, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Cilt 1: Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara: 2013. (Kırca/Çelik/Manavgat, Anonim Şirketler)

Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Borçlar Hukukuna Giriş: Hukuki İşlem ve Sözleşme, Altıncı Baskı, Birinci Cilt. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip/Hatemi, Hüseyin/Serozan, Rona/Arpacı Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Hükümler: Genel Bölüm, Birinci Cilt. Altıncı Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014. (Kocayusufpaşaoğlu vd., Borçlar Hukuku)

Koç, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Koç, İç Yönerge)

Korkut, Ömer, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı. Adana: Karahan Kitabevi, 2012. (Korkut, Butlan)

Korkut, Ömer, Anonim Şirketlerde İnançlı Yönetim Kurulu Üyeliği, Ankara: Adalet Yayınevi, 2007. (Korkut, İnançlı Üyelik)

Kortunay, Ayhan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı, İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2015. (Kortunay, Bilgi Edinme Hakkı)

Kostkiewicz, Jolanta Kren/Wolf, Stephan/Amstutz, Marc/Fankhauser, Roland (Hrsg.), OR Kommentar- Schweizerisches Obligationenrecht, 4. aktualisierte und überarbeitete Auflage, Orell Füssli Verlag, Zürich 2023. (OFK/Stach)

Köprücü, Üstün, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Köprücü, Yönetim Kurulu Sorumluluğu)

Kutgi Taşan, Ayşe Selcen, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri ve Tabi Olduğu Yasaklar." İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 34 (Aralık 2018): 143-180. (Kutgi Taşan, Yasaklar)

Kutluk, Tansı, Anonim Şirketlerde Yönetim ve İç Yönerge Hazırlanması, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020. (Kutluk, İç Yönerge)

Metin, Umut, Yönetim Kurulu Krizleri ve Çözüm Yolları (Doktora Tezi), Kadir Has Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2021. (Umut)

Moroğlu, Erdoğan, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davet için Azınlık Pay Sahiplerini Yetkilendirilen Mahkeme Kararının Uygulanmasının Ertelenmesi.", Makaleler, İstanbul: 12 Levha Yayınları, (2010): 450-457.

Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu: Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul: 2016. (Moroğlu, TTK)

Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerinin Görev Süreleri, İstanbul: Makaleler I, 2001. (Moroğlu, Görev Süreleri)

Moroğlu, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2017. (Moroğlu, Hükümsüzlük)

Müller, Roland/Lipp, Lorenz/Plüss, Adrian: Der Verwaltungsrat: Ein Handbuch Für Theorie Und Praxis Band I, Zürich 2021. (Müller /Lipp/Plüss)

Oğuz, Ersin, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2019. (Oğuz, Temsil Hakkı)

Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami, Medeni Hukuk, 22. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016. (Oğuzman/Barlas, Medeni Hukuk)

Oğuzman, M. Kemal/Öz M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1. 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018. (Oğuzman/Öz, Borçlar Hukuku)

Oğuzman, M. Kemal/Öz, M. Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 2. 16. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2017.

Oğuzman, M. Kemal/Selici, Özer/ Özdemir, Saibe Oktay, Kişiler Hukuku, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2012. (Oğuzman/Selici/Özdemir, Kişiler Hukuku)

Omağ, Merih Kemal, "Anonim Şirketler Hukukunda Eşit İşlem İlkesi.", Hukuk Araştırmaları Dergisi 1, No. 1 (1986): 1-8.

Öcal, Akar, "Fransız, Belçika ve İsviçre Hukuklarında, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılmaktan Yasaklanması.", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1-2 (2000): 335-343.

Öcal, Akar, "Huzur Hakkı", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 4 (Temmuz 1968): 615-619.

Önder, Fahrettin, "Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü." Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1 (2005): 103-126. (Önder, Hükümsüzlük)

Özdemir, Kadir, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü." Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 53 (Ocak 2011): 27-29. (Özdemir, Hükümsüzlük)

Özdilek, Ali Osman, Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım: Genel Kurul Kararlarının Yokluk ve Butlan Açısından Değerlendirilmesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2017. (Özdilek, Elektronik Ortamda Katılım)

Özdin, Funda, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi.", AYBÜ- Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2 (Aralık 2023): 285-305. (Özdin, Hükümsüzlük)

Özer, Işık, Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde Anonim Şirket Yöneticilerine Sağlanan Mali Haklar (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, 2013. (Özer, Mali Haklar)

Özker, Gizem, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunun Toplantı ve Karar Alma Usulleri, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Özker, Toplantı ve Karar Alma)

Özkorkut, Korkut, Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali, Ankara, 1996. (Özkorkut)

Öztan, Bilge, Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk, Ankara: 1970. (Öztan, Organ Kavramı)

Öztürk, Alperen, "Anonim Şirketlerde Geçersiz Yönetim Kurulu Kararına Dayanılarak Toplanan Genel Kurulun Durumu.", Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 1 (Haziran 2023): 876-896. (Öztürk, Genel Kurul)

Öztürk, İlhami, "6102 Sayılı TTK'nın Yürürlüğe Girmesiyle Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilmeleri Mümkün Olan Tüzel Kişilere Yönetim Kurulu Üyesi Sıfatıyla Ödenen Kâr Paylarının Vergilendirilmesi.", Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1 (Ocak 2016): 93-120. (Öztürk, Vergilendirme)

Palta, Nihan, "Türk ve İsviçre Anonim Şirketler Hukukunda Organ Kavramı.", Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 1 (2022): 357-391. (Palta, Organ Kavramı)

Palta, Nihan, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2023. (Palta, Teselsül)

Pazarbaşı, Gülşen, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

Pehlivanoğlu, Murat Can, "Pay Sahiplerinin Manevi Tazminat Hakkı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 38, Sayı: 2 (Haziran 2022): 199-226.

Pekdinçer, Tamer, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m. 391).", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012): 671-682. (Pekdinçer, Batıl Kararlar)

Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009. (Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar)

Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara, 2017

Pulaşlı, Hasan, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Yönetim Kurulu Üyeliğinin Temsili." Fahiman Tekil Anısına Armağan, İstanbul, 2003. (Pulaşlı, Üyelik Temsili)

Pulaşlı, Hasan, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1 (Mart 2009): 27-63. (Pulaşlı, Özen Yükümlülüğü)

Pulaşlı, Hasan, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 (2012): 587-600. (Pulaşlı, Bilgi Alma)

Pulaşlı, Hasan, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Yöneticilerin Hukuki Sorumluluğu", Ali Naim İnan'a Armağan, Ankara: Seçkin Yayınları, (2009): 571-591.

Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Pulaşlı, Şirketler Hukuku I)

Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018. (Pulaşlı, Şirketler Hukuku II)

Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt III, 3. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.

Reisoğlu, Seza, "6102 Sayılı TTK'nın Anonim Şirketlere İlişkin Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri.", Bankacılar Dergisi, Sayı: 79 (Aralık 2011): 104-143. (Reisoğlu)

Sarıkaya, Sinan, "Yönetim Kurulu Toplantı Çağrısında Yeni Düzen: TTK m. 392/VII'ye Bakış.", Kırıkkale Hukuk Mecmuası, Cilt: 4, Sayı: 2 (2024): 829-868. (Sarıkaya, Toplantı Çağrısı)

Sayın, Hediye Bahar, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2015. (Sayın, Butlan)

Sayman, Seda, Anonim Şirket Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020. (Sayman, Yönetim Kurulu Sorumluluğu)

Serozan, Rona, Medeni Hukuk, Genel Bölüm, Genişletilmiş 2. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2008. (Serozan, Medeni Hukuk)

Sezgin, Ayşegül, "Yönetim Kurulu Üyesi ile Anonim Ortaklık Tüzel Kişisi Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği." Doç. Dr. Mehmet Somer'e Armağan, İstanbul, 2006. (Sezgin, Hukuki Nitelik)

Soykan, İsmail Cem, "Türk Ticaret Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Anonim Şirketin Yönetimi ve Temsili", Legal Hukuk Dergisi, Sayı 91, (Temmuz 2010): 2361-2411

Su, Ceren, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, (2005): s. 215-241.

Şeker, Hakan, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü." Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 149 (2020): 209-223. (Şeker, Hükümsüzlük)

Şener, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2015. (Şener, Ortaklıklar Hukuku)

Şenocak, Kemal/Aytuğar, Bilge, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Şenocak/Aytuğar, Şirketler Hukuku II)

Şenocak, Kemal/Özkan, Ahmet Fatih, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Şenocak/Özkan, Şirketler Hukuku I)

Şenocak, Kemal/Songur, Damla, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Şenocak/Songur, Şirketler Hukuku II)

Şenocak, Kemal/Susuz, Kağan, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.

Şenocak, Kemal/Yağmur, Setenay, Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Şenocak/ Yağmur, Şirketler Hukuku II)

Şenocak, Kemal/Yaşar, Tuğçe Nimet. Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt II, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Şenocak/ Yaşar, Şirketler Hukuku II)

Tandoğan, Haluk, "Hükmi Şahısların Anonim Şirket İdare Meclisinde Temsili.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1 (Ocak 1961): 3-35. (Tandoğan)

Tekil, Fahiman, "Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler.", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Baskı, İstanbul: Beta, (2001): 593-600.

Tekil, Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, İstanbul: Alkım Yayınları, 1998. (Tekil, Anonim Şirketler)

Tekinalp, Ünal, "Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu." Prof. Dr. Oğuz İmregüne Saygı Sempozyumu, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi, (2013): 13-19. (Tekinalp, Butlan Sorunu)

Tekinalp, Ünal, Anonim Ortaklıkların Yönetim Kurullarında Tüzel Kişilerin Temsili, Ankara: AÜHF Yayınları, 1965.

Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015. (Tekinalp, Sermaye Ortaklıkları)

Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011. (Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku)

Tekinalp, Ünal/ Poroy, Reha/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku 1, 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019. (Tekinalp/Poroy/Çamoğlu, Ortaklıklar 1)

Tekinalp, Ünal/Poroy, Reha/Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku 2, 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019. (Tekinalp/Poroy/Çamoğlu, Ortaklıklar 2)

Teoman, Ömer, Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Cilt I, İstanbul, 1997. (Teoman, Ticaret Hukuku)

Teoman, Ömer, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakerelere Katılma Yasağına (TTK 332) Aykırılığın Yaptırımı Nedir?", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: XXVI, Sayı: 4, (Yıl: 2010): 5-14. (Teoman, Müzakerelere Katılma)

Teoman, Ömer, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yapmaksızın Karar Alması.", Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, İstanbul: Beta Yayınları, (2000). (Teoman, Toplantısız Karar)

Teoman, Ömer, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Anonim Ortaklık Yönetim Kuruluna İlişkin Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 3 (Eylül 2010): 5-16. (Teoman, Yönetim Kurulu)

Teoman, Ömer, Tüm Makalelerim, Cilt I-II: 1971-2001. 2. Baskı, İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2012. (Teoman, Makalelerim I-II)

Teoman, Ömer, Tüm Makalelerim, Cilt III: 2002-2010, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010. (Teoman, Makalelerim III)

Toroslu, M. Vefa, Anonim Şirketlerde Denetim, Ankara: Adalet Yayınevi, 2015. (Toroslu, Denetim)

Turanlı, Hüsnü, "Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü." Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 1-2 (2013): 939-960. (Turanlı, Hükümsüzlük)

Tütüncü, Muharrem, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Cinsiyete Dayalı Kota Uygulamaları.", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 1 (2016): 825-851. (Tütüncü, Cinsiyet Kotası)

Tütüncü, Muharrem, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçilme Engeli Olarak Kasten İşlenen Suçtan Dolayı Hapis Cezasına Mahkûmiyet.", Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukukun Güncel Meseleleri Erzincan Sempozyumu (2022): 305-327. (Tütüncü, Seçilme Engeli)

Tüzemen Atik, Ebru, "Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinde ‘Muhalefetin Tutanağa Geçirilmesi’ Koşulu ve Özellikle ‘Peşinen Muhalefet’in Geçerliliği Sorunu.", Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Hacettepe HFD), Cilt: 12, Sayı: 1 (2022): 1006-1046. (Tüzemen Atik, Muhalefet)

Tüzemen Atik, Ebru, "Sermaye Şirketlerinde Genel Kurul Kararlarının Yokluğunun veya Butlanının İleri Sürülmesinde Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı.", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 1 (Haziran 2022): 304-328. (Atik)

Uysal, Levent, "6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Kapsamında Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu-I." Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 80 (Ocak 2009): 315-366. (Uysal, Hukuki Sorumluluk)

Üçışık, Güzin/Çelik, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku, Cilt I. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013. (Üçışık/Çelik, Ortaklıklar I)

Üçışık, H. Güzin, "Türk Hukuku’nda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Sakatlığı Konusunda Getirilen Düzenlemelerin Değerlendirilmesi.", Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 5 (2011): 57-65. (Üçışık, Kararların Sakatlığı)

Ünlü, Ufuk, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği." Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 127 (Mart 2017): 113-120. (Ünlü, Geçersizlik)

Ünlü, Ufuk, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Nitelikleri, Temsil Yetkileri ve Sorumluluk Alanlarına Ayrıntılı Bir Bakış." Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 117 (2016): 133-141. (Ünlü, Sorumluluk)

Vischer, Marcus: "Protokollierung von GV- und VR-Beschlüssen als Gültigkeitsform", SZW 2022, s. 416-429. (Vischer)

Yanlı, Veliye, "İnançlı Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konzernlerdeki Durumu." Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul: Yetkin Yayınları, 1998. (Yanlı, İnançlı Üyeler)

Yanlı, Veliye, "İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda İş bölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri." İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt: LV, Sayı: 3 (1997): 261-277. (Yanlı, İş bölümü İlkesi)

Yanlı, Veliye, "Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından Mı Atanabilir?", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 71/2 (Ocak 2014), 439-448.

Yaralı, Levent, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üye Sayısı.", Yaklaşım Dergisi, (Ekim 2012): 238.

- Yaralı, Levent, Anonim Şirketin Vergi Borçlarından Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013. (Yaralı, Vergi Borçları)
- Yasaman, Hamdi, "Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları.", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, (2015): 97-113. (Yasaman, Sorumluluk Davaları)
- Yasaman, Hamdi, Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Cilt: 2, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013. (Yasaman, Makaleler)
- Yasaman, Hamdi/Erdem, Ercüment/Dural, Ali, İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında Türk Ticaret Hukukuna Etkileri, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009. (Yasaman/Erdem/Dural, Türk Ticaret Hukuku)
- Yavuz, Cevdet/Acar, Faruk/Özen, Burak, Borçlar Hukuku Dersleri, Özel Hükümler, 11. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi, 2012. (Yavuz/Acar/Özen, Borçlar Özel)
- Yavuz, Mustafa, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevden Alınmasına İlişkin Özellikli Durumlar.", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 69 (Mayıs 2012): 43-46. (Yavuz, Görevden Alma)
- Yavuz, Mustafa, "Türk Hukukunda Anonim Şirketlere Hâkim Olan Temel İlkeler.", Gümrük ve Ticaret Dergisi, Yıl: 2011, Sayı: 18: 12-27. (Yavuz, Temel İlkeler)
- Yıldız, Şükrü, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yeter Sayısı ve Yargıtay Kararları.", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XVIII, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001. (Yıldız, Yeter Sayı)
- Yılmaz, Müslüm/Korkut, Ömer, "İsviçre Federal Mahkemesi'nin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanına İlişkin Bir Kararının (133 III 77) Değerlendirilmesi.", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 4 (Aralık 2009): 539-555. (Yılmaz/Korkut, İsviçre Kararı)
- Yördem, Yılmaz, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Yördem, Hukuki Sorumluluk)
- Yüce, Alber Aydın, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013. (Yüce, Butlan)
- Yüce, Aydın Alber, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçersizliği, 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022. (Yüce, Geçersizlik)
- Yüce, Mehmet, Anonim ve Limited Şirketlerde, Yönetim Kurulu Üyeleri Kanuni Temsilciler Müdürler ile Ortakların Hak ve Sorumlulukları. İstanbul: Ekin Yayınevi, 2014. (Yüce, Hak ve Sorumluluk)
- Zengin, İbrahim Çetin, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Müzakereye Katılma Yasağının (TK 393) Yeter Sayılara Etkisi.", İstanbul Hukuk Mecmuası, Cilt: 78, Sayı: 4 (2021): 711-727. (Zengin, Müzakere Yasağı)

ZK-Zürcher Kommentar: Die Aktiengesellschaft, Generalversammlung und Verwaltungsrat. Mängel in der Organisation, Art. 698-726 und 731b OR, Zürich 2018.
(ZK/Bühler)

